

ccrpab abactan

GOBETH EDHELLEN
SINDARIN SZÓTÁR

készítette:

Lőrinczi Gábor ("Cerebrum")

korrektúra:

Gaál Regina ("Nienna")

weboldal:

<https://parf-en-ereglass.hu/>

Utolsó frissítés:

2024. április 14.

TARTALOMJEGYZÉK

I. [A szótár használatáról](#)

I. 1. [Sindarin-magyar szótár](#)

I. 1. a. [Címszó](#)

I. 1. b. [Jelentés](#)

I. 1. c. [Források](#)

I. 1. d. [Etimológia](#)

I. 2. [Magyar-sindarin szószedet](#)

I. 2. a. [Címszó](#)

I. 2. b. [Sindarin megfelelők](#)

II. [Jelölések, rövidítések](#)

II. 1. [Szimbólumok](#)

II. 2. [Szófajok és egyéb nyelvi elemek, kifejezések rövidítései](#)

II. 3. [Fonetikai jelek](#)

II. 3. a. [Mellékjelek](#)

II. 3. b. [Mássalhangzók](#)

II. 3. c. [Magánhangzók](#)

II. 3. d. [Kettőshangzók \(diftongusok\)](#)

II. 4. [Nyelvek és dialektusok rövidítései](#)

II. 5. [Források rövidítései](#)

II. 5. 1. [J. R. R. Tolkien kiadott művei és egyéb írásai](#)

II. 5. 2. [Egyéb források](#)

III. [Sindarin-magyar szótár](#)

[A](#), [Â](#) [B](#) [C](#) [Ch](#) [D](#) [Dh](#) [E](#), [Ê](#) [F](#) [G](#) [Gw](#) [H](#) [Hw](#) [I](#), [Í](#), [Î](#) [L](#) [Lh](#) [M](#) [N](#) [O](#), [Ó](#), [Ô](#) [Œ](#) [P](#) [Ph](#) [R](#) [Rh](#) [S](#) [T](#) [Th](#)
[U](#), [Ú](#), [Û](#) [V](#) [W](#) [Y](#), [Ý](#), [ÿ](#)

IV. [Magyar-sindarin szószedet](#)

[A](#), [Á](#) [B](#) [C](#) [Cs](#) [D](#) [E](#), [É](#) [F](#) [G](#) [Gy](#) [H](#) [I](#), [Í](#) [J](#) [K](#) [L](#) [Ly](#) [M](#) [N](#) [Ny](#) [O](#), [Ó](#) [Ö](#), [Ő](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [Sz](#) [T](#) [Ty](#) [U](#), [Ú](#)
[Ü](#), [Û](#) [V](#) [Z](#) [Zs](#)

V. [Függelék - A magyar ragok, jelek, képzők, igekötők és névutók sindarin megfelelői](#)

V. 1. [Határozóragok](#)

V. 2. [Birtokos személyjelek](#)

V. 3. [Igei személyragok](#)

V. 4. [Képzők](#)

V. 5. [Igekötők](#)

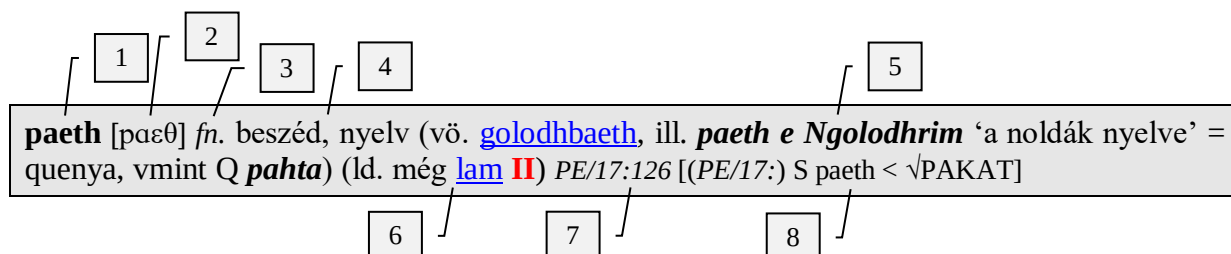
V. 6. [Névutók](#)

VI. [Forrásjegyzék](#)

I. A SZÓTÁR HASZNÁLATÁRÓL

I. 1. SINDARIN-MAGYAR SZÓTÁR

A szótárban egy tipikus szócikk a következőképpen épül fel:

(1): címszó

(2): fonetikus átírás (ld. [Fonetikai jelek](#))

(3): szófaj (ld. [Szófajok és egyéb nyelvi elemek, kifejezések rövidítései](#))

(4): jelentés

(5): vonatkozó szóösszetételek, tulajdonnevek, szövegrészek, stb., valamint (ha ismert) a szó quénya, telerin, stb. megfelelője

(6): rokon értelmű szavak

(7): forrás(ok) (ld. [Források rövidítései](#))

(8): etimológia

I. 1. a. CÍMSZÓ

A szótárban címszóként szereplő szavak jelentős része levezetett, rekonstruált vagy képzett szó, melyek ugyan önállóan nem fordulnak elő az ismert forrásanyagban, azonban a Tolkien által lefektetett szabályoknak megfelelően leszármaztathatók a tulajdonnevekből, szóösszetételekből, a ragozott vagy a különböző mutációk során módosult szóalakokból, az előzmény- vagy más tünde nyelvek szavaiból, ill. a primitív szógyökökből. Ezeket a szavakat a szótárban különböző szimbólumok jelölik (ld. [Szimbólumok](#)), pl.:

***#redh-** [rɛð] (*inf.* **#redhi** [ˈrɛði]) *i.* (el)vet (*magot, stb.*), bevet (*földet*) *Etym/383* [(*Etym:*) N rhedhi < √RED]

Az azonos alakú, de eltérő jelentésű szavak rendre külön szócikkben, nagybetűs római számmal (I, II, stb.) elkülönítve szerepelnek, pl.:

sigil I [ˈsigiɹ] *fn.* kés, tör (vö. **Q sicil**) *Etym/385* [(*Etym:*) N sigil < √SIK]

sigil II [ˈsigiɹ] *fn.* nyakék (vö. **Sigil Elu-naeth** ‘Elu Bánatának Nyakéke’) *WJ/258*

A főnevek, melléknevek, stb. esetében közvetlenül a címszó után állhatnak ezeknek a különféle alakváltozatai, többesszámú, gyűjtőnévi, ill. – amennyiben gyakran fordulnak elő

ilyen formában – az elő- vagy utótagként felvett alakjaik is, ha a forrásanyagban ezek (is)¹ szerepelnek, pl.:

#**fair** **I** [fajr] (**feir** [fɛjr], ill. **fir-** [fir], **fír-** [fír]) *tsz. fír* [fír] *gyn. firiath* ['firi.ɑθ] *fn. halandó, ember* (vö. Q **firya**) (ld. még [fireb](#)) *Etym/364, Etym/381, WJ/219, WJ/387 [(Etym:) N feir tsz. fir < √PHIR ▪ (WJ:) S feir tsz. fír < Q firya < √PHIRI]*

Hasonlóképpen az igéknél a címszóként szereplő igető után állhatnak a ragozott, főnévi igenévi, felszólító módú, stb. alakok, amennyiben ezek (is)² ismertek a forrásanyagból, pl.:

***mad-** [mad] (*inf. medi* ['mɛdi], *jel. E/1 medin* ['mɛdin], *m. E/3 madant* ['madant], **mant** [mant], *m. E/1 medennin* [mɛ'dɛnnin], *part. mannen* ['mannɛn] (†**manthen** ['manθɛn]), †**maden** ['madɛn] *i. eszik* (vö. **úvedin** 'nem eszem', vmint Q **mat-**) *Etym/371, PE/17:44, PE/17:131, PE/17:145 [(Etym:) N medi < √MAT ▪ (PE/17:) N medi, medennin, madant (mant) ▪ (PE/17:) S manthen, mannen < mantinā; S maden < matina]*

I. 1. b. JELENTÉS

A többjelentésű szavak különböző jelentéseit egy szócikken belül arab számok (1, 2, stb.) jelölik, pl.:

daur [daur] **1.** *fn. szünet(elés), megállás* (ld. még [post](#)) **2.** *fn., tág. mérföld (= kb. 4,8 km)* (vö. Q **lár**) *UT/361*

Ha egy adott címszó a különböző forrásokban egymástól lényegesebben eltérő jelentéssel szerepel, a különböző jelentéseket a szócikken belül nagybetűs római számokkal (I, II, stb.) elkülönítve, külön forrásmegjelöléssel adtam meg, pl.:

ceber ['kɛbɛr] *tsz. cebir* ['kɛbir] **I.** *fn. kőszirt, sziklagerinc* *Etym/363* **II.** *fn. karó, cövek, cölöp* (vö. **Sarn Gebir** 'Kőcövekek') *LotR/II:8, Silm/456, RC/327 [(Etym:) N ceber tsz. cebir < √KEPER]*

I. 1. c. FORRÁSOK

Zárójelben tüntettem fel az adott forrást, ha a kérdéses címszó ott önállóan ugyan nem – esetleg mindössze egy szóösszetétel tagjaként – szerepel, csupán annak szógyöke és/vagy primitív alakja(i) van(nak) megadva, pl.:

aras ['aras] *fn. szarvas* (vö. **Cabed-en-Aras** 'Szarvasugrató', *szsz. "a szarvas ugrása"*) (ld. még [celef](#)) *UT/548, WJ/156-57, (PE/21:82) [(PE/21:) (CE aras, arassō < √RAS)]*

Ha egy adott címszó csupán tulajdonnevekből és/vagy egyéb, a szótárban külön címszóként szereplő szóösszetételekből levezetve ismert, akkor ilyenkor mindig az illető tulajdonnév

¹Olykor eleve csupán ezek ismertek a forrásanyagból.

²A legtöbb esetben maga az igető nem is, csupán a ragozott, stb. alakok ismertek a forrásanyagból.

forrását adtam meg (közvetlenül utána feltüntetve azt), ill. zárójelben hivatkoztam a kérdéses szóösszetételt "(ld. xyz)" formában, pl.:

***bâl** [ba:l] **1.** mn. isteni (ld. **Belthil** 'Isteni Ragyogás' *Etym/392, Silm/397, Silm/456*) **2.** fn. istenség, isteni erő (ld. [balrog](#)) (ld. még [balan](#), [rodon](#))

I. 1. d. ETIMOLÓGIA

Szóösszetételek esetében az etimológiai részben rendszerint az alkotó szóelemeket is megadtam kereszthivatkozásokkal együtt, pl.:

adbed- ['adbɛd] i. átfogalmaz, újra fogalmaz *PE/17:167* [[ad-](#) + [ped-](#); (*PE/17:*) S adbed- < √AT(A)]

Egy címszó különböző forrásokban szereplő etimológiáit rendre a kis fekete négyzet (▪) szimbólum, az egyazon forráson belüli változatokat pedig pontosvessző választja el, pl.:

maetha- **II** ['maɛθa] i. kezel, forgat, használ (vmit), bánik (vmivel) (vö. T **matta-**, Q **mahta-**) *VT/47:6, PE/17:69, PE/17:161-62* [(*VT/47:*) S maetha- < maṡtā < maṡtā ▪ (*PE/17*) S maetha- < √MAG; S maetha- < √MA3]

Ha a címszó egy adott forrásban önállóan nem szerepel (esetleg mindössze egy szóösszetétel részeként), csupán szógyöke és/vagy primitív alakja(i) van(nak) megadva, akkor annak a kérdéses forráshoz tartozó etimológiáját szintén zárójelben tüntettem fel, pl.:

^m**bast** [bast] fn. kenyér (vö. [*ledhbast](#), vmint Q **masta**) (ld. még [*^mbass](#)) *Etym/372, (PE/17:51-52)* [(*Etym:*) N bast < √MBAS ▪ (*PE/17:*) (PE *mbasta < √MBAS)]

Az etimológiai részben a forrásmegjelölés után közvetlenül mindig az adott címszó szerepel, majd balról jobbra haladva ennek a mind archaikusabb alakjai, a legvégén többnyire a primitív tünde szógyökekkel, pl.:

rîn **II** [ri:n] fn. emlékezés, emlékezet (vö. **Elurîn** 'Elu Emléke') *PM/372* [(*PM:*) S rîn < CE rēnē < √REN]

A fenti példában tehát a sindarin (S) **rîn** szó a REN szógyökre vezethető vissza, amelyből a közös eldarin (CE) **rēnē** szóalakon keresztül származott le.

I. 2. MAGYAR-SINDARIN SZÓSZEDET

A szószedetben egy tipikus bejegyzés a következőképpen néz ki:

/ [1] / [2] / [3] / [4]

HATÁROZOTT mn. (≈ *elszánt, kitartó*) **thala, thalion, tolog**

(1): címszó

(2): szófaj (ld. [Szófajok és egyéb nyelvi elemek, kifejezések rövidítései](#))

(3): szinonim jelentések/magyarázat

(4): sindarin megfelelők

I. 2. a. CÍMSZÓ

A sindarin-magyar szótárhoz hasonlóan az azonos alakú, de eltérő jelentésű, ill. szófajú szavak külön bejegyzésben, nagybetűs római számmal elkülönítve szerepelnek, pl.

SZOROS **I** *mn.* (kötél, húr, stb.) (*≈ feszes*) **tong**

SZOROS **II** *fn.* #**aglonn**, **cîl**, **cirith**, **dîn**

I. 2. b. SINDARIN MEGFELELŐK

Az egyes címszavak különböző értelmű sindarin megfelelőit arab számok, a hasonló értelműeket pedig ezeken belül kisbetűk különítik el, pl.

MEGFOG *i.* (1) (*≈ megérint, hozzányúl*) ***matha-**; (2a) (*≈ elkap*) **gad-**; (2b) *hálóval~* **raeda-**

II. JELÖLÉSEK, RÖVIDÍTÉSEK

II. 1. SZIMBÓLUMOK

szimbólum	jelentés
*	levezetett szó
#	rekonstruált/normalizált szó vagy jelentés
!	képzett/hipotetikus szó
?	bizonytalan szó vagy jelentés
†	régies/költői szó vagy jelentés
≈	szinonim jelentések
<	leszármaz(tat)ás
√	szógyök
-	az igetöveket, vmint azon szóelemeket követi, ill. előzi meg, melyek más szavakhoz kapcsolódnak (pl. prefixumok, toldalékok)
'	a primitív tünde szóalakoknál az eredeti szógyök elhagyott tőhangzóját (sundóma) jelöli
+	egy szóösszetétel alkotóelemeit (vagy ezek szógyökei) kapcsolja össze

A csillag (*) szimbólum az általánosabb értelemben vett levezetett szavakat jelöli. Ilyenek pl. azok a szavak, amelyek szóösszetételekből (ezek többsége valamilyen földrajzi- vagy személynév) vezethetők le, pl. ***ríf** (kéreg) < **Fladrif** ('Kéregirha'), vagy amelyeknél csak a lágyult (vagy valamilyen más típusú mutáció révén módosult) formából következtethetünk a tényleges szóalakra, pl. ***glân** (fehér) < **Curunír 'Lân** ('Fehér Mágus'). Ide soroltam továbbá azokat a főneveket és melléneveket is, melyeknek csupán a többesszámú alakját ismerjük, így az egyesszámú alakjuk a levezetett, pl. ***rhúnadan** (keleti ember) < **rhúnedain** (keleti emberek), vagy éppen fordítva, pl. ***belroeg** (balrogok) < **balrog** (balrog), valamint azokat az igéket, amelyek esetében legtöbbször maga az igető nem, csupán az igenévi, gerundium, stb. alak ismert, pl. ***adertha-** (újraegyesít) < **aderthad** (újraegyesítés).

Az egyes szócikkek etimológiai részében szintén csillag szimbólum jelöli azokat a sindarin/noldorin szavakat, amelyek az *adott* forrásban önállóan nem szerepelnek (esetleg mindössze egy szóösszetétel részeként), csupán szógyökeik és/vagy primitív alakjaik vannak feltüntetve.

Bár nem konzekvensen, de a csillag szimbólumot Tolkien maga is használta a mitológián belül „leszármaztatottnak” vagy „hipotetikusnak” számító primitív tünde szóalakok esetében, így ezek a szótárban is ekképpen szerepelnek.

A kettőskereszttel (#) jelölt szavak többsége olyan rekonstruált sindarin szó, amelyeknek csupán a tőlük hangtanilag eltérő goldogrin vagy noldorin változata ismert, azonban a „klasszikus” sindarin alak (Tolkien későbbi revízióját követve) ezekből leszármaztatható, pl. S #**aegas** (hegycsúcs) < N **oegas** (vö. S **aeor** (tenger) = N **oeor**). Ezzel jelöltem továbbá azokat a standardizált/normalizált szavakat is, amelyek a „hagyományos” sindarin formától eltérő alakban (pl. tájnyelvi szóként vagy egyszerűen csak más, sajátos betűzéssel) jelennek

meg a különböző forrásokban, pl. **#engui** (hatodik) < **†enchui**, ill. **#hwinn** (nyírfa) < **whinn**, vagy ott feltehetően elírva szerepelnek, pl. **#gleinia-** (elhatárol) < **gleina-** (vö. T **glania-**, Q **lanya-**).

A szótárban azok a szavak, amelyeknek forrása kizárólag a *Parma Eldalamberon* c. folyóirat 11-es és (részben) 13-as száma (PE/11, PE/13) goldogrin szavak, amelyeké a *Parma Eldalamberon* 13-as száma (PE/13) kora noldorin szavak, amelyeké pedig a *The Etymologies* (Etym), a *Vinyar Tengwar* c. folyóirat 45-ös és 46-os száma (VT/45-46), a *Parma Eldalamberon* 18-as, valamint részben a 19., 21. és 22. száma (PE/18-19, PE/21-22) és/vagy a *J. R. R. Tolkien: Artist and Illustrator* c. könyv (TAI) noldorin szavak, így ezek ennek megfelelően is kezelendők. (A goldogrin, noldorin és a sindarin viszonyáról bővebben ld. az [alábbi](#) összefoglaló 11-es és 12-es pontját.)

A goldogrin szavak közül csupán azok szerepelnek a szótárban, amelyeknek egyáltalán nincs későbbi noldorin/sindarin megfelelője, ld. az [Eldamo Neo-Sindarin szójegyzékét](#).

A felkiáltójellel (!) jelölt szavak hipotetikus konstrukciók, amelyek elviekben semmilyen formában nem fordulnak elő a forrásanyagban. Ezek egy része ismert szavakból (gyakran más szóösszetételek mintájára) létrehozott szó, pl. **!gobeth** (szótár) < **go-** (együtt) + **peth** (szó) (vö. **golas** (lombozat), **gloth** (virágzat), stb.), míg más részük quenya, közös eldarin, stb. szavakból vagy primitív szógyökökből közvetlenül leszármaztatott szó, pl. S **!corf** (gyűrű) < Q **corma** (vö. S **parf** (könyv) = Q **parma**), ill. **!badh-** (ítélkezik) < $\sqrt{\text{BAD}}$. Ezen szavak jelentős részének forrása a [VinQuettaParma - The NeoQuenya and NeoSindarin Wiktionary](#), ill. az [Eldamo Neo-Sindarin szójegyzéke](#).

II. 2. SZÓFAJOK ÉS EGYÉB NYELVI ELEMEEK, KIFEJEZÉSEK RÖVIDÍTÉSEI

rövidítés	jelentés	rövidítés	jelentés
<i>bec.</i>	becéző	<i>len.</i>	lenitált (lágyult) alak
<i>du.</i>	duális alak	<i>mgh</i>	magánhangzó
<i>E/1</i>	egyesszám első személy	<i>m.</i>	múlt idő
<i>E/3</i>	egyesszám harmadik személy	<i>mn.</i>	melléknév, melléknévi értelmű
<i>esz.</i>	előjárószo	<i>msh</i>	mássalhangzó
<i>fn.</i>	főnév, főnévi értelmű	<i>n.</i>	névelő
<i>fok.</i>	fokozó értelmű/nagyító szó	<i>nm.</i>	névmás
<i>ger.</i>	gerundium (igéből képzett főnév)	<i>nn.</i>	nőnem
<i>gyn.</i>	gyűjtőnév	<i>part.</i>	participium (melléknévi igenév)
<i>hn.</i>	hímnem	<i>pej.</i>	pejoratív értelmű
<i>hsz.</i>	határozószo, határozószói értelmű	<i>pref.</i>	prefixum (előtag)
<i>i.</i>	ige	<i>r.</i>	rag
<i>imp.</i>	imperativus (felszólító mód)	<i>szn.</i>	számnév
<i>inf.</i>	infinitivus (főnévi igenév)	<i>szsz.</i>	szó szerint

<i>isz.</i>	indulatszó	<i>T/3</i>	többszám harmadik személy
<i>j.</i>	jel	<i>tág.</i>	tágabb értelemben
<i>jel.</i>	jelen idő	<i>táj.</i>	tájnyelvi
<i>jöv.</i>	jövő idő	<i>tsz.</i>	többszám
<i>k.</i>	képző	<i>v.</i>	vagy
<i>kics.</i>	kicsinyítő alak/szó	<i>vö.</i>	vesd össze
<i>ksz.</i>	kötőszó	<i>n, m</i>	nazális zárhang
<i>ld.</i>	lásd		

II. 3. FONETIKAI JELEK

II. 3. a. MELLÉKJELEK

szimbólum	jelentés
[aː], [a:]	az előtte álló magánhangzó hosszúságát jelöli, pl. dúlinn ['duːlinn] (fülemüle), sûl [su:l] (szél)
[ˈa]	fő hangsúly (az utána következő szótag a hangsúlyos), pl. nogothrim [noˈgɔθrim] (törpök)
[,a]	másodlagos hangsúly (az utána következő szótag a hangsúlyos), pl. curunír ['kuru,nir] (mágus)
[a.a]	a hiátust (hangrés) jelöli két egymás melletti magánhangzó között, ha azok két különböző szótaghoz tartoznak, azaz nem alkotnak diftongust, pl. arnediad [arˈnɛdi.ad] (megszámlálhatatlan)
[ɾ]	szillabikus (szótagképző) mássalhangzó, pl. dagor ['daɡɾ] (csata)
[ɾ̥]	zöngétlen mássalhangzó, pl. lhewig ['lɛwig] (fül)

II. 3. b. MÁSSALHANGZÓK

szimbólum	betű	megjegyzés
[b]	b	megfelel a magyar <i>b</i> -nek, pl. bereth ['bɛrɛθ] (királynő)
[k]	c	a magyar <i>k</i> -nak megfelelő hang, pl. cenedril [kɛˈnɛdriɫ] (tükör)
[x]	ch	erősen ejtett <i>h</i> , hasonló mint a <i>h</i> magyar <i>doh</i> szóban vagy a <i>ch</i> a német <i>Bach</i> szóban, pl. morchant ['mɔrxant] (árnyék); a gondori dialektusban a szavak belsejében rendszerint <i>h</i> , a szavak végén pedig <i>c</i> lett belőle, pl. S Rochan(d) ['rɔxan(d)] → GS Rohan ['rɔhan] (Rohan)

[d]	d	megfelel a magyar <i>d</i> -nek, pl. adar ['adar] (apa)
[ð]	dh (ð)	az angol zöngés <i>th</i> -nak felel meg, mint pl. a <i>these</i> vagy <i>father</i> szavakban (kimondásakor a nyelv hegyét a két fogsor közé helyezzük és lágyan <i>d</i> -t próbálunk ejteni); többnyire a <i>d</i> -vel áll összefüggésben, pl. OS galada ['galada] → S galadh ['galað] (fa), i [i] (a) + dae [dæ] (homály) → i dhae [i ðæ] (a homály), de származhat az <i>n</i> és az <i>r</i> kapcsolatából is, pl. caran ['karan] (vörös) + rass [rass] (szarv) → Caradhras [ka'raðras] (Vörös Szarv)
[f]	f, ph	megfelel a magyar <i>f</i> -nek, pl. falas ['falas] (tengerpart), alph [alf] (hattyú)
[g]	g	a magyar <i>g</i> -nek megfelelő hang, pl. galas ['galas] (növény)
[h]	h	önmagában állva megfelel a magyar <i>ház</i> szóban ejtett <i>h</i> -nak, pl. habad ['habad] (cipő)
[w]	hw	zöngétlen <i>w</i> , mint a <i>wh</i> angol <i>wheel</i> szóban; ahhoz hasonló, mint mikor <i>h</i> -t és <i>w</i> -t ejtünk egyszerre, pl. hwand [wʌnd] (gomba)
[j]	i[mgh]-	a magyar <i>j</i> -nek megfelelő hang, pl. iaur [jaur] (öreg)
[l]	l	megfelel a magyar <i>l</i> -nek, pl. lam [lam] (nyelv)
[ʌ]	-[e]l(-) -[i]l(-)	ejtése hasonló, mint a <i>-lli-</i> hangcsoportnak az angol <i>million</i> szóban, vagyis mintha az <i>l</i> -el egyszerre egy <i>j</i> -t is ejtenénk, pl. edhelvein [ɛ'ðeʌvejn] (tündeszép), menel ['meneʌ] (ég)
[ʌ]	lh	az <i>l</i> zöngétlen változata, hasonló mint az <i>ll</i> a walesi <i>llwyd</i> szóban, melyet a magyar <i>l</i> helyettesítébe tett nyelv mellett kifújtván levegővel képzelünk, pl. lhoer [ʌer] (méreg)
[m]	m	megfelel a magyar <i>m</i> -nek, pl. mellon ['mellɒn] (barát)
[m]	mh (v̥)	ejtése kb. mint az <i>m</i> -nek a magyar <i>hamvad</i> szóban; archaikus, a déli dialektusok közül csupán a doriathrinban megőrzött hang, amelyből a többi nyelvjárásban <i>v</i> lett, pl. DS Tinúviel [ti'nuʷmi.ɛʌ] = WS Tinúviel [ti'nuʷvi.ɛʌ] (Fülemüle)
[n]	n	a magyar <i>n</i> -nek megfelelő hang, pl. nathron ['naθrɒn] (takács)
[ŋ]	-n[c]- -n[g]- ng (ñ)	úgy hangzik, mint az <i>n</i> az orrhangon ejtett <i>harang</i> szóban vagy az <i>ng</i> az angol <i>ring</i> vagy <i>kingdom</i> szavakban, pl. anc [aŋk] (állkapocs), angol ['aŋɡol] (mágia), lhingril ['lɪŋɡriʌ] (pók), i ngelaidh/i ñelaidh [i 'ŋelajð] (a fák), fang/fañ

		[fan] (szakáll), Angband/Añband ['aŋband] (Vasbörtön)
[p]	p	megfelel a magyar <i>p</i> -nek, pl. pennas ['pennas] (történet)
[r]	r	a magyar <i>r</i> -nek megfelelő hang, pl. gorgor ['gɔrgɔr] (rettegés)
[ɾ]	rh	az <i>r</i> zöngétlen változata, hasonló mint az <i>rh</i> a walesi <i>rhwd</i> szóban, mely úgy hangzik, mintha az <i>r</i> -el egyszerre egy <i>h</i> hangot is ejtenénk, pl. rhach [ɾax] (átok)
[s]	s	a magyar <i>sz</i> -nek megfelelő hang, pl. sereg ['sɛrɛg] (vér)
[t]	t	megfelel a magyar <i>t</i> -nek, pl. tawar ['tawar] (erdőség)
[θ]	th (þ)	az angol <i>think</i> szó zöngétlen <i>th</i> -jának felel meg (kimondásakor a nyelv hegyét a két fogsor közé helyezzük, és a levegőt a nyelv hegye és a felső fogsor között fújjuk ki, anélkül, hogy a hangszalagok rezegnének), pl. athrad ['aθrad] (gázló)
[v]	v -f -f[n]-	a magyar <i>v</i> -nek megfelelő hang, pl. cerveth ['kɛrvɛθ] (július), parf [parv] (könyv), cefnas ['kɛvnas] (agyagedény)
[w]	w	az angol <i>w</i> -nek felel meg (kiejtésekor <i>u</i> -t készülünk mondani, majd egy igen rövid <i>u</i> ejtése után nyomban átsiklunk a következő hangra), pl. anwar ['anwar] (áhítat)

II. 3. c. MAGÁNHANGZÓK

szimbólum	betű	megjegyzés
[ɑ]	a	a magyar <i>á</i> és <i>a</i> között álló hang, mint az <i>a</i> az angol <i>father</i> szóban, pl. adan ['adan] (ember)
[ɑː]	â	az előzővel megegyező, ám körülbelül háromszor olyan hosszan ejtett hang, pl. pâd [pɑːd] (ösvény)
[ɛ]	e	a röviden ejtett magyar <i>e</i> -nek megfelelő hang, pl. heledir ['hɛlɛdir] (jégmadár)
[ɛː]	ê	az előzővel megegyező, ám körülbelül háromszor olyan hosszan ejtett hang, pl. êl [ɛːl] (csillag)
[i]	i	a rövid magyar <i>i</i> -nek felel meg, pl. fileg ['filɛg] (madár)
[iː]	í	a hosszú magyar <i>í</i> -nek megfelelő hang, pl. randír ['randiːr] (vándor)

[i:]	î	a hosszú magyar í-nél kissé hosszabban ejtett hang, pl. mîr [mir:] (ékszer)
[ɔ]	o	a magyar a és o közé eső hang, mint az o az angol <i>hot</i> szóban, pl. orch [ɔrx] (ork)
[ɔ:]	ó	az előzővel megegyező, ám körülbelül kétszer olyan hosszan ejtett hang, pl. gódhel ['gɔ·ðeɪ] (nolda)
[ɔ:]	ô	az előző előttivel megegyező, ám körülbelül háromszor olyan hosszan ejtett hang, pl. môr [mɔ:r] (sötétség)
[ɒ:]	ō	a nyújtottan ejtett magyar a-nak megfelelő hang; csak az északi sindarinban maradt meg, a többi dialektusban <i>au</i> (-aw) lett belőle, pl. NS nōf [nɒ:v] = WS naw [nau] (üreges)
[œ]	œ	a magyar ö-nek megfelelő hang, mely csupán néhány régies szóalakban fordul elő, a harmadkori sindarinban ugyanis összeolvadt az <i>e</i> hanggal, pl. † nœgyth ['nœgiθ] → negyth ['negiθ] (törpök); nem összetévesztendő az <i>oe</i> kettőshangzóval
[u]	u	a rövid magyar u-nak megfelelő hang, pl. ulunn ['ulunn] (szörnyeteg)
[u:]	ú	megfelel a hosszú magyar ú-nak, pl. dúlinn ['du·linn] (fülemüle)
[u:]	û	a hosszú magyar ú-nál kissé hosszabban ejtett hang, pl. dûn [du:n] (nyugat)
[y]	y	nagyjából a rövid magyar ü-nek felel meg, pl. ylf [ylv] (ivóedény); a gondori dialektusban <i>i</i> lett belőle, pl. S yrch [yrx] → GS yrch [irk] (orkok)
[y:]	ý	a hosszú magyar ű-nek megfelelő hang, pl. ýneg ['y·næg] (tizenkettő); a gondori dialektusban <i>í</i> lett belőle, pl. S cýron ['cy·rɔn] → GS cýron ['ci·rɔn] (újhold)
[y:]	ÿ	a hosszú magyar ű-nél kissé hosszabban ejtett hang, pl. lÿg [ly:g] (kígyó); a gondori dialektusban hosszan ejtett <i>í</i> lett belőle, pl. S dÿl [dy:l] → GS dÿl [di:l] (tévedés)

II. 3. d. KETTŐSHANGZÓK (DIFTONGUSOK)

szimbólum	betű	megjegyzés
[aɛ]	ae	a magyar á és a között álló hanggal egy szótagban kiejtett <i>e</i> hang (hasonlóan ahhoz, ahogyan az <i>ai</i> diftongusban az alaphangot egy <i>i</i> -vel kap-

		csoljuk egybe), pl. maer [maɛr] (jó)
[ɑj]	ai	a magyar <i>á</i> és <i>a</i> között álló hanggal kezdődő és <i>i</i> -ben végződő hang, melynek a második fele közel áll a <i>j</i> -hez (hasonló, mint a magyar <i>máj</i> szóban), pl. cail [kɑjɪ] (kerítés)
[au]	au, -aw	a magyar <i>á</i> és <i>a</i> között álló hanggal kezdődő és a magyarnál nyíltabb <i>u</i> -ban végződő hang (hasonlít az <i>augusztus</i> szavunk <i>au</i> -jára, de több benne az <i>á</i>), pl. caun [kaun] (herceg), raw [rau] (szárny)
[ɛj]	ei	<i>e</i> -vel kezdődő hang, amely rövid <i>i</i> -be megy át, ez utóbbi ejtése megközelíti a <i>j</i> -t (hasonló, mint a magyar <i>mely</i> szóban), pl. eithel [ˈɛjθɛɹ] (forrás)
[ɛu]	eu, -ew	<i>e</i> -vel kezdődő és a magyarnál nyíltabb <i>u</i> -ban végződő hang, pl. leutha [ˈlɛuθɑ] (felszed)
[ɔɛ]	oe	a magyar <i>a</i> és <i>o</i> közé eső hanggal egy szótagban kiejtett <i>e</i> hang, pl. goe [gɔɛ] (rettegés); nem összetévesztendő az archaikus <i>æ</i> hanggal
[uj]	ui	<i>ú</i> -val kezdődő és <i>i</i> -ben végződő hang, ez utóbbi ejtése megközelíti a <i>j</i> -t (hasonló, mint a magyar <i>bújik</i> szóban), pl. cuil [kujɪ] (élet)

II. 4. NYELVEK ÉS DIALEKTUSOK RÖVIDÍTÉSEI

A különböző nyelvek és dialektusok rövidítéseinél praktikussági okokból, ill. az eredeti forrásanyaggal való összevetés megkönnyítése végett a hagyományos angol nyelvű rövidítéseket használtam:

rövidítés	jelentés	rövidítés	jelentés
Ad.	adûnaic (númenori)	N	noldorin
BS	mordori Fekete Beszéd	Nan.	nandorin
CE	közös eldarin	NS	északi sindarin dialektus
Dor.	doriathrin	ON	ónoldorin
Dr	drúadán	OS	ósindarin
DS	doriathi sindarin dialektus	PE	primitív eldarin
EN	kora noldorin	PQ	primitív quendián
Fal.	falathrin	PS	„tisztá” sindarin
G	Gondolin nyelve	Q	q(u)enya
Gol.	goldogrin	S	sindarin
GS	gondori sindarin dialektus	T	telerin
Ilk.	ilkorin	V	valarin
Kh	khuzdûl (törp-nyelv)	W	nyugori (adûni)

LS	erdőtünde sindarin dialektus		
----	------------------------------	--	--

II. 5. FORRÁSOK RÖVIDÍTÉSEI

Ahogyan a nyelvek rövidítéseinél, itt is a hagyományos angol nyelvű rövidítéseket használtam. A magyar címet csak a magyarul is megjelent műveknél tüntettem fel. A részletes forrásjegyzéket ld. [lentebb](#).

A szótárban a rövidítéseknél a perjel után álló szám rendre az oldalszámot jelöli, pl. *Silm*/458, *RGEO*/66, stb., kivéve a különböző folyóiratokat, ill. a GyU-t. Folyóiratoknál a perjel után álló szám a folyóirat számára, a kettőspont után álló szám pedig az oldalszámmra utal, pl. *VT*/44:21, *PE*/17:96, stb. A GyU esetében a perjel után álló római szám a könyv számát (I-VI), a kettőspont után álló szám pedig a fejezetszámot jelöli, pl. *LotR*/III:4. Az egyes függelékekre (A-F) történő hivatkozások esetén a perjel után mindig az adott függelék betűjele áll, pl. *LotR*/E. (Az "A" függelék esetében az alfejezet számát zárójeles kisbetűs római szám jelöli, pl. *LotR*/A(iv)). Ezen kívül a prologusra a *LotR*/Pro, a harmadik kötet (A király visszatér) szinopszisára a *LotR*/RotK:Syn, a magyar fordításból kimaradt névjegyzékre pedig a *LotR*/Index rövidítés utal.

II. 5. 1. J. R. R. Tolkien kiadott művei és egyéb írásai

rövidítés	jelentés	rövidítés	jelentés
<i>Etym</i>	The Etymologies (The Lost Road and Other Writings, HoME Vol. 5)	<i>RGEO</i>	The Road Goes Ever On
<i>Hobbit</i>	The Hobbit (<i>A hobbit</i>)	<i>RS</i>	The Return of the Shadow (HoME Vol. 6)
<i>LB</i>	The Lays of Beleriand (HoME Vol. 3)	<i>SD</i>	Sauron Defeated (HoME Vol. 9)
<i>Letters</i>	The Letters of J. R. R. Tolkien	<i>Silm</i>	The Silmarillion (<i>A Szilmarilok</i>)
<i>LR</i>	The Lost Road and Other Writings (HoME Vol. 5)	<i>TI</i>	The Treason of Isengard (HoME Vol. 7)
<i>LotR</i>	The Lord of the Rings (<i>A Gyűrűk Ura; GyU</i>)	<i>UT</i>	Unfinished Tales (<i>A Gyűrű keresése</i>)
<i>MR</i>	Morgoth's Ring (HoME Vol. 10)	<i>WJ</i>	The War of the Jewels (HoME Vol. 11)
<i>NM</i>	The Nature of Middle-Earth	<i>WR</i>	The War of the Ring (HoME Vol. 8)
<i>PM</i>	The Peoples of Middle-earth (HoME Vol. 12)		

II. 5. 2. Egyéb források

rövidítés	jelentés	rövidítés	jelentés
<i>PE</i>	Parma Eldalamberon	<i>TL</i>	Tolkien's Legendarium
<i>RC</i>	The Lord of the Rings: A Reader's Companion	<i>VT</i>	Vinyar Tengwar
<i>TAI</i>	J. R. R. Tolkien: Artist and Illustrator		

III. SINDARIN-MAGYAR SZÓTÁR

A, Â

†-a [a] tsz. †-on [ɔn] (†-ion [jɔn], †-ia [ja])
r. -nak/-nek a/az (vö. [Orgilion](#), ill. DS *Dagnir Glaurunga* (= WS *Dagnir (an) Glaurung*) ‘Glaurung Elpusztítója/Veszte’, DS *Bar Beora* (= WS **Bar Beor*) ‘Beor Háza’, *Nothlir Haletha* ‘Haleth Családja’, *Nothlir Maracha* ‘Marach Családja’, *roch na-heryna* ‘a hölgy lova’, *mellyn enin edhellion* ‘?a tündék barátai’, *glim maewion/maewia* ‘a sirályok hangjai’, *lais galadhon/geledhion* ‘a fák levelei’, *aglar ele-nathon* ‘[a] csillagok ragyogása’, *Caras Galadhon* (= PS *Caras #(i)Ngelaidh*) ‘A Fák Városa’, *Loeg Ningloron* ‘Nőszírom-földe’, szsz. “a nőszírmok tavai”, †*Thonador, Dorthonion* (= PS *Dor i Thuin*) ‘Fenyők Földje’) PE/17:25, PE/17:60, PE/17:97

a I [a] (**ah** [ah]) ksz. és (→ a msh-val kezdődő szavak előtt **a**, a mgh-val kezdődők előtt **ah** alakban) (vö. *Athrabeth Finrod ah Andreth* ‘Finrod és Andreth beszélgetése’, *Daur a Berhael* ‘Frodót és Samut’, *pedo mellon a minno* ‘mondd jóbarát, és lépj be’, *si loth a galadh lasto dîn* ‘?virág s fa hallgasson most csendesesen’) (ld. még [a II](#), [ar](#)) LotR/II:4, LotR/VI:4, Silm/446, Letters/448(308), LB/354, MR/329, VT/43:30, VT/47:31 [(VT/43:) S a, ah < CE as ▪ (VT/47:) S a < √ASA]

a II [a] (**adh** [að]) ksz. és (→ a msh-val kezdődő szavak előtt lágy mutációt kiváltva **a**, a mgh-val kezdődők előtt **adh** alakban) (vö. *Athrabeth Finrod adh Andreth* ‘Finrod és Andreth beszélgetése’, *Daur a Berhael* ‘Frodót és Samut’, *pedo mellon a minno* ‘mondd jóbarát, és lépj be’) (ld. még [a I](#), [ar](#)) PE/17:40-41, PE/17:102 [(PE/17:) S a, adh < ad(a)]

a! III [a] isz. ó!, oh!, ah! (vö. *A Elbereth Gilthoniel* ‘Ó Elbereth, Gilthoniel’, *A tiro nin, Fanuilos!* ‘Ó, figyelj/vigyázz rám, Örökfehér!’, *A Hîr Annûn Gilthoniel* ‘?Ó Nyugat Úrnője, Gilthoniel’) (ld. még [ae I](#),

[ai I](#)) LotR/II:1, LotR/VI:9, Letters/278, RGEO/64, LB/354, PE/17:20-21, PE/17:94

a IV ld. [an](#)

a V ld. [adh](#)

a- [a] hsz. pref. nagyító/fokozó értelmű előtag (vö. [angol II](#), [apharch](#)) VT/45:5, VT/45:36 [(Etym-VT/45:) N a- < √A]

ab** (ab-**) [ab] **1.** esz. után, mögött (vö. Q *apa*) **2.** hsz. pref. később, utóbb, (az)után (ld. [abonnen](#)) **3.** hsz. pref. mögé, mögött, hátul, nyomában, nyomdokában, utána (ld. [aphad-](#))

***ab-** ld. [*ab](#)

ablad ['ablad] fn. tiltás, elutasítás, megtagadás (az ezt kifejező kézmozdulatra vonatkozva) (vö. T *aplat*) VT/47:13 [(VT/47:) S ablad < ap'lata]

abonnen [a'bɔnnɛn] tsz. **#ebennin** [ɛ'bɛnnin] (†**ebennin** [ɛ'bɛnnin]) **1.** part. később született **2.** fn. ember (azaz olyasvalaki, aki később született, mint a tündék) (vö. Q *apanónar*) WJ/387 [[*ab-](#) + [*onnen](#); (WJ:) S abonnen tsz. ebennin < √ONO]

ach I [ax] fn. nyak (a nyakcsigolyákra, azaz a nyak csontos részére utalva, nem számítva bele a torkot) (vö. *Anach* ‘?Hosszszúnyak’, vmint Q *axe, axo*) (ld. még [achad](#), ill. [iaeth](#), [lang II](#)) PE/17:92 [(PE/17:) S ach < √AKAS]

ach II [ax] ksz. jelentése feltehetőleg ‘de’ (vö. *i #’linn hen agorer Edain #vi Vele-rian, ach hî in Ellath îr ed epholar* ‘?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’) VT/50:5, VT/50:15, VT/50:17-18

achad ['axad] **1.** fn. nyak (a nyakcsigolyákra, azaz a nyak csontos részére utalva, nem számítva bele a torkot) (ld. még [ach I](#), ill. [iaeth](#), [lang II](#)) **2.** fn., tág. gerinc, hát (hegyé, sziklái) (vö. *Achad Tarlang* ‘Tarlang Nyaka’) (ld. még [pind I](#)) RC/537, PE/17:92, PE/17:145 [(PE/17:) S achas < √AKAS]

achared ['axarɛd] fn. bosszú PE/17:167 [(PE/17:) S achared < √AK < √OKO + √OT/AT]

acharn ['axarn] *fn.* bosszúállás, megbosz-
szulás, megtorlás (vö. *tôl acharn* '[a] bosz-
szú közeleg') *WJ/254, PE/17:167* [(PE/17:) S
acharn < √AK < √OKO + √OT/AT]

achas** ['axas] (?gachas** ['gaxas]) *fn.* féle-
lem, rettegés, rémület (→ elképzelhető,
hogy az ***achas** csupán lágyult forma, és a
tényleges alak valójában ***gachas**) (ld.
Dor-na-Daerachas 'A Nagy Rettegés
Földje' *WJ/187*) (ld. még [angos](#), [dael](#), [gae](#),
[goe](#), [gôr II](#), [gorog](#), [goroth](#), [gorth I](#), [goss](#),
[gost](#), [goth](#), ill. ⁽ⁿ⁾[daedel](#), ⁽ⁿ⁾[daedelos](#), [gor-](#)
[gor](#), [gorgoroth](#), [guruthos](#))

-**ad I** [ad] *k.* két (→ a duális főnevek kép-
zője) (vö. [galadhad](#), [nobad](#), [samarad](#), [Or-](#)
[galadhad](#)) *Letters/427*

*-**ad II** [ad] *k.* az a-tövíű igékből képzett
gerundium képzője (ld. [aderthad](#), [arahadh-](#)
[wad](#), [avad](#), [bronad](#), [edlothiad](#), [eithad](#), [er-](#)
[thad](#), [farad](#), [gawad](#), [genediad](#), [hadhwad](#),
[hammad](#), [harthad](#), [heniad](#), [luithiad](#), [mis-](#)
[tad](#), [nellad](#), [nestad](#), [orthad](#), [suilad](#), [suilan-](#)
[nad](#), [tirad](#)) (ld. még [-od II](#)) *VT/31:16*

ad ld. [adh](#)

ad- [ad] **1.** *hsz. pref.* ismét, újra- (vö. [adbed-](#),
[aderthad](#), [#edinor](#), vmint Q [at\(a\)-](#)) **2.** *mn.*
pref. másod-, második (vö. [aduial](#)) *Etym/349*,
VT/45:6, (PE/17:166-67), (PE/21:55) [(*Etym-*
VT/45:) N ad- < √AT(AT) ▪ (PE/17:) (at(a) <
√AT(A)) ▪ (PE/21:) (PQ *at)]

ada ['ada] *fn., hn., bec.* apu, papa (→ az
[adar](#) becéző formája) (vö. Q [atto](#)) *Etym/349*,
(PE/21:83) [(*Etym:*) N ada < √ATA ▪ (PE/21:) (CE
atta, atto)]

adab ['adab] *tsz. #edaib* ['edajb] *fn.* épület,
ház (vö. Q [ataque](#)) (ld. még [car](#)) *Etym/390*
[(*Etym:*) N adab *tsz.* edeb < *atakwē < √TAK]

#adaba- ['adaba] *i.* épít, felállít *PE/13:132*,
PE/13:136, PE/13:158, PE/13:165 [(PE/13:) EN
adag- < *a-tak < √DAB, √DAG]

adan ['adan] *tsz. edain* ['edajn] *gyn. adan-*
ath ['adanaθ] *fn.* ember (szsz. "a második",
ti. a Második Nép egy tagja) (→ elsődlege-
sen a tündebarátok három nemzetségére, az
emberek Három Házának tagjaira vonatko-
zott) (vö. [drúadan](#), [dúnadan](#), [rhûnadan](#),
ill. *Adanedhel* 'Tünde-ember' = Túrin, *El-*
ladan 'Tünde-ember' = Elrond fia, *Aradan*
'?Nemes Ember', *Eradan* '?Magányos

Ember', *Adanel* '?Emberleány', *Arthedain*
'?Nemesemberek', *Edennil* (= Q *Atandil*)
'Emberek Barátja', *o(/ô)nen i-Estel Edain*
'Reményt adtam az embereknek', *i #l'inn*
hen agorer Edain #vi Velerian '?ezt az
éneket az emberek alkották Beleriandban',
os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian
'?a Nagy Énekből, amelyet az emberek
Beleriandban alkottak', vmint Q *atan*)
LotR/II:2, LotR/A(v), LotR/F, Silm/395, Silm/445,
MR/373, WJ/387, PM/306, PM/324, RGEO/66,
Letters/282, VT/50:5, VT/50:14, VT/50:18,
PE/17:18, PE/17:89, PE/17:101, PE/17:117,
PE/17:127 [(WJ:) S adan < Q atan]

***adanadar** [a'danadar] *tsz. edenedair*
[ɛ'denedajr] *fn.* az emberek atyáinak egyike
(vö. *Nern in Edenedair* 'Az emberek atyá-
inak történetei') *MR/373* [[adan](#) + [adar](#)]

adanath ld. [adan](#)

adaneth [a'danɛθ] *fn., mn.* halandó nő/asz-
szony (ld. még [firieth](#)) *MR/349* [[adan](#) + [-eth I](#)]

adar [a'dar] *tsz. #edair* ['edajr] *fn., hn.* apa
(vö. *Iarwain Ben-adar* 'Legvénebb Apát-
lan' = Bombadil, *Perhael-adar* 'Samu-pa-
pa', *Eladar* 'Csillag-atyá', *Ae Adar nîn i vi*
Menel 'Miatyánk ki vagy a Mennyekben',
szsz. "ő atyám aki a mennyben vagy", **in*
edair 'az apák', vmint Q *atar*) (ld. még [ada](#)
és [atheg](#)) *Etym/349, LotR/II:2, SD/135, MR/373*,
PM/324, VT/44:21-22, (PE/21:66), (PE/21:71),
(PE/21:77), (PE/21:83) [(*Etym:*) N adar *tsz.* edeir,
eder < PQ *atar < √ATA ▪ (PE/21:) (ON inatari
'?az apák'; CE at(t)ā(/a)r; CE atar)]

adbed- [a'dbed] *i.* átfogalmaz, újra fogal-
maz *PE/17:167* [[ad-](#) + [ped-](#); (PE/17:) S adbed- <
√AT(A)]

adel [a'dɛʌ] *esz.* mögé, mögött; vminek a
hátluján/végén *Etym/391-92* [(*Etym:*) N adel <
√TELES]

***adertha-** [a'dɛrθa] *i.* újraegyesít (ld. [ader-](#)
[thad](#)) [[ad-](#) + [*ertha-](#)]

aderthad [a'dɛrθad] *ger.* újraegyesítés
(→ az *[adertha-](#) igéből) (vö. *Mereth Ader-*
thad 'Az Újraegyesítés Ünnepe') *Silm/132*
[[ad-](#) + [*erthad](#)]

adh I ld. [a I](#)

adh II [að] (**a** [a], **ad** [ad], **ath** [aθ], ill.
adh- [að]) *esz., hsz. pref.* mellett, köze-
l(ében), -nál/-nél (→ mgh, *r* előtt **adh**, *l*
előtt **ad**, *rh*, *lh* előtt **ath**, *p* > *ph*, *t* > *th*, *c* >

ch, ill. n, m előtt a formában) (ld. még [ar-III](#)) PE/17:145 [(PE/17:) S adh, a, ad, ath; adh- < √ADA]

adh- ld. [adh II](#)

adhag ld. [*ⁿdag-](#)

adhanc ld. [*ⁿdag-](#)

***#adlanna-** [ad'lanna] (inf. **#adlanno** [ad'lanno]) i. lejt, (rézsútosan) ereszkedik (ld. még [#pedh-](#)) Etym/390 [(Etyim:) N atlanno < √TALÁT]

#adlanno ld. [*#adlanna-](#)

#adlant ['adlant] mn. dőlt, ferde, rézsútos, ferdén (el)hajló, lejtős(ödő) (ld. még [#ad-lod](#), [dadbenn](#), [tlaud](#), ill. [pend](#)) Etym/390 [(Etyim:) N atlant < √TALÁT]

***†adleg-** ['adleg] (inf. **adlegi** ['adlegi], m. E/3 **adlenc** ['adlɛŋk]) i. szabaddá tesz, kiszabadít, megszabadít (ld. még [*adleitha-](#), [*#leitha-](#), [leithia-](#)) VT/45:27 [[ad-](#) + *leg-; (VT/45:) N †adlegi, adlenc < √LEK]

adlegi ld. [*†adleg-](#)

adlenc ld. [*†adleg-](#)

***adleitha-** [ad'lejθa] (inf. **adleitho** [ad'lejθo]) i. szabaddá tesz, kiszabadít, megszabadít (ld. még [*†adleg-](#), [*#leitha-](#), [leithia-](#)) VT/45:27 [[ad-](#) + [*#leitha-](#); (VT/45:) N adleitho < √LEK]

adleithian [ad'lejθi.an] fn. kiszabadítás, megszabadítás (ld. még [leithian](#)) VT/45:27 [(VT/45:) N adleithian < √LEK]

adleitho ld. [*adleitha-](#)

#adlod ['adlod] mn. ferde, lejtős(ödő), ereszkedő (ld. még [#adlant](#), [dadbenn](#), [tlaud](#), ill. [pend](#)) Etym/390, VT/46:17 [(Etyim-VT/46:) N aclod < atlaud < √TALÁT]

***adu** [a'du] mn. kettős, kétszeres (vö. Q **at-wa**) (ld. **Adurant** 'Kettős-ér' Silm/390) (ld. még [edaid](#), [tadol](#), [ui-](#))

adual [a'duj.al] fn. est(e), alkony(at), esti/alkonyi szürkület, esthajnal (szsz. "második szürkület") (= az első csillagok felbukkanásának ideje) (ld. még [môth](#), [tinnu](#)) LotR/D [[ad-](#) + [ual](#)]

advir ['advir] fn. családi ékszer (vö. Q **ata-mir**) PE/17:165 [(PE/17:) S advir < √MIR]

ae! I [aɛ] isz. ó!, oh!, ah! (→ elképzelhető, hogy kimondottan az a-val kezdődő szavak előtt használatos, de az is lehetséges, hogy

csupán az a névelővel összeolvadt formája) (vö. **Ae Adar nîn i vi Menel** 'Miatyánk ki vagy a Mennyekben', szsz. "ó atyám aki a mennyben vagy") (ld. még [a III](#), [ai I](#)) VT/44:21-22

!ae II [aɛ] ksz. ha (ld. Q ***ai**) (ld. még [!cí](#), [!pi](#))

aeare ['aɛ.ar] fn. tenger (vö. **nef aeare** 'a tenger innenső oldalán', **Aearendel** (= Q **Eärendil**) 'Tengerkedvelő', vmint Q **ear**) (ld. még [aer I](#), [gaear](#), [gaer III](#), ill. [aeareon](#), [gaeareon](#)) Etym/349, LotR/II:1, RGEO/65, Letters/386, (PE/21:71) [(Etyim:) N oear < √ÁYAR, √AIR ▪ (Letters:) S aeare < √ÁYAR ▪ (PE/21:) (CE ajar)]

aeareon ['aɛ.arɔn] fn., fok. nagy tenger, óceán (→ az [aeare](#) nagyító képzős alakja) (vö. **sî nef aeareon** 'itt, a nagy tenger innenső oldalán', **Seron Aeareon** (= Q **Eärendil**) 'Tengerkedvelő') (ld. még [gaeareon](#), ill. [aeare](#), [aer I](#), [gaear](#), [gaer III](#)) LotR/II:1, PM/348, RGEO/65 [[aeare](#) + [-on II](#)]

#aebin ['aɛbin] fn. cseresznye(fa) (vö. Q **aipio**) PE/11:17, PE/13:113 [(PE/11:) Gol. aibin, aibios ▪ (PE/13:) Gol. eibin]

!aeda- ['aɛda] i. mélyen tisztel, nagyra becsül, imád (vö. Q **!aita-**) [√AYA(N)]

#aedh [aɛð] fn. madárfészek PE/11:17 [(PE/11:) Gol. aidha < ai-idh]

***aeg I** [aɛg] fn. hegy, csúcs (ld. [#aegas](#), [aeglir](#), [aeglos](#), ill. **Crissaegrim** '?Hasadékos Csúcsok', szsz. "?hegycsúcsok és hasadékok sokasága") (ld. még [egnas](#), [ment](#), [nass](#), [till](#))

#aeg II [aɛg] mn. hegyes (végű), csúcsos, kihegyezett, éles (vö. **Aegnor** (= Q **Aica-náro**) 'Vad Tűz', szsz. "éles tűz", †**Aegthelion** (= **Ecthelion**) '?Éles Akarat', †**Aegamloth** (= **Egalmoth**) 'Csúcsos Sisakforgó', vmint Q **aica**) (ld. még [#megor](#), ill. [#crisg](#), [#laeg I](#), [maeg](#), [tríw](#)) Etym/349 [(Etyim:) N oeg < √AYAK]

#aegas ['aɛgas] tsz. **#aegais** ['aɛgajs] fn. hegycsúcs, hegytető, hegyorom (vö. Q **aicasse**) (ld. még [egnas](#), [taen I](#), ill. [nimras](#), [#rasg I](#), [rass](#), [tarag](#)) Etym/349 [***aeg I** + ***-as I**; (Etyim:) N oegas tsz. oeges < √AYAK]

#aegais ld. [#aegas](#)

aeglir** ['æglir] *fn.* hegylánc, hegyvonulat (szsz. “hegycsúcsok sora”) (vö. **Hithaeglir** ‘Ködhegység’, szsz. “ködös hegycsúcsok sora”) (ld. még **orodrim**) *Etym/349, Etym/369, Silm/417* [aeg I** + **#lir**; (*Etym:*) N oeglir < √AYAK + √LIR²]

aeglos ['æglɔs] **I.** *fn.* jégcsap *LotR/Index II.* *fn.* hótövis (= *a töviszanóthoz hasonló, de annál nagyobb méretű, fehér virágú növény*) *Silm/390, UT/190* [***aeg I** + **loss I**]

#ael [æɛl] *tsz.* **aelin** ['ælin] *fn.* (kis) tó, tavacska (vö. **Aeluin** ‘?Kék Tó’, **Aelin-uial** ‘A Szürkület Tavai’, vmint Q **ailin**) (ld. még **ilin**, **lîn II**, ***loeg**, ill. **ailin**, **#rim II**) *Etym/349, Silm/145, Silm/445* [(*Etym:*) N oel *tsz.* oelin < *ailin- < √AY + √LIN¹]

aelin ld. **#ael**

aen [æɛn] pontos jelentése, szófaja nem ismert, feltehetőleg a szenvedő (passzív) szerkezetek jövő idejű, kötőmódban történő képzésére szolgál (vö. **en II**, ill. **i sennui Panthael estathar aen** ‘akit inkább Ép-bölcsnek kellene hívni’) *SD/128-31, VT/31:16-17, VT/50:13*

!aenu ['ænu] *fn.* ainu (szsz. “szent”) (ld. Q **Ainu**)

aer I [ær] *fn.* tenger (vö. **Aerandir** ‘?Tengerjáró’, **Belegaer** ‘Nagy Tenger’, **Aeren-nel**, **Aerendil** = Q **Eärendil**, vmint Q **aire**) (ld. még **aeare**, **gaeare**, **gaer III**, ill. **aeareon**, **gaeareon**) *Etym/349, Silm/390* [(*Etym:*) N oer < √AYAR, √AIR]

aer II [ær] *mn.* szent (vö. **no aer i eneth lîn** ‘szenteltesse meg a neved’, szsz. “legyen szent a te neved”) *VT/44:21, VT/44:24*

***aeredhel** ['æɛɾðɛɭ] *tsz.* **aeredhil** ['æɛɾðil] *fn.* nolda (ld. még **aerel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egel**, **egledhel**, **gódhel**, ***golodh**, **#lachenn**, **noll**, **ódhel**) *PE/17:140*

aeredhil ld. ***aeredhel**

aerel ['æɛɾɛɭ] *tsz.* **aeril** ['æɛɾil] *fn.* nolda (ld. még ***aeredhel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egel**, **egledhel**, **gódhel**, ***golodh**, **#lachenn**, **noll**, **ódhel**) *PE/17:140-41*

aeril ld. **aerel**

aerlinn ['æɛrlinn] *fn.* jelentése bizonytalan, valószínűleg ‘himnusz’ (szsz. “szent ének”), esetleg ‘ének a tengerről’ (vö. **Aer-**

linn in Edhil o Imladris ‘?a völgyzugolyi tündék himnusza’) *RGEO/62, TL/131* [**aer II** (v. **aer I**) + **lind I**]

#aeruil ['æruɪl] *fn.* hínár, tengeri alga/moszat (vö. Q **earuile**) (ld. még **uil**) *Etym/396* [**aer I** + **uil**; (*Etym:*) N oeruil < √UY]

aes [æs] *fn.* főtt étel; hús *Etym/349* [(*Etym:*) N aes < √AP]

#aevar ['ævar] *fn.* madárkolónia *PE/11:17* [(*PE/11:*) Gol. aivor, aivin]

aew [æw] *fn.* (kistestű) madár (vö. Q **aiwe**) (ld. még **fileg**, **filigod**) *Etym/348, Silm/452* [(*Etym:*) N aew < √AIWĒ]

***aewen** ['æwɛn] *mn.* madár-, a madarak ...-(j)a(i), -(j)e(i) (ld. **Linaewen** ‘Madarak Tava’ *Silm/452*) [**aew** + ***-en II**]

***agar** ['agar] *fn.* vér (ld. **agarwaen**) (ld. még **iûr**, **sereg**)

agarfant ld. **carfa-**

agarfast ld. **carfa-**

agarwaen [a'garwæɛn] *mn.* vérfoltos (vö. az **Agarwaen** személynévvel) *Silm/257* [***agar** + ***gwaen I**]

!agla- ['aɣla] *i.* (fel)villan, csillog, (fel)csillog (ld. még ***tinna-**) (ld. Q **alca-**) [√KAL]

aglann ['aɣlann] *tsz.* **eglainn** ['ɛɣlajnn] *fn.* fénysugár *PE/13:136* [(*PE/13:*) EN aglann *tsz.* eglennin, eglainn]

aglar ['aɣlar] **1.** *fn.* fény(esség), tündöklés, ragyogás, csillogás (vö. **sili(e)vren penna mîriel o menel aglar elenath** ‘tündöklő ékköként hull alá a mennyei csillagsereg kristályos ragyogása’, **Aglarond** ‘Csillogó Barlang’) (ld. még **calad**, **galad**, **glaw I**, ***thil**) **2.** *fn.* dicsőség (vö. **Aglar 'ni Pheri-annath!** ‘Dicsőség a Félszerzeteknek!’, vmint Q **alcar(e)**) *Etym/348, Etym/362, LotR/II:1, LotR/VI:4, LotR/VI:9, Silm/445, RGEO/64-65, RC/421, PE/17:20-21, PE/17:24, PE/17:102, PE/17:105, PE/18:36, PE/18:87* [(*Etym:*) N aglar < √AKLA-R ▪ (*PE/17:*) S aglar < aklar < √KAL; S aglar < *aklar- < √KAL-AR ▪ (*PE/18:*) N aglar < *aklar(a) < √KALAR; N aglar < *aklara < √KALAR]

aglareb ['aɣlarɛb] **1.** *mn.* fényes, tündöklő, ragyogó, csillogó (ld. még **aglor**, **#celair**, **#faen I**, **lim**) **2.** *mn.* dicső(séges), fényes, nagyszerű (*győzelem, stb.*) (vö. **Dagor Aglareb** ‘Dicsőséges Csata’, vmint Q **alcarin-**

qua) *Etym/348, Etym/362, Silm/401, Silm/445, WJ/412, PE/17:24* [[aglar](#) + [-eb](#); (*Etym*:) N aglareb < √AKLA-R]

aglon ld. [#aglonn](#)

#aglonn ['aɡlɒnn] (**aglon** ['aɡlɒn]) *fn.* szoros, hágó, mélyút, magas falak közötti átjáró (vö. az **Aglon** nevű hágó nevével) (ld. még [cîl](#), [cirith](#), [dîn II](#)) *Etym/348, Etym/370, Silm/390* [(*Etym*:) N aglond, aglon < √AK + √LOD]

#agol ['aɡɔl] *fn.* (fel)villanás, felragyogás, felvillanó fény (ld. még [glîn](#)) *PE/11:17, PE/13:108* [(*PE/11*:) Gol. agla ▪ (*PE/13*:) Gol. aglen tsz. eîgl]

aglor ['aɡlɔr] *mn.* fényes, ragyogó (ld. még [aglareb](#), [#celair](#), [#faen I](#), [lim](#)) *PE/18:87* [(*PE/18*:) N aglor, aglaur < ON aklōra < *aklāra < √KALAR]

agor I ['aɡɔr] *mn.* keskeny (vö. Q **arca**) (ld. még [úlan](#)) *Etym/348* [(*Etym*:) N agr, agor < *akrā < √AK]

agor II ld. [*car-](#)

agorech ld. [*car-](#)

agorer ld. [*car-](#)

agowen ld. [caw-](#)

agrech ['aɡrɛx] *fn.* megvetés, lenézés *PE/11:17* [(*PE/11*:) Gol. agrech]

#agreitha- [aɡ'rɛjθa] *i.* megvet, lenéz *PE/11:17, PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. agreth-]

ah ld. [a I](#)

ahamar [a'hamar] *fn.* szomszéd (vö. Q **asambar(o)**) (ld. még [sammar](#)) *VT/48:20* [(*VT/48*:) S ahamar < √ASA + √MBAR]

ai! I [aj] *isz.* üdvözléskor, köszöntéskor használt formula, jelentése 'üdv!', v. kevésbé formálisan 'ó!', 'oh!', 'ha(h)!', 'ah!', 'na lám!' (vö. **Ai na vedui Dúnadan!** 'Ó, na végre, Dúnadán!') (ld. még [a III](#), [ae I](#)) *LotR/I:12, PE/17:16*

ai II [aj] *nm.* annak, aki (azoknak, akik) (vö. **sui mîn i gohenam di ai gerir úgerth ammen** 'miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek', szsz. "ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik számunkra vétkekkel bírnak") *VT/44:21, VT/44:30*

#ail ld. [*#elia-](#)

ailin ['ajlin] *fn.* nagy tó (ld. még [#ael](#), [ilin](#), [lîn II](#), [*loeg](#), [#rim II](#)) *PE/17:160* [(*PE/17*:) S ailin < √AYA(R) + √LINI]

!ain [aj̥n] *mn.* azonos, ugyanaz, egyforma, ugyanolyan (ld. Q **imya**) (ld. még [!bíleb](#))

air [ajr] (**eir** [ejr]) *mn.* elhagyatott, egyedülálló, magányos (ld. még [ereb](#)) *PE/17:28* [(*PE/17*:) S eir, air < *eryā]

-al ld. [*gâl](#)

al- I [al] *hsz. pref.* kívül, nélkül, híján, -t(a)lan/-t(e)len (→ vmivel való ellentétességet jelölve) (vö. [alfirin](#), vmint Q **il-**) (ld. még [ar- II](#), [pen- I](#)) *Etym/367, PE/17:101* [(*Etym*:) N al < √LA]

al- II [al] *mn. pref.* jó (vö. [albeth](#), [alfirin](#), [alwed](#), vmint Q **ala-**, **al-**) *PE/17:146* [(*PE/17*:) S al- < √ALA]

alae! ['alæ] *isz.* jelentése bizonytalan, de a Q **ela!** alapján az 'íme!', 'lám!' jelentés a legvalószínűbb (*mint figyelemfelhívás vmilyen látható dologra*) (vö. **Alae! Ered en Echoriath, ered e-mbar nîn!** 'Íme! Echoriath hegyei, az otthonom hegyei!') *UT/53*

alaf ['alav] *fn.* szilfa (vö. Q **albe**) (ld. még [lalf](#), [#lalorn](#), [lalven](#), [#lalwen](#)) *PE/17:153* [(*PE/17*:) S alaf < √ALAB]

alag ['alag] *mn.* vad, heves, féktelen, zabolátlan, tomboló, viharzó (vö. **Ancalagon** 'Tomboló Állkapocs') (ld. még [asgar](#), [gorn I](#)) *Etym/348, VT/45:5* [(*Etym*:) N alag < *alākō < √ÁLAK]

alagos ['alagɔs] *fn.* szélvihar (ld. még [gwaew](#)) *Etym/348* [(*Etym*:) N alagos < √ÁLAK]

albeth ['albɛθ] *fn.* jó előjel(ül szolgáló szó) *PE/17:146* [[al- II](#) + [peth](#); (*PE/17*:) S albeth < √ALA]

alfirin ['alfirin] **I. 1.** *mn.* halhatatlan, el nem múló (vö. Q **ilfirin**) *PE/17:100-101, PE/22:153, PE/22:156* **I. 2.** *fn.* gondoljrámvirág, szimbelyne (= *apró, fehér színű, csillagforma virág, mely egész évben virágzik és gyakorta borítja a sírhalmokat*) (ld. még [uilos](#)) *UT/408-409, Letters/402* **II. fn.** Lebennin mezőin növény arany színű, harang alakú virág (ld. még [mallos](#)) *LotR/V:9, PE/17:146, PE/22:153* [[al- I](#) + [firin](#); [al- II](#) + [pirin](#); (*PE/17*:) S alfirin < alfirīne; S alfirin < al- + pirin(a) < √ALA + √PIRI]

alph [alf] *tsz.* **eilph** [ejlf] *fn.* hattyú (vö. **Alphros** ‘?Hattyútajték’, **Elphir** ‘?Hattyú-úr’, **Nin-in-Eilph** ‘A Hattyúk Vizei’, vmint Q **alqua**) *Etym/348, LotR/E, Silm/445, UT/344, VT/42:7, PE/22:70* [(*Etym*:) N alf < ON alpha < *alkwā < √ÁLAK]

#alu [alu] *tsz.* **ely** [ely] *mn.* egészséges, élet-erős *PE/17:146* [(*PE/17*:) S alw (ely) < √AL]

!alvar ['alvar] *fn.* (jó)szerencse (ld. Q **al-mare**) (ld. még **#galu**) [√AL(A)]

alwed ['alwɛd] *mn.* szerencsés, sikeres *PE/17:146* [**al-** **II** + *-wed; (*PE/17*:) S alwed < √ALA]

am I [am] (**am-**) **1.** *hsz.* fel(felé), fent, fenn **2.** *hsz. pref.* fel(felé)- (vö. **amdir**, **amloth**, **amrûn**, ill. **Amrod** (= Q **Ambar(á)to**) ‘Nemesfő’, **Amros** (= Q **Ambarussa**) ‘Vöröshajú’, szsz. “felül vörös”) **3.** *mn. pref.* fel-felé menő, emelkedő (vö. **ambenn**) *Etym/348-49, (PE/17:91), PE/22:35* [(*Etym*:) N am, am- < √AM² ▪ (*PE/17*:) (√AMA) ▪ (*PE/22*:) N am- < amb]

am II ld. **an**

!am III *hsz.* nagyobb mértékben, jobban, inkább, többé (ld. Q **ambe**) [√AMA]

am- ld. **am I**

amar ['amar] *fn.* Föld, világ (mint az Eru által a tündék és emberek számára kijelölt lakóhely) (vö. Q **ambar**) (ld. még **Ardhon**, **gardh**) *Etym/372, PE/17:104-105* [(*Etym*:) N amar, ambar < √MBAR ▪ (*PE/17*:) S amar < ammar < *ambar(a) < √MBAR]

amarth ['amarθ] *fn.* sors, végzet (vö. **Amon Amarth** ‘A Végzet Hegye’, **Túrin Túramarth** (= Q **Turambar**) ‘Túrin, a Végzet Ura’, vmint Q **umbar(to)**) (ld. még **manadh**, ill. **naeramarth**, **úmarth**) *Etym/372, LotR/A(i), Silm/445, VT/41:10, PE/17:66, PE/17:104, PE/17:114, PE/18:92* [(*Etym*:) N amarth < √MBARAT ▪ (*VT/41*:) S amarth, amarth < ambart- ▪ (*PE/17*:) S amarth < √MAR(AT)/MBART; S amarth < *ambarta < √MBAR ▪ (*PE/18*:) N amarth < *ambarta < √MBART]

amartha- [a'marθa] *i.* megszab, megállapít, kijelöl, elrendel, szán (vö. Q **umbarta-**) *PE/17:104-105* [(*PE/17*:) S amartha- < √MBAR]

amarthan [am'arθan] *mn.* végzetes, pusztulásra ítélt (vö. **Amarthan** = Q **Umbarto**, **Ambarto**) *VT/41:10*

amath ['amaθ] *fn.* pajzs (vö. Q **umbas**) (ld. még ***thand I**) *VT/45:33* [(*VT/45*:) N amath, ambath < √MBAT(H)]

ambenn ['ambenn] *mn.* felfelé menő, emelkedő (vö. Q **am(ba)penda**) *Etym/348, Etym/380* [**am-** + **pend**; (*Etym*:) N ambend, ambenn, amben < √AM² + √PEN]

amdir ['amdir] *fn.* remény, bizakodás (mely bár bizonytalan, mégis valamennyire megalapozott) (szsz. “feltekintés”) (vö. az **Amdir** személynévvvel) (ld. még **estel**) *MR/320, VT/35:14* [**am-** + ***tûr**]

amloth ['amloθ] *fn.* sisakforgó, sisakdísz (vö. †**Aegamloth** (= **Egalthoth**) ‘Csúcsos Sisakforgó’, vmint Q **ambalotse**) *WJ/318* [**am-** + **loth**]

amlug ['amlug] *fn.* sárkány (vö. Q **anguloke**) *Etym/349, Etym/370* [(*Etym*:) N amlug < √ANGWA, √ANGU + √LOK]

!ammal ['amal] *fn.* agónia, haláltusa (vö. Q **unquale**) (*PE/18:92*) [(*PE/18*:) ON amphala < √KWAL]

!amman ['aman] *nm.* miért? [**an-** + **man**]

ammen ['amen] *nm.* nekünk, számunkra (vö. **Naur an edraith ammen!** ‘[Legyen] tűz a megmentésünkre!’, **Annon edhellen, edro hi ammen!** ‘Tündék kapuja, tárulj fel most nekünk!’, **ir Ithil ammen Eruchin menel-vîr síla díriel** ‘?mikor a Hold, égi drágakő, ránk, Eru gyermekeire figyelőn ragyog’, **anno ammen sîr i mbas ilaurui vîn** ‘a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma’, **díheno ammen i úgerth vîn** ‘bocsásd meg a bűneinket’, szsz. “bocsásd meg nekünk a mi bűneinket”, **sui mîn i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”, **sî il #chaim en i naug-rim en #in Ellath thor #dain ammen** ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”) *LotR/II:3, LotR/II:4, TI/175, LB/354, RS/463, VT/44:21, VT/44:27, VT/50:5, VT/50:23-25, PE/17:38, PE/17:45* [**an-** + **men**]

ammos [ˈammɔs] *fn.* 1. *fn.* mellvért 2. *fn.*, *tág.* mell(kas), kebel (vö. [amosgarn](#)) PE/11:19 [(PE/11:) Gol. ammos < ambos]

amon [ˈamɔn] *tsz.* **emyn** [ˈemyn] I. *fn.* domb, (kis) hegy (vö. **Amon Amarth** ‘A Végzet Hegye’, **Amon Anwar** ‘Az Áhítat Hegye’, **Amon Sûl** ‘Széltető’, *szsz.* “a szél hegye”, **Amon Carab** ‘Kalap-hegy’, **Amon Ereb** ‘Magányos Domb’, **Amon Dîn** ‘Csendes Domb’, *szsz.* “a csend dombja”, **Amon Hen** ‘A Látás Hegye’, *szsz.* “a szem hegye”, **Amon Lhaw** ‘Hallás Hegye’, *szsz.* “a fülek hegye”, **Amon Ethir** ‘Kémek Dombja’, **Amon Lanc** ‘Csupasz Hegy’, **Amon Rûdh** (= Kh **Sharbhund**) ‘Kopasz Hegy’, **Amon Tirith** ‘Az Őrség Dombja’, **Amon Uilos** (= Q **Oiolosse**) ‘Örökféher Hegy’, **Emyn Beraid** ‘Toronydombok’, **Emyn Muil** ‘Kopár Dombok’, *szsz.* “?a kietlenség dombjai”, **Emyn Duir** ‘Sötét Hegyek’, **Emyn Uial** ‘A Szürkület Dombjai’, **Emyn Arnen** ‘Arnen Dombjai’, **Emyn Eglain** ‘Eglamar Dombjai’, *szsz.* “az elhagyatottak dombjai”, **Emyn-nu-Fuin** ‘A Sötétség Dombjai’, *szsz.* “a sötétség alatti dombok”, vmint Q **umbo(n)** (ld. még [\(n\)dól](#), ill. [*ôr](#), [orod](#)) *Etym*/348, *LotR*/E, *Silm*/391-92, *Silm*/408, *Silm*/445, *UT*/539-40, *UT*/561, *WJ*/187, *WJ*/439, *PM*/453, *RC*/334, *PE*/17:33, *PE*/17:61, *PE*/17:121 II. *fn.* kupac, rakás, halom (ld. még [cûm](#), [haedh](#), ill. [cerin](#), [coron](#), [gwastar](#), [tund](#)) *PE*/17:15, *PE*/17:93 [(*Etym*:) N amon *tsz.* emuîn, emyn < √AM² ▪ (PE/17:) S amon < mbono < √MBONO]

amosgarn [aˈmɔsgarn] *fn.* vörösbegy PE/13:110 [[ammos](#) + [carn](#); (PE/13:) Gol. amosgarn *tsz.* amosgarniath]

amoth [ˈamɔθ] *fn.* mocsár, láp, ingovány, lápföld, lápos/mocsaras terület (ld. még [mboth](#), [lô](#), [moth](#)) *PE*/17:165 [(PE/17:) S amoth < √MOT]

amrûn [ˈamruːn] *fn.* kelet, napkelte (vö. Q **ambaróna**, **ambaróne**) (ld. még [rhûn](#)) *Etym*/348, *Etym*/376, *Etym*/384, *LotR*/E, *Silm*/456, *VT*/45:5, *PE*/17:18, *PE*/17:91, *PE*/17:122, *PE*/22:41, *PE*/22:35 [[am-](#) + [rhûn](#); (*Etym*-*VT*/45:) N amrûn < √AM² + √RÔ ▪ (PE/22:) N amrûn (amrûn) < ambrûn < amb- + rhûn]

an [an] (**a** [a], **am** [am], **eni** [ˈeni], **enin** [ˈenin], **’ni** [ni], ill. **an-** [an], ***en-** [en], ***ein-** [ejn]) I. *esz.* számára, részére, -nak/-nek

(→ redukált formában **a**, ‘m’-el kezdődő szavak előtt, azokhoz hasonlóan **am**, névelővel összeolvadva, mgh-kihagyással **’ni** alakban) (vö. **Naur an edraith ammen!** ‘[Legyen] tűz a megmentésünkre!’, **Gurth an Glamhoth!** ‘Halál az orkokra!’, **Aglar ’ni Pheriannath!** ‘Dicsőség a Félszerzeteknek!’, **a Pherhael ar am Meril** ‘Samu-nak és Rozinak’, vmint Q **ana**) II. *esz.* -nak/-nek a/az (→ névelővel összeolvadva **eni**, ill. **enin** alakban) (vö. **Dagnir an Glaurung** ‘Glaurung Elpusztítója/Veszte’, **mellyn enin edhellion** ‘?a tündék barátai’) (ld. még [ena](#), [nia](#)) III. 1. *hsz.* *pref.* számára, részére, -nak/-nek (vö. [ammen](#), [anim](#), [annin](#), [enni](#)) III. 2. *hsz.* *pref.* felé, irányában (vö. [*anglenna-](#), [aníra-](#)) III. 3. *hsz.* *pref.* -ig, át (*időben*) (ld. [anann](#)) III. 4. *hsz.* *pref.* jelentése bizonytalan, feltehetőleg ‘-bb’ (= *középfok jele*) (ld. [einior](#)), esetleg nyomatékosító v. fokozó értelemben, ‘igen’, ‘nagyon’ jelentéssel (→ az i-umlaut következtében ***e(i)n-** alakban) (vö. **Anfauglith** ‘Fojtogató Por’, *szsz.* “?nagyon szomjas por”, vmint Q **an-**) (ld. még [ro-](#)) *LotR*/II:4, *LotR*/VI:4, *UT*/51, *TI*/169, *SD*/128-31, *PM*/358, *Letters*/448(308), *VT*/31:16-17, *VT*/41:16, *PE*/17:38, *PE*/17:97, *PE*/17:102, *PE*/17:146-47, (PE/21:79) [(PE/17:) S an < ana < √ANA/NĀ ▪ (PE/21:) (CE an-, ana < √ANA/NA)]

an- I ld. [an](#)

an- II ld. [and](#) I

***an-** III [an] (*ger.* **aned** [ˈanɛd], *m.* *E*/1 **ónen** [ˈɔːnɛn]) *i.* ad, adományoz (vö. T **hana-na-**) (ld. még [*anna-](#)) *PE*/22:163 [(PE/22:) S aned, ónen < √HAN]

anann [ˈanann] *hsz.* hosszú ideig, sokáig (vö. **Cuio i Pheriain anann!** ‘Sokáig éljenek a Félszerzetek!’) *LotR*/VI:4, *Letters*/448(308), *PE*/17:102 [[an-](#) + [and](#) I]

anc *fn.* [aŋk] állkapocs, fogsor, fogazat (vö. **Ancalagon** ‘Tomboló Állkapocs’, **Anfauglir** ‘Szomjazó Állkapocs’, vmint Q **anca**) (ld. még [carach](#), [naew](#)) *Etym*/348, *Etym*/374, *Silm*/446 [(*Etym*:) N anc < *ankā < √ANAK, √NAK]

aned ld. [*an-](#) III

†**and** I [and] (**ann** [ann], ill. **an-** [an], **ann-** [ann], ***en-** [en]) *mn.* hosszú (*térben* v. *időben*) (→ jobbra csupán a régebbi eredetű

szóösszetételekben, nevekben maradt fenn) (→ az i-umlaut következtében **en*-alakban) (vö. [andaith](#), [#andrann](#), [anfang](#), [angerthas](#), [ennin](#), ill. *Anfalas* ‘Hosszúpart’, *Anduin* (= Q *Anduine*) ‘Nagy Folyó’, szsz. “hosszú folyó”, *Andram* ‘Hosszú Fal’, *Andrath* ‘Hosszú Kapaszkodó’, szsz. “hosszú út”, *Andras(t)*, *Angast* ‘Hosszú Fok’, *Androth* ‘?Hosszú Barlang’, *Anach* ‘?Hosszúnyak’, *Andreth* ‘Hosszú Türelem’, *Cair Andros* ‘A Hosszú Tajték Hájója’, *i arben na megil and* (= Q *arquen andamacilwa*) ‘a hosszú kard lovagja’, vmint Q *anda*) *Etym*/348, *Silm*/446, *PE*/17:12, *PE*/17:40, *PE*/17:90, *PE*/17:121, *PE*/17:147 [(*Etym*:) N and, ann < *andā < √ANAD, √ANDA ▪ (*PE*/17:) S †ann/and < √ANAD; S †ann- < PQ andā < √NDA]

**and II* [and] *fn.* ajtó, kapu (ld. [annon](#)) (ld. még [fen](#))

andaith ['andajθ] *fn.* hosszú jel (= *a* hangsúlyos hosszú *mg*h jelölésére szolgáló diakritikus jel a *tengwar* írásban) (vö. Q *andatehta*) *Etym*/391, *LotR/E*, *PE*/17:123, *PE*:22:31, (*PE*/22:26), *PE*/22:37 [[and I](#) + [taith](#); (*Etym*:) N andeith < ON andatektha < √TEK ▪ (*PE*/22:) (ON andatektha)]

#andrann ['andrann] *fn.* kor(szak) (= 100 *valinori évet* kitevő időszak) (vö. Q *randa*) *Etym*/382, *PE*/22:41 [[and I](#) + *rand; (*Etym*:) N anrand < ON randa < *randā < √RAD ▪ (*PE*/22:) N andrand]

aned ld. [*an- III](#)

anfang ['anfʌŋ] *tsz.* *enfeng* ['enfɛŋ] *fn.* a Hosszúszakállak (= Kh *Sigin-tarâg*) nevű törp-klán egy tagja *Etym*/348, *Etym*/387, *WJ*/440 [[and I](#) + [fang](#); (*Etym*:) N an(d)fang *tsz.* enfeng < √ANAD, √ANDA + √SPÁNAG]

anfangrim [an'fʌŋgrim] *fn.*, *gyn.* Hosszúszakállak (= Kh *Sigin-tarâg*) (= törp-klán) (vö. Q *Andafangar*) *WJ*/322, *PM*/321 [[an-fang](#) + [rim I](#)]

ang [aŋ] *fn.* vas (vö. S+Q *Angmar* (= PS *Angbar*) ‘Vasföld’, *Gurthang* ‘Halálvas’, *Angband* (= Q *Angamando*) ‘Vasbörtön’, *Anghabar* ‘Vasbánya’, *Anglachel* ‘?A Lángoló Csillag Vasa’, *Anguirel* ‘?A Tüzes Csillag Vasa’, *Angrist* ‘Vasbárd’, *Angbor* ‘?Vasököl’, *Angrod* (= Q *Angarâto*) ‘Nemes Vas’, *Angruin* ‘Vastűz’, vmint

Q *anga*) *Etym*/348, *Silm*/446, *PM*/347, *RC*/20 [(*Etym*:) N ang < √ANGĀ]

angerthas [aŋ'gɛrθas] *fn.* hosszú rúnasorok (= *Daeron*, a doriathi *Thingol* király tudósa és *dalnoka* által létrehozott rúna ábécé, melyet később a törpök is átvettek és továbbfejlesztettek) (vö. *Angerthas Daeron* ‘Daeron hosszú rúnái’, *Angerthas Moria* ‘móriai hosszú rúnák’) *LotR/E*, *Silm*/446, *PE*/17:122, *PE*/22:150 [[and I](#) + [certhas](#)]

**anglenna-* [aŋ'glɛnna] (*jöv.* *E/3 anglennatha* [aŋ'glɛnnaθa]) *i.* közeledik (vmihez), megközelít (vmit) (vö. *anglennatha i Varanduiniant* ‘a Borbuggyan hídjához fog érkezni’) *SD*/128-31, *VT*/31:17 [[an-](#) + [*glenna-](#)]

anglennatha ld. [*anglenna-](#)

†*angol I* ['aŋgɔl] *fn.* tudomány, mágia (vö. Q *ingole*) *Etym*/377 [(*Etym*:) N †angol < √ŊGOL]

angol II ['aŋgɔl] *fn.* rossz szag, bűz (ld. még [thost](#), [thû I](#)) *Etym*/378, *VT*/45:36, *VT*/46:6 [(*Etym*-*VT*/45-46:) N angol < *aññol < √A + √ŊOL]

angol III ld. [*gala-](#)

angos ['aŋgɔs] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (ld. még [*achas](#), [*dael](#), [gae](#), [goe](#), [*gôr II](#), [*gorog](#), [*goroeth](#), [*gorth I](#), [goss](#), [gost](#), [goth](#), ill. ⁽ⁿ⁾[daedel](#), ⁽ⁿ⁾[daedelos](#), [*gorgor](#), [*gorgoroeth](#), [*guruthos](#)) *VT*/45:15 [(*VT*/45:) N angos < a- + ñgoss- < √GOS, √GOTH]

angren ['aŋgrɛn] *tsz.* *engrin* ['ɛŋgrɪn] *mn.* vas-, vasból készült/való (vö. *Angrenost* ‘Vasudvard’, szsz. “vaserőd”, (*Sîr*) *Angren* ‘Vasfolyó’, *Carach Angren* ‘Vasállkapocs’, *Ered (Eryd) Engrin* ‘Vashegység’, *Athrad Angren* ‘A Vas-folyó Gázlója’, szsz. “vasgázló”, *Ethraid Engrin* ‘A Vasfolyó Gázlója’, szsz. “vasgázlók” vmint Q *angaina*) *Etym*/348, *LotR*/VI:2, *Silm*/409, *Silm*/446-47, *UT*/541, *UT*/565, *PE*/17:82, *PE*/17:101 [[ang](#) + [*ren](#); (*Etym*:) N angren *tsz.* engrin < √ANGĀ]

angwedh ['aŋgwɛð] *fn.* lánc, bilincs (szsz. “vaskötél”) *Etym*/397, *PE*/22:32 [[ang](#) + [gwêdh](#); (*Etym*:) N angwedh < √WED]

†*anha-* ld. [*anna-](#)

anim ['anim] *nm.* magamnak, magam részére/száma (vö. *ú-chebin estel anim*

‘magam számára nem tartogatok (v. nem tudok tartogatni) reményt’) (ld. még [annin](#), [enni](#)) *LotR/A(v)*, *PE/17:117* [[an-](#) + [im I](#)]

aníra- [a'ni'ra] *i.* óhajt, kíván, vágyik (vmire), vágyakozik (vmi után) (vö. *ar e aníra ennas suilannad mhellyn in phain* ‘és ott üdvözölni kívánja minden barátját’, *edregol e aníra tírad i Cherdir Perhael* ‘különösképp szeretné látni Csavardi mestert’) *SD/128-31*, *VT/31:17* [[an-](#) + *íra-]

ann I ld. [and I](#)

ann II [ann] *fn.* ajándék, adomány (ld. még [ant](#), [#anu II](#)) (vö. [rían](#), ill. *Melian* (= *Q Melyanna*) ‘Szeretett Ajándék’, *Ivann* (= *Q Yavanna*) ‘Gyümölcsadó’, *Ivon* (= *Q Yavanna*) ‘Magadó’, vmint *Q anna*) *PE/17:90* [(*PE/17:*) *S ann* < *annā*]

ann- ld. [and I](#)

***anna-** [ˈanna] (*inf.*, *imp.* **anno** [ˈanno], *m.* **ón-** [ˈɔn], *m.* *E/3* **ón**, *m.* *E/1* **ónen** [ˈɔnen], **onen** [ˈɔnen]) (†**anta-** [ˈanta], †**antha-** [ˈanθa], †**anha-** [ˈaŋɰa]) *i.* ad, adományoz (vö. *anno ammen sîr i mbas ilaurui vîn* ‘a mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma’, *ón annin* (= *Q antane nin(na)*) ‘nekem adta’, *o(ó)nen i-Estel Edain* ‘Reményt adtam az embereknek’, vmint *Q anta-*) (ld. még [*an- III](#)) *Etym/348*, *LotR/A(v)*, *VT/44:21*, *VT/44:27*, *PE/17:93*, *PE/17:117*, *PE/17:147* [(*Etym:*) *N anno* < **anta-* < √*ANA*¹ ▪ (*PE/17:*) *S anha-* < *antha-*; *S ón-*, *onen* < *ānē-*; *S anta-*, *ónen* < √*ANA/NĀ*]

annabon [ˈannabɔn] *fn.* elefánt (szsz. ‘hosszú ormányos’) (vö. *Q andamunda*) *Etym/372* [[and I](#) + **bond*; (*Etym:*) *N annabon*, *andabon* < **andambundā* < √*ANAD*, √*ANDA* + √*MBUD*]

!annas [ˈannas] *fn.* hossz(úság) [[and I](#) + [*-as I](#)]

***anneth** [ˈanneθ] *fn.* adás, adományozás, ajándékozás (ld. [Ivanneth](#)) [[ann II](#) + [*-eth II](#)]

annin [ˈannin] *nm.* nekem (vö. *ón annin* (= *Q antane nin(na)*) ‘nekem adta’, vmint *Q nin(na)*) (ld. még [enni](#), ill. [anim](#)) *PE/17:147* [[an-](#) + [nin II](#)]

anno ld. [*anna-](#)

annon [ˈannon] *tsz.* **ennyn** [ˈennyn] *fn.*, *fok.* (nagy) ajtó, kapu (vö. *Annon-in-Gelydh*

‘A Noldák Kapuja’, *Morannon* ‘Fekete Kapu’, *Sirannon* ‘Kapu-folyó’, *Ennyn Durin Aran Moria* ‘Mória urának Durinnak kapui’, *Annon edhellen, edro hi ammen!* ‘Tündék kapuja, tárulj fel most nekünk!’, *#leben #tail brann i annon* ‘öt láb magas az ajtó’, vmint *Q ando(n)*) *Etym/348*, *LotR/II:4*, *Silm/294*, *Silm/446*, *RS/463*, *TAI/150(92)*, *PE/17:25*, *PE/17:40*, *PE/17:45*, *PE/17:87*, *PE/17:90* [[*and II](#) + [-on II](#); (*Etym:*) *N annon* *tsz.* *ennyn* < √*AD* ▪ (*PE/17:*) *S annon* *tsz.* *ennyn* < *annō*, *annon(d)*- < √*ANA*]

ann-thennath [ˈannˈθennəθ] *fn.* egyfajta tünde verselési forma, mely feltehetően az egyszótagos (‘rövid’) és többszótagos (‘hosszú’) rímek váltakozására épül *LotR/I:9*, *TL/114-20* [[and I](#) + [thent/thenn I](#) + [-ath](#)]

annui [ˈannuj] *mn.* nyugati (vö. *hîr i Mbair Annui* ‘a Nyugatföldek ura’) *SD/128-31*, *VT/31:17-18*

annún [ˈannuːn] *fn.* nyugat, napnyugta (vö. *A Hîr Annûn Gilthoniel* ‘Ó Nyugat Úrnője, Gilthoniel’, *Henneth Annûn* ‘A Napnyugta Ablaka’, *Annúminas* ‘A Nyugat Tornya’, vmint *Q andúne*) (ld. még [dûn](#)) *Etym/376*, *Etym/384*, *LotR/IV:5*, *LotR/VI:4*, *LotR/E*, *Silm/393*, *Silm/446*, *LB/354*, *Letters/448(308)*, *RC/473*, *PE/17:18*, *PE/17:64*, *PE/17:88*, *PE/17:121* [(*Etym:*) *N annûn* < √*NDŪ* ▪ (*PE/17:*) *S annûn* < √*NŪ*, √*NDŪ*]

annúnaid [anˈnuːnaɪd] *fn.* nyugori, adûni (= *a Közös Nyelv*) (ld. még [falathren](#)) *PM/316*

Anor [ˈanɔr] *fn.* Nap (vö. *Minas Anor* ‘A Nap Tornya’, *Anórién* ‘Nap-vidék’, *Enerdhil* (= *Q Anardil*) ‘Napkedvelő’, vmint *Q Anar*) *Etym/348*, *Etym/374*, *LotR/Index*, *Silm/454*, *SD/302-303*, *VT/31:18*, *RC/232*, *RC/297*, *PE/17:30*, *PE/17:38*, *PE/17:55* [(*Etym:*) *N Anor* < √*ANĀR*; *N Anar* < √*NAR*¹]

!anóren [ˈanɔːrɛn] *fn.* napos, napfényes [[Anor](#) + [*-en II](#)]

-ant ld. [-nt](#)

ant [ant] *fn.* ajándék, adomány (ld. még [ann II](#), [#anu II](#)) *Etym/348* [(*Etym:*) *N ant* < √*ANA*¹]

†**anta-** ld. [*anna-](#)

†**antha-** ld. [*anna-](#)

#anu I [ˈanu] *mn.* férfi, hím(nemű) (vö. *Q hanwa*) *Etym/360* [(*Etym:*) *N anw* < *ON anu* < √*3AN*]

#**anu** **II** ['anu] *fn.* ajándék, adomány (vö. Q **anwa**) (ld. még **ann** **II**, **ant**) PE/22:163 [(PE/22:) S anw < √HAN]

anu **III** ld. ***gwae-**

anwar ['anwar] *fn.* áhítat, megilletődés (ld. **Amon Anwar** 'Az Áhítat Hegye') UT/539, VT/42:23

!anwas ['anwas] *fn.* férfiasság (ld. még **gwaith**) [**#anu** **I** + ***-as** **I**]

!anwathren [an'waθrɛn] *mn.* férfi(as) [**!an-**
was + ***-ren**]

anwen ld. ***gwae-**

!apha- ['affa] *i.* (meg)érint, (meg)tapint, hozzányul (vmihez) (ld. még ***matha-**, **plada-**) (ld. Q **appa-**) [√PA/PATA, √APA]

!aphas ['affas] *fn.* érintés, tapintás [√PA/PATA, √APA]

aphad- ['affad] *i.* követ (vkit) (szsz. "vki-nek a nyomában/vki mögött jár") WJ/387 [***ab-** + **pad-**; (WJ:) S aphad- < *appata]

aphadon ['affadɔn] *tsz.* **ephedyn** ['effedin] **1.** *fn.* követő (személy) **2.** *fn., tág.* ember (azaz a tündéket követő személy) (ld. még **echil**) WJ/387

aphadrim [a'ffadrim] *fn., gyn.* emberek, az emberek népe (szsz. "követők") WJ/387 [**aphad-** + **rim** **I**]

#**apharch** ['affarx] *mn.* nagyon száraz (vö. Q **amparca**) VT/45:5, VT/45:36 [**a-** + **parch** **I**; (Etym-VT/45:) N afarch < ON appharkha < *apparkā < √A + √PÁRAK]

ar [ar] (**ar-**) *ksz.* és (vö. **Dor Cúarthol** 'Az Íj és a Sisak Földje', **Narn e-Dant Gondolin ar Orthad en-Él** 'Gondolin bukásának és a Csillag felemelkedésének története', **ar díheno ammen i úgerth vîn** 'és bocsásd meg a bűneinket', szsz. "és bocsásd meg nekünk a mi bűneinket", **aran Gondor ar Arnor ar hîr i Mbair Annui** 'Gondor és Arnor királya és a Nyugatföldrök ura', **ar e aníra ennas suilannad mhellyn in phain** 'és ott üdvözölni kívánja minden barátját', **ar Meril bess dîn; ar Elanor, Meril, Glorfinniel, ar Eirien sel-lath dîn; ar Iorhael, Gelir, Cordof, ar Baravorn, ionnath dîn** 'és feleségét Rozit; és lányait Elanort, Rózsát, Aranyfürtöt és Kátát; és fiait Fordót, Trufát, Pippint és Bódit', **a Pherhael ar am Meril** 'Samunak és

Rozinak', **Arphent Rían Tuorna: man a-gorech?** 'És azt mondta Rían Tuornak: mit tettünk?', **Túrin ion Húrin Túramarth ar Nienor sel Morwen Níniel** 'Húrin fia Túrin, a Végzet Ura és Morwen lánya Nienor, a Könnyleány', **os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian ar in Ellath epholar eno vi Eressai** 'a Nagy Énekből, amelyet az emberek Beleriandban alkottak, és [amelyre] a tündék még mindig emlékeznek Eresseán', **#leben #tail brann i annon ar neledh neledhi gâr #godref** 'öt láb magas az ajtó és hárman tudnak egyszerre belépni rajta') (ld. még **a** **I**, **a** **II**) Silm/403, SD:129-31, MR/373, TAI/150(92), VT/31:18, VT/44:21, VT/44:28, VT/50:5, VT/50:18-21

†**âr** ld. **aran**

ar- **I** ld. **ara-**

ar- **II** [ar] *hsz. pref.* kívül, nélkül, híján, -t(a)lan/-t(e)len (vö. **arnediad**) (ld. még **al-** **I**, **pen-** **I**) Etym/349, Silm/446, VT/45:6 [(Etym-VT/45:) N ar- (+ N al < √LA) < √AR²]

ar- **III** [ar] *hsz. pref.* mellett, közel(ében), -nál/-nél (vö. **Arnen**, vmint Q **ar-**) (ld. még **adh-**) PE/17:169 [(PE/17:) S ar- < √ÑAR]

ar- **IV** ld. **ar**

ara- ['ara] (**ar-** [ar]) *mn. pref.* nemes, előkelő, fő, királyi (→ az **aran** redukált formája) (vö. **#arahadhu**, ***arahadhwa-**, **arahadhwad**, **arben**, **archaf**, **aredhel**, **arphen**, **arwen**, ill. **Arvedui** 'Utolsó Király', **Arveleg** '?Hatalmas Király', **Arvegil** '?Nemes Kard', **Arathorn** 'Királyi Sas' v. 'Rendíthetetlen Király', **Aragorn** (= Q **Aracorno**) 'Királyi Vitézség' v. 'Nagyra Becsült Király', **Arwen** 'Nemes Leány', **Aradan** '?Nemes Ember', **Aredhel** 'Nemes Tünde', **Arador** '?Nemes Úr', **Arahael** '?Bölcs Király', **Araval** '?Aranykirály', **Argeleb** '?Ezüstkirály', **Aravir** '?Királyi Ékkő', **Aravorn** '?Fekete Király', **Araglas** '?Nemes Öröm', **Aragost** '?Nemes Rémület', **Ar-Feiniel** '?Nemes Fehérhölgy', **Argon** (= Q **Aracáno**) 'Királyi Vezér', **Argonui** '?Uralkodó Király', **Arroch** '?Nemes Ló', **Ar(an)nor** (= Q **Arnanóre**, **Arandóre**, **Ar-anor**) (= PS **Ardor**, **Ar(a)ndor**) 'Királyi Föld', **Finarfin**, **Arfin** (= Q **Arafinwe**) '?Nemes Finwe', **Pelargir** 'A Királyi Ha-

jók Kikötője’, szsz. “a királyi hajók elkerített területe”, **Ras-Arphain** (= Q **Arfanyarasse**) ‘Fő Fehér Csúcs’, **Erchirion** ‘?Nemesúrfi’) *Silm*/446, *Letters*/426, *PE*/17:113

arad [ˈarad] *fn.* nap, nappal (ld. még [aur](#), [calan](#)) *Etym*/349 [(*Etym*:) N arad < √AR¹]

#**arahadhu** [aˈrahaðu] *fn.* trón (szsz. “királyi szék”) (vö. Q **tarhanwa**) (ld. még [archaf](#)) *PE*/22:148 [[ara-](#) + [#hadhu](#); (*PE*/22:) S arahaðw]

***arahadhwa-** [araˈhaðwa] *i.* jelentése feltehetőleg ‘trónra ültet (vkít)’ (ld. [arahadhwad](#)) *PE*/22:148

arahadhwad [araˈhaðwad] *ger.* jelentése feltehetőleg ‘trónra ültetés’ *PE*/22:148

aran [ˈaran] (†**âr** [ɑːr]) *tsz.* **erain** [ˈɛrajn] *fn.* király (mint vmely birodalom uralkodója) (szsz. “előkelő/nemes személy”) (vö. **Aran Einior** ‘Idősebb Király’ = Manwe, #**Aran Hithlum** ‘Hithlum Királya’, **Ennyn Durin Aran Moria** ‘Mória urának Durinnak kapui’, **aran Gondor ar Arnor** ‘Gondor és Arnor királya’, **Aran Tauron** = Orome, ‘Az Erdők Ura’, szsz. “erdőlakó-király”, **suilad uin aran** ‘üdvözlét a királytól’, **Aranrúth** (= PS #**Aradhrúth** v. #**Aradhrúth**) ‘A Király Haragja’, **Aranel** ‘?Királyi Tünde’, **Aranuir** ‘?Örök Király’, **Araphant** ‘?Teljes Király’, **Aramund** ‘Királyi Bika’, **Araphor** ‘?Királyi Ököl’, **Aranarth** ‘?Nemes Király’, **Ar(an)nor** (= Q **Arnanóre**, **Arandóre**, **Aranor**) (= PS **Ardor**, **Ar(a)ndor**) ‘Királyi Föld’, **aran na chîr lim** (= Q **aran lintaciryalion**) ‘?a sebes hajók királya’, **Ereinion** ‘Királyok sarja’, **Fornost Erain** ‘Királyok Északi Erődje’, vmint Q **(h)aran**) (ld. még [†taur](#) **I**) *Etym*/360, *Etym*/389, *LotR*/II:4, *LotR*/VI:7, *Silm*/446, *SD*/128-31, *PM*/358, *Letters*/426, *VT*/31:18, *PE*/17:25, *PE*/17:40, *PE*/17:111, *PE*/17:113, *PE*/17:118, *PE*/17:147, (*PE*/22:27), *PE*/22:33 [(*Etym*:) N aran (âr) *tsz.* erain; Aran Chitlum < √3AR ▪ (*PE*/17:) S aran < √AR, √ARI, √ARA/RĀ, √ARAT/ARAN ▪ (*PE*/22:) (ON aran)]

!aranas [ˈaranas] *fn.* királyság, királyi cím [[aran](#) + *-as **I**]

!araneg [ˈaranɛg] *fn.* királyka (mint *madár-faj*) [[aran](#) + *-eg]

aras [ˈaras] *fn.* szarvas (vö. **Cabed-en-Aras** ‘Szarvasugrató’, szsz. “a szarvas ugrása”) (ld. még [!celef](#)) *UT*/548, *WJ*/156-57, (*PE*/21:82) [(*PE*/21:) (CE aras, arassō < √RAS)]

arben [ˈarben] *fn.* lovag (vö. **i arben na megil and** (= Q **arquen andamacilwa**) ‘a hosszú kard lovagja’) *PE*/17:147 [[ar-](#) **I** + [pen](#) **II**]

archaf [ˈarxav] *fn.* trón (szsz. “királyi szék”) (vö. Q **tarhanwa**) (ld. még [#arahadhu](#)) *PE*/22:148 [[ar-](#) **I** + ***hâf**]

ardh [arð] **I.** *fn.* királyság, birodalom (vö. **Ardholen** ‘Rejtett Birodalom’ = Gondolin v. Doriath, **Arthó(ú)rien** ‘A Rejtett Föld Vidéke’, vmint Q **arda**) (ld. még [arnad](#), [arthor](#)) *Etym*/360 **II.** *fn.* terület, vidék, régió (vö. **Ard-Galen** ‘Zöld Vidék’) (ld. még [gardh](#), ill. [ardhon](#)) *Silm*/394 [(*Etym*:) N ardh < √3AR]

ardhon, **Ardhon** [ˈarðɔn] **I.** *fn.*, *fok.* nagy régió, tartomány (→ az [ardh](#) nagyító képzős alakja) (ld. **Calenardhon** ‘Zöld Tartomány’) *Silm*/399 **II.** *fn.* világ, Arda (vö. **mîr n’Ardhon** (= Q **Ardamîre**) ‘Arda Ékköve’ = Eärendil, vmint Q **Arda**) (ld. még [amar](#), [gardh](#)) *PM*/348 [[ardh](#) + -on **II**]

aredhel [ˈarɛðɛɫ] *fn.* nemes-tünde (→ eredetileg a sindák nevezték így magukat, később azonban a kifejezést a száműzött noldákra is kiterjesztették) (vö. az **Aredhel** személynévvel) *PE*/17:139-41 [[ar-](#) **I** + [edhel](#)]

***arn** [arn] *mn.* királyi (ld. **Argonath** ‘Királyi Kövek’ *Letters*/427, **Arminas** ‘?Nemes Torony’ *Silm*/260, **Pen-Arduin** ‘?A Királyi Folyó Ereszkedése’ *PM*/411) (ld. még [ar-nen](#))

arnad [ˈarnad] *fn.* királyság (vö. **tolo i arnad lîn** ‘jöjjön el a te országod’, szsz. “jöjjön el a te királyságod”) (ld. még [ardh](#), [arthor](#)) *VT*/44:21, *VT*/44:25

arnediad [arˈnɛdi.ad] (†**arnœdiad** [arˈnœdi.ad]) *mn.* számtalan, megszámlálhatatlan, végtelen (vö. **Nirnaeth Arnœdiad** ‘Számtalan Könny’, **Dagor Arnediad** ‘Végtelen Csata’) (ld. még [aronoded](#), *[pen-nediad](#)) *Etym*/349, *Etym*/378, *Silm*/429, *Silm*/446, *WJ*/459, *VT*/46:6 [[ar-](#) **II** + ***nediad**; (*Etym*-*VT*/46:) N arnediad, arnœdiad < √AR² + √NOT]

arnen, **Arnen** ['arnɛn] *tsz.* **ernin** ['ɛrnin] *mn.* pontos jelentése nem ismert, feltehetőleg ‘királyi’ (vö. **Lonnath-Ernin** ‘?Királyi Kikötők’), tulajdonnévként azonban a jelentése valószínűleg ‘víz (ti. az Anduin) melletti’ lehetett az **ar-** **III** és **nen** szavak összetételeként (ld. **Emyn Arnen** ‘Arnen Dombjai’) (ld. még ***arn**) *LotR/V:1, Silm/454, WR/370, VT/42:17*

†**arnœdiad** ld. **arnediad**

arod ['arɔd] *mn.* nemes, előkelő, kiváló, kiemelkedő, nagyszerű (vö. **Arothir** (= **Q Artaher**) ‘Nemesúr’, **Arodreth** ‘Nemes Türelem’, vmint **Q arata**) (ld. még **brand**, **raud II**, ill. **orchal**) *PM/363, VT/41:9, PE/17:39, PE/17:49, PE/17:147, PE/17:186 [(PE/17:)] S arod < aratā < √AR, √ARI, √ARA/RĀ, √ARAT/ARAN; S arod < *arāta < √RAT]*

aronoded [a'rɔnɔdɛd] *mn.* számtalan, megszámlálhatatlan, végtelen (ld. még **arne-diad**, ***pen-nediad**) *Etym/378 [ar- II + *gonoded; (Etym:)] N aronoded < √NOT]*

arphen ['arfɛn] *tsz.* **erphin** ['ɛrfɛn] *fn.* nemes(ember) (vö. **T arpen**) *WJ/376 [ar- I + pen II]*

***arth** [arθ] *mn.* pontos jelentése nem ismert, de a **Q arta** alapján feltehetőleg ‘nemes’, ‘fennkölt’, ‘emelkedett’ (ld. **Arthedain** ‘?Nemesemberek’ *LotR/A(ii)*, **Aranarth** ‘?Nemes Király’ *LotR/A(ii)*)

arthor ['arθɔr] *fn.* királyság (vö. **Arthor na Forlornas** (= **Q Turmen Follondiéva**) ‘Az Északi Kikötők Királysága’ = **Arnor**, **Arthor na Challornas** (= **Q Turmen Hyalondiéva**) ‘A Déli Kikötő Királysága’ = **Gondor**) (ld. még **ardh**, **arnad**) *PE/17:28 [(PE/17:)] S arthor < artaurē]*

arwen ['arwɛn] *fn., nn.* nemes hajadon/leány(zó)/szűz (vö. az **Arwen** névvel, **Haudh-en-Arwen** ‘Hölgydomb’, szsz. “a nemes leány sírdombja”) (ld. még **rodwen**) *LotR, RC/205 [ar- I + *†gwên]*

-as I** [as] (-ias** [jas]) *k.* a gyűjtőnevek (ld. **#aegas**, **!annas**, **!anwas**, **!aranas**, **certhas**, **fennas**, **gammass**, **gobennas**, **!govannas**, **hobas**, **ínias**, **innas**, **lammass**, ***lonnas**, **panas**, **pennas**, **sarnas**, **sennas**), a melléknévből képzett főnevek (ld. **!bainas**, **bellas**, **!cui-nas**, **#drauthas**, **!faelas**, **hannas**, **#maeas**, **maenas**, **minas**, **ovras**, **tarias**, **thinna**s), ill. a

cselekvést jelentő főnevek (ld. **!berthas**, **#caethas**, **!celias**, **!carthas**, **#cuithas**, **#dag-ras**, **dorgannas**, **faras**, **galas**, **gonathras**, **to-bas**) egyik képzője (→ egy -i- tőhangzós, -n-re, -l-re v. -r-re végződő szóhoz kapcsolódva a hosszabb **-ias** formában)

***-as II** ld. **-s**

ascar ld. **asgar**

asg [asg] *fn.* csont (vö. **Q axo**) *PE/13:137, PE/13:160 [(PE/13:)] EN asg tsz. asgath]*

asgar ['asgar] (**ascar** ['askar]) *mn.* vad, heves, féktelen, zabolátlan, tomboló, viharzó (vö. az **Ascar** folyónévvel) (ld. még **alag**, **gorn I**) *Etym/386, Silm/395 [(Etym:)] N asgar, ascar < *askarā < √SKAR]*

***-ast** ld. **-s**

ast I [ast] *fn.* por (vö. **Q asto**) (ld. még **lith**) *Etym/349 [(Etym:)] N ast < √AS-AT]*

ast II [ast] *fn.* napfény, a nap melege/heve (vö. **Asfaloth** ‘Napfényes Tajték’, vmint **Q áre**) (ld. még **glawar**) *PE/17:18 [(PE/17:)] S ast < √AS]*

astor ['astɔr] *fn.* hűség, állhatatosság, kitar-tás (vö. **Astoron** ‘?Hűséges Férfi’, **Astoth** ‘?Hűséges Nő’, vmint **Q astar**) (ld. még **astorad**, **bronwe**) *PE/17:183 [(PE/17:)] S astor < *as'tāra < √SAT/SATAR]*

astorad ['astɔrad] *fn.* hűség, állhatatosság, kitar-tás (ld. még **astor**, **bronwe**) *PE/17:183 [(PE/17:)] S astorad < √SAT/SATAR]*

!astren ['astɛn] *mn.* poros **[ast I + *-ren]**

ath ld. **adh**

-ath [aθ] (***-iath** ['i.aθ]) *k.* a gyűjtőnevek egyik tipikus képzője; az így képzett gyűjtőnevek – melyeket kezdetben egyes-, később többesszámú főnévként használtak, különösen, ha különböző népekre vonatkoztak – egy vmilyen szempont szerint összerendezhető dolgok vagy személyek együttesére utalnak, magába foglalva az összes megnevezett dolgot vagy személyt (→ egy -i- tő-hangzós, -n-re, -l-re v. -r-re végződő szó-hoz kapcsolódva a hosszabb **-iath** formában) (vö. **adanath**, **ann-then-nath**, **balrogath**, **beleriath**, **círiath**, **conath**, **ⁿdagorath**, **ⁿdanath**, **drúath**, **duinath**, **eglath¹**, **eglath²**, **elenath**, **ellath**, **†Ennorath**, **firiath**, **giliath**, ***gonath**, ***ionath**, **ionnath**, **lamath**,

[*liniath](#), [lonnath](#), [*mirath](#), [morbennath](#), [naglath](#), [nauglath](#), [periannath](#), [pinnath](#), [sammath](#), [sellath](#), [siniath](#), [siriath](#), [teleriath](#), [thennath](#), [thoronath](#)) (ld. még [-hoth](#), [-rim](#) **I**) RGEO/66-67, Letters/427, RC/347, VT/31:19, PE/17:24-25, PE/21:57, PE/21:64, (PE/21:82) [(PE/21:) (CE -tta, -sta); Ilk., N -ath < PQ -atta, -asta; N v. Ilk. -ath < PQ -thā, -tta, -sta]

ath- **I** [aθ] *hsz. pref. át, keresztül; mindkét oldalon* (vö. **Ethring** ‘?Átívelés a Hidegáron’, szsz. “?[a] hidegen át” = Ringló hídja) (ld. még [athra-](#) **I**, [tre-](#), [thar-](#)) Etym/349 [(Etym:) N ath- < √AT(AT)]

ath- **II** [aθ] *mn./hsz. pref. könnyű, könnyen* (vö. [athgar](#), [athgen](#), vmint Q **as(a)-**) PE/17:148 [(PE/17:) S ath- < √ATHA]

-atha [ʼaθa] *j. jövő idő jele (főleg első és harmadik személyben)* (→ szándék/akarat kifejezése) (vö. **Fanuilos**, **le linnathon** ‘Örökfehér, neked éneklek’, szsz. “neked fogok énekelni”, **anglennatha i Varanduiniant** ‘a Borbugygyan hídjához fog érkezni’) VT/31:27, PE/22:166-67 [(PE/22:) S aþa, atha < √þA/þĀ, √AþA]

†**atha-** [ʼaθa] *i. fog/szándékozik (megtenni vmit)* (→ önállóan használt igeiként csupán kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve használatos, vö. [athab](#), [athof](#), [athon](#)) PE/22:166-67 [(PE/22:) S atha < aþa < √þA/þĀ, √AþA]

athab [ʼaθab] *i. T/1 jelentése feltehetőleg ‘fogunk/szándékozunk (megtenni vmit)’ (?inkluzív)* (→ kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve) PE/22:166-67 [(PE/22:) S athab < √þA/þĀ, √AþA]

athae [ʼaθaε] (**athe** [ʼaθε]) *mn. jelentése alighanem ‘fájdalmat enyhítő/csillapító’* (ld. [athelas](#)) (vö. Q **asea**) PE/17:49, PE/17:148 [(PE/17:) S ath(a)e < *apayā < √ATH; S athae < √ATHA]

athaelas ld. [athelas](#)

athal [ʼaθaɫ] *fn. jövevény, idegen; vendég* (ld. még [edlon](#), [othol](#), ill. [nathal](#)) PE/17:141

athan [ʼaθan] (?**athar** [ʼaθar]) *esz. túl vmin* (→ lehetséges, hogy a tényleges alak valójában **athar**) (vö. **Bronwe athan Harthad** ‘Reményen túli Kitartás’) SD/62

athar ld. [athan](#)

athe ld. [athae](#)

atheg [ʼaθeg] *fn., kics. hüvelykujj (játékos elnevezés)* (szsz. “apácska”) (vö. T **atta-(ke)**, Q **atto**, **atya**) (ld. még [lebed](#), [naub](#)) VT/48:6, VT/48:17

athelas [ʼaθelas] (**athaelas** [aʼθaεlas]) *fn. királylevél (= nagy hatású gyógynövény, melyet a númenóriak hoztak Középföldre, és amely csak olyan helyek közelében nő, ahol egykor ők éltek v. táboroztak)* LotR/V:8, RC/183, PE/17:49, PE/17:100, PE/17:148, PE/22:166 [[athae](#) + [lass](#); (PE/17:) S ath(a)elas < √ATHA ▪ (PE/22:) Q aþea (asea) < apāya < √þA/þĀ, √AþA + S las]

athgar [ʼaθgar] *mn. könnyű, könnyen megtehető/megcsinálható* PE/17:148 [[ath-](#) **II** + [*car-](#); (PE/17:) S athgar < √ATHA]

athgen [ʼaθgen] *mn. könnyen meglátható/észrevehető* (vö. Q **ascene**, **ascénima**) PE/17:148 [[ath-](#) **II** + [*cen-](#); (PE/17:) S athgen < √ATHA]

athof [ʼaθov] *i. T/1 jelentése feltehetőleg ‘fogunk/szándékozunk (megtenni vmit)’ (?exkluzív)* (→ kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve) PE/22:166-67 [(PE/22:) S athof < √þA/þĀ, √AþA]

athon [ʼaθon] *i. E/1 fogok/szándékozok (megtenni vmit)* (→ kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve, pl. **Linnathol?** – **Athon**. ‘Fog(sz) énekelni? – Fogok.’) PE/22:166-67 [(PE/22:) S athon < √þA/þĀ, √AþA]

!athor [ʼaθor] *fn. orvos* (ld. Q **asar(o)**, T **hadro**) [√HATHA]

athra- **I** [ʼaθra] *hsz. pref. át, keresztül* (vö. [!athrabad-](#), [athrabeth](#), [athragardh](#)) (ld. még [ath-](#) **I**, [tre-](#), [thar-](#)) PE/17:14 [(PE/17:) S athra- < √þAR]

athra- **II** [ʼaθra] *i. átmegy, keresztülmegy, áthalad, átkel (vmin)* (ld. még [*athrada-](#), [*trevad-](#)) PE/17:14 [(PE/17:) S athra- < √þAR]

athra- **III** [ʼaθra] *i. ápol, kúrál, gyógykezel* PE/22:166 [(PE/22:) S athra, ?athur < √HATHA]

!athrabad- [ʼaθrabæd] *i. megbeszél, megvitát, meg tárgyal* [[athra-](#) + [ped-](#)]

athrabeth [ʼaθrabæθ] *fn. beszélgetés, társalgás, megbeszélés, megvitátás, meg tárgyalás* (szsz. “szóváltás”) (vö. **Athrabeth**

Finrod ah Andreth ‘Finrod és Andreth beszélgetése’) MR/329, PE/17:14 [[athra-](#) + [peth-](#); (PE/17:) S athrabeth < √BAR]

athrad ['aθrad] *tsz.* **ethraid** ['eθrajd] *fn.* gázló, átkelő (vö. **Sarn Athrad** ‘Köves Gázló’ = **Harathrad** ‘Déli Gázló’, **Athrad D(h)aer** ‘Nagy Gázló’, **Athrad i-Negyth** ‘Törp-gázló’, szsz. “a törpök gázlója”, **Athrad Angren** ‘A Vas-folyó Gázlója’, szsz. “vasgázló”, **Ethraid Engrin** ‘A Vas-folyó Gázlója’, szsz. “vas-gázlók”, **Ethraid Erui** ‘Az Erui Gázlója’) (ld. még [*iach](#), [pâd II](#), [tharbad](#)) *Etym*/349, *Etym*/383, *Silm*/433, *Silm*/457, *UT*/543, *WJ*/428, *PM*/199, *VT*/42:7, *RC*/163, *PE*/17:14, *PE*/17:34 [(*Etym*:) N athrad < √AT(AT) + √RAT ▪ (PE/17:) S athrad < √BAR]

***athrada-** ['aθrada] (*inf.* **athrado** ['aθrada]) *i.* átmegy, keresztülmegy, áthalad, átkel (vmin) (ld. még [athra-](#) **II**, [*trevad-](#)) *Etym*/383 [[ath-](#) + [*rada-](#); (*Etym*:) N athrado < √AT(AT) + √RAT]

athrado ld. [*athrada-](#)

athragardh ['aθragarð] (**athragared** [aθ'ragared]) *fn.* kölcsönhatás PE/17:14 [(PE/17:) S athragardh, athragared < √BAR]

athragared ld. [athragardh](#)

aul ld. [*gala-](#)

aur [aur] (**or-**, **-or** [ɔr]) *fn.* nap (mint egy teljes nap); nappal, napvilág; reggel (vö. a hét napjainak neveivel, vmint Q **aure**) (ld. még [arad](#), [calan](#)) *Etym*/349, *Silm*/458, *PE*/17:120, *PE*/17:148 [(*Etym*:) N aur, ar- < √AR¹ ▪ (PE/17:) S aur < √UR]

auth I [auθ] *fn.* háború, harc, csata, ütközet (vö. Q **ohtha**) (ld. még [dagor](#)) *Etym*/379, *VT*/45:23 [(*Etym*-*VT*/45:) N auth < *oktā < √OKTĀ]

auth II [auθ] *fn.* homályos alak, jelenés, kísértet, szellem (ld. még [gorthad](#), [hû II](#), [nîf II](#), [nivól](#)) *VT*/42:9

av- [av] *hsz. pref.* ne! (→ a felszólító módú igékhez járul lágy mutációt kiváltva, pl. **avgaro!** ‘ne tedd!’ (ld. még [avo](#)) *WJ*/371, *PE*/17:143 [(*WJ*:) S *av- < √ABA ▪ (PE/17:) S av-, af- < √ABA, √BĀ]

***ava-** ['ava] (*jel.* *E*/1 **avon** ['avɔn], *jel.* *T*/1 **avam** ['avam]) *i.* nem fog megtenni (vmit) (ld. még [*tu-](#)) *WJ*/371, *PE*/17:143 [(*WJ*:) S avon, avam < √ABA ▪ (PE/17:) S avon, avam < √ABA, √BĀ]

avad ['avad] *ger.* visszautasítás, elutasítás, megtagadás, vonakodás (→ az [ava-](#) igéből) (ld. még [ubed](#)) *WJ*/372, *PE*/17:143 [(*WJ*:) S avad < √ABA; (PE/17:) S avad < √ABA, √BĀ]

aval ld. [*bal-](#)

avam ld. [ava-](#)

avar ['avar] *tsz.* **evair** ['evajr] **1. fn.** elutasító, megtagadó, vonakodó (*személy*) **2. fn.** avár (= azon tündék egyike, akik megtagadták a Valák hívását, és nem keltek útra Valinorba) (vö. T **abar**, Q **avar**) (ld. még [dúredhel](#), [dúríon](#), [gavar](#), [moravar](#), [mor-benedh](#), [mornedhel](#), [nínedhel](#), [rúnavar](#), [rún-edhel](#)) *Etym*/347, *WJ*/380, *VT*/47:13, *VT*/47:24 [(*Etym*:) N afor *tsz.* efuir, efyr < ON abōro < *abārō(o) < √AB, √ABAR ▪ (*WJ*:) S evair < √ABA ▪ (*VT*/47:) S avar < CE abar < *abaro]

!avauth ['avauθ] **1. fn.** megerőszakolás **2. fn.** elrablás (*nőé*) [√MAP]

!avautha- [a'vauθa] **1. i.** megerőszakol, erőszakot követ el (*nőn*) **2. i.** elragad, elrabol (*nőt*) (ld. Q **amapta-**) [√MAP]

!avauthron [a'vauθrɔn] **1. fn.** erőszakoló **2. fn.** nőrabló [[!avauth](#) + [*-ron](#)]

avo ['avɔ] *hsz.* ne! (→ tagadószóként járul a felszólító módú igék elé lágy mutációt kiváltva, pl. **avo garo!** ‘ne tedd!’) (vö. Q **avá!**) (ld. még mint [av-](#), ill. [baw!](#)) *WJ*/371-72, *PE*/17:143 [(*WJ*:) S avo < √ABA; (PE/17:) S avo < √ABA, √BĀ]

avon ld. [ava-](#)

Avon ['avɔn] *fn.* Aman (szsz. “áldott birodalom”) (vö. Q **Aman**) *PE*/17:162 [(PE/17:) S Avon < Amān < √MAN]

***avorn** ['avɔrn] *mn.* rögzített, mozdulatlan, el nem mozduló (ld. **Baravorn** ‘Bódi’, szsz. “?otthonülő”) *SD*/128-31)

avras ['avras] *fn.* szakadék, mélység, meredély (ld. még [rhass](#), ill. [iâ](#)) *PE*/17:23 [(PE/17:) S avras < √BARAS]

aw ld. [*sav-](#)

awarth ['awarθ] *fn.* elhagyás, otthagys, feladás, felhagyás, abbahagyás *Etym*/397 [(*Etym*:) N awarth < √WAR]

awartha- ['awarθa] *i.* elhagy, otthagys, felad, felhagy, abbahagy *Etym*/397 [(*Etym*:) N awartha- < ON awarta < √WAR]

awn ld. [*gwae-](#)

B

-b [b] *r.* jelentése feltehetőleg ‘-unk/-ünk; -juk/-jük’ (= *T/1-es igei személyrag ?inkluzív alakja*) (vö. [athab](#)) (ld. még [-ch II](#), [-nc /-ngid](#)) *PE/22:167*

#bâch [bɑːx] *fn.* kabát *PE/11:21* [(*PE/11:*) *Gol.* bacha]

^mbach [bɑx] *fn.* árucikk, portéka *Etym/372* [(*Etym:*) *N* bach < *mbakhā < √MBAKH]

^mbachor [ˈbɑxɹ] *fn.* árus, kereskedő *Etym/372* [(*Etym:*) *N* bachor < √MBAKH]

bâd [bɑd] *fn.* kitaposott út, ösvény (vö. **Tharbad** ‘Keresztút’) (ld. még [*fû](#), [pâd I](#), [râd](#), ill. [imrad](#)) *Etym/351, Silm/457* [(*Etym:*) *N* bâd < ON bata < *batā(a) < √BAT]

***bad-** [bad] *i.* megy (ld. [*trevad-](#)) (ld. még [*ban-](#), [*gwae-](#), [*men-](#), ill. [*glenna-](#), [pad-](#), [padra-](#))

!badh- [bað] *i.* ítélkezik [√BAD]

badhor [ˈbaðɹ] *fn.* bíró (ld. még [badhron](#)) *Etym/350* [(*Etym:*) *N* badhor < √BAD]

badhron [ˈbaðɹɒn] *fn.* bíró (ld. még [badhor](#)) *Etym/350* [(*Etym:*) *N* badhron < √BAD]

bain [bajn] **I.** *mn.* szép(séges), gyönyörű *Etym/351, Etym/359* **II.** *mn.* szép, jó, tiszta, romlatlan, mentes minden rossztól és hibától (vö. *Q* **vanya**) (ld. még [bân](#)) *PE/17:150* [(*Etym:*) *N* bein < *banyā < √BAN ▪ (*PE/17:*) *S* bain < √BAN]

!bainas [ˈbajnas] *fn.* szépség (ld. még [!baneth](#)) [[bain](#) + [*-as I](#)]

^mbair ld. [^mbâr](#)

***bâl** [bɑːl] **1.** *mn.* isteni (ld. **Belthil** ‘Isteni Ragyogás’ *Etym/392, Silm/397, Silm/456*) **2.** *fn.* istenség, isteni erő (ld. [balrog](#)) (ld. még [balan](#), [rodon](#))

***bal-** [bal] (?*m.* *E/3* **aval** [ˈaval]) *i.* jelentése feltehetőleg ‘hatalommal rendelkezik’ *PE/17:131* [(*PE/17:*) *S* aval- < √BAL]

balan [ˈbalan] *tsz.* **belain** [ˈbelaj̥n] *fn.* vala, istenség, isteni erő (vö. **Balannor** (= *Q* †**Valandor**, **Valinóre**) ‘Valinor’, szsz. “a valák földje”, **#Cerch i Melain** (= *Q* **Vala-circa**) ‘A Valák Sarlója’ = Göncölszekér, vmint *Q* **vala**) (ld. még [*bâl](#), [rodon](#)) *Etym/350, Silm/458, PE/17:48* [(*Etym:*) *N* balan *tsz.* belein, belen; Cerch i Mbelain < ON bala, *hn.*

balano, *mn.* balane < *balā < √BAL ▪ (*PE/17:*) *S* balan *tsz.* belain < √BAL]

balarwaith [baˈlarwajθ] *fn., gyn.* beleriandi tündék, a beleriandi tündék népe (→ a sindák által önmagukra vonatkozóan használt kifejezés a noldáktól és nandáktól való megkülönböztetés végett) (ld. még [beleri-ath](#)) *PE/17:139* [Balar + [gwaith](#)]

(^m)balch [balx] **I.** *mn.* kegyetlen, könyörtelen (vö. *Q* **nwalca**) (ld. még [thaur](#)) *Etym/377* **II.** *mn.* vad, kegyetlen, ádáz (vö. *Q* **walca**) (ld. még [rhaw I](#)) *PE/17:154* [(*Etym:*) *N* balch < √ŊGWAL ▪ (*PE/17:*) *S* balch < *walka < √GWAL + √BAL]

#ball [ball] *mn.* méltó/érdemes (vmire), fontos, jelentős *PE/11:21* [(*PE/11:*) *Gol.* bâl]

balrog [ˈbalrɔg] *tsz.* ***belroeg** [ˈbɛɹɔɛg] *gyn.* **balrogath** [ˈbalrɔgaθ] *fn.* balrog (szsz. a “hatalom démona” v. “hatalmas démon”) (= *a Melkor által megrontott maiák egyike*) (vö. *Q* **valarauco**, **valarauca**) *Etym/377, Etym/384, LotR/II:5, Silm/396, Silm/455, Silm/458, MR/79, WJ/415, PE/17:48* [[*bâl](#) + [raug/graug](#); (*Etym:*) *N* balrog < *ŋgwalaraukō < √ŊGWAL + √RUK ▪ (*PE/17:*) *S* balrog < √BAL + √RUK]

balrogath ld. [balrog](#)

!baltha- [ˈbalθa] *i.* (fel)izgat, felzaklat, (fel)szít, felkavar (ld. *Q* **walta-**) [√(G)WAL]

!balu [ˈbalu] *fn.* izgatottság, felindultság (ld. *Q* **walme**) [√(G)WAL]

!^mbam [bam] *fn.* birka (ld. *Q* **máma**)

bân [bɑːn] *mn.* szép, jó, tiszta, romlatlan, mentes minden rossztól és hibától (vö. *Q* **vanya**) (ld. még [bain](#)) *PE/17:150* [(*PE/17:*) *S* bân < √BAN]

***ban-** [ban] *i.* jelentése feltehetőleg ‘megy’ (ld. [govan-](#)) (ld. még [*bad-](#), [*gwae-](#), [*men-](#), ill. [*glenna-](#), [pad-](#), [padra-](#)) *PE/17:16* [(*PE/17:*) *S* *ban- < √BAN]

^mbanc ld. [^mbanga-](#)

^mband [band] *fn.* börtön, bebörtönzés, őrizet, felügyelet (vö. **Angband** (= *Q* **Angamando**) ‘Vasbörtön’) (ld. még [gador](#)) *Etym/371, Silm/446, MR/350, VT/45:33* [(*Etym:*) *N* band, bann < √MBAD]

***banedhel** [ˈbanɛðɛɬ] *mn.* tündeszép (vö. **Arwen Vanedhel** (= *Q* **Arwen Vanimelda**) ‘Tündeszép Arwen’) (ld. még [edhelvein](#), [*gwanedhel](#)) *PE/17:57* [[bân](#) + [edhel](#)]

!baneth ['banɛθ] *fn.* szépség (ld. Q **vanes-se**) (ld. még **!bainas**)

bang [baŋ] *fn.* bot PE/13:138, PE/13:156 [(PE/13:) EN bang tsz. bangath]

^mbanga- ['baŋga] (*m.* E/3 **^mbanc** [baŋk]) *i.* árusít, kereskedik (vö. Q **manca-**) *Etym/372* [(*Etym.*) N banga, banc < √MBAKH]

#^mbangath ['baŋgaθ] *fn.* piac, vásár PE/11:21, PE/13:160 [(PE/11:) Gol. bageth ▪ (PE/13:) EN bagarth]

-bar ld. **^mbâr**

^mbâr [ba:r] (**-bar** [bar], **-mar** [mar]) *tsz.*

^mbair [baɪr] **1. a)** *fn.* haza, otthon (vö. **mil-bar**, ill. **i mbair** ‘az otthonok’, **Bar-i(n)-Myl**, **Bar-in-Gwael** ‘Sirályok Otthona’, **Brithombar** ‘Otthon a Brithonnál’, **Eglamar** (= Q **Hecelmar**) ‘Az Elhagyottak Otthona’, **Othramar** ‘?Idegen Otthon’, **ered e-mbar nîn** ‘az otthonom hegyei’, **Baravorn** ‘Bódi’, szsz. “?otthonülő”) **1. b)** *fn.*, *tág.* lakott föld/terület/vidék (*mint vmely nép otthona*) (→ utótagként többnyire csak a régebbi nevekben fordult elő, helyette sokkal inkább a **-dor** volt használatos) (vö. **hîr i Mbair Annui** ‘a Nyugatföldek ura’, S+Q **Angmar** (= PS **Angbar**) ‘Vasföld’, **Dimbar** ‘?Szomorú Föld’, **Barthan** (= Q **Martan(o)**) ‘Földkovács’ = Aule, vmint Q **-mar**) **2. a)** *fn.* ház, lakóhely (*mint egy főként nagyobb épület, amely egy család állandó otthonául szolgál, bár eredetileg egy olyan kisebbfajta területet jelölt, ahol egy vmilyen csoport már többé-kevésbé tartósan megtelepedett*) (vö. **Bar-en-Danwedh** ‘A Válságdíj Háza’, **Bar-en-Nibinnoeg** ‘A Pici-törpök Háza’, **Bar Erib** ‘Az Elhagyottak Háza’, **Bargoll** ‘Üreges Lakóhely’, **i m(b)air en N(d)engin** ‘A Legyilkoltak házai’, vmint Q **mar**) (ld. még **^mbardh**) **2. b)** *fn.*, *tág.* ház, nemzetség (vö. DS **Bar Beora** (= WS ***Bar Beor**) ‘Beor Háza’, **Narn e-mbar Hador** ‘Hador házának története’) (ld. még **noess**, **nost**, **nothrim**, **nûr**) *Silm/396*, *Silm/446-47*, *UT/53(71)*, *UT/545*, *WJ/230*, (*WJ/365*), *WJ/379-80*, *WJ/414*, *WJ/418*, *SD/128-31*, *VT/31:19*, *VT/45:33*, *PE/17:97*, *PE/17:109*, *PE/17:164*, (*PE/21:58*), (*PE/21:76*), *PE/22:35-36* [(VT/45:) N bár < ON mbar < √MBAR ▪ (WJ:) (S -mar < *mbar) ▪ (PE/17:) S bâr < *mbar(a); S bar tsz. bair < *mbā(a)r < √MBAR ▪ (PE/21:) (ON imbari ‘az otthonok’;

CE mbard(a) ‘haza(felé)’) ▪ (PE/22:) N bár tsz. beir < bar tsz. beir; i-mmeir ‘a házak’]

bara ['bara] **1.** *mn.* égő, tüzes (ld. még **born**, **nóruí**, ***uir II**) **2.** *mn.* buzgó, lelkes, tüzes, tettvágyó (vö. **Barahir** ‘Tüzes Úr’, **Baragund** ‘Tüzes Herceg’, **Baranor** ‘?Buzgó Tűz’) *Etym/351* [(*Etym.*) N bara < ON baraha, barasa < *barasā < √BARÁS]

barad I ['barad] *tsz.* **beraid** ['berajd] *fn.* nagy, kimagasló építmény (*pl. vár, erőd(ítmény), stb.*); torony (*várban, erődben, városban*) (vö. **Barad-dûr** (= Q **Lúnaturco**, **Taras Lúna**; BS **Lugbûrz**) ‘Sötét Torony’, **Barad Eithel** ‘A Kút Tornya’, **Barad Nimras** ‘A Fehér Szarv Tornya’, **Halbarad** ‘?Fennséges Torony’, **Gilbarad** ‘?Csillagtorony’, **Eryn Beraid** ‘Toronydombok’, vmint Q **marto**) (ld. még **garth**, **minas**, **ost**, **#othronn**, ill. **brand**, **minas**, **mindon**) *Etym/351*, *LotR/Index*, *Silm/396*, *Silm/447*, *VT/45:7*, *RC/274*, *RC/333*, *PE/17:22*, *PE/17:65-66*, *PE/17:85* [(*Etym.*) N barad < √BARAT ▪ (PE/17:) S barad < √BARAT; S barad < √BARAT/BARAD]

^mbarad II ['barad] *mn.* kudarcra/halálra ítélt *Etym/372* [(*Etym.*) N barad < √MBARAT]

baradh ['barað] *mn.* meredek, lejtős *Etym/351* [(*Etym.*) N baradh < ON barada < *baradā < √BARAD]

baran ['baran] *mn.* barna, sárgásbarna, aranybarna (vö. **Baranduin** ‘Borbuggyan’, szsz. “barna folyó”, **Berennyn** ‘Barnaföldek’, vmint Q **varne**, **varni-**) *Etym/351*, *LotR/F*, *UT/553*, *PM/54*, *RC/19*, *RC/343*, (*PE/21:81*) [(*Etym.*) N baran < ON barane < √BARÁN ▪ (PE/21:) (CE barani)]

^mbardh [barð] *fn.* otthon, lakóhely (*egyetlen emberé v. egy egész közösségé*) (ld. még **^mbâr**) *PE/17:164* [(PE/17:) S bardh < *mbardā(a) < √MBAR]

!^mbardhon ['barðɔn] *fn.* lakó, lakos [**^mbardh** + **-on I**]

bardha- ['barða] *i.* uralkodik *PE/11:22* [(PE/11:) Gol. bardha-]

^mbardor ['bardɔr] *fn.* haza, szülőföld *PE/17:164* [**^mbâr** + **ⁿdôr**; (PE/17:) S bardor < √MBAR]

!barf [barv] *fn.* páncél, vért [√BAR]

^mbarn I [barn] *mn.* lakott *PE/11:21* [(PE/11:) Gol. barn, baron]

!barn II [barn] *mn.* védett, biztonságos (ld. Q *varna*) [√BAR]

*^mbartha- ['barθa] (*inf.* bartho ['barθo]) *i.* (el)ítél (vmire), pusztulásra szán *Etym/372* [(*Etym.*) N bartho < √MBARAT]

^mbarthan ['barθan] (NS ^mbartham ['barθam]) *fn.* kőből épült nagy ház (→ a Q *martan*, *martam*- átvételéből) *PE/17:109*

^mbartham ld. [*^mbarthan](#)

^mbartho ld. [*^mbartha-](#)

^mbasgorn ['basgorn] *fn.* cipó (szsz. “gömbölyű kenyér”) *Etym/365*, *Etym/372* [[*^mbast](#) + [corn](#); (*Etym.*) Ilk., N basgorn < √MBAS + √KOR]

*^mbass [bass] *fn.* kenyér (ld. [#^mbassoneth](#), [#^mbessain](#), [lembas](#)) (vö. *anno ammen sîr i mbas ilaurui vîn* ‘a mindennapi kenyereket add meg nekünk ma’, vmint Q *masse*) (ld. még [*^mbast](#)) *PM/404-405*, *VT/44:21*, *VT/44:27-28*, (*PE/17:51-52*) [(*PE/17:*) S *-bas < *-bast < PE *-mbast(a) < *m(b)asta < √MBAS; PE *-mbassē < √MBAS)]

#^mbassoneth ['bassonεθ] (^mbesoneth ['besonεθ]) *fn.*, *nn.* kenyéradó (nő), az Úrnő (→ utalás a tündék királynőire, ill. más előkelőségeire, akik a hagyomány szerint [lembas](#) kenyeret tarthattak és ajándékozhattak) (ld. még [#^mbessain](#)) *PM/404-405* [[*^mbass](#) + [*oneth](#)]

^mbast [bast] *fn.* kenyér (vö. [*ledhbast](#), ill. *penim vast* ‘nincs kenyere’, vmint Q *masta*) (ld. még [*^mbass](#)) *Etym/372*, (*PE/17:51-52*), *PE/17:144* [(*Etym.*) N bast < √MBAS ▪ (*PE/17:*) (PE *-mbasta < √MBAS)]

#^mbasta- ['basta] *fn.* (meg)süt, kisüt (vö. Q *masta-*) *PE/11:22* [(*PE/11:*) Gol. bas- (bôsi)]

*batha- [baθa] (*inf.* batho ['baθo]) *i.* (le)tapos, eltapos *Etym/352* [(*Etym.*) N batho < ON bathō < *battā < √BAT]

batho ld. [*batha-](#)

#^mbauch [baux] *fn.* ár, költség *PE/13:160* [(*PE/13:*) EN bog]

bauda- ld. [boda-](#)

baudh [bauð] *fn.* ítélet *Etym/350* [(*Etym.*) N baudh < bād- < √BAD]

^mbaug [baug] *mn.* kegyetlen, zsarnoki, elnyomó (vö. *Gothmog* ‘?Kegyetlen Rémület’) *Etym/372* [(*Etym.*) N baug < √MBAW]

*^mbaugla- ['baugla] (*inf.* ^mbauglo ['bauglo]) *i.* elnyom, leigáz, sanyargat *Etym/372* [(*Etym.*) N bauglo < √MBAW]

^mbauglir ['bauglir] *fn.* elnyomó, zsarnok (vö. *Bauglir* ‘[Az] Elnyomó’ = Morgoth) *Etym/372*, *Silm/379* [(*Etym.*) N bauglir < √MBAW]

^mbauglo ld. [*^mbaugla-](#)

^mbaul [baul] *fn.* kín(szenvedés), gyötrelem (vö. Q *ungwale*) *Etym/377* [(*Etym.*) N baul < √ŊGWAL]

^mbaur [baur] *fn.* szükség *Etym/372* [(*Etym.*) N baur < √MBAW]

!^mbaura- ['baura] *i.* szüksége van (vmire/vkire), szükségel vmit, (meg)kíván, (meg)követel [√MBAW]

!^mbavron ['bavron] *fn.* pásztor, juhász [[!^mbam](#) + [*-ron](#)]

^mbaw [bau] *fn.* üvöltés, vonítás (ld. még [ⁿgawad](#)) *PE/19:107* [(*PE/19:*) S baw < mbauñ < CĒ ŋgwaum v. ŋgwām]

baw! [bau] *isz.* ne!, ne tedd! (vö. Q *vá!*) (ld. még [û](#), ill. [avo](#)) *WJ/371-72*, *PE/17:143*, *PE/17:145* [(*WJ:*) S baw < *ba < √ABA ▪ (*PE/17:*) S baw < √ABA, √BĀ]

*be [bē] (**ben** [ben]) *esz.* vmi szerint/alapján, vminek megfelelően (→ névelővel összeolvadva **ben** formában) (vö. **ben genediad Drannail** ‘a megyei időszámítás szerint’) *SD/128-31*, *VT/31:19-20*

belain ld. [balan](#)

belair ['belajr] *tsz.* belair, *gyn.* beleriath [bē'leri.aθ] *fn.* beleriandi tünde (→ a sindák által önmagukra vonatkozóan használt kifejezés a noldáktól és nandáktól való megkülönböztetés végett) (ld. még [balar-waith](#)) *PE/17:139*

^mbelaith ['belajθ] *mn.* erős, hatalmas (vö. Q *melehta*) *PE/17:115* [(*PE/17:*) S belaith < √BEL, √MBEL]

(^m)beleg ['bēleg] *mn.* nagy, hatalmas (vö. a **Beleg** névvel, ill. **Belegost** (= *Kh Gabilgathol*, Q *Túrosto*) ‘Nagyvárad’, **Belegaer** ‘Nagy Tenger’, **Belegurth** ‘Nagy Halál’ = Morgoth, **Belegûr**, **Belchur** (= Q *Melkóre*, *Melkor*) ‘Morgoth’, szsz. “hatalomban emelkedő”, **Belegund** ‘?Nagy Herceg’, **Belegthor** ‘?Hatalmas Sas’, **Arveleg** ‘?Hatalmas Király’, **Belegorn** ‘?Hatalmas Fa’,

Laer Cú Beleg ‘A Nagy Íj Dala’, **#au-veleg** ‘nagy au’ = a kezdetben ‘gh’, majd ‘au’ hangot jelölő tengwa neve, **#awae-veleg** ‘nagy awae’ = a ‘w’ hangot jelölő egyik tengwa neve, **Taur i Melegyrn** ‘A Hatalmas Fák Erdeje’, **i #Veleglin** ‘a Nagy Ének’, **Cûl Veleg** ‘Nagy Teher’, vmint **Q melek-** (ld. még **taur III**, ill. **daer I**) *Etym/352, Silm/397, Silm/420, Silm/424, Silm/447, PM/358, PE/17:115, PE/22:30-31, PE/22:35* [(*Etym.*) N beleg < ON beleka < *belekā < √BEL ▪ (*PE/17:*) S beleg < mbelek < √BEL, √MBEL]

#^mbeleitha- [bɛˈlɛjθɑ] *i.* magasztal, dicsér, dicsőít (ld. még ***egleria-**) *PE/11:22* [(*PE/11:*) Gol. beleitha-]

#belen [ˈbɛlɛn] *mn.* kibontott, kiterített, szétnyitott *PE/11:22* [(*PE/11:*) Gol. belin]

beleriandren [ˌbɛlɛriˈandrɛn] (**belerianren** [ˌbɛlɛriˈanrɛn]) **1.** *mn.* beleriandi, Belerian ...-(j)a(i), -(j)e(i) (vö. **#hwae veleriandren** ‘beleriandi hwae’ = a ‘hw’ v. ‘wh’ hangot jelölő tengwa neve) **2.** *fn.* Beleriand nyelve *PE/22:34, PE/22:36* [Beleriand + ***-ren**]

beleriath ld. **belair**

belerieth [bɛˈlɛri.ɛθ] *fn., nn.* beleriandi tünde nő (→ a sindák által önmagukra vonatkozóan használt kifejezés a noldáktól és nandáktól való megkülönböztetés végett) *PE/17:139* [Balar + ***-ieth**]

belerion [bɛˈlɛri.ɔn] *fn., hn.* beleriandi tünde férfi (→ a sindák által önmagukra vonatkozóan használt kifejezés a noldáktól és nandáktól való megkülönböztetés végett) *PE/17:139* [Balar + **-ion**]

#bell [bɛll] *mn.* erős, izmos *Etym/352* [(*Etym.*) N belt < ON belda < √BEL]

bellas [ˈbɛllas] *fn.* (testi) erő *Etym/352* [**#bell** + ***-as I**; (*Etym.*) N bellas < ON belle < √BEL]

belon [ˈbɛlɔn] *fn.* vitorla *PE/11:22* [(*PE/11:*) Gol. belon]

***belroeg** ld. **balrog**

beltha- [ˈbɛlθɑ] *i.* kinyit, szétnyit, kitár, kiterít, kibont *PE/11:22* [(*PE/11:*) Gol. beltha-]

-ben I ld. **pen II**

-ben II ld. **†penn I**

ben ld. ***be**

benn [bɛnn] *fn., hn.* férfi (eredetileg ‘férj’) (→ a mindennapi nyelvhasználatban a ré-

gies **†⁽ⁿ⁾dîr I** szót helyettesíti) (vö. **Q ven-no**) (ld. még **†gwê I**) *Etym/352, Etym/354, VT/45:9* [(*Etym.*) N benn < ON benno < *besnō < √BES]

bennas [ˈbɛnnas] *fn.* sarok, szög(let) (ld. még **nass**) *Etym/352, Etym/375* [(*Etym.*) N bennas < √BEN + √NAS]

beraid ld. **barad I**

beren [ˈbɛrɛn] *mn.* merész, vakmerő, bátor (vö. **Q verya**) (ld. még **#cand**) *Etym/352* [(*Etym.*) N beren < ON berina < √BER]

bereth [ˈbɛrɛθ] *fn., nn.* királynő (mint *királyi hitves*) (vö. **Elbereth** ‘Csillagkirálynő’, **Bereth (in)-elin, Bereth (in)gîl** ‘A Csillagok Királynője’ = Elbereth) (ld. még **rian, #rien, #rîn, #rîs**) *Etym/351, (MR/387), RGEO/66, PE/17:22-23, (PE/17:65-66), PE/17:176* [(*Etym.*) N bereth < √BARATH ▪ (*MR:*) S -bereth < barathi ▪ (*PE/17:*) S bereth < *barathī(e) < √BARATH; (*mbarathī)]

***beria-** [ˈbɛri.ɑ] (*inf.* **berio** [ˈbɛri.ɔ]) *i.* (meg)véd, (meg)óv, oltalmaz (vö. **Q varya-**) *Etym/351* [(*Etym.*) N berio < *baryā- < √BAR]

berio ld. ***beria-**

***bertha-** [ˈbɛrθɑ] (*inf.* **bertho** [ˈbɛrθɔ]) *i.* mer(észel), bátorkodik (*megtenni vmit*) *Etym/352* [(*Etym.*) N bertho < ON bértha- < √BER]

!berthas [ˈbɛrθas] *fn.* merészség, bátorság [√BER]

bertho ld. ***bertha-**

#†beryn ld. **bôr**

^mbesoneth ld. **#^mbassoneth**

bess [bɛss] **1.** *fn., nn.* nő, asszony (→ a régi-es **†ⁿdî** és **†ⁿdîs** szavakat helyettesítve) (vö. **Q vesse**) (ld. még **ⁿdess**) **2.** *fn.* feleség, hitves (vö. **ar Meril bess dîn** ‘és feleségét Rozit’) (ld. még **herves**) *Etym/352, Etym/375, Etym/378, SD/128-31, VT/31:20* [(*Etym.*) N bess < ON besse < *bessē < √BES]

^mbesain ld. **#^mbessain**

#^mbessain [ˈbɛssajɲ] (**^mbesain** [ˈbɛsajɲ]) *fn., nn.* kenyéradó (nő), az Úrnő (→ utalás a tündék királynőire, ill. más előkelőségeire, akik a hagyomány szerint **lembas** kenyeret tarthattak és ajándékozhattak) (ld. még **#^mbassoneth**) *PM/404-405*

!best [bɛst] *fn.* házasság (ld. **Q vesta**) [√BES]

!besta- ['besta] *i.* házasságot köt, összeházasodik (vkivel), hozzámegy (vkihez) (ld. Q **vesta-**) [√BES]

-beth ld. [peth](#)

#bethren ['bɛθrɛn] *fn.* sógor PE/11:22 [(PE/11:) Gol. bedhren]

#bethres ['bɛθrɛs] *fn.* sógornő PE/11:22 [(PE/11:) Gol. bedhres]

!bîl [bi:ʎ] *fn.* hasonlóság, egyezőség (ld. Q **vêla**)

!bîleb ['bi:ʎɛb] *mn.* egyenlő, azonos (ld. még [!ain](#)) [[!bîl](#) + [-eb](#)]

!bîlebra- [bi:ʎɛbra] *i.* egyenlő, azonos, megegyezik (vmivel)

!bîlebre [bi:ʎɛbrɛn] *mn.* egyenletes, egyöntetű, rendszeres [[!bîleb](#) + [*-ren](#)]

!bîleutha- [bi:ʎɛuθa] *i.* kiegyenlít, egyenlővé tesz

!bîltha- ['bi:ʎθa] **1.** *i.* hasonlít (vmire, vki-re), megközelít (vmit, vkit) (*kinézetre*) **2.** *i.* valószínű(nek)/lehetséges(nek) (tűnik)

!bîlthadren [bi:ʎ'θadɛn] *mn.* valószínű, lehetséges

blâb ld. [*blab-](#)

***blab-** [blab] (*inf.* **blebi** ['blɛbi], *jel.* E/3 **blâb** [blɑ:b]) *i.* csapkod, verdes (*vitrola, madár a szárnyaival, stb.*) (vö. Q **palpa-**) Etym/380 [(Etym:) N blâb, blebi < *plebi < √PALAP]

blaud [blaud] *fn.* büszkeség PE/13:160 [(PE/13:) EN blaud]

blê [blɛ:] **1.** *mn.* zsíros (*hús*) **2.** *fn.* zsír PE/13:139 [(PE/13:) EN blê]

blebi ld. [*blab-](#)

blîw [bli:w] *fn.* olaj PE/13:139 [(PE/13:) EN bliw]

blodren ['blɔdrɛn] *mn.* öntelt, arrogáns PE/13:160 [[blaud](#) + [*-ren](#); (PE/13:) EN blodren tsz. blodrin]

^mbloss [blɔss] *fn.* búza PE/11:23 [(PE/11:) Gol. blossom]

bo [bɔ] (?***po** [pɔ]) *esz.* -n (-on/-en/-ön) (*térben*) (→ elképzelhető, hogy a **bo** csupán lágyult forma, és a tényleges alak valószínűleg ***po**) (vö. **bo Ceven** 'a Földön') VT/44:21, VT/44:26-27

boda- ['bɔda] (**bauda-** ['bauda]) *i.* megtilt, visszautasít, megtagad (ld. még) WJ/372, PE/17:143, PE/22:161 [(WJ:) S boda- < *bata < √ABA ▪ (PE/17:) S bauda- < √ABA, √BĀ ▪ (PE/22:) S boda < bāta- < √ABA]

#^mboe [bɔɛ] *i.* szükséges, kell (*megtenni vmit*) (→ személytelen, tovább nem ragozható ige) Etym/372, VT/45:33 [(Etym-VT/45:) N bui < *mauy- < √MBAW]

^mboldog ['bɔldɔg] *fn.* ork harcos/katona (szsz. "a kín harcosa") (vö. a **Boldog** névvel) (ld. még [ⁿdaug](#)) Etym/375, Etym/377 [[^mbaul](#) + [ⁿdaug](#); (Etym:) N Boldog < √NGWAL + √NDAK]

-bor ld. [paur](#)

bôr [bɔ:r] (†**boron** ['bɔrɔn]) *tsz.* **bÿr** [by:r], **#†beryn** ['bɛryn] *fn.* kitartó/hű(séges)/állhatatos/megbízható személy (vö. a **Bôr**, **Boron** nevekkal, ill. **Boromir** 'Állhatatos Ékkő', **Borondir** '?Hű Férfi', **Bronwe** (= Q **Voronwe**) 'Hű Férfi' v. 'Hűség', **Borlas** 'Örömteli Hű Férfi', **Borlach** '?Hűséges Láng') Etym/353 [(Etym:) N bôr tsz. bÿr (†be-rein, †beren) < ON boron tsz. boroni < *boron- < √BOR]

born [bɔrn] *mn.* forró, tüzes; vörös (vö. **Borgil** 'Vörös Csillag' = ?Betelgeuse) (ld. még [urui](#), ill. [bara](#), [nórui](#), [*uir II](#)) *Letters*/426-27

†**boron** ld. [bôr](#)

^mboth [bɔθ] *fn.* mocsár, láp, ingovány, lápföld, lápos/mocsaras terület (ld. még [amoth](#), [lô](#), [moth](#)) PE/17:165 [(PE/17:) S both < mbotto < √MOT]

^mbôth [bɔ:θ] *fn.* tócsa, pocsolya Etym/372 [(Etym:) N both < √MBOTH]

#^mbothol ['bɔθɔl] *fn.* kemence PE/11:23 [(PE/11:) Gol. bothli]

bragol ['bragɔl] *mn.* hirtelen, váratlan (vö. **Dagor Bragollach** 'A Hirtelen Láng Csatája') *Silm*/447

brand [brand] (**brann** [brann]) **I.** *mn.* nemes, előkelő, kiváló, kiemelkedő, nagyszerű, fenséges, magasztos, fennkölt (vö. **Brandir** 'Nemes Férfi') (ld. még [arod](#), [raud II](#), ill. [hall I](#), [orchal](#), [taer II](#), [taur III](#)) Etym/351 **II.** *mn.* magas (vö. **#leben** **#tail brann i annon** 'öt láb magas az ajtó') (ld. még [orchal](#), [orn II](#), [tond](#)) *TAI*/150(92) **III.** **1.**

mn. torony magasságú, nagyon magas (szsz. “magasba nyúló és erős, masszív”) (ld. még [orchal](#), [orn II](#), [tond](#)) **III. 2. fn.** torony(sisak) (vö. **Tol Brandir** ‘A Nagy Tornokok Szigete’) (ld. még [barad I](#), [minas](#), [mindon](#)) *PE/17:22-23, PE/17:61* [(*Etym.*) *N* brand, brann < ON branda < *bʳandā < √BARÁD ▪ (*PE/17:*) *S* brand, brann < √BARAD]

brann ld. [brand](#)

#branna- ['branna] *i.* megperzsel *PE/11:24* [(*PE/11:*) *Gol.* brantha-]

brannon ['brannon] *fn., hn.* nemes úr (ld. még [*herdir](#), [heron](#), [hîr](#), [*tûr II](#)) *Etym/351* [[brand](#) + [-on I](#); (*Etym.*) *N* brannon < √BARÁD]

brant [brant] *mn.* sült, főtt; túlsütött, túlfőtt (*étel*) *PE/11:24* [(*PE/11:*) *Gol.* brant]

brass I [brass] *fn.* fehérizzás *Etym/351* [(*Etym.*) *N* brass < ON brasse < *bʳassē < √BARÁS]

brass II [brass] *fn.* nagy szikla/szirt (ld. még [îf](#)) *PE/17:22-23* [(*PE/17:*) *S* brass < √BARAS]

brassen ['brassen] *mn.* féhéren izzó *Etym/351* [[brass I](#) + [*-en II](#); (*Etym.*) *N* brassen < √BARÁS]

brasta- ['brasta] *i.* tornyosul, kimagaslik, meredez, égnék mered *PE/17:22-23* [(*PE/17:*) *S* brasta- < √BARAS]

brath- [braθ] *i.* sült, főz *PE/11:24* [(*PE/11:*) *Gol.* brath-, brôthi]

***brêg** [bre:g] *mn.* gyors, hirtelen, élénk, eleven, lendületes, erőteljes (ld. [bregalad](#), ill. **Bregil** ‘?Eleven Csillag’, **Bregor** ‘?Eleven Erő’) (ld. még [tharan](#))

bregalad ['bregalad] *fn.* berkenye(fa) (vö. **Bregalad** ‘Berkenye’, szsz. “eleven fa” = Hamariberkenye) (ld. még [faran I](#)) *RC/388, PE/17:82* [[*brêg](#) + [galadh](#)]

breged ['breged] *fn.* hevedesség, hirtelenség, erőszakosság (ld. még [bregolas](#)) *Etym/352, VT/45:34* [(*Etym.*) *N* breged < √BERÉK]

bregedúr ['bregedu:r] *fn.* futótűz *Etym/352* [[breged](#) + [*ûr I](#); (*Etym.*) *N* bregedur < √BERÉK + √UR]

bregol ['bregol] *mn.* vad, heves, hirtelen, erőszakos (vö. **Q verka**) *Etym/352* [(*Etym.*) *N* bregol < *berekā < √BERÉK]

bregolas ['bregolas] *fn.* vadság, hevedesség, erőszakosság (→ a [bregol](#) melléknévből) (vö. a **Bregolas** személynévvél) (ld. még [breged](#)) *Etym/352, Silm/398* [[bregol](#) + [-as](#); (*Etym.*) *N* bregolas < √BERÉK]

***breitha-** ['brejθa] (*inf.* **breitho** ['brejθo]) *i.* hirtelen kitör/előtör *Etym/352* [(*Etym.*) *N* breitho < *bʳekta- < √BERÉK]

breitho ld. [*breitha-](#)

***brenia-** ['brɛni.a] (*inf.* **brenio** ['brɛni.o]) *i.* eltűr, elvisel (*bajt, stb.*), kibír, kiáll (*megpróbáltatást*) *Etym/353, VT/45:7* [(*Etym.*) *N* brenio < ON bronie < √BORÓN]

brenio ld. [*brenia-](#)

brennil ['brɛnni.ɫ] *fn., nn.* nemes/előkelő hölgy/úrnő (ld. még [rodel](#)) *Etym/351* [[brand](#) + [*-il II](#); (*Etym.*) *N* brennil < √BARÁD]

breth [brɛθ] *fn.* (bükk)makk *Etym/352* [(*Etym.*) *Ilk.* breth < √BERÉTH]

brethil ['brɛθi.ɫ] *tsz.* **brethil I.** *fn.* bükk(fa) (ld. még [brethorn](#), [†fêr](#), [neldor](#)) *Etym/352, Etym/376, Etym/381 II. 1. fn., nn.* nyír(fa) (→ szsz. “hercegnő”, ti. “a Királynő leánya”, a nyírfa ugyanis Elberethet szimbolizálta; a fa hagyományos, nem mitológiai elnevezése a [#hwind](#) volt) (vö. a **Brethil** erdőnévvel, ill. **Nimbrethil** ‘Fehér Nyíres’, **Fimbrethil** ‘Karcú Nyír’) (ld. még [fimbrethil](#), [nimbrethil](#)) *Silm/447, RC/214, PE/17:19, PE/17:22-23, PE/17:82* [(*Etym.*) *N* brethel *tsz.* brethil; brethil (+ *Ilk.* breth) < √BERÉTH ▪ (*PE/17:*) *S* brethil < √BARATH]

brethorn ['brɛθɔ:rn] *fn.* bükk(fa) (ld. még [brethil](#), [†fêr](#), [neldor](#)) *VT/46:3* [(*VT/46:*) *N* brethorn < √BERÉTH]

^mbril [bri.ɫ] *fn.* üveg, kristály (vö. **Brilthor** ‘Tündöklő Zuhatag’, szsz. “kristályzuhatag”, vmint **Q miril**) (ld. még [heledh](#), [*ivor](#), [silef](#)) *Etym/372* [(*Etym.*) *Ilk.* bril < √MBIRIL]

brith [briθ] *fn.* kavics (vö. **Brithiach** ‘Kavics-gázló’) (ld. még [sarn](#)) *Etym/353, Silm/447, UT/71* [(*Etym.*) *N* brith < *Ilk.* brith < √BIRÍT]

brithon ['briθɔ:n] *mn.* kavicsos (vö. a **Brithon** folyónévvél, ill. **Brithombar** ‘Otthon a Brithonnál’) *Etym/353, Silm/447* [(*Etym.*) *Ilk.* brithon < √BIRÍT]

brôg [brɔ:g] *fn.* medve (vö. **Q morco**) (ld. még [graw I](#), [#medli](#)) *Etym/369, Etym/374,*

VT/45:28, (PE/21:82) [(Etym-VT/45:) N brôg < *morokō < √MORÓK ▪ (PE/21:) (CE *hn.* morokō, *nn.* mor(o)kē)]

***brona-** ['brɔnɔ] (*inf.* **brono** ['brɔnɔ]) *i.* túlél, életben marad, megmarad, fennmarad (ld. még [dartha-](#)) *Etym/353* [(Etym:) N brono < √BORÓN]

***brnad** ['brɔnɔd] *ger.* túlélés, életben maradás (→ a [*brona-](#) igéből)

brnadui ['brɔnɔduj] *mn.* tartós, állandó, maradandó (ld. még [him I](#), ill. [thand II](#)) *Etym/353* [[*brnad](#) + [-ui](#); (Etym:) N brnadui < √BORÓN]

brono ld. [*brona-](#)

bronwe ['brɔnwɛ] *fn.* hűség, állhatatosság, kitartás (vö. a **Bronwe** (= Q **Voronwe**) névvel, ill. **Bronwe athan Harthad** 'Reményen túli Kitartás', vmint Q **voronwe**) (ld. még [astor](#), [astorad](#)) *SD/62, (PE/17:189)*

***brui** [bruj] *mn.* hangos, zajos (ld. **Bruinen** 'Zubogó', *szsz.* "zajos víz" *LotR/Index*)

brûn [bru:n] *mn.* öreg, régi, régóta tartó/fennálló (ld. még [iaur](#)) *Etym/353* [(Etym:) N brûn < ON brūna < *b'rōnā < √BORÓN]

budhu ['buðu] *fn.* (nagytermetű) légy (vö. T **buspo**, Q **puspo**, **pupso**) *PE/19:101* [(PE/19:) S buðu < buzbo]

!**budhulug** ['buðulug] *fn.* szitakötő (*szsz.* "sárkánylégy") [[budhu](#) + [lhûg](#)]

***buia-** ['buj.ɔ] (*inf.* **buio** ['bujɔ]) *i.* szolgál (vkit), hűséggel/engedelmességgel tartozik (vkinek) *Etym/353* [(Etym:) N buio < ON buiôbe < *beuyā- √BEW]

buio ld. [*buia-](#)

^m**bund** [bund] **1.** *fn.* orr, ormány (ld. még [nem](#)) **2.** *fn., tág.* (hegy)fok, partfok (vö. Q **mundo**) (ld. még [*cast](#), [ras\(t\)](#)) *Etym/372* [(Etym:) N bund, bunn < *mbundu < √MBUD]

!**bÿl** [by:l] *fn.* szolgálat, szívesség [√BEW]

#**bÿr I** [by:r] *fn.* kísérő, követő, csatlós, hű/bizalmas embere vkinek (ld. még [†sadar](#), [sadron](#)) *Etym/352* [(Etym:) N bior, beor < ON biuro, bioro < *beurō < √BEW]

bÿr II ld. [bôr](#)

C

***cab-** [kab] *i.* átugrik (vmit), átszökken (vmin) (ld. [cabad](#))

cabad ['kabɛd] *ger.* ugrás, szökkenés (→ a [*cab-](#) igéből) (vö. **Cabed-en-Aras** ‘Szarvasugrató’, szsz. “a szarvas ugrása”, **Cabed Naeramarth** ‘A Szörnyű Végzet Ugrása’) *Silm/399, UT/193, WJ/432*

cabor ['kabr] *fn.* béka *Etym/362* [(*Etym.*) N cabr, cabor < √KAP]

***cad** [kad] *hsz.* jelentése feltehetőleg ‘(az)után’ (ld. [Cadlaer](#))

cadhad ['kaðad] *tsz. cedhaid* ['kɛðajd] *fn.* törp (→ a Kh **khazâd** átvételével és sindarinra való átültetésével) (ld. még [*gonhir](#), [hadhod](#), [naug](#), [#naugol](#), [nawag](#), [nogon](#), [nogoht](#), ill. [dern](#), [dorn](#), [gorn](#) **IV**, [norn](#)) *PE/17:45*

cadhadrim [ka'ðadrim] *fn., gyn.* törpök, a törpök népe (ld. még [#gonhirrim](#), [hadhodrim](#), [naugrim](#), [nogohtlir](#), [nogohtrim](#), ill. [dernlir](#), [dornhoth](#), [gornhoth](#)) *PE/17:45* [[cadhad](#) + [rim](#) **I**]

Cadlaer ['kadlaɛr] *fn.* július (szsz. “nyárutó”) (ld. még [Cerveth](#)) *PM/136* [*cad + [laer](#) **I**]

#cadu ['kadu] *mn.* megformált, megmunkált *Etym/362-63, VT/45:19* [(*Etym-VT/45:*) N cadw, -gadw < ON katwe < *katwā < √KAT]

cadwar ld. [cadwor](#)

cadwor ['kadwɹ] (**cadwar** ['kadwar]) *mn.* formás, arányos, jó alakú/formájú (ld. még [maed](#) **I**) *Etym/363* [(*Etym.*) N cadwor, cadwar < *katwārā < √KAT]

#cae **I** [kæ] *fn.* föld, talaj (→ ragozhatatlan főnév) *Etym/363* [(*Etym.*) N coe < √KEM]

cae **II** [kæ] (**caen** [kaɛn]) *szn.* tíz (vö. Q **cea**, **cainen**) (ld. még [caer](#) **I**, [pae](#)) *PE/17:95*

!caeda- ['kæda] *i.* fekszik, elterül (ld. Q **caita-**) (ld. még [!caetha-](#) **II**) [√KAY]

cael [kæɛl] *fn.* betegség (szsz. “ágyban fekvés”) (vö. Q **caila**) (ld. még [#lhîw](#), [paw](#)) *Etym/363* [(*Etym.*) N cael < √KAY]

caeleb ['kæɛlb] *mn.* ágyban fekvő, beteg (ld. még [#lhaew](#)) *Etym/363* [[cael](#) + [-eb](#); (*Etym.*) N caeleb < √KAY]

caen ld. [cae](#) **II**

***caenen** ['kaɛnɛn] *szn.* tizedik (ld. [nelchaenen](#)) (ld. még [paenui](#)) [[cae](#) **II** + [-en](#) **II**]

caer **I** [kæɹ] *szn.* tíz (vö. Q **caire**) (ld. még [cae](#) **II**, [pae](#)) *Etym/363, PE/17:101* [(*Etym.*) N caer < √KAYAN, √KAYAR ▪ (*PE/17:*) S caer < √KAYA]

caer **II** [kæɹ] *fn.* lapos sziget (*folýon*) (ld. még [toll](#)) *PE/22:126* [(*PE/22:*) N caer < *kaire < √KAY]

#caeth [kæθ] *fn.* ok, indíték, indok *PE/11:24* [(*PE/11:*) Gol. caith]

#caetha- **I** ['kæθa] *i.* előidéz, okoz; készítet, kényszerít (ld. még [!ceiria-](#)) *PE/11:24* [(*PE/11:*) Gol. caitha-]

!caetha- **II** ['kæθa] *i.* fekszik, elterül (ld. Q **caita-**) (ld. még [!caeda-](#)) [√KAY]

#caethas ['kæθas] *fn.* okozás *PE/11:24* [(*PE/11:*) Gol. caithos]

caew [kæw] *fn.* búvóhely, nyugvóhely *Etym/363* [(*Etym.*) N caew < √KAY]

***câfr** [ka:fr] *fn.* jelentése nagy valószínűség szerint ‘bolha’ *PE/17:131* [(*PE/17:*) S *câfr < cāfru < camfrū < camprū]

cai [kaj] *tsz. *cî* [ki:] *fn.* sövény, kerítés (vö. **Morgai** ‘Fekete Kerítés’) (ld. még [îath](#), ill. [cail](#), [*caraes](#)) *UT/365* [(*UT:*) S cai < kegýā < √KEG]

cail [kajl] *fn.* cövekekből és hegyes karókból álló kerítés (ld. még [*caraes](#), ill. [cail](#), [îath](#)) *UT/365* [(*UT:*) S cail < keglē < √KEG]

#caim ld. [cam](#)

***caint** ld. [cant](#)

cair [kajr] (**cîr** [ki:r], **cir-** [kir], **cír-** [ki:r]) *tsz. cîr* [ki:r] *gyn. círiath* ['ki:ri.aθ] *fn.* hajó (vö. [#cîrbann](#), [cîrdan](#), ill. **Cair Andros** ‘A Hosszú Tajték Hajója’, **Pelargir** ‘A Királyi Hajók Kikötője’, szsz. “a királyi hajók elkerített területe”, **aran na chîr lim** (= Q **aran lintaciryalion**) ‘?a sebes hajók királya, vmint Q **cirya**) *Etym/365, LotR/A(iv) PE/17:147, PE/21:57, (PE/21:65), (PE/21:68), (PE/21:74)* [(*Etym.*) N ceir < √KIR ▪ (*PE/21:*) (CE kirjā kjulmā ‘egy hajó árbóca’; CE *kirja kjulmā ‘egy hajó árbóca’; PQ kirya kyulma ‘egy hajó árbóca’)]

***cal-** [kal] *i.* ragyog, csillog, fénylik (ld. [úgal](#)) (ld. még [*thilia-](#))

calad ['kalad] *fn.* fény(esség), tündöklés, ragyogás, csillogás (vö. ⁽ⁿ⁾[gilgalad](#), ill. **La-cho calad! Drego morn!** ‘Lángolj fény! Sötétség menekülj!’), **Malgalad** ‘?Aranyos Ragyogás’, vmint T **calas**) (ld. még [aglar](#), [galad](#), [glaw](#) **I**, [*thil](#)) *Etym/362, UT/85, PE/17:84, (PE/21:56), (PE/21:71) [(Etym:)]* N calad < √KAL ▪ (PE/17:) S calad < √KAL ▪ (PE/21:) (CE kalat; PQ kalat-)]

calan ['kalan] *fn.* nap, nappal (ld. még [arad](#), [aur](#)) (*LotR/D, RC/727, PE/17:120*)

calar ['kalar] *fn.* hordozható lámpás (vö. **Rath Celerdain** ‘Lámpamívesek Utcája’) *RC/523, PE/17:96*

calardan [ka'lardan] *tsz. celerdain* [kɛ'lɛr-dajn] *fn.* lámpamíves (vö. **Rath Celerdain** ‘Lámpamívesek Utcája’) *LotR/V:1, WR/287, RC/523, PE/17:96* [[calar](#) + [*tân](#)]

calben ['kalbɛn] *tsz. celbin* ['kɛlbin] **1.** *fn.* fény-tünde (= *a Nagy Utazáson résztvevő tündék egyike*) (ld. még [caledhel](#), [calemben](#)) **2.** *fn., tág.* az avárok kivételével bármely tünde (vö. Q **calaquendi**; T **calapendi**) *WJ/362, WJ/376-77 [(WJ:)]* S calben *tsz. celbin* < √KWEN]

caledhel ['kalɛðɛl] *fn.* fény-tünde (= *a Nagy Utazáson résztvevő tündék egyike*) (ld. még [calben](#), [calemben](#)) *PE/17:140*

calemben [ka'lɛmbɛn] *fn.* fény-tünde (= *a Nagy Utazáson résztvevő tündék egyike*) (ld. még [calben](#), [caledhel](#)) *PE/17:141*

calen ['kalɛn] *tsz. celin* ['kɛlin] *mn.* zöld (eredetileg ‘fényes színű’) (vö. **Parth Galen** ‘Zöld Gyep’, **Ard-Galen** ‘Zöld Vidék’, **Eryn Galen** ‘Zöld Erdő’, **Tol Galen** ‘Zöld Sziget’, **Eryn Lasgalen** ‘Zöld Lombok Erdeje’, szsz. “a zöld levél erdeje”, **Lasgalen** ‘Zöld Levél’ = Laurelin, **Calenardhon** ‘Zöld Tartomány’, **Calenhad** ‘Zöld Terület’, **Calembel** ‘?Zöld Udvar’, **Pin-nath Gelin** ‘Zöld Gerincek’) (ld. még [laeg](#) **II**) *Etym/362, Silm/394, Silm/438, Silm/447, Silm/452, Letters/282, VT/42:19, RC/349, PE/17:77, PE/17:153 [(Etym:)]* N calen < √KAL ▪ (PE/17:) S calen < √KAL]

callon ['kallɔn] *fn.* hős, dalia (vö. Q **callo**) (ld. még [thalion](#)) *Etym/362 [(Etym:)]* N callon < *kalrondō < √KAL]

#calph [kalf] *fn.* vizesedény (vö. Q **calpa**) *Etym/362 [(Etym:)]* N calf < √KALPA]

cam [kam] *tsz. #caim* [kajm] *fn.* kéz (*különösképp a valamit tartó v. átvevő, felfelé fordított tenyerű kéz*) (vö. [erchamion](#), [erchamui](#), ill. **Camlost** ‘Üreskezű’, *sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen* ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”) (ld. még [mâb](#), [†maw](#) **II**, ill. [dond](#), [drambor](#), [paur](#)) *Etym/361, Etym/371, Silm/447, (VT/47:7) VT/50:5, VT/50:22-24 [(Etym:)]* N cam(m), camb < √KAB ▪ (VT/47:) (CE kambā) ▪ (VT/50:) S il chem]

!camma- ['kama] *i.* alkalmassá tesz, alkalmaz (vmit vmire) [√KAM]

#camlann ['kamlann] *fn.* tenyér, marok (ld. még [plad](#), [#talf](#) **I**) *Etym/367* [[cam](#) + [land](#) **II**; (*Etym:)*] N camland < √LAD]

can- [kan] *i.* kiált, kiabál (ld. még [nalla-](#)) *PM/361-62 [(PM:)]* S can- < √KAN]

canad ['kanad] *szn.* négy (vö. T **canat**, Q **canta**) *Etym/362, VT/42:24-25, VT/48:6, PE/17:95, (PE/21:74) [(Etym:)]* N canad < √KÁNAT ▪ (PE/21:) (CE galadā kanta ‘négy fa’)]

canath ['kanaθ] *fn.* negyedes (= *Gondorban használatos ezüst pénzérme, a mirian váltója*) *PM/45*

#cand [kand] *mn.* merész, vakmerő, bátor (vö. Q **canya**) (ld. még [beren](#)) *Etym/362 [(Etym:)]* N cann < *kandā < √KAN]

cang [kaŋ] **1.** *mn.* zavaros, kusza **2.** *fn.* zavarosság, kuszaság, összevisszaság *PE/11:25 [(PE/11:)]* Gol. cang]

canga- ['kaŋga] *i.* összezavar, összekuszál *PE/11:25 [(PE/11:)]* Gol. canga-]

†**canhui** ld. [#cannui](#)

#cannui ['kannuj] (NS **cantui** ['kantuj], WS †**canthui** ['kanθuj], †**canhui** ['kaŋhuj]) *szn.* negyedik (vö. T **canatya**, Q **cantea**) *VT/42:10, VT/42:25, VT/42:27 [(VT/42:)]* S cantui (canhui); canthui]

cant [kant] *tsz. *caint* [kajnt] **I.** *fn.* körvonallal, kirajzolódó alak *Etym/362* **II.** *fn.* alak, forma (vö. [*morchant](#)) *Silm/451, VT/42:28, (PE/21:80) [(Etym:)]* N cant < √KAT ▪ (PE/21:) (CE canta)]

!canthil ['kanθiɫ] *fn.* négyzet, négyszög [[canad](#) + [till](#)]

†**canthui** ld. [#cannui](#)

cantui ld. [#cannui](#)

!caphaen ['kafæɲ] *szn.* negyven [√KÁNAT]
car [kar] (**cardh** [karð]) *fn.* épület, ház (ld. még [adab](#)) *Etym/362* [(*Etym.*) N car, cardh < √KAR]

câr ld. [*car-](#)

***car-** [kar] (*imp.* **caro** ['karə], *ger.* **cared** ['karəd], *jel.* **E/3 câr** [kɑr], *m.* **E/3 agor** ['agor], *?m.* **T/1 agorech** ['agɔrɛx], *m.* **T/3 agorer** ['agɔrɛr], a további ragozott formákat ld. az igei személyragok bejegyzésekben) **1. i.** (meg)tesz, elvégez, (meg)csinál (vö. [cared](#), [dýgar](#), [othgar](#), [rhugar](#), [rhu-garol](#), [úgar](#), [úgarol](#), ill. [ú-gâr](#), [úgar](#) '(ő) nem teszi', [uin gâr](#) 'nem csinálom', [tolen cared](#) '#megteszem' v. '#meg fogom tenni', szsz. "jövök, hogy #megtegyem", [avo garo!](#), [avgaro!](#) 'ne tedd!', [caro den i innas lîn](#) 'legyen meg a te akaratod', szsz. "legyen véghezvive a te akaratod", **Arphent Rían Tuorna: man agorech?** 'És azt mondta Rían Tuornak: mit tettünk?') **2. i.** készít, csinál (vö. [cared](#), [dangar-](#), [fergar](#), ill. [i #'lînn hen agorer Edain #vi Velerian](#) 'ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban', [os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian](#) 'a Nagy Énekből, amelyet az emberek Beleriandban alkottak', vmint Q **car-**) (ld. még [echad-](#)) *VT/44:21, VT/44:25, WJ/371, WJ/415, VT/50:5, VT/50:14-15, VT/50:18, VT/50:21-22, PE/17:68, PE/17:132, PE/17:144-45, PE/22:168* [(*WJ.*) S agor < *akāra]

carab ['karab] *fn.* kalap, fejfedő (vö. **Amon Carab** 'Kalap-hegy') *WJ/187*

carach ['karax] *fn.* állkapocs, fogsor, fogazat (vö. **Carach Angren** 'Vasállkapocs') (ld. még [anc](#), [naew](#)) *Silm/447, RC/607, PE/17:101*

***caraes** ['karaes] *fn.* cövekekből álló kerítés (ld. **Helcharaes** (= Q **Helcaraxe**) 'Jégkerítés' *Etym/362*) (vö. Q **caraxe**) (ld. még [cail](#), ill. [cai](#), [iâth](#)) [(*Etym.*) N *caraes < helcharaes < √KARAK]

carag ['karag] *fn.* sziklatű, sziklafog (vö. **Caragdûr** 'Sötét Fog') *Etym/362, Silm/447* [(*Etym.*) N carag < √KÁRAK]

caran ['karan] (**carn** [karn]) *mn.* vörös(lő), piros (vö. **Caradhras** (= Kh **Barazinbar**

'Vörös Szarv', **Carnen** 'Vörösvíz', **Caranthir** (= Q **Carnistir**) 'Vöröslő Arc', **Car-charoth** 'Vörös Pofa', szsz. "nagy vörös agyar", **Cardolan** '?Vörös-dombság', **Carn Dûm** '?Vörös-völgy', vmint Q **carne**) (ld. még [gruin](#)) *Etym/362, LotR/E, Silm/447, TI/174, VT/41:10, PE/17:36, (PE/21:81)* [(*Etym.*) N caran < *kara-ni < √KARÁN ▪ (*VT/41:*) S caran < carani ▪ (*PE/21:*) (CE karani, karni)]

caras ['karas] **I. fn.** földfelszín felett épült város (vö. **Caras Galadhon** (= PS **Caras** **#(i)Ngelaidh**) 'A Fák Városa', vmint Q **carasse**) (→ valószínűleg nandorinból átvett szó, melynek eredeti jelentése 'föld-sáncsal/védőfallal körülvett lakóhely' v. 'épített erőd(itmény)' lehetett) *Etym/362, LotR/II:7, LotR/F, UT/333, UT/549, PE/17:51, PE/17:60, PE/17:84* (ld. még [minas](#), [ost](#)) **II. fn.** árokkal övezett, kör alakú földsánc *RC/311* [(*Etym.*) N caras < √KAR ▪ (*PE/17:*) S caras < √CAR]

carch [karx] *fn.* fog, agyar (vö. **Carchost** 'Agyar-erőd', **Carcharoth** 'Vörös Pofa', szsz. "nagy vörös agyar", vmint Q **carca**) (ld. még [*nagol](#), [naes](#), [nêl](#) **I**) *Etym/362, Silm/447* [(*Etym.*) N carch < √KARAK]

cardh ld. [car](#)

cared ld. [*car-](#)

!carf [karv] *fn.* szerszám, eszköz, fegyver (ld. Q **carma**) [√KAR]

carfa- ['karfa] (*m.* **E/3 agarfant** [a'garfant], **agarfast** [a'garfast]) **i.** szól, beszél (vö. **agarfant beth** 'szót szolt', **agarfast** 'beszélt', vmint Q **carpa-**) (ld. még [ped-](#)) *PE/17:126* [(*PE/17:*) S carfa-, agarfant, agarfast < √KARAP]

carn **I** ld. [caran](#)

***carn** **II** [carn] *fn.* tett, cselekedet (ld. [othgarn](#)) (ld. még [*carth](#))

caro ld. [*car-](#)

!carpholch ['karfɔlx] *fn.* vaddisznó (ld. Q **carcapolca**)

***carth** [karθ] *fn.* tett, cselekedet (ld. [*úgarth](#)) (ld. még [*carn](#) **II**)

!carthas ['karθas] *fn.* tevékenység, ténykedés [[*carth](#) + [*-as](#) **I**]

carweg ['karweg] *mn.* dolgos, szorgos *PE/17:144* [[*car-](#) + [-weg](#)]

***cast** [kast] *fn.* (hegy)fok, partfok (ld. **An-gast** ‘Hosszú Fok’ VT/42:28) (ld. még [bund](#), [ras\(t\)](#))

castol [ˈkastɒl] *fn.* sisak (vö. Q **castol(o)**) (ld. még [harn III](#), [thôl](#)) PE/17:186, PE/17:188 [(PE/17:) S castol < √STOL; S castol < √POL]

cathrae [ˈkaθrae] *fn.* hajpánt, hajháló (vö. Q **carrea**) VT/42:12, PE/22:159 [(VT/42:) S cathrae < kasraya < √RAY ▪ (PE/22:) S cathrae < √RAY]

#cauda- [ˈkauda] *i.* (meg)ízlel, érzékel, észlel PE/11:24 [(PE/11:) Gol. cautha-]

#caudol [ˈkaudɒl] **1. mn.** ízletes **2. mn.** körültekintő, elővigyázatos, óvatos PE/11:24 [(PE/11:) Gol. cauthiol]

caul [kaul] *fn.* megpróbáltatás, teher, baj (vö. Q **cólo**) VT/39:10 [(VT/39:) S caul < *kālō < √KOL]

caun I [kaun] *gyn.* **conath** [ˈkɔnəθ] **1. fn.** (fel)kiáltás, kiáltozás, kiabálás **2. fn., tág.** kesergés, sirám, siránkozás (ld. még [naer-gon](#), [nirnaeth](#), [*#noe](#)) PM/361-62 [(PM:) S caun *gyn.* conath < √KAN]

caun II [kaun] (-**gon** [gɔn]) *fn.* bátorság, hősiesség, vitézség (vö. Q **cáne**) (ld. még [*gorn II](#)) Etym/362 [(Etym:) N caun, -gon < √KAN]

caun III ld. [cofn](#)

caun IV [kaun] (-**gon** [gɔn]) *tsz.* **conin** [ˈkɔnin] *fn.* herceg, uralkodó, parancsnok, vezér, fejedelem, feje vminek (vö. **Turgon** (= Q **Turucáno**) ‘Győztes Vezér’, **Argon** (= Q **Aracáno**) ‘Királyi Vezér’, **Fingon** (= Q **Findecáno**) ‘Haj-parancsnok’, **Hir-gon** ‘?Vezér Úr’, **Targon** ‘?Nemes Vezér’, **Conin en Annûn** ‘A Nyugat Hercegei’, vmint Q **cáno**, **cánu**) (ld. még [*cond](#), [#†cund](#), [ernil](#)) LotR/VI:4, Letters/448(308), PE/17:102, (PE/17:117) [(PE/17:) (S -gon < kanō)]

!caust [kaust] *fn.* íz, zamat [√KJAW]

!cauth [kauθ] *fn.* becsapás, csalás, megtévesztés, hazugság [√KUB]

!cav- [kav] *i.* (meg)kap, kézhez vesz, átvesz (ld. Q **cav-**) [√KAB]

caw [kau] *fn.* tető, csúcs, legmagasabb pont Etym/362 [(Etym:) N caw < √KAS]

caw- [kau] (*imp.* **cawo** [ˈkawɔ], *jel.* E/1 **ce-win** [ˈkewin], *m.* E/3 **cawn** [kaun], *m.* E/1 **agowen** [ˈagowen], *jöv.* E/1 **cawathon** [ˈkawaθɔn]) **1. i.** (meg)ízlel, (meg)kóstol **2. i.** (ki)választ (vö. Q ***tyav-**) (ld. még [!cil-](#)) PE/22:152 [(PE/22:) S caw (< kjawī), cawo, cewin (< kawin(e) < kyawini), cawn (< kjaunē), agowen (< agauwen < akjāwē-n), cawathon (?cauthon) < kjawathāni) < √KJAW]

cawathon ld. [caw-](#)

!caweth [ˈkawεθ] **1. fn.** ízlelés, ízézés **2. fn.** nézet, vélemény, megítélés [√KJAW]

cawn ld. [caw-](#)

cawo ld. [caw-](#)

!ce [kε] *hsz.* talán, esetleg (ld. Q **cé**) [√KE]

ceber [ˈkeβɛr] *tsz.* **cebir** [ˈkebir] **I. fn.** kőszirt, sziklagerinc Etym/363 **II. fn.** karó, cövek, cölöp (vö. **Sarn Gebir** ‘Kőcövekek’) (ld. még [trunc](#)) LotR/II:8, Silm/456, RC/327 [(Etym:) N ceber *tsz.* cebir < √KEPER]

cebir ld. [ceber](#)

cedhaid ld. [cadhad](#)

cêf [kɛv] *tsz.* **#cîf** [kirv] *fn.* talaj, termőtalaj, termőföld Etym/363 [(Etym:) N cef *tsz.* ceif < √KEM]

#cefn [kɛvn] *mn.* föld-, földből készült/való (vö. Q **cemna**) Etym/363 [(Etym:) N cevn < √KEM]

#cefnas [ˈkɛvnəs] *fn.* agyagedény VT/45:19 [(VT/45:) N cevnas < √KEM]

!ceiria- [ˈkejri.ɑ] *i.* okoz (vmit), előidéző (vmit) (ld. még [#caetha-](#) **I**) [√KYAR]

#celair [ˈkelajr] *mn.* fényes, tündöklő, ragyogó, csillogó (ld. még [aglareb](#), [aglor](#), [#faen I](#), [lim](#)) Etym/362 [(Etym:) N celeir < *kalaryā < √KAL]

celbin ld. [calben](#)

celeb [ˈkeleβ] *fn.* ezüst (vö. **Celebrian** ‘Ezüstkirálynő’, **Celebrant** (= Kh **Kibil-nâla**) ‘Ezüstér’, **Celeborn** ‘Ezüstfa’ = Tol Eressea fája, **Celeborn** (=T **Teleporno**, Q **Telporno**) ‘Ezüst-magas’ = Galadriel hitvese, **Celebdil** (= Kh **Zirakzigil**) ‘Ezüst-fok’, **Celebros** ‘Ezüsttajték’, **Argeleb** ‘?Ezüstkirály’, **Celepharn** ‘?Ezüstkő’, vmint Q **telpe**, **tyel-pe**, **telep-**) (ld. még [silif](#), [silit](#)) Etym/366-67, LotR/E, Silm/447, UT/346, TI/174, Letters/426, VT/45:25, PE/17:36,

PE/17:42, PE/17:49, (PE/21:71), (PE/21:80) [(Etym-VT/45:)] N celeb < ON kelp < √KYÉLEP, √TÉLEP ▪ (PE/17:) S celeb < k(y)elep ▪ (PE/21:) (CE kjelep; CE t/kjelepi)]

celebren [kɛ'lebrɛn] (**celebrin-** [kɛ'lebrin]) *mn.* ezüstös, ezüsthöz hasonló (*színében v. értékében*) (→ a [celeb](#) származéka) (vö. **Celebrimbör** (= T **Telperimpar**, Q **T(y)el-p(er)inuar**) 'Ezüstkezű', szsz. "ezüstököl", **Celebrindal** 'Ezüstlábú', **Celebrindor** 'Ezüst Úr') *Etym/366-67, Silm/447, PM/179, PM/318, VT/45:25, RC/684, PE/17:42* [[celeb](#) + [*-ren](#);] (*Etym-VT/45:)* N celebren < √KYÉLEP, √TÉLEP]

celebrin- ld. [celebren](#)

!celef ['kɛlɛv] *fn.* szarvas (ld. még [aras](#)) (PE/21:82) [(PE/21:) (CE *hn.* kelebō, *mn.* kel(e)bē)]

celefn ['kɛlɛvn] (**celevon** ['kɛlɛvɔn]) *mn.* ezüst-, ezüsthöz készült/való (vö. Q **telpi-na**) *Etym/366-67, VT/45:25* [(Etym-VT/45:)] N celefn, celevon < √KYÉLEP, √TÉLEP]

celeg ['kɛlɛg] *mn.* mozgékony, fürge, gyors, sebes, hirtelen (vö. NS **Celegorm** (= WS ***Celegorf**) (= Q **Tyelcormo**, **Celecorme**) 'Hirtelen-kelő', **Celegorn** 'Fürge-magas', vmint Q **tyelca**) (ld. még [#lagor](#), [#legrin](#), [lim](#) **III**) *Etym/366, PM/352-53, VT/41:10, (PE/17:112-13)* [(Etym:)] N celeg < √KYELEK ▪ (VT/41:) S celeg < *kelekā]

celerdain ld. [calardan](#)

celeth [kɛlɛθ] *fn.* vízfolyás, folyó(víz) VT/45:19 [(VT/45:)] N celeth < √KEL]

!celf [kɛʎv] *fn.* csatorna (ld. Q **celma**) [√KEL]

!celia- ['kɛli.ɑ] *i.* megvilágít (ld. Q **kalya-**) [√KAL]

!celias ['kɛli.ɑs] *fn.* világítás [√KAL]

celin ld. [calen](#)

***cell** [kɛll] *mn.* futó, szaladó (*folyóvízre*) (ld. **Celduin** 'Szaladó Folyó' *LotR/A(iv)*)

celon ['kɛlɔn] *fn.* hegyekből lezúduló folyó (vö. a **Celon** folyónévvel) *Etym/363, Silm/400, Silm/452* [(Etym:)] Ilk. celon < √KEL]

celos ['kɛlɔs] *fn.* sziklából, kövek közül előtörő víz(folyás) (vö. a **Celos** folyónévvel, vmint Q **celusse**) *LotR/V:9, UT/550*

#celu ['kɛlu] *fn.* forrás, eredet (*folyóé, stb.*) (ld. még [eithel](#)) *Etym/363, (PE/21:71)* [(Etym:)] N celw < √KEL ▪ (PE/21:) (CE celut)]

***cen-** [kɛn] *i.* lát, néz (ld. [cenedril](#), [fer-genol](#)) (ld. még [*tíra-](#))

***cened** ['kɛnɛd] *ger.* látás, nézés (→ a [*cen-](#) igéből) (ld. [cenedril](#))

cenedril [kɛ'nɛdriʌ] *fn.* tükör (vö. **Nen Cenedril** (= Kh **Kheled-zâram**) 'Tükörtló') *RS/466, TI/184, PE/17:37* [[*cened](#) + [rill](#)]

cennan ['kɛnnɑn] *fn.* fazekas, gerencsér (vö. Q **centano**) *Etym/390* [[cêf](#) + [*tân](#);] (*Etym:)* N cennan < √TAN]

cerch [kɛrx] *fn.* sarló (vö. **#Cerch i Melain** (= Q **Valacirca**) 'A Valák Sarlója' = Gön-cölszekér, vmint Q **circa**) *Etym/365* [(Etym:)] N cerch, Cerch i Mbelain < √KIRIK]

ceredir ['kɛrɛdir] **1.** *fn.* végző, tevő (*személy*) **2.** *fn.* csináló, készítő (*személy*) *Etym/354* [[cared](#) + [†^{\(n\)}dir I](#)]

cerin ['kɛrin] **I.** *fn.* kör alakban elkerített/körülzárt terület (vö. Q **corin**) (ld. még [haedh](#), [pêl](#), [pelennor](#)) *Etym/365, VT/45:23* **II.** *fn.* kör alakú, többnyire mesterséges eredetű domb/bucka/halom (vö. **Cerin Amroth** 'Amroth Halma') (ld. még [coron](#), ill. [a-mon](#), [cûm](#), [gwastar](#), [haedh](#), [tund](#)) *LotR/II:6, Silm/448, RC/309, PE/17:51, PE/17:55* [(Etym:)] N cerin < √KOR]

certh [kɛrθ] *tsz.* **cirth** [kirθ] *fn.* rúna, vésett jel (eredetileg 'véset') (vö. **i** **#Chirth Daeron** 'Daeron rúnái') *LotR/E, Silm/401, Silm/452, WJ/396, PE/17:122, PE/22:149-50, NM/164* [(WJ:)] S certh < *kirte ▪ (NM:)] i Cirdh Daeron]

certhas ['kɛrθɑs] *fn.* rúnaábécé, rúna-sorok (vö. [angerthas](#), **Certhas Daeron** 'Daeron rúnái') *LotR/E, PE/17:122, PE/22:149-50* [[certh](#) + [*-as I](#)]

Cerveth ['kɛrvɛθ] *fn.* július (ld. még [Cad-laer](#)) *LotR/D, PM/136*

!cesta- ['kɛstɑ] *i.* keres (vmit), kutat (vmi után) (ld. még [!ceth-](#)) (ld. Q **cesta-**) [√KETH]

!ceth- [kɛθ] *i.* átvizsgál, átkutat (vmit) (ld. még [!cesta-](#)) (ld. Q **ces-**) [√KETH]

ceven ['kɛvɛn] *fn.* Föld (→ feltehetőleg ragozhatatlan főnév) (vö. **bo Ceven** 'a Föl-

dön', vmint Q **cemen**) VT/44:21, VT/44:27, (PE/21:71) [(PE/21:) (CE kemen)]

cewin ld. [caw-](#)

ci [ki] (**cî** [ki:]) *nm.* te (vö. **Mae govannen!** (< **Mae g(i)'ovannen!**) 'Minő örömteli találkozás!', szsz. "jól találkoztam veled") PE/17:17 [(PE/17:) *len.* g(i) < ki < kî]

!**cî I** [ki:] *ksz.* ha (ld. Q **cé**) (ld. még [lae II](#), [lpi](#)) [$\sqrt{\text{KE}}$]

cî II ld. [ci](#)

***cî III** ld. [cai](#)

cidinn ['kidinn] *mn.* kicsi, apró (vö. Q **cinta**) (ld. még [cinnog](#), [mîw](#), [niben](#), [pigen](#), [*pîn](#), [tithen](#)) PE/17:157 [(PE/17:) S cidinn < $\sqrt{\text{KIN}}$, $\sqrt{\text{KIT}}$]

!**cil-** [ki:] *i.* (ki)választ (ld. még [caw-](#)) [$\sqrt{\text{KIL}}$]

cîl [ki:] **1.** *fn.* hasadék, szakadék, szurdok, hegyszoros (ld. még [cirith](#), [iaw II](#), [riss](#)) **2.** *fn.* hágó, (hegy)szoros (vö. Q **cilya**) (ld. még [#aglonn](#), [cirith](#), [dîn II](#)) *Etym/365* [(*Etym:*) N cîl < $\sqrt{\text{KIL}}$]

!**cilu** ['kilu] *fn.* választás (ld. Q **cilme**) [$\sqrt{\text{KIL}}$]

#cîf ld. [cêf](#)

!**cin** [cin] *nm.* téged (*bizalmas-tegező*)

!**cîn** [ci:n] *nm.* (a te) ...-d (*bizalmas-tegező*)

cinnog ['kinnog] *mn.* kicsi, apró (vö. Q **cinta**) (ld. még [cidinn](#), [mîw](#), [niben](#), [pigen](#), [*pîn](#), [tithen](#)) PE/17:157 [(PE/17:) S cinnog < $\sqrt{\text{KIN}}$, $\sqrt{\text{KIT}}$]

cîr ld. [cair](#)

cir- I ld. [cair](#)

!**cir- II** [kir] *i.* hajózik (ld. még [!cîra-](#)) [$\sqrt{\text{KIR}}$]

cîr- ld. [cair](#)

!**cîra-** ['kirɑ] *i.* hajózik (ld. Q **cîra-**) (ld. még [!cîr-](#)) [$\sqrt{\text{KIR}}$]

#cîrbann ['kirbann] *fn.* kikötő, rév (ld. még [hobas](#), [hûb](#), [lond](#), [*lonnas](#), [#lorn](#)) *Etym/380* [[cair](#) + [#pand](#); (*Etym:*) N cirban < $\sqrt{\text{PAD}}$]

cîrdan ['kirɖan] *fn.* hajóépítő, hajóács (vö. a **Cîrdan** személynévvel) (ld. még [cîriaeth](#)) *Etym/365*, *Etym/390*, *LotR/II:2*, *Silm/400*, *PM/385*, *RC/28* [[cair](#) + [*tân](#); (*Etym:*) N c(e)irdan < $\sqrt{\text{KIR}}$ + $\sqrt{\text{TAN}}$]

cîriaeth ['kiri.æθ] *fn.* hajóépítő, hajóács (vö. Q **cîryahto**) (ld. még [cîrdan](#)) PE/18:62 [(PE/18:) N cîriaeth < *kiryak'tō]

cîriath ld. [cair](#)

cîrion ['kiri.ɔn] *fn., hn.* hajós, tengerész (vö. a **Cîrion** személynévvel) [[cair](#) + [-ion](#)]

cirith ['kiriθ] **1.** *fn.* hasadék, szakadék, szurdok, hegyszoros (ld. még [cîl](#), [iaw II](#), [riss](#)) **2.** *fn.* szoros, hágó, mélyút, földbe v. sziklába vájt keskeny átjáró (vö. **Cirith Dúath** 'Árnyhágó', szsz. "a sötét árny hágója", **Cirith Ungol** 'Pókhágó', **Cirith Gorgor** 'Kísértethágó', szsz. "a kísértő félelem hágója", **Cirith Ninniach** 'Szivárvány-szakadék', **Cirith Thoronath** 'Sas-hágó', szsz. "a sasok hágója", **Cirith Forn en Andrath** 'Északi Magas Hágó', szsz. "az Andrath északi hágója") (ld. még [#aglonn](#), [cîl](#), [dîn II](#)) *LotR/Index*, *Silm/400*, *Silm/452*, *UT/551*, *RC/334-35*, *RC/459*, *PE/17:87*, *PE/22:150*

cirith ld. [certh](#)

cîw [ki:w] *mn.* új, friss (vö. T, Q **céva**) (ld. még [eden](#), [*gwain](#), [#sain](#)) VT/48:7-8 [(VT/48:) S cîw < *kēwa < $\sqrt{\text{KEWE}}$; S cîw < *kēwā < $\sqrt{\text{KEW}}$]

†**claur** [klaur] (**-glor** [glɔr]) **1.** *mn.* ragyogó, pompás, nagyszerű, remek PE/18:36 **2.** *fn.* fény, pompa, ragyogás (vö. **Inglor** (= Q **Ingalaure**) 'Ragyogó Akarat') *Etym/362* [(*Etym:*) N †claur, -glor < $\sqrt{\text{KAL}}$ ▪ (PE/18:) N claur < ON klōra < *klārā < *klā + -rā v. $\sqrt{\text{KALAR}}$]

côf [kɔ:v] *fn.* (tenger)öböl (vö. **Côf Belfalas** 'Belfalas-öböl', **Côf gwaeren Bêl** 'Bêl szelések öble') (ld. még [hûb](#)) VT/42:15

cofn [kɔvn] (**caun** [kaun]) *mn.* üres (vö. Q **cumna**) (ld. még [#lost](#)) *Etym/365-66*, VT/45:24 [(*Etym-VT/45:*) N cofn, caun < ON kūma < $\sqrt{\text{KUM}}$]

!**col-** [kɔl] *i.* hord(oz), visz, visel (vö. Q **col-**) [$\sqrt{\text{KOL}}$]

!**coleb** ['kɔləb] *mn.* nehéz, terhes, fárasztó (ld. még [dîr II](#), [#drauthol](#), [gordh I](#), [rhanc](#)) [[caul](#) + [-eb](#)]

coll I [koll] *mn.* aranyvörös *Etym/365*, VT/45:24 [(*Etym:*) N coll < *kuldā < $\sqrt{\text{KUL}}$]

coll II [koll] *mn.* üreges, lyukas (ld. **Bar-goll** ‘Üreges Lakhely’) (ld. még [naw II](#), ill. [#raudh](#)) *WJ/414* [(*WJ*:)] *S coll* < *kulda]

***coll III** [koll] *fn.* köpeny, köpönyeg (ld. **Thingol** (= *Q Singollo, Sindacollo*) ‘Szürkeköpenyes’ *Silm/437, MR/385*)

!colof [ˈkɔlɔv] *fn.* narancs (*gyümölcs*) (ld. *Q culuma*) [√KUL]

!coltha- [ˈkɔlθa] *i.* (meg)ér vmit, egyenlő értékű vmivel, felér vmivel [√KOL]

!colui [ˈkɔluj] *mn.* könnyű, hordozható [√KOL]

conath ld. [caun I](#)

***cond** [kɔnd] *fn.* herceg, fejedelem (vö. **Fe-legond** (= *Kh Felakgundu* ‘Barlangvájó’) ‘Barlangok Ura’, szsz. “barlangherceg” = *Felagund, Turgon(d)* (= *Q Turucondo*) ‘Győztes Herceg’, vmint *Q condo*) (ld. még [caun IV](#), [#†cund](#), [ernil](#)) (*PE/17:113, PE/17:118*) [(*PE/17*:)] (*S -gond* < *kondō* < √KON)]

condir [ˈkɔndir] *fn., hn.* polgármester (vö. **Condir i Drann** ‘a Megye polgármesterét’) *SD/128-31, VT/31:18* [[caun IV](#) + [†^{\(n\)}dîr I](#)]

conin ld. [caun IV](#)

***conui** [ˈkɔnuj] *mn.* pontos jelentése nem ismert, feltehetőleg ‘uralkodó’, ‘kimagasló’ (ld. **Argonui** ‘?Uralkodó Király’ *LotR/A(ii)*) [[caun IV](#) + [-ui](#)]

***cor** ld. [*corn II](#)

!coranor [ˈkɔranɔr] *fn.* napév (ld. *Q cor-anar*) [[*corn II](#) + [Anor](#)]

corch [kɔrx] *fn.* varjú (vö. *Q corco*) *Etym/362* [(*Etym*:)] *N corch* < √KORKA]

cordof [ˈkɔrdɔv] *fn.* pepin alma (= *apró, piros gyümölcsű almafajta*) (vö. **Cordof** ‘Pippin’) *SD/128-31, VT/31:21*

!corf [kɔrv] *fn.* gyűrű (ld. *Q corma*) [√KOR]

corn I [kɔrn] *mn.* kerek, gömbölyű (vö. *Q corna*) *Etym/365* [(*Etym*:)] *N corn* < *kornā < √KOR]

corn II** [kɔrn] (cor** [kɔr]) *fn.* kör (ld. [echor](#), ill. **Cormallen** ‘Arany Kör’) (ld. még [#rind](#), [#ringorn](#))

corob [ˈkɔrɔb] *fn.* koponya *PE/11:26* [(*PE/11*:)] *Gol. corob*]

coron [ˈkɔrɔn] **I.** *fn.* gömb, golyó (vö. *Q coron*) *Etym/365* **II.** *fn.* kör alakú, többnyire mesterséges eredetű domb/bucka/halom (ld. még [cerin](#), ill. [amon](#), [cûm](#), [gwastar](#), [haedh](#), [tund](#)) *Silm/448* [(*Etym*:)] *N coron* < √KOR]

#cortha- [ˈkɔrθa] *i.* megalvaszt (*tejet*), sajtot készít *PE/11:28, PE/13:140* [(*PE/11*:)] *Gol. curtha-* ▪ (*PE/13*:)] *EN cirtha*]

#coru [ˈkɔru] *mn.* ravasz, fortélyos, agyafűrt, furfangos, körmönfont (ld. még [fineg](#)) *Etym/366* [(*Etym*:)] *N corw* < √KUR]

cost [kɔst] *fn.* veszekedés, civakodás, vita, ellenségeskedés *Etym/365* [(*Etym*:)] *N cost* < *kot-t-* < √KOTH]

coth [kɔθ] **1.** *fn.* ellenségeskedés **2.** *fn.* ellenség (vö. **Morgoth** (= *Q Moricotto*) ‘Sötét Ellenség’, vmint *Q cotumo*) (ld. még [*ⁿgûd](#)) *Etym/365, VT/45:23* [(*Etym-VT/45*:)] *N coth* < *kotse* < √KOTH]

#cotha- [ˈkɔθa] *i.* felriaszt, megriaszt *PE/11:24* [(*PE/11*:)] *Gol. captha-*]

!cov- [kɔv] *i.* meghajlít, meggörbít (ld. *Q cuv-*) [√KU3]

cova- [ˈkɔva] *i.* összejön, összegyűl (*emberek*), (össze)találkozik (vkivel) (ld. még [govan-](#)) *PE/17:158* [(*PE/17*:)] *S cova* < √KOB/KOM]

covad- [ˈkɔvad] (*m. E/3 covant* [ˈkɔvant], *part. †covan(n)* [ˈkɔvan(n)], **covannen** [kɔˈvannen]) *i.* összegyűjt, összeszed, összehoz (*embereket*) (vö. *Q comya-*) *PE/17:16, PE/17:158* [(*PE/17*:)] *covad-*, *covant*, *covannen* < √KOB; *covad-*, *covannen*, *covan(n)* < √KOB/KOM]

†**covan(n)** ld. [covad-](#)

covannen ld. [covad-](#)

covant ld. [covad-](#)

!covra- [ˈkɔvra] *i.* kiűrit [√KUM]

craban [ˈkraban] *tsz. crebain* [ˈkrebaɪn] *fn.* a hollóhoz hasonló, varjúféle madár (→ feltehetőleg nem *sindarin* eredetű, hanem vmely északnyugati embernyelvből v. nem *eldarin* tündenyelvből származó jövevényszó) *LotR/II:3, RC/271, PE/17:25, PE/17:37*

cram [kram] *fn.* a tündék útikenyéréhez hasonló, őrölt lisztből készült, gyakran mézet és tejet is tartalmazó keksz- v. sütemény-

féleség, amelyet a suhatagiak sütöttek, ha hosszabb utazásokra készültek *Etym/365, Hobbit, LotR/II:8* [(*Etym*:) N *cram*, *cramb* < √KRAB]

crann [krann] *mn.* pirospozsgás (*arc*) *Etym/362* [(*Etym*:) N *crann* < *k'rannā < √KARÁN]

crantha- ['kranθa] *i.* befejez, elvégez, véghezvisz, végrehajt (ld. még [!telia-](#) **II**) *PE/11:26, PE/13:111, PE/13:161* [(*PE/11*:) Gol. *cranta* ▪ (*PE/13*:) EN *inf. crenni*, *E/3 crait*, *E/3 hn. cranneg*, *m. E/3 crennaint/agraint*, *m. E/3 hn. agrennig*, *part. agrant*; Gol. *crantha-*]

crebain ld. [craban](#)

crech [krɛx] *fn.* köpet (vö. Q **recca**) *PE/11:27, PE/13:111, PE/13:140* [(*PE/11*:) Gol. *crech* ▪ (*PE/13*:) EN *crech*; Gol. *crech*]

crig [kriɡ] *fn.* könyök *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *crig*]

#crisg [krisɡ] *mn.* éles, hegyes (ld. még [#aeg](#) **II**, [#laeg](#) **I**, [#maeg](#), [#megor](#), [trîw](#)) *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *crisc*]

criss [kriss] *fn.* bevágás, bemetszés, hasíték, hasadék, rés, nyílás (vö. **Crissaegrim** ‘?Hasadékos Csúcsok’, szsz. “?hegycsúcsok és hasadékok sokasága”, vmint Q **cirisse**) (ld. még [dîn](#) **II**) *Etym/365, VT/45:23, PE/17:87, PE/21:80-81* [(*Etym-VT/45*:) N *criss* < √KIRÍS ▪ (*PE/17*:) S *criss* < √KIR + √RIS ▪ (*PE/21*:) S *criss* < CE *kirissi*]

crist [krist] *fn.* kard (*mint hasító-/vágó-szerszám*) (vö. **Angrist** ‘Vasbárd’, **Orcrist** ‘Orkvágó’) (ld. még [†hâdh](#), ***rist**, ill. [#lang](#) **I**, [#magol](#), [#megil](#)) *Etym/365* [(*Etym*:) N *crist* < √KIRIS]

crista- ['krista] *i.* felhasít, felvág (ld. még ***rista-**) *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *crista-*]

***critha-** ['kriθa] (*inf. critho* ['kriθo]) *i.* (le)kaszál, (le)arat, betakarít (*termést*) *Etym/365* [(*Etym*:) N *critho* < *k'riktā < √KIRIK]

critho ld. ***critha-**

crom [krɔm] *mn.* bal, bal oldali (ld. még [hâr](#), [#hair](#)) *Etym/366* [(*Etym*:) N *crom* < *krumbā < √KURÚM]

cru [kruj] *fn.* szín (ld. még [!laed](#)) *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *cru*]

#cruin [krujn] *mn.* színes, -színű *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *cruim*]

cruith [krujθ] *fn.* színezet, jelleg, külső megjelenés (ld. még [rhaed](#), [rhîd](#)) *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *cruith*]

crûm [kru:m] *fn.* bal kéz (ld. még [#hair](#), [harvo](#)) *Etym/366* [(*Etym*:) N *crum* < *krumbē < √KURÚM]

crumguru ['krumɡuru] *mn.* alattomos, ravas, fondorlatos, álnok, galád, aljas, gonosz, bűnös (ld. még [fineg](#)) *VT/45:24* [**crûm** + **curu**; (*VT/45*:) N *crumguru* < √KRUM (√?KURUM) + √KUR]

crumui ['krumuj] *mn.* balkezes (ld. még [hargam](#), [†harwed](#)) *Etym/366* [**crûm** + **-ui**; (*Etym*:) N *crumui* < √KURÚM]

cû [ku:] (**cûf** [ku:v]) **I.** *fn.* ív, hajlat (vö. Q **cûma**) *Etym/365, PE/17:122* **II.** *fn.* íj (vö. **Laer Cû Beleg** ‘A Nagy Íj Dala’, **Dor Cû-arthol** ‘Az Íj és a Sisak Földje’, **Cûthalion** ‘Erősíjú’, szsz. “erős/rettenthetetlen íj”, vmint Q **cû**) (ld. még [peng](#)) *Silm/448* [(*Etym*:) N *cû* < √KU3 ▪ (*PE/17*:) S *cû(f)* < *cûma*]

cûf ld. **cû**

cuen ['ku.ɛn] *fn.* kistestű sirály, viharhadár (vö. T **páne**, Q **#quéne**) (ld. még [#†paen](#), ill. [gwael](#), [maew](#), [mÿl](#)) *VT/45:24, PE/22:32* [(*VT/45*:) N *cuen* < Ilk. *cwén* < *kwænē < √KWÆ ▪ (*PE/22*:) N *cuén* (ON **paine*) < Fal. *cwēn* < PQ **kwænē*]

cugu ['kugu] *fn.* galamb (vö. Q **cucua**) *Etym/365, VT/45:24* [(*Etym-VT/45*:) N *cugu* < ON *kukua* < *kukūwā < √KŪ]

#cui [kuj] (**#cuiw** [kujw]) *mn.* éber, élénk, eleven *PE/11:28* [(*PE/11*:) Gol. *cwim*]

***cuia-** ['kuj.a] (*imp. cuio* ['kujɔ]) *i.* él (vö. **Cuio i Pheriain anann!** ‘Sokáig éljenek a Félszerzetek!’) *LotR/VI:4, SD/46-47, Letters/448(308), PE/17:102*

cuil ['kujl] *fn.* élet (vö. Q **cuile**) *Etym/366* [(*Etym*:) N *cuil* < √KUY]

#cuileb [kujlɛb] *mn.* élénk, eleven *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. *cuilog*]

cuilvorn ['kujlvɔrn] *fn.* élet(tartam), az egész élet *PE/11:27, PE/13:141* [(*PE/11*:) Gol. *cuilborn* ▪ (*PE/13*:) EN *cuilvorn*]

cuin [kujn] *mn.* élő, életben lévő, eleven (vö. Q **cuina**) *Etym/366* [(*Etym*:) N *cuin* < √KUY]

***cuina-** ['kujna] (*inf. cuino* ['kujnɔ], *jel. T/3*) ***cuinar** ['kujnar] *i.* életben van (vö. **Dor**

Gyrth i Chuinar (Dor Firn-i-Guinar) ‘Az Élő Holtak Földje’, szsz. “a holtak földje, akik élnek”) *Etym/366, Silm/229, Silm/448, Letters/417* [(*Etym*:) N cuino < √KUY]

***cuinar** ld. [*cuina-](#)

!cuinas [ˈkujnas] *fn.* (élet)erő, élénkség, elevenség (ld. még [gôr I](#), [hûr](#)) [[cuin](#) + [*-as](#)]

cuino ld. [*cuina-](#)

cuio ld. [*cuia-](#)

cuith [kujθ] **1.** *fn.* élet(elv) **2.** *fn.* élő test *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. cuith]

#cuithas [ˈkujθas] **1.** *fn.* élet(szakasz) **2.** *fn.* lét(ezés), fennmaradás, létfenntartás *PE/11:27* [(*PE/11*:) Gol. cuithos]

#cuiw ld. [#cui](#)

cûl [ku:l] *fn.* teher, rakomány, szállítmány (vö. **Cûl Veleg** ‘Nagy Teher’, **Cûl Bîn** ‘Kis Teher’) *RC/536*

!culuin [ˈkulujn] *mn.* narancssárga (ld. Q **culuina**) [√KUL]

!cum [kum] *fn.* has [√KUM]

cûm [ku:m] *fn.* kupac, rakás, halom (vö. Q **cumbe**) (ld. még [amon](#), [haedh](#), ill. [cerin](#), [coron](#), [gwastar](#), [tund](#)) *Etym/365* [(*Etym*:) N cum, cumb < √KUB]

cûn [ku:n] *mn.* hajlított, ívelt *Etym/365* [(*Etym*:) N cûn < *kuznā < √KU3]

#†cund [kund] *fn.* herceg, fejedelem (vö. **Felagund**, **Feleggund** (= Kh **Felagundu** ‘Barlangvájó’) ‘Barlangok Ura’, szsz. “barlangherceg”, **Baragund** ‘Tüzes Herceg’, **Belegund** ‘?Nagy Herceg’, vmint Q **cundu**, **cundo**) (ld. még [caun IV](#), [*cond](#), [ernil](#)) *Etym/366, VT/45:24, (PE/17:117-18)* [(*Etym*-*VT/45*:) N †cunn < √KUND-Ū ▪ (*PE/17*:) (S -gund < kundō; cundu)]

cûr [ku:r] *fn.* sajt *PE/11:28, PE/13:140* [(*PE/11*:) Gol. cûr ▪ (*PE/13*:) EN corn tsz. cyn]

#cûron [ˈku:rɔn] *fn.* holdsarló, félhold (azaz a növekvő hold) *Etym/365, VT/45:24* [[cû](#) + [#Raun](#); (*Etym*-*VT/45*:) N cûran < √KU3 + √RAN]

curth [kurθ] *fn.* aludttej *PE/11:28* [(*PE/11*:) Gol. curth]

curu [ˈkuru] tsz. **cyry** [ˈkyry] **1.** *fn.* ügyesség, jártasság, fortély(osság), furfang(osság), ravaszság (mindenféle ravasz v. furfangos dologra utalva, különösen ha az

rejtélyes és titokzatos) (vö. [curunír](#), ill. a **Curufin** (= NS **Curufim**, Q **Curufinwe**) személynévvel, vmint Q **curve**) (ld. még [maenas](#)) *Etym/366, Silm/448, VT/41:10, VT/45:24, PE/17:83* **2.** *fn.* különleges erő/képesség (különösen mentális természetű) (→ jelentésében tehát közel állt a ‘mágia’ szavunkhoz, különösen, ha olyan erőkre utaltak vele, amelyek ismeretlenek voltak az elbeszélő számára, de még ilyen esetekben sem jelentette a világ ‘természetes rendjének’ megváltoztatását vagy megzavarását (kivéve talán, ha emberek használták); a tündék az utóbbiakat Erutól eredeztethető ‘csodatételnek’ tekintették, vagy hamis káprázatnak, mely a járatlanok számára tűnhetett csak természetfölöttinek) (vö. [curunír](#)) *PE/22:151* [(*Etym*-*VT/45*:) N curw, curu tsz. cyry < √KUR ▪ (*VT/41*:) S curu- < kurwē < √KURU ▪ (*PE/22*:) S curu < *kurwē < √KURU]

curunír [ˈkuru,niːr] *fn., hn.* mágus (szsz. “vmiben képzett/jártasságot szerzett, fortélyos/furfangos v. különleges erővel/képességekkel rendelkező személy”) (vö. **Curunír** ‘Lân’ ‘Fehér Mágus’, **Nan Curunír** ‘A Mágus Völgye’, vmint Q **curumo**) (ld. még [gollor](#), [ith-ron](#)) *Etym/366, LotR/III:4, LotR/B, Silm/401, Silm/448, UT/504, UT/519, VT/45:24, RC/389, PE/22:151* [[curu](#) + [†^{\(n\)}dîr I](#); (*Etym*:) N curunir < √KUR]

!curunis [ˈkurunis] *fn., nn.* boszorkány, varázslónő (ld. Q **curuni**) [[curu](#) + [†ⁿdîs](#)]

!cútha- [kuːθa] *i.* becsap, rászed, félrevezet, megtéveszt, hazudik (ld. még [*gweria-](#)) [√KUB]

cýl [ky:l] *fn.* pontos jelentése nem ismert, valószínűleg ‘megújulás’ (vö. T, Q **ceule**) *VT/48:8* [(*VT/48*:) S cýl < *keule < √KEW]

***cyll** [kyll] *fn.* vivő, hordozó (személy) (ld. **T(a)engyl** (= Q **Tancol**, **Tannacolli**, **Tainacolli**) ‘Jelző’, szsz. “jelhordozó” *MR/385*)

cýr [ky:r] *mn.* megújult (vö. T **ciure**, **ceura**; Q **ceure**, **ceura**) *VT/48:7-8* [(*VT/48*:) S cýr < √KEWE; S cýr < *keurā < √KEW]

cýra- [ˈkyːra] *i.* megújul (vö. T **ceura-**, **ciúra-**) *VT/48:7* [(*VT/48*:) S cýra- < √KEWE]

cýraun ld. [cýron](#)

cýron ['kyːrɔn] (**cýraun** ['kyːraun]) *fn.* új-
hold (vö. T *ciurán-*, Q *ceuran-*) VT/48:7
[(VT/48:) S cýron, cýrawn < keurāna < √KEWE]
cyry ld. [curu](#)

CH

*-**ch** **I** [x] k. -(cs)ka/-(cs)ke (*kicsinyítő képző*) (ld. [tolch](#)) (ld. még [*-eg](#), [-ig](#)) VT/48:16-17

-**ch** **II** [x] **I.** r. jelentése nagy valószínűség szerint ‘-unk/-ünk; -juk/-jük’ (= *T/1-es igei személyrag ?inkluzív és/vagy duális ?inkluzív alakja*) (vö. *Arphent Rían Tuorna: man agorech?* ‘?És azt mondta Rían Tuornak: mit tettünk?’) (ld. még [-b](#), [-nc/-ngid](#)) VT/50:5, VT/50:21-22 **II.** r. -tok/-tek/-tök; -játok, -itek (= *T/2-es igei személyrag duális ?bizalmas-tegező alakja*) (vö. *cerich* (= Q *carillo*) ‘(ti ketten) csináltok’ v. ‘(ti ketten) csináljátok’, *galach* (= Q *alallo*) ‘(ti ketten) nőtök’) PE/17:132

D

***da-** [da] (?*len.* **dha-** [ða]) *i.* van, létezik (vmi vhol) (→ elképzelhető, hogy a tényleges alak valójában **dha**) (vö. *inn dha v'im* ‘nagy kedvem lenne (vmire)’, szsz. ‘megvan bennem a szándék (vmire)’) (ld. még ***na-**) PE/22:165

dad [dad] (**dad-**) *hsz., hsz. pref.* le(felé) (vö. **dadbenn**) Etym/354 [(Etym:) N dad < √DAT]

dad- ld. **dad**

dād [da:d] *fn.* nagypapa PE/11:29, PE/11:59 [(PE/11:) Gol. dād, nād]

ⁿ**dad-** ['dad] *hsz. pref.* (ismét/újra) vissza- (vö. **dadwen-**) (ld. még **dan-**) PE/17:166 [(PE/17:) S dad- < √NDA(/Ä), √NDATA]

dadbenn ['dadbenn] **1.** *mn.* lejtős(ödő), ereszkedő (ld. még **#adlant**, **#adlod**, **tlaud**, ill. **pend**) **2.** *mn., tág.* hajlik/hajlandó vmi-re Etym/354, Etym/380, VT/46:8 [**dad** + **pend I**; (Etym:) N dadben, dadbenn < √DAT + √PEN]

[!]**dadhra-** ['daðra] *i.* szembeszáll, ellenszegül [√NDAN]

[!]**dadhren** ['daðren] *mn.* szembenálló, ellenséges, ellentétes (ld. még **#dain**) [ⁿ**dan-** + ***ren**]

[!]**dadhren-** ['daðren] *i.* elfelejt (vmi), megfelelkezik (vmiről) [ⁿ**dan-** + **ren-**]

[#]**dadhrim** ['daðrim] *fn.* nandák, a nandák népe (= azok a tündék, akik Lenwe vezetésével elhagyták a nyugatra tartó menetet a Ködhegységtől keletre) (vö. Q **nandor**) (ld. még **danathrim**, **danwaith**, **denwaith**) Etym/375 [ⁿ**dân** + **rim I**; (Etym:) N dadhrin < √NDAN]

ⁿ**dadwen-** ['dadwen] *i.* visszatér (vö. Q **nanwen-**) (ld. még **damen-**, **dandol-**) PE/17:166 [ⁿ**dad-** + ***men-**; (PE/17:) S dadwen- < √NDA(/Ä), √NDATA]

dae [dæ] *fn.* árny(ék), homály (vö. **Dor Daedelo** ‘Az Iszonyat Árnyának Földje’, vmint Q **leo**) (ld. még **gwâth**, **#lûm**, ill. **dú-ath**) Etym/354, Silm/448, VT/45:8, PE/22:34, PE/22:40 [(Etym-VT/45:) N dae < *daiō < √DAY]

ⁿ**dae-** ld. **daer III**

ⁿ**daebeth** ['dæbeθ] *fn.* gyalázkodás, szitkozódás, káromkodás (szsz. ‘förtelmes szó’) PE/17:151 [ⁿ**dae-** + **peth**]

ⁿ**daedel** ['dædeɫ] *fn.* szörnyű rettegés/rémület (ld. még ⁽ⁿ⁾**daedelos**, **gorgor**, **gorgoroth**, **guruthos**, ill. ***achas**, **angos**, **dael**, **gae**, **goe**, **gôr II**, **gorog**, **goroth**, **gorth I**, **goss**, **gost**, **goth**) PE/17:151 [ⁿ**dae-** + **dael**; (PE/17:) S daedel < ndae + nd(a)el < √DAY, √NDAY]

⁽ⁿ⁾**daedelos** ['dædelos] **I.** *fn.* a félelem/iszonyat árnyéka Etym/354-55 **II.** *fn.* szörnyű nagy rettegés/rémület (vö. **Taur e-Ndaedelos** ‘A Szörnyű Rettegés Erdeje’) (ld. még ⁽ⁿ⁾**daedel**, **gorgor**, **gorgoroth**, **guruthos**, ill. ***achas**, **angos**, **dael**, **gae**, **goe**, **gôr II**, **gorog**, **goroth**, **gorth I**, **goss**, **gost**, **goth**) LotR/F, PE/17:151 [ⁿ**dae-** + **dael** + **-os**; (Etym:) N daedhelos < dae + delos < √DAY + √DYEL ▪ (PE/17:) S daedelos < ndae + ndael + -os < √DAY, √NDAY]

daedelu ['dædelu] *fn.* (árnyékoló) ernyő, védőtető Etym/391 [**dae** + **telu**; (Etym:) N daedelu < √DAY + √TEL, √TELU]

ⁿ**dael** [dæɫ] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (ld. még ***achas**, **angos**, **gae**, **goe**, **gôr II**, **gorog**, **goroth**, **gorth I**, **goss**, **gost**, **goth**, ill. ⁽ⁿ⁾**daedel**, ⁽ⁿ⁾**daedelos**, **gorgor**, **gorgoroth**, **guruthos**) PE/17:151 [(PE/17:) S dael < √DAY, √NDAY]

ⁿ**daen** [dæɳ] *fn.* holttest, tetem Etym/375 [(Etym:) N daen < ON ndagno < √NDAK]

daer I [dæɐ] *mn.* nagy (vö. **Lond Daer (Enedh)** ‘(Középső) Nagy Kikötő’, **Athrad D(h)aer** ‘Nagy Gázló’, **Duin D(h)aer** ‘Nagy Folyó’ = Gelion, **Daeron** ‘?Nagy Férfi’, **Dor-na-Daerachas** ‘A Nagy Rettegés Földje’) (ld. még ^(m)**beleg**, **taur III**) UT/345, WJ/335-36, VT/42:11 [(VT/42:) S daer < CE *daira < √DAY]

[#]**daer II** [dæɐ] *fn.* vőlegény Etym/375, VT/46:4 [(Etym-VT/46:) N doer < ON ndair < CE ndær < *ndëro < √NDER]

ⁿ**daer III** [dæɐ] (ⁿ**dae-** [dæɛ]) *mn.* rettenetes, ijesztő, rémítő, borzalmas, szörnyű, iszonyú, irtózatoss (vö. **daebeth**, ⁽ⁿ⁾**daedelos**) (ld. még ***gorthheb**, **naer II**) PE/17:151 [(PE/17:) S daer, dae- < √DAY, √NDAY]

dâf [da:v] *fn.* engedély, hozzájárulás, beleegyezés Etym/353 [(Etym:) N dâf < √DAB]

*ⁿ**dag-** [dag] (*inf.* ⁿ**degi** ['dɛgi], *m.* E/3 ⁿ**danc** [daŋk], ⁿ**degant** ['dɛgant], **adhag** ['aðag], **adhanc** ['aðaŋk]) *i.* elpusztít, levág, legyilkol, megöl (vö. ⁿ**dagnir**, ill. **Dagmor** ‘?A Sötétség Elpusztítója’, szsz. “?aki levágja a sötétséget”) *Etym*/375, *VT*/45:37, *PE*/17:131 (*PE*/21:65) [(*Etym*-*VT*/45:) N degi, danc, degant < ON ndakie, ndanke < √NDAK ▪ (*PE*/17:) S aðag, aðanc < √DAK ▪ (*PE*/21:) (PQ ni-ndakubā(a)kye, uklainā ndere ‘le foglak vágni, gonosz férfi’)]

ⁿ**dagnir** ['dagnir] **1.** *fn.* megölője/elpusztítója (vminek/vkinek) **2.** *fn., tág.* romlás, vész, csapás, átok (vö. a **Dagnir** személynévvel, ill. DS **Dagnir Glaurunga** (= WS **Dagnir (an) Glaurung**) ‘Glaurung Elpusztítója/Veszte’) *Silm*/448, *PE*/17:97 [ⁿ**dag-** + †⁽ⁿ⁾**dir** **I**]

ⁿ**dagor** ['dagr] *gyn.* ⁿ**dagorath** ['dagoraθ] *fn.* harc, csata, ütközet (vö. **Dagor Aglareb** ‘Dicsőséges Csata’, **Dagor Arnediad** ‘Végtelen Csata’, **Dagor Bragollach** ‘A Hirtelen Láng Csátája’, **Dagor Dagorath** ‘Csaták Csátája’, szsz. “minden csaták csátája”, **Dagor-nuin-Giliath** ‘Csata a Csillagok alatt’, **Dagorlad** ‘Csatasík’, **Dagorlind** ‘Csatában Éneklő’) (ld. még **auth** **I**) *Etym*/375, *Silm*/448, *Silm*/448 [(*Etym*:) N dagr, dagor < ON ndakro < √NDAK]

ⁿ**dagorath** ld. ⁿ**dagor**

*ⁿ**dagra-** ['dagra] (*inf.* ⁿ**dagro** ['dagro]) *i.* küzd, harcol, hadat visel, háborúzik (ld. még ⁿ**dagrada-**, ill. **maetha-** **I**) *Etym*/375 [(*Etym*:) N dagro < √NDAK]

*ⁿ**dagrada-** ['dagrada] (*inf.* ⁿ**dagrado** ['dagrado]) *i.* küzd, harcol, hadat visel, háborúzik (ld. még ⁿ**dagra-**, ill. **maetha-** **I**) *VT*/45:37 [(*VT*/45:) N dagrado < √NDAK]

ⁿ**dagrado** ld. ⁿ**dagrada-**

#ⁿ**dagras** ['dagras] *fn.* mészárlás *PE*/13:141 [ⁿ**dagor** + ⁿ**-as** **I**; (*PE*/13:) EN dagros]

!ⁿ**dagrassaeb** [dag'rassaeb] *mn.* vérszomjas [**#dagras** + **#saeb**]

!ⁿ**dagrassaeg** [dag'rassaeg] *fn.* vérszomj [**#dagras** + **#saeg**]

ⁿ**dagro** ld. ⁿ**dagra-**

dail [dajl] (**deil** [dɛjl]) *mn.* csinos, bájos, finom, kecses, szép(séges), gyönyörű (vö. Q **lelya**) *PE*/17:139, *PE*/17:151 [(*PE*/17:) S deil, dail < delya < √DEL]

#**dain** [dajn] ?*mn.* pontos jelentése nem ismert, talán ‘szembenálló’, ‘ellenséges’ (vö. **sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen** ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”) (ld. még ⁿ**dadhren**, **úvel**) *VT*/50:5, *VT*/50:23-25 [(*VT*/50:) S den]

ⁿ**dain** ld. ⁿ**dân**

-dal ld. **tâl** **I**

dalad ['dalad] *fn.* alacsonyán fekvő/sík terület *PE*/17:150 [(*PE*/17:) S dalad < √DAL]

ⁿ**dam** [dam] *fn.* pöröly, kalapács (vö. **Damrod** (= Q **Nambarauto**) ‘Fémkalapáló’, vmint Q **namba**) (ld. még ⁿ**dring**) *Etym*/375 [(*Etym*:) N dam < √NDAM]

!ⁿ**dambed-** ['dambɛd] *i.* válaszol, felel [ⁿ**dan-** + **ped-**]

#ⁿ**dambeth** ['dambɛθ] (ⁿ**danbeth** ['danbɛθ]) *fn.* válasz, felelet (ld. még **#dan-gweth**) *PM*/395 [ⁿ**dan-** + **peth**]

ⁿ**damen-** ['damɛn] *i.* visszatér (vö. Q **nanwen-**) (ld. még ⁿ**dadwen-**, ⁿ**dandol-**) *PE*/17:166 [ⁿ**dan-** + ⁿ**men-**; (*PE*/17:) S damen- < √NDAN]

ⁿ**damma-** ['dama] (*m.* E/3 ⁿ**dammant** ['damant]) *i.* kalapál (vö. Q **namba-**) *Etym*/375, *VT*/45:37 [(*Etym*-*VT*/45:) N damma-, dammant < √NDAM]

ⁿ**dammant** ld. ⁿ**damma-**

-dan ld. ⁿ**tân**

ⁿ**dan** ['dan] (ⁿ**dan-**) **1.** *hsz. pref.* vissza- (mint “viszont”, “viszonzásul”, ill. “ismét”, “újra” értelemben is) (vö. ⁿ**dadhra-**, ⁿ**dadhren**, **#danbeth**, ⁿ**damen-**, ⁿ**danana-**, ⁿ**dandol-**, ⁿ**dangar-**, ⁿ**dannen**, ⁿ**danwedh**, vmint Q **nan-**) (ld. még ⁿ**dad-**) **2.** *esz.* ellen, szemben (vö. **dan i ngaurhoth** ‘a vérfarkas-horda ellen’) (*Etym*/375), *LotR*/II:4, *PE*/17:38, *PE*/17:166 [(*Etym*:) (√NDAN) ▪ (*PE*/17:) S dan- < ndan-/nana- < √NDAN; S dan < √NDA(Ä), √NDANA]

ⁿ**dân** [da:n] *tsz.* ⁿ**dain** [dajn] *gyn.* ⁿ**danath** ['danaθ] *fn.* nanda (= azon tündék egyike, akik Lenwe vezetésével elhagyták a nyugatra tartó menetet a Kódhegységtől keletré) (ld. még ⁿ**danedhel**) *Etym*/353, *Etym*/375,

PE/17:140 [(Etym:) N danath < √DAN; N dân tsz. dein < √NDAN]

ⁿdan- ld. ⁿdan

!ⁿdananna- ['dananna] i. visszaad [ⁿdan- + ⁿanna-]

ⁿdanath ld. ⁿdân

ⁿdanathrim [da'naθrim] *fn.*, *gyn.* nandák, a nandák népe (= azok a tündék, akik Lenwe vezetésével elhagyták a nyugatra tartó menet a Kődhegységtől keletre) (vö. Q *nandor*) (ld. még ⁿdadhrim, ⁿdanwaith, ⁿdenwaith) MR/169 [ⁿdanath + -rim I]

ⁿdanc ld. ⁿdag-

ⁿdachen ld. ⁿdangen

ⁿdandol- ['dandol] i. visszatér (ld. még ⁿdadwen-, ⁿdamen-) PE/17:166 [ⁿdan- + ⁿtol-; (PE/17:) S dandol- < √NDA(/Ä), √NDANA]

ⁿdanedhel ['danɛðɛʌ] *fn.* nanda (= azon tündék egyike, akik Lenwe vezetésével elhagyták a nyugatra tartó menet a Kődhegységtől keletre) (ld. még ⁿdân) PE/17:141

ⁿdangar- ['daŋgar] i. megsemmisít, meg nem törtétté tesz (vmit) (szsz. "visszacsinál") (vö. Q **nancar-*) PE/17:166 [ⁿdan- + ⁿcar-; (PE/17:) S dangar- < √NDAN]

ⁿdangen ['daŋɣɛn] tsz. ⁿdengin ['dɛŋɣin] (NS ⁿdancen ['daŋkɛn] tsz. ⁿdencin ['dɛŋkin]) *part.* elpusztított, levágott, legyilkolt, megölt (→ a ⁿdag- igéből) (vö. *Haudh-en-Ndengin*, *#Haudh i Ndengin* (= NS *Hōdh i Ndencin*) 'A Legyilkoltak Dombja', *i m(b)air en N(d)engin* 'A Legyilkoltak háza') Etym/375, Silm/416, Silm/448, PE/17:97, PE/17:133 [(Etym:) N dangen < √NDAK ▪ (PE/17:) WS dangen < danghen < danɣɛn < dankinā; NS dancen < dankinā]

ⁿdangweth ['daŋgwɛθ] *fn.* válasz, felelet (nem egyetlen szavas, hanem egy hosszabb, beszámoló/tájékoztató jellegű) (vö. *Dangweth Pengolodh* 'Pengolodh Válasza') (ld. még ⁿdambeth) PM/395 [(PM:) S dangweth < ndangwetha < √GWETH]

danna- ['danna] (*jel. T/3 *dannar* ['dannar]) **1.** i. leesik, lehullik, lezuhan (vö. **gynd dannar* 'kövek hullnak') (ld. még ⁿtaltha-) **2.** i. elesik, elpusztul, elbukik (vö. Q *lanta-*) Etym/354, PE/17:62, (PE/21:58) [(Etym:) N dant- < √DAT, √DANT ▪ (PE/17:) S danna- < √DAN-TA ▪ (PE/21:) (ON gondī dantar

'kövek hullnak' < *gondoi dantar < *gondōi dantār)]

***dannar** ld. **danna-**

dannas ['dannas] *fn.* ősz (szsz. "(levél)hullás") (ld. még ⁿdant, ⁿdantilais, ⁿfirith, ⁿiavas, ⁿlasbelin) PM/135

dannen I ['dannɛn] **1.** *part.* (le)esett, (le)hullott, (le)zuhant **2.** *part.* elesett, elpusztult, elbukott (→ a **danna-** igéből) Etym/354 [(Etym:) N dannen < √DAT, √DANT]

dannen II ['dannɛn] *fn.* apály (vö. T *dam-me*, Q *nanwe*) VT/48:26, VT/48:32 [ⁿdan- + ⁿen; (VT/48:) S dannen < CE ndanmē]

dant [dant] **1.** *fn.* (le)esés, (le)hullás, (le)zuhanás (vö. ⁿdantilais) (ld. még ⁿlant II) **2.** *fn.* hanyatlás, pusztulás, bukás (vö. *Narn e-Dant Gondolin ar Orthad en-Êl* 'Gondolin bukásának és a Csillag felemelkedésének története') **3.** *fn.* ősz (szsz. "(levél)hullás") (ld. még ⁿdannas, ⁿdantilais, ⁿfirith, ⁿiavas, ⁿlasbelin) MR/373, PM/135

dantilais ['dantilaɣs] *fn.* ősz (szsz. "a levelek hullása") (vö. Q *lasselanta*) (ld. még ⁿdannas, ⁿdant, ⁿfirith, ⁿiavas, ⁿlasbelin) PM/135 [ⁿdant + ⁿin + ⁿlais]

ⁿdanwaith ['danwajθ] *fn.*, *gyn.* nandák, a nandák népe (= azok a tündék, akik Lenwe vezetésével elhagyták a nyugatra tartó menet a Kődhegységtől keletre) (vö. Q *nandor*) (ld. még ⁿdadhrim, ⁿdanathrim, ⁿdenwaith) WJ/385 [ⁿdân + ⁿgwaith]

ⁿdanwedh ['danwɛð] *fn.* váltság(díj), kiváltás (fogságból) (vö. *Bar-en-Danwedh* 'A Váltás Háza') Silm/396 [ⁿdan- + ⁿgwêdh]

***dar-** [dar] (*inf. deri* ['dɛrɪ], *imp. daro* ['daro]) i. megáll Etym/353, LotR/II:6, PE/17:18, PE/17:51, PE/17:53-54 [(Etym:) N deri, daro < √DAR]

daro ld. ***dar-**

dartha- ['darθa] **1.** i. vár(akozik), (ott)marad, helyén marad **2.** i. kitart, fennmarad, megmarad (ld. még ⁿbrona-) Etym/353, VT/45:8 [(Etym:) N dartha- < √DAR]

dath [daθ] *fn.* gödör, verem (vö. Q *latta*) (ld. még ⁿiâ) Etym/354 [(Etym:) N dath < *dattā < √DAT, √DANT]

ⁿdaug [daug] *fn.* harcos, katona (főleg orkoké) (ld. még ⁿboldog) Etym/375, VT/45:37

[(*Etym*-VT/45:) N daug < ON ndōko < *ndākō < √NDAK]

†**daul** ld. [*delia-](#), [doltha-](#)

daur I [daur] **1.** *fn.* szünet(elés), megállás (ld. még [post](#)) **2.** *fn., tág.* mérföld (= kb. 4,8 km) (vö. Q [lár](#)) *UT/361*

daur II ld. [*taur IV](#)

!dav- [dav] *i.* (meg)enged, engedélyez [√DAB]

daw I [dau] *fn.* éjszaka, sötétség, homály (vö. Q [ló\(me\)](#)) (ld. még [dû](#), [fuin](#), ill. [maur](#), [môr I](#), [morn](#), [ogol II](#)) *Etym/354* [(*Etym*:) N daw < ON dogme, dougme, doume < √DO3, √DÖ]

daw II ld. [taw III](#)

de [dɛ] (?*len.* **dhe** [ðɛ]) *nm.* téged, neked (*udvarias-formális*) (→ a noldák visszatérése után a Q-ból átvett [le](#) névmás váltotta fel, és csupán a doriathi és falasi tündék körében maradt használatban) *PE/17:26*

ⁿdegant ld. [*ⁿdag-](#)

ⁿdegi ld. [*ⁿdag-](#)

deil ld. [dail](#)

*⁽ⁿ⁾**del** ld. [*^{\(n\)}dil](#)

dêl [de:ʌ] *fn.* borzalom, rettenet, iszonyat (vö. **Delduthling** ‘Ungoliant’, szsz. ‘a sötét rettenet pókja’, **Deldúwath** ‘Az Éji Árny Rettenete’) *Etym/355, Silm/448* [(*Etym*:) N del < √DYEL]

deleb [ˈdɛləb] *mn.* utálatos, förtelmes, iszonyatos, visszataszító (ld. még [uanui](#), [ul-](#), ill. [thaur](#)) *Etym/355* [[dêl](#) + [-eb](#); (*Etym*:) N deleb < √DYEL]

***delia-** [ˈdɛli.ɑ] (*inf.* **delio** [ˈdɛli.ɔ], *m.* *E/3* †**daul** [daul]) *i.* elrejt, rejteget, eltitkol, titokban tart (ld. még [doltha-](#)) *Etym/355, VT/45:11* [(*Etym*-VT/45:) N delio, dælio, †daul < √DUL]

delio ld. [*delia-](#)

delos [ˈdɛlos] (**deloth** [ˈdɛloθ]) *fn.* irtózás, iszony(at), borzadás, utálat, undor(odás) (vö. **Dor Daedelo** ‘Az Iszonyat Árnyának Földje’) *Etym/355, Silm/448* [[dêl](#) + [goss/goth](#); (*Etym*:) N delos, deloth < √DYEL]

deloth ld. [delos](#)

#delu [ˈdɛlu] *mn.* kegyetlen, halálos *Etym/355* [(*Etym*:) N delw < √DYEL]

dem [dɛm] *mn.* szomorú, bánatos, rossz-kedvű, lehangolt, mélabús (vö. **Dimbar** ‘?Szomorú Föld’) *Etym/354* [(*Etym*:) N dem < *dimbā < √DEM]

ⁿdencin ld. [ⁿdangen](#)

ⁿdengin ld. [ⁿdangen](#)

denwaith [ˈdɛnwajθ] *fn., gyn.* nandák, Lenwe (= Nan. **Denweg**) népe (= azok a *tiin-dék*, akik Lenwe vezetésével elhagyták a nyugatra tartó menetet a Ködhegységtől keletre) (vö. Q **nandor**) (ld. még [#ⁿdadhrim](#), [ⁿdanathrim](#), [ⁿdanwaith](#)) *WJ/385* [Den(weg) + [gwaith](#)]

deri ld. [*dar-](#)

dern [dɛrn] **1.** *mn.* merev, kemény; alak-talan, formátlan, görbe **2.** *fn., tág., pej.* törp (ld. még még [dorn](#), [gorn IV](#), [norn](#), ill. [cadhad](#), [*gonhir](#), [hadhod](#), [naug](#), [#naugol](#), [nawag](#), [nogon](#), [nogo](#)) *PE/17:46, PE/17:154* [(*PE/17*:) S dern < dirnā < √DER]

dernlir [ˈdɛrnɫɪr] *fn., gyn., pej.* törpök, a törpök népe (ld. még [dornhoth](#), [gornhoth](#), ill. [cadhadrim](#), [#gonhirrim](#), [hadhodrim](#), [naugrim](#), [nogo](#)) *PE/17:46* [**dern** + *-lir]

#deryn ld. [doron](#)

ⁿdess [dɛss] *fn.* fiatal nő/asszony (ld. még [bess](#), [†ⁿdî](#), [†ⁿdîs](#)) *Etym/352, Etym/375, VT/45:37, (PE/21:55)* [(*Etym*:) N dess < ON dissa < √NDIS-SĒ/SĀ ▪ (*PE/21*:) (PQ dīs- < √NIS)]

ⁿdev- [dɛv] *i.* (meg)próbál, megkísérel (vmit tenni) (vö. Q **nev-**) (ld. még [#ritha-II](#)) *PE/17:167* [(*PE/17*:) S dev- < √NDEB]

***dew-** [dɛw] (*jel.* *E/1* **dewin** [ˈdɛwin], *m.* *E/3* **edíw** [ˈɛdɪw]) *i.* megbukik, kudarcot vall, nem/rosszul sikerül *PE/17:151* [(*PE/17*:) S dewin, edíw < √DEWE]

dewin ld. [*dew-](#)

dhe ld. [de](#)

ⁿdî ld. [dî II](#)

†**ⁿdî I** [di:] **1.** *fn., nn.* nő, asszony (ld. még [ⁿdess](#), [†ⁿdîs](#)) **2.** *fn., nn.* menyasszony (→ kevésbé használt, jobbra csak a költői nyelvben előforduló szó, melyet a mindennapi nyelvhasználatban a [bess](#), ill. a [ⁿdíneth](#) szavak váltottak fel) (vö. Q †**nî**) *Etym/352, Etym/354, Etym/377-78, VT/45:37, VT/46:4, VT/46:6, (PE/21:55), (PE/21:71)* [(*Etym*-VT/46:)

N †dī < ON dī < nī (+ dīr) < √NDIS, ill. √NĪ ▪ (PE/21:) (CE nīs < √INI; PQ nī < √INI)

ⁿdī **II** [di:] (ⁿdī, ⁿdī- [di]) **I.** esz. -ban/-ben (vö. *tīro men dī ngorgoroth* ‘?figyelj/vigyázz ránk a halálos rettenésben’) VT/45:37 **II.** esz., hsz. pref. (vmi) alá, alatt (vö. *le nallon sī dī-nguruthos* ‘hozzád kiáltok itt a halál árnyékában’, szsz. ‘a halálos rettenés árnyéka alatt’, vmint Q *nī*) LotR/IV:10, RGEO/64, Letters/278, PE/17:94-95 [(VT/45:) N dī, di < √NDI (√DI) ▪ (PE/17:) S dī < ndī]

ⁿdī- ld. [dī II](#)

*ⁿdīhena- ['dī:hena] (imp. *dīheno* ['dī:hə-nɔ]) i. megbocsát (vkinek) (?egy nálánál alárendeltebb személynek) (vö. *dīheno ammen i úgerth vīn* ‘bocsásd meg a bűneinket’, szsz. ‘bocsásd meg nekünk a mi bűneinket’) (ld. még [*gohena-](#)) VT/44:21, VT/44:28-30

dīheno ld. [*dīhena-](#)

⁽ⁿ⁾dīl [dīl] (⁽ⁿ⁾del [dɛl]) *fn.* vmit/vkit kedvelő/szerető, vminek/vkinek a barátja (önzetlen szeretettel, odaadással) (ld. *Ge-lennil (Gledhennil)* (= Q *Alandil, Aldandil*) ‘Fakedvelő’ PE/21:83, *Edennil* (= Q *Atandil*) ‘Emberek Barátja’ MR/443, *Aearendel, Aerendil, Aerennel, Gaerdil, Gaerennil* (= Q *Eārendil*) ‘Tengerkedvelő’ PM/364, PE/17:19, PE/17:27, PE/22:41, *Enerdhil* (= Q *Anardil*) ‘Napkedvelő’ UT/561, vmint Q *-(n)dīl* (PE/21:83) [(PE/21:) (CE ndīli)]

dīl [dī:l] *fn.* tömítés, dugasz Etym/354 [(Etym:) N dīl < √DIL]

**dīlia-* ['dīli.a] (inf. *dīlio* ['dīli.ɔ]) i. betöm, bedugaszol Etym/354 [(Etym:) N dīlio < √DIL]

dīlio ld. [*dīlia-](#)

dim I [dim] *fn.* komor/gyászos hangulat, mélabú, rosszkedv, szomorúság Etym/354 [(Etym:) N dim < *dimbē < √DEM]

***dim II** [dim] *fn.* lépcső (ld. *Dimrost* ‘Esős Lépcső’ = Celebros lépcsős vízesése Silm/402) (ld. még [pendrad](#), [pendrath](#))

dīn I [dīn] *fn.* csend (vö. *Amon Dīn* ‘Csendes Domb’, szsz. ‘a csend dombja’, *si loth a galadh lasto dīn* ‘?virág s fa hallgasson most csendesen’, *Taur-na-Chardīn* ‘A Déli Csend Erdejé’) Silm/448, LB/354, PE/17:95, PE/17:98

dīn II [dīn] **1.** *fn.* rés, (keskeny) nyílás, hasadék (ld. még [criss](#)) **2.** *fn.* hágó, (hegy)-szoros (ld. még [#aglonn](#), [cīl](#), [cīrith](#)) Etym/354 [(Etym:) N dīn < √DEN]

dīnen ['dī:nɛn] *mn.* csendes (vö. *Dor D(h)ī-nen* ‘Csendes Föld’, *Rath Dīnen* ‘Csendes Utca’) (ld. még [tīn I](#), [tīnen](#)) Silm/448, WJ/194, WJ/333, PE/17:98 [[dīn I](#) + [*-en II](#)]

dīneth ['dī:nɛθ] *fn.*, *nn.* menyasszony (ld. még [†ⁿdī](#), [†ⁿdīs](#)) Etym/377-78, VT/45:37, VT/46:6 [[†ⁿdī I](#) + [neth I](#); (Etym-VT/45:) N dīneth < √NDIS, ill. √NĪ + √NETH]

dior ld. [#ⁿdȳr I](#)

†⁽ⁿ⁾**dīr I** [dīr] (**-dīr** [dīr], **-nīr** [nīr]) *fn.*, *hn.* férfi (*tūnde*, *ember*, *stb.*) (→ a mindennapi nyelvhasználatban a [benn](#) szó váltotta fel, így kikopott a nyelvből, és csupán néhány személynévben, ill. a cselekvést, foglalkozást jelentő szavak tipikus végződéseként maradt fenn) (vö. [ceredir](#), [condir](#), [cunir](#), [dagnir](#), [feredir](#), [herdir](#), [meldir](#), [randir](#), ill. *#o ndīr* ‘[a] férfiak közül’, *Dírhael* ‘?Bölcs Férfi’, *Haldir* ‘?Rejtett Férfi’, *Borondir* ‘?Hű Férfi’, *Lindir* ‘?Dalnok’, *Thorondir* ‘?Sas-férfi’, *Hatholdir* ‘?Baltás Férfi’, *Othrondir* ‘?Erőd-férfi’, *Brandir* ‘Nemes Férfi’, *Handir* ‘Okos Férfi’, *Emeldir* ‘Férfiszívű’, szsz. ‘férfias/férfi(szívű) anya’, vmint Q *né*) (ld. még [†ⁿgwē I](#)) Etym/352, Etym/354, (Etym/377-78), PE/17:60, (PE/21:55), (PE/21:60), (PE/21:64-65), (PE/21:70), (PE/21:78-79) [(Etym:) N †dīr < ON dīr < PQ dēr < √DER ▪ (PE/21:) (N derio ‘[a] férfiak közül’; CE ner/nder; CE nerīō ‘[a] férfiak közül’; PQ dēr, der-; PQ ndēr, nder; PQ epe ndere ‘[a] férfi után’; PQ ni-ndakubā(a)kye, uklainā ndere ‘le foglak vágni, gonosz férfi’)]

dīr II [dīr] (**dīr-** [dīr]) *mn.*, *mn. pref.* kemény, nehéz, fáradtságos (vö. [dirbedui](#)) (→ az ennél jóval nagyobb erőfeszítésekkel járó dolgokra a [gor-](#) **II** előtag használatos) (ld. még [!coleb](#), [#drauthol](#), [gordh I](#), [rhanc](#)) PE/17:154 [(PE/17:) S dīr, dīr- < dērā < √DER]

-dīr I ld. [†^{\(n\)}dīr I](#)

-dīr II ld. [*tīrn](#)

dīr- ld. [dīr II](#)

dirbedui ['dīrbɛdɯj] *mn.* nehezen kiejthető/kimondható PE/17:154 [[dīr-](#) + [ped-](#) + [-ui](#); (PE/17:) S dirbedui < √DER]

⁽ⁿ⁾**dírnaith** ['dɪrɲaɪθ] *fn.* ék alakú harci alakzat, melyet kis távolságon belül alkalmaztak az összeseregglő, de csatarendbe még nem állt ellenséges haderők ellen, v. nyílt vidéken az ellenség bármilyen védekező formációjával szemben (szsz. “férfi-ék”) *UT/353(365)* [⁽ⁿ⁾**dir** **I** + **naith**]

⁽ⁿ⁾**dīs** [dɪs] **1.** *fn., nn.* nő, asszony (vö. **Lindis** ‘?Dalnoknő’, vmint Q **nīs(se)**) (ld. még **dess**, ⁽ⁿ⁾**dī**) **2.** *fn., nn.* menyasszony (→ kevésbé használt, jobbra csak a költői nyelvben előforduló szó, melyet a mindennapi nyelvhasználatban a **bess**, ill. a **díneth** szavak váltottak fel) *Etym/352, Etym/375, VT/45:37-38, VT/46:4, VT/46:6, (PE/21:55)* [(*Etym-VT/45-46:*) N **dīs** < **dī** (+ **dess**) < ON (n)**dīs** (+ **dissa**) < ***ndīse** < √**NDIS-SĒ/SĀ** ▪ (*PE/21:*) (PQ **dīs-** < √**NIS**)]

do ld. **taw III**

dod [dɔd] *fn.* bogyó *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. **dod**]

dod- [dɔd] *i.* leesik, lepotyog, földre esik *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. **dod-** (**donthi**)]

dofn [dɔvn] *mn.* sötét, homályos (*nyomasztóan*) (vö. Q **lumna**) (ld. még **doll**, **dûr**, **ogol II**, **úgal**) *Etym/355* [(*Etym:*) N **dofn** < √**DUB**]

⁽ⁿ⁾**dol** ld. ⁽ⁿ⁾**dôl**

⁽ⁿ⁾**dôl** [dɔ:l] (⁽ⁿ⁾**dol** [dɔl], ⁽ⁿ⁾**doll** [dɔll]) **1.** *fn.* fej (vö. **Dol Tarlang** ‘Tarlang Feje’, **Dol-med** ‘Nedves Fej’, **Fanuidhol** (= Kh **Bundushathûr**) ‘Felhősfő’, **Glóringdol**, **Lóringdol** ‘Aranyfej’, vmint Q **nóla**) **2.** *fn., tág.* kerek tetejű domb/hegy (vö. **Dol Guldur** ‘A Boszorkányság Dombja’, **Dol Amroth** ‘Amroth Dombja’, **Dol Baran** ‘Csupasz Domb’, **Nardol** ‘Tűz-domb’, **Cardolan** ‘?Vörös-dombság’) (ld. még **amon**, ill. ***ôr**, **orod**) *Etym/376, Silm/448, RGEO/66, RC/268, RC/536, PE/17:32, PE/17:36, PE/17:173* [(*Etym:*) N **dôl** < ON **ndolo** < √**NDOL**]

dolen ['dɔlɛn] *tsz.* ***dolin** ['dɔlin] *mn.* (el)rejtett, titkolt, titkos (vö. S+Q **Gondolin** (= Q **Ondolinde**; PS **Gon(g)lin(d)** v. **Gondolen**) ‘Rejtett Szikla’, eredetileg “éneklő kő”) (ld. még **torn II**, **thurin**) *Etym/355, Silm/450* [(*Etym:*) N **dolen** < √**DUL**]

***dolin** ld. **dolen**

ⁿ**doll I** [dɔll] *mn.* sötét, homályos (vö. Q **nulla**, **nulda**) (ld. még **dofn**, **dûr**, **ogol II**, **úgal**) *Etym/355, Etym/376, VT/45:11* [(*Etym:*) N **doll** < ***ndulla** < √**NDUL**; N **doll** (**dolt**) < ***ndulna** < √**NDUL**]

⁽ⁿ⁾**doll II** ld. ⁽ⁿ⁾**dôl**

dollost ['dɔllɔst] *mn.* buta, üresfejű [⁽ⁿ⁾**dôl** + **#lost**]

#dolph [dɔlf] *fn.* vakond *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. **dolfa**, **dolmeg** < √**NDOLO**]

dolt [dɔlt] *tsz.* **dylt** [dylt] *fn.* dudor, kidudorodás *Etym/376* [(*Etym:*) N **dolt** *tsz.* **dylt** < √**NDOL**]

doltha- ['dɔlθa] (*m.* E/3 **daul** [daul]) *i.* elrejt, rejteget, eltitkol, titokban tart (ld. még ***delia-**) *Etym/355* [(*Etym:*) N **doltha**, **daul** < √**DUL**]

dond [dɔnd] (**donn** [dɔnn]) *fn.* ököl, ökölbe szorított kéz (*különösen ökölcsapáskor*) (vö. T **donda**, Q **nonda**) (ld. még **drambor**, ill. **cam**, **mâb**, **d̥maw II**, **paur**) *VT/47:23* [S **dond**, **donn** < CE **dond(a)**]

donn I [dɔnn] **I.** *mn.* barna (*bőr*), sötét (*arcbőr*) (ld. még **graw II**) *Etym/355* **II.** *mn.* árnyas, homályos (vö. **Nan Dungortheb** ‘A Szörnyű Halál Völgye’, szsz. “a sötét rettetet völgye”) (ld. még **gwathren**, ***gwathui**, **#lumren**) *VT/45:11* [(*Etym:*) N **donn** < √**DUN**]

donn II ld. **dond**

-dor I ld. **dôr**

-dor II ld. **taur I**

-dor III ld. **taur III**

ⁿ**dor** ld. **dôr**

ⁿ**dôr** [dɔ:r] (ⁿ**dor** [dɔr], ill. **-dor** [dɔr], **-nor** [nɔr]) *tsz.* ⁿ**dȳr** [dy:r] *fn.* föld, terület, vidék (*ahol vmely nép él*) (vö. **i #ndȳr** ‘a földek’, **Balannor** (= Q **d̥Valandor**, **Valinóre**) ‘Valinor’, szsz. “a valák földje”, **Gondor** (= Q **Ondonóre**) ‘Kőföld’, **Ar(an)nor** (= Q **Arnanóre**, **Arandóre**, **Aranor**) (= PS **Ardor**, **Ar(a)ndor**) ‘Királyi Föld’, **Mordor** ‘Fekete Föld’, **Eglador** ‘Az Elhagyottak Földje’, **d̥Thonador**, **Dorthonion** (= PS **Dor i Thuin**) ‘Fenyők Földje’, **Doriath** (= Q **Lestanóre**) ‘A Kerítés Földje’, **Dorwinion** ‘Ifjú-föld Vidéke’ v. ‘Gwinion Földje’, **Dor Gyrth i Chuinar** (**Dor Firn-i-Guinar**)

‘Az Élő Holtak Földje’, szsz. “a holtak földje, akik élnek”, **Dor Cúarthol** ‘Az Íj és a Sisak Földje’, **Dor Caranthir** ‘Caranthir Földje’, **Dor Daedelo** ‘Az Iszonyat Árnyának Földje’ = **Dor-na-Daerachas** ‘A Nagy Rettegés Földje’, **Dor-nu-Faughlith** ‘A Fojtogató Hamu Alatti Föld’, szsz. “a szomjazó hamu alatti föld”, **Dor D(h)inen** ‘Csendes Föld’, **Dor Haeron** ‘Messzi Föld’, **Dor Lindon** ‘Lindon Földje’, **Dor-Rodyn** ‘Valinor’, szsz. “valák földje”, **Dor-en-Ernil** ‘A Herceg Földje’, NS **Dor-ló-min**, **Dorlomin** (= WS **Dorloven**, Q **Lóminóre**) ‘Visszhangzó Föld’, **Dorgannas Iaur** ‘Az ősi földek földrajza’, vmint Q **nóre** (ld. még [gwaith](#)) *Etym/376, Silm/403, Silm/448, WJ/413, Letters/383-84, Letters/417, VT/42:4, VT/45:38, RC/384, PE/17:28, PE/17:81, PE/17:118, PE/17:164, PE/22:33, PE/22:36-38* [(*Etym-VT/45:*) N *dôr* < **ndorē* < √*NDOR* ▪ (*WJ:*) S *dor* (-*nor*, -*nnor* < -*ndor*) < PQ **ndore* ▪ (*VT/42:*) S -*dor*, -*nor* < *ndorē*; S *dor*, -*dor* < **ndore* ▪ (*PE/22:*) N *dór*, *i-dór* ‘a föld’ tsz. *i-nnýr* (*inýr*) ‘a földek’; N *dýr* < *dyr*]

dorgannas [dɔrˈgannas] *fn.* földrajz (vö. **Dorgannas Iaur** ‘Az ősi földek földrajza’) *WJ/192* [ⁿ[dôr](#) + [cant](#) + *[-as](#) **I**]

dorn [dɔrn] *tsz.* **dyrn** [dyrn] **I. 1. mn.** merev, kemény, erős, szívós, ellenálló (ld. még [tara](#), [tarch](#), ill. [taug](#)) **2. mn.** merev, makacs, konok (vö. Q **norna**) (ld. még [tar-lanc](#)) *WJ/413* **II. fn., pej.** törp (ld. még [dern](#), [gorn](#) **IV**, [norn](#), ill. [cadhad](#), *[gonhir](#), [hadhod](#), [naug](#), [#naugol](#), [nawag](#), [nogon](#), [no-goth](#)) *PE/17:181* [(*WJ:*) S *dorn* < √*DORO* ▪ (*PE/17:*) S *dorn* tsz. *dyrn* < √*DOR*]

dornhoth [ˈdɔrnhoθ] *fn., gyn., pej.* törpök, a törpök népe (szsz. “merev népség”, egy-szersmind utalva a törpök makacs természetére és szívós testalkatára) (ld. még [dernlir](#), [gornhoth](#), ill. [cadhadrim](#), [#gonhir-rim](#), [hadhodrim](#), [naugrim](#), [nogothlir](#), [no-gothrim](#)) *WJ/388* [[dorn](#) + [hoth](#)]

doron [ˈdɔrɔn] *tsz.* **#deryn** [dɛryn] *fn.* tölgy-(fa) (ld. még [nordh](#) **II**) *Etym/355, VT/45:11* [(*Etym-VT/45:*) N *doron* tsz. *deren*, *dærcēin* < √*DORON*]

*ⁿ**dortha-** [ˈdɔrθa] (*inf.* ⁿ**dortho** [ˈdɔrθo]) *i.* marad, tartózkodik, lakik *Etym/376* [(*Etym:*) N *dortho* < √*NDOR*]

ⁿ**dortho** ld. [*ⁿdortha-](#)

drab [drab] *fn.* nehéz/fárasztó munka *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. *drab*]

drab- [drab] **1. i.** megdolgoz, megmunkál (vmit) **2. i.** fáraszt (vkit), terhére van (vkinek) *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. *drab-* (*drôbi*)]

drafn [dravn] *fn.* (fel)aprított fa, hasábfa *Etym/354, VT/45:8* [(*Etym:*) N *drafn* < √*DARÁM*]

dram [dram] *fn.* ütés, csapás, vágás (*bal-tával, stb.*) *Etym/354, VT/45:8* [(*Etym:*) N *dram(m)*, *dramb* < √*DARÁM*]

drambor [ˈdrambɔr] **1. fn.** ököl, ökölbe szorított kéz (*különösen ökölcsapáskor*) (ld. még [dond](#), ill. [cam](#), [mâb](#), [†maw](#) **II**, [paur](#)) **2. fn., tág.** ökölcsapás *Etym/354* [[dram](#) + [paur](#); (*Etym:*) N *drambor* < √*DARÁM* + √*KWAR*]

draug [draug] *fn.* farkas (vö. **Draugluin** ‘?Kék Farkas’, vmint Q **raca**) (ld. még [ⁿgaraf](#)) *Etym/354, Silm/448* [(*Etym:*) N *draug* < **d̥rāk* < √*DARÁK*]

drauth [drauθ] *mn.* fáradt, kimerült (ld. még [#lom](#)) *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. *drauth*]

drautha- [ˈdrauθa] *i.* kifáraszt (vkit) *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. *drautha-* < *drauth-*]

#drauthas [ˈdrauθas] *fn.* fáradtság, kimerültség *PE/11:30* [[drauth](#) + *[-as](#) **I**; (*PE/11:*) Gol. *drauthos*]

#drauthol [ˈdrauθɔl] *part.* sok/nagy fárad-sággal járó, fárasztó (→ a [drautha-](#) igéből) (ld. még [!coleb](#), [dîr](#) **II**, [gordh](#) **I**, [rhanc](#)) *PE/11:30* [(*PE/11:*) Gol. *drauthiol*]

***drav-** ld. [*drava-](#)

drava-** [ˈdrava] (drav-** [drav]) (*inf.* **dravo** [ˈdravɔ], *m.* *E/3* [†dramp](#) [dramp], *part.* **drammen** [ˈdramɛn]) *i.* vág, vagdal, aprít *Etym/354* [(*Etym:*) N *dravo*, [†dramp](#), *drammen* < √*DARÁM*]

drammen ld. [*drava-](#)

[†dramp](#) ld. [*drava-](#)

dravo ld. [*drava-](#)

***dreg-** ld. [*drega-](#)

drega-** [ˈdrega] (?dreg-** [ˈdreg]) (*imp.* **drego** [ˈdregɔ]) *i.* (el)menekül (vö. **Lacho calad! Drego morn!** ‘Lángolj fény! Sötét-ség menekülj!’) *UT/85*

drego ld. [*drega-](#)

***dring** [driŋ] *fn.* pöröly, kalapács (ld. **Glamdring** ‘Az Ellenség Pörölye’, szsz.

“az orkok pörölye” *Hobbit*, *Etym*/355) (ld. még [^dam](#)) [(*Etym*:) (√DRING)]

***dringa-** ['drɪŋɡə] (*inf.* **dringo** ['drɪŋɡo]) i. (meg)üt, (meg)ver, (oda)csap, (oda)vág, ütést mér (vkire) *Etym*/355 [(*Etym*:) N dringo < √DRING]

dringo ld. [*dringa-](#)

#**drinna-** ['drɪnnə] i. megfordít, megcsavar (vmit) *PE*/11:30 [(*PE*/11:) Gol. drintha-]

drint [drɪnt] *fn.* fordítás, csavarás *PE*/11:30 [(*PE*/11:) Gol. drint]

drû I [dru:] *mn.* vad, barbár *PE*/17:99

drû II [dru:] *tsz.* **drúin** ['druːɪn] *gyn.* **drúath** ['druːɑθ] *fn.* az erdők vadembere, ‘fanyűvő’, a drû-/Púkel-nép egy tagja (→ az [adan](#) szó hozzátoldásával idővel a [drúadan](#) alak váltotta fel, miután a tündék Morgoth és az orkok ellenségeiként ismerték meg őket) (vö. [drúnos](#), [drúwaith](#), vmint Q [rú](#); W [rôg](#); Dr [drughu](#)) *UT*/498 [(*UT*:) S drû *tsz.* drúin, drúath < Dr drughu]

drúadan ['druː.ɑdɪn] *tsz.* **drúedain** ['druː.ɛdɪn] *fn.* drúadán, az erdők vadembere, ‘fanyűvő’, a drû-/Púkel-nép egy tagja (→ a korábbi, egyszerűbb [drû](#) alakot váltotta fel, miután a tündék Morgoth és az orkok ellenségeiként ismerték meg őket) (vö. *Tawar-in-Drúedain* ‘Drúadán-erdő’, *szsz.* “a drúadánok erdeje”, vmint Q [rúatan](#); BS [oghor-hai](#)) *UT*/498, *PE*/17:99 [[drû](#) + [adan](#)]

drúath ld. [drû](#)

drúedain ld. [drúadan](#)

drúin ld. [drû](#)

drúnos ['druːnɔs] *fn.* a drû-/Púkel-nép családja *UT*/498 [[drû](#) + [noss](#)]

drúwaith ['druːwɑjθ] *fn.* drû-vadon (vö. *Drúwaith Iaur* ‘Ősi Púkel-föld’) *UT*/498 [[drû](#) + [gwaith](#)]

dû [du:] **I.** *fn.* alkony(at), este(ledés), szürkület *Etym*/354, *VT*/45:9 **II.** **1.** *fn.* éjszaka, sötétség, homály (vö. [dúath](#), [dúlinn](#), [!dúvad](#), ill. *Nanduhirion* (= Kh *Azanulbizar*) ‘Feketepatak-völgy’, *szsz.* “a homályba borított folyók völgye”, *Delduthling* ‘Un-goliant’, *szsz.* “a sötét rettenet pókja”, vmint Q *ló(me)*) (ld. még [daw I](#), [fuin](#), ill. [maur](#), [môr I](#), [morn](#), [ogol II](#)) *Silm*/448, *SD*/302,

RC/269, *PE*/17:37, *PE*/17:87, *PE*/17:152 **II.** **2.** *fn.* sötétség (*mint éteri anyag, szemben a fény-nyel mint szubsztanciával*) (ld. még ld. [dúath](#)) *NM*/283 [(*Etym*-*VT*/45:) N dû < √DO3, √DÔ ▪ (*PE*/17:) S dû < dōmē < √DOM]

dúath ['duː.ɑθ] (**dúwath** ['duːwɑθ]) **I.** **1.** *fn.* éji/sötét árny(ék)/homály (vö. *Ephel Dúath* ‘Árnykerítés’, *szsz.* “a sötét árny kerítése”, *Cirith Dúath* ‘Árnyhágó’, *szsz.* “a sötét árny hágója”, *Deldúwath* ‘Az Éji Árny Rettenete’) (ld. még [dae](#), [gwâth](#), [#lûm](#)) *Etym*/354, *LotR*/IV:3, *Silm*/402, *Silm*/408, *Silm*/448, *RC*/457, *PE*/17:87, *PE*/17:152 **I.** **2.** *fn.* sötétség (*mint éteri anyag, szemben a fény-nyel mint szubsztanciával*) (ld. még [dû](#)) *NM*/283 [[dû](#) + [gwâth](#); (*Etym*:) N dú(w)ath < √DO3, √DÔ]

!dúda- ['duːdɑ] i. süllyeszt, csökkent, leenged, leereszt (ld. Q *núta-*)

!duia- ['duːi.ɑ] i. leszáll, lemegy, leereszkedik (ld. Q *núya-*) (ld. még [penna-](#))

!duidhrad ['dujðrad] *fn.* csatorna (*folyóé*) (ld. még [rant](#), [rath](#)) [[duin](#) + [râd](#)]

duin [dujn] *gyn.* **duinath** ['dujnaθ] *fn.* erős sodrú, nagy folyó (vö. [!duidhrad](#), [!duiniant](#), ill. *Duin D(h)aer* ‘Nagy Folyó’ = Gelion, *Anduin* (= Q *Anduine*) ‘Hosszú Folyó’, *Glanduin* ‘Határ-folyó’, *Baranduin* ‘Borbuggyan’, *szsz.* “barna folyó”, *Malduin* ‘Sárga-folyó’, *szsz.* “aranyfolyó”, *Celduin* ‘Szaladó Folyó’, *Esgalduin* ‘Rejtett Folyó’, *szsz.* “fátyol alatti folyó” v. ‘Árnyfolyó’, *szsz.* “árnyékba borított folyó”, *Morgulduin* ‘A Boszorkányság Folyója’, *PenArduin* ‘?A Királyi Folyó Ereszkedése’, *Duinhir* ‘?Folyó-úr’, *Duilin* ‘?A Folyó Dalnoka’, *Taur-im-Duinath* ‘Folyóközi Erdő’, *szsz.* “erdő a folyók között”, vmint T *duine*) (ld. még [sirion](#)) *LotR*/F, *Silm*/436, *Silm*/448, *PM*:54, *VT*/45:11, *VT*/48:23-24, *RC*/19 [(*VT*/45:) N -duin < Ilk. duin < √DUI ▪ (*VT*/48:) S -duin < CE *duinē; S duin < CE duini < √DUY ▪ (*RC*:) S duin < duinē < √DUI]

duinath ld. [duin](#)

duinen ['dujnɛn] *fn.* ár, dagály (vö. T *duime*, Q *luime*) *VT*/48:26, *VT*/48:32 [(*VT*/48:) S duinen < √DUY]

!duiniant ['dujnɪant] *fn.* csatornahíd (*szsz.* “folyóhíd”) [[duin](#) + [iant](#)]

duir ld. [dûr](#)

duirro ['dujrrɔ] *fn.* folyópart (ld. még [#raw I](#)) VT/46:10 [Ilk. duil + [#raw I](#); (VT/46:) N duirro < √RAB²]

dúlin ld. [dúlinn](#)

dúlinn ['duːlinn] (**dúlin** ['duːlin]) *fn.* fülemüle (szsz. “éji dalnok”) (vö. Q *lómeline*) (ld. még [merilin](#), [†tinúviel](#)) Etym/354, Etym/369, Etym/393-94, Silm/448, SD/302 [[dû](#) + [*lind II](#); (Etym:) N dúlind, dúlin(n) < √DO3, √DÔ + √LIN²]

ⁿdûn [duːn] *fn.* nyugat (ld. még [annûn](#)) Etym/376, Etym/384, LotR/E-F, Silm/446, VT/45:38, PE/17:18, PE/17:121 [(Etym-VT/45:) N dûn < *ndûne < √NDÛ]

ⁿdúnad ['duːnad] *fn.* leszállás, leereszkedés (ld. *Dúnad in Gyrth* ‘A Holtak Lejárata’ NM/364)

ⁿdúnadan ['duːnadən] *tsz.* **ⁿdúnedain** ['duːnedəjn] *fn.* dúnadán (szsz. “nyugati ember”) (vö. *Ai na vedui Dúnadan!* ‘Ó, na végre, Dúnadán!’, vmint Q *núnatani*) LotR/I:12, LotR/II:1, Silm/404, WJ/378, WJ/386, Letters/282, PE/17:16, PE/17:18, PE/17:32, PE/17:131 [[ⁿdûn](#) + [adan](#)]

ⁿdúnedain ld. [ⁿdúnadan](#)

ⁿdúnedhel ['duːnɛðɛɬ] *tsz.* **ⁿdúnedhil** ['duːnɛðiɬ] *fn.* nyugati tünde (→ a noldákra és a sindákra egyaránt használatos kifejezés, bár kezdetben kifejezetten a noldákat jelölte) WJ/378, WJ/386, PE/17:140-41 [[ⁿdûn](#) + [edhel](#)]

ⁿdúnedhil ld. [ⁿdúnedhel](#)

ⁿdúnel ['duːnɛɬ] *fn.* nolda (szsz. “nyugati tünde”) (ld. még [aerel](#), [*aeredhel](#), [edaerel](#), [edaeron](#), [egel](#), [egledhel](#), [gódhel](#), [*golodh](#), [#lachenn](#), [noll](#), [ódhel](#)) PE/17:140-41

dûr [duːr] *tsz.* **duir** [dujɹ] *mn.* sötét, homályos (*baljóslatúan, rosszat/gonoszat sejtezően*) (vö. *Barad-dûr* (= Q *Lúnaturco*, *Taras Lúna*; BS *Lugbûrz*) ‘Sötét Torony’, *Caragdûr* ‘Sötét Fog’, *Glindûr* ‘?Sötét Pillantás’, *Durthang* ‘Sötét Zsarnokság’, *Emyn Duir* ‘Sötét Dombok’) (ld. még [ogol II](#), ill. [dofn](#), [ⁿdoll](#), [úgal](#)) Etym/354, Silm/449, UT/561, RC/274, PE/17:31, PE/17:85, PE/17:125, PE/17:152, (PE/21:81) [(Etym:) N dûr < √DO3, √DÔ ▪ (PE/17:) S dûr (+ [dû](#)) < (n)dūrā < √(N)DUR ▪ (PE/21:) (CE durnu)]

dúredhel ['duːrɛðɛɬ] *fn.* avár (szsz. “sötét-tünde”) (ld. még [avar](#), [dúríon](#), [gavar](#), [moravar](#), [morbenedh](#), [mornedhel](#), [nínedhel](#), [rúnavar](#), [rúnedhel](#)) Etym/354 [[dûr](#) + [edhel](#); (Etym:) N duredhel < √DO3, √DÔ]

durgul ['durgul] *fn.* boszorkányság, fekete mágia (ld. még [ⁿgûl](#), [ⁿguldur](#), [morgul](#)) Etym/377 [[dûr](#) + [ⁿgûl](#); (Etym:) N durgul < √NGOL]

dúríon ['duːrjɔn] *fn.* avár (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [gavar](#), [moravar](#), [morbenedh](#), [mornedhel](#), [nínedhel](#), [rúnavar](#), [rúnedhel](#)) Etym/354, Etym/374 [(Etym:) N dúríon < √DO3, √DÔ]

!dúvad ['duːvad] *fn.* vacsora [[dû](#) + [mâd](#)]

ⁿdúven ['duːvɛn] *tsz.* **ⁿdúvin** ['duːvin] *fn.* jelentése bizonytalan, feltehetőleg ‘nyugat’ (mint “nyugati irány”) (vö. Q *númen*) Etym/376, VT/45:38 [(Etym-VT/45:) N dúven *tsz.* dúvin < √NDÛ]

ⁿdúvin ld. [ⁿdúven](#)

#dúvui ['duvuɹ] *mn.* jelentése alighanem ‘nyomasztó’, ‘terhes’, ‘nehéz’ VT/45:11 [(VT/45:) N dúvui < √DUB]

dúwath ld. [dúath](#)

dý- ld. [dýr](#)

dýgar ['dyːgar] **1.** *mn.* tévesen/helytelenül/hibásan tevő/cselekvő **2.** *fn.* téves/helytelen/hibás tett/cselekedet PE/17:151 [[dý-](#) + [*car-](#); (PE/17:) S dýgar < √DEWE]

dýl [dyːl] *fn.* tévedés, hiba (ld. még [mist](#), [#mistad](#)) PE/17:151 [(PE/17:) S dýl < deulē < √DEWE]

dýlt ld. [dolt](#)

dym ld. [dom](#)

#ⁿdýr I [dyːr] (DS **ⁿdior** ['diːɔr]) *fn.* (trón)örökös, (jog)utód (vö. a *Dior* személynévvel, vmint Q *neuro*) (ld. még [*hîl](#)) Etym/375, VT/45:37 [(Etym-VT/45:) N Dûr, Dor. Dior < *ndeuro < √NDEW]

dýr II [dyːr] (**dý-** [dyː]) *mn.* téves, helytelen, hibás (vö. [dýgar](#)) PE/17:151 [(PE/17:) dýr, dý- < √DEWE]

ⁿdýr III ld. [ⁿdôr](#)

dýrn ld. [dorn](#)

DH

-dh [ð] (**-dhir** [ðir], **-dhid** [ðid]) *r.* ø; -ja, -i
(= *E/2-es igei személyrag ?udvarias-formális alakja*), -nak/-nek; -ják, -ik
(= *T/2-es igei személyrag ?udvarias-formális, ill. duális ?udvarias-formális alakja*)
(vö. **ceridh** (= Q **caritar**) ‘(ön/önök/önök ketten) csinál/csinálnak’ v. ‘(ön/önök/önök ketten) csinálja/csinálják’, **galodh** (= Q **alatar**) ‘(ön/önök/?önök ketten) nő/nőnek’, **ceridhir** (= Q **carinte**) ‘(önök) csinálnak’ v. ‘(önök) csinálják’, **galadhir** (= Q **alante**) ‘(önök) nőnek’, **ceridhid** (= Q **caristar**) ‘(önök ketten) csinálnak’ v. ‘(önök ketten) csinálják’, #**galadhid** (= Q **alastar**) ‘(önök ketten) nőnek’ (ld. még [-l](#)) *PE/17:132*

-dhid ld. [-dh](#)

-dhir ld. [-dh](#)

dha ld. [*da](#)

E, Ê

e I [ɛ] *nm.* ö (vö. *ar e aníra ennas suil-annad mhellyn ín phain* ‘és ott üdvözölni kívánja minden barátját’, *edregol e aníra tírad i Cherdir Perhael* ‘különösképp szeretné látni Csavardi mestert’) *SD/128-31, VT/31:23*

e II ld. [ed I](#)

e- ld. [ena](#)

-eb [ɛb] *k.* -teli (*melléknévképző*) (vö. [agla-reb](#), [!bíleb](#), [caeleb](#), [!coleb](#), [deleb](#), [fireb](#), [*ⁿgortheb](#), [uireb](#), vmint Q *-inqua*) (ld. még [*-en II](#), [*-ren](#), [-ui](#)) *WJ/412* [(WJ:) S -eb < *-ipa < *-ikwa]

#ebennin ld. [abonnen](#)

†ebœnnin ld. [abonnen](#)

ech [ɛx] *fn.* tüske, tövis (vö. Q *ecco*) (ld. még [êg](#), [erch](#)) *Etym/355, VT/45:12* [(Etym-VT/45:) N ech < √EK, √EKTI]

echad ['ɛxad] *fn.* tábor (vö. *Echad i Sedryn* ‘A Hűségesek Tábor’) (ld. még [estolad](#)) *UT/557*

echad- ['ɛxad] (*inf.* **echedi** ['ɛxedi], *m.* *E/3* **echant** ['ɛxant], *part.* **echannen** ['ɛxannen]) *i.* készít, csinál, (meg)formál, kidolgoz, kialakít (vö. *Im Narvi hain echant* ‘Én, Narvi készítettem őket’ v. ‘Maga Narvi készítette őket’, *Im Elrond echanthel* ‘?Maga Elrond készített téged’ v. ‘?Magad Elrond készített’) (ld. még [*car-](#)) *Etym/363, LotR/II:4, VT/45:19, VT/47:38, PE/17:40, PE/17:42* [(Etym-VT/45:) N echedi, echant, echannen < *et-kat < √KAT ▪ (PE/17:) S echad-, echant < etkat-, etkantē]

echain ['ɛxaj̃n] *mn.* újjáépített (vö. *Oste-chain* ‘Újjáépített Város’ = Os(t)giliath) *TI/424*

echannen ld. [echad-](#)

echant ld. [echad-](#)

echedi ld. [echad-](#)

echil ['ɛxi̯ɫ] *tsz.* **echil 1.** *fn.* követő (*személy*) **2.** *fn., tág.* ember (azaz *a tündéket követő személy*) (vö. Q *hildor*) (ld. még [aphadon](#)) *WJ/219*

echor ['ɛxɔr] *fn.* külső kör/gyűrű (vö. *Ram-mas Echor* ‘A Külső Gyűrű Nagy Fala’, *Orfalch Echor* ‘?A Külső Gyűrű Fő Hasa-

déka’, *Eryd Echor* ‘Körülfogó Hegyek’, szsz. “gyűrűhegyek”, *Echoriath* ‘Körülfogó Kerítés’, szsz. “gyűrűkerítés”) *LotR/V:1, LotR/Index, Silm/449, WR/227, RC/512, PE/17:100* [[ed- I](#) + [*corn II](#)]

echui ['ɛxuj] *fn.* (fel)ébredés (vö. *Nen Echui* (= Q *Cuiviénen*) ‘Az Ébredés Vize’, vmint Q *cuive*) *Etym/366, Silm/448* [(Etym:) N echui(w) < *etkuiwē < √KUY]

!echuia- ['ɛxuj.ɑ] *i.* (fel)ébred [[√ET](#) + [√KUY](#)]

echuir ['ɛxujr] *fn.* kora tavasz (szsz. “kikelet”) (vö. *nelchaenen uin Echuir* ‘a kora tavasztól számított harmincadik napon’, *nelchaenen ned Echuir* ‘a kora tavasz harmincadik napján’) (ld. még [ethuil](#), [*tuil](#)) *LotR/D, Silm/448, PM/135, SD/128-31, VT/31:23*

ecthel ['ɛkθɛɫ] *fn.* lándzsahegy (ld. még [eith](#), [thela](#)) *Etym/388* [[êg](#) + [thela](#); (Etym:) N eghel, ecthel < √EK + √STELEG]

-ed I [ɛd] *k.* az i-tővű igékből képzett gerundium képzője (vö. [cabed](#), [cared](#), [*cened](#), [*gonoded](#), [othgared](#)) [(PE/17:) -ed < -ita] *PE/17:68, PE/17:132*

-ed II [ɛd] *j.* (az ő) ...-(j)a, -(j)e (vö. *lammed* ‘(az ő) nyelve’) *PE/17:46*

ed I [ɛd] (**e** [ɛ], **ef** [ɛv], **es** [ɛs], **eth** [ɛθ], ill. **ed-** [ɛd]) **I. 1.** *esz.* -ból/-ből, kifelé vhonnan (→ redukált formában **e**, az ‘f’-el, ‘s-el’ és ‘th’-val kezdődő szavak előtt, azokhoz hasonulva rendre **ef**, **es**, ill. **eth** alakban) *WJ/367, (PE/17:24), (PE/17:45), (PE/17:51), (PE/21:55), (PE/21:70)* **I. 2.** *hsz. pref.* ki-, kifelé, elő- *Etym/356, VT/31:24, (PE/17:167)* (vö. [edlenn](#), [edonna-](#), [edraith](#), [ephed-](#), [ethir I](#), [ethir II](#), vmint Q *et-*) **II. mn. pref.** külső (ld. [echor](#), [#edrain](#), [ephel](#)) *(PE/17:65)* [(Etym:) N ed- < √ET ▪ (WJ:) S ed < *et ▪ (PE/17:) (e(t); et- < √ET) ▪ (PE/21:) (CE et; PQ *et)]

ed II [ɛd] *nm.* jelentése feltehetőleg ‘az(t)’ (vö. *i #’linn hen agorer Edain #vi Vele-rian, ach hî in Ellath îr ed epholar* ‘?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’) *VT/50:5, VT/50:15, VT/50:17-18*

ed- ld. [ed](#)

edaerel [ɛd'ɑɛɛɫ] *fn.* nolda (ld. még [aerel](#), [*aeredhel](#), [dúnel](#), [edaeron](#), [egel](#), [egledhel](#),

[gódhel](#), [ⁿgolodh](#), [#lachenn](#), [noll](#), [ódhel](#))
PE/17:140

edaeron [ɛd'æɾɒn] *fn.* nolda (ld. még [aerel](#),
[*aeredhel](#), [dúnel](#), [edaerel](#), [egel](#), [egledhel](#),
[gódhel](#), [ⁿgolodh](#), [#lachenn](#), [noll](#), [ódhel](#))
PE/17:140

#edaib ld. [adab](#)

edaid [ɛdaɪd] *mn.* kettős, kétszeres (ld.
még [*adu](#), [tadol](#), [ui-](#)) VT/42:26-27

edain ld. [adan](#)

#edair ld. [adar](#)

eden [ɛdɛn] *mn.* új, újra kezdődő (ld. még
[cîw](#), [*gwain](#), [#sain](#)) *Etym*/349 [(*Etym*:) N eden
< √AT(AT)]

edenedair ld. [*adanadar](#)

edhel [ɛðɛɬ] *tsz.* **edhil** [ɛðiɬ] *fn.* tünde
(→ feltehetőleg rokonságban v. kapcsolat-
ban van a Q **elda** szóval, amely kifejezet-
ten a quendek nyugati ágát jelölte, a S
edhel azonban – bár a sindák kezdetben
kifejezetten önmagukra használták – az ál-
talános megnevezése volt a tündéknek,
minthogy az ősi **kwenedē** szó származéka
(ld. [†penedh](#)) kikopott a nyelvükből) (vö.
[*banedhel](#), [edhelharn](#), [edhelvein](#), [*gwan-
edhel](#), ill. **Edhellond** ‘Tünde-kikötő’,
Edhellos (= Q **Eldalóte**) ‘Tündevirág’,
Adanedhel ‘Tünde-ember’, **Aredhel** ‘Ne-
mes Tünde’, **Glóredhel** ‘?Aranytünde’,
Aerlinn in Edhil o Imladris ‘?a völgy-
zugolyi tündék himnusza’, **Ost-in-Edhil** ‘A
Tündék Városa’, **mellyn enin edhellion** ‘?a
tündék barátai’) (ld. még [†eledh](#), [†elen](#),
[†penedh](#), [†penn](#) **I**) *Etym*/356, *Silm*/449, *WJ*/363-
64, *WJ*/377, *RGeo*/62, *PE*/17:139-41, *PE*/17:151-
52 [(*Etym*:) N edhel *tsz.* edhil < √ÉLED ▪ (*WJ*:) S
edhel *tsz.* edhil < √DEL ▪ (*PE*/17:) S edhel *tsz.*
edhil < *edelā < √DEL]

edhelharn [ɛðɛɬharn] *fn.* tündekő (vö.
Edhelharn (= Q **Elessar**) ‘Tündekő’)
SD/128-31, *VT*/31:24 [[edhel](#) + [sarn](#)]

edhellen [ɛðɛllɛn] *mn.* tünde-, a tündék
...(j)a(i), -(j)e(i) (vö. **Annon edhellen**, **ed-
ro hi ammen!** ‘Tündék kapuja, tárulj fel
most nekünk!’) *LotR*/II:4, *RS*/463, *PE*/17:45
[[edhel](#) + [*-ren](#)]

edhellim ld. [edhelrim](#)

edhelrim [ɛðɛɬrim] (**edhellim** [ɛðɛllim])
fn., *gyn.* tündék, a tündék népe (ld. még

[eledhrim](#), [penedhrim](#)) *UT*/558, *PE*/17:139
[[edhel](#) + [rim](#) **I**]

edhelvein [ɛðɛɬvɛjn] (**edhelwen** [ɛðɛɬ-
wɛn]) *mn.* tündeszép (vö. **Arwen Edhelvein**
Elrenniel (= Q **Arwen Vanimelda Ele-
rondiel**) ‘Tündeszép Arwen, Elrond lánya’,
vmint Q **eldavanima**) (ld. még [*banedhel](#),
[*gwanedhel](#)) *PE*/17:56-57 [[edhel](#) + [*-vein](#)/
[*-wen](#)]

edhelwen ld. [edhelvein](#)

edhil ld. [edhel](#)

#edinor [ɛdinɒr] *fn.* évforduló *Etym*/400 [[ad](#)
+ [in](#) **I** + [aur](#); (*Etym*:) N edinar < atyēnar <
√YEN]

edíw ld. [*dew-](#)

#†edlant ld. [*#edledhia-](#)

***#edledh-** [ɛdlɛð] (*inf.* **#edledhi** [ɛdlɛði]) *i.*
száműzetésbe megy (ld. még [*#edledhia-](#))
Etym/368, *VT*/45:27 [(*Etym*-*VT*/45:) N egledhi <
ON etledie < √LED]

#edledhas ld. [*#edledhia-](#)

#edledhi ld. [*#edledh-](#)

***#edledhia-** [ɛdlɛði.ɑ] (*inf.* **#edledhio** [ɛdlɛ-
ði.ɔ], *m.* *E*/3 **#†edlant** [ɛdlant], **#edledhas**
[ɛdlɛðas]) *i.* száműzetésbe megy (ld. még
[*#edledh-](#)) *Etym*/368, *VT*/45:27 [(*Etym*-*VT*/45:)
N egledhio, †eglant, egledhas < √LED]

#edledhio ld. [*#edledhia-](#)

#edledhron [ɛdlɛðrɒn] *fn.* száműzött,
számkivetett (*személy*) (ld. még [neithan](#))
Etym/368 [(*Etym*:) N egledhron < ON etledro <
√LED]

edlenn [ɛdlɛnn] *mn.* száműzött, számkive-
tett *Etym*/368, *PE*/17:51 [(*Etym*:) N eglenn < ON
etlenna < √LED ▪ (*PE*/17:) S edlenn < etlendā <
√LED]

edlon [ɛdlɒn] *fn.* idegen, kívülálló (ld. még
[athal](#), [othol](#)) *PE*/17:141 [(*PE*/17:) S edlon <
etlō]

***edlothia-** [ɛdlɒθi.ɑ] *i.* (ki)virágzik (ld. [ed-
lothiad](#))

edlothiad [ɛdlɒθi.ad] *ger.* jelentése aligha-
nem ‘(ki)virágzás’ (→ az [*edlothia-](#) igé-
ből) *WR*/293

edonna- [ɛdlɒnnɑ] *i.* nemz (ld. még [*onna-](#))
Etym/379 [[ed-](#) **I** + [*onna-](#); (*Etym*:) N edonna- <
√ONO]

edra- ['ɛdra] (*imp.* **edro** ['ɛdro]) *i.* (ki)nyílik, (ki)táru (vö. *Annon edhellen, edro hi ammen!* ‘Tündék kapuja, táruj fel most nekünk!’) *Etym/357, LotR/II:4, RS/463, PE/17:18, PE/17:45* [(*Etym.*) N edro < √ETER ▪ (*PE/17:*) S edra- < etr-]

#edrain ['ɛdrajn] *fn.* határ, mezsgye, pereg, szél (*úté, erdőé, városé, stb.*) (ld. még **#rain I**, ill. **gland**, ***taeg**) *Etym/383* [**ed-** **I** + **#rain I**; (*Etym.*) N edrein < √REG]

edraith ['ɛdrajθ] *fn.* megmentés, kimentés (vö. *Naur an edraith ammen!* ‘[Legyen] tűz a megmentésünkre!’) *LotR/II:3-4, TI/175, PE/17:38* [(*PE/17:*) S edraith < et + rekti(e) < √REK]

edregol ['ɛdrɛg] *hsz.* különösen, különösképp, főként (*edregol e aníra tírad i Cherdir Perhael* ‘különösképp szeretné látni Csavardi mestert’) *SD/128-31, VT/31:24*

edro ld. **edra-**

edwen ['ɛdwen] *szn.* második (vö. *erin Gwirith edwen* ‘április másodikán’) (ld. még **tadui**) *SD/128-31, VT/31:24*

ef ld. **ed I**

***-eg I** [ɛg] *k.* -(cs)ka/-(cs)ke (*kicsinyítő képző*) (ld. **atheg**, **honeg**, **!miphileg**, **no-gotheg**, **pesseg**, **toleg**) (ld. még ***-ch I**, **-ig**) *VT/48:16-17*

-eg II [ɛg] (**-egir** ['ɛgir]) *j.* (a te) ...-d, (a ti) ...-tok, -tek, -tök (?*bizalmas-tegező*) (vö. *lammeg* ‘(a te) nyelved’ v. ‘(a ti) nyelvetek’, *lammegir* ‘(a ti) nyelvetek’) *PE/17:46*

***-eg III** [ɛg] *k.* egyesszámú főnévképző (ld. **lheweg**) (ld. még ***-ig II**, ***-od I**, ***-og**)

êg [ɛ:g] *fn.* túske, tövis (ld. még **ech**, **erch**) *Etym/355* [(*Etym.*) N êg < √EK, √EKTII]

egel ['ɛgɛɿ] *tsz.* **igil** ['igiɿ] *gyn.* **eglath** ['ɛglaθ] *fn.* nolda (ld. még **aerel**, ***aeredhel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egledhel**, **gódhel**, **golodh**, **#lachenn**, **noll**, **ódhel**) *PE/17:140-41*

-egir ld. **-eg II**

egla- ld. **eglan**

egladhrim [ɛg'laðrim] *fn., gyn.* falasi tündék, a Falas tünde-népe (bár eredetileg általánosan a sindák/szürke-tündék népének megnevezése volt) (szsz. ‘az elhagyottak’) (ld. még **falathrim**) *WJ/365, WJ/379* [**eglan** + **rim I**; (*WJ:*) S egladhrim < √HEK]

eglain ld. **eglan**

eglainn ld. **aglann**

eglan ['ɛgla] (**egla-** ['ɛgla]) *tsz.* **eglain** ['ɛglaj] *gyn.* **eglath** ['ɛglaθ] **1.** *mn.* elhagyott, cserbenhagyott **2.** *fn.* falasi tünde (bár eredetileg általánosan a sindák/szürke-tündék megnevezése volt) (szsz. ‘az elhagyott’) (vö. *Eglamar* (= Q *Hecelmar*) ‘Az Elhagyottak Otthona’, *Eglador* ‘Az Elhagyottak Földje’, *Egladil* ‘Tünde-fok’, *Eglarest* ‘?Tünde-vágat’, *Eglahir* ‘?Tünde-folyó’, *Emyn Eglain* ‘Eglamar Dombjai’, szsz. ‘az elhagyatottak dombjai’) *Silm/405, MR/443, WJ/365, WJ/379-80, WJ/438, VT/42:4, PE/18:77* [(*WJ:*) S eglan *tsz.* eglain < *heklanā < √HEK, S egla- < *hek(e)lā < √HEK; S egla- < *ekla ▪ (*VT/42:*) S egla-, eglan- < etlā; S egla-, eglan- < *etla]

eglarim ['ɛglarim] *fn., gyn.* noldák, a noldák népe (ld. még **eglathrim**, **eglawaith**, **eg-lir**, **gódhellim**, **golodhrim**, **nellir**, **ódhellim**) *PE/17:141* [**egel/egla-** + **rim I**]

eglath ld. **egel**, **eglan**

eglathrim [ɛg'laθrim] *fn., gyn.* noldák, a noldák népe (ld. még **eglarim**, **eglawaith**, **eg-lir**, **gódhellim**, **golodhrim**, **nellir**, **ódhellim**) *PE/17:140* [**eglath/eglath-** + **rim I**]

eglawaith ['ɛglawajθ] *fn., gyn.* noldák, a noldák népe (ld. még **eglarim**, **eglathrim**, **eg-lir**, **gódhellim**, **golodhrim**, **nellir**, **ódhellim**) *PE/17:140*

egledhel ['ɛglɛðɛɿ] *fn.* nolda (ld. még **aerel**, ***aeredhel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egel**, **gódhel**, **golodh**, **#lachenn**, **noll**, **ódhel**) *PE/17:140*

***egleria-** [ɛg'lɛri.ɿ] (*imp.* **eglerio** [ɛg'lɛri.ɔ]) *i.* magasztal, dicsér, dicsőit (vö. *Daur a Berhael, Conin en Annûn! Eglerio!* ‘Dícsérjük Frodót és Samut, a Nyugat Hercegeit!’) (ld. még **#^mbeleitha-**) *LotR/VI:4, Letters/448(308), PE/17:102*

eglerio ld. ***egleria-**

egleth ['ɛglɛθ] *fn., nn.* nolda nő *PE/17:140*

eg-lir ['ɛglir] *fn., gyn.* noldák, a noldák népe (ld. még **eglarim**, **eglathrim**, **eglawaith**, **gódhellim**, **golodhrim**, **nellir**, **ódhellim**) *PE/17:140-41*

eglon ['ɛglɔn] *fn., hn.* nolda férfi (ld. még **nollon**) *PE/17:140-41* [(*PE/17:*) S eglon < etlō]

egnas [ˈɛɡnas] **1.** *fn.* hegy, csúcs (ld. még [*aeg I](#), [ment](#), [nass](#), [till](#)) **2.** *fn., tág.* hegy-csúcs, hegytető, hegyorom (ld. még [#aegas](#), [taen I](#), ill. [nimras](#), [#rasg I](#), [rass](#), [tarag](#)) VT/45:12 [[êg](#) + [nass](#); (VT/45:) N egnas < √EK, √EKTI]

ego! [ˈɛɡo] *isz., pej.* tűnés!, el innen!, takarodj! WJ/365 [(WJ:) S ego! < *hek(e) ā < √HEK]

egor [ˈɛɡor] *ksz.* (a)vagy (vö. *erin dolothen Ethuil, egor ben genediad Drannail erin Gwirth edwen* ‘a tavasz nyolcadik napján, avagy a megyei időszámítás szerint április másodikán’) SD/128-31, VT/31:24

!eichia- [ˈɛjxi.ɑ] *i.* (meg)változik (ld. Q **ahya-*)

eilian [ˈɛjli.ɑn] (**#elian** [ˈɛli.ɑn]) *fn.* szivárvány (szsz. “égi híd”) (vö. Q *helyanwe*) (ld. még [ninniach](#)) Etym/360, Etym/400, VT/46:22, (PE/22:27) [[*ell II](#) + [#ianu](#); (Etym-VT/46:) N eilian(w), elianw < ON elyadme < √3EL + √YAT ▪ (PE/22:) (ON elyanme)]

eilph ld. [alph](#)

***ein-** **I** ld. [an](#)

ein- **II** [ɛjn] *mn. pref.* jelentése alighanem ‘kiváló’, ‘nagyszerű’ (vö. Q *amya-*) (ld. még [mae-](#)) PE/17:163 [(PE/17) S ein- < anya < amya < √MAY]

einior [ˈɛjni.ɔr] *mn.* idősebb, öregebb (vö. *Aran Einior* ‘Idősebb Király’ = Manwe) PM/358 [[an-](#) + [iaur](#)]

eir ld. [air](#)

eirien [ˈɛjri.ɛn] *fn.* százszorszép (vö. az *Ei-rien* személynévvel) SD/128-31, VT/31:24-25

eith [ɛjθ] *fn.* lándzsahegy (ld. még [ecthel](#), [thela](#)) Etym/355, VT/45:12 [(Etym-VT/45:) N eith < √EK, √EKTI]

eitha- **I** [ˈɛjθɑ] **1.** *i.* (meg)szúr, átszúr, keresztüldöf (ld. még [*ercha-](#), [nasta-](#)) **2.** *i., tág.* (meg)sért, sérteget WJ/365 [(WJ:) S eitha- < PQ *ekta- < √HEK]

eitha- **II** [ˈɛjθɑ] *i.* enyhít, csillapít (*fájdalmat, szenvedést*), enyhülést, könnyebbséget szerez (vkinek), megkönnyít, megszabadít (vkit vmitől), (meg)segít (vkít), segítségére siet (vkinek) (vö. Q *asya-*) (ld. még [natha-](#), [!reitha-](#)) PE/17:148 [(PE/17:) S eitha- < √ATHA]

eithad [ˈɛjθɑð] *ger.* sértés, sértegetés (→ az [eitha-](#) igéből) WJ/365 [(WJ:) S eithad < √HEK]

eithel [ˈɛjθɛΛ] *tsz.* **eithil** [ˈɛjθiΛ] *fn.* kifolyás, lefolyás (*vízé*), forrás, kút (vö. *Eithel Sirion* ‘A Sirion Forrása’, *Barad Eithel* ‘A Forrás Tornya’, *Eithe(i)l Ivrin* ‘Az Ivrin Forrása(i)’, *Mitheithel* ‘Deres Forrás’, szsz. “szürke forrás”, vmint Q *ehtele*) (ld. még [#celu](#)) Etym/363, Silm/449, Silm/452, WJ/139 [(Etym:) N eithel < *ektele < *etkelē < √KEL ▪ (Silm:) S eithel < etkelē]

eithil ld. [eithel](#)

!eithor [ˈɛjθɔr] *mn.* másik (vö. Q *eces, exa*) [√KES]

eithro [ˈɛjθɔrɔ] *hsz.* jelentése feltehetőleg ‘szintén’, ‘is’, esetleg ‘másként’, ‘másképp(en)’ (vö. *i #Veleglin i eithro en estar i-Chîn Húrin* ‘?a Nagy Ének, amelyet Húrin Gyermekének is neveznek’) VT/50:5, VT/50:12-13

-el I ld. [!ell I](#)

***-el II** [eΛ] *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik képzője (vö. [emel](#), [*riel](#), [rodel](#), ill. *Adanel* ‘?Emberleány’, *Nimrodel* ‘Fehér Nemes-hölgy’ v. ‘A Fehér Barlang Hölgye’) (ld. még [-en III](#), [-es](#), [-eth I](#), [-iel](#), [*-il II](#), [*-res](#), [*-reth II](#), [*-ril](#))

-el III [eΛ] (**-elir** [ˈɛlir]) *j.* (az ön) ...-d, (az önök) ...-(j)a, -(j)e (?*udvarias-formális*) (vö. *lammel* ‘(az ön) nyelve’ v. ‘(az önök) nyelve’, *lammelir* ‘(az önök) nyelve’) PE/17:46

†êl [e:ɫ] (**el-** [ɛɫ], **elen** [ˈɛlɛn]) *tsz.* **elin** [ˈɛlin] *gyn.* **elenath** [ˈɛlɛnɑθ] *fn.* csillag (→ a gyűjtőnévi alak kivételével kevéssé használt, jobbra csak a költői nyelvben, ill. néhány régebbi eredetű szóösszetételben és személynévben előforduló szó, melyet a mindennapi nyelvhasználatban nagyrészt a ⁽ⁿ⁾[gail](#) szó helyettesített) (vö. *Narn en-Êl* ‘A Csillag története’, *Narn e-Dant Gondolin ar Orthad en-Êl* ‘Gondolin bukásának és a Csillag felemelkedésének története’, *Elrond* (= Q *Elerondo*) ‘Csillagkupola’ v. ‘Csillagtest’, *Elros* (= Q *Elerosse*; Ad. *Gimilzôr*) ‘Csillagtajték’, *Elwing* ‘Csillagpermet’, *Elbereth* ‘Csillagkirálynő’, *Eladar* ‘Csillag-atya’, *Nan Elmoth* ‘?A Csillagos Alkonyat Völgye’, *Anglachel* ‘?A Lángoló

Csillag Vasa', *Anguirel* 'A Tüzes Csillag Vasa', *Bereth (in)-elin* 'A Csillagok Királynője' = Elbereth, *sili(e)vren penna miriel o menel aglar elenath* 'tündöklő ékkőként hull alá a mennyei csillagsereg kristályos ragyogása', vmint T, Q *elen*) *Etym*/356, *LotR*/II:1, *LotR*/VI:9, *Silm*/449, *WJ*/363, *MR*/373, *MR*/387, *RGeo*/64-65, *RGeo*/67, *Letters*/281, *PE*/17:20-25, *PE*/17:55, *PE*/17:66-67, *PE*/17:133, *PE*/17:139-40, *PE*/17:151, *PE*/17:176, *PE*/22:150 [(*Etym*:) N el- < √EL ▪ (*MR*:) S el- < *elen ▪ (*WJ*:) S êl tsz. elin *gyn.* elenath < √EL ▪ (*Letters*:) êl tsz. elin < *elen tsz. *elenī < √EL ▪ (*PE*/17:) S êl, elen tsz. elin (elenath) < √EL; S el- < *elen < √ELEN ▪ (*PE*/22:) S elin < elenī]

el- I ld. [†ell I](#)

***el- II** ld. [*ell II](#)

el- III ld. [†êl](#)

elanor ['elanɔr] *fn.* aranyszínű, csillag formájú virág (szsz. "napcsillag") (vö. az *Ela-nor* személynévvel) *LotR*/VI:9, *UT*/279, *SD*/128-31, *Letters*/402, *VT*/31:24, *PE*/17:55, *PE*/17:111 [[†êl](#) + [Anor](#)]

eldeth ld. [elleth](#)

eldrim ld. [elrim](#)

[†eledh](#) ['elɛð] *tsz.* **elidh** ['elið] *fn.* tünde (→ mint önálló szó kikopott a nyelvből, és csupán néhány személynévben maradt fenn) (vö. *Eledhwen* 'Tündeszép' v. 'Tündelány', vmint Q *elda*) (ld. még [edhel](#), [†elen](#), [†penedh](#), [†penn I](#)) *Etym*/356, *Etym*/366, *Silm*/449, *UT*/574, *Letters*/281, *PE*/17:140-41, (*PE*/21:64), (*PE*/21:73) [(*Etym*:) N *eledh* tsz. *elidh* < √ÉLED ▪ (*Letters*:) S *eledh* tsz. *elidh* < *eledā* < √EL ▪ (*PE*/17:) S *eledh* tsz. *elidh* < *eledā* ▪ (*PE*/21:) (CE *eledā*'ta, *eleda*'tta '[egy] pár tünde'; PQ *Eledām* '[a] tündék', *Eledālī* 'néhány tünde')]

eledhes ['elɛðes] *fn, nn.* tündelány, tünde nő (általában) *PE*/17:141 [[†eledh](#) + [-es](#)]

eledhon ['elɛðɔn] *fn., hn.* tünde férfi (általában) *PE*/17:141 [[†eledh](#) + [-on I](#)]

eledhrim [ɛ'leðrim] *fn., gyn.* tündék, a tündék népe (ld. még [edhelrim](#), [penedhrim](#)) *Etym*/356, *UT*/558, *WJ*/363, *WJ*/377-78, *PE*/17:141 [[†eledh](#)/[†elen](#)] + [rim I](#); (*Etym*:) N *eledhrim* < √ÉLED ▪ (*WJ*:) S *eledhrim* < √EL]

[†elen I](#) ['elɛn] *tsz.* **elin** ['elɪn] *fn.* tünde (ld. még [edhel](#), [†eledh](#), [†penedh](#), [†penn I](#)) *WJ*/363, *WJ*/377-78 [(*WJ*:) S *elen* tsz. *elin* < √EL]

elen II ld. [†êl](#)

elenath ld. [†êl](#)

Elfaron ['ɛɫfaron] *fn.* Hold (szsz. "égi vadász") (ld. még [†Ithil](#), [#Raun](#)) *Etym*/387, *VT*/46:15 [[*ell II](#) + [*faron](#); (*Etym*:) N *Elfaron* < √SPAR]

***#elia- I** ['eli.ɑ] (*jel.* *E*/3 [#ail](#) ['ɑjɪ]) *i.* esik (az eső) *Etym*/396, *VT*/46:20 [(*Etym*-*VT*/46:) N *eil*, *œil* < *ulyā < √ULU]

elia- II ['eli.ɑ] *i.* támogat, elősegít, előmozdít, sikerre segít, felvirágoztat (vö. Q *alya-*) *PE*/17:146 [(*PE*/17:) S *elia-* < √ALA]

#elian ld. [eilian](#)

elidh ld. [†eledh](#)

elin I ld. [†êl](#)

elin II ld. [elen](#)

-elir ld. [-el III](#)

[†ell I](#) [ɛɪ] (**ell-**, **el-**, **-el** [ɛɪ]) *tsz.* **-il** [iɪ] *gyn.* **ellath** ['ellɑθ] *fn.* tünde (→ a Q *elda* szó származéka, mellyel elsősorban a száműzött noldákat illették; önálló szóként nem használták, elő- és utótagként azonban számos köznévi és tulajdonnévi alkotóeleme volt) (vö. [ellon](#), [elles](#), [elleth](#), [ellir](#), [elrim](#), [*elvellon](#), ill. [aerel](#), [dúnel](#), [edaerel](#), [glinnel](#), [gódhel](#), [gwanwel](#), [laegel](#), [lindel](#), [miniel](#), [ódhel](#), ill. *Elladan* 'Tünde-ember', *Elrohir* 'Tündelovag', *Aranel* '?Királyi Tünde', *i #l'inn hen agorer Edain #vi Velerian, ach hî in Ellath îr ed epholar* '?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá', *os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian ar in Ellath epholar eno vi Eressai* '?a Nagy Énekből, amelyet az emberek Beleriandban alkottak, és [amelyre] a tündék még mindig emlékeznek Eresseán', *sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen* '?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek', szsz. "most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)", vmint T *ella*, *ello*) *WJ*/363-64, *WJ*/378, *Letters*/281, *VT*/50:5, *VT*/50:15, *VT*/50:17-19, *VT*/50:23, *PE*/17:140-41, *PE*/17:152, (*PE*/21:64), (*PE*/21:73) [(*WJ*:) S *ell-*, *-el* tsz. *-il* < √EL ▪ (*Letters*:) S *ell*, *ell-*, *el-* < *eld* < Q *elda* ▪ (*PE*/17:) S *ell* < *eldō*; S *ell* < *eldā*; S *ell* < *eld-* < Q *elda* < *eledā* ▪ (*PE*/21:) (CE *eledā*'ta, *eleda*'tta '[egy] pár tünde'; PQ *Eledām* '[a] tündék', *Eledālī* 'néhány tünde')]

ell II** [ɛl] (el-** [ɛl]) *fn.* ég (ld. [eilian](#), [El-faron](#), ill. **Elthor(o)n** ‘Égi Sas’ *Etym/392*) (vö. Q **helle**) (*Etym/360*) [(*Etym.*:) (ON elle < √3EL)]

ell- ld. [†ell I](#)

ellas [ˈɛllas] *fn., nn.* jelentése valószínűleg ‘tündelány, tündeánya(zó), tünde nő’ (→ a száműzött noldákra használatos kifejezés) (vö. **Haudh en/nan Ellas** ‘A Tündelány Dombja’) (ld. még [elles](#), [elleth](#)) *PE/17:97*

ellath I ld. [†ell I](#)

elles [ˈɛlɛs] *fn., nn.* tündelány, tündeánya(zó), tünde nő (→ a száműzött noldákra használatos kifejezés) (ld. még [ellas](#), [elleth](#)) *PE/17:152* [[†ell I](#) + [-es](#)]

elleth [ˈɛllɛθ] (**eldeth** [ˈɛldɛθ]) *tsz. ellith* [ˈɛl-liθ] *fn., nn.* tündelány, tündeánya(zó), tünde nő (→ a száműzött noldákra használatos kifejezés) (vö. **Haudh-en-Elleth** ‘A Tündelány Dombja’) (ld. még [ellas](#), [elles](#)) *Silm/266, UT/574, WJ/148, WJ/363-64, WJ/377, PE/17:140-41* [[†ell I](#) + [-eth I](#)]

ellir [ˈɛllir] *fn., gyn.* tündék, a tündék népe (→ a száműzött noldákra használatos kifejezés) (ld. még [elrim](#)) *PE/17:141*

ellon [ˈɛllɔn] *tsz. ellyn* [ˈɛllyn] *fn., hn.* tünde férfi (→ a száműzött noldákra használatos kifejezés) *WJ/363-64, WJ/377, PE/17:140-41, PE/17:151* [[†ell I](#) + [-on I](#); (WJ:) S ellon < √EL]

elloth [ˈɛllɔθ] *fn.* egyetlen/egy szál virág (*pl. virágzat részeként*) (ld. még [lotheg](#), [#lothod](#)) *VT/42:18* [[er-](#) + [loth](#)]

elo! [ɛlɔ] *isz.* nahát!, ejha!, húha! (*a csodálkozás, megdöbbenés v. elragadtatás kifejezéséeként*) (vö. T, Q **ela!**) *WJ/362* [(WJ:) S elo! < √EL]

elrim [ˈɛldrim] (**eldrim** [ˈɛldrim]) *fn., gyn.* tündék, a tündék népe (→ a száműzött noldákra használatos kifejezés) (ld. még [ellir](#)) *WJ/363-64, WJ/377, PE/17:140-41* [[†ell I](#) + [rim I](#)]

#elu [ɛlu] *mn.* halványkék, égszínkék (vö. Q **helwa**) (ld. még [gwind](#)) *Etym/360* [(*Etym.*:) N elw < ON elwa < √3EL]

eluwaith [ˈɛluwajθ] *fn., gyn.* sindák, szürke-tündék, Elu Thingol népe (ld. még [mithrim](#), [thendrim](#), [thennath](#), [thennir](#), [thindrim](#), [thinnir](#)) *WJ/378* [Elu (= Q Elwe) + [gwaith](#)]

***elvellon** [ɛʌˈvɛllɔn] *tsz. elvellyn* [ɛʌˈvɛllyn] *fn.* tündebarát (vö. Q **eldameldor**) *WJ/412* [[†ell I](#) + [mellon](#)]

elvellyn ld. [*elvellon](#)

#ely I ld. [ôl](#)

ely II ld. [#alu](#)

-em [ɛm] (**-emir** [ˈɛmir]) *j.* (a mi) ...-nk, -unk, -ünk (?*exkluzív*) (vö. **lammem(ir)** ‘(a mi) nyelvünk (?téged nem beleértve)’) *PE/17:46*

!em [ɛm] *fn. kép* (ld. Q ***emma**)

emel [ˈɛmɛʌ] (**emmel**) *fn., nn.* anya (vö. **Emeldir** ‘Férfiszívű’, *szsz.* “férfias/férfi(szívű) anya”) (ld. még [†emil](#), [na-neth](#)) *VT/48:17*

emelin ld. [#emlinn](#)

#Emerain [ˈɛmɛraɪn] *fn.* Középfölde (vö. Q **Ambarenya**) (ld. még [Ennor](#)) *Etym/372* [(*Etym.*:) N Emmerein, Emerin < √MBAR]

emig [ˈɛmig] *fn., kics.* mutatoujj (*játékos elnevezés*) (*szsz.* “anyácska”) (vö. T **emme-(ke)**, Q **emme**, **emya**) (ld. még [lebdas](#), [tass II](#), [emig](#)) *VT/48:6, VT/48:17*

†emil [ˈɛmiʌ] *fn., nn.* anya (ld. még [emel](#), [naneth](#)) *VT/45:5, (PE/21:66)* [(VT/45:) N †emil < √AM¹ ▪ (PE/21:) (CE amī(i)l)]

-emir ld. [-em](#)

#emlinn [ˈɛmlinn] (**emelin** [ˈɛmɛlin]) *fn.* citromsármány (vö. Q **ammale**, **ambale**) *Etym/386* [(*Etym.*:) N em(m)elin, emlin < ON ammale, ammalinde < √SMAL]

emmel ld. [emel](#)

emyn ld. [amon](#)

-en I [ɛn] *j.* (az én) ...-m (vö. **guren béd enni** ‘a szívem azt súgja’, *szsz.* “[a] szívem [azt] mondja nekem”, **lasto beth lammen!** ‘hallgass nyelvem szavára!’) *PE/17:46*

***-en II** [ɛn] *k. -s* (-os/-es/-ös); *-i* (*melléknévképző*) (→ gyakran vminek a megváltoztathatatlan tulajdonságára utalva); *-dik* (*sorszámnévképző*) (ld. [*aewen](#), [!anóren](#), [beren](#), [brassen](#), [calen](#), [dinen](#), [firen](#), [*glóren](#), [!golwen](#), [#laden](#), [lossen](#), [malen](#), [mallen](#), [malthen](#), [#meren](#), [methen](#), [niben](#), [pigen](#), [#pihen](#), [remmen](#), [rhúnen](#), [tathren](#), [tawaren](#), [tawen](#), [tinen](#), [tithen](#), ill. [*caenen](#), [nelchae-nen](#), [*tolothen](#)) (ld. még [-eb](#), [*-ren](#), [-ui](#)) *VT/31:21*

-en III [ɛn] (**-ien** ['i.ɛn]) *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik képzője (vö. [eirien](#), [#luithien](#), [#rien](#)) (ld. még [*-el II](#), [-es](#), [-eth I](#), [-iel](#), [*-il II](#), [*-res](#), [*-reth II](#), [*-ril](#)) *PE/17:170* [(*PE/17:*) S -ien < -(i)ondī, -ond(i)e, -ionī]

en I ld. [ena](#)

en II [ɛn] pontos jelentése, szófaja nem ismert, feltehetőleg a szenvedő (passzív) szerkezetek jelen idejű, kijelentő módban történő képzésére szolgál (vö. [aen](#), ill. *#Veleglin i eithro en estar i-Chîn Húrin* ‘?a Nagy Ének, amelyet Húrin Gyermekeinek is neveznek’) *VT/50:5*, *VT/50:12-13*

en- I ld. [ena](#)

en- II ld. [ened](#)

***en- III** ld. [an](#)

***en- IV** ld. [and I](#)

ena ['ɛna] (**en** [ɛn], **en-**, **e-** [ɛ], **na** [na]) *tsz.*
enan ['ɛnan] (**en** [ɛn], **nan** [nan]) *esz.* -nak/-nek a/az (→ általában, különösen a későbbi idők során a mgh-val kezdődő szavak előtt **en**, a mgh-val kezdődő szavak előtt pedig **na** redukált alakban) (vö. *Method-en-Glad* ‘Az Erdő Vége’, *Haudh-en-Arwen* ‘Hölgydomb’, *szsz.* “a nemes leány sírdombja”, *Haudh en/nan Ellas*, *Haudh-en-Elleth* ‘A Tündelány Dombja’, *Haudh-en-Nirnaeth* ‘A Könnyek Dombja’, *szsz.* “a kesergés sírdombja”, *Cabed-en-Aras* ‘Szarvasugrató’, *szsz.* “a szarvas ugrása”, *Bar-en-Danwedh* ‘A Válságdíj Háza’, *Cirith Forn en Andrath* ‘Északi Magas Hágó’, *szsz.* “az Andrath északi hágója”, *Dor-en-Ernil* ‘A Herceg Földje’, *Taur e-Ndaedelos* ‘A Szörnyű Rettegés Erdeje’, *Taur-en-Faroth* ‘Vadászok Erdeje’, *Narn e-Dinúviel* ‘A Fülemlé története’, *Narn e-mbar Hador* ‘Hador házának története’, *Narn e-'Rach Morgoth* ‘Morgoth átkának története’, *Narn en-Êl* ‘A Csillag története’, *Narn e-Dant Gondolin ar Orthad en-Êl* ‘Gondolin bukásának és a Csillag felemelkedésének története’, †*Roch e Cheruin* ‘A Hölgy Paripája’, *Conin en Annûn* ‘A Nyugat Hercegei’, *Bar-en-Nibin-noeg* ‘A Pici-törpök Háza’, *i m(b)air en N(d)engin* ‘A Legyilkoltak háza’, *Haudh-en-Nengin* ‘A Legyilkoltak Dombja’, *paeth e Ngolodhrim* ‘a noldák nyelve’ = quenya,

Ered en Echoriath, ered e-mbar nîn! Echoriath hegyei, az otthonom hegyei!, *sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen* ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, *szsz.* “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)” (ld. még [an](#), [nia](#)) *LotR/VI:4*, *Silm/Index*, *UT/Index*, *MR/373*, *Letters/448(308)*, *VT/50:5*, *VT/50:23*, *PE/17:81*, *PE/17:97*, *PE/17:102*, *NM/364*

enan ld. [ena](#)

-enc [ɛŋk] (**-engir** ['ɛŋgir]) *j.* (a mi) ...-nk, -unk, -ünk (?*inkluzív*) (vö. *lammem(ir)* ‘(a mi) nyelvünk (?téged is beleértve)’) *PE/17:46*

encui ld. [#engui](#)

†**enchui** ld. [#engui](#)

-engir ld. [-enc](#)

#engui ['ɛŋguj] (NS **encui** ['ɛŋkuj], WS †**enchui** ['ɛŋxuj]) *szn.* hatodik (vö. T *enetya*, Q *enquea*) (ld. még [#enecthui](#)) *VT/42:10*, *VT/42:25*, *VT/42:27* [[#eneg](#) + [-ui](#); (*VT/42:*) S encui, enchui]

enecthui [ɛ'nekθuj] *szn.* hatodik (ld. még [#engui](#)) *VT/42:25*

ened I ['ɛnɛd] (**enedh** ['ɛnɛð], ill. **en-** [ɛn]) *fn.* vminek a közepe, középpont, mag(ja) vminek) (vö. [#enedhin](#), [Ennor](#), az *Ened* földrajzi névvel, ill. *Lond Daer Enedh* ‘Középső Nagy Kikötő’, *Ened(h)waith* ‘Középső Föld v. Középső Nép’, vmint Q *ende*) *Etym/356*, *Etym/376*, *Silm/448*, *UT/582*, *MR/126*, *Letters/224*, *VT/41:16* [(*Etym:*) N enedh < √ÉNED, √NÉD]

ened II ld. [onod](#)

Enedhin ['ɛnɛðin] *fn.* Évközép (= a Két Fának szentelt külön hét a hatodik és a hetedik hónap között) (vö. Q *Endien*) *Etym/369*, *VT/45:27* [[#enedh](#) + [in II](#); (*Etym-VT45:*) N Enedhin < √YEN]

!**enedhor** ['ɛnɛðɔr] *fn.* dél (szsz. “napközép”) (vö. Q **endaure*) [[#enedh](#) + [aur](#)]

eneg ['ɛnɛg] *szn.* hat (vö. T *enec*, Q *en(e)-que*) *Etym/356*, *VT/42:25*, *VT/48:6*, *VT/48:8*, *PE/17:95* [(*Etym:*) N eneg < √ÉNEK ▪ (*PE/17:*) S eneg < enk-]

eneth ['ɛnɛθ] *fn.* név (vö. *no aer i eneth lîn* ‘szenteltessék meg a neved’, szsz. “legyen

szent a te neved”) (ld. még [less](#)) VT/44:21, VT/44:24

enfeng ld. [anfang](#)

engrin ld. [angren](#)

eni ld. [an](#)

enidhen ld. [*nidh-](#)

enin ld. [an](#)

ennas [ˈennas] *hsz.* ott (szsz. “azon a helyen”) (vö. *ar e aníra ennas suilannad mhellyn in phain* ‘és ott üdvözölni kívánja minden barátját’) SD/128-31, VT/31:26

enni [ˈenni] *nm.* nekem (vö. *guren bêd enni* ‘a szívem azt súgja’, szsz. “[a] szívem [azt] mondja nekem”) (ld. még [annin](#), ill. [anim](#)) VT/41:11, VT/41:16 [[an-](#) + *ni]

ennin I [ˈennin] *fn.* valinori év (szsz. “hossz-szú év”) (= *kb. 9,582 napévet felölelő időszak*) Etym/400 [[and I](#) + [in II](#); (Etym:) N *ennin* < √YEN]

***ennin II** ld. [*onnen](#)

Ennor [ˈennor] *gyn.* †**Ennorath** [ˈennorath] *fn.* Középfölde (szsz. “középső föld”, ill. “középső földek”) (→ a gyűjtőnévi alak költői kifejezés a szokásos **Ennor** helyett) (vö. *o galadhremmin Ennorath* ‘a fákkal-szótt Középföldről’, vmint T **Hendor**, Q **Endor**, **Endóre**) (ld. még [#Emerain](#)) LotR/II:1, LotR/E, Silm/448, RGEO/64, RGEO/67, Letters/224, Letters/384, PE/17:20-21, PE/17:25-26, PE/17:121 [[ened](#) + [*dôr](#); (PE/17:) S *Ennor* < √EN(ED) + √NDOR]

†**Ennorath** ld. [Ennor](#)

ennyn ld. [annon](#)

eno [ɛno] *hsz.* jelentése feltehetőleg ‘még (mindig)’ (vö. *os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian ar in Ellath epholar eno vi Eressai* ‘?a Nagy Énekből, amelyet az emberek Beleriandban alkottak, és [amelyre] a tündék még mindig emlékeznek Eresseán, vmint Q **en(a)**) VT/50:5, VT/50:15, VT/50:17, VT/50:19

-ent [ɛnt] *j.* (az ő) ...-(j)uk, -(j)ük (vö. *lament* ‘(az ő) nyelvük’) PE/17:46

enyd ld. [onod](#)

ephedyn ld. [aphadon](#)

ephed- [ˈeffɛd] *i.* kimond PE/17:167 [[ed-](#) I + [ped-](#); (PE/17:) S *ephed-* < *en-pet-* < *et-pet-* < √ET]

ephel [ˈeffɛʌ] *fn.* külső gyűrű/kerítés (vö. *Ephel Dúath* ‘Árnykerítés’, szsz. “a sötét árny kerítése”, *Ephel Brandir* ‘Brandir Kerítése’) LotR/E, Silm/454, RC/457, PE/17:65, PE/17:87 [[ed-](#) I + [pêl](#); (PE/17:) S *ephel* < *eppel* < *etpel* < √PEL]

***ephola-** [ˈɛfɔla] (?*jel.* T/3 **epholar** [ˈɛfɔlar]) *i.* pontos jelentése nem ismert, feltehetőleg ‘emlékezik (vkire/vmire)’, ‘megőriz (vmit)’ (vö. *i #’linn hen agorer Edain #vi Velerian, ach hî in Ellath îr ed epholar* ‘?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’, *os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian ar in Ellath epholar eno vi Eressai* ‘?a Nagy Énekből, amelyet az emberek Beleriandban alkottak, és [amelyre] a tündék még mindig emlékeznek Eresseán) (ld. még [lren-](#)) VT/50:5, VT/50:15-19

epholar ld. [*ephola-](#)

êr [ɛr] *szn.* egy (vö. T, Q **er**) (ld. még [mîn III](#)) VT/48:6, PE/17:95

er- [ɛr] *mn. pref.* egy(etlen), egyedüli (vö. [elloth](#), [erchamion](#), [erchamon](#), [erchamui](#), ill. *Eradan* ‘?Magányos Ember’) Silm/449, UT/564, VT/42:19

erain ld. [aran](#)

erch [ɛrx] *fn.* tüske, tövis, fullánk (vö. Q **erca**) (ld. még [ech](#), [êg](#)) Etym/356 [(Etym:) N *erch* < √ERÉK]

***ercha-** [ˈɛrxɑ] (*inf.* **ercho** [ˈɛrxɔ]) *i.* (meg)-szúr, átszúr (vö. Q **erca-**) (ld. még [eitha-](#), [nasta-](#)) Etym/356 [(Etym:) N *ercho* < √ERÉK]

erchamion [ɛrˈxami.ɔn] *mn.* félkezű (vö. *Beren Erchamion* ‘Félkezű Beren’) (ld. még [erchamui](#)) Silm/409, Silm/447, Silm/449, WJ/51, WJ/231 [[er-](#) + [cam](#) + [-ion](#)]

erchamon [ɛrˈxamɔn] *fn., hn.* félkezű (férfi) (vö. az *Erchamon* (= Q *Erecambo*) névvel, vmint Q *er(e)cambo*) VT/47:7, PE/21:86 [[er-](#) + [cam](#) + [-on I](#)]

erchamui [ɛrˈxamui] *mn.* félkezű (ld. még [erchamion](#)) Etym/361-62 [[er-](#) + [cam](#) + [-ui](#); (Etym:) N *erchamui* < √KAB]

ercho ld. [*ercha-](#)

ereb [ˈɛrɛb] *tsz.* **erib** [ˈɛrib] *mn.* elszigetelet, magányos, egyedülálló, elhagyatott (vö. *Erebor* ‘Magányos Hegy’, *Amon Erebor*

‘Magányos Domb’, **Bar Erib** ‘Az Elhagyatottak Háza’) (ld. még [air](#)) *Etym/356, Silm/391, Silm/449, UT/545, VT/42:10* [(*Etym*:) N erēb < *erēkwa < √ERE]

ered ld. [*ôr](#), [orod](#)

#eredh ['erɛð] *fn.* mag, csíra (vö. Q **erde**) *Etym/356, VT/45:12* [(*Etym-VT/45*:) N erēdh < √ERÉD]

ereg ['erɛg] *tsz.* **erig** ['erig] *fn.* magyar (vö. **Eregion** ‘Magyalföld’) (ld. még [*rêg](#)) *Etym/356, Silm/449, RC/80, PE/17:42* [(*Etym*:) N erēg < √ERÉK]

eregdos [ɛ'rɛgdɔs] *tsz.* **#eregdis** [ɛ'rɛgdɔs] *fn.* magyar(bokor) *Etym/356, Etym/379, Etym/395, VT/45:12* [[ereg](#) + [toss](#); (*Etym-VT/45*:) N erēgdos *tsz.* erēgdes < √ERÉK + √TUS]

#eregdis ld. [eregdos](#)

***eria-** ['eri.ɑ] (*inf.* **erio** ['eri.ɔ], ?*m.* **E/3 erias** ['eri.as]) *i.* (fel)emelkedik *Etym/379, VT/46:7* [(*Etym*:) N erio < √ORO]

erias ld. [*eria-](#)

erib ld. [ereb](#)

erig ld. [ereg](#)

erin ld. [or](#)

erio ld. [*eria-](#)

eriol ['eri.ɔ] *mn.* egyetlen, egyedüli, egyedülálló (vö. **peg eriol** ‘egy(etlen) pont’ = bizonyos *mgh-k* (pl. ‘i’), a mutációt szenvedett *msh-k*, stb. jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban) (ld. még [erui](#)) *Etym/356, PE/22:31, PE/22:33* [(*Etym*:) N eriol < √ERE]

ernil ['ɛrniɫ] *fn.* herceg, fejedelem (vö. **Ernil i Pheriannath** ‘A Félszerzetek Fejedelme’, **Dor-en-Ernil** ‘A Herceg Földje’) (ld. még [caun IV](#), [*cond](#), [#řcund](#)) *LotR/V:4, UT/314, RGEO/67, PE/17:96*

ernin ld. [arnen](#)

erphin ld. [arphen](#)

***ertha-** ['erθɑ] *i.* egyesít (ld. [*adertha-](#))

***erthad** ['erθɑd] *ger.* egyesítés (→ az [*ertha-](#) igéből) (ld. [aderthad](#))

eru [eru] *fn.* pusztaság, sivatag (vö. Q **erume**) *Etym/356* [(*Etym*:) N eru < √ERE]

Eruchín ['eru.xi'n] *fn.* Eru gyermekei (azaz a tündék és az emberek) (vö. **ir Ithil ammen Eruchín menel-vîr síla díriel** ‘?mikor a Hold, égi drágakő, ránk, Eru gyermekeire

figyelőn ragyog’, ill. Q **Eruhíni**) *LB/354* [Eru + [hîn II](#)]

erui ['eruɟ] *mn.* egyetlen, egyedüli, egyedülálló (vö. az **Erui** folyónévvel) (ld. még [eriol](#)) *TI/312, WR/436, VT/42:10* [[êr](#) + [-ui](#)]

eryd ld. [*ôr](#), [orod](#)

#erydbin ld. [orodben](#)

†**eryn I** ld. [orn I](#)

eryn II ['eryn] *fn.* erdő (→ eredetileg többes számú főnév ‘fák’ jelentéssel, ld. [orn I](#)) (vö. **Eryn Galen** ‘Zöld Erdő’, **Eryn Lasgalen** ‘Zöld Lombok Erdeje’, szsz. “a zöld levél erdeje”, **Eryn Vorn** ‘Sötét Erdő’) (ld. még [glâd](#), ill. [taur II](#), [tawar](#)) *LotR/B, UT/564, PE/17:33, PE/17:119, PE/17:153* [(*PE/17*:) S eryn < oronī]

-es [ɛs] *tsz.* **-is** [is] *k.* a nőnemű főnevek egyik képzője (→ többnyire **-dh-re** és **-th-re** végződő szavak után) (vö. [eledhes](#), [elles](#), [mithres](#), [thennes](#)) (ld. még [*-el II](#), [*-en III](#), [*-eth I](#), [*-iel](#), [*-il II](#), [*-res](#), [*-reth II](#), [*-ril](#)) *PE/17:141*

es ld. [ed I](#)

esbin ['ɛsbin] **I.** *fn.* vékony szál/fonál (vö. Q **ipsin**) (ld. még [*lain II](#), [#lhê](#)) *PE/17:17* **II.** *fn.* hajfűrt (ld. még [find](#), [fing](#), ill. [#laus](#), [#loch](#)) *PE/17:119* [(*PE/17*:) S esbin < spini- < √SPIN]

esgal ['ɛsgal] **I.** *fn.* bármi, ami vmit elrejt/eltakar, pl. lepel, fátyol, függöny, stb. (vö. **Esgalduin** ‘Rejtett Folyó’, szsz. “fátyol alatti folyó”) (ld. még [fân](#)) *Etym/386, Silm/410, Silm/449* **II.** *fn.* árnyék (amit vmi vet) (vö. **Esgalduin** ‘Árnyfolyó’, szsz. “árnyékba borított folyó”, vmint Q **řixal, hala**) *PE/17:184* [(*Etym*:) Ilk. esgal < √SKAL¹ • (*PE/17*:) S esgal < skalā < √SKAL]

esgar ['ɛsgar] *fn.* tengerpart, tópart (vö. **Esgaroth** ‘Partvár’) (ld. még [falas](#), [faur](#)) *VT/46:14* [(*VT/46*:) N esgar < √SKAR²]

esgeri ld. [*osgar-](#)

!ess [ɛss] *fn.* név (ld. Q **esse**) (ld. még [eneth](#)) [√ES]

***esta-** ['ɛstɑ] (?*jel.* **T/3 estar** ['ɛstar], *jöv.* **T/3 estathar** ['ɛstɑθɑr]) *i.* nevez, hív (vö. **i sen-nui Panthael estathar aen** ‘akit inkább Ép-bölcsnek kellene hívni’, **i #Veleglin i eithro en estar i-Chîn Húrin** ‘?a Nagy

Ének, amelyet Húrin Gyermekeinek is neveznek’, vmint Q **esta-**) (*Etym*/356), *SD*/128-31, *VT*/31:26, *VT*/50:5, *VT*/50:12-13 [(*Etym*:) (√ES)]

estar ld. [*esta-](#)

estathar ld. [*esta-](#)

estel [ˈɛstɛɬ] *fn.* remény, bizakodás (*mint természetből fakadó, feltétel nélküli bizalom*) (vö. az **Estel** személynévvel, ill. **Gil-(Or)estel** ‘A (Nagy) Reménység Csillaga’, **O(ó)nen i-Estel Edain, ú-chebin estel anim** ‘Reményt adtam az embereknek, (ám) magam számára nem tartogatok (v. nem tudok tartogatni) reményt’, **Rochon Methestel** ‘A Végő Remény Lovasa’) (ld. még [amdir](#)) *LotR*/A(v), *Silm*/310, *MR*/320, *WJ*/318-19, *PE*/17:117 [(*WJ*:) S estel < √STEL]

lestelia- [ɛsˈteli.ɑ] *i.* remél vmit, reménykedik, bizakodik vmiben [√STEL]

esten [ˈɛstɛn] *mn.* jelentése feltehetőleg ‘nagyon rövid’ (vö. Q **senna**) (ld. még [estent](#), ill. [thenn I](#), [thent](#)) *PE*/17:185 [(*PE*/17:) S esten < *stenna < √STEN]

estent [ˈɛstɛnt] *mn.* jelentése feltehetőleg ‘nagyon rövid’ (vö. a **Minlamad thent/estent** nevű, feltételezhetően alliteratív tünde versforma nevével, vmint Q **senta**) (ld. még [esten](#), ill. [thenn I](#), [thent](#)) *UT*/188, *WJ*/311, *WJ*/315, *PE*/17:141 [(*PE*/17:) S estent < stentā]

estolad [ˈɛstɔlad] *fn.* tábor (vö. az **Estolad** földrajzi névvel) (ld. még [echad](#)) *Silm*/410, *UT*/100

-eth I [ɛθ] (***-ieth** [i.ɛθ]) *tsz.* **-ith** [iθ] *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik tipikus képzője (vö. [adaneth](#), [#^mbassoneth](#), [belerieth](#), [egleth](#), [el-leth](#), [firieth](#), [íreth](#), [ioreth](#), [naneth](#), [*oneth](#), [telerieth](#), [thenneth](#), [thindeth](#), ill. **Astoreth** ‘?Hűségés Nő’, vmint Q **-isse**) (ld. még [*-el II](#), [-en III](#), [-es](#), [-iel](#), [*-il II](#), [*-res](#), [*-reth II](#), [*-ril](#)) *PM*/345, *RC*/579, *PE*/17:141 [(*PM*:) S -eth < -ittā]

-eth II** [ɛθ] (-ith** [iθ]) *k.* az elvont főnevek, ill. a gerundium egyik képzője (ld. [*anneth](#), [!caweth](#), [celeth](#), [Cerveth](#), [cirith](#), [eneth](#), [firith](#), ⁽ⁿ⁾[gilith](#), [girth](#), [gweneth](#), [gwi-lith](#), [gwilwileth](#), [Gwirth](#), [heleth](#), [henneth](#), [lalaith](#), [meleth](#), [mereth](#), [*peleth](#), [prestan-](#)

[neth](#), [silith](#), [sirith](#), [tirith](#), ill. **Neldoreth** ‘Bükkös’)

eth ld. [ed I](#)

ethir I [ˈɛθir] *fn.* delta, folyótorkolat (szsz. ‘kifolyás’) (vö. **Ethir Anduin** ‘Az Anduin Torkolata’) *Etym*/356, *LotR*/II:10, *Silm*/456, *RC*/350 [[ed- I](#) + [sîr II](#); (*Etym*:) N ethir < √ET + √SIR]

ethir II [ˈɛθir] *fn.* kém (szsz. ‘kifigyelő’) (vö. **Amon Ethir** ‘Kémek Dombja’) *Silm*/391, *UT*/539 [[ed- I](#) + [*tîrn](#)]

ethraid ld. [athrad](#)

ethuil [ˈɛθujl] *fn.* tavasz (vö. **erin dolothen Ethuil** ‘a tavasz nyolcadik napján’) (ld. még [*tuil](#), ill. [echuir](#)) *LotR*/D, *PM*/135, *SD*/128-31, *VT*/31:26

evair ld. [avar](#)

F

-f [v] *r.* jelentése feltehetőleg ‘-unk/-ünk; -juk/-jük’ (= *T/1-es igei személyrag ?exkluzív alakja*) (vö. [athof](#)) (ld. még [-m](#)) PE/22:167

fae [fae] *fn.* lélek, szellem (*ami a testben lakozik*) (vö. PS **Faenor** (= Q+S **Feenor**, Q **Feanáro**) ‘A Tűz Szelleme’, vmint Q **fea**) (ld. még [fân](#)) MR/165

#faeg [faeg] *mn.* silány, hitvány, gyatra, rossz (vö. Q **faica**) Etym/387 [(Etym:) N foeg < √SPAY]

fael I [fael] *mn.* nagylelkű, nemeslelkű, igaz, becsületes (szsz. “jó feával rendelkező”) PM/352

***fael II** [fael] *fn.* fény, csillogás, ragyogás (*fényes tárgyé*), tükröződés fényvisszaverődés (ld. **Faelivrin** ‘?Az Ivvin Csillagása’, szsz. “csillogó napfény az Ivvin vizén” Silm/257) (ld. még [galad](#))

!faelas [ˈfaelas] *fn.* kegyelem [[fael I](#) + ***-as I**]

#faen I [faen] *mn.* ragyogó, fénylő, tündöklő, sugárzó, fehér (ld. még [aglareb](#), [aglor](#), [#celair](#), [lim](#), ill. [fain](#), [*glân I](#), [gloss](#), [#glossui](#), [silef](#)) Etym/381, VT/46:9 [(Etym-VT/46:) N foen < √PHAI]

faen II [faen] *fn.* (*testétől elvált*) lélek, szellem (vö. Q **faire**) (ld. még [faer](#)) NM/237 [(NM:) S faen < phaini < √PHAY]

faer [faer] *fn.* (*testétől elvált*) lélek, szellem (vö. Q **faire**) (ld. még [faen II](#)) MR/349

fain [fajn] (**fein** [fejn]) **I.** *mn.* fénylő/csillogó/ragyogó fehér (vö. **Eredfain** ‘Fehér Hegység’, **Ar-Feiniel** ‘?Nemes Fehérhölgy’, **Ras-Arphain** (= Q **Arfanyarasse**) ‘Fő Fehér Csúcs’, vmint Q **fanya**) (ld. még [#faen I](#), [*glân I](#), [silef](#), ill. [gloss](#), [#glossui](#)) Etym/387, WR/288, PE/17:26, PE/17:36 **II.** *fn.* felhő (ld. még [fân](#), [faun](#)) RC/268 **III.** **1.** *mn.* homályos, halvány, tompa, sápadt, gyenge (*fényre v. ilyen fényben látszó tárgyra*); áttetsző, fátyszerű (*bármire, ami átengedi a fényt, mint pl. a fiatal, félig áttetsző levelek alkotta lombzat v. az általa eltakart dolgot sejtetni engedő vékony szövetanyag*) **2.** *fn.* homályos alak, futó/halvány kép (*különösen mint “látomás”, “jelenés”,*

“álomkép”) PE/17:174-75, PE/17:179, NM/237 [(Etym:) N fein < √SPAN ▪ (PE/17:) S fain < √FAN; S fain < *phanyā < √PHAN ▪ (NM:) S fain (fein) < CE phanyā < √PHAN]

#fair I [fajr] (**feir** [fejr], ill. **fir-** [fir], **fír-** [fír]) *tsz.* **fír** [fír] *gyn.* **firiath** [ˈfiri.aθ] *fn.* halandó, ember (vö. [fíriel](#), [fírieth](#), [fíriion](#), vmint Q **fírya**) (ld. még [fíreb](#)) Etym/364, Etym/381, WJ/219, WJ/387 [(Etym:) N feir *tsz.* **fír** < √PHIR ▪ (WJ:) S feir *tsz.* **fír** < Q **fírya** < √PHIRI]

fair II [fajr] (**feir** [fejr]) *mn.* gyors, azonnali PE/17:181 [(PE/17:) S fair, feir < pheryā < √PHERE]

falas [ˈfalas] *tsz.* **#felais** [ˈfelajs] *fn.* tengerpart (*különösen melyet nagy hullámok ostromolnak*) (vö. a **Falas** földrajzi névvel, ill. **i-Falas** ‘a Part’, **Anfalas** (= Q **Andafalasse**) ‘Hosszúpart’, **Thenfalas** ‘Rövidpart’, **Forfalas** ‘Északi Part’, **Harfalas** ‘Déli Part’, **Belfalas** ‘Bél Partja’, **Tol Falas** ‘?Part-sziget’, vmint Q **falasse**) (ld. még [esgar](#), [faur](#)) Etym/381, Silm/449, VT/42:15, RC/18, PE/17:62, PE/17:73, PE/17:97 [(Etym:) N falas *tsz.* feles < √PHAL, √PHÁLAS ▪ (PE/17:) S falas < √PHAL]

falathren [faˈlaθrən] **1.** *mn.* (tenger)parti, a (tenger)part ...-(j)a(i), -(j)e(i) **2.** *fn.* Falasnyelv (= a *Közös Nyelv egyik megnevezése*) (ld. még [annúnaid](#)) Etym/381, PM/32, PM/55 [[falas](#) + ***-ren**; (Etym:) N falathren < √PHAL, √PHÁLAS]

falathrim [faˈlaθrim] *fn.*, *gyn.* falasi tündék, a Falas tünde-népe (vö. Q **falmari**) (ld. még [egladhrim](#)) Silm/410, Silm/449, WJ/378, PM/386 [[falas](#) + **rim I**]

***falch** [falx] *fn.* jelentése feltehetőleg ‘(mély) hasadék’, ‘szakadék’, ‘szurdok’, ‘hegyszoros’ (ld. **Orfalch Echor** ‘?A Külső Gyűrű Fő Hasadéka’ Silm/296)

falf [falv] *fn.* hab, tajték, zajló/kicsapó hullám (vö. Q **falma**) (ld. még [gwing](#), [ross I](#)) Etym/381 [(Etym:) N falf < √PHAL, √PHÁLAS]

faloth [ˈfalθ] *fn.* nagy (tajtékos) hullám (vö. **Asfaloth** ‘Napfényes Tajték’) PE/17:18

***faltha-** [ˈfalθa] (*inf.* **faltho** [ˈfalθo]) *i.* tajtékot vet, tajtékszik, habzik Etym/381 [(Etym:) N faltho < ON phalsóbe < √PHAL, √PHÁLAS]

faltho ld. [*faltha-](#)

fân [fa:n] (**fan-** [fan]) **1.** *fn.* (fátyol)felhő (amely fátyolként úszik az égen, a Nap, a Hold v. a csillagok előtt, v. amely megül a hegycsúcsokon, ill. koszorúként ölelik körbe őket) (vö. Q **fána**) (ld. még [fain](#), [faun](#)) **2.** *fn.* bármilyen finom szövetanyag, pl. lepel, fátyol, függöny, stb. (ami vmit befed v. eltakar) (ld. még [esgal](#)) **3.** *fn., tág.* fénylő, fehér és fenséges jelenés, a valák testet öltött, többnyire tünde v. emberi formában megjelenő alakja (vö. **Fanuilos** ‘Örökfehér’, szsz. “örök hófehér (fénylő) alak” v. “fénylő, fenséges alak az Uiloson”, vmint Q **fana**) **4.** *fn.* lélek, szellem (ami a testben lakozik) (ld. még [fae](#)) *RGEO/66, Letters/278, PE/17:26, PE/17:36, PE/17:173-74, PE/17:176, PE/17:180, NM/237* [(PE/17:) S fân < √FAN; S fân < *phanā < √PHAN ▪ (NM:) S fân < phanā < √PHAN]

fan- ld. [fân](#)

fang [fan] *tsz.* ***feng** [fɛŋ] *fn.* szakáll (vö. [anfang](#), ill. **Fangorn** ‘Szilszakáll’, szsz. “faszakáll”, **Tinfang** ‘Csillagszakáll’, **Ulfang** ‘Rútszakáll’, vmint Q **fanga**) *Etym/387, LotR/F, PE/17:84* [(Etym:) N fang < ON sphanga < *spangā < √SPĀNAG]

***fanna-** [ˈfanna] *i.* (†**fanha-** [ˈfaŋna]) elfed, elrejt, eltakar (eredetileg ‘elfátyoloz/fátyollal eltakar vmilyen fényes, ragyogó v. élénk színű tárgyat’) (ld. még [haltha-](#)) (vö. Q **fanta-**) *PE/17:174* [(PE/17:) S fanha- < *phantā- < √PHAN]

fanui [ˈfanuj] *mn.* felhős (vö. **Fanuidhol** (= Kh **Bundushathûr** ‘Felhőstő’) *RGEO/66, RC/268, PE/17:26, PE/17:36, PE/17:173* [[fân](#) v. [fain](#) + [-ui](#); (PE/17:) S fanui < √FAN; S fanui < √PHAN]

far [far] **1.** *mn.* elég, elegendő **2.** *hsz.* elég(gé) (vö. Q **farea**) (ld. még [farn](#)) *Etym/381* [(Etym:) N far < √PHAR]

***fara-** [ˈfara] (*inf.* **faro** [ˈfarɔ]) *i.* vadászik (vmire), üldöz, kerget, űz (vmit) *Etym/387* [(Etym:) N faro < (s)pharóbe < √SPAR]

***farad** [ˈfarad] *ger.* vadászás, vadászat (→ a ***fara-** igéből) (ld. [faradrim](#)) (ld. még [faras](#), [#rui](#))

faradrim [faˈradrim] *fn., gyn.* vadászok (ld. még [faroth](#)) *Etym/387* [*[farad](#) + [rim](#) **I**; (Etym:) N faradrim < √SPAR]

faran **I** [ˈfaran] *fn.* berkenye(fa) (ld. még [bregalad](#)) *PE/17:83* [(PE/17:) S faran < pharan- < √PHAR]

faran **II** [ˈfaran] (**farn-** [farn]) *fn.* növény (ill. bármi, ami növekszik) (vö. Q **farne**) (ld. még [galas](#)) *PE/17:83* [(PE/17:) S faran/farn- < pharne < √PHARAN]

faras [ˈfaras] *fn.* vadászat (ld. még *[farad](#), [#rui](#)) *Etym/387* [(Etym:) N faras < (s)pharasse < √SPAR]

farf [farv] *fn.* jelentése bizonytalan, ‘zsinég’ v. talán ‘szőnyeg’ (vö. Q **farma**) *VT/46:15* [(VT/46:) N farf < √SPAR²]

farn [farn] **1.** *mn.* elég, elegendő **2.** *hsz.* elég(gé) (ld. még [far](#)) *Etym/381* [(Etym:) N farn < √PHAR]

farn- ld. [faran](#) **II**

faro ld. *[fara-](#)

***faron** [ˈfarɔn] *fn., hn.* vadász (férfi) (ld. [Elfaron](#)) (ld. még [feredir](#))

faroth [ˈfarɔθ] *fn., gyn.* vadászok (vö. **Taur-en-Faroth** ‘Vadászok Erdeje’) (ld. még [faradrim](#)) *Etym/387, Silm/449*

fast [fast] *fn.* borzas/bozontos haj (vö. **Ulfast** ‘Rút Bozont’, vmint Q **fasse**) *Etym/381* [(Etym:) N fast < ON phasta < √PHAS]

faug [faug] *mn.* szomjas, szomjazó (szsz. “tátongó”, ti. a szomjúság/levegő hiánya miatt) (vö. **Anfauglir** ‘Szomjazó Állkapocs’, **Anfauglith** ‘Fojtogató Por’, szsz. “?nagyon szomjas por”, **Dor-nu-Fauglith** ‘A Fojtogató Hamu Alatti Föld’, szsz. “a szomjazó hamu alatti föld”, vmint Q **fauca**) *Etym/381, Silm/449, Silm/449* [(Etym:) N faug < √PHAU]

faun [faun] *fn.* felhő (vö. Q **fána**) (ld. még [fân](#), [fain](#)) *Etym/387* [(Etym:) N faun < *spāna < √SPAN]

faur [faur] *fn.* tengerpart, tópart (vö. Q **fúra**) (ld. még [esgar](#), [falas](#)) *VT/46:15* [(VT/46:) N faur < √SPAR²]

faw [fau] *fn.* lélegzet, lehelet (vö. Q **foa**) (ld. még [#hwest](#), [thûl](#)) *PE/17:181* [(PE/17:) S phaw, faw < √PHAW]

feir **I** ld. [#fair](#) **I**

feir **II** ld. [fair](#) **II**

#feiria- [ˈfɛjri.ɑ] *i.* elég, elegendő (vkinek vmi) *VT/46:9* [(VT/46:) N feira- < √PHAR]

fela ['fɛla] *tsz.* **fili** ['fili] **I.** *fn.* barlang, üreg (vö. **Felagund** (= Kh **Felakgundu** 'Barlangvájó') 'Barlangok Ura', szsz. "barlangherceg", vmint Q **felya**) (ld. még [feleg](#), [gath](#), [gathrod](#), [grôd](#), [groth](#), [rôd](#), [rond](#) **I**) *Etym/381* **II.** *fn.* bányá, vágat, tárna; föld alatti lakóhely (ld. még [feleg](#), [*sabar](#)) *PE/17:117-18* [(*Etym.*) N fela *tsz.* fili < ON phelga < √PHÉLEG ▪ (*PE/17:*) S fela < phelgā < √PHELEK, √PHELES; S fela, fili < spelga]

#felais ld. [falas](#)

feleg ['fɛlɛg] *fn.* barlang, üreg; bányá; föld alatti lakóhely (vö. **Feleggund**, **Felegond** (= Kh **Felakgundu** 'Barlangvájó') 'Barlangok Ura', szsz. "barlangherceg" = Felagund, vmint Q **felco**) (ld. még [fela](#), [gath](#), [gathrod](#), [grôd](#), [groth](#), [rôd](#), [rond](#) **I**, ill. [*sabar](#)) *PE/17:118* [(*PE/17:*) S feleg < √PHELEK, √PHELES]

fen [fɛn] (**fend** [fɛnd]) **I.** *fn.* küszöb (vö. Q **fenda**) *Etym/381* **II.** *fn.* ajtó, kapu (vö. GS **Fen Hollen** = PS **Fen Chollen**) 'Zárt Ajtó', vmint Q **fenna**) (ld. még [*and](#) **II**) *LotR/V:4*, *WR/341*, *RC/550*, *PE/17:45*, *PE/17:98*, *PE/17:181* [(*Etym.*) N fend, fenn < ON phenda < √PHEN ▪ (*PE/17:*) S fen < √PHEN]

fend ld. [fen](#)

*feng ld. [fang](#)

fennas ['fɛnnas] *fn.* kapu, bejárat, kapulaj (vö. **Fennas nogothrim**, **lasto beth lammen!** 'Törpök kapuja, hallgass nyelvem szavára!') *LotR/II:4*, *RS/463*, *RGeo/67*, *PE/17:45* [[fend](#) + [*-as](#) **I**]

†fêr [fɛ:r] *tsz.* **ferin** ['fɛrin] *fn.* bükk(fa) (vö. Q **feren**, **ferne**) (ld. még [brethil](#), [brethorn](#), [neldor](#)) *Etym/352*, *Etym/381* [(*Etym.*) N fêr *tsz.* ferin < ON pheren < *pheren < √PHER, √PHÉREN]

fer- [fɛr] *mn. pref.* gyors, azonnali (vö. [fergar](#), [fergenol](#)) *PE/17:181* [(*PE/17:*) S fer- < √PHERE]

feredir ['fɛrɛdir] *fn.*, *hn.* vadász (férfi) (ld. még [*faron](#)) *Etym/387* [[*farad](#) + [†\(n\)dir](#) **I**; (*Etym.*) N feredir < √SPAR]

fergar ['fɛrgar] *mn.* gyorsan/hamar kész *PE/17:181* [[fer-](#) + [*car-](#); (*PE/17:*) S fergar < √PHERE]

fergenol ['fɛrgɛnɔl] *mn.* gyors felfogású, éles szemű/eszű, szemfüles *PE/17:181* [[fer-](#) + [*cen-](#) + [-ol](#); (*PE/17:*) S fergenol < √PHERE]

feria- ['fɛri.a] *i.* (gyorsan/azonnal) el(ő)készít (vmit) (vö. Q **ferya-**) *PE/17:181* [(*PE/17:*) S feria- < √PHERE]

ferin ld. [†fêr](#)

fern [fɛrn] *tsz.* **firn** [fɛrn] **1.** *mn.* halott, holt **2.** *fn.* halott, holt (*személy*) (vö. **Dor Firn-i-Guinar** 'Az Élő Holtak Földje', szsz. "a holtak földje, akik élnek") (ld. még [*n^ggorth](#) **II**) *Etym/381-82*, *Silm/229* [(*Etym.*) N fern *tsz.* firn < √PHIR]

ferui ['fɛruj] *mn.* kéznél levő, könnyen elérhető, (azonnal) hozzáférhető/rendelkezésre álló (vö. Q **férima**, **ferina**) *PE/17:181* [(*PE/17:*) S ferui < √PHERE]

#fervain ['fɛrvajn] *mn.* északi, észak- (ld. még [fôr](#), [forn](#), [forodren](#), [fuir](#)) *VT/46:10* [(*VT/46:*) N fo(e?)rvein < √PHOR]

fileg ['fɛlɛg] *tsz.* **filig** ['filiɡ] *fn.* kistestű madár (vö. Q **filit**) (ld. még [aew](#), [filigod](#)) *Etym/381* [(*Etym.*) N fileg *tsz.* filig < √PHILIK]

fili ld. [fela](#)

filig ld. [fileg](#), [filigod](#)

filigod ['filiɡɔd] *tsz.* **filig** ['filiɡ] *fn.* kistestű madár (ld. még [aew](#), [fileg](#)) *Etym/381* [[filig](#) + [*-od](#) **I**; (*Etym.*) N filigod < √PHILIK]

fim [fim] *mn.* karcsú, sudár, vékony, nyúlánk (vö. [fimbrethil](#), ill. **Fimbrethil** 'Karcsú Nyír', vmint Q **fimbi-**) (ld. még [#lhind](#), [#nind](#), [trîw](#)) *PE/17:23*, *PE/17:82* [(*PE/17:*) S fim < √PHIM]

fimbrethil ['fimbɾeθiɫ] *fn.*, *nn.* nyír(fa) (→ szsz. "karcsú hercegnő", ti. "a Királynő leánya", a nyírfa ugyanis Elberethet szimbolizálta; a fa hagyományos, nem mitológiai elnevezése a [#hwind](#) volt) (vö. a **Fimbrethil** személynévvel) (ld. még [brethil](#), [nimbrethil](#)) *RC/387*, *PE/17:22-23*, *PE/17:82* [[fim](#) + [brethil](#); (*PE/17:*) S fimbrethil < √PHIM + √BARATH]

fîn [fɛ:n] *fn.* hajsza (vö. **Finellach** 'Lángoló Haj és Szem' = Gil-galad, vmint Q **fin-**, **fine**) (ld. még [find](#)) *PM/362*, *PE/17:17* [(*PM:*) S fîn < CE *phini- ▪ (*PE/17:*) S fin < √SPIN]

fin- ld. [find](#)

find [find] (**finn** [finn], ill. **finn-** [finn], **fin-** [fin]) **I.** *fn.* hajfűrt (vö. **Glorfinniel** 'Aranyfűrt', **Finglor** (= Q **Findelaure**) 'Aranyhaj', **Finrod** (= Q **Findarato**) 'Nemes

Haj', **Fingon** (= Q **Findecáno**) 'Haj-parancsnok', **Findor** '?Haj-úr' = Gil-galad, vmint Q **findele**, **finde**) (ld. még [esbin](#), [fing](#), ill. [#laus](#), [#loch](#)) (Etym/387), Silm/449, PM/362, VT/41:9 **II.** *fn.* hajszaál (vö. Q **fine**, **fini-**) (ld. még [fin](#)) PE/17:17, PE/17:135 [(Etym:) (ON sphinde < *spindē < √SPIN) ▪ (PM:) S find, finn- < CE *phinde ▪ (PE/17:) S find, finn < *spindē < √SPIN]

†**findel** ld. [finnel](#)

fineg [finɛg] *mn.*, *pej.* jelentése alighanem 'ravasz', 'fortélyos', 'agyafűrt', 'furfangos', 'körmönfont' (vö. Q **finca**) (ld. még [crumguru](#), ill. [#coru](#)) PE/17:17 [(PE/17:) S fineg < √PHIN]

fing [fin] *fn.* hajfűrt (vö. **Finglas** 'Lombfűrt', szsz. "levélfűrt") (ld. még [esbin](#), [find](#), ill. [#laus](#), [#loch](#)) RC/386

finn, **finn-** ld. [find](#)

finnel [finnɛɫ] (†**findel** [findeɫ]) **I.** *fn.* (fonott) haj(zat) Etym/387 **II.** **1.** *fn.* haj(zat), hajtömeg (*hosszú hajé*) (vö. †**Glorfindel** (= PS ***Glorfinnel**) (= Q **Laurefindele**, **Laurefin(de)**, **Laurefindil**) 'Aranyhaj', vmint Q **findele**, **findile**) **II.** **2.** *mn.* szép hajú, szép hajjal rendelkező (vö. **Findel** 'Szép-hajú') PE/17:17, PE/17:119 [(Etym:) N finnel, findel < ON sphindele < √SPIN ▪ (PE/17:) S finnel < OS findel < phindela < √SPIN + √DEL; S †findel < *spindilā < √SPIN; S findel < spindela < √SPIN-ID]

fīr ld. [#fair I](#)

!fir- **I** [fir] *i.* meghal (ld. Q **fir-**) (ld. még [*gwanna-](#))

fir- **II** ld. [#fair I](#)

fīr- ld. [#fair I](#)

fireb [fi'reb] *tsz.* **fīrib** [fi'rib] **1.** *mn.* halandó (ld. még [firin](#)) **2.** *fn.* halandó, ember (szsz. "aki hajlamos a halálra") (vö. Q **firi-ma**) (ld. még [#fair I](#)) WJ/387 [[#fair I](#) + [-eb](#); (WJ:) S fireb *tsz.* fīrib < Q firima < √PHIRI]

firebrim [fi'rebrim] *fn.*, *gyn.* halandók (szsz. "akik hajlamosak a halálra") (vö. Q **fīrimar**) (ld. még [firiath](#)) WJ/387 [[fireb](#) + [rim I](#)]

firen [fi'ren] *mn.* emberi Etym/381 [[#fair I](#) + [*-en II](#); (Etym:) N firen < √PHIR]

firiath ld. [#fair I](#)

fīriel [fi'ri.ɛɫ] *fn.*, *nn.* halandó lány/leány(zó) (vö. a **Fīriel** személynévvel) Etym/381-82 [[#fair I](#) + [-iel](#); (Etym:) N fīriel < √PHIR]

firieth [fi'ri.ɛθ] *fn.*, *nn.* halandó nő/asszony (ld. még [adaneth](#)) WJ/387 [[#fair I](#) + [*-ieth](#)]

firin [fi'rin] *mn.* halandó (vö. [alfirin](#)) (ld. még [fireb](#)) PE/17:101 [(PE/17:) S firin < fīrin(e)]

firion [fi'ri.ɔn] *fn.*, *hn.* halandó férfi WJ/387 [[#fair I](#) + [-ion](#)]

firith [fi'riθ] *fn.* ősz (szsz. "hervadás") (ld. még [dannas](#), [dant](#), [dantila](#), [iavas](#), [lasbelin](#)) LotR/D, PM/135

firn ld. [fern](#)

***flād** [fla:d] *fn.* bőr (ld. **Fladrif** 'Kéregirha' LotR/III:4)

fīnc [fiŋk] **I.** *fn.* verébféle kistestű madár (vö. Q **fīlince**) PE/21:56 [(PE/21:) N fīnc < PQ spilinkē] **II.** *fn.* pinty PE/21:80-81 [(PE/21:) S fīnc < CE philinki]

foen [fœn] *fn.* távollátás (vö. **Taur-na-Foen** 'Foen Erdeje' = Dorthonion, **Foen** 'Távollátás' = Dorthonion középső vidékének magas hegye) WJ/187

fôr [fœ:r] (**for-** [fœ:r]) **1.** *mn.* északi, észak- (ld. még [#fervain](#), [forn](#), [forodren](#), [fuir](#)) **2.** *mn.* jobb(oldali) (vö. [forvo](#), ill. **Forfalas** 'Északi Part', **Forlindon** 'Észak-Lindon', **Forlond** 'Északi Kikötő', **Fornarthan** 'Északi Jelzötűz', **Arthor na Forlonnas** (= Q **Turmen Follondiéva**) 'Az Északi Kikötők Királysága' = Arnor) (ld. még [forn](#)) **3.** *fn.* észak (ld. még [forn](#), [forod](#), [forven](#)) Silm/449, VT/47:6, PE/17:18

for- ld. [fôr](#), [forn](#)

forgam [fœrgam] *mn.* jobbkezes Etym/382 [[for-](#) + [cam](#); (Etym:) N forgam < √PHOR + √KAB]

forn [fœrn] (**for-** [fœ:r]) **1.** *mn.* északi, észak- (vö. Q **forna**) (ld. még [#fervain](#), [fôr](#), [forodren](#), [fuir](#)) **2.** *mn.* jobb(oldali) (ld. még [fôr](#)) **3.** *fn.* észak (vö. **Fornost Erain** 'Királyok Északi Erődje', **Cirith Forn en And-rath** 'Északi Magas Hágó', szsz. "az And-rath északi hágója", **Fornarthan** 'Északi Jelzötűz') (ld. még [fôr](#), [forod](#), [forven](#)) Etym/382, Silm/449, UT/351, PE/17:18 [(Etym:) N forn < √PHOR]

forod ['fɔrɔd] *fn.* észak (vö. **Forochel** ‘Északi Jég’) (ld. még [fôr](#), [forn](#), [forven](#)) *Etym/382, LotR/E, Silm/449, WR/452, PE/17:18, PE/17:116* [(*Etym*:) N forod < √PHOR]

forodren [fɔ'rɔdrɛn] *mn.* északi, észak- (ld. még [#fervain](#), [fôr](#), [forn](#), [fuir](#)) *Etym/382* [[fo-](#)[rod](#) + [*-ren](#); (*Etym*:) N forodren < √PHOR]

forodrim [fɔ'rɔdrim] *fn., gyn.* északi emberek, észak népe (ld. még [forodwaith](#)) *Etym/382* [[forod](#) + [rim](#) **I**; (*Etym*:) N forodrim < √PHOR]

forodwaith [fɔ'rɔdwajθ] **1.** *fn., gyn.* északi emberek, észak népe (ld. még [forodrim](#)) **2.** *fn., gyn.* északi földek *Etym/382, LotR/A(iii), UT/20, Letters/224* [[forod](#) + [gwaith](#); (*Etym*:) N forodwaith < √PHOR + √WEG]

forven ['fɔrvɛn] *fn.* észak (mint “északi irány”) (vö. Q **formen**) (ld. még [fôr](#), [forn](#), [forod](#)) *Etym/382* [[for-](#) + [mên](#); (*Etym*:) N forven < √PHOR + √MEN]

forvo ['fɔrvɔ] **1.** *fn.* jobb kéz (ld. még [fuir](#)) **2.** *fn., tág.* jobb oldal *VT/47:6* [[for-](#) + [†maw](#) **II**]

***fû** [fu:] *tsz.* **fui** [fuj] *fn.* ösvény, gyalogút (vö. **Fui 'Ngorthrim** ‘A Holtak Ösvényei’) (ld. még [bâd](#), [pâd](#) **I**, [râd](#)) *RC/526*

fui ld. [*fû](#)

***fuia-** ['fuj.ɑ] (*inf.* **fuio** ['fuj.ɔ]) *i.* irtózik/iszonyodik (vmitől), utál (vmit) (vö. Q **feuya-**) *Etym/381* [(*Etym*:) N fuio < ON phuióbe < √PHEW]

fuin [fujn] *fn.* éjszaka, sötétség, homály (→ a napszakra utalva a mindennapi nyelvhasználatban a [môr](#) **I** szót váltotta fel, ám azzal ellentétben a teljes éjszakát, azaz a szürkületi időszakot is magába foglalja, nem csupán az éj legsötétebb óráit) (vö. **Taur-nu-Fuin** ‘Az Éji Sötétség Erdéje’, szsz. “a sötétség alatti erdő”, **Emyn-nu-Fuin** ‘A Sötétség Dombjai’, szsz. “a sötétség alatti dombok”, vmint T **fuine**, Q **fuine**, **huine**) (ld. még [daw](#) **I**, [dû](#), ill. [maur](#), [môr](#) **I**, [morn](#), [ogol](#) **II**) *Etym/354, Etym/382, Silm/450, UT/363-64, VT/41:8, PE/17:81, PE/17:120, NM/279, NM/283* [(*Etym*:) N fuin < ON phuine < √PHUY ▪ (NM:) S fuin < phuinë < √PHUY]

fuio ld. [*fuia-](#)

fuir [fujr] *tsz.* ***fÿr** [fy:r] **1.** *mn.* északi, észak- (vö. **Eryn Fuir** ‘Északi Erdő’) (ld. még [#fervain](#), [fôr](#), [forn](#), [forodren](#)) **2.** *fn.*

jobb (kéz) (vö. Q **forya**) (ld. még [forvo](#)) *Etym/382, VT/42:20, VT/46:10* [(*Etym*-VT/46:) N feir, fœir < √PHOR]

***fÿr** ld. [fuir](#)

G

-g [g] (**-gir** [gir]) *r.* -sz, -l; -d (= *E/2-es igei személyrag ?bizalmas-tegező alakja*), -tok/-tek/-tők; -játok, -itek (= *T/2-es igei személyrag ?bizalmas-tegező alakja*) (vö. **cerig** (= *Q caril(ye)*) ‘(te/ti) csinálsz/csináltok’ v. ‘(te/ti) csinálod/csináljátok’, **galog** (= *Q alalye*) ‘(te/ti) nősz/nőtök’, **cerigir** (= *Q cariltar*) ‘(ti) csináltok’ v. ‘(ti) csináljátok’, **galagir** (= *Q alaltar*) ‘(ti) nőtök’) *PE/17:132*

***gachas** ld. ***achas**

gad- [gad] (*inf.* **gedi** [ˈgɛdi]) *i.* megfog, elkap *Etym/358* [(*Etym*.) N gad-, gedi < √GAT]

gador [ˈgadr̩] *fn.* börtön (ld. még **^mband**) *Etym/358* [(*Etym*.) N gador, gadr < √GAT(H)]

gae [gæ] *fn.* félelem, rettegés, rémület (ld. még ***achas**, **angos**, **ⁿdael**, **goe**, **ⁿgôr II**, **ⁿgorog**, **ⁿgoroth**, **ⁿgorth I**, **goss**, **gost**, **goth**, ill. **⁽ⁿ⁾daedel**, **⁽ⁿ⁾daedelos**, **ⁿgorgor**, **ⁿgorgo-roth**, **ⁿguruthos**) *Etym/358*, *VT/45:14* [(*Etym-VT/45*.) N goe, gae < ON gaia < √GÁYAS]

gaear [ˈgæ.ər] *fn.* tenger (*különösen a nyugati Nagy Tenger*) (szsz. “a rémületet keltő”) (vö. **nef aear** ‘a tenger innenső oldalán’, vmint *Q ear*) (ld. még **aear**, **aer I**, **gaer III**, ill. **aearon**, **gaearon**) *PM/363*, *WJ/400*, *PE/17:20-21*, *PE/17:27* [(*WJ*.) S gaear < *gayār ▪ (*PM*.) S gaear < √GAYA ▪ (*PE/17*.) S gaear < √GAY(AR)]

gaearon [ˈgæ.ərən] (**gaeron** [ˈgæ.rən]) *fn.*, *fok.* nagy tenger, óceán (→ a **gaear** nagyító képzős alakja) (vö. **sî nef aearon** ‘itt a nagy tenger innenső oldalán’, vmint *Q eäron*, *airon*) (ld. még **aearon**, ill. **aear**, **aer I**, **gaear**, **gaer III**) *PM/363*, *PE/17:20-21*, *PE/17:27*, *PE/17:149* [**gaear** + **-on II**; (*PM*.) S gae(a)ron < √GAYA ▪ (*PE/17*.) S (g)ae(a)ron < √GAY(AR); S gaeron < √GAYA]

!gaef [gæv] *fn.* szerszám, eszköz (ld. *Q yaima*)

gael [gæɫ] *mn.* sápadtan/halványan csillogó *Etym/358* [(*Etym*.) gael < √GIL]

gaer I [gær] *mn.* félelmetes, rettenetes, ijesztő, rémítő (vö. **Gaerys** ‘Félelmetes Osse’) (ld. még **goeol**) *Etym/358*, (*WJ/400*) [(*Etym*.) N gaer < ON gærrha < gæsra < *gaisrā < √GAYAS ▪ (*WJ*.) (*gaira)]

gaer II [gær] *mn.* vörös, rótt, vörhenyes, rézvörös, rézszínű (vö. *Q aira*) (ld. még **ross II**, ill. **gruin**) *Etym/358* [(*Etym*.) N gaer, goer < √GAY]

gaer III [gær] *fn.* tenger (szsz. “a rémületet keltő”) (vö. **Belegaer** ‘Nagy Tenger’, **Gaerdil**, **Gaerennil** (= *Q Eärendil*) ‘Tengerkedvelő’) (ld. még **aear**, **aer I**, **gaear**, ill. **aearon**, **gaearon**) *Silm/449-50*, *PE/17:27*, *PE/17:149* [(*PE/17*.) S gaer < gairā < √GAY(AR); S gaer < √GAYA]

gaeron ld. **gaearon**

gail I [gajl] *mn.* fényes, világos, tiszta (ld. még **lim**) *Etym/362*, *VT/45:18* [(*Etym-VT/45*.) N gail < *galyā < √GAL]

⁽ⁿ⁾gail II (**⁽ⁿ⁾geil** [gɛjl], **⁽ⁿ⁾gil- [gil]) *tsz.* **⁽ⁿ⁾gîl** [gi:l] *gyn.* **⁽ⁿ⁾giliath** [ˈgili.ɑθ] *fn.* fényes/ezüst szikra, csillogó/csillanó fény, csillag (→ a legáltalánosabban használt szó a csillagokra, noha eredetileg a valódi csillagok valinori képmásaira vonatkozott) (vö. **Gil-galad** ‘Csillagfény’, szsz. “a fényesség csillaga” v. “fényes csillag”, **Gilthoniel** (= *Q Tintalle*; Ad. **Gimilnifir** ‘Csillagszító’ = Elbereth, **Gilraen** ‘Mosolygó Csillag’ v. ‘Csillagháló’, szsz. “hálóba ejtett csillagok”, **Gilbarad** ‘?Csillag-torony’, **Gildor** ‘?Csillag-úr’, **Gilmith** ‘?Szürke Csillag’, **Gil-(Or)estel** ‘A (Nagy) Reménység Csillaga’, **Gilrain** ‘?Csillag-vándor’, **Bereth (in)gîl** ‘A Csillagok Királynője’ = Elbereth, **Thorongil** ‘Csillagos Sas’, **Borgil** ‘Vörös Csillag’ = ?Betelgeuse, **Os(t)giliath** ‘Csillagok Erődje’, **Dagor-nuin-Giliath** ‘Csata a Csillagok alatt’) (ld. még **†êl**, **⁽ⁿ⁾gildin**, ill. **tim**, **tîn III**, **tint**, **#tinu**) *Etym/358*, *LotR/E*, *Silm/450*, *RGE/65*, *MR/388*, *Letters/426-27*, *VT/42:11*, *VT/45:15*, *RC/232*, *PE/17:22-23*, *PE/17:30*, *PE/17:152*, *PE/17:176* [(*Etym-VT/45*.) N geil *tsz.* gîl *gyn.* giliath < *gilya < √GIL ▪ (*PE/17*.) geil/gail (gil-) *tsz.* gîl, giliath < *gilyā < √GIL; S gil < √NGIL; S gil- < √NGIL ▪ (*PE/22*.) S Gilraen < √GIL]**

***gâl** [ga:l] (**gal-** [gal], **-al** [al]) *fn.* fény (vö. **galvorn**, **uial**, ill. **Galdor** ‘?Fény-úr’, **Glingal** ‘Függő Láng’, szsz. “függő fény” = Laurelin) *PE/17:169* [(*PE/17*.) S gal- < √DAL (√DGAL)]

gal- I ld. ***gâl**

ⁿ**gal-** **II** [gal] i. fényesen ragyog PE/17:169 [(PE/17:) S gal- < √DAL (√DGAL)]

***gala-** ['gala] (*inf. galo* ['galɔ], ?*m. E/3 aul* [aul], *angol* ['aŋgɔl], a további ragozott formákat ld. az igei személyragok bejegyzésekben) i. nő, növekszik Etym/357, PE/17:131, PE/17:132, (PE/22:26) [(Etym:) N galo < √GALA ▪ (PE/17:) S aul < ālē < agālē ▪ (PE/22:) (ON *galōs ' (ő) növekszik' < *galōsə < *galāsō)]

galad ['galad] *fn.* fény(esség), tündöklés, ragyogás, csillogás; tükröződés, fényviszszaverődés (*vmilyen fényes felületről, pl. drágakőről, üvegről, fényezett fémről, vízről, stb.*) (vö. **Galadriel** (= T **Al(a)tariel(le)**, Q (**Ñ**)**altariel(le)**) 'Fénykoszorús Leány', szsz. "fényesen ragyogó koszorúval koronázott (ti. szőke hajú) leány", **Gil-galad** 'Csillagfény', szsz. "a fényesség csillaga" v. "fényes csillag", **Malgalad** '?Aranyos Ragyogás', vmint Q (**ñ**)**alta**; T **alata**) (ld. még **aglar**, **calad**, **glaw I**, ***thil**, ill. ***fael II**) *Silm*/451-52, *PM*/347, *Letters*/425, (PE/17:50), (PE/17:59-60), PE/17:84, PE/17:169 [(PM:) S galad < *ñalatā < √ÑAL ▪ (PE/17:) S galad < √GAL; S galad < galatā < √DAL, √DGAL; (*ñal(a)dā < √ÑGAL; *ñgal(a)tā)]

galadh ['galað] *fn.* fa (→ eredetileg a tölgyhöz, bükkhöz hasonló vaskosabb, szélesebb, elágazóbb fákat jelölte, később azonban mindenféle fát egységesen ezzel a szóval jelöltek) (vö. **bregalad**, ***galadhad**, **galadhon**, **galadhremmen**, **galadhrim**, ill. **si loth a galadh lasto dîn** '?virág s fa hallgasson most csendesen', **Galadhon** '?Fa-férfi', **Galadwen** '?Fa-leány', **Galador** '?Fa-úr', **Galathil** '?Ragyogó Fa', **Galadlóriel** 'Arany-fa' = Laurelin, **Galathilion** 'Fehér Fa', szsz. "fehér fénnyel ragyogó fa", **Gelennil** (**Gledhennil**) (= Q **Alandil**, **Alandil**) 'Fakedvelő', **lais galadhon/geledhion** 'a fák levelei', **Caras #(i)Ngelaidh** (= **Caras Galadhon**) 'A Fák Városa', vmint Nan. **galad**, Q **alda**) (ld. még **orn I**) Etym/357, LotR/E, *Silm*/445, UT/347, LB/354, SD/302, RGEO/65, Letters/426, PE/17:20-21, PE/17:25, PE/17:41, PE/17:50, PE/17:60, PE/17:63, PE/17:97, PE/17:135-36, PE/17:153, (PE/21:74), PE/22:47 [(Etym:) N galadh < √GÁLAD ▪ (UT:) S galadh < galadā ▪ (PE/17:) S galadh < *galadā < √GALA; S galadh < *galadha < *galadā < √GAL ▪ (PE/21:) (CE Galadū 'a Két Fa', galadā atta 'két fa', galadā kanta 'négy fa')]

***galadhad** ['galaðad] *fn., du.* a Két Fa (ld. **Orgaladhad**) [**galadh** + **-ad I**]

galadhon ['galaðɔn] (**geledhion** [ge'le-ði.ɔn]) *mn.* fa-, a fák ... -(j)a(i), -(j)e(i) (vö. **Caras Galadhon** (= PS **Caras #(i)Ngelaidh**) 'A Fák Városa', **lais galadhon/geledhion** 'a fák levelei', vmint Nan. **galadon**) LotR/F, UT/549, Letters/426, (PE/17:51), (PE/17:60), PE/17:97

galadhremmen [galað'rɛmɛn] *tsz. galadhremmin* [galað'rɛmin] *mn.* fával-szótt (vö. **o galadhremmin Ennorath** 'a fákkal-szótt Középföldről', vmint Q **aldarembina**) LotR/II:1, LotR/E, RGEO/64, PE/17:20-21-21, PE/17:127, PE/17:136 [**galadh** + **remmen**]

galadhremmin ld. **galadhremmen**

galadhrim [ga'laðrim] *fn., gyn.* a Fák Népe (= *Lothlórien tündénépe*) (vö. Nan. **galadrim**) LotR/II:6, UT/568, Letters/426, PE/17:50, (PE/17:60) [**galadh** + **rim I**]

galanes ['galanɛs] (GS **galenas** ['galenas]) *fn.* pipafű, „nyugatgyomja” (= *Középfölde délvídekein honos, eredetileg Númenor szigetéről származó illatos virágú dohány-növény, melynek szárított leveleit hosszú szárú fapipába tömve szívják el*) (vö. Q **alenesse**, **alanesse**) LotR/Pro, LotR/V:8, PE/17:100

galas ['galas] 1. *fn.* növés, növekedés 2. *fn.* növény (ld. még **farán II**) Etym/357 [(Etym:) N galas < √GALA]

galenas ld. **galanes**

galo ld. ***gala-**

#galu ['galu] *fn.* jelentése alighanem 'jó-lét', 'boldogság', 'jószerencse' (vö. Q **alma**, **almie**) (ld. még **alvar**) Etym/357 [(Etym:) N galw < √GALA]

galvorn ['galvɔrn] *fn.* Eol, a sötét-tünde által felfedezett acélkeménységű, mégis jól megmunkálható fényes fekete fém (szsz. "fekete fény") *Silm*/159, *Silm*/451, WJ/322-23 [***gāl** + **morn**]

gammas ['gamas] *fn.* S-hurok (= *az adott msh-t követő '-s' jelölésére szolgáló diakritikus jel a tengwar írásban*) VT/45:14, (PE/22:27) [**gamp** + ***-as I**; (VT/45:) N gammas < ON gampasse < √GAP ▪ (PE/22:) (ON gambasse)]

gamp [gamp] *fn.* kámpó, horog; karom (vö. T **gampa**, Q **ampa**) *Etym/357, VT/47:20* [(*Etym.*) N gamp < √GAP ▪ (VT/47:) S gamp < √GAP]

*ⁿ**ganna-** ['ganna] (*inf.* ⁿ**ganno** ['ganno]) *i.* hárfán játszik (vö. Q **ñanda-**) (ld. még ⁿ**gannada-**) *Etym/377* [(*Etym.*) N ganno < √NGAN, √NGÁNAD]

*ⁿ**gannada-** ['gannada] (*inf.* ⁿ**gannado** ['gannado]) *i.* hárfán játszik (ld. még ⁿ**gan-na-**) *Etym/377* [(*Etym.*) N gannado < √NGAN, √NGÁNAD]

ⁿ**gannado** ld. ⁿ**gannada-**

ⁿ**ganno** ld. ⁿ**ganna-**

ⁿ**gannel** ['ganneɳ] *fn.* hárfa (vö. Q **ñande**) *Etym/377* [(*Etym.*) N gannel, gandel < √NGAN, √NGÁNAD]

gâr ld. ⁿ**gar-**

***gar-** [gar] (*inf.* **garo** ['garo], *jel.* E/1 **gerin** ['gerin], *jel.* E/3 **gâr** [gær], *jel.* T/3 **gerir** ['gerir]) **I.** *i.* van (vmije), birtokol (vmit) (vö. *sui mîn i gohenam di ai gerir úgerth ammen* ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”) (ld. még ⁿ**sav-** **I**) *Etym/360* **II.** *i.* tud (vmit megtenni), képes (vmire) (vö. *#leben #tail brann i an-non ar neledh neledhi gâr #godref* ‘öt láb magas az ajtó és hárman tudnak egyszerre belépni rajta’) (ld. még ⁿ**pol-**) *TAI/150(92)* [(*Etym.*) N garo, gerin < √GAR]

ⁿ**garaf** ['garav] *fn.* farkas (vö. Q **ñarmo**) (ld. még ⁿ**draug**) *Etym/377* [(*Etym.*) N garaf < √NGAR(A)M]

gardh [garð] **1.** *fn.* meghatározott/lehatárolt terület/vidék/régió (vö. **Lisgardh** ‘Nád-vidék’) (ld. még ⁿ**ardh**, ill. ⁿ**ardhon**) **2.** *fn.* tág. világ (ld. még ⁿ**amar**, ⁿ**Ardhon**) *WJ/402*

garn [garn] *fn.* saját, birtok, tulajdon *Etym/360* [(*Etym.*) N garn < √GAR]

garo ld. ⁿ**gar-**

garth [garθ] *fn.* vár, erőd(ítmény) (vö. Q **arta**) (ld. még ⁿ**barad** **I**, ⁿ**minas**, ⁿ**ost**, ill. ⁿ**othronn**) *Etym/360* [(*Etym.*) N garth < √GARAT]

gasdil ['gasdiɳ] *fn.* hézagpótló jel (*amely a ‘g’ lágyulásakor az eltűnt hangot jelzi*) (→ a latin betűs átírásban aposztrófként (‘))

tüntetjük fel, pl. **galadh** ‘fa’ > **i** **‘aladh** ‘a fa’) *Etym/354, Etym/357, LR/298, PE/22:30, PE/22:34-35* [ⁿ**gass** + ⁿ**dil**; (*Etym.*) N gasdil < √GAS + √DIL]

gass [gass] *fn.* rés, hézag, (keskeny) nyílás, lyuk (vö. Q **assa**) *Etym/357* [(*Etym.*) N gass < *gassā < √GAS]

Gast [gast] *fn.* Űr, az Üresség (vö. **Belegast** ‘Nagy Üresség’) *Etym/366* [(*Etym.*) N Gast < √GAS]

gath [gɑθ] *fn.* barlang, üreg (ld. még ⁿ**fela**, ⁿ**feleg**, ⁿ**gathrod**, ⁿ**grôd**, ⁿ**groth**, ⁿ**rôd**, ⁿ**rond** **I**) *Etym/358* [(*Etym.*) N gath < *gattā < √GAT(H)]

gathrod ['gɑθrɔd] *fn.* barlang, üreg (ld. még ⁿ**fela**, ⁿ**feleg**, ⁿ**gath**, ⁿ**grôd**, ⁿ**groth**, ⁿ**rôd**, ⁿ**rond** **I**) *Etym/358* [ⁿ**gath** + ⁿ**grôd**; (*Etym.*) N gathrod < √GAT(H)]

gaud [gaud] *fn.* eszköz, készülék, szerkezet, gépezet *Etym/358* [(*Etym.*) N gaud < √GAWA, √GOWO]

ⁿ**gaul** [gaul] *fn.* farkasüvöltés (vö. Q **ñau-le**) *Etym/377* [(*Etym.*) N gaul < √NGAW]

ⁿ**gaur** [gaur] *fn.* váltott farkas (szsz. “hamis”, “álcázott”, “deformált”) (vö. Q **ñau-ro**) *Etym/377, Silm/450, PE/17:39, PE/19:107, (PE/21:82)* [(*Etym.*) N gaur < √NGAW ▪ (PE/17:) S gaur < √NGAW ▪ (PE/19:) S gaur < ñgaurō ▪ (PE/21:) (CE *hn.* ñgawar, *nn.* ñgaurijē)]

ⁿ**gaurhoth** *fn., gyn., pej.* váltott farkasok (szsz. “váltott farkas horda”) (vö. **Tol-in-Gaurhoth** ‘A Váltott Farkasok Szigete’, **Naur dan i ngaurhoth!** ‘[Legyen] tűz a vérfarkas-horda ellen!’) *LotR/II:4, Silm/438, PE/17:39, PE/21:57* [ⁿ**gaur** + ⁿ**hoth**]

ⁿ**gaurwaith** ['gaurhɔθ] *fn., gyn.* farkas-emberek (= *annak a törvényen kívüli bandának a neve, amelyhez Túrin is csatlakozott útja során*) *UT/111* [ⁿ**gaur** + ⁿ**gwaith**]

gavar ['gavar] *tsz.* **gevair** ['gevajr] *fn.* avár (vö. Q **avar**) (ld. még ⁿ**avar**, ⁿ**dúredhel**, ⁿ**dú-rion**, ⁿ**moravar**, ⁿ**morbenedh**, ⁿ**mornedhel**, ⁿ**nín-edhel**, ⁿ**rúnavar**, ⁿ**rúnedhel**) *PE/17:139*

gaw [gau] *fn.* űr, üresség (ld. még ⁿ**îa**) *Etym/358, VT/45:14* [(*Etym-VT/45:*) N gaw < ON gāsa < *gāsa < √GAS]

ⁿ**gaw-** ld. ⁿ**gawa-**

ⁿ**gawa-** ['gawa] (ⁿ**gaw-** [gaw]) *i.* üvölt, vonít *Etym/377* [(*Etym.*) N gaw- < √NGAW]

ⁿ**gawad** [ˈgawad] *ger.* üvöltés, vonítás (→ a [#]**gawa-** igéből) (ld. még ^m**baw**) *Etym/377* [(*Etym.*:) N *gawad* < √NGAW]

gedi ld. **gad-**

⁽ⁿ⁾**geil** ld. ⁽ⁿ⁾**gail** **II**

geledhion ld. **galadhon**

[!]**gelia-** [ˈgeli.ɑ] *i.* tanul [√NGOL]

gelir [ˈgɛlir] *fn.* jókedvű/vidám személy (vö. **Gelir** ‘Trufa’) *SD/128-31, VT/31:26*

gell [gɛll] *fn.* öröm, (öröm)ujjongás, örvendezés, diadalmámor (vö. **gelir**, ill. **Gelmir** ‘?Örömteli Ékkő’) (ld. még **gellam**, **glass**) *Etym/359, VT/45:16* [(*Etym.*:) N *gell* < √GYEL (< √GEL)]

gellam [ˈgɛllam] *fn.* vigalom, vigadozás, vídamság, jókedv, ujjongás, örvendezés (ld. még **glass**, ill. **gell**) *Etym/359* [**gell** + **glam**; (*Etym.*:) N *gellam* < √GYEL (< √GEL)]

gellui [ˈgɛllui] *mn.* diadalittas, ujjongó, örvendező *Etym/359* [**gell** + **-ui**; (*Etym.*:) N *gellui* < √GYEL (< √GEL)]

ⁿ**gelydh** ld. ⁿ**golodh**

gem [gɛm] *mn.* beteges(kedő), gyenge (vö. Q **engwa**) (ld. még [#]**lhaew**) *Etym/358, Etym/399* [(*Etym.*:) N *gem*, *gemb* < √GENG-WĀ]

^{*}**genedia-** [gɛˈnɛdi.ɑ] *i.* kiszámít, kiszámol (ld. **genediad**)

genediad [gɛˈnɛdi.ad] **1.** *ger.* kiszámítás, számvetés **2.** *ger., tág.* időszámítás, naptár (→ a ^{*}**genedia-** igéből) (vö. **ben genediad drannail** ‘a megyei időszámítás szerint’) *SD/128-31, VT/31:27*

[#]**geria-** [ˈgɛri.ɑ] *i.* (el)tűnődik, (el)mereng, elmélkedik (vmin) *NM/176* [(*NM.*:) S *geria* < √GOR]

gerin ld. ^{*}**gar-**

gerir ld. ^{*}**gar-**

gern [gɛrn] *mn.* régi, öreg, ósdi, kopott, elnyűtt (*tárgy*) (vö. Q **yerna**) (ld. még **iaur**) *Etym/360, VT/46:22* [(*Etym-VT/46.*:) N *gern* < ^{*}*gyernā* < √GYER]

gevair ld. **gavar**

⁽ⁿ⁾**gîl** ld. ⁽ⁿ⁾**geil**

⁽ⁿ⁾**gil-** ld. ⁽ⁿ⁾**geil**

⁽ⁿ⁾**gildin** [ˈgiɫdin] *fn.* ezüst szikra (vö. Q **tingilya**, **tingilinde**) (ld. még ⁽ⁿ⁾**gail** **II**, ill.

tim, **tîn** **III**, **tint**, **#tinu**) *Etym/393* [⁽ⁿ⁾**gil-** + **#tinu**; (*Etym.*:) N *gildin* < √GIL + √TIN]

⁽ⁿ⁾**gilgalad** [ˈgiɫgalad] *fn.* csillagfény *Etym/358* [⁽ⁿ⁾**gil-** + **calad**; (*Etym.*:) N *gilgalad* < √GIL]

⁽ⁿ⁾**giliath** ld. ⁽ⁿ⁾**geil**

^{*}⁽ⁿ⁾**gilion** [ˈgili.ɔn] *mn.* csillag-, a csillagok ...-(j)a(i), -(j)e(i) (ld. **Orgilion**)

⁽ⁿ⁾**gilit** [ˈgiliθ] *fn.* a csillagok övezete, csillagrégió (= *az ún. ‘alsó lég’ fölötti régió, ahol a csillagok vannak*) (ld. még **#**⁽ⁿ⁾**gil-ven**) *Etym/358, Etym/398* [⁽ⁿ⁾**gil-** + **-ith**; (*Etym.*:) N *gilit* < √GIL]

#⁽ⁿ⁾**gilven** [ˈgiɫvɛn] *fn.* a csillagok övezete, csillagrégió (= *az ún. ‘alsó lég’ fölötti régió, ahol a csillagok vannak*) (vö. Q **ilmen**) (ld. még ⁽ⁿ⁾**gilit**) *Etym/358, VT/45:15* [⁽ⁿ⁾**gil-** + **mên**; (*Etym-VT/45.*:) N *gilfen* < √GIL]

-gir ld. **-g**

^{*}**gir-** [gir] (*inf.* **giri** [ˈgiri]) *i.* remeg, reszket, borzong *Etym/358* [(*Etym.*:) N *giri* < √GIR]

giri ld. ^{*}**gir-**

girith [ˈgiriθ] *fn.* remegés, reszketés, borzongás (vö. **Nen Girith** ‘A Reszketés Vize’) *Etym/358, Silm/450* [(*Etym.*:) N *girith* < √GIR]

Girithron [giˈriθrɔn] *fn.* december (szsz. “a reszketés hava”) *LotR/D, Silm/450, PM/135* [**girith**+ **#raun**]

glâd [glaːd] *fn.* erdő (vö. **Method-en-Glad** ‘Az Erdő Vége’, **Gladuial** ‘?A Szürkület Erdeje’) (ld. még **eryn** **II**, ill. **taur** **II**, **tawar**) *UT/196*

gladh- ld. **#gladha-**

#gladha- [ˈglaðɑ] (**gladh-** [glað]) *i.* nevet (vö. **Gladhwen** (= Q **Lalwende**) ‘Nevető Leány’, vmint T **glada-**, Q **lala-**) *PM/359* [(*PM.*:) S *gladh-* < √G-LADA]

glæ [glæ] *fn.* fény (*mint éteri anyag, szemben a sötéttséggel mint szubsztanciával*) (ld. még **glægal**) *NM/283* [(*NM.*:) S *glæ(gal)* < √GLAY]

glægal [ˈglægal] *fn.* fény (*mint éteri anyag, szemben a sötéttséggel mint szubsztanciával*) (ld. még **glæ**) *NM/283* [(*NM.*:) S *glæ(gal)* < √GLAY]

glaer [glaɛr] *fn.* elbeszélő költemény, históriás ének (vö. **Q laire**) *Etym*/359, *VT*/45:15 [(*Etym*-*VT*/45:)] *N* glaer < √GLIR]

glaew [glaɛw] *fn.* kenőcs, gyógyír, balzsam (vö. **Q laive**) *Etym*/369, *VT*/45:27, *PE*/22:32 [(*Etym*-*VT*/45:)] *N* g-laew < √GLIB ▪ (*PE*/22:)] *N* glaiw < ON glaiþe]

glam [glam] **I.** *fn.* durva/barbár beszéd *Etym*/377, *VT*/45:15, *VT*/46:3 **II.** **1.** *fn.* fültépő/nagy láрма, lármázás, zajongás, zűrzavaros kiáltozás/ordítózás/üvöltözés (*vadaké, barbár népeké, főként az orkoké*) (vö. **Q yalme**) **II.** **2.** *fn., gyn., tág.* orkok (mint “orkok tömege”) (vö. **Glamdring** ‘Az Ellenség Pörölye’, szsz. “az orkok pörölye”) *Etym*/358, *WJ*/391, *WJ*/416 [(*Etym*-*VT*/45-46:)] *N* glamm, glamb < *ngalambe < √GLAM, √NGYAL]

glamhoth ['glamhɔθ] *fn., gyn., pej.* az orkok hordáinak egyik megnevezése (szsz. “zajos horda”) (vö. **Gurth an Glamhoth!** ‘Halál az orkokra!’) *Etym*/358, *Etym*/364, *Etym*/377, *Silm*/451, *UT*/51, *MR*/109, *WJ*/391, *PE*/17:39, *PE*/21:57 [**glam** + **hoth**; (*Etym*:)] *N* glamhoth < √GLAM, √NGYAL + √KHOTH]

glamog ['glamɔg] *fn.* ork (ld. még **orch, urug**) *WJ*/391 [**glam** + *-og]

glamor ['glamr] *fn.* visszhang (ld. még ***lam III**, ***lamad**) *Etym*/358, *VT*/45:15 [(*Etym*-*VT*/45:)] *N* glam(b)r, glamor < √G-LAM]

glamren ['glamrɛn] *tsz.* ***glemrin** ['glemrin] *mn.* visszhangzó (vö. **Dorlamren** ‘Visszhangzó Föld’, **Eredlemrin** ‘Visszhangzó Hegyek’) (ld. még **loven**) *Etym*/358, *VT*/45:15 [**glam** + *-ren; (*Etym*:)] *N* glamren < √G-LAM]

***glân I** [glɑ:n] *mn.* fénylő/csillogó/ragyogó fehér (vö. **Curunír 'Lân** ‘Fehér Mágus’) (ld. még **fain**, **#faen I**, **silef**, ill. **gloss**, **glossui**) *UT*/505

glân II [glɑ:n] *fn.* szél, szegély (*ruhán, szőnyegen v. más kézi készítésű holmin*) (vö. **T glana**, **Q lane**) (ld. még **lanc III**, **rhîf**) *VT*/42:8 [(*VT*/42:)] *S* glân < √(G)LAN]

gland [gland] (**glann** [glann]) *fn.* határ, mezsgye (vö. **Glanduin**, **Glanhír** ‘Határfolyó’, vmint **T glanda**, **Q landa**) (ld. még ***taeg**, ill. **#edrain**, **#rain I**) *UT*/570, *VT*/42:8 [(*VT*/42:)] *S* glann < gland < √(G)LAN]

glandagol ['glandag] *fn.* határjelzés (vö. **Q lantalca**) *VT*/42:8, *VT*/42:28 [**gland** + ***ta-gol**; (*VT*/42:)] *S* glandagol < √(G)LAN]

glann ld. **gland**

glass [glass] *fn.* öröm, jókedv, vidámság (vö. **Borlas** ‘Örömteli Hú Férfi’, **Araglas** ‘?Nemes Öröm’, vmint **Q alasse**) (ld. még **gellam**, ill. **gell**) *Etym*/357 [(*Etym*:)] *N* glass < √GALÁS]

glathralvas [glaθ'ralvas] *fn.* egyfajta jelzésadásra szolgáló, feltehetőleg a fénytávíróhoz hasonló eszköz (szsz. “ragyogó üveg/kristály”) (vö. **Q ñaltalma**) *NM*/354

glaur [glaur] (**glor-**, **-(g)lor** [glɔr]) *fn.* aranyszín (*napfényé, aranyszínű virágé, stb.*), aranyszínű fény (→ mitológiai értelemben Laurelinnek, Valinor aranyfájának fénye) (vö. **ninglor**, ill. **Finglor** (= **Q Findelaure**) ‘Aranyhaj’, **Inglor** (= **Q Ingalaure**) ‘Aranyló Akarat’, **Maglor** (= **PS Magalor**) (= **Q Macalaure**) ‘Aranykovács’, **Mallor** ‘?Aranyfény’, †**Glorfindel** (= **PS *Glorfinnel**) (= **Q Laurefindele, Laurefin(de), Laurefindil**), **Glorfinniel** ‘Aranyfürt’, **Glóredhel** ‘?Aranytünde’, **Glaurung** ‘Aranyféreg’, **Nan Laur**, **Glornan** (= **Nan. Lórinand**, **Q Laurenande**) ‘Az Aranyfény Völgye’, vmint **Q laure**) (ld. még **glawar**) *Etym*/368, *VT*/41:10, *VT*/45:26, *PE*/17:17, *PE*/17:159, (*PE*/21:80) [(*Etym*:)] *N* glaur < √GLÁWAR ▪ (*VT*/41:)] *S* glaur < glaware ▪ (*PE*/17:)] *S* glaur- < √LAW, √LAWAR ▪ (*PE*/21:)] (*CE* glawari)]

***glavra-** ['glavra] (*inf.* **glavro** ['glavro]) *i.* cseveg, fecseg *Etym*/358, *VT*/45:15 [(*Etym*-*VT*/45:)] *N* glavro < √G-LAM]

glavro ld. ***glavra-**

glavrol ['glavrol] *part.* csevegő, fecsegő (→ a ***glavra-** igéből) *Etym*/358, *VT*/45:15 [(*Etym*-*VT*/45:)] *N* glavrol < √G-LAM]

glaw I [glau] *fn.* fényesség, tündöklés, ragyogás, csillogás (vö. **Q cala**) (ld. még **aglar**, **calad**, **galad**, ***thîl**) *Etym*/362 [(*Etym*:)] *N* glaw < *g'lā < √GAL]

glaw II [glau] *fn.* napfény (ld. még **glawar**, ill. **ast II**) *PE*/17:159 [(*PE*/17:)] *S* glaw- < √LAW]

glawar ['glawar] *fn.* aranyszín (*napfényé, aranyszínű virágé, stb.*), napfény, aranyzí-

nű fény (→ mitológiai értelemben Laurelinnek, Valinor aranyfájának fénye) (vö. **Glewellin** (= Q **Laurelin**) ‘Arany-ének’ = Laurelin, PS **Lothlewerian(d)/~ien(d)** (= S+Q **Lothlórien**) ‘Az Aranyló Virág Földje’, vmint T **glavare**, Q **laure**) (ld. még **glaw** II, ill. **ast** II, **glaur**) Etym/368, VT/41:10, PE/17:17, PE/17:48, PE/17:61, PE/17:159, (PE/21:80), NM/351 [(Etym:) N glawar < √GLÁWAR ▪ (VT/41:) S glawar < glaware ▪ (PE/17:) S glawar < √LAWAR ▪ (PE/21:) (CE glawari) ▪ (NM:) S glawar < √(G)LAWAR]

#gleinia- [ˈglɛjni.ɑ] i. elhatárol, elkerít (vö. T **glania-**, Q **lanya-**) VT/42:8, VT/42:28 [(VT/42:) gleina- < √(G)LAN]

***glemrin** ld. **glamren**

***glenna-** [ˈglɛnnɑ] i. megy, jár, halad, megtesz (*távolságot*) (ld. ***anglenna-**) (ld. még ***bad-**, ***ban-**, ***gwae-**, ***men-**, **pad-**, **padra-**) VT/31:27

glī [gli:] *fn.* méz (vö. **#medli**, vmint Q **līs**) Etym/369, (PE/17:154) [(Etym:) N glī < glisi < √LIS ▪ (PE/17:) (√(G)LIS)]

***glim** [glim] *tsz.* **glim** *fn.* hang (vö. **glim maewion/maewia** ‘a sirályok hangjai’) PE/17:97

glīn [gli:n] (**glinn**) 1. *fn.* (fel)villanás, (fel)csillanás (*vékony, de erős fénysugáré*) (ld. még **#agol**) 2. *fn.* felvillanó tekintet/pillantás (vö. **Maeglin** ‘Éles Pillantás’ = **Glindûr** ‘?Sötét Pillantás’) (ld. még ***tîr**) Silm/450, WJ/337 [(WJ:) S glīnn < √GLIM]

glind [glind] (**glinn** [glinn]) *fn.* dal(lam), ének (vö. **i** **#Veleglin** ‘a Nagy Ének’, **i** **#’linn hen agorer Edain #vi Velerian** ‘?ezt az éneket az emberek alkották Bele-riandban’) (ld. még **glîr**, **laer** II, **lind** I) VT/50:5, VT/50:14, VT/50:18

gling- [gliŋ] i. lóg, függ, csüng (vö. **Glingal** ‘Függő Láng’, szsz. “függő fény” = Laurelin, vmint Q **linga-**) Etym/369, VT/45:15, VT/45:27 [(Etym-VT/45:) N gling- < √GLING]

glinn I ld. **glîn**

glinn II ld. **glind**

glinnel [ˈglinnɛɫ] *tsz.* **glinnil** [ˈglinniɫ] *fn.* teler (szsz. “éneklő tünde”) (vö. Q **lindar**) (ld. még ***teler**, **#telair**) WJ/378, WJ/385 [**glind** + **-el** I]

glinnil ld. **glinnel**

glintha- [ˈglinθɑ] i. rápillant, pillantást vet (vkire/vmire) WJ/337 [(WJ:) S glintha- < √GLIM]

glîr [gli:r] *fn.* dal, ének, vers, költemény (ld. még **glind**, **laer** II, **lind** I) Etym/359 [(Etym:) N glîr < √GLIR]

glir- [glir] (*inf.* **gliri** [ˈgliri]) i. (el)énekel, (el)dalol (*dalt*), elmond/elszaval (*verset*) (vö. Q **lîr-**) Etym/359, Etym/369, VT/45:15 [(Etym-VT/45:) N glir-, gliri < √GLIR]

gliri ld. **glir-**

glithui [ˈgliθuj] *mn.* jelentése ismeretlen (vö. a **Glithui** folyónévvel) UT/570, WJ/182, WJ/186

-glor ld. **†claur**

glor- ld. **glaur**

***glóren** [ˈglo:rɛn] *mn.* arany-, aranyból való, aranszínű (ld. **Glóringol**, **Lóringol** ‘Aranyfej’ Silm/421, Silm/452, WJ/444) (ld. még **mallen**, **malthen**) [**glaur** + ***-en** II]

***glóriel** [ˈglo:ri.ɛɫ] *mn.* aranszínű, aranyos csillogású/fényű (ld. **Galadlóriel** ‘Aranyfa’ = Laurelin MR/155, **Rathlóriel** ‘Aranyemder’ WJ/462)

gloss [glɔss] I. *fn.* hó (vö. Q **†olos(se)**) Etym/359 II. *mn.* hófehér, ragyogó/vakító fehér (vö. Q **losse**) (ld. még **#glossui**, ill. **fain**, **#faen** I, ***glân** I, **silef**) Etym/359, RGEO/62, VT/42:18, PE/17:161 [(Etym:) N gloss < √GOLÓS ▪ (RGEO:) S glos(s) ▪ (PE/17:) S glos < √LOS]

#glossui [ˈglɔssuj] *mn.* hófehér, ragyogó/vakító fehér (ld. még **gloss**, ill. **fain**, **#faen** I, ***glân** I, **silef**) PE/17:161 [**gloss** + **-ui**; (PE/17:) S glossui < √LOS]

glûdh [glu:ð] *fn.* szappan (vö. Q **lipsa**) Etym/369 [(Etym:) N glûdh < √GLIB]

go- [gɔ] *hsz. pref.* együtt- (*mint vminek /vkinek a társaságában, nem jelentve tényleges fizikai összekapcsolódást*) (→ eredetileg a szavak hangsúlytalan szótagában fordult elő, ill. a **†gwa-** származékaként, ha az adott szótag ismét hangsúlytalanná vált, kezdetben főként igékhez, később ezek származékaihoz is kapcsolódva; számos szóban rögzült elemmé vált, kivéve ha az alapszóhoz egy másik előtag kapcsolódott) (vö. **gobel**, **gobennas**, **gobennathren**, **lgo-beth**, **#godref**, ***gohena-**, **golas**, **goloth**, **go-**

[nod-](#), [govan-](#), [lgovannas](#), [govannen](#), [go-west](#), vmint Q **o-**) (ld. még [†gwa-](#) **I**) *Etym*/399, *WJ*/367-68, *VT*/46:22, *PE*/17:16, *PE*/17:191 [(*Etym*-*VT*/46:): N go- < gwa-; N go- < wo < √WÖ(/O) ▪ (*WJ*:) S go- < gwa-; S go- < gwo < *wo < √WO ▪ (*PE*/17:): S go- < √WA, √WO; S go- < √WO, √WONO]

gobel ['gɔbɛʌ] *fn.* fallal körülvett/körülkerített település, falu (vö. **Rhosgobel** ‘Rozsdafalva’, vmint Q **opele**) *Etym*/380, *UT*/596, *TI*/173, *WJ*/148 [(*Etym*:) N gobel < √PEL(ES)]

gobennas [gɔ'bɛnnas] *fn.* történet, história (ld. még [pennas](#), ill. [narn](#), [pent](#) **I**) *Etym*/366 [[go-](#) + [pennas](#); (*Etym*:) N gobennas < √WO + √KWET, √PET]

gobennathren [gɔbɛn'naθrɛn] *mn.* történeti, historikus *Etym*/366 [[gobennas](#) + [*-ren](#); N gobennathren < √WO + √KWET, √PET]

!gobeth ['gɔbɛθ] *fn.* szótár [[go-](#) + [peth](#)]

gódhel ['gɔðɛʌ] *tsz.* **gódhil** ['gɔðiʌ] *fn.* nolda (*különösképp a száműzött noldák közül való*) (vö. **Thingódhel** ‘?Szürke Nolda’) (ld. még [aerel](#), [*aeredhel](#), [dúnel](#), [edaerel](#), [edaeron](#), [egel](#), [egledhel](#), [n^ogolodh](#), [#lachenn](#), [noll](#), [ódhel](#)) *WJ*/364, *WJ*/379 [(*WJ*:) S gódhel *tsz.* gódhil < *wādelo (+ g- < golodh) < √AWA + √DEL]

gódhellim [gɔð'ðɛllim] *fn.*, *gyn.* noldák, a noldák népe (→ elsősorban a száműzött noldákra használt kifejezés) (ld. még [egla-rim](#), [eglathrim](#), [eglawait](#), [egilir](#), [n^ogolodh-rim](#), [nellir](#), [ódhellim](#)) *WJ*/364 [[gódhel](#) + [rim](#) **I**]

gódhil ld. [gódhel](#)

#godref ['gɔdrɛv] *hsz.* együtt/egyszerre át/keresztül (vmin) (vö. **#leben #tail brann i annon ar neledh neledhi gâr #godref** ‘öt láb magas az ajtó és hárman tudnak egyszerre belépni rajta’) *TAI*/150(92) [[go-](#) + [tre-](#) + [*be](#)]

goe [gɔɛ] **I** *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. **Goenor** (= Q **Aicanáro**) ‘Rettentő Tűz’ = Aegnor, vmint T **gáia**, Q **áya**) (ld. még [*achas](#), [angos](#), [nael](#), [gae](#), [n^ogôr](#) **II**, [n^ogorog](#), [n^ogoroth](#), [n^ogorth](#) **I**, [goss](#), [gost](#), [goth](#), ill. [\(n^o\)daedel](#), [\(n^o\)daedelos](#), [n^ogorgor](#), [n^ogorgoroth](#), [n^oguruthos](#)) *PM*/363 [(*PM*:) S goe < *gāyā < √GAYA]

#goe [gɔɛ] **II** *fn.* burok (*elsősorban a világot az Ilurambaron, azaz a világ falain*

belül körülvevő Külső Tengeré v. Levegőé) (vö. Q **v(/w)aiia**, **v(/w)aiya**) *Etym*/397 [(*Etym*:) N ui < ON uia < *wōia < √WAY]

†ⁿgœlydh ld. [n^ogolodh](#)

goeol ['gɔɛ.ɔl] *mn.* félelmetes, rettenetes, ijesztő, rémítő (vö. T **gáialá**) (ld. még [gaer](#) **I**) *PM*/363 [(*PM*:) S goeol < √GAYA]

***gohena-** ['gɔhɛnɔ] (*imp.* **goheno** ['gɔhɛnɔ]) *i.* megbocsát (vkinek) (?*egy vele egyenrangú személynek*) (vö. **sui mân i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”) (ld. még [*díhena-](#)) *VT*/44:21, *VT*/44:29-30

goheno ld. [*gohena-](#)

golas ['gɔlas] *fn.* levélzet, lomb(ozat) (vö. **LS Legolas** (= **PS Laegolas**) (= Q **Laicolasse**) ‘Zöld Lomb’, vmint Q **olassie**) *Letters*/282, *Letters*/382, *PE*/17:84, *PE*/17:159 [[go-](#) + [lass](#); (*Letters*:) S golas < *gwalassa/*gwalassie]

golf [gɔlv] *fn.* ág (vö. Q **olwa**) *Etym*/359 [(*Etym*:) N golf < *golbā < √GÓLOB]

***goll** [gɔll] *mn.* bölcs, okos (ld. még [*sael](#), [*taur](#) **IV**, ill. [idhren](#), [noen](#)) *Etym*/377 [(*Etym*:) N goll < *ngolda < √ŊGOL]

***gollor** ['gɔllɔr] *fn.* mágus (ld. még [curunír](#), [ithron](#)) *Etym*/377 [(*Etym*:) N gollor < √ŊGOL]

***golodh** ['gɔlbð] *tsz.* ***gelydh** ['gɛlyð] (**†ⁿgœlydh** ['gœlyð]) **1.** *fn.* nolda (→ az elnevezést maguk a noldák soha nem használták önmagukra, és a velük barátságban élők között is kikopott a használatból, minthogy főként azok körében volt használatos, akik ezzel külön nyomatékosítani akarták a noldák és a sindák közötti különbséget, és mintegy szándékosan figyelmen kívül hagyni a noldák Amanban való tartozkodásuk miatt érzett felsőbbrendűségét, mint pl. az alqualondei testvérmészárlás miatt Feanorral, a fiaival, és Fingolfinnal szemben ellenséges érzületet tápláló Thingol király és népe Doriathban) (vö. **#ingolodh** ‘a nolda’, **#in-gelydh** ‘a noldák’, **Annon-in-Gelydh** ‘A Noldák Kapuja’, **#Mîr in Gelydh** (= Q **Noldomir(e)**) ‘A Noldák Ékköve’ = szilmaril, **Pennas na #Ngelydh** ‘A noldák története’, vmint T **goldo**, Q

ñoldo) (ld. még [aerel](#), [*aeredhel](#), [dúnel](#), [ed-aerel](#), [edaeron](#), [egel](#), [egledhel](#), [gódhel](#), [#la-chenn](#), [noll](#), [ódhel](#)) **2.** *fn.* bölcs, tudós (ld. még [pengolodh](#)) *Etym*/377, *Silm*/413, *Silm*/450, *WJ*/364, *WJ*/379, *WJ*/383, *PM*/360, *VT*/46:3, *PE*/17:139-41, *PE*/17:153, *PE*/21:57, (*PE*/21:58), *PE*/22:34-35, *PE*/22:41 [(*Etym*-*VT*/46:) N golodh *tsz.* gœlœidh, geleidh < ON ngolodo < √NGOLOD ▪ (*WJ*:) S golodh *tsz.* gœlydh < PQ *ñgolodō < √NGOL ▪ (*PE*/17:) S golodh *tsz.* gœlydh < ñgolodō; S golodh *tsz.* gelydh, golodhrim < ñlodō ▪ (*PE*/21:) N golodh *tsz.* gelydh, golodhrim; (ON ingolodi ‘a noldák’) ▪ (*PE*/22:) N igholodh, i’oloð ‘a nolda’; N i-Ngœlœid, i-Ngeleð, Pennas na Ngeleð]

ⁿ**golodhbaeth** [gɔˈlɔðbæθ] *fn.* quenya (szsz. “a noldák nyelve”) *PE*/17:126 [ⁿ[golodh](#) + [paeth](#); (*PE*/17:) S golodhbaeth < √PAKAT]

ⁿ**golodhrim** [gɔˈlɔðrim] *fn.*, *gyn.* noldák, a noldák népe (vö. *paeth e Ngolodhrim* ‘a noldák nyelve’ = quenya) (ld. még [eglarim](#), [eglathrim](#), [eglawraith](#), [egilir](#), [gódhellim](#), [nellir](#), [ódhellim](#)) *Etym*/377, *Silm*/413, *Silm*/450, *WJ*/323, *PE*/17:126, *PE*/17:141, *PE*/21:57 [ⁿ[golodh](#) + [rim](#) **I**; (*Etym*:) N golodhrim < √NGOLOD]

ⁿ**golodhvir** ld. ⁿ[golvir](#)

goloth [ˈgɔlɔθ] *fn.* virág(zat), virágok (*mint gyűjtőfogalom, pl. egy növény összes virága*) (ld. még [gwaloth](#), ill. [loth](#), [lûth](#) **I**) *VT*/42:18 [[go-](#) + [loth](#)]

ⁿ**golvir** [ˈgɔlɔvir] (ⁿ**golodhvir** [gɔˈlɔðvir]) *fn.* szilmaril (szsz. “nolda-ékkő”) (vö. Q *noldomír(e)*) (ld. még [mirion](#), [silevril](#)) *Etym*/373, *Etym*/377 [ⁿ[golodh](#) + [mîr](#); (*Etym*:) N golo(dh)vir < √NGOLOD + √MIR]

!ⁿ**goltha-** [ˈgɔlθa] *i.* tanít [√NGOL]

#†ⁿ**golu** [ˈgɔlu] *fn.* tan, isme (vö. Q *ñolwe*) *Etym*/377 [(*Etym*:) N †golw < √NGOL]

ⁿ**golwen** [ˈgɔlwɛn] *mn.* tanult, tudós, tudományokban/titkos tanokban jártas (ld. még [istui](#)) *Etym*/377, *VT*/46:3 [(*Etym*:) N golwen < *ngolwina < √NGOL]

-gon **I** ld. [caun](#) **II**

-gon **II** ld. [caun](#) **IV**

gôn [gɔːn] (**gon-** [gɔn]) *gyn.* ***gonath** [ˈgɔnaθ] *fn.* kő, kődarab, kőből készült tárgy (vö. *Gondor* (= Q *Ondonóre*) ‘Kőföld’, *Argonath* ‘Királyi Kövek’) *RC*/347, *PE*/17:28, *PE*/17:118 [(*PE*/17:) S gon- < PQ gôn, gon-]

gon- ld. [gôn](#), [gond](#)

***gonath** ld. [gôn](#)

gonathra- [gɔˈnaθra] *i.* belegabalyít (vmibe) *Etym*/375 [(*Etym*-*VT*/46:) N gonathra- < √WÖ(O) + √NAT]

gonathras [gɔˈnaθras] *fn.* belegabalyítás (vmibe) *Etym*/375 [(*Etym*-*VT*/46:) N gonathras < √WÖ(O) + √NAT]

gond [gɔnd] (**gonn** [gɔnn], **gon-** [gɔn]) *tsz.* ***gynd** [gynd] (***gynn** [gynn]) **1.** *fn.* kő (*általános értelemben, mint kőzet és (alap)a-nyag*) **2.** *fn.* nagy kő, szikla (vö. S+Q *Gondolin* (= Q *Ondolinde*; PS *Gon(g)lin(d)* v. *Gondolen* ‘Rejtett Szikla’, eredetileg “é-neklő kő”, *Gondor* (= Q *Ondonóre*) ‘Kőföld’, *Nan Gondresgion* (= *Imrath Gondraich*) (= Q *Nand’ Ondoluncava, Ondoluncan-nan(do)*) ‘Kőszekér-völgy’, ***gynd dannar** ‘kövek hullnak’, vmint Q *ondo*) *Etym*/359, *Silm*/450, *WJ*/201, *Letters*/410, *RC*/347, *VT*/45:15, *PE*/17:28-29, (*PE*/21:58), (*PE*/21:64), (*PE*/21:78), (*PE*/21:81), *PE*/22:36 [(*Etym*-*VT*/45:) N gonn < √GÓNOD, √GONDO ▪ (*PE*/17:) S gond < PQ gondō; S gonn < †gond ▪ (*PE*/21:) (OS gondio ‘[a] köveknek a...’ < CE gondōijō; ON gondī dantar ‘kövek hullnak’ < *gondoi dantar < *gondōi dantār; CE gondō; PQ gondōm ‘[a] kövek’, ‘minden kő’, PQ gondolī(m) ‘néhány kő’) ▪ (*PE*/22:) N gonn, G gond]

gondolidhren ld. [gondolindren](#)

gondolindren [ˌgɔndɔˈlindrɛn] (**gondolidhren** [ˌgɔndɔˈliðrɛn]) **1.** *mn.* gondolini, Gondolin ...-(j)a(i), -(j)e(i) (vö. *#hwae gondolidhren* ‘gondolini hw’ = a ‘hw’ v. ‘wh’ hangot jelölő tengwa neve) **2.** *fn.* Gondolin nyelve *LR*/177, *PE*/22:30, *PE*/22:34, *PE*/22:36 [Gondolin(d) + ***-ren**]

gondolindrim [ˌgɔndɔˈlindrim] *fn.*, *gyn.* Gondolin népe, a Rejtett Nép *Silm*/414, *UT*/571 [Gondolin(d) + [rim](#) **I**]

gondrafn [ˈgɔndravɲ] (**gondram** [ˈgɔndram]) *fn.* felapított kő *Etym*/354 [[gond](#) + [drafn](#); (*Etym*:) N gondrafn, gondram < √DARÁM]

gondram ld. [gondrafn](#)

***gondrath** [ˈgɔndraθ] *fn.* kövezett út (ld. *#Beraid Gondrath* ‘A Kőút Tornyai’) (ld. még *#othlonn*) *WR*/340 [[gond](#) + [rath](#)]

***gondren** ['gɔndrɛn] *mn.* kő-, kőből készült/való (ld. **Toll-ondren** (**Tolondren**) ‘Kő-sziget’ *TI/268, TI/287*) [**gond** + *-ren]

***gonhir** ['gɔnhir] *fn.* törp (szsz. “a kő mestere”) (ld. **#gonhirrim**) (ld. még **cadhad**, **hadhod**, **naug**, **#naugol**, **nawag**, **nogon**, **nogoth**, ill. **dern**, **dorn**, **gorn** **IV**, **norm**) [**gond** + **hîr**]

#gonhirrim [gɔn'hirim] (**gonnhirrim** [gɔnn'hirim]) *fn., gyn.* törpök, a törpök népe (szsz. “a kő mesterei”) (ld. még **cadhadrim**, **hadhodrim**, **naugrim**, **nogothlir**, **nogothrim**, ill. **derlir**, **dornhoth**, **gornhoth**) *Silm/414, Silm/450-51, WJ/205* [**gond** + **hîr** + **rim** **I**]

gonn ld. **gond**

gonnhirrim ld. **#gonhirrim**

gonod- ['gɔnɔd] *i.* megszámol, összeszámol *Etym/378, Etym/399, VT/46:6* [(*Etym-VT/46:*) *N* gonod- < √WÔ/(O) + √NOT]

***gonoded** ['gɔnɔdɛd] *ger.* megszámlálás, összeszámlálás (→ a **gonod-** igéből) (ld. **aronoded**)

***gôr** **I** [gɔ:r] *fn.* (élet)erő, tetterő, energia, élénkség, elevenség (ld. **Tuor** ‘Izom-erő’, **Huor** ‘Szív-erő’) (ld. még **!cuinas**, **hûr**) (*Etym/359, Etym/394*) [(*Etym:*) (√GOR)]

gôr **II** [gɔ:r] (**gôr-** [gɔ:r]) *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. **Gorthol** ‘Rettegett Sisak’, **Gorthaur** ‘Gyűlöletes Félelem’ v. ‘Kegyetlen Félelem’ = Szauron, **Gorthu** ‘A Félelem Köde’ = Szauron) (ld. még ***achas**, **angos**, **dael**, **gae**, **goe**, **gorog**, **goroth**, **gorth** **I**, **goss**, **gost**, **goth**, ill. **(n)daedel**, **(n)daedelos**, **gorgor**, **gorgoroth**, **guruthos**) *Silm/450, (PE/17:183)* [(*PE/17:*) (ñgor(o) < √NGOR)]

gor- **I** [gɔ:r] *i.* figyelmeztet (vkit vmire), javasol, tanácsol (vkinek vmit) (vö. *T, Q or-*) *VT/41:11* [(*VT/41:*) *S* gor- < √3OR]

gor- **II** [gɔ:r] *mn. pref.* eredeti jelentése ‘nehéz’, ‘fáradtságos’, a √GUR gyöknek a √NGUR ‘halál’ és √NGOR ‘borzalom’ gyökökhöz való hasonlósága miatt azonban kifejezetten ‘fájdalmas’, ‘keserves’, ill. ‘szörnyű’, ‘iszonytató’ (ti. megtenni vmit) értelmében használták, az ennél kisebb erőfeszítéssel járó dolgokra pedig a **dír-** előtag vonatkozott (vö. **gorbedui**, ill. **gor-**

nod, vmint *Q ur(u)-*) *PE/17:154* [(*PE/17:*) *S* gor- < √GUR]

gor- **III** ld. **gôr** **II**

gorbedui ['gɔrbɛduj] *mn.* el/(ki)mondani is fájdalmas/szörnyű *PE/17:154* [**gor-** **II** + ***ped-** + **-ui**; (*PE/17:*) *S* gorbedui < √GUR]

gordh **I** [gɔrð] *mn.* nehéz, fáradtságos (vö. *Q urda*) (ld. még **!coleb**, **dîr** **II**, **#drauthol**, **rhanc**) *PE/17:154* [(*PE/17:*) *S* gordh < √GUR]

gordh **II** [gɔrð] *fn.* mély gondolat *NM/176* [(*NM:*) *S* gordh < √GOR]

gorf [gɔrv] *fn.* hév, lendület, tűz, hajtóerő (vö. *Q orme*) *Etym/359* [(*Etym:*) *N* gorf < √GOR]

gorgor ['gɔrgɔr] *fn.* nagy/szörnyű rette-gés/rémület, kísértő félelem (vö. **Cirith Gorgor** ‘Kísértethágó’, szsz. “a kísértő félelem hágója”) (ld. még **(n)daedel**, **(n)daedelos**, **gorgoroth**, **guruthos**, ill. ***achas**, **angos**, **dael**, **gae**, **goe**, **gôr** **II**, **gorog**, **goroth**, **gorth** **I**, **goss**, **gost**, **goth**) *WJ/415, RC/334-35* [**gôr** **II** + **gôr** **II**; (*WJ:*) *S* gorgor < √NGUR]

gorgoroth ['gɔrgɔrɔθ] *fn.* halálos rémület/rettegés, halálfélelem (vö. a **Gorgoroth** földrajzi névvel, ill. **Ered** (**Eryd**) **Gorgoroth** ‘A Rettegés Hegyei’, **tiro men di ngorgoroth** ‘?figyelj/vigyázz ránk a halálos rettegésben’) (ld. még **(n)daedel**, **(n)daedelos**, **gorgor**, **guruthos**, ill. ***achas**, **angos**, **dael**, **gae**, **goe**, **gôr** **II**, **gorog**, **goroth**, **gorth** **I**, **goss**, **gost**, **goth**) *Etym/377, Silm/409, Silm/450, LR/298, VT/45:37, VT/46:4* [**gôr** **II** + **gorth**; (*Etym-VT/46:*) *N* gorgoroth < *gorngoroth < √NGÓROTH]

gorn **I** [gɔrn] *mn.* vad, heves, féktelen, zabolátlan (vö. *Q orna*) (ld. még **alag**, **asgar**) *Etym/359* [(*Etym:*) *N* gorn < √GOR]

***gorn** **II** [gɔrn] *fn.* bátorság, hősiesség, vitézség (ld. **Aragorn** (= *Q Aracorno*) ‘Királyi Vitézség’) (ld. még **caun** **II**) *PM/xii*

gorn **III** [gɔrn] *mn.* mélyen tisztelt, nagyra becsült (vö. **Aragorn** (= *Q Aracorno*) ‘Nagyra Becsült Király’) *PE/17:113* [(*PE/17:*) *S* gorn < *ñgornā < √NGOR]

gorn **IV** [gɔrn] **1.** *mn.* merev, kemény; alakatlan, formátlan, görbe **2.** *fn., tág., pej.* törp (ld. még **dern**, **dorn**, **norm**, ill. **cadhad**, ***gonhir**, **hadhod**, **naug**, **#naugol**, **nawag**,

nogon, nogoth) PE/17:46, PE/17:154 [(PE/17:)
S gorn < √GUR]

gornhoth ['gørnhøθ] *fn.*, *gyn.*, *pej.* törpök, a törpök népe (ld. még dernlir, dornhoth, ill. cadhadrim, #gonhirrim, hadhodrim, naug-rim, nogothlir, nogothrim) PE/17:46 [gorn III + hoth]

gornod ['gørnød] *mn.* nehezen össze(/meg)-számolható PE/17:154 [gor- II + **nod-*; (PE/17:) S gornod < √GUR]

gorog ['gørɔg] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (ld. még *achas, angos, "dael, gae, goe, "gôr II, "goroth, "gorth I, goss, gost, goth, ill. (n)daedel, (n)daedelos, "gorgor, "gorgoroth, "guruthos) WJ/415 [(WJ:) S gorog < *(ñ)guruk < √NGUR + √RUKU]

goroth ['gørøθ] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. **Ered Gorgoroth** ‘A Rettegés Hegyei’, **Gorgoroth**, vmint Q **norto**) (ld. még *achas, angos, "dael, gae, goe, "gôr II, "gorog, "gorth I, goss, gost, goth, ill. (n)daedel, (n)daedelos, "gorgor, "gorgoroth, "guruthos) Etym/377, Silm/450, VT/46:4 ["gôr II + -oth; (Etym-VT/46:) N goroth < √NGÓROTH]

gorth I [gørθ] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. "gorthad) (ld. még *achas, angos, "dael, gae, goe, "gôr II, "gorog, "goroth, goss, gost, goth, ill. (n)daedel, (n)daedelos, "gorgor, "gorgoroth, "guruthos) WJ/415, RC/691 [(WJ:) S gorth < √NGUR]

***gorth** II [gørθ] *tsz.* **gyrth** [gyrθ] **1.** *mn.* halott, holt **2.** *fn.* halott, holt (*személy*) (vö. "gorthad, ill. **Dor Gyrth i Chuinar** ‘Az Élő Holtak Földje’, szsz. “a holtak földje, akik élnek”, **Dúnad in Gyrth** ‘A Holtak Lejáratá’) (ld. még fern) Letters/417, NM/364

gorthad ['gørθad] *tsz.* **#gerthaid** ['gærθajd] (†**gærthaid** ['gærθajd]) *fn.* kísértet, szellem (vö. **Tyrn Gorthad (Gærthaid)** ‘Sír buckák’, szsz. “kísértet-dombok”) (ld. még auth II, hû II, nîf II, nivol) LotR/A(iii), PM/194, PE/17:116 ["gorth I v. *"gorth II + *-ad]

***gortheb** ['gørθɛb] (**"gorthob** ['gørθɔb]) *mn.* borzalmas, rettenetes, rémítő, irtózatoss, visszataszító, szörnyű (vö. **Nan Dungortheb** ‘A Szörnyű Halál Völgye’, szsz. “a sötét rettenet völgye”) (ld. még "daer III, naer II) WJ/415 [*"gorth II + -eb; (WJ:) S gorthob < √NGUR]

gorthob ld. *"gortheb

***gorthrim** ['gørθrim] *fn.*, *gyn.* halottak, holtak (ld. **Fui 'Ngorthrim** ‘A Holtak Ösvényei’ RC/526) [*"gorth II + rim I]

goss [gɔss] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. delos) (ld. még *achas, angos, "dael, gae, goe, "gôr II, "gorog, "goroth, "gorth I, gost, goth, ill. (n)daedel, (n)daedelos, "gorgor, "gorgoroth, "guruthos) Etym/355, Etym/359 [(Etym:) N gos < √GOS, √GOTH]

gost [gɔst] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. **Aragost** ‘?Nemes Rémület’) (ld. még *achas, angos, "dael, gae, goe, "gôr II, "gorog, "goroth, "gorth I, goss, goth, ill. (n)daedel, (n)daedelos, "gorgor, "gorgoroth, "guruthos) Etym/359 [(Etym:) N gost < √GOS, √GOTH]

gosta- ['gɔstə] *i.* nagyon fél, retteg (ld. még grog-) Etym/359 [(Etym:) N gosta- < √GOS, √GOTH]

goth [gɔθ] *fn.* rémület, rettegés, nagy félelem (vö. deloth, ill. **Gothmog** ‘?Kegyetlen Rémület’) (ld. még *achas, angos, "dael, gae, goe, "gôr II, "gorog, "goroth, "gorth I, goss, gost, ill. (n)daedel, (n)daedelos, "gorgor, "gorgoroth, "guruthos) Etym/355 [(Etym:) N goth < √GOS, √GOTH]

govan- ['gɔvən] *i.* összejön, összegyűl (*emberek*), (össze)találkozik (*vkivel*) (ld. még cova-) PE/17:16-17 [go- + *ban-; (PE/17:) S govan- < √WA, √WO + √BAN]

govannas [gɔ'vannas] *fn.* szövetség

govannen [gɔ'vannen] *part.* találkozott (→ a govan- igéből) (vö. **Mae govannen!** (< **Mae g(i)'ovannen!**) ‘Minő örömteli találkozás!’), szsz. “jól találkoztam veled”) LotR/I:12, Letters/308, PE/17:16-17, PE/17:131 [(PE/17:) S govannen < gwābandina < √WA, √WO + √BAN]

gowest ['gɔwɛst] *fn.* megállapodás, meg-egyezés, egyezés, szerződés (ld. még gwaedh) Etym/397, Etym/399 [go- + gwest; (Etym-VT/46:) N gowest < √WÖ(/O) + √WED]

graug [graug] (**-rog** [rɔg]) *fn.* hatalmas, rosszakaratú és borzalmas teremtmény; démon (vö. balrog, vmint Q **rauco**, **rauca**) (ld. még raug) WJ/415 [(WJ:) S graug < CE *rauکی v. *rauکی < √RUKU]

graurim ['graurim] *fn.*, *gyn.* sötét bőrűek, a sötét bőrűek népe VT/45:16 [**graw** II + **rim** I; [(VT/45:) N **graurim** < √GRAWA]

graw I [grau] *fn.* medve (ld. még **brôg**, **#medli**) VT/47:12

graw II [grau] *mn.* barna (*börű*), sötét (*arcbör*) (ld. még **donn** I) VT/45:16 [(VT/45:) N **grau** < √GRAWA]

grôd [grɔ:d] (-**rod** [rɔ:d]) *fn.* kivájt üreg/barlang, föld alatti lakóhely (vö. NS **Grodnof**, **Novrod** (= Kh **Tumunzahar**, Q **Návarot**) 'Vájtüreg' > **Nogrod** 'Törpüreg', **Nimrodel** 'A Fehér Barlang Hölgye') (ld. még **fela**, **feleg**, **gath**, **gathrod**, **groth**, **rôd**, **rond** I) *Silm/450*, *WJ/414-15* [(WJ:) S **grôd** < *grotā]

grog- ['grɔgɔ] *i.* retteg, rémületben van (vö. Q ***ruc-**) (ld. még **gosta-**) *WJ/415* [(WJ:) S **grog-** < √RUKU]

grond I [grɔnd] *fn.* bunkósbot, buzogány (vö. a **Grond** névvel, vmint Q **runda**) *Etym/384* [(Etym:) N **grond** < ON **runda** < *rundā < √RUD]

grond II [grɔnd] (**gronn** [grɔnn]) *mn.* nagyon nehéz/súlyos és masszív (vö. a **Grond** névvel) (ld. még **#long**) *PE/17:99*, *PE/17:183* [(PE/17:) S **grond**, **gronn** < √G-RON]

gronn ld. **grond** II

groth [grɔθ] (-**roth** [rɔθ]) I. *fn.* üreg, barlang, alagút (vö. Q **grotto**) (ld. még **roth**) *VT/46:12* II. *fn.* nagyméretű kivájt üreg/barlang, föld alatti lakóhely (→ a **grôd** felerősített formája) (vö. **Menegroth** 'Ezer Barlang', **Androth** '?Hosszú Barlang') (ld. még **fela**, **feleg**, **gath**, **gathrod**, **grôd**, **rôd**, **rond** I) *Silm/450*, *WJ/415* [(VT/46:) N **groth** < √ROT ▪ (WJ:) S **groth** < *grottā]

gruin [grujn] *mn.* vörös(lő), piros, rőt, vörhenyes (vö. Q **roina**) (ld. még **caran**, ill. **gaer** II) *Etym/384* [(Etym:) N **gruin** < √GROJ]

gruitha- ['grujθɔ] *i.* megrémít (vkit), rémületet kelt (vkiben) (vö. Q **ruhta**) *WJ/415* [(WJ:) S **gruitha-** < √RUKU]

***gûd** [gu:d] *fn.* ellenség (ld. **Thuringud** 'Rejtett Ellenség' *WJ/256*) (ld. még **coth**)

gûl [gu:l] I. *fn.* mágia *Etym/377* II. *fn.*, *pej.* titkos/titokzatos ismeret/tudás/tudomány (főként azoké a bűbajos mesterembereké, akik a különféle csodás és rendkívüli dolgok létrehozói) (→ később a jelentés-

tartalma még inkább elkomorult az olyan szóösszetételekben való gyakori használata miatt, mint pl. a **morgul**, így kimondottan az ördögi, természetellenes, gyakran csalfa és veszedelmes dolgokat, azaz a boszorkányságot, fekete mágiát jelölték vele, amely Morgothhoz volt köthető (vö. **dur-gul**, **guldur**, **morgul**, vmint Q **ñóle**, **ñúle**; BS **gûl**) *Silm/450*, *MR/350*, *WJ/383*, *PE/17:31-32*, *PE/17:79*, *PE/17:125* [(Etym:) N **gûl** < √ŊGOL ▪ (*Silm*:) S **gûl** < ngol- ▪ (*WJ*:) S **gûl** < √ŊGOL ▪ (*PE/17*:) S **gûl** < ngöl-; S **gûl** < √ŊGÛL; S **gûl** < √ŊGUL]

guldur ['guldur] *fn.* boszorkányság, fekete mágia (vö. **Dol Guldur** 'A Boszorkányság Dombja') (ld. még **durgul**, **gûl**, **morgul**) *Silm/402*, *Silm/449-50* [**gûl** + **dûr**]

gûr I [gu:r] *fn.* szív (*erkölcsi értelemben*), belső/lelki sugallat/tanács (vö. **guren béd enni** 'a szívem azt súgja', szsz. "[a] szívem [azt] mondja nekem", vmint T, Q **óre**) *VT/41:11*, *VT/41:15-16* [(VT/41:) S **gûr**, **guren** < CE **zōrē** < √3OR]

gûr II [gu:r] (**guru** ['guru]) *fn.* halál (vö. **Gurfannor** (= Q **Nurufantur**) 'Halálfelleg-úr' = Mandos, **Núrnēn** 'Holtvíz', vmint Q **ñuru**) (ld. még **gûrth**, **gûruth**, ill. **#gwanu** I, **gwanath**) *Etym/377*, *Etym/397*, *VT/46:4*, *PE/17:87*, *(PE/17:95)* [(Etym-VT/46:) N **gûr**, **gurw** < ON **nguru**, **ngurtu** < √ŊGUR ▪ (*PE/17*:) S **guru** < ngurū < √ŊGUR]

gurgof ['gurgɔv] *fn.* áruló (ld. még **gwarth**) *PE/22:155* [(PE/22:) S **gurgof** < *gōr(i)kubā]

gûrth [gurθ] *fn.* halál (vö. **Gurthang** 'Halálvas', **Belegurth** 'Nagy Halál' = Morgoth, **Gurth an Glamhoth!** 'Halál az orkokra!') (ld. még **gûr** II, **gûruth**, ill. **#gwanu** I, **gwanath**) *Silm/450*, *UT/51*

gûruth ['guruθ] *fn.* halál (vö. **Gurutholf** 'Halálvessző') (ld. még **gûr** II, **gûrth**, ill. **#gwanu** I, **gwanath**) *Etym/377* [(Etym:) N **gûruth** < √ŊGUR]

gûruthos ['guruθɔs] *fn.* halálos rémület /rettegés, halálfélelem (vö. **le nallon sî din-guruthos** 'hozzád kiáltok itt a halál árnyékában', szsz. "a halálos rettegés árnyéka alatt") (ld. még **(n)daedel**, **(n)daelos**, **gorgor**, **gorgoroth**, ill. ***achas**, **angos**, **dael**, **gae**, **goe**, **gôr** II, **gorog**, **goroth**, **gorth** I, **goss**, **gost**, **goth**) *LotR/IV:10*,

RGEO/64, Letters/278, VT/45:16, PE/17:87,
 PE/17:94-95 [ⁿ[guru](#) + [thoss](#) **I**; (VT/45:) N guru-
 thos < √GOS, √GOTH ▪ (PE/17:) S guruthos <
 √NGUR + √POS]

***gynd** ld. [gond](#)

***gynn** ld. [gond](#)

ⁿ**gyrth** ld. ⁿ[gorth](#) **II**

GW

†**gwa-** [gwa] *hsz. pref. együtt- (mint vminek/vkinek a társaságában, nem jelentve tényleges fizikális összekapcsolódást)* (→ csupán néhány régebbi szó hangsúlyos szótagában v. ezek felismerhető származékában fordult elő, az élő forma a **go-** volt) (vö. [gwador](#), [gwaloth](#), [gwanod](#), [gwanûn](#), [gwanunig](#), [gwanûr](#), [gwastar](#), [gwathel](#)) (ld. még [go-](#)) *Etym/399, WJ/367-68, VT/46:22, PE/17:191 [(Etym-VT/46:)]* N gwa- < wa < wo < √WÔ/(O) ▪ (WJ:) S gwa- < *wa < *wo < √WO ▪ (PE/17:) gwa- < √WO, √WONO]

#gwachae ['gwaχæ] (**gwahae** ['gwaχæ]) *mn. messzi, távoli (vö. #gwachaedir)* (ld. még [hae](#), [haen](#), [haer](#), [haeron](#)) *VT/45:21 [(VT/45:)]* N gwahae < √KHAYA]

#gwachaedir [gwa'χædir] (**gwahaedir** [gwa'haedir]) *fn. látókő, palantír (szsz. "messzelátó")* *PM/186* [[#gwachae](#) + [*tirn](#)]

gwador ['gwadɔr] *tsz. #gwedyr* ['gwedyr] *fn., hn. fivér, testvér (főként mint hűséges társ v. jóbarát, nem vér szerinti testvér)* (vö. Q **otorno**) *Etym/394* [[†gwa-](#) + [†tôr](#); (Etym-VT/46:)] N gwador *tsz. gwedeir* < ON wator < √WÔ/(O) + √TOR]

gwae ld. [gwaew](#)

***gwae-** [gwaε] (*jel. E/1 gwaen* ['gwa.ɛn], *m. E/1 anwen* ['anwɛn], *m. E/3 anu* ['anu], *awn* [aun], *part. gwanu* ['gwanu], **gwawn** [gwaun]) *i. (el)megy (vö. Q anwe, vanwa)* (ld. még [*bad-](#), [*ban-](#), [*glenna-](#), [*men-](#), [pad-](#), [padra-](#)) *PE/17:148 [(PE/17:)]* S gwaen 'megyek' ('waen), anwen (E/3 anu, awn), gwanu, gwawn < √AWA, √WĀ]

***gwaeda-** ['gwaɛda] (*inf. gwaedo* ['gwaɛ-do]) *i. beburkol, beborít, betakar (vö. Q w(v)aita-)* *VT/46:21 [(VT/46:)]* N gwaedo < √WAY]

gwaedo ld. [*gwaeda-](#)

gwaedh [gwaɛð] *tsz. #gwaedh* *fn. kötelék, kötelezettség, szerződés, megállapodás, megegyezés, egyezés, ígéret, eskü (vö. Q vére)* (ld. még [gowest](#)) *Etym/397, PE/22:32 [(Etym:)]* N gwaedh < ON waide < *waedē < √WED ▪ (PE/22:) N gwaedh 'kötelék' *tsz. i ngweidh, i-ngweidh 'a kötelékek'*

gwael [gwaɛl] *fn. sirály (vö. Bar-in-Gwael 'Sirályok Otthona')* (ld. még [maew](#), [mÿl](#), ill. [cuen](#), [#†paen](#)) *WJ/418*

***gwaen I** [gwaɛn] *mn. foltos, piszkos (ld. agarwaen)* (ld. még [gwaur](#), [#mael I](#))

gwaen II ld. [*gwae-](#)

gwaeren ['gwaɛrɛn] *mn. szeles, szélfúttá (vö. Cōf gwaeren Bêl 'Bêl szeles Öble')* *VT/42:15* [[gwae](#) + [*-ren](#)]

Gwaeron ['gwaɛrɔn] *fn. március (szsz. "a szél hónapja")* *LotR/D, UT/572, PM/135* [[gwae](#) + [#raun](#)]

gwae [gwaε] *fn. szél (vö. Gwaeron, ill. Gwaehir (Gwaihir) 'Szel Ura', vmint Q vea, vaiwa(y), vaiwe; váva)* (ld. még [sûl](#), ill. [gwaew](#)) *PE/17:34, PE/17:189, NM/237 [(PE/17:)]* S gwae < √WAYA; S gwae < gwoe < wāyā < √WAYA; S gwae(w) < √WIW, √WAW ▪ (NM:) S gwae < gwoe < wā-yo < √WĀ]

gwaew [gwaɛw] *fn. szél(vihar) (vö. Q vangwe)* (ld. még [alagos](#), ill. [gwae](#), [sûl](#)) *Etym/397, PE/17:34, NM/237 [(Etym:)]* N gwaew < √WĀ, √WAWA, √WAIWA ▪ (PE/17:) S gwaew < wagme < √WAYA; S gwae(w) < √WIW, √WAW ▪ (NM:) S gwaew < wagmē < √WĀ]

gwahae ld. [#gwachae](#)

gwahaedir ld. [#gwachaedir](#)

***gwain I** [gwaɪn] *tsz. *gwîn* [gwiɪn] *mn. új (ld. iarwain, Narwain)* (ld. még [cîw](#), [eden](#), [#sain](#))

gwain II [gwaɪn] *mn. szőke (vö. Q vanya)* *PE/17:150 [(PE/17:)]* S gwain < √WAN]

gwaith [gwaɪθ] (-waith [waɪθ], -weith [weɪθ]) **I. 1.** *fn. férfiaság (ld. még lanwas)* **I. 2.** *fn. csapat (fegyverbiróké), haderő, (had)sereg* *Etym/398, VT/46:21* **II. 1.** *fn. nép (mint egy adott helyen élő és/vagy azonos foglalkozást űző emberek közössége)* (vö. [balarwaith](#), [danwaith](#), [denwaith](#), [drúwaith](#), [eluwaith](#), [forodwaith](#), [gaurwaith](#), [haradwaith](#), [tawarwaith](#), ill. **Gwaith-i-Mírdain** 'Az Ékkőfaragók Népe', **Ened(h)waith** 'Középső Nép') **II. 2.** *fn. föld, terület, vidék (ahol vmely nép él)* (vö. [forodwaith](#), [haradwaith](#), [drúwaith](#), ill. **Ened(h)waith** 'Középső Föld') (ld. még [dôr](#)) *Silm/450, UT/20, Letters/224, RC/691, PE/17:190 [(Etym-VT/46:)]* N gwaith < √WEG ▪ (PE/17:) S gwaith, -weith/-waith < √WEG]

gwaloth ['gwalɔθ] *fn.* virág(zat), virágok (*mint gyűjtőfogalom, pl. egy növény összes virága*) (ld. még [goloth](#), ill. [loth](#), [lûth I](#)) *Etym/370, VT/45:29* [[†gwa-](#) + [loth](#); (*Etym-VT/45:*) N gwaloth < √WÔ(O) + √LÔT, √LOT(H)]

gwanath ['gwanɑθ] *fn.* halál (*mint folyamat, nem mint állapot v. elvont fogalom; különösen a tündék elhalványulása*) (ld. még [#gwanu I](#), ill. ["gûr II](#), ["gurth](#), ["guruth](#)) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwanath < √WAN]

***gwanedhel** ['gwanɛðɛʌ] *mn.* tündeszép (vö. *Arwen Wanedhel* (= Q *Arwen Vani-melda*) ‘Tündeszép Arwen’) (ld. még [edhelvein](#), [*banedhel](#)) *PE/17:57* [**gwan-* + [edhel](#)]

gwann [gwann] *mn.* eltávozott, meghalt, halott, holt (vö. Q *vanwa*) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwann < *wannā < √WAN]

***gwanna-** ['gwanna] (*inf. gwanno* ['gwan-nɔ]) *i.* eltávozik, meghal (vö. Q *vanya-*) (ld. még [!fir- I](#)) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwanno < wanta- < √WAN]

gwanno ld. [*gwanna-](#)

gwanod ['gwanɔd] *fn.* szám, mennyiség (ld. még [#lae](#)) *Etym/378* [(*Etym-VT/46:*) N gwanod < √WÔ(O) + √NOT]

#gwanu I ['gwanu] *fn.* halál (*mint folyamat, nem mint állapot v. elvont fogalom; különösen a tündék elhalványulása*) (ld. még [gwanath](#), ill. ["gûr II](#), ["gurth](#), ["guruth](#)) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwanw < *wanwē < √WAN]

gwanu II ld. [*gwae-](#)

gwanún ['gwanuːn] *fn., du.* ikerpár, ikrek (ld. még [gwanûr](#), [gwenyn](#)) *WJ/367*

gwanunig ['gwanunig] *fn.* iker (= *az ikerpár egyik tagja*) *WJ/367* [[gwanûn](#) + [*-ig II](#)]

gwanúr ['gwanurː] **I.** *fn.* testvér, (vér)rokon (*nő/férfi*) (vö. Q *onóro/onóre*) *Etym/378, Etym/392, Etym/394, Etym/399, VT/46:6, VT/46:18-19 II.* *fn., du.* ikerpár, ikrek (vö. *Haudh in Gwanûr* ‘Az Ikrek Sírdombja’) (ld. még [gwanûn](#), [gwenyn](#)) *LotR/A(iv), PE/17:116* [(*Etym-VT/46:*) N gwanur < ON wanûro/wanûre < *wanōrō < √WÔ(O) + √NÔ]

gwanwel ['gwanwɛʌ] *tsz. gwenwil* ['gwen-wiʌ] *fn.* valinori tünde (szsz. “eltávozott tünde”) (→ eredetileg minden tündét, aki elhagyta Középföldét ezzel a szóval jelöl-

tek, a noldák visszatérése után azonban kifejezetten a Valinorban maradt tündékre használták) (ld. még [gwanwen](#)) *WJ/378* [[gwanw\(en\)](#) + [-el](#)]

gwanwen ['gwanwɛn] *tsz. gwenwin* ['gwen-win] **1.** *mn.* eltávozott **2.** *fn.* valinori tünde (szsz. “az eltávozott”) (→ eredetileg minden tündét, aki elhagyta Középföldét ezzel a szóval jelöltek, a noldák visszatérése után azonban kifejezetten a Valinorban maradt tündékre használták) (vö. Q *vanwa*) (ld. még [gwanwel](#)) *WJ/378*

gwarth [gwarθ] *fn.* áruló (vö. *Ulwarth* ‘Rút Áruló’) (ld. még [gurgof](#)) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwarth < √WAR]

gwass [gwass] *fn.* folt, piszok, szenny (vö. Q *vaxe*) (ld. még [gwath](#), [#maw I](#), [#mael I](#)) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwass < ON wasse < *wahsē < √WA3]

gwastar ['gwastar] *fn.* domb(ocsk), bucca, halom, magaslat, kiemelkedés, földhányás (ld. még [tund](#), ill. [amon](#), [cerin](#), [coron](#), [cûm](#), [haedh](#)) *Etym/388, Etym/399* [[†gwa-](#) + [thâr](#); (*Etym-VT/46:*) N gwastar < √WÔ(O) + √STAR]

gwath [gwaθ] *fn.* folt, piszok, szenny (ld. még [gwass](#), [#maw I](#), [#mael I](#)) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwath < ON wath < *wahtē < √WA3 (+ N *wath < gwath < √WATH)]

gwâth [gwaːθ] *fn.* árny(ék), homály, sápadt/gyenge fény (*pl. felhős v. ködös időben, ill. mély völgyekben kialakuló*) (vö. *Gwathló* (= Ad. *Agathurush*) ‘Szürke-ár’, szsz. “árnyék-ár” = *Gwathir* ‘Árnyékfo-lyó’, *Eryd-we(i)thion*, *Eryd-weithian(d)* ‘Árnyékhegység’, szsz. “árnyas hegyek vidéke”, *Thuringwethil* ‘A Rejtett Army Asszonya’) (ld. még [dae](#), [#lûm](#), ill. [dúath](#)) *Etym/397, Silm/450-51, UT/339, UT/342, VT/42:9, PE/17:41* [(*Etym:*) N gwath < ON watha < √WATH ▪ (VT/42:) S gwath < √WATH]

***gwatha-** ['gwaθa] (*inf. gwatho* ['gwaθɔ]) *i.* (be)szennyez, (össze)piszkol, bemocskol (vö. Q *vahta-*) *Etym/397* [(*Etym:*) N gwatho < ON wattóbe < *wahtā- < √WA3]

gwatho ld. [*gwatha-](#)

gwathel ['gwaθɛʌ] *tsz. gwethil* ['gweθiʌ] *fn., nn.* (lány)testvér, hûg, nővér (*főként mint hûséges társ v. jóbarát, nem vér szerinti testvér*) (vö. Q *oselle*) *Etym/392* [[†gwa-](#) + [thêl](#);

(*Etym*-VT/46:) N *gwathel* *tsz.* *gwehil* < ON *wathel* < √WÖ(O) + √THEL, √THELES]

gwathra- ['gwaθra] *i.* beárnyékol, árnyékba borít, elsötétít, elhomályosít, homályba burkol VT/42:9 [(VT/42:) S *gwathra-* < √WATH]

gwathren ['gwaθrɛn] *tsz.* **gwethrin** ['gweθrin] *mn.* árnyas, homályos (vö. **Ered** (**Eryd**) **Wethrin** ‘Árnyékhegység’) (ld. még [donn I](#), [*gwathui](#), [#lum-ren](#)) *Silm*/409, *Silm*/450-51, VT/42:9 [[gwâth](#) + [*-ren](#); (VT/42:) S *gwathren* *tsz.* *gwethrin* < √WATH]

***gwathui** ['gwaθuj] *mn.* árnyas, homályos (ld. [gwathuirim](#)) (ld. még [donn I](#), [gwathren](#), [#lumren](#)) [[gwâth](#) + [-ui](#)]

gwathuirim [gwa'θujrim] *fn., gyn.* dúnföldrdek, Dúnföldre népe (szsz. “árnyéknép”) *PM*/330 [[*gwathui](#) + [rim I](#)]

gwaun [gwaun] *tsz.* **#gwoen** [gwoɛn] *fn.* liba (vö. Q **ván**, **wán**) *Etym*/397, VT/46:21 [(*Etym*-VT/46:) N *gwaun* *tsz.* *guin* < √WĀ-N]

gwaur [gwaur] *mn.* szennyos, piszkos, mocskos (vö. Q **vára**) (ld. még [*gwaen I](#), [#mael I](#)) *Etym*/397 [(*Etym*:) N *gwaur* < ON *wóra* < *wazrā < √WA3]

gwawn ld. [*gwae-](#)

†gwê I [gwɛ:] (-**we** [wɛ]) *fn.* férfi (→ önálló szóként nem, csupán tulajdonnevek végződésekként ismert) (vö. **Bronwe** (= Q **Vo-ronwe**) ‘Hú Férfi’, vmint Q **†veo**) (ld. még [benn](#), [†^{\(n\)}dîr I](#)) *Etym*/398, *PE*/17:23, *PE*/21:1 [(*Etym*:) N -*we* < ON -*wega* < *-wego < *wegō < √WEG ▪ (*PE*/21:) N *gwe* < we3-]

gwê II [gwɛ:] *fn.* élőlény (vö. Q **veo**) (ld. még [ûn](#)) *PE*/17:189 [(*PE*/17:) S *gwê* < *wegō(n) < √WEG]

#gwedyr ld. [gwador](#)

gwêdh [gwɛ:ð] *fn.* kötés, kötelék (vö. [an-gwedh](#), [ⁿdanwedh](#)) (ld. még [nûd](#)) *Etym*/397 [(*Etym*:) N *gwedh* < ON *weda* < *wedā < √WED]

***gwedh-** [gwɛð] (*inf.* **#gwedhi** ['gwɛði], *m.* *E*/3 **gwend** [gwɛnd], **gwedhant** ['gwɛðant]) *i.* megköt, összeköt (ld. még [#nod-](#), ill. [*taetha-](#)) *Etym*/397 [(*Etym*:) N *gwedi*, *gwend*, *gwen*, *gwedhant* < √WED]

gwedhant ld. [*gwedh-](#)

#gwedhi ld. [*gwedh-](#)

gwein [gwɛjn] *mn.* fiatal, ifjú (vö. Q **vinya**) (ld. még [neth I](#)) VT/46:22, *PE*/17:191 [(VT/46:) N *gwin* < √WIR (√WĪ, √WIRI, √WINI) ▪ (*PE*/17:) S *gwein* < √WIN]

#gwelu ['gwɛlu] *fn.* levegő (*mint anyag*) *Etym*/398 [(*Etym*:) N *gwelw* < √WIL]

gwelwen ['gwɛlwɛn] *fn.* levegő (*mint közeg, különösen az alsó lég, megkülönböztetve a felső v. külső légtől, ahol a csillagok vannak*) (ld. még [gwilith](#)) *Etym*/398 [[#gwelu](#) + [mên](#); (*Etym*:) N *gwelwen* < √WIL]

***†gwên** [gwɛ:n] (-**wen** [wɛn]) *fn.* hajadon, leány(zó), szűz (→ önálló szóként nem, többnyire csupán tulajdonnevek végződésekként ismert) (vö. [arwen](#), [*ivonwen](#), [rod-wen](#), ill. **Morwen** ‘Fekete Leány’, **Gladh-wen** (= Q **Lalwende**) ‘Nevető Leány’, **Galadwen** ‘?Fa-leány’, **Ivorwen** ‘?Krisztály-leány’, **Urwen** ‘?Tüzes Leány’, **Hirwen** ‘?Urleány’) (ld. még [gwend II](#)) *Silm*/458

gwend I [gwɛnd] *fn.* kötelék, barátság *Etym*/398 [(*Etym*:) N *gwend* < √WED]

gwend II [gwɛnd] *fn.* hajadon, leány(zó), szűz (vö. Q **v(w)ende**) (ld. még [*†gwên](#)) *Etym*/398, *PE*/17:191 [(*Etym*:) N *gwend*, *gwen* < √WEN, √WENED ▪ (*PE*/17:) S *gwen*(d) < √WEN-ED]

gwend III ld. [*gwedh-](#)

gweneth ['gwɛnɛθ] *fn.* hajadon állapot, leánykor, szüzesség (vö. Q **venesse**, **wendele**) *Etym*/398, *PE*/17:191 [(*Etym*:) N *gweneth* < √WEN, √WENED ▪ (*PE*/17:) S *gweneth* < √WEN-ED]

gwenwil ld. [gwanwel](#)

gwenwin ld. [gwanwen](#)

gwenyn ['gwɛnyn] *fn., du.* ikerpár, ikrek (ld. még [gwanûr](#), [gwanûn](#)) *PM*/353, *PM*/365

***gweria-** ['gwɛri.ɑ] (*inf.* **gwerio** ['gwɛri.ɔ]) *i.* elárul, cserbenhagy, becsap, rászed, felültet (ld. még [!cútha-](#)) *Etym*/397 [(*Etym*:) N *gwerio* < ON *warie* < √WAR]

gwerio ld. [*gweria-](#)

gwest [gwɛst] *fn.* eskü *Etym*/397 [(*Etym*:) N *gwest* < *wedtā < √WED]

***gwesta-** ['gwɛsta] (*inf.* **gwesto** ['gwɛsto]) *i.* (meg)esküszik, esküt tesz *Etym*/397 [(*Etym*:) N *gwesto* < *wedtā < √WED]

gwesto ld. [*gwesta-](#)

gwethil ld. [gwathel](#)

gwethrin ld. [gwathren](#)

gwî [gwi:] *fn.* háló (ld. még [rae](#), [raef](#), [raew](#) **II**, ill. [rem](#) **I**) *Etym/398* [(*Etym:*) N gwî < √WEY]

gwilith ['gwiliθ] *fn.* levegő (*mint közeg*) (ld. még [gwelwen](#)) *Etym/398* [(*Etym:*) N gwilith < √WIL]

gwilwileth ['gwiɫwileθ] *fn.* lepke, pillangó *Etym/398* [(*Etym:*) N gwilwileth < √WIL]

***gwîn** **I** ld. [*gwain](#)

gwîn **II** [gwi:n] *fn.* ifjúság, fiatalság (vö. **Dorwinion** ‘Ifjú-föld Vidéke’ v. ‘Gwinion Földje’ = **Gwinion** ‘Ifjú-föld’, **Gwindor** ‘?Ifiúr’, vmint Q **víne**) (ld. még [nîth](#) **I**) *PE/17:191* [(*PE/17:*) S gwîn < √WIN]

gwind [gwind] *mn.* halványkék (vö. Q **win(d)ya**, **vinya**) (ld. még [#elu](#)) *Etym/399* [(*Etym:*) N gwind < *windiā < √WIN, √WIND]

gwing [gwiŋ] *fn.* permet(felhő) (*tajtékzó tengeré, vízesésé, stb.*), (szélfútt) tajték, hab (vö. **Gwingloth** (= Q **Vingilóte**; Ad. **Rothinzil**) ‘Tajtékvirág’, **Elwing** ‘Csillag-permet’, vmint Q **winge**) (ld. még [ross](#) **I**, ill. [falf](#)) *Etym/398, PM/376, PM/392* [(*Etym:*) N gwing < *wingē < √WIG]

gwinig ['gwinig] *fn.*, *kics.* kisujj (*játékos elnevezés*) (szsz. “kisbaba”) (vö. T **win(i)ke**, **pinke**; Q **wine**, **winimo**, **win(i)ke**) (ld. még [niben](#), ill. [lebig](#), [niged](#)) *VT/48:6, VT/48:16-17*

Gwirth ['gwiriθ] *fn.* április (vö. **erin** **Gwirth edwen** ‘április másodikán’) *LotR/D, PM/135, SD/128-31, VT/31:27-28*

!gwista- ['gwista] *i.* (meg)változtat (vmit /vkit) (ld. Q **vista-**)

#gwoen ld. [gwaun](#)

H

ha [ha] (**hana** ['hana]) *tsz.* **#hain** [hajn] *nm.* az *Etym/385* [(*Etym:*) N ha, hana *tsz.* hein < √S]

hab- [hab] *i.* (fel)öltöztet, felruház (ld. még [hamma-](#)) *Etym/363* [(*Etym:*) N hab- < √KHAP]

habad ['habad] *tsz.* **#hebaid** ['hebajd] *fn.* cipő (vö. Q **hyapat**) *Etym/386, VT/Errata* [(*Etym-VT:*) N habad *tsz.* hebeid < ON skhapa *tsz.* skhapati < *skyapat- < √SKYAP]

***habar** ld. [*sabar](#)

-had ld. [sād](#)

***had-** [had] (*inf.* **hedi** ['hedi], *m.* *E/1 hennin* ['hennin], *m.* *E/3 hant* [hant]) *i.* dob, hajít *Etym/363* [(*Etym:*) N hedi, hennin, hant < √KHAT]

-hadh ld. [sādh](#)

†hādh ['ha:ð] *fn.* kard (*mint hasító-/vágó-szerszám*) (ld. még [crist](#), [*rist](#), ill. [#lang I](#), [magol](#), [megil](#)) *Etym/389* [(*Etym:*) N †hādh < *syadā < √SYAD]

hadhod ['haðhɔd] *fn.* törp (*a törpök jelenlétében, a velük való találkozások alkalmával használt szó*) (vö. **Hadhodrond** (= Kh **Khazad-dûm**, Q **Casarrondo**; W **Phurunargian**) 'Törptárna' = Mória) (ld. még [cadhad](#), [*gonhir](#), [naug](#), [#naugol](#), [nawag](#), [nongon](#), [nogoht](#), ill. [dern](#), [dorn](#), [gorn IV](#), [norn](#)) *Silm/451, WJ/387-88, WJ/414* [(*WJ:*) S hadhod < *chaðaud < *chaðōd < Kh khazād]

hadhodrim [ha'ðɔdrim] *fn., gyn.* törpök, a törpök népe (*a törpök jelenlétében, a velük való találkozások alkalmával használt szó*) (ld. még [cadhadrim](#), [#gonhirrim](#), [naugrim](#), [nogohtlir](#), [nogohtirim](#), ill. [dernlir](#), [dornhoth](#), [gornhoth](#)) *WJ/387-88* [[hadhod](#) + [rim I](#)]

#hadhu ['haðu] *fn.* ülőhely, szék (ld. még [*hâf](#), [ham](#), [#hanu](#)) *PE/22:148* [(*PE/22:*) S haðw]

hadhwa- ['haðwa] *i.* (le)ültet (vkit vhová) *PE/22:148*

hadhwad ['haðwad] *ger.* jelentése feltehetőleg '(le)ültetés' *PE/22:148*

hadlath ['hadlaθ] *fn.* parittyá (szsz. "dobó-szíj") *Etym/363, Etym/368* [(*Etym:*) N hadlath, haglath < √KHAT + √LATH]

hador ['hadr] **I.** *fn.* dobó, hajító (*lándzsáé, dárdáé*) (ld. még [hadron](#)) *Etym/363* **II.** *fn.*

harcos (vö. a **Hador** személynévvel) (ld. még [maethor](#)) *WJ/234* [(*Etym:*) N hador < √KHAT]

hadron ['hadrɔn] *fn., hn.* dobó, hajító (*lándzsáé, dárdáé*) (ld. még [hador](#)) *Etym/363* [(*Etym:*) N hadron < √KHAT]

hae [haɛ] **1.** *mn.* messzi, távoli (vö. **Hae-rast** 'Messzi Part') (ld. még [#gwachae](#), [haen](#), [haer](#), [haeron](#)) *VT/45:21* **2.** *hsz.* messzire, távolra (vö. [gwahaedir](#)) *PE/17:25* [(*VT/45:*) N hae (hoe) < √KHAYA]

haedh [haɛð] (DS **haudh** [hauð]) *fn.* **1.** kupac, rakás, halom (vö. T **háda**, Q **hahta**) (ld. még [amon](#), [cûm](#), ill. [cerin](#), [coron](#), [gwa-star](#), [tund](#)) *PE/19:45* **2.** elkerített/körülzárt terület (ld. még [pêl](#), [peleonnor](#), ill. [cerin](#)) (vö. T **hacta**, **hatta**, Q **hahta**) *PE/19:91* [(*PE/19:*) N haeð < khagdā < √KHAG; S haeð < khagdā < √KHAG]

haen [haɛn] *mn.* messzi, távoli (ld. még [#gwachae](#), [hae](#), [haer](#), [haeron](#)) *VT/45:21* [(*VT/45:*) N haen < √KHAYA]

haer [haɛr] *mn.* messzi, távoli (vö. **Haerast** 'Messzi Part', vmint Q **haira**) (ld. még [#gwachae](#), [hae](#), [haen](#), [haeron](#)) (*Etym/364*), *PE/17:25* [(*Etym:*) (√KHAYA)]

haered ['haɛrɛd] *fn.* messzeség, a messzi távol (vö. **na-chaered** 'a messzeségbe') *LotR/II:1, RGEO/64, PE/17:20-21, PE/17:25*

haeron ['haɛrɔn] *mn.* messzi, távoli (vö. **Dor Haeron** 'Messzi Föld') (ld. még [#gwachae](#), [hae](#), [haen](#), [haer](#)) *PM/273*

haew [haɛw] *fn.* szokás (vö. Q **haime**) *Etym/364, VT/45:22* [(*Etym-VT/45:*) N haew < *khaimē < √KHIM]

***hâf** [ha:v] *fn.* ülőhely, szék (ld. [archaf](#)) (ld. még [#hadhu](#), [ham](#), [#hanu](#)) *PE/22:148* [(*PE/22:*) S *hâf < khadmā]

hain ld. [ha](#), [han](#)

#hair [hajr] **1.** *mn.* bal, bal oldali (vö. Q **hyarya**) (ld. még [crom](#), [hâr](#)) **2.** *fn.* bal kéz, bal oldal (ld. még [crûm](#), [harvo](#)) *Etym/365* [(*Etym:*) N heir < √KHYAR]

hâl [ha:l] *fn.* hal (vö. Q **hala**) (ld. még [lim II](#)) *VT/45:20* [(*VT/45:*) N hâl < *khala < √KHAL¹]

***hal-** [hal] (*inf.* **heli** ['heli], *m.* *E/3 haul* [haul], *m.* *E/1 holen* ['hɔlɛn]) *i.* (fel)emel (ld.

még [*ortha-](#)) VT/45:20 [(VT/45:) N heli, holen, haul < √KHAL²]

halethrim [ha'leθrim] *fn.*, *gyn.* Haleth népe UT/180 [Haleth + [rim I](#)]

half [halv] *fn.* tengeri kagyló (vö. Q **hyalma**) Etym/389 [(Etym:) N half < *syalmā < √SYAL]

hall I [hall] *mn.* fenséges, magasztos, fennkölt, emelkedett (vö. **Halbarad** ‘?Fennséges Torony’) (ld. még [taer II](#), [taur III](#), ill. [brand](#), [raud II](#)) Etym/363 [(Etym:) N hall < ON khalla < *khalnā < √KHAL²]

hall II [hall] *mn.* elfedett, (el)rejtett, (el)takart, (be)árnyékol (vö. **Haldir** ‘?Rejtett Férfi’, vmint Q **halda**) Etym/386 [(Etym:) N hall < ON skhalla < *skalnā < √SKAL¹]

haltha- [ˈhalθa] *i.* elfed, elrejt, eltakar, (be)árnyékol (vö. Q **halya-**) (ld. még [*fan-na-](#)) Etym/386 [(Etym:) N haltha- < ON skhalia- < √SKAL¹]

ham [ham] *fn.* jelentése alighanem ‘ülőhely’, ‘szék’ (ld. még [#hadhu](#), [*hâf](#), [#hanu](#)) VT/45:20 [(VT/45:) N ham < √KHAM]

hamma- [ˈhama] *i.* (fel)öltöztet, felruház (ld. még [hab-](#)) Etym/363, VT/45:21 [(Etym-VT/45:) N hamma- < √KHAP]

hammad [ˈhamad] *ger.* felöltöztetés, felruházás, öltöz(köd)és (→ a [hamma-](#) igéből) Etym/363 [(Etym:) N hammad < √KHAP]

hamp I [ˈhamp] *fn.* ruha, öltözk Etym/363 [(Etym:) N hamp < √KHAP]

hamp II ld. [#hav-](#)

han [han] *tsz.* **hain** [hajn] *nm.* azt (vö. **Im Narvi hain echant** ‘Én, Narvi készítettem őket’ v. ‘Maga Narvi készítette őket’) PE/17:40, PE/17:42 [(PE/17:) S han *tsz.* hain, hein(n) < san-]

hana ld. [ha](#)

hanar [ˈhanar] *fn.* fivér (ld. még [#haun](#), [muindor](#), [†tôr](#)) VT/47:14

hand [hand] *mn.* értelmes, intelligens (vö. **Handir** ‘Okos Férfi’, vmint Q **handa**) Etym/363 [(Etym:) N hand, hann < √KHAN]

!hanna- [ˈhanna] *i.* megköszön (ld. Q ***hanta-**)

hannas [ˈhannas] *fn.* megértés, felfogás, felfogóképesség, értelem, ész, intelligencia (vö. a **Hannas** névvel, vmint Q **handasse**)

(ld. még [heniad](#)) Etym/363 [[hand](#) + [*-as I](#); (Etym:) N hannas < √KHAN]

hant ld. [*had-](#)

#hanu [ˈhanu] *fn.* jelentése alighanem ‘ülőhely’, ‘szék’ (ld. még [#hadhu](#), [*hâf](#), [ham](#)) VT/45:20 [(VT/45:) N hanw < *hamwa < √KHAM]

hâr [ha:r] (**har-** [har]) **1.** *mn.* déli (vö. **Harathrad** ‘Déli Gázló’, **Harfalas** ‘Déli Part’, **Harlond** ‘Déli Kikötő’, **Harlindon** ‘Dél-Lindon’, **Harondor** ‘Dél-Gondor’, **Harnen** ‘?Déli Víz’, **Taur-na-Chardîn** ‘A Déli Csend Erdeje’) (ld. még [haradren](#), [harn I](#)) Silm/451, PE/17:18 **2.** *mn.* bal, bal oldali (ld. [hargam](#), [†harwed](#)) (ld. még [crom](#), [#hair](#))

har- ld. [hâr](#), [harn I](#)

harad [ˈharad] *fn.* dél (vö. a **Harad** földrajzi névvel) Etym/365, LotR/E, Silm/416, Silm/451, UT/515, PE/17:18, PE/17:88 [(Etym:) N harad < √KHYAR]

haradren [haˈradren] *mn.* déli (ld. még [hâr](#), [harn I](#)) Etym/365 [[harad](#) + [*-ren](#); (Etym:) N haradren < √KHYAR]

haradrim [haˈradrim] *fn.*, *gyn.* déli emberek, délvidékiek, dél (Harad) népe (ld. még [haradwaith](#)) LotR, Silm/416, Letters/178 [[harad](#) + [rim I](#)]

haradwaith [haˈradwajθ] **1.** *fn.*, *gyn.* déli emberek, délvidékiek, dél (Harad) népe (ld. még [haradrim](#)) **2.** *fn.*, *gyn.* déli földek (ld. még [harad](#)) LotR/A(iv), UT/495, WR/456 [[harad](#) + [gwaith](#)]

!haran [ˈharan] *szn.* száz

hargam [ˈhargam] *mn.* balkezes (ld. még [crumui](#), [†harwed](#)) Etym/365 [[har-](#) + [cam](#); (Etym:) N hargam < √KHYAR]

harn I [harn] (**har-** [har]) *mn.* déli (vö. **Arthor na Challonnas** (= Q **Turmen Hyalondiéva**) ‘A Déli Kikötők Királysága’ = Gondor, vmint Q **hyarna**) (ld. még [hâr](#), [haradren](#)) Etym/365, Silm/451, PE/17:18 [(Etym:) N harn < √KHYAR]

harn II [harn] *mn.* sebesült, sebzett (vö. Q **harna**) Etym/386 [(Etym:) N harn < *skarnā < √SKAR]

harn III [harn] *fn.* sisak (vö. Q **harna**) (ld. még [castol](#), [thôl](#)) VT/45:21 [(VT/45:) N harn < √KHAR]

***harna-** ['harna] (*inf.* **harno** ['harnɔ]) *i.* megsebez, megsebesít (vö. Q **harna-**) *Etym/386* [(*Etym.*) N harno < √SKAR]

harno ld. [*harna-](#)

***hartha-** ['harθa] *i.* remél vmit, reménykedik, bizakodik vmiben (ld. [harthad](#))

harthad ['harθad] *ger.* remény(kedés), bizakodás (→ a [*hartha-](#) igéből) (vö. **Bronwe athan Harthad** ‘Reményen túli Kitarítás’, **Harthad Uluithiad** ‘Olthatatlan Remény’ = Samu) *SD/62*

#haru ['haru] *fn.* seb(hely) (vö. Q **harwe**) (ld. még [naedh](#)) *Etym/386* [(*Etym.*) N harw < *skarwē < √SKAR]

#harven ['harven] *tsz.* **#hervin** ['hervin] *fn.* jelentése feltehetőleg ‘dél’ (*mint “déli irány”*) (vö. Q **hyarmen**) *VT/45:23* [[har-](#) + [mên](#); (VT/45:) N harfen *tsz.* herfin < √KHYAR]

harvo ['harvɔ] **1.** *fn.* bal kéz, bal oldal (ld. még [crûm](#), [#hair](#)) *VT/47:6* [[har-](#) + [†maw](#) **II**]

†harwed ['harwɛd] *mn.* balkezes (ld. még [crumui](#), [hargam](#)) *VT/45:23* [(VT/45:) N †harwed < √KHYAR]

hast [hast] *fn.* fejszecsapás *Etym/389* [(*Etym.*) N hast < *syadta < √SYAD]

***hasta-** ['hastɑ] (*inf.* **hasto** ['hastɔ]) *i.* átvág, keresztülvág *Etym/389* [(*Etym.*) N hasto < √SYAD]

hasto ld. [*hasta-](#)

hathel ['hɑθɛl] *fn.* penge (*pallosé v. fejszéé*) *Etym/389* [(*Etym.*) N hathel < *syatsēla < √SYAD]

hathol ['hɑθl] *fn.* fejsze, balta (vö. a **Hathol** személynévvel, ill. **Hatholdir** ‘?Baltás Férfi’) *WJ/234*

haudh I [hauð] (NS **hōdh** [hɔ:ð]) *fn.* sírdomb, sírhalom, sírhant (*főként olyan, melybe az elhunyt fegyvereit és más értékeiket is eltemették*) (vö. **Haudh-en-Arwen** ‘Hölgydomb’, *szsz.* “a nemes leány sírdombja”, **Haudh en/nan Ellas**, **Haudh-en-Elleth** ‘A Tündelány Dombja’, **Haudh in Gwanûr** ‘Az Ikek Sírdombja’, **Haudh-en-Ndengin**, **#Haudh i Ndengin** (= NS **Hōdh i Ndencin**) ‘A Legyilkoltak Dombja’ = **Haudh-en-Nirnaeth** ‘A Könnyek Dombja’, *szsz.* “a kesergés sírdombja”, vmint Q **hahta**) (ld. még [sarch](#), [torn](#) **I**) *Etym/363-64*,

LotR/A(iv), *Silm/416*, *Silm/451*, *VT/45:21*, *PE/17:97*, *PE/17:116*, *PE/17:133*, *PE/17:141*, *PE/19:91* [(*Etym-VT/45:*) N haudh < *khagda < √KHAG + √KHAW ▪ (*PE/19:*) S haudh < khabdā < √KHAB + √KHAW]

haudh II ld. [haedh](#)

haul ld. [*hal-](#)

†haun [haun] *fn.* fivér (→ régies szó, melyet a mindennapi nyelvhasználatban a [hanar](#) váltott fel) (vö. T, Q **háno**) (ld. még [hanar](#), [muindor](#), [†tôr](#)) *VT/47:14* [(VT/47:) S †hawn < √KHAN]

haust [haust] *fn.* ágy (*szsz.* “pihenés”, “alvás”) *Etym/363-64* [(*Etym.*) N haust < *khaustā < √KHAW]

#hav- [hav] (*m.* **E/1 hemmin** ['hɛmin], *m.* **E/3 hamp** [hamp], **#havant** ['havant]) *i.* ül (vö. Q **ham-**) *VT/45:20* [(VT/45:) N haf-, hemmin, hamp, hafant < √KHAM]

#havant ld. [#hav-](#)

he [hɛ] (**hen** [hɛn], **hene** ['hɛnɛ]) *tsz.* **hîn** [hi:n] *nm., nn.* ő (*nőnem*) *Etym/385* [(*Etym.*) N he, hen, hene *tsz.* hîn < sē(e), sī(i) < √S]

#hebaid ld. [habad](#)

***heb-** [hɛb] (*jel.* **E/1 *hebin** ['hɛbin]) *i.* megtart, megőriz (vö. **ú-chebin estel anim** ‘magam számára nem tartogatok (v. nem tudok tartogatni) reményt’) *LotR/A(v)*, *(VT/41:6)*, *PE/17:62*, *PE/17:117*, *PE/22:160* [(VT/41:) (√KHEP)]

***hebin** ld. [*heb-](#)

hedi ld. [*had-](#)

***hêl** [hɛ:l] *fn.* jég (ld. **Forochel** ‘Északi Jég’ *Letters/199*, *RC/691*, *PE/17:116*) (ld. még [heleg](#))

helch [hɛlx] *mn.* metsző hideg, jéghideg (vö. Q **helca**) (ld. még [ring](#)) *Etym/364* [(*Etym.*) N helch < √KHELEK]

heledh ['hɛlɛð] *fn.* üveg (vö. **Hele(dh)vorn** (= Kh **Narag-zâram**) ‘Fekete Üveg’, vmint Q **hyelle**) (ld. még [mbril](#)) *Etym/365*, *Silm/452*, *RS/466*, *VT/45:23*, *PE/17:37* [(*Etym-VT/45:*) N hele < ON kheleha < khelesa < *khyelesē < √KHYEL(ES)]

heledir ['hɛlɛdir] (**heledirn** ['hɛlɛdirn]) *fn.* jégmadár (*szsz.* “halfigyelő”) (vö. Q **halatir(no)**) *Etym/363*, *Etym/386*, *Etym/394* [(*Etym.*) N heledir(n) < *khalatirnō(-o) < √KHAL¹, √SKAL² + √TIR]

heledirn ld. [heledir](#)

heleg ['hɛlɛg] *fn.* jég (vö. Q **helce**) (ld. még [*hêl](#)) *Etym/364* [(*Etym.*) N heleg < √KHELEK]

!helegnen [hɛ'ɛgnɛn] *mn.* jeges [√KHELEK]

heleth ['hɛlɛθ] *fn.* prém, szörme, bunda, szörmekabát *Etym/386* [(*Etym.*) N heleth < √SKEL]

helf [hɛɻv] *fn.* szörzet, bunda (vö. Q **helma**) *Etym/386* [(*Etym.*) N helf < *skelmā < √SKEL]

heli ld. [*hal-](#)

hell [hɛll] *mn.* csupasz, meztelen (vö. Q **helda**) (ld. még [lanc I](#), [parch II](#)) *Etym/386* [(*Etym.*) N hell < ON skhella < *skelnā < √SKEL]

heltha- ['hɛɻθɑ] *i.* levetköztet *Etym/386*, VT/46:14 [(*Etym-VT/46.*) N heltha- < skelta- < √SKEL]

hemmin ld. [#hav-](#)

hen ld. [he](#)

hên I [hɛ:n] *du.* **hent** [hɛnt] *tsz.* **hîn** [hi:n] *fn.* szem (vö. [#lachenn](#), ill. **Amon Hen** ‘A Látás Hegye’, szsz. “a szem hegye”, **Finel-lach** ‘?Lángoló Haj és Szem’ = Gil-galad, vmint Q **hen**) *Etym/364*, LotR/II:10, VT/45:22 [(*Etym-VT/45.*) N hên *du.* hent *tsz.* hîn < √KHEN-D-E]

hên II [hɛ:n] *tsz.* **hîn** [hi:n] *fn.* gyer(m)ek (→ főként nevek előtagjaként) (vö. **Hîn Húrin** ‘Húrin gyermekei’, **Narn i-Chîn Húrin** ‘Húrin gyermekeinek története’, **Sarch nia Hîn Húrin** ‘Húrin gyermekeinek sírja’, **Thoron-hîn** (= Q **Soronildi**) ‘É-orlfiak’, szsz. “Sasfiak”) *Silm/451*, UT/180, MR/373, WJ/313, WJ/403, VT/50:5, VT/50:12, VT/50:18, PE/22:159 [(WJ:) S hên *tsz.* hîn < khî(i)nā < √KHIN]

hene ld. [he](#)

***heneb** ['hɛnɛb] *mn.* -szemű (ld. [maeche-neb](#))

***henia-** ['hɛni.ɑ] (*inf.* **henio** ['hɛni.ɔ]) *i.* (meg)ért (vö. Q **hanya-**) *Etym/363* [(*Etym.*) N henio < √KHAN]

heniad ['hɛni.ad] *ger.* megértés, felfogás, felfogóképesség, értelem, ész, intelligencia (→ a [*henia-](#) igéből) (ld. még [hannas](#)) VT/45:21 [(VT/45:) N heniad < √KHAN]

henio ld. [*henia-](#)

henneth ['hɛnnɛθ] *fn.* ablak (vö. **Henneth Annûn** ‘A Napnyugta Ablaka’) LotR/IV:5, *Silm/446*, RC/473

hennin ld. [*had-](#)

hent ld. [hên I](#)

her- ld. [hîr](#)

***herdir** ['hɛrdɪr] *fn., hn.* úr, mester (vö. **edregol e anîra tírad i Cherdir Perhael** ‘különösképp szeretné látni Csavardi mestert’) (ld. még [heron](#), [hîr](#), [*tûr II](#), ill. [brannon](#)) SD/128-31, VT/31:20 [[hîr](#) + [†^{\(n\)}dir I](#)]

***heria-** ['hɛri.ɑ] (*inf.* **herio** ['hɛri.ɔ]) *i.* kész-tetést/kényszert érez (vmire), határozottan nekilát (vminek)/hozzáfog (vmihez)/bele-kezd (vmibe) (vö. Q **horya-**) *Etym/364*, VT/45:22 [(*Etym-VT/45.*) N hœrio, herio < √KHOR]

herio ld. [*heria-](#)

heron ['hɛrɔn] *fn., hn.* úr, mester (ld. még [*herdir](#), [hîr](#), [*tûr II](#), ill. [brannon](#)) VT/45:22 [(VT/45:) N heron < √KHER]

herth [hɛrθ] *fn.* csapat, hadtest (vmely *uraság parancsnoksága alatt*) *Etym/364* [(*Etym.*) N herth < √KHER]

†heruin ld. [heryn](#)

hervenn ['hɛrvɛnn] *fn., hn.* férj *Etym/352*, *Etym/364* [[hîr](#) + [benn](#); (*Etym.*) N herven, hervenn < √KHER + √BES]

#hervin ld. [#harven](#)

herves ['hɛrvɛs] *fn., nn.* feleség, hitves (ld. még [bess](#)) *Etym/352*, *Etym/364* [[hîr](#) + [bess](#); (*Etym.*) N herves, hervess < √KHER + √BES]

heryn ['hɛryn] (**†heruin** ['hɛrujn]) *fn., nn.* hölgy, úrnő (vö. GS **Roheryn** (= PS **Rocheryn**, **†Roch(ch)eruïn**), **†Roch e Cheruïn**, **roch heryn** ‘A Hölgy Paripája’) (ld. még [hírîl](#)) PE/17:97-98 [[hîr](#) + [†ⁿdi](#); (PE/17:) S heryn, heruïn < kherū]

hest [hɛst] *fn.* kapitány, hadvezér (vö. Q **hesto**) VT/45:22 [(VT/45:) N hest < √KHES]

#hethu ['hɛθu] *mn.* ködös, homályos (ld. még [hithui](#)) *Etym/364* [(*Etym.*) N hethw < *khithwa < √KHIS, √KHITH]

hi ld. [hî](#)

hî [hi:] (**hi** [hi]) *hsz.* most (vö. **Annon edhellen, edro hi ammen!** ‘Tündék kapuja, táruľ fel most nekünk!’), **i #’linn hen agorer Edain #vi Velerian, ach hî in Ellath îr**

ed epholar ‘?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’, vmint Q **sí** (ld. még **sí I**, **sír I**, **thi**) LotR/II:4, RS/463, VT/49:34, VT/50:5, VT/50:15, VT/50:17-18, PE/17:27, PE/17:45

***hîl** [hi:l] *fn.* örökös (vagyoné, tróné, címé, stb.) (ld. **Eluchîl** ‘Elu Örököse’ = Dior Silm/452, WJ/350, PM/369) (ld. még **#ⁿdÿr I**)

him I [him] **1.** *mn.* tartós, állandó, maradó, megingathatatlan, szilárd, biztos (vö. Q **himba**) (ld. még **bronadui**, **thand II**, ill. **tanc**) **2.** *hsz.* folytonosan, állandóan (vö. **Himring** ‘Örökhideg’) Etym/364, VT/45:22 [(Etym-VT/45:): N him < √KHIM]

him II [him] *mn.* hűvös (vö. **Himlad** ‘Hűvös Síkság’) Silm/451

hîn I ld. **hên I**

hîn II ld. **he**

hîn III ld. **hên II**

-hir ld. **hîr**

hir- I ld. **hîr**

!hir- II [hir] *i.* megtalál (vmi), rábukkan (vmire) (ld. Q **hir-**)

hîr [hi:r] (**her-** [her], **hir-**, **-hir** [hir]) *fn.* úr, mester (vö. **i chîr** ‘az úr’, **hîr i Mbair Annui** ‘a Nyugatföldek ura’, **A Hîr Annûn Gilthoniel** ‘?Ö Nyugat Úrnője, Gilthoniel’, **Hirwen** ‘?Úrleány’, **Hirluin** ‘?Kék Úr’, **Hirgon** ‘?Vezér Úr’, **Herion** ‘?Úrfi’, **Gwaehir** (**Gwaihir**) ‘Szél Ura’, **Barahir** ‘Tüzes Úr’, **Arothir** (= Q **Artaher**) ‘Nemesúr’, **Duinhir** ‘?Folyó-úr’, **Elphir** ‘?Hattyú-úr’, **Torhir** ‘?Nemes Úr’, **Erchirion** ‘?Nemesúrfi’, **Lothíriel** ‘?Virágos Úrnő’, vmint Q **hér**, **heru**) (ld. még ***herdir**, **heron**, ***tûr II**, ill. **brannon**) Etym/364, Silm/451, UT/412, SD/128-31, LB/354, Letters/282, Letters/382, VT/31:28, VT/41:9, VT/45:22, (PE/22:29) [(Etym-VT/45:): N hîr < ON khēro < √KHER ▪ (Letters:): S hîr < PE khēr v. kherū ▪ (VT/41:): S hîr < CE *khēr ▪ (PE/22:): (ON hīro, ikhīro ‘az úr’)]

hîril [‘hi:ri:] *fn.*, *nn.* hölgy, úrnő (vö. **Hîril-orn** ‘A Hölgy Fája’, vmint Q **heri**) (ld. még **heryn**) Etym/364, Silm/451, VT/45:22 [**hîr** + ***-il II**; (Etym:): N hiril < ON khiril < √KHER]

hîth [hi:θ] *fn.* köd (vö. **Hithaeglir** ‘Ködhegység’, szsz. “ködös hegycsúcsok sora”,

NS **Hithlum** (= WS **Hithlû**, Q **Hisilóme**) ‘A Kőd Földje’, szsz. “ködhomály”, **Hithliniath** ‘Ködös Tavak’, **Nen Hithoel** ‘Köd-hús Víz’, vmint Q **hise**) (ld. még **#hithu**, ill. **mîth I**) Etym/364, Silm/451, VT/45:22 [(Etym-VT/45:): N hîth < *khî(h)i < √KHIS, √KHITH]

hithlain [‘hiθlajn] *fn.* ködfonál (= a lothlórieni tündék által kötélverésre használt anyag) (vö. Q **hisilanya**) LotR/II:8, LotR/Index, PE/17:51, PE/17:60 [**hîth** + ***lain II**; (PE/17:): S hithlain < √LAN]

hithren [‘hiθrɛn] *mn.* szürke (ld. még **mîth II**, ***mithren**, **thind I**) PE/17:140 [**hîth** + ***-ren**]

#hithu [‘hiθu] *fn.* köd (vö. Q **hiswe**) (ld. még **hîth**, ill. **mîth I**) Etym/364 [(Etym:): N hithw < *khithwe < √KHIS, √KHITH]

hithui, **Hithui** [‘hiθuj] **1.** *mn.* ködös (ld. még **#hethu**) **2.** *fn.* november LotR/D, PM/135 [**hîth** + **-ui**]

hîw [hi:w] *mn.* ragadós, nyúlós Etym/364, VT/45:22 [(Etym:): N hiw < *khīmā < √KHIM]

ho [hɔ] (**hon** [hɔn], **hono** [‘hɔnɔ]) *tsz.* **#hyn** [hyn] *nm.*, *hn.* ő (**hímnem**) Etym/385 [(Etym:): N ho, hon, hono *tsz.* huin < sō(o), sū(u) < √S]

hobas [‘hɔbas] *fn.* kikötő, rév (vö. Q **hopasse**) (ld. még **#cîrbann**, **hûb**, **lond**, ***lonnas**, **#lorn**) Etym/364 [(Etym:): N hobas < √KHOP]

!hoda- [‘hɔda] *i.* pihen, fekszik, nyugszik (ld. még **!sedh**) [√KHAW]

hôdh ld. **haudh**

***hol-** [hɔl] *i.* bezár, becsuk, lezár (ld. **hol-len**)

holen ld. ***hal-**

!holl [hɔll] *fn.* kakas (PE/21:82) [(PE/21:): (CE khollō(o))]

hollen [‘hɔllɛn] *part.* zárt, csukott (→ a ***hol-** igéből) (vö. GS **Fen Hollen** (= PS **Fen Chollen**) ‘Zárt Ajtó’) (ld. még ***#taf-nen**) LotR/V:4, RC/550, PE/17:98 [(PE/17:): S hollen < √KHOL, √SKOL]

hon ld. **ho**

honeg [‘hɔnɛg] *fn.* középső ujj (**játékos elnevezés**) (szsz. “öcsike”) (ld. még **tolch**, **toleg**, ill. **lebenedh**) VT/48:6, VT/48:17 [**†haun** + ***-eg**]

hono ld. **ho**

horn [hɔrn] *mn.* üzött, hajtott, kényszerített, ösztökélt, ösztönzött (*vminek a megtétele*) *Etym/364, VT/45:22* [(*Etym:*) N horn < √KHOR]

hortha- [ˈhɔrθɑ] *i.* ösztökél, ösztönöz, serkent, siettet, gyorsan/sebesen (el)indít/(el)küld, sietve/gyorsan útnak indít (vö. Q **horta-**) *Etym/364* [(*Etym:*) N hortha- < √KHOR]

host [hɔst] *fn.* nagytucat (= 144 db) (vö. Q **hosta**) *Etym/364* [(*Etym:*) N host < √KHOTH]

-hoth ld. **hoth**

hoth [hɔθ] (**-hoth**) *fn., pej.* sereg, banda, horda, gyűlevész népség (→ utótagként a gyűjtőnevek egyik képzőjeként, többnyire pejoratív értelemben) (vö. **dornhoth**, **"gaurhoth**, **glamhoth**, **gornhoth**, **lossoth**, **orchoth**, ill. W+S **Balchoth** ‘Rettenetes Horda’, vmint Q **hosta**) (ld. még **-ath**, **-rim I**) *Etym/364, Silm/451, UT/405, WJ/391, Letters/178, PE/17:39, PE/21:57* [(*Etym:*) N hoth < *khotsē < √KHOTH ▪ (*PE/17:*) S hoth < khotta < √KHOT]

hû I [hu:] *fn.* kutya (vö. Q **huo**, **hú**) *Etym/364-65, PE/17:86* [(*Etym:*) N hû < √KHUG ▪ (*PE/17:*) S hû < khōgo]

hû II [hu:] *fn.* árny, szellem, kísértet (vö. **huorn**, vmint Q **hó**) (ld. még **auth II**, **"gorthad**, **nîf II**, **nivol**) *PE/17:86* [(*PE/17:*) S hû < hyōba]

huan [ˈhu.ɑn] *fn.* vadászkutya (vö. **huan**, ill. a **Huan** névvel, vmint Q **huan**) (ld. még **#rÿn I**) *Etym/364-65, Silm/418* [(*Etym:*) N huan < *khugan < √KHUG]

hûb [hu:b] *fn.* kikitő, rév, kis belső öböl (vö. Q **hópa**) (ld. még **#círban**, **hobas**, **lond**, ***lonnas**, **#lorn**, ill. **côf**) *Etym/364* [(*Etym:*) N hûb < √KHOP]

hûd [hu:d] *fn.* gyűlés, gyülekezés, összejövétel *Etym/364* [(*Etym:*) N hûd < √KHOTH]

hûl [hu:l] *fn.* csatakiáltás (vö. Q **siule**) *Etym/386, VT/46:13* [(*Etym-VT/46:*) N hûl < ON hyûle < √SIW]

hûn [hu:n] *tsz.* ***huin** [hujn] *fn.* szív (*mint testrészt*) (vö. ***i chuin** ‘a szívek’, vmint Q **hón**) *Etym/364, PE/17:86, (PE/21:55), (PE/21:66), (PE/21:70), (PE/21:77)* [(*Etym:*) N hûn < √KHÖ-N ▪ (*PE/17:*) S hûn < khōn- ▪ (*PE/21:*) (ON iñkhōni ‘?a szívek’; CE khōn; PQ khōn)]

huor [ˈhu.ɔr] *fn.* bátorság (szsz. “szív-erő”) (vö. a **Huor** névvel, vmint Q **huore**) *Etym/364* [(*Etym:*) N huor < √KHÖ-N + √GOR]

huorn [ˈhu.ɔrn] *fn.* jelentése bizonytalan, talán ‘szellemfa’ v. ‘beszélő fa’ *LotR/III:9, RC/425, PE/17:86* [**hû II** + **orn I**]

hûr [hu:r] *fn.* élénkség, elevenesség, lendülteesség, tűz, (élet)erő, tetterő, energia (vö. **Húrin** ‘Tüzes Akarat’, vmint Q **hóre**) (ld. még **!cuinas**, **gôr I**) *Etym/364* [(*Etym:*) N hûr < √KHOR]

***huin** ld. **hûn**

!hÿl [hy:l] *fn.* tyúk (ld. még **!porog**) (*PE/21:82*) [(*PE/21:*) (CE kholjē)]

hyn ld. **ho**

HW

hwa ld. [hwâ](#)

hwâ [wɑ:] (**hwa** [wɑ]) *fn.* szellő (vö. Q **hwá**) (ld. még [#hwaewar](#), [#hwest](#), [#thoss II](#)) *PE/17:34* [(*PE/17:*) S hwâ, hwa < √SWAW]

#hwaewar [ˈwɑɛwar] *fn.* szellő (ld. még [hwâ](#), [#hwest](#), [#thoss II](#)) *PE/17:34* [(*PE/17:*) S whaewar < √WĀ]

hwand [wanwd] *fn.* szivacs, gomba (vö. Q **hwan**) *Etym/388* [(*Etym:*) N (c)hwand, chwann < *swanda < √SWAD]

#hwest [wɛst] *fn.* lélegzet, lehelet, fuvallat, szellő (vö. Q **hwesta**) (ld. még [hwâ](#), [#hwaewar](#), [#thoss II](#), ill. [faw](#), [thûl](#)) *Etym/388* [(*Etym:*) N chwest < ON hwesta < *swesta < √SWES]

#hwîn [wɪn] *fn.* szédülés, ájulás *Etym/388* [(*Etym:*) N chwîn < √SWIN]

#hwind I [wɪnd] *fn.* örvény (vö. Q **hwinde**) *Etym/388*, *VT/46:16* [(*Etym:*) N chwind, chwinn < √SWIN]

#hwind II [wɪnd] (**#hwinn** [wɪnn]) *fn.* nyír-(fa) (→ a fa hagyományos elnevezése a mitológiai [brethil](#) név mellett) *PE/17:23* [(*PE/17:*) S chwind, whinn]

***#hwinia-** [ˈwɪnj.ɑ] (*inf.* **#hwinio** [ˈwɪnj.ɔ]) *i.* forog, pörög, örvénylik, kavarog (vö. Q **hwinya-**) *Etym/388* [(*Etym:*) N chwinio < √SWIN]

#hwinio ld. [*#hwinia-](#)

#hwiniol [ˈwɪnj.ɔl] *part.* forgó, pörgő, örvénylő, kavargó, szédítő, eszeveszett (→ a [*#hwinia-](#) igéből) *Etym/388*, *VT/46:16* [(*Etym:*) N chwiniol < √SWIN]

I, Í, Î

i [i] (i-) tsz. **in** [in] (i, in-, i-) 1. n. a, az (vö. **i-wath** ‘az árnyék’, **i chîr** ‘az úr’, **i †mhalt** ‘az arany’, **i-Falas** ‘a Part’, **i #nôr** ‘a föld’, **i #ndÿr** ‘a földek’, **#ingolodh** ‘a nolda’, **#in-gelydh** ‘a noldák’, **i mbair** ‘az otthonok’, **ithail** ‘a lábak’, ***in edair** ‘az apák’, ***i chuin** ‘a szívek’, **i-phinn** ‘a tündék’, **#in gwaedh** ‘a kötélékek’, **i #Veleglin** ‘a Nagy Ének’, **i dew hen** ‘ezt a jelet’, **i #vedli vorn** ‘a fekete medve’, **i thiw hin** ‘ezeket a jeleket’, **i chîn Húrin** ‘Húrin gyermekei’, **in Ellath** ‘a tündék’, **i m(b)air en N(d)engin** ‘A Legyilkoltak házai’, **Naur dan i ngaurhoth!** ‘[Legyen] tűz a vérfarkas-horda ellen!’, **Cuio i Pheriain anann!** ‘Sokáig éljenek a Félszerzetek!’, **o(ó)nen i-Estel Edain** ‘Reményt adtam az embereknek’, **i-aran Gondor ar Arnor** ‘Gondor és Arnor királya’, **edregol e aníra tírad i Cherdir Perhael** ‘különösképp szeretné látni Csavardi mestert’, **Condir i Drann** ‘a Megye polgármesterét’, **no aer i eneth lîn** ‘szenteltessék meg a neved’, szsz. “legyen szent a te neved”, **tolo i arnad lîn** ‘jöjjön el a te országod’, szsz. “jöjjön el a te királyságod”, **caro den i innas lîn** ‘legyen meg a te akaratod’, szsz. “legyen véghezvívve a te akaratod”, **anno ammen sîr i mbas ilaurui vîn** ‘a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma’, **díheno ammen i úgerth vîn** ‘bocsásd meg a bűneinket’, szsz. “bocsásd meg nekünk a mi bűneinket”, **#leben #tail brann i annon** ‘öt láb magas az ajtó’, **i #’linn hen agorer Edain #vi Velerian, ach hî in Ellath îr ed epholar** ‘?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’, **os i #Veleglin** ‘?a Nagy Énekből’), **sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen** ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”, **#Haudh i Ndengin** (= NS **Hôdh i Ndencin**) ‘A Legyilkoltak Dombja’, **Haudh in Gwanûr** ‘Az Ikrek Sírdombja’, **Echad i Sedryn** ‘A Hűségeselek tábora’, **Dor**

i Thuin ‘Fenyők Földje’ = Dorthonion, **Taur i Melegyrn** ‘A Hatalmas Fák Erdeje’, **Tawar-in-Drúedain** ‘Drúadán-erdő’, szsz. “a drúadánok erdeje”, **Tol-in-Gaurhoth** ‘A Váltott Farkasok Szigete’, **Ost-in-Edhil** ‘A Tündék Városa’, **Annon-in-Gelydh** ‘A Noldák Kapuja’, **Ca-ras #(i)Ngelaidh** ‘A Fák Városa’, **Men-i-Naugrim** ‘Törp-út’, szsz. “a törpök útja”, **hîr i Mbair Annui** ‘a Nyugatföldek ura’, **Narn i-Chîn Húrin** ‘Húrin gyermekeinek története’, **Nern in Edenedair** ‘Az emberek atyáinak története’, **Gwaith-i-Mírdain** ‘Az Ékkőfaragók Népe’, **Aerlinn in Edhil o Imladris** ‘?a völgyzugolyi tündék himnusza’, **Ernil i Pheriannath** ‘A Félszerzetek Fejedelme’, **Dúnad in Gyrth** ‘A Holtak Lejárata’ 2. nm. ami(k(e))(t), aki(k(e))(t) (vö. **Dor Gyrth i Chuinar** (**Dor Firn-i-Guinar**) ‘Az Élő Holtak Földje’, szsz. “a holtak földje, akik élnek”, **i sennui Panthael estathar aen** ‘akit inkább Ép-bölcsnek kellene hívni’, **Ae Adar nîn i vi Menel** ‘Miatyánk ki vagy a Mennyekben’, szsz. “ó atyám aki a mennyben vagy”, **sui mân i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”, **i #Veleglin i eithro en estar i-Chîn Húrin** ‘?a Nagy Ének, amelyet Húrin Gyermekeinek is neveznek’, **os i #Veleglin i edain agorer vi #Velerian ar in Ellath epholar eno vi Eressai** ‘?a Nagy Énekből, amelyet az emberek Beleriandban alkottak, és [amelyre] a tündék még mindig emlékeznek Eresseán’, **i #Chirth Daeron** ‘Daeron rúnái’) *Etym*/361, *LotR*/II:4, *LotR*/A(v), *SD*/128-31, *TAI*/150(92), *Let-ters*/448(308), *Letters*/417, *VT*/31:29, *VT*/44:21-22, *VT*/50:5, *VT*/50:12, *VT*/50:14-15, *VT*/50:17-19, *VT*/50:23, *PE*/17:38-39, *PE*/17:40-42, *PE*/17:44, *PE*/17:66, *PE*/17:81, *PE*/17:96-97, *PE*/17:102, *PE*/17:104, *PE*/17:117, *PE*/17:147, (*PE*/21:58), (*PE*/21:77), (*PE*/22:27), (*PE*/22:29), *PE*/22:32-36, *PE*/22:41, *PE*/22:67, *NM*/164 [(*Etym*): N i tsz. in, i- < √I ▪ (*PE*/21:) (ON ī ‘a(z)’ tsz. in; ON ingolodi ‘a noldák’, imbari ‘az otthonok’; in < ī(i)m; ON inatari ‘?az apák’, intali ‘?a lábak’, inkhōni ‘?a szívek’) ▪ (*PE*/22:) (ON i ‘a(z)’; ON ikhīro ‘a mester’; ON in yanmī ‘a hidak’) ▪ (*NM*:) i Cirdh Daeron]

i- **I** ld. [i](#)

i- **II** ld. [en I](#)

†-ia ld. [†-a](#)

ia ld. [io](#)

iâ [ja:] *fn.* tátongó szakadék, feneketlen mélység; gödör, verem; nagy űr, üresség; (vö. **Moria** ‘Sötét Szakadék’) (ld. még [avras](#), [rhass](#), ill. [dath](#), [gaw](#)) *Etym/400*, *Silm/451*, *RS/437*, *Letters/383*, *PE/17:35* [(*Etym*:) N ia < *yagu < √YAG ▪ (*Letters*:) S iâ < *yagā < √YAG ▪ (*PE/17*:) S iâ < √YAG]

***iach** [jax] *fn.* gázló, átkelő (ld. **Arossiach** ‘Az Aros Gázlói’ *Silm/394*, **Brithiach** ‘Kavicsos Gázló’ *Silm/399*) (ld. még [athrad](#), [pâd II](#), [tharbad](#))

iaeth [jaeθ] *fn.* nyak (vö. Q **yat**) (ld. még [lang II](#), ill. [ach I](#), [achad](#)) *Etym/400* [(*Etym*:) N iaeth < *yakta < √YAK]

iaew [jaew] *fn.* kigúnyolás, gúnyolódás (vö. Q **yaiwe**) *Etym/400* [(*Etym*:) N iaew < ON yaiwe < √YAY]

***iaf** [jav] *fn.* gyümölcs (ld. [iavas](#), [Ivanneth](#), ill. **Ivann** (= Q **Yavanna**) ‘Gyümölcsadó’ *Etym/399*, vmint Q **yáve**) (*Etym/399*) [(*Etym*:) (√YAB)]

ial [jal] *fn.* pontos jelentése nem ismert, feltehetőleg ‘hívás, hívó kiáltás’ *VT/46:22* [(*VT/46*:) N ial < √YAL]

ialla- [ˈjalla] *i.* hív, kiált *VT/46:22* [(*VT/46*:) N ialla- < √YAL]

-ian ld. [-iand](#)

-iand [jand] (**-ian** [jan]) *tsz.* **-iend** [jend] (**-ien** [jen]) *k.* a nagyobb kiterjedésű, szélesen elterülő tájak, vidékek neveinek jellegzetes, eredetileg rendre **-nd**-re végződő utótagja az újabb keletű **-ion**-hoz hasonlóan (→ a többes számú alakot gyakran akkor használták, ha az adott vidék földrajzilag változatos megjelenésű volt, ilyenkor az adott név is többesszámú névalaknak minősült) (vö. **Belerian(d)** ‘Balar-vidék’, **Ossiriand** ‘A Hét Folyó Vidéke’, S+Q **Lothlórien** (= Nan. **Lórinand**; PS **Lothlírian**/~**lúrien**, **Lothlewerian(d)** /~**ien(d)**) ‘Álomvirág’, ill. ‘Az Aranyló Virág Földje’, **Garthúrian**, **Arthó(ú)rien** ‘A Rejtett Föld Vidéke’, **Eryd-weithian(d)** ‘Árnyék-hegység’, szsz. ‘árnyas hegyek vidéke’, **Rochan(d)**, **Rochann** (= GS **Rohan**; W

Lôgrad) ‘Lovasvég’, szsz. ‘lovas-vidék’, **Ithilien** ‘Hold-vidék’, **Anórien** ‘Nap-vidék’, **Cardolan** ‘?Vörös-dombság’, vmint Q **yanda**) (ld. még [iaun II](#), ill. [land II](#), [pann](#), [ûr II](#)) *UT/412*, *Letters/382*, *PE/17:29*, *PE/17:37*, *PE/17:42-43*, *PE/17:115*, *PE/17:170* [(*UT*:) S -nd (-and, -end, -ond) ▪ (*PE/17*:) S -ian(d) *tsz.* -ien(d) < yandē; S -iann, -ion, iand < √YAN, √YAD]

iant [jant] **I.** *fn.* járom *Etmy/400* **II.** *fn.* híd (vö. [duiniant](#), ill. **Iant Iaur** ‘Régi Híd’, **Esgaliant** ‘Az Esgal(duin) Hídja’, **anglen-natha i Varanduinant** ‘a Baranduin hídjához érkezik’, vmint Q **yanta**) (ld. még [#ianu](#)) *Silm/418*, *Silm/451*, *SD/128-31*, *VT/31:29* [(*Etym*:) N iant < *yantā < √YAT]

#ianu [ˈjanu] *fn.* híd (vö. [eilian](#), vmint Q **yanwe**) (ld. még [iant](#)) *Etmy/400*, (*PE/22:27*) [(*Etym*:) N ianw < *yatmā < √YAT ▪ (*PE/22*:) (ON in yanmī ‘a hidak’)]

iar- ld. [iaur](#)

iarwain [ˈjarwajn] *mn.* ifjúvén (azaz már nagyon öreg, de még mindig életerős) (vö. **Iarwain Ben-adar** ‘Legvénebb Apátlan’ = Bombadil) *LotR/II:2*, *Silm/451*, *RC/128* [[iaur](#) + [*gwain](#)]

-ias ld. [-as](#)

!ias [jas] *nm.* ahol (ld. Q ***yasse**) [√YA]

***-iath** ld. [-ath](#)

iâth [ja:θ] *fn.* kerítés, védőfal (vö. **Doriath** (= Q **Lestanóre**) ‘A Kerítés Földje’, **Echoriath** ‘Körülfogó Kerítés’, szsz. ‘gyűrűkerítés’) (vö. [iathrim](#)) (ld. még [cai](#), ill. [cail](#), [*caraes](#)) *Silm/451*, *WJ/370*, *WJ/378*

iathrim [ˈjaθrim] *fn.*, *gyn.* doriathi tündék, Doriath tünde népe (szsz. ‘a kerítés népe’) *WJ/378* [[iâth](#) + [rim I](#)]

iaun I [jaun] *fn.* szentély, templom (vö. Q **yána**) *Etmy/400* [(*Etym*:) N iaun < √YAN]

iaun II [jaun] (**-ion** [jɔn]) *mn.* nagy(méretű), hatalmas, kiterjedt, terjedelmes, nagy kiterjedésű, tágas, széles (→ utótagként a nagyobb kiterjedésű, szélesen elterülő tájak, vidékek neveiben volt gyakori előfordulása – a régebbi [-iand](#) végződéshez hasonlóan –, különösen a későbbi sindarinban, feltehetően Q behatásra, de a régebbi nevekben egyetlen nagyobb földrajzi objektumra, pl. egy hosszabb, szélesebb fo-

lyóra vonatkozóan is előfordulhatott) (vö. [sirion](#), ill. **Eregion**, **Region** ‘Magyalföld’, **Rhovanion** ‘Vadonföldre’, **Lindon** (= Q **Lindóne**) ‘A Zene Földje’, **Dorwinion** ‘Ifjú-föld Vidéke’ v. ‘Gwinion Földje’ = **Gwinion** ‘Ifjú-föld’, **Nanduhirion** (= Kh **Azanulbizar**) ‘Feketepatak-völgy’, szsz. ‘homályba borított folyók völgye’, **Erydwe(i)thion** ‘Árnyékhegység’, szsz. ‘árnyas hegyek vidéke’, **Nan Gondresgion** (= Q **Nand’ Ondoluncava**, **Ondoluncanan(do)**) ‘Kőszekér-völgy’, **Berennyn** ‘Barnaföldek’, vmint Q **yána**) (ld. még [-iand](#), ill. [land](#) **II**, [pann](#), [ûr](#) **II**) *UT/412, RC/269, PE/17:37, PE/17:42-43, PE/17:99, PE/17:115* [(*UT*:) S -nd (-and, -end, -ond) ▪ (*PE/17*:) S -ion (iaun) < -jaun < yānā < √YANA; S iaun < √YAN; S -iann, -ion, iand < √YAN, √YAD]

iaur [jaur] (**iar-** [jar], **ior-** [jor]) **1. mn.** régi, ősi (vö. **Dorgannas Iaur** ‘Az ősi földek földrajza’, **Drúwaith Iaur** ‘Ősi Púkel-föld’, **Iant Iaur** ‘Régi Híd’, **Sennas Iaur** ‘Régi Vendégház’, vmint Q **yára**) (ld. még [brûn](#)) **2. mn.** öreg, vén (vö. [iarwain](#), [ioreth](#), ill. **Iorhael** ‘Öreg-bölcs’ = Frodó, **Iorlas** ‘?Öreg Levél’) (ld. még [ingem](#), [#iphant](#)) **3. mn.** egykori, hajdani *Etym/358, Etym/399, Silm/418, Silm/451, UT/555, WJ/192, SD/128-31, VT/31:30, VT/46:22, RC/523, RC/579* [(*Etym*:) N iaur < √YA]

iavas [ˈjavas] *fn.* ősz (ld. még [dannas](#), [dant](#), [dantilaïs](#), [firith](#), [lasbelin](#)) *LotR/D*

iaw **I** [jau] *tsz.* **#ioe** [jœ] *fn.* mag, (gabona)-szem (vö. **Ivon** (= Q **Yavanna**) ‘Magadó’, vmint Q **yáve**) *Etym/399, VT/46:22* [(*Etym-VT/46*:) N iau *tsz.* iui < √YAB]

iaw **II** [jau] *fn.* vízmosás, hasadék, szakadék, szurdok, hegyszoros (vö. Q **yáwe**) (ld. még [cîl](#), [cirith](#), [riss](#)) *Etym/400, VT/46:22* [(*Etym*:) N iau < *yagwē < √YAG]

îdh [i:ð] *fn.* pihenés, nyugvás, nyugalom, béke(sség) (vö. **Îdh** ‘Béke’ = T **Éde**, Q **Es-te**) (ld. még [*send](#)) *Etym/357, VT/45:13, WJ/403-04, PE/19:45, PE/19:91* [(*Etym-VT/45*:) N Îdh < ON Îde < Eide < Ezde < √EZDĒ ▪ (*WJ*:) S îdh < *ezdē < CE *esdē < √SED ▪ (*PE/19*:) N Îð, Dor. Êd < Êd < Ezd < Ezdē < √SED; S îdh < ezdē < √SED]

#idhor [ˈiðr̥] *fn.* megfontoltság, meggondoltság, körültekintés *Etym/361* [(*Etym*:) N idher < *idrē < √ID]

idhren *mn.* okos, megfontolt, meggondolt, gondolkodó, körültekintő (ld. még [noen](#), ill. [ⁿgoll](#), [*sael](#), [*taur](#) **IV**) *Etym/361* [(*Etym*:) N idhren < √ID]

#idhrinn [ˈiðrinn] *fn.* év (ld. még [în](#)) *Etym/383, Etym/400* [[în](#) **II** + [#rind](#); (*Etym*:) N idhrind, idhrin < ienrinde < √YEN + √RIN]

-iel **I** ld. [iell](#)

-iel **II** [jɛl] *k.* melléknévi igenévi képző (vö. [míriel](#)) *PE/22:152*

iell [jɛll] (**-iel** [jɛɫ]) **1. fn., nn.** lánya (vkinek) (vö. **Arwen Edhelvein Elrenniel** (= Q **Arwen Vanimelda Elerondiel**) ‘Tündeszép Arwen, Elrond lánya’) (ld. még [†sell](#)) **2. fn., nn.** fiatal lány, leány(zó) (→ a [†sell](#) szó származéka az [#iond](#) mintájára, melyet az ‘s-’ kiesése is elősegített a szóösszetételekben, ill. az apai névből képzett családnevekben; innét az **-iel** nőnemű végződés) (vö. [fíriel](#), [†tinúviel](#), [†thoniel](#), ill. **Glorfinniel** ‘Aranyfürt’, **Níniel** ‘Könnyleány’, **Ar-Feiniel** ‘?Nemes Fehérhölgy’, **Ivrieni** ‘?Kristályleány’, **Lothíriel** ‘?Virágos Úrnő’) (ld. még [†sell](#), ill. [*-el](#) **II**, [*-en](#) **III**, [*-es](#), [*-eth](#) **I**, [*-il](#) **II**, [*-res](#), [*-reth](#) **II**, [*-ril](#)) *Etym/385, PE/17:23* [(*Etym*:) N iell < √SEL-D (+ √YŌ)]

-ien ld. [*-en](#) **III**

-ien(d) ld. [-iand](#)

iest [jest] *fn.* vágy, óhaj, kívánság (vö. Q **yesta**) *Etym/400* [(*Etym*:) N iest < √YES]

***-ieth** ld. [*-eth](#)

îf [i:v] *fn.* meredek szikla/szirt (ld. még [brass](#) **II**) *PE/17:92* [(*PE/17*:) S îf < *ɪb- < √IBI]

-ig **I** [ig] *k.* -(cs)ka/-(cs)ke (*kicsinyítő képző*) (vö. [emig](#), [gwinig](#), [nethig](#), vmint Q ***-ince**) (ld. még [*-ch](#) **I**, [*-eg](#)) *VT/47:14, VT/48:15-17* [(*VT/47*:) S -ig < CE -iki]

***-ig** **II** [ig] *k.* egyesszámú főnévképző (ld. [gwanunig](#), [lhewig](#)) (ld. még [*-eg](#) **III**, [*-od](#) **I**, [*-og](#))

igil ld. [egel](#)

-il **I** ld. [†ell](#) **I**

***-il** **II** [iɫ] *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik képzője (vö. [brennil](#), [brethil](#), [†emil](#), [fim-brethil](#), [híril](#), [nimbrethil](#), ill. **Thuringwethil** ‘A Rejtett Árny Asszonya’) (ld. még [*-el](#)

II, **-en III**, **-es**, **-eth I**, **-iel**, ***-res**, ***-reth II**, ***-ril**)

***il-** ld. **il**

il [iɫ] (***il-**) *mn.* jelentése alighanem ‘össz-szes’, ‘minden’ (vö. **ilaurui**, ill. **sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen** ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”, vmint Q **ilya**) (ld. még ***pân II**) (*Etym*/361), VT/50:5, VT/50:22 [(*Etym*:) (√IL)]

ilaurui [iˈlauruj] *mn.* (minden)napi (vö. **an-no ammen sîr i mbas ilaurui vîn** ‘a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma’) VT/44:21, VT/44:28 [***il-** + **aur** + **-ui**]

ilin [ˈilin] *fn.* kis tó, tavacska (ld. még **#ael II**, **lîn**, ***loeg**, ill. **ailin**, **#rim II**) PE/17:160 [(PE/17:) S ilin < √LINI]

ilphen [ˈiɫfɛn] *nm.* mindenki [***il-** + **pen II**]

im I [im] **I.** *nm.* én, én magam (vö. **le lin-non im Tinúviel** ‘?neked éneklek én, Tinúviel’, **inn dha v'im** ‘nagy kedvem lenne (vmire)’, szsz. “megvan bennem a szándék (vmire)”, **Im Narvi hain echant** ‘Én, Narvi készítettem őket’, vmint Q **†imne**) LotR/II:4, UT/304, LB/354, VT/47:38, PE/17:40-42, PE/22:165 **II.** *nm.* (saját) maga (vö. **Im Narvi hain echant** ‘Maga Narvi készítette őket’, **Im Elrond echanthel** ‘?Maga Elrond készített téged’ v. ‘?Magad Elrond készítetted’, vmint Q **imma**, **immo**) VT/47:14, VT/47:37-38, PE/17:40-42 [(VT/47:) S im < immā, immō]

im II [im] *fn.* mély völgy (vö. Q **imbe**) (ld. még **tum**, ill. **imlad**, **imloth**, **imrath**, **lâd**, **nand**, **talath**) VT/45:18 [(VT/45:) N im(m), imb < √IMBE]

im III [im] (**imm**) *esz.* között(e), közt(e) (*elválasztva két dolgot egymástól*) (→ az **im I**-el való ütközés miatt jórészt csupán néhány szóösszetételben maradt fenn) (vö. **imlad**, **imloth**, **imrad**, **imrath**, ill. **Taur-im-Duinath** ‘Folyóközi Erdő’, szsz. “erdő a folyók között”, vmint Q **imbe**) (ld. még **mîn IV**) Silm/436, VT/47:11, VT/47:14, VT/47:38 [(VT/47:) S im(m) < CE imbi]

imlad [ˈimlad] *fn.* szűk, meredek falú, mély völgy (*sík, lakható területtel az alján*) (vö.

Imladris (= W **Karningul**) ‘Völgyzugoly’, szsz. “hasadékvölgy”, **Imlad Morgul** ‘A Boszorkányság Völgye’, vmint Q **imbilat**) (ld. még **im II**, **imloth**, **imrath**, **lâd**, **nand**, **talath**, **tum**) LotR/IV:7, LotR/Index, Silm/452, VT/45:18, VT/47:14, RC/234, RC/482, PE/17:87, PE/17:89, NM/355 [**im III** + **lâd**; (VT/45:) N imlad < √IMBE; (PE/17:) S imlad < imbilat(a)]

imloth [ˈimlɔθ] *fn.* virágos/virágokkal borított völgy (vö. **Imloth Melui** ‘Édes Virág-völgy’) (ld. még **im II**, **imlad**, **imrath**, **lâd**, **nand**, **talath**, **tum**) LotR/V:8, VT/42:18, RC/582 [**im III** + **loth**]

imm ld. **im III**

imp [imp] *szn.* tizenkettő (vö. Q **yunque**) (ld. még **inib**, **yneb**, **ýneg**) PE/17:95

imrad [ˈimrad] *fn.* ösvény v. hágó (*hegyek, dombok között v. erdőn át*) (ld. még **bâd**, **pâd I**, **râd**) VT/47:14 [**im III** + **râd**]

imrath [ˈimraθ] *fn.* hosszú, keskeny völgy (*úttal v. vízfolyással az alján*) (vö. **Imrath Gondraich** ‘Kőszekér-völgy’, szsz. “kőszekerek völgye”) (ld. még **im II**, **imlad**, **imloth**, **lâd**, **nand**, **talath**, **tum**) UT/601, RC/558 [**im III** + **rath**]

in ld. **i**

in- ld. **i**

în [i:n] **I** *nm.* (az ő saját) ...-(j)a, -(j)e (vö. **ar e aníra ennas suilannad mhellyn in phain** ‘és ott üdvözölni kívánja minden barátját’) SD/128-31, VT/31:29

în [i:n] **II** *fn.* év (vö. Q **yén**) (ld. még **#idh-rinn**) *Etym*/400 [(*Etym*:) N in < √YEN]

inc [ɪŋk] *fn.* feltevés, elgondolás, elképzelés, sejtés (vö. Q **intya**) (ld. még **naw I**) *Etym*/361 [(*Etym*:) N inc < √INK, √INIK]

ind [ɪnd] (**inn** [ɪnn]) **1.** *fn.* szándék, akarat, szív, vágy, gondolat (vö. **Inglor** (= Q **In-galaure**) ‘Ragyogó Akarat’ v. ‘Aranyló Akarat’, **Túrin** ‘Győztes Akarat’, **Húrin** ‘Tüzes Akarat’, **Saelind** ‘Bölcs Szív’, vmint Q **indo**) *Etym*/361 **2.** *fn.* egyéni szándék/akarat (vö. **inn dha v'im** ‘nagy kedvem lenne (vmire)’, szsz. “megvan bennem a szándék (vmire)”) (ld. még **innas**, **nîdh III**) PE/22:165 [(*Etym*:) N ind, inn < √ID ▪ (PE/22:) S inn < ind < *indu]

linga- [ˈɪŋga] *i.* hisz, gondol, vél [√INK, √INIK]

ingem ['iŋgɛm] *mn.* idős, öreg, agg, vén, elaggott, elvénült, elgyengült (szsz. “évekkel terhes”) (→ a halandó emberekkel való találkozást követően alkotott szó) (ld. még [iaur](#), [#iphant](#)) *Etym/358, Etym/399-400* [[in](#) **II** + [gem](#); (*Etym.*) N ingem < √YEN + √GENG-WĀ]

inias ld. [ínias](#)

ínias ['iɲi.as] (**inias** ['ini.as]) *fn.* évkönyv, krónika (vö. **Inias Balannor**, **Ínias Dor-Rodyn** (= Q **Yénie Valinóren**) ‘Valinor krónikája’, **Inias Belerian** ‘Beleriand krónikája’) *Etym/400, LR/202, MR/200* [[in](#) **II** + [*-ias](#); (*Etym.*) N inias < √YEN]

inib ['inib] *szn.* tizenkettő (ld. még [imp](#), [yneb](#), [ýneg](#)) VT/48:8

inn ld. [ind](#)

innas ['innas] *fn.* szándék, akarat (vö. **caro den i innas lîn** ‘legyen meg a te akaratod’, szsz. “legyen véghezvive a te akaratod”) (ld. még [ind](#), [nîdh](#) **III**) VT/44:21, VT/44:26 [[ind](#) + [*-as](#) **I**]

#inu ['inu] *mn.* női, nőnemű (→ az [#anu](#) mintájára) *Etym/361* [(*Etym.*) N inw < √INI]

io [jo] (**ia** [ja]) *hsz.* ezelőtt, előtt (vö. Q **yá**) *Etym/399* [(*Etym.*) N io (ia) < √YA]

!io-anann [jo'anann] *hsz.* régen, hajdan [[io](#) + [anann](#)]

#ioe ld. [iaw](#) **I**

***iôl** [jo:l] *fn.* árvíz, ár(adás) (ld. **Onodiól** ‘Entséd’, szsz. “ent-ár” VT/48:33, RC/334) (ld. még [lô](#))

-ion **I** ld. [iôn](#), [#iond](#)

-ion **II** ld. [iaun](#) **II**

-ion **III** ld. [-on](#) **I**

†-ion **IV** ld. [†-a](#)

***-ion** **V** ld. [*-on](#) **II**

ion ld. [iôn](#)

iôn [jo:n] (**ion**, **-ion** [jo:n]) *gyn.* ***ionath** ['jo:naθ] **1.** *fn., hn.* fiú, fia (vkinek) (vö. az **Iôn** személynévvel, ill. **Narn Beren ion Barahir** ‘Barahir fiának Berennek története’, **Túrin ion Húrin Túramarth** ‘?Húrin fia Túrin, a Végzet Ura’, **Erchirion** ‘?Nemesúrfi’, **Hadorion** ‘Hador fia’, **Aragorn Arathornion** ‘Arathorn fia Aragorn’, **Gildor Inglorion** ‘Inglor fia Gildor’, **Herion** ‘?Úrfi’) (ld. még [#iond](#)) **2.** *fn., hn., tág.* le-

származott, utód, ivadék, sarj (vö. **Erein-ion** ‘Királyok sarja’, **Hurinionath** ‘Húrin leszármazottjai’) (ld. még [#ⁿdÿr](#) **I**) *Silm/409, Silm/446, MR/373, WJ/337, PM/202-03, PM/218, VT/50:5, VT/50:18*

***ionath** ld. [iôn](#)

#iond [jo:nd] (**-ion** [jo:n]) *gyn.* **ionnath** ['jo:naθ] *fn., hn.* fiú, fia (vkinek) (vö. **ionnath dîn** ‘fiat’, vmint Q **yondo**) (ld. még [iôn](#)) *Etym/385, Etym/400, SD/128-31, VT/31:29, VT/46:13* [(*Etym-VT/46:*) N ionn, -ion < iondō < √YÔ, √YON]

ionnath ld. [#iond](#)

ior- ld. [iaur](#)

ioeth ['jœ:θ] *fn., nn.* öregasszony (vö. az **Ioreth** személynévvel) *LotR/V:8, RC/579* [[iaur](#) + [-eth](#) **I**]

#iphant ['ifant] *mn.* idős, öreg, koros, hosszú életet megért (szsz. “évekkel teli”) (→ az [ingem](#) szóval ellentétben nem jelöl gyengeséget v. erőtlenséget) (vö. **#Torhir Iphant** ‘?Öreg Torhir’) (ld. még [iaur](#), [in-gem](#)) *Etym/358, Etym/400, WJ/192, VT/46:23* [[in](#) **II** + [pant](#); (*Etym-VT/46:*) N ifant < infant < inpanta < yenpanta < √YEN + √KWAT]

-ir [ir] *k.* a tárgyaltan a-tövéig igék E/3-as múlt idejű alakjának képzője (ld. még [-s](#)) *PE/17:126*

ir [ir] pontos jelentése, szófaja nem ismert, de talán kapcsolatba hozható a Q **íre** ‘(a)mikor’ határozószóval (vö. **ir Ithil ammen Eruchin menel-vîr síla díriel** ‘?mikor a Hold, égi drágakő, ránk, Eru gyermekeire figyelőn ragyog’) *LB/354*

îr **I** [i:r] *fn.* nemi vágy (vö. Q **yére**) VT/46:23 [(VT/46:) N îr < √YER]

***îr** **II** [i:r] *fn.* vágyakozás, áhítozás (ld. [íreth](#), vmint Q **íre**)

îr **III** [i:r] *hsz.* jelentése feltehetőleg ‘egyedül’, ‘csupán’, ‘csak’ (vö. **i #’lînn hen agorer Edain #vi Velerian, ach hî in El-lath îr ed epholar** ‘?ezt az éneket az emberek alkották Beleriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’) VT/50:5, VT/50:18 [(VT/50:) S îr < iri < iri, eri < eri(a) < eryā]

íreth ['i:rɛθ] (**írith** ['iriθ]) *fn., nn.* jelentése alighanem ‘kíváncsú/vonzó nő’ (vö. az

Íreth (**Írith**) (= Q **Írisse**) személynévvel
PM/345, PM/362 [***ír** II + **-eth** I]

írith ld. **íreth**

írui ['i:ruj] *mn.* kíváncsi, vonzó (*személyekre, főként nőkre használva*) (vö. Q **írima**) (VT/45:18), PE/17:155 [***ír** II + **-ui**; (VT/45:) (√IR) ▪ (PE/17:) S írui < √IR]

-is ld. **-es**

ist [ist] *fn.* tudás, ismeret Etym/361 [(Etym:) N ist < √IS]

***ista-** ['ista] (*inf.* **isto** ['isto], *m.* E/3 **istas** ['istas], **†sint** [sint]) *i.* tud (vmit), ismerettel rendelkezik (vmiről) (vö. Q **ista-**) Etym/361, VT/45:18 [(Etym-VT/45:) N isto, †sint, istas < √IS]

istas ld. ***ista-**

isto ld. ***ista-**

istui ['istu] *mn.* tanult, tudós, nagy tudású (ld. még **golwen**) Etym/361, VT/45:18 [**ist** + **-ui**; (Etym-VT/45:) N istui < *istāyā < √IS]

-ith I ld. **-eth** I

-ith II ld. **-eth** II

†Ithil ['iθiɫ] *fn.* Hold (szsz. “a fényesség”) (vö. **ithildin**, ill. **Minas Ithil** ‘A Hold Tornya’, **Ithilbor** ‘?Hold-ököl’, **Ithilien** ‘Holdvidék’, **ir Ithil ammen Eruchín menel-vîr síla díriel** ‘?mikor a Hold, égi drágakő, ránc, Eru gyermekeire figyelőn ragyog’, vmint Q **Isil**) (ld. még **Elfaron**, **#Raun**) Etym/361, Etym/385, Etym/392, LotR/E, LotR/Index, Silm/424, Silm/456, LB/354, MR/452, SD/302-03, VT/46:18, RC/232, PE/17:30, PE/17:39, PE/17:121 [(Etym:) N †Ithil < √I + √THIL, √SIL]

ithildin ['iθiɫdin] *fn.* mithrilből készült, ezüstös színű, fémes ötvözet, mely csak a hold és a csillagok fényét veri vissza (szsz. “holdcsillag”) LotR/II:4, Silm/457, PE/17:39, PE/17:66 [**†Ithil** + **tîn** III]

ithron ['iθrɔn] *tsz.* **ithryn** ['iθrin] *fn.* mágus (vö. **Ithryn Luin** ‘Kék Mágusok’) (ld. még **curunír**, **gollor**) UT/579

ithryn ld. **ithron**

iuith [ju:θ] *fn.* használat, alkalmazás Etym/400 [(Etym:) N iuith < √YUK]

***iuitha-** ['ju:θa] (*inf.* **iuitho** ['ju:θo]) *i.* használ, alkalmaz Etym/400, VT/46:23 [(Etym:) N iuitho < √YUK]

iuitho ld. ***iuitha-**

iûl [ju:ɫ] *fn.* parázs (vö. Q **yûla**) (ld. még **#yûlf** II) Etym/400 [(Etym:) N iûl < √YUL]

iûr [ju:r] *fn.* vér (vö. Q **yôr**) (ld. még **agar**, **sereg**) VT/46:22 [(VT/46:) N iûr < √YOR]

Ivanneth [i'vannɛθ] *fn.* szeptember (szsz. “gyümölcsadó”) LotR/D, UT/361, PM/135-36

***ivonwen** [i'vɔnwɛn] *tsz.* **ivonwin** [i'vɔnwin] *fn., nn.* Yavanna (Ivon) leánya (= azon tünde nők egyike, akik a lembas készítésének titkát őrizték) (vö. Q **Yavannildi**) PM/404 [Ivon + ***†gwên**]

ivonwin ld. ***ivonwen**

***ivor** ['ivɹ] *fn.* jelentése bizonytalan, feltehetőleg ‘kristály’ (ld. **Ivorwen** ‘?Kristályleány’ LotR/A(v), PM/463) (ld. még **bril**)

ivrin, **Ivrin** ['ivrin] *mn.* pontos jelentése nem ismert, talán ‘kristály-, kristályos’ (vö. **Eithe(i)l Ivrin** ‘Az Ivrin Forrása(i)’, **Fael-ivrin** ‘?Az Ivrin Csillagása’, szsz. “csillagó napfény az Ivrin vizén”, **Ivriniel** ‘?Krisztályleány’) Silm/405, Silm/419, WJ/438, WJ/451

L

-l [l] *r.* ø; -ja, -i (= *E/2-es igei személyrag ?udvarias-formális alakja*) (vö. **Linnathol?** – **Athon.** ‘Fog(sz) énekelni? – Fogok.’) (ld. még **-dh**) *PE/22:167*

***laba-** ['laba] *i.* ugrándozik, szökdécsel (ld. **Labadal** ‘Ugriláb’ *UT/78*)

!laboth ['laboθ] *fn.* nyúl (ld. **Q lapatte**)

#lach [lax] *fn.* felcsapó láng (vö. **#lachenn**, ill. **Borlach** ‘?Hűséges Láng’, **Finellach** ‘?Lángoló Haj és Szem’ = Gil-galad, **Dagor Bragollach** ‘A Hirtelen Láng Csátája’, **Anglachel** ‘?A Lángoló Csillag Vasa’) (ld. még **aur**, ill. **ruin I**) *Silm/452* [(*Silm*:) *S* lhach]

***lacha-** ['laxa] (*imp.* **lacho** ['laxo]) *i.* ég, lángol (vö. **Lacho calad! Drego morn!** ‘Lángolj fény! Sötétség menekülj!’) *UT/85*

lachend ld. **#lachenn**

#lachenn ['laxenn] (**lachend** ['laxend]) *tsz.* **#lechinn** ['lexinn] (**lechind** ['lexind]) *fn.* nolda (szsz. ‘lángszemű’) (ld. még **aerel**, ***aeredhel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egel**, **egledhel**, **gódhel**, ***golodh**, **noll**, **ódhel**) *WJ/384* [**#lach** + **hen II**]

lacho ld. ***lacha-**

lâd [lɑ:d] **1.** *fn.* síkság, lapály (vö. **Ladros** ‘?Esős Síkság’, **Himlad** ‘Hűvös Síkság’, **Lithlad** ‘Hamu-síkság’, **Dagorlad** ‘Csatasík’) (ld. még **talath**, ill. **talif II**) **2.** *fn.* völgy (vö. **imlad**) (ld. még **nand**, ill. **im II**, **imlad**, **imloth**, **imrath**, **talath**, **tum**) *Silm/452*

#laden ['lɑ:ɛn] *tsz.* **#ledin** ['lɛdin] *mn.* szabad, nyílt, nyitott (*terület*) (vö. **Tumladen** ‘Nyitott Völgy’, vmint **Q latin(a)**) *Etym/368* [**lâd** + ***-en II**; (*Etym*:) *N* lhaden *tsz.* lhedin < √LAT]

#lae [lɑ:ɛ] *fn.* sokaság, nagy szám/mennyiség (ld. még **gwanod**) *VT/45:27* [(*VT/45*:) *N* lhae < *lai- < √LI]

#laeb [lɑ:ɛb] *mn.* friss, üde (vö. **Q laiqua**) (ld. még **laeg II**, **laew II**) *Etym/368*, *VT/45:26* [(*Etym*:) *N* lhoeb < *laikwā < √LÁYAK]

!laed [lɑ:ɛd] *fn.* szín (ld. **Q laite**) (ld. még **cru**)

#laeg I [lɑ:ɛg] *mn.* éles, hegyes (vö. **Q laica**) (ld. még **maeg**, **trîw**, ill. **#aeg II**, **#crisg**,

#megor) *Etym/367*, *VT/45:25* [(*Etym-VT/45*:) *N* lhaeg, lhoeg < ON laika < √LAIK]

laeg II [lɑ:ɛg] (**LS lêg** [lɛ:g]) *mn.* friss, üde, zöld(ellő) (*levél*, *növényzet*) (→ kevésbé használatos szó, melyet főként a **calen** helyettesített) (vö. **laegel**, ill. **LS Legolas** (= **PS Laegolas**) (= **Q Laicolasse**) ‘Zöld Lomb’, vmint **Q laica**) (ld. még **#laeb**, **laew II**) *Letters/282*, *Letters/382*, *PE/17:84*, *PE/17:159* [(*Letters*:) *S* laeg, leg < *laikā < √LAY ▪ (*PE/17*:) *S* laeg < laikā; *S* laeg < √LAY]

laegel [lɑ:ɛgɛɫ] *tsz.* **laegil** [lɑ:ɛgiɫ] *fn.* zöld-tünde (ld. még ***lindedhel**, **lindel**) *WJ/385* [**laeg II** + **-el I**]

laegel(d)rim ld. **laegrim**

laegil ld. **laegel**

laegrim [lɑ:ɛgrim] (**laegel(d)rim** [lɑ:ɛ'gɛɫ-(d)rim]) *fn.*, *gyn.* zöld-tündék, a zöld-tündék népe *WJ/385* [**laeg II**, **laegel** + **rim I**]

laer I [lɑ:ɛr] *fn.* nyár (vö. **Q laire**) *LotR/D*, (*Letters/282*), (*VT/45:26*), (*PE/17:159*) [(*VT/45*:) (√LAYA) ▪ (*Letters*:) (√LAY) ▪ (*PE/17*:) (√LAY)]

laer II [lɑ:ɛr] *fn.* dal, ének (vö. **Laer Cú Beleg** ‘A Nagy Íj Dala’) (ld. még **glind**, **glîr**, **lind I**) *Silm/256*

#laes [lɑ:ɛs] *fn.* csecsemő, (kis)baba (vö. **Q lapse**) *Etym/367* [(*Etym*:) *N* lhaes < √LAP]

#laew I [lɑ:ɛw] *mn.* gyakori, számos, sok (ld. még **rem II**) *VT/45:27* [(*VT/45*:) *N* lhaew < √LI]

laew II [lɑ:ɛw] *mn.* friss, üde (ld. még **#laeb**, **laeg II**) *PE/17:159* [(*PE/17*:) *S* laew < √LAY]

#lâf ld. ***#lav-**

#lagor [lɑ:gr] *mn.* gyors, sebes (vö. **Q larca**) (ld. még **celeg**, **#legrin**, **lim III**) *Etym/367* [(*Etym*:) *N* lhagr < *lakra < √LAK²]

#lain I [lɑ:jn] *mn.* szabad, szabaddá tett *Etym/368* [(*Etym*:) *N* lhain, lhein < √LEK]

***lain II** [lɑ:jn] *fn.* szál, fonál (ld. **hithlain**) (ld. még **esbin**, **#lhê**) (*PE/17:60*) [(*PE/17*:) (√LAN)]

lais ld. **lass**

lalaith [lɑ:lajθ] *fn.* nevetés (vö. a **Lalaith** személynévvel, ill. **Nen Lalaith** ‘A Nevetés Vize’) *Silm/242*

lalf [lɑlv] *tsz.* **lelf** [lɛɫv] *fn.* szilfa (vö. **Q (a)lalme**) (ld. még **alaf**, **#lalorn**, **lalven**,

#lalwen *Etym/348* [(*Etym.*) N lalf tsz. lelf < √ĀLAM (√ĻĀLAM)]

#lalorn ['lalorn] *fn.* szilfa (ld. még [alaf](#), [lalf](#), [lalven](#), [#lalwen](#)) *Etym/367* [[lalf](#) + [orn I](#); (*Etym.*) N lhalorn < √ĻĀLAM]

lalven ['lalvən] *tsz.* **lelvin** ['lɛʎvin] *fn.* szilfa (ld. még [alaf](#), [lalf](#), [#lalorn](#), [#lalwen](#)) *Etym/348* [(*Etym.*) N lalven tsz. lelvin < √ĀLAM (√ĻĀLAM)]

#lalwen ['lalwən] *tsz.* **lelwin** ['lɛʎwin] *fn.* szilfa (vö. Q [alalme](#)) (ld. még [alaf](#), [lalf](#), [#lalorn](#), [lalven](#)) *Etym/367* [(*Etym.*) N lhalwen tsz. lelwin < √ĻĀLAM]

lam I [lam] *fn.* nyelv (*testrészt*) (vö. [#lamthanc](#), vmint T, Q [lamba](#)) *Etym/367*, WJ/394, WJ/416, PE/22:35 [(*Etym.*) N lham(b) < √LAB ▪ (WJ:) S lam < *lamba < √ĻABA ▪ (PE/22:) N lham(b)]

lam II [lam] *fn.* nyelv (*mint kifejezési eszköz*) (vö. [lammas](#), ill. **Fennas nogothrim**, **lasto beth lammen!** ‘Törpök kapuja, hallgass nyelvem szavára!’; vmint T, Q [lambe](#)) (ld. még [paeth](#)) *LotR/II:4*, *Silm/455*, *LR/167*, *RS/463*, *WJ/394*, *WJ/416*, *WJ/452*, *PE/17:45-46* [(WJ:) S lam < *lambē < √ĻABA]

***lam III** [lam] (NS **lōm** [lɔ:m]) *gyn.* **lamath** ['lamaθ] *fn.* visszhang(zó hang) (vö. **Lammoth** ‘Nagy Visszhang’, **Lanthir Lamath** ‘Visszhangzó Hangok Vízese’, vmint Q **láma**) (ld. még [glamor](#), [*lamad](#)) (*Etym/367*), *Silm/420*, *Silm/453*, *PM/349* [(*Etym.*) (Dor. lóm < √LAM)]

***lamad** ['lamad] (**lammad**) *fn.* visszhang(zás) (vö. [minlamad](#), ill. **Eryd Lam-mad** ‘Visszhangzó Hegyek’, szsz. “a visszhangzás hegyei”) (ld. még [glamor](#), [*lam III](#)) *WJ/440*

lammad ld. [*lamad](#)

lamath ld. [*lam III](#)

lammas ['lamas] *fn.* nyelvtörténet (vö. **Lammas** ‘Beszámoló a nyelvekről’ = Pengolodh tündenyelvekről szóló könyve) *LR/167*, *MR/415*, *WJ/452*, *PE/22:34* [[lam II](#) + [*-as I](#); (PE/22:) N lhammas]

#lamthanc I ['lamθaŋk] *fn.* villás nyelv (*kígyóé*) (vö. a **#Lamthanc** kígyónévvel) *Etym/388* [[lam I](#) + [thanc](#); (*Etym.*) N Lhamthanc < √LAB + √STAK]

lanc I [laŋk] *mn.* csupasz, meztelen (vö. **Amon Lanc** ‘Csupasz Hegy’) (ld. még [hell](#), [parch II](#)) *UT/362*

#lanc II [laŋk] *fn.* nyak elülső része, torok (vö. Q **lanco**) *Etym/367*, *VT/45:25* [(*Etym.*) N lhanc < √LANK ▪ (VT/45:) N lhanc < √LAK¹]

lanc III [laŋk] *fn.* éles perem/szegély, hirtelen vég(ződés) (*nem vágószerszámé, hanem pl. sziklafalé, v. különböző kézi készítésű holmike, építményeké, de átvitt értelemben is használatos az olyan kifejezésekben, mint pl. ‘a végromlás szélén’*) (vö. T, Q **lanca**) (ld. még [glân II](#), [rhîf](#)) *VT/42:8* [(VT/42:) S lanc < √(G)LAN]

#land I [land] *fn.* nyílt terület *Etym/368* [(*Etym.*) N lhand < √LAT]

land II [land] *mn.* széles (vö. **Landroval** ‘Szélesszárnyú’, **Lothlann** ‘Széles-üres’, vmint Q **landa**) (ld. még [pann](#), [ûr II](#), ill. [iaun II](#)) *Etym/367*, *Etym/382*, *LotR/VI:4* [(*Etym.*) N lhand, lhann < √LAD]

#lang I [laŋ] *tsz.* ***leng** [lɛŋ] *fn.* rövid kard (vö. Q **lango**) (ld. még [magol](#), [megil](#), ill. [crist](#), [†hâdh](#), [*rist](#)) *Etym/367* [(*Etym.*) N lhang < √LAG]

lang II [laŋ] **1.** *fn.* átjáró, átkelő(hely) (→ eredetileg bármilyen olyan útvonalra v. kapcsoló elemre vonatkozott, amely két helyet v. nagyobb tárgyat kötött össze, különösen olyanra, amelynek révén valaki átjuthatott valamilyen térbeli akadályon v. leküzdhetette azt, így pl. hágóra, lápot átszelő magasabb vonulatra, földszorosra, stb.) **2.** *fn., tág.* nyak (*emberé, állaté*) (→ későbbi jelentés, lényegében minden olyan keskenyebb összekötő elemre vonatkozott, amely két nagyobb részt kapcsolt össze, de különösen az emberek és állatok nyakára) (vö. **Tarlang** ‘Nyakas’, szsz. “merev nyakú”, vmint Q **lango**) (ld. még [iaeth](#), ill. [ach I](#), [achad](#)) *RC/536*, *PE/17:92*, *(PE/21:80)* [(PE/17:) S lang < *langō < √ĻA3A ▪ (PE/21:) (CE langu)]

#lant I [lant] *fn.* tisztás *Etym/368* [(*Etym.*) N lhant < √LAT]

***lant II** [lant] *fn.* (le)esés, (le)hullás, (le)-zuhanás (ld. [lanthir](#)) (ld. még [dant](#))

lanthir ['lanθir] *fn.* vízese (szsz. “zuhanó folyó”) (vö. **Lanthir Lamath** ‘Visszhangzó

Hangok Vízese) *Silm/420, PM/349* [***lant II** + **sír II**]

lasbelin ['lasbɛlin] *fn.* ősz (szsz. “levél-fonnyadás”) (ld. még **dannas**, **dant**, **danti-lais**, **firith**, **javas**) *Etym/366, VT/45:24, PM/136* [**lass** + ***pelin**; (*Etym-VT/45:*) N lhas-belin < *lassekwelēnē(?/-ā) < √LAS¹ + √KWEL]

lass [lass] *tsz.* **lais** [lajs] *fn.* levél (→ csak bizonyos típusú, különösen a fák levelére használatos szó, míg pl. a jácintéhoz hasonló hosszúkás, lándzsás levelekre nem) (vö. **dantilais**, **golas**, **lasbelin**, ill. **Lasgalen** ‘Zöld Levél’ = Laurelin, **Eryn Lasgalen** ‘Zöld Lombok Erdeje’, szsz. “a zöld levél erdeje”, **Finglas** ‘Lombfűrt’, szsz. “levél-fűrt”, **Iorlas** ‘?Öreg Levél’, **Mithrellas** ‘?Szürke Levél’ **lais galadhon/geledhion** ‘a fák levelei’, vmint Q **lasse**) *Etym/367-68, PM/135, Letters/282, Letters/382, RC/386, PE/17:49, PE/17:62, PE/17:77, PE/17:97, (PE/17:153), (PE/21:82), PE/22:166* [(*Etym:*) N lhass < *lassē < √LAS¹ ▪ (*Letters:*) S las(s) < *lassē ▪ (*PE/17:*) S las *tsz.* **lais** < √LAS, √S-LAS; S las < √SLAS; (lassē < √LAS) ▪ (*PE/21:*) (CE lassē)]

lasta- ['lasta] (*imp.* **lasto** ['lasto]) *i.* (meg-)hallgat (vö. **Fennas nogothrim**, **lasto beth lammen!** ‘Törpök kapuja, hallgass nyelvem szavára!’, **si loth a galadh lasto dīn** ‘?virág s fa hallgasson most csendesen’, vmint Q **lasta-**) *LotR/II:4, Silm/455, LB/354, RS/463, PE/17:45-46* [(*PE/17:*) S lasta- < √LAS]

lasto ld. **lasta-**

#lath [laθ] *fn.* (?bőr)szíj (vö. Q **latta**) *Etym/368* [(*Etym:*) N lhath < √LATH]

***#lathra-** ['laθra] (*imp.* **#lathro** ['laθro]) *i.* kihallgat, hallgatózik (ld. még ***#lathrada-**) *Etym/368* [(*Etym:*) N lhathro < √LAS²]

***#lathrada-** ['laθrada] (*imp.* **#lathrado** ['laθrado]) *i.* kihallgat, hallgatózik (ld. még ***#lathra-**) *Etym/368* [(*Etym:*) N lhathrado < √LAS²]

#lathro ld. ***#lathra-**

#lathrado ld. ***#lathrada-**

#lathron ['laθrɔn] *fn., hn.* hallgató, hallgatózó (*férfi*) *Etym/368* [(*Etym:*) N lhathron < *la(n)srondo < √LAS²]

laudh [lauð] *fn.* felnyalás (*ételé v. italé*), falás (vö. T **lauda**, Q **lapsa**) *PE/19:45* [(*PE/19:*) N lauð < *labdā < √LAB]

#laug [laug] *mn.* meleg (vö. Q **lauca**) *Etym/368* [(*Etym:*) N lhaug < *lauka < √LAW]

#laus [laus] *fn.* (göndör) hajfűrt, lokni (ld. még **#loch**, ill. **esbin**, **find**, **fung**) *Etym/370* [(*Etym:*) N lhaws < √LOKH]

***#lav-** [lav] (*inf.* **#levi** ['laθrɔ], *jel.* E/3 **#lâf** [la:v]) *i.* megnyal, nyaldos, nyalogat (vö. Q ***lav-**) *Etym/367* [(*Etym:*) N lhefi, lhâf < √LAB]

lavan ['lavan] *tsz.* **levain** ['levajɛn] *fn.* állat (→ főként négylábú állatokra vonatkozóan, madarakra v. csúszómászó hüllőkre sohasem) (vö. **Levain tad-dail** ‘kétlábú állatok’ = pici-törpök, vmint Q **laman**) *WJ/388, WJ/416* [(*WJ:*) S lavan *tsz.* levain < *laman(a) < √LAMA]

le [lɛ] *nm.* téged, neked (*udvarias-formális*) (→ Q-ból átvett szó, amely Doriath és a Falas kivételével a tiszta sindarin **de** alakot váltotta fel a noldák és a különféle vegyes népek körében) (vö. **Fanuilos**, **le linna-thon** ‘Örökfehér, neked éneklek’, szsz. “neked fogok énekelni”, **le nallon sî dinguruthos** ‘hozzád kiáltok itt a halál árnyékában’, szsz. “a halálos rettegés árnyéka alatt”, **le linnon im Tinúviel** ‘?neked éneklek én, Tinúviel’) *LotR/II:1, LotR/IV:10, LB/354, Letters/278, RGEO/63-65, PE/17:20-21, PE/17:26, PE/17:94*

lebdas ['lɛbdas] *fn.* mutatóujj (vö. Q **lepetas**) *VT/48:5*

lebed ['lɛbɛd] **I.** *fn.* ujj (vö. Q **lepse**) (ld. még **leber**) *Etym/368* **II.** *fn.* hüvelykujj (vö. T **lepet**, Q **lepta**) (ld. még **atheg**, **naub**) *VT/47:23-24, VT/47:27* [(*Etym:*) N lhebéd < √LEP, √LEPET ▪ (*VT/47:*) S lebed < lepet(ā) < √LEP]

leben ['lɛbɛn] *szn.* öt (vö. **#leben** **#tail brann i annon** ‘öt láb magas az ajtó’, **Lebennin** ‘Öt Folyó’, szsz. “öt víz”, vmint T **lepen**, Q **lepen**, **lempe**) *Etym/368, UT/581, TAI/150(92), VT/42:24-25, VT/47:10, VT/47:24, VT/48:6, PE/17:95* [(*Etym:*) N lleben < √LEP, √LEPEN ▪ (*VT/47:*) S leben < CE lepem(e) v. lepene < √LEP ▪ (*PE/17:*) S leben < lepen < √LEPEN]

lebenedh ['lɛbɛnɛð] *fn.* középső ujj (ld. még **honeg**, **tolch**, **toleg**) *VT/48:5*

lebent ['lɛbɛnt] *fn.* gyűrűsujj (ld. még **nethig**) *VT/48:5*

leber ['lɛbɛr] *tsz.* **lebir** ['lɛbir] *fn.* ujj (vö. T, Q **leper**) (ld. még [lebed](#)) VT/47:10, VT/47:23-24, VT/48:5 [(VT/47:): S leber *tsz.* lebir < CE *leper- < √LEP]

lebethorn ld. [lebethron](#)

lebethron [lɛ'βɛθrɔn] (**lebethorn** [lɛβɛθɔrn]) *fn.* Ithilienben növő keményfájú fafajta (szsz. „ujjfa”), melynek fényes fekete fáját – amit szintén ezzel a szóval jelöltek – a gondori fafaragók előszeretettel használták (vö. Q **lepetta**) LotR/IV:7, LotR/VI:5, WR/176, PE/17:89, PE/17:103 [(PE/17:): S lebethron < lepethron; S lebethron < lebethorn + √RUN]

lebig ['lɛbig] *fn.*, *kics.* kisujj (ld. még [niged](#), ill. [gwinig](#), [niben](#)) VT/48:5, VT/48:15

lebir ld. [leber](#)

lechind ld. [#lachenn](#)

#lechinn ld. [#lachenn](#)

***ledhbas** ld. [lembas](#)

***ledhbast** ld. [lembas](#)

#ledin ld. [#laden](#)

#lefnor ['lɛvnɔr] *fn.* öt napos hét (szsz. „öt nap”) (vö. Q **lemnar**) VT/45:27 [[leben](#) + [aur](#); (VT/45:): N lhevna < √LEP, √LEPEN]

lefnoi ['lɛvnɔj] *szn.* ötödik (vö. a **Lefnoi** folyónévvel) (vö. T **lepenya**, Q **lempea**) UT/581, TI/312, VT/42:25-26

lêg ld. [laeg](#) II

#legrin ['lɛgrin] *mn.* gyors, sebes (ld. még [celeg](#), [#lagor](#), [lim](#) III) Etym/367, VT/45:25 [(Etym-VT/45:): N lhegrin < √LAK²]

lelf ld. [lalf](#)

***#leitha-** ['lɛjθa] (*imp.* **#leitho** ['lɛjθɔ]) *i.* szabaddá tesz, kiszabadít, megszabadít (vö. Q **lehta-**) (ld. még [*†adleg-](#), [*adleitha-](#), [leithia-](#)) Etym/368 [(Etym:): N ltheitho < √LEK]

leithia- ['lɛjθi.a] *i.* szabaddá tesz, kiszabadít, megszabadít (ld. még [*†adleg-](#), [*adleitha-](#), [#leitha-](#), [*#leitha-](#)) Etym/368, VT/45:27 [(Etym-VT/45:): N leithia- < √LEK]

leithian ['lɛjθi.ən] *fn.* kiszabadítás, megszabadítás (vö. Leithian-ének) (ld. még [adlei-thian](#)) Etym/368, Silm/420, LB/154 [(Etym:): N ltheithian, leithian < √LEK]

#leitho ld. [*#leitha-](#)

lelvin ld. [lalven](#)

lelwin ld. [#lalwen](#)

lembas ['lɛmbas] *fn.* tünde útikenyer (→ a „tisza” sindarin alak ***ledhbast** v. ***ledhbas** lett volna) LotR/II:8, Silm/421, PM/404, VT/45:27, PE/17:51-52, PE/17:60 [[*lend](#) I + [*mbass](#); (VT/45:): N lembas < √LEN ▪ (Silm:): S lembas < lenn-mbass ▪ (PE/17:): S lembas < lenmbast < lenm(e)mbas-t(a) < *ledme-mbasta < √LED + √MBAS; S lem-bas < led(e)mbasse < √LED + √MBAS; S lembas < lendbas < √LEN, √?LED]

***-len** ld. [*-ren](#)

***lend** I [lɛnd] *fn.* út, utazás (ld. [lembas](#)) (vö. Q **lenda**) (PE/17:60) [(PE/17:): (√LEN)]

#lend II [lɛnd] *mn.* csengő, dallamos, édes (*hang, dallam*) (vö. Q **linda**) (ld. még [*lind](#) III) Etym/369 [(Etym:): N lhend < √LIND]

***leng** ld. [lang](#)

lest [lɛst] *fn.* öv (vö. **Lest Melian** ‘Melian Öve’) WJ/453

#lethril ['lɛθriɫ] *fn.*, *nn.* hallgató, hallgatózó (*nő*) VT/45:26 [(VT/45:): N lthethril < √LAS²]

leutha- ['lɛuθa] *i.* felszed, felcsíp (*ujjakkal*) (vö. T, Q **lepta-**) VT/47:10, VT/47:23, VT/47:25 [(VT/47:): S leutha- < √LEP]

levain ld. [lavan](#)

leweg ['lɛwɛg] *fn.* féreg (ld. még [lhûg](#)) PE/17:160 [(PE/17:): S leweg < √LEWEK]

#levi ld. [*#lav-](#)

lî *fn.* nép *mint a közös nyelv, eredet, stb. által összefűzött emberek közössége* (ld. még [rim](#) I, ill. [noss](#)) PE/17:190

***lif** [liv] *fn.* kapocs, kapcsoló elem (ld. [molif](#)) (VT/47:6) [(VT/47:): (S -lif < √LIM)]

!liltha- ['liɫθa] *i.* táncol (ld. Q **lilta-**)

-lim ld. [rim](#) I

lim I ld. [limp](#) II

#lim II [lim] *fn.* hal (vö. Q **lingwe**) (ld. még [hâl](#)) Etym/369 [(Etym:): N lhim, lhimb < *liñwi < √LIW]

lim III [lim] *mn.* gyors, sebes (vö. **aran na chîr lim** (= Q **aran lintaciryalion**) ‘?a sebes hajók királya, **Noro lim, nor lim, Asfaloth!** ‘Szaladj sebesen, szaladj sebesen, Asfaloth!’, vmint Q **limbe**) (ld. még [celeg](#), [#lagor](#), [#legrin](#)) LotR/I:12, RC/195, RC/344, PE/17:18, PE/17:147 [(PE/17:): S lim < *limbi]

#**limlug** ['limlug] *fn.* tengeri kígyó (vö. Q **lingwilóke**) *Etym/370* [**lim** **II** + **lhûg**; (*Etym.*) N lhimlug < √LIW + √LOK]

#**limmid-** ['limid] (*m.* E/3 #**limmint** ['limint]) *i.* benedvesít, megnedvesít *Etym/369* [(*Etym.*) N lhimmid-, lhimmint < √LINKWI]

#**limmint** ld. **#limmid-**

#**limp** **I** [limp] *mn.* nedves, vizes (vö. Q **linque**) (ld. még ***#mêdh**, **mesg**, **nîd**, ill. **loen**, **nend**, **nîn** **II**, **nînuî**) *Etym/369* [(*Etym.*) N lhimp < √LINKWI]

limp **II** [limp] (**lim** [lim]) **I.** *mn.* fényes, tündöklő, ragyogó, csillogó, világos, tiszta (vö. **Limhir** ‘Csillogó Folyó’) (ld. még **aglareb**, **aglor**, **#celair**, **#faen** **I**, ill. **gail** **I**) *WJ/337* **I.** *fn.* csillogó víz (pl. harmat, napsütötte finom eső, tiszta vízű tó/patak) (vö. T **limpi**, Q **linque**) *NM/283-84* [(*NM.*) S limp < linkwē < liḡkwi < √LIK]

lîn **I** [lîn] *nm.* (a te) ...-d (*udvarias-formális*) (vö. **no aer i eneth lîn** ‘szentel tessék meg a neved’, szsz. “legyen szent a te neved”, **tolo i arnad lîn** ‘jöjjön el a te országod’, szsz. “jöjjön el a te királyságod”, **caro den i innas lîn** ‘legyen meg a te akaratod’, szsz. “legyen véghezvive a te akaratod”) *VT/44:21, VT/44:24-25*

lîn **II** [lîn] *gyn.* ***liniath** ['lini.ɑθ] *fn.* kis tó, tavacska (vö. **Linaewen** ‘Madarak Tava’, **Hithliniath** ‘Ködös Tavak’, vmint Q **linya**) (ld. még **#ael**, **ilin**, ***loeg**, ill. **ailin**, **#rim** **II**) *Etym/364, Etym/369, Silm/421, Silm/452, PE/17:160* [(*Etym.*) N lhîn < √LIN¹ ▪ (*PE/17:*) S lîn < √LINI]

lind **I** [lind] (**linn** [linn]) *fn.* dal(lam), ének (vö. **aerlinn**, **lindel**, ***lindedhel**, ill. **Lindon** (= Nan. **Lindon**, Q **Lindóne**) ‘A Zene Földje’, **Lindir** ‘?Dalnok’, **Lindis** ‘?Dalnoknő’, **Glewellin** (= Q **Laurelin**) ‘Arany-ének’ = Laurelin, PS **Gon(g)lin(d)** (= Q **Ondolinde**) ‘Éneklő Kő’ = Gondolin, vmint Q **linde**) (ld. még **glind**, **glîr**, **laer** **II**) *Etym/369, PE/17:27* [(*Etym.*) N lhind, lhinn < √LIN² ▪ (*PE/17:*) S lind, linn < √LIN]

***lind** **II** [lind] *fn.* énekes, dalnok (→ gyakran szóelemként a gyors folyású, csobogó vízű folyó nevében) (ld. **dúlinn**, **merilin**, **tuilinn**, ill. **Taeglin(d)** ‘?A Határ Dalnoka’, **Duillin** ‘?A Folyó Dalnoka’, **Elulin** ‘?Elu

Dalnoka’, **Dagorlind** ‘Csatában Éneklő’) (vö. Q **lindo**) (*WJ/309*) [(*WJ.*) (linde)]

***lind** **III** [lind] *mn.* csengő, dallamos, édes (**hang**, **dallam**) (ld. **Linhir** ‘Csengő Folyó’, vmint Q **linda**) (ld. még **#lend** **II**)

***lindedhel** ['lindɛðɛλ] *tsz.* **lindedhil** ['lindɛðiλ] *fn.* zöld-tünde (vö. Nan. **lindi**) (ld. még **laegel**, **lindel**) *WJ/385* [**lind** **I** + **edhel**]

lindedhil ld. ***lindedhel**

lindel ['lindɛλ] *tsz.* **lindil** ['lindiλ] *fn.* zöld-tünde (vö. Nan. **lindi**) (ld. még **laegel**, ***lindedhel**) *WJ/385* [**lind** **I** + **-el**]

lindil ld. **lindel**

***liniath** ld. **lîn** **II**

linn ld. **lind** **I**

linna- ['linna] (*jel.* E/1 **linnon** ['linnɔn], *jöv.* E/1 **linnathon** ['linnaθɔn]) *i.* énekel, dalol (vö. **le linnon im Tinúviel** ‘?neked éneklek én, Tinúviel’, **Fanuilos**, **le linnathon** ‘Örökfehér, neked éneklek’, szsz. “neked fogok énekelni”, **Linnathol?** – **Athon**. ‘Fog(sz) énekelni? – Fogok.’) *LotR/II:1, LB/354, RGE0/64, PE/17:20-21, PE/17:27, PE/22:167* [(*PE/17:*) S linna-, linnathon < √LIN]

linnathon ld. **linna-**

linnod ['linnɔd] *fn.* pontos jelentése nem ismert, jelölhet egy szállóigévé v. aforizmává vált verstöredéket, de egyfajta verselési módot is, ahol két azonos versmértékű, hét szótagból álló fél sor ad ki egy teljes verssort *LotR/A(iv), TL/131-32, PE/17:117* [**lind** **I** + **od(o)** v. ***-od** **I**]

linnon ld. **linna-**

#lîr [lîr] *fn.* sor, sorozat (vö. **aeglîr**) (ld. még **tî**) *Etym/369, VT/45:28* [(*Etym-VT/45:*) N lhîr < ON lîre < √LIR²]

***lisc** [lisk] *fn.* nád (ld. **Lisgardh** ‘Nádvidék’ *UT/45*)

lith [liθ] *fn.* **I.** homok (vö. Q **litse**) *Etym/369* **II.** hamu, por (vö. **Lithlad** ‘Hamu-síkság’, **Lithir** ‘?Hamu-folyó’, **Anfauglith** ‘Fojtogató Por’, szsz. “?nagyon szomjas por”, **Dor-nu-Faughlith** ‘A Fojtogató Hamu Alatti Föld’, szsz. “a szomjazó hamu alatti föld”) (ld. még **ast** **I**) *Silm/392, Silm/403, Silm/452* [(*Etym.*) N lith < ON litthe < litse < √LIT]

lithui ['liθuɟ] *mn.* hamu-, hamuval borított, hamuszürke (vö. **Ered Lithui** ‘Hamu-hegység’) *Silm/452, UT/563, RGEO/66, VT/42:10, PE/17:87, PE/17:173* [**lith** + **-ui**]

-ló ld. **lô**

lô [lɔ:] (**-ló** [lɔː]) **I.** *fn.* lápföld, lápos/mocsaras terület (vö. T **loga**, Q ***loa**) (ld. még **a-moth**, **both**, **moth**) *UT/342, VT/42:8-10, VT/42:13-14* **II.** *fn.* árvíz, ár(adás) (→ a **-ló** végződést a hegyekből lezúduló, mindig bővizű folyók nevében használták) (vö. **Ringló** ‘Hideg-ár’, **Onodló** ‘Entvív’, szsz. “ent-ár”, **Gwathló** (= Ad. **Agathurush**) ‘Szürke-ár’, szsz. “árnyék-ár”) (ld. még ***iöl**, **lhûn**) *VT/48:28, PE/17:96, PE/17:136-37* [(UT:.) S lô < loga < √LOG ▪ (VT/42:.) S lô < *loga < √LOG ▪ (VT/48-PE/17:.) S hlaw (hlô, lô) < slaw (slô) < slow < *slowā < √(S)LOW; S law (lo) < lawa < √LOWO; S law (-lo) < √LOW]

lobor ['lɔbr] *fn.* ló (vö. Q ***olompo**) (ld. még **roch**) *VT/45:28* [(VT/45:.) N lobor < √LOP, √OLOP]

#loch [lɔx] *fn.* (göndör) hajfűrt, lokni (ld. még **#laus**, ill. **esbin**, **find**, **fung**) *Etym/370* [(Etym:.) N lhoch < *lokko < √LOKH]

#lôd ld. **#loda-**

#loda- ['lɔda] (*jel. E/3 #lôd* [lɔːd]) *i.* úszik, lebeg (*a víz felszínén*) *Etym/370, VT/45:29* [(Etym-VT/45:.) N lhoda-, lhôd < √LUT]

***loeg** [lɔɛg] *tsz. loeg fn.* (kis) tó, tavacska (vö. **Loeg Ningloron** ‘Nőszirmfölde’, szsz. “a nőszirmok tavai”) (ld. még **#ael**, **ilin**, **lîn II**, ill. **ailin**, **#rim II**) *Silm/421*

loen [lɔɛn] *mn.* (át)ázott, nedves, vizes, vi-zenyős, lápos, mocsaras, vízzel teli/(el)árasztott (vö. T **logna**, Q ***lóna**) (ld. még **nend**, **nîn II**, **nínui**, ill. **#limp I**, ***#mêdh**, **mesg**, **nîd**) *VT/42:10* [(VT/42:.) S loen < *logna < √LOG]

#lom [lɔm] *mn.* fáradt, kimerült (vö. Q **lum-ba**) (ld. még **drauth**) *VT/45:29* [(VT/45:.) N lhom < ON lumba < √LUB]

lôm ld. ***lam III**

lomin, **lômin** ld. **loven**

lond [lɔnd] (**lonn** [lɔnn]) *gyn. lonnath* ['lɔn-naθ] **I.** *fn.* keskeny ösvény, szoros, hágó (vö. Q **londe**) *Etym/348, Etym/370* **II.** *fn.* partokkal körülzárt/belső kikötő/rév (vö. **Lond Daer (Eenedh)** ‘(Középső) Nagy Ki-

kötő’, **Mithlond** ‘Szürkerév’, **Edhellond** ‘Tünde-kikötő’, **Forlond** ‘Északi Kikötő’, **Harlond** ‘Déli Kikötő’, **Lonnath-Ernin** ‘?Királyi Kikötők’, vmint Q **londe**) (ld. még **#cîrbann**, **hobas**, **hûb**, ***lonnas**, **#lorn**) *Silm/453, UT/582, VT/42:10, WR/423, WR/460, RC/513* [(Etym:.) N lond, lonn; lhonn < *londē < √LOD ▪ (VT/42:.) S lond, lonn < √LON]

#long [lɔŋ] (DS **lung** [luŋ]) *mn.* nehéz, súlyos (vö. **Mablung** (= Q **Lungumá**, **Lungumaqua**) ‘Súlyos Kéz’, vmint Q **lunga**, ***lungu**) (ld. még **grond II**) *Etym/370* [(Etym:.) N lhong, Dor. lung < *lungā < √LUG]

***lonnas** ['lɔnnas] *fn.* kikötő, rév (*gyűjtőnévi értelemben*) (ld. **Arthor na Forlonnas** (= Q **Turmen Follondiéva**) ‘Az Északi Kikötők Királysága’ = Arnor *PE/17:28*, **Arthor na Challonnas** (= Q **Turmen Hyal-londiéva**) ‘A Déli Kikötők Királysága’ = Gondor *PE/17:28*) (ld. még **#cîrbann**, **hobas**, **hûb**, **lond**, **#lorn**) [**lond** + ***-as I**]

lonn ld. **lond**

lonnath ld. **lond**

#lorn [lɔrn] *fn.* kikötő, rév (szsz. “nyugodt/csendes víz”) (ld. még **#cîrbann**, **hobas**, **hûb**, **lond**, ***lonnas**) *VT/45:29* [(VT/45:.) N lhorn < √LUR]

-los ld. **loth**

loss I [lɔss] *fn.* hó (*főként a már lehullott, hosszabb ideje meglévő*) (vö. **aeglos**, ill. **Uilos** (= Q **Oiolosse**) ‘Örök-hóféhér’, vmint Q **losse**) *Silm/453, RGEO/62, Letters/278, VT/42:18, PE/17:26, PE/17:161* [(VT/42:.) S loss < √(G)LOS ▪ (PE/17:.) S los(s) < √LOS]

#loss II [lɔss] *fn.* vadon, pusztaság, kietlen/vad táj/vidék (ld. még **rhovan I**, **#rhovannor**) *VT/45:29* [(VT/45:.) N lhoss < √LUS]

loss- ld. **loth**

lossen ['lɔssen] *mn.* havas *RGEO/62* + [**loss I** + ***-en II**]

losshoth ld. **lossoth**

lossoth ['lɔssɔθ] (**losshoth** ['lɔsshɔθ]) *fn.* hó-emberek (= *a Forochel-öböl közelében élő barátságtalan északi ember nép*) *LotR/A(iii), RGEO/62, PE/17:39, PE/17:161* [**loss I** + **hoth**]

#lost [lɔst] *mn.* üres (vö. **Lothlann** ‘Széles-üres’, **Camlost** ‘Üreskező’, vmint Q **lusta**) (ld. még **cofn**) *Etym/370* [(Etym:.) N lhost < √LUS]

!losta- ['lɔsta] *i.* alszik [$\sqrt{(O)}L$ -OS]

-loth ld. [loth](#)

loth [lɔθ] (**-loth**, **los(s)-** [lɔss], **-los** [lɔs]) *fn.* virág(zat) (*főként gyűjtőnévi értelemben*) (vö. [imloth](#), [Lothron](#), ill. *si loth a galadh lasto dīn* ‘?virág s fa hallgasson most csendesen’, *Gwingloth* (= Q *Vingilóte*; Ad. *Rothinzil*) ‘Tajtékvirág’, *Nimloth* (= Q *Ninquelóte*) ‘Fehér Virág’, *Edhellors* (= Q *Eldalóte*) ‘Tündevirág’, S+Q *Lothlórien* (= Nan. *Lórinand*; PS *Lothlírian*/~*lúrien*, *Lothlewerian(d)*/~*ien(d)*) ‘Álomvirág’, ill. ‘Az Aranyló Virág Földje’, *Lossarnach* ‘Virágos Arnach’, *Lothíriel* ‘?Virágos Úrnő’, vmint Q *lóte*, *lós*) (ld. még [lûth I](#), ill. [goloth](#), [gwaloth](#)) *Etym/370*, *Silm/453*, *LB/354*, *VT/42:18*, *VT/45:29*, *PE/17:26*, *PE/17:48*, *PE/17:161* [(*Etym-VT/45:*) N lhoth < $\sqrt{LÖT}$, $\sqrt{LOT(H)}$ ▪ (*VT/42:*) S loth < lotse, lotta- < $\sqrt{LOT}$ ▪ (*PE/17:*) S loth < lotho/lotha < $\sqrt{LOTH}$, $\sqrt{LOT}$; S loth < lotho, lotsē < $\sqrt{LOT}$, $\sqrt{LOTH}$]

lotheg ['lɔθɛg] *fn.* (egyetlen/egy szál) virág (*pl. virágzat részeként*) (ld. még [elloth](#), [#lothod](#)) *VT/42:18* [[loth](#) + *-eg]

#lothod ['lɔθɔd] *fn.* (egyetlen/egy szál) virág (*pl. virágzat részeként*) (ld. még [elloth](#), [lotheg](#)) *VT/45:29* [[loth](#) + *-od **I**; (*VT/45:*) N lhothod < $\sqrt{LÖT}$, $\sqrt{LOT(H)}$]

lothren ['lɔθrɛn] *mn.* vad, puszta, kietlen, kopár *VT/45:29* [(*VT/45:*) N lothren < $\sqrt{LUS}$]

Lothron ['lɔθrɔn] *fn.* május (szsz. “a virágok hava”) *LotR/D*, *PM/135* [[loth](#) + [#raun](#)]

loven ['lɔvɛn] (NS *lómín* ['lɔːmín], *lomin* ['lɔmín]) *mn.* visszhangzó (vö. NS *Dorlómín*, *Dorlomin* (= WS *Dorloven*, Q *Lóminóre*) ‘Visszhangzó Föld’, NS *Ered (Eryd) Lómin* ‘Visszhangzó Hegyek’) (ld. még [glamren](#)) (*Etym/367*), *Silm/403*, *Silm/409*, *PE/17:133* [(*Etym:*) (Dor. *lómen* < $\sqrt{LAM}$) ▪ (*PE/17:*) S loven < lōmēn < lāmina; NS *lomin* < lōmin < lāmina]

#lû [lu:] *fn.* megfelelő/alkalmas idő, alkalom (vö. Q *lû*) *Etym/370* [(*Etym:*) N lhû < $\sqrt{LU}$]

luin [lujn] *mn.* kék (vö. *Ered (Eryd) Luin* ‘Kék Hegység’, *Sîr Luin* ‘Kék Folyó’, *Ithryn Luin* ‘Kék Mágusok’, *Aeluin* ‘?Kék Tó’, *Draugluin* ‘?Kék Farkas’, *Hirluin* ‘?Kék Úr’, vmint T, Q *luine*) *Silm/409*, *Silm/425*, *Silm/453*, *UT/579*, *VT/48:24*, *RC/439*,

PE/17:66, (*PE/21:81*) [(*VT/48:*) S luin < CE *luini- < $\sqrt{LUY}$ ▪ (*PE/21:*) (CE lugni)]

#luith [lujθ] (DS *lûth* [lu:θ]) *fn.* varázs, bűbáj (vö. Q *lúce*) *Etym/370* [(*Etym:*) Dor. luth, N lhûth < $\sqrt{LUK}$]

#luitha- ['lujθa] (DS *lútha-* ['luːθa]) *i.* elvarázsol, elbűvöl (vö. Q *luhta-*) *Etym/370*, *VT/45:29* [(*Etym-VT/45:*) N lhûtha- < $\sqrt{LUK}$]

***luithia-** ['lujθi.a] *i.* elolt, kiolt (ld. [*lui-thiad](#))

***luithiad** ['lujθi.ad] *ger.* eloltás, kioltás (→ a [*luithia-](#) igéből) (ld. [uluithiad](#))

#luithien ['lujθi.ɛn] (DS *lúthien* ['luːθi.ɛn]) *fn.* igéző szépség, varázslatosan szép nő (vö. a *Lúthien* személynévvel) *Etym/370* [[#luith](#) + [-en III](#); (*Etym:*) Dor. Lúthien (N Lhúthien) < *luktiēnē < $\sqrt{LUK}$]

#lûm [lu:m] *fn.* árny(ék), homály (vö. Q *lumbe*) (ld. még [dae](#), [gwâth](#), ill. [dúath](#)) *Etym/370* [(*Etym:*) N lhum < $\sqrt{LUM}$]

#lumren ['lumrɛn] *mn.* árnyas, homályos (ld. még [donn I](#), [gwathren](#), [*gwathui](#)) *Etym/370* [[#lûm](#) + [*-ren](#); (*Etym:*) N lhumren < $\sqrt{LUM}$]

lung ld. [#long](#)

#lunt [lunt] *fn.* csónak, bárka (vö. Q *lunte*) *Etym/370* [(*Etym:*) N lhunt < $\sqrt{LUT}$]

***lûr** [lu:r] álom, látomás, vízió (ld. PS *Lothlúrien* (= S+Q *Lothlórien*) ‘Álomvirág’ *PE/17:48*) (ld. még [*lÿr](#), [ôl](#))

lûth I [lu:θ] *fn.* virág(zat) (vö. *Lúthien* ‘Virágok Leánya’) (ld. még [loth](#), ill. [goloth](#), [gwaloth](#)) [(*PE/17:*) S lúth < $\sqrt{LOT}$, $\sqrt{LOTH}$] *PE/17:15*, *PE/17:161*

lûth II ld. [#luith](#)

lútha- ld. [#luitha-](#)

lúthien ld. [#luithien](#)

lÿg [ly:g] *fn.* kígyó (vö. Q *leuca*) (ld. még [lhûg](#)) *LotR/E*, *PE/17:121*, *PE/17:160* [(*PE/17:*) S lÿg < $\sqrt{LEWEK}$]

***lÿr** [ly:r] álom, látomás, vízió (ld. PS *Lothlírian* (= S+Q *Lothlórien*) ‘Álomvirág’ *PE/17:48*) (ld. még [*lûr](#), [ôl](#))

LH

#lhaew [l̥aew] *mn.* beteg, beteges(kedő) (vö. Q **laiwa**) (ld. még [caeleb](#), [gem](#)) *Etym/386* [(*Etym*:) N flaew < thlaew < ON thlaiwa, slaiwa < *slaiwā < √SLIW]

#lhain [l̥aj̥n] *tsz.* **#lhîn** [l̥i:n] *mn.* sovány, vékony *Etym/386* [(*Etym*:) N thlein *tsz.* thlîn < *slinyā < √SLIN]

lhaw [l̥aw] *fn., du.* fülek, fülpár (= *vkinek a fülei*) (vö. **Amon Lhaw** ‘Hallás Hegye’, *szsz.* “a fülek hegye”) (ld. még az egyesszámú [lheweg](#), ill. [lhewig](#) alakot) (vö. Q **hlaru**) *Etym/368, LotR/II:9, PE/17:62, PE/17:77* [(*Etym*:) N lhaw < *lasū < √LAS² ▪ (*PE/17*:) S lhaw < slasū < √S-LAS]

#lhê [l̥ɛ:] *fn.* finom szál/fonál, pókfonál (vö. Q **lia**) (ld. még [esbin](#), [*lain](#) **II**) *Etym/386* [(*Etym*:) N thlê < *ligā < √SLIG]

lheweg [l̥ɛwɛg] *fn.* fül (vö. Q **hlas**) *PE/17:62* [[lhaw](#) + [*-eg](#) **III**; (*PE/17*:) S lheweg < √S-LAS]

lhewig [l̥ɛwig] *fn.* fül *Etym/386* [[lhaw](#) + [*-ig](#) **II**]

lhim [l̥im] *mn.* csúszó(s) (vö. Q **hlimbe**) *NM/284* [(*NM*:) S lhim < slimbi]

#lhîn ld. [#lhain](#)

#lhind [l̥ind] *mn.* karcsú, sudár, vékony, nyúlánk (ld. még [fim](#), [#nind](#), [trîw](#)) *Etym/386* [(*Etym*:) N thlind, thlinn < *slindi < √SLIN]

#lhing [l̥iŋ] *fn.* pók; pókháló (vö. **Del-duthling** ‘Ungoliant’, *szsz.* “a sötét rettenet pókja”, vmint Q **líne**) *Etym/386, VT/46:14* [(*Etym-VT/46*:) N thling < *slignē, *sliŋgē < √SLIG]

#lhingril [l̥iŋgriʌ] *fn.* pók (ld. még [ungol](#)) *Etym/386* [[#lhing](#) + [*-ril](#); (*Etym*:) N thlingril < √SLIG]

#lhîw [l̥i:w] *fn.* betegség (vö. Q **líve**) (ld. még [cael](#), [paw](#)) *Etym/386, VT/46:14* [(*Etym-VT/46*:) N fliw < thliw < ON thlīwe, slīwe < *slīwē < √SLIW]

lhoer [l̥ɔɛr] *fn.* méreg, mérgezőség (vö. Q **hloire**) (ld. még [lhoew](#), [saew](#)) *PE/17:185* [(*PE/17*:) S lhoer < √SLOY]

lhoew [l̥ɔɛw] *fn.* mérgező anyag, méreg (vö. Q **hloima**) (ld. még [saew](#), ill. [lhoer](#)) *PE/17:185* [(*PE/17*:) S lhoew < √SLOY]

lhôn [l̥ɔ:n] *fn.* hang, zörej (*általánosan*) (vö. Q **hlóna**) *PE/17:138* [(*PE/17*:) S lhôn < hlôn < √LON, √SLON]

#lhoss [l̥ɔss] *fn.* sottogás, susogás, zizegés (vö. Q **lusse**) (ld. még [#rhoss](#)) *Etym/386* [(*Etym*:) N thloss (floss) < √SLUS]

!lhossa- [l̥ɔssa] *i.* sottog (ld. Q **lussa-**) [√SLUS]

lhûg [l̥u:g] **I.** *fn.* sárkány (vö. Q **lóke**) *Etym/370* **II.** *fn.* csúszómászó, féreg, kígyó (vö. Q **(h)lóke**) (ld. még [leweg](#), ill. [lýg](#)) *Silm/453, PE/17:160* [(*Etym*:) N lhûg < √LOK ▪ (*PE/17*:) S lhûg < (s)lōkō < √?LOK]

lhûn [l̥u:n] **I.** *mn.* kék (vö. Q **lúne**) *Etym/370* **II.** *mn.* pontos jelentése nem ismert, talán ‘áradó’, ‘vízzel teli’, esetleg ‘hangos’, ‘zajos’, de a khuzdûl (törp) eredet sem kizárt (vö. a **Lhûn** folyónévvel) *VT/48:24, VT/48:26-29* **III.** *fn.* hegyekből lezúduló, mindig bővizű folyó (vö. a **Lhûn** folyónévvel) (ld. még [-ló](#)) *PE/17:137* [(*Etym*:) N lhûn < *lugni < √LUG² ▪ (*VT/48-PE/17*:) S lhûn < slûn < slounā; S lhûn < (s)lōno-; S lhûn < √S-LOUNI]

M

-m [m] (**-m(m)id** [m(m)id]) *r.* -unk/-ünk; -juk/-jük (= *T/1-es igei személyrag ?exkluzív, ill. duális ?exkluzív alakja*) (vö. **cerim** (= Q **carimbe**) ‘(én és mások/mi ketten egy másik vkivel) csinálunk’ v. ‘(én és mások/mi ketten egy másik vkivel) csináljuk’, **galam** (= Q **alambe**) ‘(én és mások/mi ketten egy másik vkivel) nővünk’, **cerim(m)id** (= Q **carimmo**) ‘(mi ketten egy másik vkivel) csinálunk’ v. ‘(mi ketten egy másik vkivel) csináljuk’, **galammid** (= Q **alammo**) ‘(mi ketten egy másik vkivel) nővünk’, **sui mân i gohenam** ‘miképpen mi is megbocsátunk’, szsz. ‘ahogyan mi [is], akik megbocsátunk’) (vö. **avam**) (ld. még **-f**) *PE/17:132*

ma I [ma] **1.** *mn.* †jó, †kitűnő, †kiváló (ld. még **maer II**) **2.** *isz.* jó(l van)!, rendben (van)!, úgy van!, nagyszerű!, kitűnő!, kiváló!, remek! *PE/17:162* [(*PE/17*) S ma < *magā < √MAGA]

!ma II [ma] *nm.* mikor?

mâb [ma:b] (**mab-** [mab]) *fn.* kéz (= *az egész kéz az ujjakkal együtt*) (vö. **Mablung** (= Q **Lungumá, Lungumaqua**) ‘Súlyos Kéz’, vmint T **mapa**, Q **maqua**) (ld. még **cam**, **†maw II**, ill. **dond**, **drambor**, **paur**) (*Etym/371*), (*VT/45:32*), (*VT/47:6-7*) [(*Etym-VT/45:*) (Ilk. (Dor.) mâb < *mapā < √MAP) ▪ (*VT/47:*) S mâb, mab- < CE makwā < √MAGA]

***mab- I** [mab] *i.* megragad, megkaparint, megszerez (vmít) (vö. Q **mapa-**) (*Etym/371*) [(*Etym:*) (ON map- < √MAP)]

mab- II ld. **mâb**

!mabed- [ˈmabɛd] *i.* (meg)kérdez (ld. Q ***maquet-**)

mâd [ma:d] *fn.* evés, étkezés (vö. **!dúvad**) *PE/11:55* [(*PE/11:*) Gol. mâd]

***mad-** [mad] (*inf.* **medi** [ˈmɛdi], *jel.* *E/1* **medin** [ˈmɛdin], *m.* *E/3* **madant** [ˈmadant], **mant** [mant], *m.* *E/1* **medennin** [mɛˈdennin], *part.* **mannen** [ˈmannɛn] (†**manthen** [ˈmanθɛn]), †**maden** [ˈmadɛn] *i.* eszik (vö. **úvedin** ‘nem eszem’, vmint Q **mat-**) (*Etym/371*, *PE/17:44*, *PE/17:131*, *PE/17:145*) [(*Etym:*) N medi < √MAT ▪ (*PE/17:*) N medi,

medennin, madant (mant) ▪ (*PE/17:*) S manthen, mannen < mantinā; S maden < matina]

madant ld. ***mad-**

†**maden** ld. ***mad-**

madha [ˈmaða] *fn.* sár, iszap (vö. T **mascu**, Q **maxo**) *PE/19:101* [(*PE/19:*) S maða < mazgō/u < √MASAG]

madweg [ˈmadwɛg] *mn.* torkos, falánk *PE/17:144* [***mad-** + **-weg**]

mae I [maɛ] *hsz.* jól (vö. **Mae govannen!** (< **Mae g(i)ʻovannen!**) ‘Minő örömteli találkozás!’, szsz. ‘jól találkoztam veled’, vmint Q †**maie**) *LotR/I:9, Letters/308, PE/17:16-17, PE/17:131, PE/17:162* [(*PE/17:*) S mae < mæze < magē; S mae < √MAY v. √MAG]

#mae II [maɛ] *mn.* puha, lágy (vö. Q **maxa**) *Etym/371* [(*Etym:*) N moe < ON maiga < mazga < *mazgā < √MASAG]

mae- [maɛ] *mn. pref.* jelentése alighanem ‘kiváló’, ‘nagyszerű’ (vö. Q **mai-**) (ld. még **ein- II**) *PE/17:163* [(*PE/17*) S mae- < √MAY]

#maeas [ˈmaɛas] *fn.* tészta (vö. Q **maxe**) *Etym/371* [**#mae II** + ***-as I**; (*Etym:*) N moeas < *mazgē < √MASAG]

maecheneb [ˈmaɛxɛnɛb] *mn.* éles szemű (vö. Q **hendumaica**) *WJ/337* [**maeg** + ***heneb**]

maed I [maɛd] *mn.* formás, arányos, jó alakú/formájú (vö. **Maed(h)ros** (= Q **Maitimo**) ‘?Formás Vörös’) (ld. még **cadwor**) *PM/366, VT/41:10*

maed II [maɛd] *mn.* ügyes, jártas (vmiben) (vö. Q **maite**) (ld. még **maen I**, **ravaed**) *Etym/371, VT/47:6* [(*Etym:*) N moed < ON maite < *maziti < √MA3 ▪ (*VT/47:*) S maed < √MAGA]

maeg [maɛg] *mn.* éles, hegyes, szúrós, átható (gyakran átvitt értelemben is) (vö. **maecheneb**, ill. **Maeglin** ‘Éles Pillantás’, vmint Q **maika**) (ld. még **#laeg I**, **trîw**, ill. **#aeg II**, **#crisg**, **#megor**) *Silm/453, WJ/337*

#mael I [maɛl] **1.** *mn.* foltos, piszkos (ld. még ***gwaen I**, **gwaur**) **2.** *fn.* folt, piszok, szenny (ld. még **gwass**, **gwith**, **#maw I**) *Etym/386* [(*Etym:*) N hmael < *magla < √SMAG]

#mael II [maɛl] *fn.* kéjvágó, sóvárgás (vö. **#Maeleg** ‘Melkor’, szsz. ‘a Sóvárgó’, vmint Q **maile**) *Etym/373* [(*Etym:*) N moel, Moeleg < √MIL-IK]

VT/42:27, PE/17:48, PE/17:50-51, PE/17:111
[[malt](#) + [orn](#) I]

mallos ['mallɔs] *fn.* Lebennin mezőin nővő aranyszínű, harang alakú virág (ld. még [al-firin](#)) *LotR/V:9, UT/408-409, Letters/248, PE/17:100, PE/22:153* [[#mall](#) + [loss](#) III]

malt [malt] *fn.* arany (*mint fém*) (vö. [mallorn](#), ill. *i* †[mhalt](#) ‘az arany’, vmint Q [malta](#)) (ld. még [#mall](#)) VT/42:27, PE/17:50-51, PE/22:35

malthen ['malθɛn] *mn.* arany-, aranyból való, aranyszínű (vö. [Melthinorn](#) ‘Aranyfa’ = Laurelin) (ld. még [*glóren](#), [mallen](#)) *Etym/386, VT/46:14* [[malt](#) + [*-en](#) II; (*Etym-VT/46:*) N (h)malthen < √SMAL]

†**malthorn** ld. [mallorn](#)

#malu ['malu] *mn.* halvány, fakó (*szín*) (vö. Q [malwa](#)) (ld. még [maidh](#), ill. [nimp](#) I) *Etym/386, VT/46:14* [(*Etym-VT/46:*) N hmalw < *smalwā < √SMAL]

man [man] *nm.* jelentése nagy valószínűség szerint ‘mi(t)?’ (vö. [Arphent Rían Tuorna: man agorech?](#) ‘?És azt mondta Rían Tuornak: mit tettünk?’, ill. Q [man\(a\)](#)) VT/50:5, VT/50:21

mân [ma:n] *fn.* eltávozott lélek (vö. Q [ma-nu](#)) *Etym/371, VT/45:32* [(*Etym-VT/45:*) N mân < √MAN]

manadh ['manað] 1. *fn.* sors, végzet (ld. még [amarth](#), ill. [naeramarth](#), [úmarth](#)) 2. *fn., tág.* végső üdvösség/boldogság (vö. Q [mande](#)) *Etym/371* [(*Etym:*) N manadh < √MANAD]

!manen ['manɛn] *nm.* hogyan?, miként?, mennyire?

mannen ld. [*mad-](#)

mant ld. [*mad-](#)

†**manthen** ld. [*mad-](#)

-mar ld. [^mbâr](#)

!mas [mas] *nm.* hol? (vö. Q [masse](#))

***matha-** ['maθa] (*inf.* **matho** ['maθɔ]) *i.* (meg)érint, (ki)tapint, (meg)fog, hozzányúl (vmihez) (vö. Q [mahta-](#)) (ld. még [!apha-](#), [plada-](#)) *Etym/371* [(*Etym:*) N matho < ON *matthōbe < CE *mahtā- < *maztā < √MA3]

matho ld. [*matha-](#)

maur [maur] *fn.* sötétség, homály (vö. Q [móre](#)) (ld. még [môr](#) I, [morn](#), [ogol](#) II, ill.

[daw](#) I, [dû](#), [fuin](#)) *Etym/373* [(*Etym:*) N maur < √MOR]

#maw I [mau] *fn.* folt, pizok, szenny (ld. még [gwass](#), [gwath](#), [#mael](#) I) *Etym/386, VT/46:14* [(*Etym-VT/46:*) N hmaw < *māgā < √SMAG]

†**maw** II [mau] *fn.* kéz (→ elavult, költői szó, mely a mindennapok nyelvében jó-részt csupán néhány régies, bizonytalan eredetű szóösszetételben, ill. olyan származékai formájában maradt fenn, mint pl. a [maed](#)) (vö. [forvo](#), [harvo](#), [molif](#), vmint Q [má](#)) (ld. még [cam](#), [mâb](#), ill. [dond](#), [drambor](#), [paur](#)) (*Etym/371*), VT/47:6, PE/17:162, (PE/21:70) [(*Etym:*) (ON mō tsz. mai < PQ *mā3 (mā3-) < √MA3) ▪ (PE/17) S †maw < √MA3 ▪ (PE/21:) (CE mā < √MAH; PQ mā (mā3))]

***#mêdh** [me:ð] *mn.* nedves, vizes (vö. [Dol-med](#) ‘Nedves Fej’) (ld. még [#limp](#) I, [mesg](#), [nîd](#), ill. [loen](#), [nend](#), [nîn](#) II, [nínui](#)) *Etym/373* [(*Etym:*) Dor. méd < *mizdā < √MIZD]

medennin ld. [*mad-](#)

medi ld. [*mad-](#)

***medin** ld. [*mad-](#)

#medli ['mɛdli] *fn.* medve (szsz. “mézevő”) (vö. [#medlivorn](#), ill. *i* [#vedli vorn](#) ‘a fekete medve’) (ld. még [brôg](#), [graw](#) I) *Etym/369, Etym/371, PE/22:33* [(*Etym:*) N megli < *madlî < √MAT + √LIS]

#medlin ['mɛdlin] *mn.* mézevő, medveszerű *Etym/369* [(*Etym:*) N meglin < √MAT + √LIS]

#medlivorn ['mɛdli:vɔrn] *fn.* feketemedve (vö. a [#Medlivorn](#) medvenévvel) *Etym/369, Etym/373* [[#medli](#) + [morn](#); (*Etym:*) N Meglivorn < √MAT + √LIS + √MOR]

medui ['mɛduj] *mn.* végső, (leg)utolsó (vö. [Arvedui](#) ‘Utolsó Király’, [Ai na vedui Dú-nadan!](#) ‘Ó, na végre, Dúnadán!’) (ld. még [methen](#)) *LotR/I:12, PE/17:16*

megil ['mɛgiɫ] *fn.* kard (vö. [Mormegil](#) (= Q [Mormacil](#)) ‘Fekete Kard’, [Arvegil](#) ‘?Nemes Kard’, [Malvegil](#) ‘?Aranykard’, *i* [arben na megil and](#) (= Q [arquen andamacilwa](#)) ‘a hosszú kard lovagja’) (ld. még [magol](#), [#lang](#) I, ill. [crist](#), [†hâdh](#), [*rist](#)) *PE/17:147, (PE/21:71)* [(*PE/21:*) (CE makil)]

#megor ['mɛgr] *mn.* hegyes (végű), csúcsos, kihegyezett, éles (vö. Q [mixa](#)) (ld.

még [#aeg II](#), ill. [#crisg](#), [#laeg I](#), [maeg](#), [trîw](#)) WJ/337 [(WJ:)] S *megr < *mikra < √MIK]

mein ld. [main](#)

***mel-** [mɛl] *i.* szeret, kedvel (vkit, vmit) (ld. [úvel](#)) (vö. Q [mel-](#))

melch [mɛλx] *mn.* mohó, kapzsi (vö. Q [milca](#)) *Etym/373* [(*Etym:*) N melch < √MIL-IK]

meldir ['mɛλdir] *fn., hn.* barát (férfi) (szsz. ‘kedvelt/szeretett férfi’) [[mell](#) + [†^{\(n\)}dir I](#); (*Etym:*) N meldir < √MEL]

meldis ['mɛλdis] *fn., nn.* barát (nő) (szsz. ‘kedvelt/szeretett nő’) (vö. a **Meldis** személynévvél) [[mell](#) + [†ⁿdis](#); (*Etym:*) N meldis < √MEL]

meleth ['mɛlɛθ] *fn.* szeretet (ld. még [mîl](#)) *Etym/372* [(*Etym:*) N meleth < √MEL]

melethril [mɛ'leθriλ] *fn., nn.* kedves, szerető (nő) *Etym/372* [[meleth](#) + [*-ril](#); (*Etym:*) N melethril < √MEL]

melethron [mɛ'leθrɔn] *fn., hn.* kedves, szerető (férfi) *Etym/372* [[meleth](#) + [*-ron III](#); (*Etym:*) N melethron < √MEL]

melin ld. [malen](#)

mell [mɛll] *mn.* drága, kedves, szeretett, kedvelt (vö. [meldir](#), [meldis](#), ill. **Melian** (= Q **Melyanna**) ‘Szeretett Ajándék’, vmint Q **melda**) (ld. még [muin](#)) *Etym/372*, *PE/17:41* [(*Etym:*) N mell < √MEL ▪ (*PE/17:*) S mell < meldā < √MEL]

mellon ['mɛllɔn] *tsz. mellyn* ['mɛllɪn] *fn.* barát (vö. [elvellon](#), ill. **pedo mellon a minno** ‘mondd jóbarát, és lépj be’, **pedo beth mellon** ‘mondd a barát szót, **ar e aníra ennas suilannad mhellyn in phain** ‘és ott üdvözölni kívánja minden barátját’, **mellyn enin edhellion** ‘?a tündék barátai’) *Etym/372*, *LotR/II:4*, *Silm/453*, *SD/128-31*, *WJ/412*, *Letters/424*, *VT/31:30*, *VT/44:26*, *PE/17:40-41*, *PE/17:97* [(*Etym:*) N mellon < √MEL ▪ (*PE/17:*) S mellon < melnā < √MEL]

mellyn ld. [mellon](#)

mellyrn ld. [mallorn](#)

melui ['mɛlɪj] *mn.* édes, kedves (vö. **Imloth Melui** ‘Édes Virág völgy’) *LotR/V:8*, *VT/42:18*, *RC/582*

men [mɛn] *nm.* minket, bennünket (vö. [ammen](#), ill. **tiro men di ngorgoroth** ‘?figyelj/vigyázz ránk a halálos rettegésben’) (ld. még [mîn I](#)) *VT/45:37*, *PE/17:38*

mên [mɛ:n] *fn.* út (vö. **Men-i-Naugrim** ‘Törp-út’, szsz. ‘a törpök útja’) (ld. még [bâd](#), [*gondrath](#), [#othlonn](#), [pâd I](#), [râd](#)) *UT/363*, *(PE/21:79)* [(*PE/21:*) (√MEN)]

***men-** [mɛn] (*ger. mened* ['mɛnɛd]) *i.* megy (vö. **nidhin mened** ‘el akarok menni’) (ld. még [*bad-](#), [*ban-](#), [*gwae-](#), ill. [*glenna-](#), [pad-](#), [padra-](#)) (*PE/21:79*), *PE/22:165* [(*PE/21:*) (√MEN)]

mened ld. [*men-](#)

***meneg** ['mɛnɛg] *szn.* ezer (ld. **Menegroth** ‘Ezer Barlang’ *Silm/424*)

menel ['mɛnɛλ] *fn.* ég(bolt), mennybolt (szsz. ‘csillagrégio’) (→ feltehetőleg ragozhatatlan főnév) (→ Q-ból átvett szó, a [ceven](#) ellentét párja) (vö. [Ormenel](#), ill. **o menel** ‘az égből’, **vi Menel** ‘a Mennyben’, **menel-vîr** ‘?égi drágakő’ = Hold, **Menel-vagor** (= Q **Menelmacar**) ‘Égi Kardforgató’ = Orion, **Meneldor** ‘?Az Ég Ura’, **Menelrond** ‘Mennyei Kupola’) *LotR/II:1*, *LotR/IV:10*, *LotR/VI:9*, *LB/354*, *MR/387*, *RGeo/64*, *VT/44:21*, *VT/44:23-24*, *RC/216*, *PE/17:20-21*, *PE/17:24*, *PE/17:94*, *(PE/21:71)*, *(PE/21:84)* [(*PE/21:*) (CE menel; √MENEL)]

ment [mɛnt] *fn.* csúcs, hegy, vég(ződés), vminek a vége (vö. Q **mente**) (ld. még [*aeg I](#), [egnas](#), [nass](#), [till](#), ill. [meth](#), [methed](#), [tâl I](#)) *Etym/373* [(*Etym:*) N ment < √MET]

#meren ['mɛrɛn] *mn.* örömteli, vidám, jókedvű *Etym/372* [(*Etym:*) N beren < √MBER]

mereth ['mɛrɛθ] *fn.* ünnep(ség) (vö. **Mereth Aderthad** ‘Az Újraegyesítés Ünnepe’, **Merethrond** ‘Az Ünnepek Terme’) *Etym/372*, *Silm/424*, *Silm/453* [(*Etym:*) N bereth < √MBER]

meril ['mɛriλ] *fn.* rózsa (vö. **Meril** ‘Rozi’) *SD/128-31*, *VT/31:30*

merilin ['mɛrilin] *fn.* fülemüle (szsz. ‘a sötétség dalnoka’) (vö. Q **morilinde**) (ld. még [dúlinn](#), [†tinúviel](#)) *Etym/393-94*, *VT/46:19* [[môr I](#) + [*lind II](#); (*Etym-VT/46:*) N mærilind, mærilinn, merilin(n) < Ilk. mur(i)lind < √MOR + √LIN²]

mesc ld. [mesg](#)

mesg [mɛsg] (**mesc** [mɛsk]) *mn.* nedves, vizes (vö. Q **mixa**) (ld. még [#limp I](#), [*#mêdh](#), [nîd](#), ill. [loen](#), [nend](#), [nîn II](#), [nínui](#)) *Etym/373* [(*Etym:*) N mesg, mesc < √MISK]

meth [mɛθ] *fn.* vég(ződés) (vö. **Rochon Methestel** ‘A Végső Remény Lovasa’, **Methiriad** ‘?Folyóvégek’, szsz. “?a két folyó vége”) (ld. még **methed**, **tâl I**, ill. **ment**) *Etym/373* [(*Etym.*:) N meth < *metta < √MET]

methed ['mɛθɛd] *fn.* vég(ződés) (vö. **Methed-en-Glad** ‘Az Erdő Vége’, **Methedras** ‘Végső Csúcs’) (ld. még **meth**, **tâl I**, ill. **ment**) *UT/196*

methen ['mɛθɛn] *mn.* végső, utolsó (ld. még **medui**) *Etym/373*, *VT/45:34* [**meth** + ***-en II**; (*Etym-VT/45:*) N methen < √MET]

mewrim ['mɛwrim] *fn.*, *gyn.* jelentése alighanem ‘sirályok’, ‘a sirályok népe’ (vö. **Ras Mewrim** ‘?Sirálypart’, szsz. “?sirályok partja”) *WJ/190* [**maew** + **rim I**]

mîdh [mi:ð] *fn.* harmat (vö. Q **miste**) *Etym/373*, *PE/19:101* [(*Etym.*:) N mîdh < *mizdē < √MIZD ▪ (*PE/19:*) S mîð < mizdē < √MIZD]

mîl [mi:l] *fn.* szeretet, ragaszkodás (vö. **mîl-bar**) (ld. még **meleth**) *Etym/372*, *PE/17:164* [(*Etym.*:) N mîl < √MEL ▪ (*PE/17:*) S mîl < mēlā(a)]

milbar ['miɫbar] *fn.* édes otthon (*mint vkinek a szülőföldje, vágyott lakhelye v. rég nem látott otthona*) (vö. Q **mēlamar**) *PE/17:109*, *PE/17:164* [**mîl** + **̃bâr**; (*PE/17:*) S milbar < mîl(a)mbar < mēlā(a)-mbar; S milbar < mîl-mbar < mēlā(a)-mbar]

milui ['miluj] *mn.* kedves, nyájas, barátságos, szívélyes, jóságos, jóindulatú *Etym/372* [**mîl** + **-ui**; (*Etym.*:) N milui < √MEL]

mimp [mimp] *szn.* tizenegy (vö. Q **minque**) (ld. még **minib**) *PE/17:95*

min I ld. **mîn I**

mîn I [mi:n] *nm.* minket, bennünket (vö. **sui mîn i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”) (ld. még **men**) *VT/44:21*, *VT/44:28*

***mîn II** [mi:n] *nm.* (a mi) ...-nk, -unk, -ünk (ld. **anno ammen sîr i mbas ilaurui vîn** ‘a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma’, **dîheno ammen i úgerth vîn** ‘bocsásd meg a bűneinket’, szsz. “bocsásd meg nekünk a mi bűneinket”) *VT/44:21*, *VT/44:28*

mîn III [mi:n] (**min**, **min-** [min]) **1.** *szn.* egy (vö. T, Q **min**) (ld. még **êr**) **2.** *szn.* első (vö. **miniel**, **minlamad**, **minuial**) (ld. még **minui**) *Etym/373*, *VT/42:25*, *VT/48/6*, *PE/17:95* [(*Etym.*:) N min < √MINI ▪ (*VT/42:*) S mîn < √MIN]

mîn IV [mi:n] (**min-** [min]) *esz.*, *hsz.* *pref.* között(e), közt(e) (*bármilyen részre, térközre, akadályra, stb. utalva, ami elválaszt két másik – egymáshoz hasonló v. egymástól különböző – dolgot egymástól*) (vö. **Min-hiriath** ‘Folyóköz’, szsz. “folyók között”) (ld. még **im III**) *Silm/456*, *VT/47:11* [(*VT/47:*) S mîn, min- < CE *mîni < √MI]

min- I ld. **mîn III**

min- II ld. **mîn IV**

#minai ['minaj] *tsz.* ***mini** ['mini] *mn.* egyedülálló, egyetlen, páratlan, kivételes *Etym/373* [(*Etym.*:) N minei < *miniia < √MINI]

minas ['minas] **1.** *fn.* torony *Etym/373*, *LotR/Index*, *Silm/424-25*, *Silm/453*, *RC/232*, *PE/17:31* (vö. **Minas Anor** ‘A Nap Tornya’ = **Minas Tirith** ‘Az Őrség Tornya’, **Minas Ithil** ‘A Hold Tornya’ = **Minas Morgul** ‘A Boszorkányság Tornya’, **Annúminas** ‘A Nyugat Tornya’, **Arminas** ‘?Nemes Torony’) (ld. még **barad I**, **brand**, **mindon**) **2.** *fn.* vár, erőd(ítmény); város (*fellegvárval és központi őrtoronnyal*) (vö. Q **minasse**) (ld. még **barad I**, **garth**, **ost**, ill. **caras**, **#othronn**) *VT/42:24* [**mîn III** + ***-as I**; (*Etym.*:) N minnas < √MINI ▪ (*VT/42:*) S minas < √MIN]

mindon ['mindɔn] **1.** *fn.* magányos/elszigetelt domb (*főként olyan, amelynek tetején őrtorony áll*) **2.** *fn.*, *tág.* torony (vö. Q **mindó**) (ld. még **barad I**, **brand**, **minas**) *Etym/373*, *Etym/395* [(*Etym.*:) N mindon < *minitaun/*minitunda < √MINI + √TUN]

***mini** ld. **#minai**

minib ['minib] *szn.* tizenegy (vö. T **minipe**, Q **minque**) (ld. még **mimp**) *VT/48:6-8* [(*VT/48:*) S minib < CE minikwē]

miniel ['mini.ɛɫ] *tsz.* **mínil** ['mi'niɫ] *fn.* vanya (szsz. “első tünde”) (vö. Q **minyar**) *WJ/383* [**mîn III** + **-el**]

mínil ld. **miniel**

minlamad [min'lamad] *fn.* pontos jelentése nem ismert, feltehetően ‘alliteráció’ (szsz. “első-visszhangzás”) (vö. a **Minlamad**

thent/estent nevű, feltételezhetően alliteratív tünde versforma nevével) *UT/188, WJ/311, TL/120-130* [**mîn** **III** + ***lamad**]

!minlú ['minluː] *hsz.* egyszer, hajdan, egykor [**mîn** **I** + **#lû**]

minna- ['minna] (*imp.* **minno** ['minno]) *i.* bejön, bemegy, belép (vhová) (vö. **pedo mellon a minno** ‘mondd jóbarát, és lépj be’) (ld. még ***neledh-**) *LotR/II:4, VT/45:34, PE/17:40-41* [(VT/45:) *N* minno < √MI ▪ (*PE/17:*) *S* minna-, minno < √MI]

minno ld. **minna-**

minui ['minui] *szn.* első (vö. *T, Q* **minya**) (ld. még **mîn** **III**) *VT/42:10, VT/42:25* [**mîn** **III** + **-ui**]

minuial [miˈnuj.al] *fn.* hajnal, pirkadat (*mi-kor a csillagok kezdenek elhalványulni*) (szsz. “első szürkület”) *LotR/D* [**mîn** **I** + **uial**]

!miphil ['mifiɫ] *fn.* csók(olózás) (ld. *Q* **mi-quile**)

!miphileg ['mifiɫeg] *fn.* puszi, gyengéd csók (ld. *Q* **miquilitse**)

mîr [miːr] *gyn.* ***mirath** ['miraθ] *fn.* ékszer, ékkő, kincs, drága/becses holmi (vö. **advir**, **golovir**, ***mirdan**, **mirion**, ill. **mîr n'Ar-dhon** (= *Q* **Ardamîre**) ‘Arda Ékköve’ = Eärendil, **#Mîr in Gelydh** ‘A Noldák Ékköve’, **menel-vîr** ‘?égi drágakő’ = Hold, **Aravir** ‘?Királyi Ékkő’, **Boromir** ‘Állhatatos Ékkő’, **Gelmir** ‘?Örömteli Ékkő’, *DS* **Nauglamîr** (= *WS* **Nauglavîr**) ‘A Törpök Nyaklánc’, szsz. “a törpök ékszere”, **Remmirath** ‘Behálózott Csillagok’, szsz. “hálóba ejtett ékkövek” = Plejádok, vmint *Q* **mîre**) (ld. még **maen** **II**) *Etym/373, LotR/E, Silm/453, LB/354, PM/348, RGEO/65, PE/17:24, PE/17:37, PE/17:73, PE/17:121, PE/17:165* [(*Etym:*) *N* mîr, Mîr in Geleith < ON ***mîre** < √MIR ▪ (*PE/17:*) *S* mîr < √MIR]

***mirath** ld. **mîr**

***mirdan** ['miːrdan] *tsz.* **mîrdain** ['miːrdajn] *fn.* ékkőfaragó (vö. **Gwaith-i-Mîrdain** ‘Az Ékkőfaragók Népe’) *Silm/354-55* [**mîr** + ***tân**]

mîrdain ld. ***mirdan**

mîria- ['miːri.a] *i.* ékkőként ragyog/csillog/tündöklök (ld. még **sîla-**) *PE/17:24*

mirian ['miri.an] *fn.* Gondorban használatos pénzérme (váltója a **canath**) *PM/45*

mîriel ['miːri.ɛɫ] *mn./hsz.* ékkőhöz hasonló, ékkőként ragyogó/csillogó/tündöklő (→ eredetileg a **mîria-** igéből képzett melléknévi igenév) (vö. **sili(e)vren penna mîriel o menel aglar elenath** ‘tündöklő ékkőként hull alá a mennyei csillagsereg kristályos ragyogása’) *LotR/II:1, LotR/VI:9, RGEO/64-65, PE/17:20-21, PE/17:24, PE/22:152*

mirion ['miri.ɔn] *tsz.* **#mîryn** ['miːryn] *fn., fok.* szilmaril (szsz. “nagy ékkő”) (ld. még **golovir**, **silevri**) *Etym/373* [**mîr** + ***-ion**; (*Etym:*) *N* mirion *tsz.* miruin < √MIR]

miruvor ['miruvɔr] *fn.* feltehetőleg nagyrészt virágmézből készült szíverősítő ital, ‘mézbor’ (szsz. “becses nedű”) (→ a *Q* **miruvóre** átvételéből, mely a *V* **mirubhōzē** származéka) *LotR/II:3, UT/358, WJ/399, PE/17:37-38, PE/17:64*

#mîryn ld. **mirion**

mist [mist] *fn.* tévedés, eltévelyedés (ld. még **dÿl**, **#mistad**) *Etym/373* [(*Etym:*) *N* mist < √MIS]

***mista-** ['mista] (*inf.* **misto** ['misto]) *i.* eltéved, (el)tévelyeg, (el)kóborol, elkalandozik, letér (*az útról*) (vö. *Q* **mista-**) (ld. még ***#renia-**) *Etym/373* [(*Etym:*) *N* misto < √MIS]

#mistad ['mistad] *ger.* tévedés, eltévelyedés (→ a ***mista-** igéből) (ld. még **dÿl**, **mist**) *Etym/373* [(*Etym:*) *N* mistad < √MIS]

misto ld. ***mista-**

mîth I [miːθ] *fn.* pára, gyenge köd (ld. még **hîth**, **#hithu**) *Etym/373* [(*Etym:*) *N* mîth < √MITH]

mîth II [miːθ] **1.** *mn.* (halvány)szürke (vö. **Mitheithel** ‘Deres Forrás’, szsz. “szürke forrás”, **Mithlond** ‘Szürkerév’, **Mithrandir** ‘Szürke Zarándok’ = Gandalf, **Gilmith** ‘?Szürke Csillag’) (ld. még **hithren**, ***mithren**, **thind I**) *Etym/373, Silm/453, PE/17:47, PE/17:60* **2.** *fn.* sinda, szürke-tünde (→ feltehetőleg később kifejezetten a Mithrimben élő sindákra vonatkozhatott) (ld. még **thend**, **thinnedhel**) *PE/17:140* [(*Etym:*) *N* mîth < √MITH ▪ (*PE/17:*) *S* mîth < mîtha]

***mithren** ['miθren] *tsz.* **mithrin** ['miθrin] *mn.* szürke (vö. **Mithrellas** ‘?Szürke Le-vél’, **Ered Mithrin** ‘Szürke Hegység’) (ld. még **hithren**, **mîth II**, **thind I**) *UT/383*

mithres ['miθres] *fn., nn.* sinda/szürke-tünde nő (→ feltehetőleg később kifejezetten a Mithrimben élő szürke-tündékre vonatkozhatott) (ld. még [thenneth](#), [thennes](#), [thindeth](#), [thindreth](#)) PE/17:140 [[mith](#) II + *-res]

mithrim ['miθrim] 1. *fn., gyn.* sindák, szürke-tündék, a sindák/szürke-tündék népe (→ feltehetőleg később kifejezetten a Mithrimben élő sindákra vonatkozhatott) (ld. még [eluwaith](#), [thendrim](#), [thennath](#), [thennir](#), [thindrim](#), [thinnir](#)) 2. *fn., gyn.* a mithrimi sindák nyelve (= északi sindarin dialektus) *Silm/425, Silm/453, Silm/455, WJ/378, WJ/400, WJ/410-11, PE/17:140* [[mith](#) II + [rim](#) I]

mithron ['miθrɔn] *tsz. mithryn* ['miθryn] *fn., hn.* sinda/szürke-tünde férfi (→ feltehetőleg később kifejezetten a Mithrimben élő sindákra vonatkozhatott) (ld. még [thenon](#), [thennor](#), [thindon](#), [thindron](#)) PE/17:140 [[mith](#) II + *-ron III]

mithril ['miθriɫ] *fn.* valóezüst, móriaezüst (szsz. “szürke ragyogás”) (= az *ezüsthöz* hasonló rendkívül kemény, de mégis könnyen megmunkálható érc, melyet főként Móriában bányásztak) *LotR, Silm/455, PE/17:47, PE/17:49* [[mith](#) II + [rill](#)]

mithrin ld. [*mithren](#)

mithryn ld. [mithron](#)

mîw [mi:w] *mn.* (nagyon) kicsi, apró, pici(ny), parányi, törékeny (vö. Q *mîwa*) (ld. még [cidinn](#), [cinnog](#), [niben](#), [pigen](#), [*pîn](#), [ti-then](#)) VT/45:35 [(VT/45:) N mîw < √MIW²]

-m(m)id ld. [-m](#)

molif ['mɔliv] *fn.* csukló (mint a kézfejet és az alkart összekötő rész) (szsz. “kézkapocs”) (vö. T, Q *málime*) VT/47:6 [[†maw](#) II + [*lif](#); (VT/47:) S molif < CE *mālimi < √LIM]

môr I [mɔ:r] *fn.* sötétség, homály (→ eredetileg az éjszakára is vonatkoztatták, a mindennapi nyelvhasználatban azonban a [fuin](#) szó váltotta fel, és ilyen értelemben csupán a költő nyelvben maradt használatban) (vö. [merilin](#), ill. *Dagmor* “?A Sötétség Elpusztítója”, szsz. “?aki levágja a sötétséget”, vmint Q *móre*) (ld. még [maur](#), [morn](#), [ogol](#) II, ill. [daw](#) I, [dû](#), [fuin](#)) *Letters/382, NM/279* [(Letters:) S môr < *mori < √MOR ▪ (NM:) S môr < mori]

†môr II [mɔ:r] *mn.* sötét, fekete (vö. Q *more*) (ld. még [morn](#)) *Etym/373* [(Etym:) N †môr < *mori < √MOR]

mor- ld. [morn](#)

moravar ['mɔravar] *fn.* avár (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [dúrion](#), [gavar](#), [morbenedh](#), [mornedhel](#), [ninedhel](#), [rúnavar](#), [rúnedhel](#)) PE/17:139

morben ['mɔrbɛn] *tsz. morbin* ['mɔrbɪn] (†*mærbɪn* ['mærbɪn]) *gyn. morbennath* [mɔr'bɛnnəθ] *fn.* sötét személy (→ elsődlegesen az avárokat, mint “sötét tündéket” jelölte, később azonban a sindák általánosságban minden olyan népre használták, akik Beleriandon kívülről érkeztek, legyenek azok tündék (pl. nandák), keletlakó emberek v. törpök) (vö. T *Moripendi*, Q *moriquendi*) *WJ/362, WJ/376-77, PE/17:141* [[morn](#) + [pen](#) II v. [†penn](#) I]

morbenedh ['mɔrbɛnɛð] *tsz. morbenidh* ['mɔrbɛnið] *fn.* avár (szsz. “sötét-tünde”) (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [dúrion](#), [gavar](#), [moravar](#), [mornedhel](#), [ninedhel](#), [rúnavar](#), [rúnedhel](#)) PE/17:140-41 [[morn](#) + [†penedh](#)]

morbenidh ld. [morbenedh](#)

morbennath ld. [morben](#)

morbin ld. [morben](#)

†mærbɪn ld. [morben](#)

***morchant** ['mɔrxant] *tsz. morchaint* ['mɔrxajnt] *fn.* árny(ék) (*amit vmi/vki vet*) (szsz. “sötét alak/forma”) *Silm/451, VT/42:9* [[morn](#) + [cant](#)]

moredhel ld. [mornedhel](#)

moredhil ld. [mornedhel](#)

morgul ['mɔrgul] *fn.* boszorkányság, fekete mágia (vö. *Morgulduin* ‘A Boszorkányság Folyója’, *Minas Morgul* ‘A Boszorkányság Tornya’, *Imlad Morgul* ‘A Boszorkányság Völgye’) (ld. még [durgul](#), [ⁿgûl](#), [ⁿguldur](#)) *Etym/377, Silm/424, Silm/450, MR/350, WJ/383, WJ/409, Letters/382, RC/482, PE/17:31* [[morn](#) + [ⁿgûl](#); (Etym:) N mor(n)gul < √NGOL]

morn [mɔrn] (**mor-** [mɔr]) *tsz. myrn* [myrn] 1. *mn.* sötét, fekete (vö. [#medlivorn](#), [moravar](#), [morben](#), [morbenedh](#), [*morchant](#), [morgul](#), [mornedhel](#), ill. *Mordor* ‘Fekete Föld’, *Moria* ‘Sötét Szakadék’, *Morannon* ‘Fekete Kapu’, *Morthond* ‘Feketegyökér’, *Mor-*

nan ‘Sötét Völgy’, **Morgai** ‘Fekete Kerítés’, **Ras Morthil** ‘?Feketehegy-part’, **Mormegil** (= Q **Mormacil**) ‘Fekete Kard’, **Morgoth** (= Q **Moricotto**) ‘Sötét Ellenség’, **Morwen** ‘Fekete Leány’, **Morthu** ‘Sötét Bűz’ = Szauron, **Eryn Vorn** ‘Sötét Erdő’, **Ered Myrn**, **Eredvyrn** ‘Fekete Hegység’, **Hele(dh)vorn** (= Kh **Narag-zâram**) ‘Fekete Üveg’, **Aravorn** ‘?Fekete Király’, **i #vedli vorn** ‘a fekete medve’, vmint Q **morna**) (ld. még [†môr II](#)) *Etym/373, Letters/382, Letters/427, TI/124, WJ/362, VT/45:35, PE/17:31, PE/17:35, (PE/17:73), PE/17:101, PE/17:118, PE/17:125, PE/22:33* **2. fn.** sötétség, homály, éjszaka (vö. **Lacho calad! Drego morn!** ‘Lángolj fény! Sötétség menekül!’) (ld. még [maur](#), [môr I](#), [ogol II](#), ill. [daw I](#), [dû](#), [fuin](#)) *UT/85 [(Etym-VT/45:)]* N morn < √MOR ▪ (WJ:) S morn < *mornā ▪ (Letters:) S morn < *mornā < √MOR ▪ (PE/17:) (*morna < √MOR)]

mornedhel ['mɔrneðɛɫ] (**moredhel** ['mɔrɛðɛɫ]) *tsz.* ***mornedhil** ['mɔrneðiɫ] (**more-dhil** ['mɔrɛðiɫ]) *fn.* avár (szsz. “sötét-tünde”) (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [dúrion](#), [gavar](#), [moravar](#), [morbenedh](#), [ninedhel](#), [rúnavar](#), [rúnedhel](#)) *WJ/377, WJ/380, PE/17:139-41* [[morn](#) + [edhel](#)]

***mornedhil** ld. [mornedhel](#)

moth [mɔθ] *fn.* mocsár, láp, ingovány, lápföld, lápos/mocsaras terület (ld. még [a-moth](#), [lô](#), [mboth](#)) *PE/17:165 [(PE/17:)]* S moth < motto < √MOT]

môth [mɔθ] *fn.* alkony(at), szürkület (vö. **Nan Elmoth** ‘?A Csillagos Alkonyat Völgye’) (ld. még [aduial](#), [tinnu](#)) *Silm/453*

***muda-** ['mudɑ] (*inf.* **mudo** ['mudɔ], *m.* *E/3* **mudas** ['mudas]) *i.* keményen dolgozik, fáradozik (vö. Q **móta-**) *Etym/373 [(Etym:)]* N mudo, mudas < √MŌ]

mudas ld. *[muda](#)

mudo ld. *[muda](#)

muil [mujl] *fn.* kietlenség, sivárság, kopárság (vö. **Eryn Muil** ‘Kopár Dombok’, szsz. “?a kietlenség dombjai”) (*Etym/374, UT/561, RC/334 [(Etym:)]* (Dor. muil < √MUY)]

muin [mujn] *mn.* drága, kedves (vö. Q **moina**) (ld. még [mell](#)) *Etym/374 [(Etym:)]* N muin < ON muina < √MOY]

muindor ['mujndɔr] *tsz.* **muindyr** ['mujndyr] *fn., hn.* fivér (ld. még [hanar](#), [†haun](#), [†tôr](#)) *Etym/394* [[muin](#) + [†tôr](#); (*Etym:*) N muindor *tsz.* muindyr < √MOY + √TOR]

muindyr ld. [muindor](#)

muinthel ['mujnθɛɫ] *tsz.* **muinthil** ['mujnθiɫ] *fn., nn.* lánytestvér, hűg, nővér (ld. még [nîth II](#), [thêl](#), ill. [neth II](#)) *Etym/392* [[muin](#) + [thêl](#); (*Etym:*) N muinthel *tsz.* muinthil < √MOY + √THEL, √THELES]

muinthil ld. [muinthel](#)

mûl [mu:l] *fn.* rabszolga (vö. Q **mól**) *Etym/373, (PE/21:55), (PE/21:71) [(Etym:)]* N mûl < *mōl- < √MŌ ▪ (PE/21:) (CE mōl; PQ mōl)]

mund [mund] *fn.* bika (vö. **Aramund** ‘Királyi Bika’, **Rasmund** ‘Szarvasbika’, **Tarmund** ‘Nemes Bika’) *Letters/422-23*

mýl [my:l] *tsz.* **mýl** *fn.* sirály (vö. **Bar-i(n)-Mýl** ‘Sirályok Otthona’) (ld. még [gwael](#), [maew](#), ill. [cuen](#), [#†paen](#)) *WJ/379-80, WJ/418*

myrn ld. [morn](#)

N

-n [n] r. -k; -m (= *E/1-es igei személyrag*) (vö. *cerin* (= Q *carin(ye)*) ‘csinállok’ v. ‘csinálok’, *galon* (= Q *alanye*) ‘növény’, *athon* ‘fogok/szándékozok (megtenni vmit)’, *uîn gâr* ‘nem csinálom’) *PE/17:132*, *PE/22:167*

n' ld. [na I](#)

-na ld. [na I](#)

na I [na] (**-na**, **n'** [n], **nadh** [nað], **nan** [nan], †**nath** [naθ]) **I.** esz. által, -val/-vel *Etym/374* **II.** esz. -ba/-be, -ra/-re, -hoz/-hez /-höz, felé, irányában (*térben/időben*) (→ lágy mutációt kiváltva az őt követő szóban) (vö. *na-chaered* ‘a messzeségbe’, *Arphent Rían Tuorna: man agorech?* ‘?És azt mondta Rían Tuornak: mit tetünk?’) *LotR/II:1*, *RGEO/64*, *VT/50:5*, *VT/50:20-21*, *PE/17:20-21*, *PE/17:25*, *PE/17:82*, *PE/17:147* **III.** esz. -n (-on/-en/-ön), -nál/-nél, -kor, -ra/-re (*térben/időben*) (vö. *Ai na vedui Dúnadan!* ‘Ó, na végre, Dúnadán!’) *LotR/I:12*, *PE/17:16* **IV.** esz. -val/-vel (= *vmilyen jellegzetes dologgal bíró/el-látott*) (→ mgh előtt **nan**, később **nan h**-alakban, *r* előtt **nadh**, *lh* és *rh* előtt archaikusan †**nath** (**l**-**r**-), később **nan** (**lh**-**rh**-) alakban) (→ nazális mutációt kiváltva az őt követő szóban) (vö. *mîr n'Ardhon* (= Q *Ardamíre*) ‘Arda Ékköve’ = Eärendil, *roch na-heryna* ‘a hölgy lova’, *Haudh nan El-las* ‘A Tündelány Dombja’, *Pennas na #Ngelydh* ‘A noldák története’, *Orod-na-Thôn* ‘Fenyves-hegy’, szsz. “a fenyő hegye”, *Dor-na-Daerachas* ‘A Nagy Rettegés Földje’, *Taur-na-Foen* ‘Foen Erdeje’ = Dorthonion, *Taur-na-Chardîn* ‘A Déli Csend Erdeje’, *Taur-na-Neldor* ‘Bükkerdő’, szsz. “a bükk erdeje”, *Arthor na Forlonnas* (= Q *Turmen Follondiéva*) ‘Az Északi Kikötők Királysága’ = Arnor, *Arthor na Challonnas* (= Q *Turmen Hyallondiéva*) ‘A Déli Kikötők Királysága’ = Gondor, *i arben na megil and* (= Q *arquen andamacilwa*) ‘a hosszú kard lovagja’, *aran na chîr lim* (= Q *aran lintaciryalion*) ‘?a sebes hajók királya’ *Etym/374*, *PM/348*, *PE/17:147*, *PE/22:41* [(*Etym.*) N na < √NĀ¹ ▪

(*PE/17:*) S na < nā < √ANA/NĀ ▪ (*PE/21:*) (√ANA/NA)]

na II ld. [ena](#)

***na-** [na] (*imp. no* [no]) i. van, létezik (vö. *no aer i eneth lîn* ‘szenteltessék meg a neved’, szsz. “legyen szent a te neved”, vmint Q *ná*) (ld. még [*da-](#)) (*Etym/374*, *VT/44:21*, *VT/44:24* [(*Etym.*) (√NĀ²)]

nad [nad] *fn.* dolog, tárgy (vö. Q *nat*) *Etym/374* [(*Etym.*) N nad < √NĀ²]

nadh ld. [na I](#)

nadha ['naða] *fn.* béklyó, lábbilincs (vö. Q *naxa*) *PE/19:101* [(*PE/19:*) S naða < nazg- < nasag < √NASAG]

nadhör ['naðr̥] *fn.* legelő (ld. még [nadhras](#)) *Etym/374* [(*Etym.*) N nadhor < √NAD]

nadhras ['naðras] *fn.* legelő (ld. még [na-dhor](#)) *Etym/374* [(*Etym.*) N nadhras < √NAD]

nae! [nae] *isz.* ó jaj!, sajnos! (vö. Q *nai*) *Etym/375* [(*Etym.*) N nae < √NAY]

!naeag ['nae.ag] *fn.* kecske (*PE/21:82*) [(*PE/21:*) (CE najak-, *hn.* najakō, *nn.* naikē)]

naedh [naeð] *fn.* sebesülés, seb(hely) (vö. T *nacte*, *natte*; Q *nahte*; Nan. *snâd*) (ld. még [#haru](#)) *PE/19:91* [(*PE/19:*) S naeð < snagdē < √SNAG]

naeg [naeg] *fn.* fájdalom (vö. Q *naice*) *Etym/375* [(*Etym.*) N naeg < √NĀYAK]

***#naegra-** ['naegra] (*inf. #naegro* ['naeg-ro]) i. fájdalmat okoz (vkinek) *Etym/375* [(*Etym.*) N negro < √NĀYAK]

#naegro ld. [#naegra-](#)

#naer [naer] **I** *mn.* szánszalmas, siralmas, nyomorúságos *Etym/375* [(*Etym.*) N noer < √NAY]

naer [naer] **II** *mn.* borzalmas, rettenetes, szörnyű, irtózatoss, elviselhetetlen, kibírhatatlan (vö. Q *naira*) (ld. még [ⁿdaer III](#), [*ⁿgortheb](#)) *PE/17:151* [(*PE/17:*) S naer < √NAY]

naeramarth [nae'ramarθ] *fn.* szörnyű végzet (vö. *Cabed Naeramarth* ‘A Szörnyű Végzet Ugrása’) (ld. még [úmarth](#), ill. [amarth](#), [manadh](#)) *Silm/399* [[#naer](#) + [amarth](#)]

naergon ['naergon] *fn.* panaszos kesergés/síráss/sírátkozás (ld. még [caun I](#), [nír-naeth](#), [*#noe](#)) *PM/362* [[#naer](#) + [caun I](#)]

naes [næs] *fn.* fog (ld. még [carch](#), [*nagol](#), [nêl](#) **I**) VT/45:36 [(VT/45:) N naes < *nakse < √NAK]

naeth [næθ] **1.** *fn.* harapás, marás (vö. Q **nahta**) (ld. még [narch](#)) **2.** *fn., tág.* (keserű) bánat, fájdalom, szomorúság (szsz. “fogcsikorgatás”) (vö. [nirnaeth](#), ill. **Sigil Elu-naeth** ‘Elu Bánatának Nyakéke’) *Etym/374, Etym/375, WJ/258* [(*Etym.*) N naeth < √NAK]

naew [næw] *fn.* állkapocs (vö. Q **nangwa**) (ld. még [anc](#), [carach](#)) *Etym/374* [(*Etym.*) N naew < *nakma < √NAK]

nag- [nag] *i.* (meg)harap (vö. Q **nak-**) *Etym/374* [(*Etym.*) N nag- < √NAK]

naglath ld. [*nagol](#)

***nagol** ['nagl] *gyn.* **naglath** ['naglaθ] *fn.* fog (ld. még [carch](#), [naes](#), [nêl](#) **I**) WR/137

†nail [nɔjl] (**†neil** [nejl]) *szn.* harmadik (ld. még [nelui](#)) VT/42:25

naith [nɔjθ] (**neith** [neɪθ]) **1.** *fn.* beékelt/háromszögletű terület (vö. a **Naith** földrajzi névvel) **2.** *fn., tág.* bármilyen csúcsban végződő alakzat (*pl. lándzsahegy, ék, beékelt/háromszög alakú terület, keskeny hegyfok, stb.*) (vö. [ⁿdírnaith](#), vmint Q **nasta, nehte**) *Etym/387, LotR/II:6, TI/287-88, UT/365, RC/307, PE/17:51, PE/17:55* [(*Etym.*) N naith < natsai < √SNAS, √SNAT ▪ (*UT.*) S naith < √NEK ▪ (*PE/17.*) S neith, naith < nektē < √NEK]

nalla- ['nalla] (*jel. E/1* **nallon** ['nallon]) *i.* kiált, kiabál (vö. **le nallon sí di-nguruthos** ‘hozzád kiáltok itt a halál árnyékában’, szsz. “a halálos rettegés árnyéka alatt”) (ld. még [can-](#)) *LotR/IV:10, RGEO/64, Letters/278, PE/17:94*

nallon ld. [nalla-](#)

nan **I** ld. [nand](#)

nan **II** ld. [na](#) **I**

nan **III** ld. [ena](#)

nana ['nana] *fn., bec.* anyácska (ld. még [emig](#)) *Etym/348, Etym/374* [(*Etym.*) N nana < √NAN]

nand [nand] (**nan** [nan]) **I.** *fn.* szélesen elterülő füves vidék *Etym/374, VT/45:36* **II.** *fn.* völgy (→ eredeti, szűkebb értelmű jelentésétől eltérően megjelenik a szélesebb völgyek, sőt még a hegyek között vagy a hegyek lábánál húzódó, szélesen elterülő fü-

ves vidékek nevében is) (→ szóösszetételek részeként más -nd-re végződő szavakhoz hasonlóan **nan** (< **nann** < **nand**) formában) (vö. **Nan Curunir** ‘A Mágus Völgye’, **Nan Elmoth** ‘?A Csillagos Alkonyat Völgye’, **Nan Laur, Glornan** (= Nan. **Lórinand**, Q **Laurenande**) ‘Az Aranyfény Völgye’, **Nan Gondresgion** (= Q **Nand**’ **Ondoluncava, Ondolunca-nan(do)**) ‘Kőszekér-völgy’, **Nan Dungorthëb** ‘A Szörnyű Halál Völgye’, szsz. “a sötét rettenet völgye”, **Nan-tathren** (= Q **Tasarinan, Nan-tasaron**) ‘Füzes-völgy’, **Nanduhirion** (= Kh **Azanulbizar**) ‘Feketepatak-völgy’, szsz. “a homályba borított folyók völgye”, **Mornan** ‘Sötét Völgy’, vmint Q **nan(do)**) (ld. még [lád](#), ill. [im](#) **II**, [imlad](#), [imloth](#), [imrath](#), [talath](#), [tum](#)) *LotR/III:4, Silm/426, Silm/453, RC/269, RC/384, RC/389, PE/17:28, PE/17:37, PE/17:83, NM/351* [(*Etym.*) N nand, nann < √NAD ▪ (*NM.*) S (nan < nann <) nand < nandē < √NAD]

naneth ['naneθ] *fn., nn.* anya (ld. még [emel](#), [†emil](#)) *Etym/348, Etym/374* [(*Etym.*) N naneth < √NAN]

nâr [nɑr] *fn.* patkány (vö. Q **nyarro**) *Etym/379, VT/46:7* [(*Etym-VT/46.*) N nâr < nadhr, nadhor < *nyadrō < √NYAD]

nar- ld. [aur](#)

***†nara-** ['nara] (*inf.* **naro** ['naro]) *i.* elbeszél, elmond, elmesél (*történetet, stb.*) (vö. Q **nyar-**) *Etym/374* [(*Etym.*) N †naro < ON narōbe, narne < √NAR²]

Narbeleth ['narbeleθ] *fn.* október (szsz. “napfogyó”) *LotR/D, UT/361, PM/135* [[aur](#) + [*peleth](#)]

narch [narx] *fn.* harapás, marás (ld. még [naeth](#)) (vö. **Narchost** ‘Maró Erőd’) *RC/601*

narcha- ['narxa] *i.* elszakít, széttép, szét-hasít, kettéhasít, (szét)szaggat (vö. Q **narcha-**) (ld. még [*rista-](#)) *Etym/374* [(*Etym.*) N narcha- < √NÁRAK]

nardh [narð] *fn.* csomó, büttyök, göb, bog (vö. Q **narda**) *Etym/387* [(*Etym.*) N nardh < √SNAR]

narn [narn] tsz. **ner**n [nɛrn] *fn.* verses formában elbeszél

nete', *Narn e-Dinúviel* 'A Fülemüle története', *Narn e-mbar Hador* 'Hador házának története', *Narn i-Chîn Húrin* 'Húrin gyermekeinek története', *Narn e-'Rach Morgoth* 'Morgoth átkának története', *Narn en-Êl* 'A Csillag története', *Narn e-Dant Gondolin ar Orthad en-Êl* 'Gondolin bukásának és a Csillag felemelkedésének története', *Nern in Edenedair* 'Az emberek atyáinak történetei', vmint Q *nyarna*) (ld. még [pent I](#), ill. [gobennas](#), [pennas](#)) *Etym/374*, *Silm/243*, *MR/373*, *WJ/313* [(*Etym*:) N *narn* < √NAR²]

†*naro* ld. [*†nara-](#)

**narth-* ['narθa] (*inf.* *nartho* ['narθo]) *i.* meggyújt, lángra lobbant (vö. Q *narta-*) *VT/45:37* [(*VT/45*:) N *nartho* < √NARTA]

**narthan* ['narθan] *fn.* jelzőtűz (ld. *For-narthan* 'Északi Jelzőtűz' *VT/42:20*)

nartho ld. [*narth-](#)

naru ['naru] *mn.* lángvörös, tűzpiros (ld. még [ruin I](#)) *Etym/374*, *VT/45:36* [(*Etym-VT/45*:) N *narw*, *naru* < **narwā* < √NAR¹]

Narwain ['narwajn] *fn.* január (szsz. "új tűz (ti. Nap)") *LotR/D*, *PM/136* [[naur](#) + [*gwain](#)]

nass [nass] **1.** *fn.* hegy, csúcs, hegyes vég (vö. Q *nasse*) (ld. még [*aeg I](#), [egnas](#), [ment](#), [till](#)) **2.** *fn.* sarok, szög(let) (ld. még [bennas](#)) *Etym/375*, *VT/45:37* [(*Etym*:) N *nass* < √NAS]

nasta- ['nasta] *i.* (meg)szűr, átszűr, keresz-tüldöf (vö. Q *nasta-*) (ld. még [eitha-](#), [*ercha-](#)) *Etym/375*, *VT/45:37* [(*Etym-VT/45*:) N *nasta-* < √NAS]

nath I [naθ] *fn.* szövet, szövédék (vö. Q *natse*) *Etym/375* [(*Etym*:) N *nath* < √NAT]

†*nath II* ld. [na I](#)

natha- ['naθa] *i.* megment (vkit), segítségére siet (vkinek) (vö. T *apa-*) (ld. még [eitha- II](#), [!reitha-](#)) *PE/22:166* [(*PE/22*:) S *natha-* < an-*apa* < √PA/PÃ, √APA]

nathal ['naθal] *fn.* vendég (ld. még [athal](#), [othol](#)) *PE/17:141* [(*PE/17*:) S *nathal* < √NATH]

**nathla-* ['naθla] (*inf.* *nathlo* ['naθlo]) *i.* üdvözl, örömmel fogad, szívesen lát (vkit), szívélyes/kedves (vkihez) (ld. még [*suila-](#), [*suilanna-](#)) *PE/17:141* [(*PE/17*:) S *nathlo* < √NATH]

nathlo ld. [*nathla-](#)

nathron ['naθrɔn] *fn.* takács *Etym/375* [[nath I](#) + [*-ron III](#); (*Etym*:) N *nathron* < √NAT]

naub [naub] *fn.* hüvelykujj (vö. T *nápa*, Q *nápo*) (ld. még [at heg](#), [lebed](#)) *VT/48:5* [(*VT/48*:) S *nawb* < √NAP]

naud [naud] *mn.* megkötött, összekötött (vö. Q *nauta*) *Etym/378* [(*Etym*:) N *naud* < √NUT]

naug [naug] (*nog-*, *-nog* [nɔg]) *tsz.* *noeg* [nɔɛg] **1.** *mn.* satnya, törpe (→ különösen olyan dolgokra v. teremtményekre használva, amelyek ugyan önmagukhoz képest teljesen kifejtettek, ám fajtájukhoz képest mégis kisebbek v. alacsonyabbak, és egy-szersmind torzak v. alaktalanok) (vö. Q *nauca*) *WJ/388*, *WJ/413* **2.** *fn.* törp (→ jó-részt csupán gyűjtőnévi alakban volt használatos (ld. [naugrim](#)), a törp nép egy tagját közkeletűen a [nogoht](#) szóval jelölték) (vö. [*niben-naug](#), ill. *Nogrod* 'Törpüreg', #*Mîr i-Noeg* 'A Törpök Nyaklánca', szsz. "a törpök kincse/ékszere", vmint Q *nauca*, *nauco*) (ld. még [cadhad](#), [*gonhir](#), [hadhod](#), [#naugol](#), [nawag](#), [nogon](#), [nogoht](#), ill. [dern](#), [dorn](#), [gorn IV](#), [norn](#)) *Silm/450*, *Silm/454*, *WJ/414*, *VT/45:37*, *PE/17:45-46* [(*VT/45*:) N *naug* *tsz.* nuig, *Mîr i-Nuig* < √NAUK ▪ (*WJ*:) S *naug* < **naukā* < √NUKU ▪ (*PE/17*:) S *naug* < *naukā* < √NUK]

naugla- ld. [#naugol](#)

nauglath ld. [#naugol](#)

#*naugol* ['naugl] (*naugla-* ['naugla]) *gyn.* *nauglath* ['nauglaθ] *fn.*, *kics.* törp (vö. DS *Nauglamîr* (= WS *Nauglavîr*) 'A Törpök Nyaklánca', szsz. "a törpök ékszere") (ld. még [cadhad](#), [*gonhir](#), [hadhod](#), [naug](#), [nawag](#), [nogon](#), [nogoht](#), ill. [dern](#), [dorn](#), [gorn IV](#), [norn](#)) *Etym/375*, *WJ/107* [(*Etym*:) Dor. *naugol*, N *naugl-* < √NAUK]

naugrim ['naugrim] (*nogrim* ['nɔgrim]) *fn.*, *gyn.* törpök, a törpök népe (szsz. "a satnya nép") (→ maguk között a tündék rendszert ezzel a szóval utaltak a törpökre) (vö. *Men-i-Naugrim* 'Törp-út', szsz. "a törpök útja", *sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen* '?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek', szsz. "most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)") (ld. még [cadhadrim](#),

[#gonhirrim](#), [hadhodrim](#), [nogohtlir](#), [nogoht-
rim](#), ill. [dernlir](#), [dornhoth](#), [gornhoth](#))
Silm/427, *Silm*/454-55, *UT*/585, *WJ*/388, *WJ*/408,
VT/50:5, *VT*/50:23, *PE*/17:46 [[naug](#) + [rim](#) I]

naur [nau] (**nar-** [nar], **-nor** [nɔr]) 1. *fn.* láng (ld. még [#lach](#), ill. [ruin](#) I) *Etym*/374 (vö. Q *nár(e)*) 2. *fn.* tűz (vö. *Naur an edraith ammen! Naur dan i ngaurhoth!* ‘[Legyen] tűz a megmentésünkre! [Legyen] tűz a vérfarkas-horda ellen!’, *Sammath Naur* ‘A Tűz Kamrái’, *Nardol* ‘Tűz-domb’, *Orodnaur* ‘Tűz-hegy’, PS *Faenor* (= Q+S *Feanor*, Q *Feanáro*) ‘A Tűz Szelleme’, *Aegnor* (= Q *Aicanáro*) ‘Vad Tűz’, szsz. “éles tűz” = *Goenor* ‘Rettentő Tűz’, *Baranor* ‘?Buzgó Tűz’, *Rodnor* (= Q *Artanáro*) ‘?Nemes Tűz’, vmint Q *nár*) (ld. még [ruin](#) I) *LotR*/II:4, *LotR*/Index, *Silm*/454, *TI*/38, *TI*/175, *PE*/17:38, *PE*/17:101, *PE*/22:34 [(*Etym*:) N *naur* < √NAR¹ ▪ (*PE*/17:) S *naur* < √(A)NAR]

nauth [nauθ] *fn.* gondolat *Etym*/378, *VT*/46:6 [(*Etym*-*VT*/46:) N *nauth* < √NOWO]

nautha- [nauθa] *i.* (el)gondol, kigondol, (el)képzél, vél(ekedik) *Etym*/378 [(*Etym*:) N *nautha-* < √NOWO]

naw I [nau] *tsz.* **#noe** [nɔɛ] *fn.* ötlet, gondolat, elgondolás, elképzelés (vö. Q *noa*, *nó*) (ld. még [inc](#)) *Etym*/378 [(*Etym*:) N *naw* *tsz.* *nui* < √NOWO]

naw II [nau] (NS ***nōf** [nɔ:v], **nov-** [nɔv]) *mn.* üreges, lyukas (→ önálló szóként csak az északi dialektusban maradt használatban) (vö. NS *Grodnof*, *Novrod* (= Kh *Tumunzahar*, Q *Návarot*) ‘Vájtüreg’) (ld. még [coll](#) II, ill. [#raudh](#)) *WJ*/414 [(*WJ*:) S *naw* < *nauv* < *nōv* < CE **nābā*; NS **nōf*, *nov-* < *nōf*, *nōv* < CE **nābā*]

nawag [nawag] *tsz.* **#newaig** [nɛwajg] *fn.* törp (ld. még [cadhad](#), [*gonhir](#), [hadhod](#), [naug](#), [#naugol](#), [nogon](#), [nogoht](#), ill. [dern](#), [dorn](#), [gorn](#) IV, [norn](#)) *Etym*/375 [(*Etym*:) N *nawag* *tsz.* *neweig*, *neweg* < √NÁWAK]

-nc [ŋk] (**-ngid** [ŋgid]) *r.* -unk/-ünk; -juk /-jük (= *T*/1-es igei személyrag ?inkluzív, ill. *duális* ?inkluzív alakja) (vö. *cerinc* (= Q *carilme*) ‘(én és te/mi ketten) csinálunk’ v. ‘(én és te/mi ketten) csináljuk’, *galanc* (= Q *alalme*) ‘(én és te/mi ketten) növünk’, *ceringid* (= Q *carilmo*) ‘(mi ket-

ten) csinálunk’ v. ‘(mi ketten) csináljuk’, *galangid* (= Q *alalmo*) ‘(mi ketten) növünk’) (ld. még [-b](#), [-ch](#) II) *PE*/17:132

***ne-** [nɛ] *hsz. pref.* be- (ld. [*neledh-](#))

ned [nɛd] *esz.* jelentése feltehetőleg ‘-ban /-ben’, ‘alatt’, ‘idején’ (*időben*) (vö. *nelchaenen ned Echuir* ‘a kora tavasz harmincadik napján’) *SD*/128-31, *VT*/31:30-31, *VT*/47:40-41

neder [nɛdɛr] *szn.* kilenc (vö. Q *nerter*, *netter*) *Etym*/376, *VT*/42:25, *VT*/48:6, *PE*/17:95, (*PE*/21:71) [(*Etym*:) N *neder* < √NÉTER ▪ (*PE*/21:) (CE *neter*)]

nedh- [nɛð] *mn. pref.* közép-, középső *Etym*/376 [(*Etym*:) N *nedh-* < √NÉD]

#nedhu [nɛðu] (NS **nef** [nɛv]) *fn.* párna (vö. Q *nirwa*) (ld. még [pesseg](#)) *Etym*/378, *VT*/46:4 [(*Etym*-*VT*/46:) N *nedhw* (ÉK-i dialektus: *nef* < ON *nidwa* < **nidwō* < √NID)]

#nedia- [nɛdja] *i.* (meg)számol, (meg)-számlál *Etym*/378, *VT*/31:31, *VT*/46:6 [(*Etym*-*VT*/46:) N *nœdia-* < √NOT]

nedrui [nɛdruj] *szn.* kilencedik (vö. T *neterya*, Q *nertea*) (ld. még [nerthui](#)) *VT*/42:25 [[neder](#) + [-ui](#)]

nef I [nɛv] (**nev-**) *esz.* vminek az innenső oldalán (vö. *sî nef aearon* ‘itt, a nagy tenger innenső oldalán’, *Nevrast* ‘Innenső Part’) *LotR*/II:1, *RGEO*/64, *PE*/17:20-21, *PE*/17:27 [(*PE*/17:) S *nef*, *nev-* < OS **nebā* < √NEB]

nef II ld. [#nedhu](#)

neg(e)n [nɛg(ɛ)n] *mn.* hegyes, szögletes *PE*/17:55 [(*PE*/17:) S *neg(e)n* < √NEK]

#negid ld. [noged](#)

negyth ld. [nogoht](#)

†**neil** ld. [†nail](#)

#nein ld. [noen](#)

neith ld. [naith](#)

***neitha-** [nɛjθa] *i.* megfoszt (vkít vmitől) (vö. Q *nehta-*) (ld. [neithan](#))

neithan [nɛjθan] 1. *mn.* elnyomott, jogfosztott *Silm*/427 2. *fn.* elnyomott/jogfosztott személy, száműzött/számkivetett, akit jogaitól és javaitól megfosztottak (vö. a *Neithan* személynévvel) (ld. még [#edledh-ron](#)) *PE*/17:167 [(*PE*/17:) S *neithan* < √NEK]

nêl I [nɛ:l] (**neleg** ['nɛlɛg]) *tsz. nelig* ['nelig] *fn. fog* (vö. **Neleglos** ‘Fehér Fog’, **Nelig Myrn** ‘Fekete Fogak’, vmint Q **nelce**, **nelet**) (ld. még [carch](#), [*nagol](#), [naes](#)) *Etym/376, WR/465, VT/46:3, (PE/21:56), (PE/21:71)* [(*Etym:*) N nêl, neleg < ON nele *tsz. neleki* < √NĒL-EK ▪ (*PE/21:*) (ON nele *tsz. neleki* < √NĒLEK; CE neleki)]

nêl II [nɛ:l] (**nel-** [nɛl]) *szn. három* (ld. még [neled](#)) *Etym/376, VT/42:25, PE/17:95* [(*Etym:*) N nel- < √NEL ▪ (*VT/42:*) S nêl < √NEL]

nel- ld. [nêl II](#)

nelchaenen [nɛʎ'xɑɛnɛn] *szn. harmincadik* (vö. **nelchaenen uin Echuir** ‘a kora tavasztól számított harmincadik napon’, **nelchaenen ned Echuir** ‘a kora tavasz harmincadik napján’) *SD/128-31, VT/31:31*

neldor ['nɛldɔr] *fn. bükk(fa)* (→ eredetileg kifejezetten Hírilornt, a Neldoreth erdejében növvő hatalmas, háromtörzsű bükkfát jelölte) (vö. **Neldoreth** ‘Bükkös’ = **Taur-na-Neldor** ‘Bükkerdő’, szsz. “a bükk erdeje”) (ld. még [brethil](#), [brethorn](#), [†fêr](#)) *Etym/376, LotR/III:4, Silm/454* [[neled](#) + [orn I](#); (*Etym:*) Dor. neldor < √NEL, √NĒL-ED]

neled ld. [neledh](#)

neledh ['nɛlɛð] (**neled** ['nɛlɛd]) *szn. három* (vö. **#leben #tail brann i annon ar neledh neledhi gâr #godref** ‘öt láb magas az ajtó és hárman tudnak egyszerre belépni rajta’, vmint T **nelet**, Q **nelde**) (ld. még [nêl II](#)) *Etym/376, TAI/150(92), VT/48:6, PE/17:95* [(*Etym:*) N neled < neledh < √NEL, √NĒL-ED]

***neledh-** ['nɛlɛð] (*inf. neledhi* ['nɛlɛði]) *i. bejön, bemegy, belép (vhová)* (vö. **#leben #tail brann i annon ar neledh neledhi gâr #godref** ‘Öt láb magas az ajtó és hárman tudnak egyszerre belépni rajta’) (ld. még [minna-](#)) *TAI/150(92)*

neledhi ld. [*neledh-](#)

neleg ld. [nêl I](#)

nelig ld. [nêl I](#)

nell [nell] *fn. harang* (vö. Q **nyelle**) *Etym/379* [(*Etym:*) N nell < √NYEL]

nella- ['nellɑ] *i. harangozik* *Etym/379, VT/46:7* [(*Etym:*) N nella < √NYEL]

***nellad** ['nellad] *ger. harangozás* (ld. [nel-ladel](#))

nelladel ['nelladɛʎ] *fn. harangszó* *Etym/379* [(*Etym:*) N nelladel < √NYEL]

nellir [nellir] *fn., gyn. noldák, a noldák népe* (→ ritkán használatos) (ld. még [eglarim](#), [eglathrim](#), [eglawait](#), [eglr](#), [gódhellim](#), [*golodhrim](#), [ódhellim](#)) *PE/17:141*

nelthil ['nɛʎθiʎ] *fn. háromszög* (vö. Q **neltil**) *Etym/376, Etym/393* [[nel-](#) + [till](#); (*Etym:*) N nelthil < √NEL + √TIL]

nelui ['neluj] *szn. harmadik* (vö. T **nelya**, Q **neldea**) (ld. még [†nail](#)) *VT/42:25* [[nêl II](#) + [-ui](#); (*VT/42:*) S nelui < √NEL]

nem [nɛm] *fn. orr* (vö. Q **nengwe**) (ld. még [mbund](#)) *Etym/376* [(*Etym:*) N nem, nemb < √NĒN-WI]

nen [nen] *tsz. nin* [nin] *fn. víz* (*mint tó v. kisebb vízfolyás*) (vö. **Nen Cenedril** (= Kh **Kheled-zâram**) ‘Tükörtó’, **Nen Girith** ‘A Reszketés Vize’, **Nen Echui** (= Q **Cuivien**) ‘Az Ébredés Vize’, **Nen Hithoel** ‘Ködhús Víz’, **Nen Lalaith** ‘A Nevetés Vize’, **Nenuial**, **Nen Uial** ‘A Szürkület Vize’, **Bruinen** ‘Zubogó’, szsz. “zajos víz”, **Núnnen** ‘Holtvíz’, **Carnen** ‘Vörösvíz’, **Ringnen** ‘Hidegvíz’, **Harnen** ‘?Déli Víz’, **Nin-in-Eilph** ‘A Hattyúk Vizei’, **Lebennin** ‘Öt Folyó’, szsz. “öt víz”, vmint Q **nén**) *Etym/376, Silm/427, Silm/454, UT/344, UT/561, UT/589-90, RC/327-28, PE/17:52, PE/17:77, (PE/17:87), (PE/21:55), (PE/21:64)* [(*Etym:*) N nen *tsz. nîn* < √NĒN ▪ (*PE/17:*) S nen < √NĒN; (*nenda*) ▪ (*PE/21:*) (PQ nēn-/nen-; PQ nēn/nen-)]

nend [nɛnd] *mn. nedves, vizes, vízenyős, vízzel teli/(el)árasztott* (vö. Q **nenda**) (ld. még [loen](#), [nîn II](#), [nínui](#), ill. [#limp I](#), [*#mêdh](#), [mesg](#), [nîd](#)) *Etym/376, VT/46:3, (PE/17:167)* [(*Etym-VT/46:*) N nend, nenn < *nendā < √NĒN ▪ (*PE/17:*) (√NĒ/(E)N)]

nern ld. [narn](#)

nerthui ['nɛrθuj] *szn. kilencedik* (ld. még [nedrui](#)) *VT/42:10*

***nesta-** ['nestɑ] *i. meggyógyít* (ld. [nestad](#))

nestad ['nestad] *ger. gyógyítás* (→ a ***nes-ta-** igéből) (vö. **Bair Nestad** ‘A Gyógyítás Házai’) *WR/379-80*

***nestadren** [nɛs'tadrɛn] *tsz. nestedrin* [nɛs'tɛdrɛn] *mn. gyógyító, gyógyulást hozó* (vö. **Bair Nestedrin** ‘A Gyógyítás Házai’,

szsz. “a gyógyítást hozó házak”) WR/380 [[nestad](#) + [*-ren](#)]

***nestag-** ['nɛstɑg] (*inf.* **nestegi** ['nɛstɛgi], *m.* E/3 **nestanc** ['nɛstɑŋk]) *i.* betesz, beilleszt, behelyez, bedug, bever, beszúr *Etym/388* [(*Etym.*) N nestegi, nestanc < ON nestak- < √STAK]

nestanc ld. [*nestag-](#)

nestedrin ld. [*nestadren](#)

nestegi ld. [*nestag-](#)

neth I [nɛθ] *mn.* fiatal, ifjú (vö. Q **nessa**) (ld. még [gwein](#)) *Etym/376-77* [(*Etym.*) N neth < *nethrā < √NETH]

neth II [nɛθ] *fn., nn., bec.* lánytestvér, hűg, nővér (vö. T, Q **nette**) (ld. még [muinthel](#), [nîth II](#), [thêl](#)) VT/47:14, VT/47:32-33, VT/48:6 [(VT/47:) S neth < CE netthi < √NETH]

nethig ['nɛθig] *fn., kics.* gyűrűsujj (*játékos elnevezés*) (szsz. “hűgocska”) (ld. még [lebent](#)) VT/47:14, VT/47:32-33, VT/48:6, VT/48:17 [[neth II](#) + [-ig I](#)]

nev- ld. [nef](#)

#newaig ld. [nawag](#)

-ngid ld. [-nc](#)

'ni ld. [an](#)

nia ['niɑ] *esz.* -nak/-nek a/az (vö. **Sarch nia Hîn Hûrin** ‘Hûrin gyermekeinek sírja’) (ld. még [an](#), [ena](#)) UT/180

niben ['nibɛn] *tsz.* **nibin** ['nibin] **1.** *mn.* kicsi, apró, pici, jelentéktelen (vö. [*niben-naug](#), [nibin-nogrim](#), ill. **Nogoth Niben** *tsz.* **Nægryth Nibin** (= Q **Pitya-naucor**) ‘Pici-törp’) (ld. még [cidinn](#), [cinnog](#), [mîw](#), [pigen](#), [*pîn](#), [tithen](#)) *Silm/429, Silm/454, UT/129, UT/190, WJ/388, WJ/408* **2.** *fn.* kisujj (*játékos elnevezés*) (szsz. “kicsi”) (ld. még [gwinig](#), ill. [lebig](#), [niged](#)) VT/48:6, VT/48:18 [(VT/48:) S niben < *nipinā < √NIP]

nibin ld. [niben](#)

***niben-naug** [ˌnibɛnˈnaug] (**niben-nog** [ˌnibɛnˈnɔg]) *tsz.* **nibin-noeg** [ˌnibɛnˈnɔɛg] *fn.* pici-törp (vö. **Bar-en-Nibin-noeg** ‘A Pici-törpök Háza’) (ld. még [noged](#), [nogo-theg](#)) UT/129, UT/190, PE/17:46 [[niben](#) + [naug](#)]

nibin-noeg ld. [*niben-naug](#)

nibin-nog ld. [*niben-naug](#)

nibin-nogrim [ˌnibɛnˈnɔgrɪm] *fn., gyn.* pici-törpök (vö. **Nibin-Nogrim** ‘Pici-törpök’) UT/190 [[niben](#) + [naugrim](#)]

nîd [niːd] **1.** *mn.* nedves, vizes, párás, nyirkos (vö. Q **nîte**) (ld. még [#limp I](#), [*#mêdh](#), [mesg](#), ill. [loen](#), [nend](#), [nîn II](#), [nínui](#)) **2.** *mn.* könnyes, könnyező (ld. még [nínuel](#)) *Etym/376* [(*Etym.*) N nîd < *neiti- < √NEI]

nîdh I [niːð] *fn.* lép, méhsejt (vö. Q **nehte**) VT/45:38 [(VT/45:) N nîdh < *negdē < √NEG]

nîdh II [niːð] *fn.* lé, nedv, szaft (vö. T **necte**, **nette**, Q **nehte**) (ld. még [#paich](#), [saw I](#)) PE/19:91 [(PE/19:) S nîdh < negdē < √NEG]

nîdh III [niːð] *fn.* eltökélt szándék/akarat (vö. T **nîde**) (ld. még [ind](#), [innas](#)) PE/22:165 [(PE/22:) S nîð < √NID]

***nîdh-** [nið] (*jel.* E/1 **nîdhin** ['niðin], *m.* E/1 **enidhen** ['ɛniðɛn]) *i.* szándékozik, akar (vmi tenni) (vö. **nîdhin mened** ‘el akarok menni’) (ld. még [thel-](#), ill. [nîdha-](#)) PE/22:165 [(PE/22:) S niðin, eniðen < √NID]

nîdha- [ˈniːðɑ] *i.* eltökélt szándéka megtenni (*vmilyen nagy dolgot*) (ld. még [*nîdh-](#), [thel-](#)) PE/22:165 [(PE/22:) S nîða < √NID]

nîdhin ld. [*nîdh-](#)

nîf I [niːv] *fn.* homlok(zat), arc, előrész, elülső része (vminek) *Etym/378* [(*Etym.*) N nîf < *nîbe < √NIB]

nîf II [niːv] *fn.* jelenés, kísértet, rémkép, árny, fantom (vö. Q **nîma**) (ld. még [auth II](#), ["gorthad](#), [hû II](#), [nivol](#)) NM/238

niged ['nigɛd] *fn.* kisujj (ld. még [lebig](#), ill. [gwinig](#), [niben](#)) (vö. T, Q **nîke**) VT/48:5, VT/48:15 [(VT/48:) S niged < √NIK]

nim- ld. [nim](#)

nim [nim] (**nim-** [nim]) *mn.* fehér (vö. [nimbrethil](#), ill. **Nimbrethil** ‘Fehér Nyíres’, **Nimloth** (= Q **Ninquelóte**) ‘Fehér Virág’, **Nimrodel** ‘Fehér Nemeshölgy’ v. ‘A Fehér Barlang Hölgye’, vmint T **nimbi**) (ld. még [fain](#), [#faen](#), [*glân I](#), [gloss](#), [#glossui](#), [silef](#)) *Silm/454, PE/17:19, PE/17:49, PE/17:168* [(PE/17:) S nim < nimbi < nimpi < √NIK]

nimbrethil [ˈnimbrɛθiɫ] *fn., nn.* nyír(fa) (→ szsz. “fehér hercegnő”, ti. “a Királynő leánya”, a nyírfa ugyanis Elberethet szimbolizálta; a fa hagyományos, nem mitológiai elnevezése a [#hwind](#) volt) (ld. még [brethil](#),

[fimbrethil](#)) PE/17:19, PE/17:22-23 [[nim](#) + [brethil](#)]; (PE/17:) S nimbrethil < √NIK + √BARATH]

nimmid- ['nimid] (m. E/3 **nimmint** ['nimint]) i. elfehéredik, elsápad, elhalványul (vö. Q **ninqitá-**) Etym/378 [(Etym:) N nimmid-, nimmint < √NIK-W]

nimmint ld. [nimmid-](#)

nimp I [nimp] mn. sápadt, halvány (vö. Q **ninke**) (ld. még [maidh](#), [#malu](#)) Etym/378, Silm/454, PE/17:55, PE/17:168 [(Etym:) N nimp (nim) < *ninkwi < √NIK-W ▪ (PE/17:) S nimp < nimpī < √NIK]

nimp II [nimp] mn. kicsi és törékeny VT/48:18 [(VT/48:) S nimp < √NIP]

nimphelos ['nimfɛlɔs] fn. egyfajta fehér színű virág (vö. a **Nimphelos** nevű gyöngy nevével) Silm/105, Silm/454, PE/17:168

nimrais ld. [nimras](#)

nimras ['nimras] tsz. **nimrais** ['nimrajs] fn. havas hegycsúcs/hegytető/hegyorom (szsz. “fehér szarv”) (vö. **Ered (Eryd) Nimrais** ‘Fehér Hegység’, szsz. “fehér/havas csúcsú hegyek”, **Barad Nimras** ‘A Fehér Szarv Tornya’) (ld. még [#aegas](#), [egnas](#), [taen I](#), ill. [#rasg I](#), [rass](#), [tarag](#)) Silm/396, Silm/454-55, UT/563, PE/17:33, PE/17:89, PE/17:168

nin I [nin] nm. engem (vö. **A tiro nin, Fanuilos!** ‘Ó, figyelj/vigyázz rám, Örök-fehér!’) LotR/IV:10, RGEO/64, PE/17:94-95

nin II ld. [nen](#)

nîn I [nîn] fn. könny (vö. **Níniel** ‘Könny-nyleány’) Etym/376 [(Etym:) N nîn < *neinē < √NEI]

nîn II [nîn] mn. nedves, vizes, vízenyős, vízzel teli/(el)árasztott (vö. **Nindalf** (= Q **Nindatalma**) ‘Vizes Sík’, vmint Q **néna, nenyá**) (ld. még [loen](#), [nend](#), [nínui](#), ill. [#limp I](#), [*#mêdh](#), [mesg](#), [nîd](#)) Silm/454, RC/334, PE/17:52, PE/17:61, (PE/17:167) [(PE/17:) S nîn < nēnā < √NEN; (√NĒ/(E)N)]

nîn III [nîn] nm. (az én) ...-m (vö. **ered e-mbar nîn** ‘az otthonom hegyei’, **Ae Adar nîn** ‘Miatyánk’, szsz. “ó atyám”) UT/53(71), VT/44:21-22

#nind [nind] mn. karcsú, sudár, vékony, nyúlánk (vö. Q **ninde**) (ld. még [fim](#), [#lhind](#), [trîw](#)) Etym/378 [(Etym:) N ninn < √NIN-DI]

nínedhel ['niːnɛðɛɫ] fn. avár (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [dúrión](#), [gavar](#), [moravar](#), [mor-benedh](#), [mornedhel](#), [rúnavar](#), [rúnedhel](#)) PE/17:139

ninglor ['ninglɔr] fn. nősirom (szsz. “vízi arany”) (vö. **Loeg Ningloron** ‘Nősirom-földe’, szsz. “a nőszirmok tavai”, **Sîr Ninglor** ‘Nősirom-folyó’) Silm/421, Silm/452, Silm/454, UT/601 [[nîn II](#) + [glaur](#)]

níniel ['niːni.ɛɫ] mn. könnyes, könnyező (ld. még [nîd](#)) Etym/376 [(Etym:) N níniel < *neiniel- < √NEI]

nínim ['niːnim] fn. hóvirág (szsz. “fehér könny”) Etym/376 [[nîn I](#) + [nimp](#)]; (Etym:) N nínim < √NEI]

ninniach ['ninni.ɑx] fn. szivárvány (szsz. “karcsú híd”) (vö. **Cirith Ninniach** ‘Szivárvány-szakadék’) (ld. még [eilian](#)) Silm/294, Silm/452 [[#nind](#) + [*iach](#)]

nínui, Nínui ['niːnuj] 1. mn. nedves, vizes, vízenyős, vízzel teli/(el)árasztott (ld. még [loen](#), [nend](#), [nîn II](#), ill. [#limp I](#), [*#mêdh](#), [mesg](#), [nîd](#)) 2. fn. február LotR/D, PM/136

niphred ['nifrɛd] fn. sápadtság, halványság Etym/378, Silm/454, PE/17:55, PE/17:168 [(Etym:) N nifred < √NIK-W ▪ (PE/17:) S niphred < ni(m)phraed < ninkwiraite]

niphredil ['nifrɛdiɫ] fn. a hóvirághoz hasonló kicsi, sápadt fehér színű virág (szsz. “kicsi sápadtság”) Etym/376, Etym/378, LotR/II:6, Silm/454, Letters/402, PE/17:55, PE/17:168 [[niphred](#) + [till](#) v. -il; (Etym:) N nifredil < √NIK-W]

nîr [nir] fn. könny(ezés), könnyhullatás, sírás (vö. Q **nîre**) Etym/376 [(Etym:) N nîr < √NEI]

-nir ld. [†^{\(n\)}dîr I](#)

nírnaeth ['niːrɲæθ] fn. kesergés, sirám siránkozás (szsz. “könnyes bánat”) (vö. **Nir-naeth Arnædiad** ‘Számítalan Könny’, szsz. “vég nélküli kesergés”, **Haudh-en-Nir-naeth** ‘A Könnyek Dombja’, szsz. “a kesergés sírdombja”) (ld. még [caun I](#), [naer-gon](#), [*#noe](#)) Etym/375-76, Silm/416, Silm/429, Silm/446 [[nîr](#) + [naeth](#)]; (Etym:) N nírnaeth < √NEI + √NAY]

!niss [niss] fn. fagy (ld. Q **nixe**)

nîth I [niːθ] fn. ifjúság, fiatalság (ld. még [gwîn II](#)) Etym/376-77 [(Etym:) N nîth < *nêthē < √NETH]

nîth II [ni:θ] *fn., nn.* lánytestvér, hűg, nővér (vö. T **néthá**, Q **néthá**, **nésá**) (ld. még **muinthel**, **thêl**, ill. **neth II**) VT/47:14, VT/47:38-39 [(VT/47:) S nîth < *nēthā < √NETH]

nivol ['nivl] *fn.* jelenés, kísértet, rémkép, árny, fantom (vö. Q **nimule**) (ld. még **auth II**, **gorthad**, **hû II**, **nîf II**) NM/238

no ld. ***na-**

nobad ['nɔbəd] *fn., du.* hüvelyk- és mutató-ujj (*mint páros*) (vö. T, Q **nápat**) VT/48:5, VT/48:16 [**naub** + **-ad I**; (VT/48:) S nobad < CE *nāpata < √NAP]

#nod- [nɔd] *i.* megköt, összeköt (vö. Q **nut-**) (ld. még ***gwedh-**, ill. ***taetha-**) *Etym/378* [(*Etym.*:) N nud- < √NUT]

***#noe I** [nɔɛ] *fn.* kesergés, sirám, siránkozás (vö. Q **noi**) (ld. még **caun I**, **naergon**, **nírnaeth**) (*Etym/375*), (VT/45:37) [(*Etym.*-VT/45:) (ON nui < *nāyā < √NAY)]

#noe II ld. **naw I**

noeg ld. **naug**

noen ['nɔ.ɛn] *tsz.* **#nein** ['nɛ.in] (†**nœin** ['nœ.in]) *mn.* értelmes, józan, bölcs, okos, ésszerű, helyes (ld. még **idhren**, ill. **goll**, ***sael**, ***taur IV**) VT/46:7, PE/22:40 [(VT/46:) N noen < nohen < ON nuhina, nusina < √NUS ▪ (PE/22:) N noen *tsz.* nœin (*nœ(h)ini) < *nusina]

***nôf** ld. **naw II**

-nog ld. **naug**

nog- ld. **naug**

noged ['nɔgɛd] *tsz.* **#negid** ['negid] (†**nœgid** ['nœgid]) *fn.* pici-törp (ld. még ***niben-naug**, **nogotheg**) PE/17:46

nogon ['nɔgɔn] *fn.* törp (ld. még **cadhad**, ***gonhir**, **hadhod**, **naug**, **#naugol**, **nawag**, **nogoth**, ill. **derm**, **dorn**, **gorn IV**, **norn**, vmint Q **naucon**) PE/17:46 [**naug** + **-on**; (PE/17:) S nogon < √NUK]

nogoth ['nɔgɔθ] *tsz.* **negyth** ['nɛgyθ] (†**nœgyth** ['nœgyθ]) *fn.* törp (→ a törpök egy tagjának közkeletű megnevezése) (vö. **Athrad i-Negyth** ‘Törp-gázló’, szsz. “a törpök gázlója”, **Nogoth Niben** *tsz.* **Nægyth Nibin** (= Q **Pitya-naucor**) ‘Pici-törp’) (ld. még **cadhad**, ***gonhir**, **hadhod**, **naug**, **#naugol**, **nawag**, **nogon**, ill. **derm**, **dorn**, **gorn IV**, **norn**) *Silm/429*, *Silm/454*, *WJ/338*, *WJ/388*, *WJ/408*, *WJ/413*, *PE/17:45* [**naug** + **-oth**; (WJ:) S

nogoth *tsz.* *nœgyth* < *nukotto/a < √NUKU ▪ (PE/17:) S *nogoth* (< *naugoth*) *tsz.* *negyth* < √NUK]

nogotheg ['nɔgɔθɛg] *fn.*, *kics.* pici-törp (ld. még ***niben-naug**, **noged**) *WJ/388* [**nogoth** + ***-eg**]

nogothlir [nɔ'gɔθlir] *fn.*, *gyn.* törpök, a törpök népe (ld. még **cadhadrim**, **#gonhirrim**, **hadhodrim**, **naugrim**, **nogothrim**, ill. **dermlir**, **dornhoth**, **gornhoth**) *PE/17:46* [**nogoth** + **-lir**]

nogothrim [nɔ'gɔθrim] *fn.*, *gyn.* törpök, a törpök népe (szsz. “a satnya nép”) (→ a törpök közkeletű megnevezése a **naugrim** mellett) (vö. **Fennas nogothrim**, **lasto beth lammen!** ‘Törpök kapuja, hallgass nyelvem szavára!’) (ld. még **cadhadrim**, **#gonhirrim**, **hadhodrim**, **naugrim**, **nogothlir**, ill. **dermlir**, **dornhoth**, **gornhoth**) *LotR/II:4*, *Silm/454*, *UT/412*, *RS/463*, *WJ/388*, *RGE0/67*, *PE/17:45-46* [**nogoth** + **rim I**]

nogrim ld. **naugrim**

noll [nɔll] *fn.* nolda (→ a Q **ñol(o)do** származéka) (ld. még **aerel**, ***aeredhel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egél**, **egledhel**, **gódhel**, **golodh**, **#lachenn**, **ódhel**) *PE/17:141* [(PE/17:) S noll < nold- < Q ñoldo, ñolodó]

nollon [nɔllɔn] *fn.*, *hn.* nolda férfi (→ ritkán használatos) (ld. még **eglon**) *PE/17:141* [**noll** + **-on I**]

-nor I ld. **dôr**

-nor II ld. **naur**

nor- [nɔr] (*imp.* **noro** ['nɔrɔ], *m.* *E/3 onur* ['ɔnur]) *i.* fut, szalad (→ lábbal történő mozgást jelöl, tehát kifejezetten emberre, állatra használatos, míg pl. folyóvizekre nem) (vö. **Noro lim**, **noro lim**, **Asfaloth!** ‘Szaladj sebesen, szaladj sebesen, Asfaloth!’; vmint Q **nor-**) (ld. még ***#yr-**) *LotR/I:12*, *RS/196*, *RC/195*, *PE/17:18*, *PE/17:168*

nordh I ['nɔrð] *fn.* kötél, zsinór, zsinég *Etym/387* [(*Etym.*:) N nordh < √SNUR]

nordh II ['nɔrð] *fn.* tölgy(fa) (vö. Q **nordo**) (ld. még **doron**) *PE/17:25*

norn [nɔrn] *tsz.* **nyrn** [nyrn] **I.** *mn.* elgörbült, eltorzult, elcsavart, deformált *Etym/387* **II.** **1.** *mn.* kemény **2.** *fn.*, *pej.* törp (vö. **Nornhabar** (= Kh **Khazad-dûm**; W **Phurunargian**) ‘Törptárna’, szsz. “törpbá-

nya” = Mória) (ld. még [dern](#), [dorn](#), [gorn](#) **IV**, ill. [cadhad](#), [*gonhir](#), [hadhod](#), [naug](#), [#naugol](#), [nawag](#), [nogon](#), [nogoht](#)) WJ/205, WJ/214 [(Etyim:) N norn < √SNUR]

noro ld. [nor-](#)

noroth [ˈnɔgɔθ] *fn.* óriás (vö. Q **norsa**) VT/46:6 [(VT/46:) N noroth < √NOROTH]

north [nɔrθ] *fn.* lovaglás; gyorsasági verseny; roham; vágta (vö. Q **norie**, **norme**) PE/17:168-69 [(PE/17:) S north < √NOR]

northa- [ˈnɔrθɑ] *i.* lovagol (lovon v. *más állaton*) (szsz. “megfuttat vmit”) (vö. Q **norta-**) PE/17:168 [(PE/17:) S northa- < √NOR]

nórui, **Nórui** [ˈnɔruj] **1.** *mn.* tűzes, napos (ld. még [bara](#), [born](#), [*uir](#) **II**) **2.** *fn.* június LotR/D, PM/135 [[naur](#) + [-ui](#)]

noss [nɔss] **1.** *fn.* család, rokonság, nemzetség, ház (vö. Q **nosse**) (ld. még [mbâr](#), [nost](#), [nothrim](#), [nûr](#) **II**) Etym/378, PM/320 **2.** *fn.* törzs, nemzetség, nép (vö. Q **nóre**) (ld. még [lî](#), [rim](#) **I**) PE/17:169 [(Etyim:) N noss < √NÔ ▪ (PE/17:) S nos(s) < (o)nō-se/re]

nost [nost] *fn.* család, rokonság, nemzetség, ház (vö. **Nost Finarfin** ‘Finarfîn Háza’) (ld. még [mbâr](#), [noss](#), [nothrim](#), [nûr](#) **II**) PM/360

!nosta- [ˈnɔstɑ] *i.* érzi a szagát/illatát vminek

nothlir [ˈnɔθlir] *fn.* családfa, vérvonal (vö. **Nothlir Haletha** ‘Haleth Családja’, **Nothlir Maracha** ‘Marach Családja’) WJ/234, WJ/237, WJ/309 [[noss/nost](#) + [#lîr](#)]

nothrim [ˈnɔθrim] *fn.*, *gyn.* család, rokonság, nemzetség, ház (ld. még [mbâr](#), [noss](#), [nost](#), [nûr](#) **II**) PM/360 [[noss/nost](#) + [rim](#) **I**]

nov- ld. [naw](#) **II**

†**nœgid** ld. [noged](#)

†**nœgyth** ld. [nogoth](#)

†**nœin** ld. [noen](#)

-nt [nt] (**-ant** [ant]) *k.* a tárgyas a-tövé és vegyes ragozású igék E/3-as múlt idejű alakjának képzője (vö. [dammant](#), [degant](#), [*edlant](#), [gwedhant](#), [#havant](#), [orthant](#), [ri-thant](#), [sogant](#), [tiriant](#), ill. **agarfant beth** ‘szót szolt’, **Celebrimbor o Eregion tei-thant i thiw hin** ‘a magyalföldi Celebrimbor írta e jeleket’, szsz. “Celebrimbor Ma-

gyalföldről írta eze-ket a jeleket”) PE/17:43-44, PE/17:126, PE/22:157

nu [nu] (**nuin** [nujn]) *esz.* alá, alatt (→ névelővel összeolvadva **nuin** formában) (vö. **Taur-nu-Fuin** ‘Az Éji Sötétség Erdejé’, szsz. “a sötétség alatti erdő”, **Eryn-nu-Fuin** ‘A Sötétség Dombjai’, szsz. “a sötétség alatti dombok”, **Dagor-nuin-Giliath** ‘Csata a Csillagok alatt’, vmint Q **no**) Etym/378, Silm/124, Silm/403, Silm/436, UT/561, PE/17:64, PE/17:81 [(Etyim:) N no (nuî, nuin) < √NŪ ▪ (PE/17:) S nu < √NŪ, √NDŪ]

nûd [nu:d] *fn.* kötés, kötelék (vö. Q **nûte**) (ld. még [gwêdh](#)) Etym/378 [(Etyim:) N nûd < √NUT]

nuin ld. [nu](#)

nuitha- [ˈnujθɑ] *i.* meggátol, leállít, félbeszakít (vö. Q **nuhta-**) WJ/413 [(WJ:) S nuitha- < *nuktā- < √NUKU]

nûr **I** [nu:r] *mn.* mély (vö. Q **nûra**) Etym/378 [(Etyim:) N nûr < *nûrā < √NŪ v. √NUR]

nûr **II** [nu:r] *fn.* nemzetség (vö. Q **nóre**) (ld. még [mbâr](#), [noss](#), [nost](#), [nothrim](#)) Etym/378 [(Etyim:) N nûr < √NÔ]

nyrn ld. [norn](#)

#nŷw [ny:w] *fn.* hurok (vö. Q **neuma**) Etym/387, VT/46:15 [(Etyim-VT46:) N hniuf (hnuif) tsz. hnyf < ON snŷma < sniuma < √SNEW]

O, Ó, Ô

o I [ɔ] (†**od** [ɔd], **uin** [ujn]) esz. -tól/-től, -ról/-ről, -ból/-ből (→ a mgh-val, különösen o-val kezdődő szavak előtt eredetileg **od**, névelővel összeolvadva **uin** formában) (vö. *Celebrimbor o Eregion* ‘magyalföldi Celebrimbor’, szsz. “Celebrimbor Magyalföldről”, *o Minas Tirith* ‘Minas Tirithből’, *o menel* ‘az égből’, *o galadhrimmin En-norath* ‘a fákkal-szőtt Középföldéről’, *Aerlinn in Edhil o Imladris* ‘?a völgyzugolyi tündék himnusza’, #*o ndîr* ‘[a] férfiak közül’, *suilad uin aran* ‘üdvözet a királytól’, *nelchaenen uin Echuir* ‘a kora tavasztól számított harmincadik napon’, vmint Q **au-**) (ld. még **os**) *Etym/360*, *LotR/II:1*, *LotR/II:4*, *LotR/IV:10*, *LotR/VI:9*, *RGeo/64*, *SD/128-31*, *WJ/366-67*, *WJ/370*, *Letters/278*, *VT/31:31*, *VT/31:34*, *PE/17:20-21*, *PE/17:24*, *PE/17:40*, *PE/17:42*, *PE/17:94*, *PE/17:148*, *(PE/21:60)*, *(PE/21:65)*, *(PE/21:78-79)* [(*Etym.*) N o < √3Ô ▪ (*WJ.*) S o (od) < ǫ (+ -t < *et) < *au < *aud < √AWA ▪ (*PE/17.*) S o < au(t) < √AWA; S o < au(t < ? et) < √AWA, √WĀ ▪ (*PE/21.*) (N derio ‘[a] férfiak közül’; CE nerijō ‘[a] férfiak közül’; CE ō < 3ō(/o); PQ 3ō(/o); PQ ō (< 3ō))]

o II (***oh** [ɔh]) esz. -ról/-ről, (vmire) vonatkozóan (→ az utána álló, mgh-val kezdődő szavak egy az archaikus -s lágyulásából származó h- előtagot kapnak, pl. **o** + **edhil** > **o hedhil** ‘a tündékről’, de elképzelhető, hogy a klasszikus sindarinban már az o-ból lesz ***oh**, pl. ***oh edhil**) *Etym/379*, *VT/46:8* [(*Etym.*) o < √OS]

ochui ['ɔxuj] *szn.* hetedik (vö. T **ototyā**, Q **otsea**) (ld. még **odothui**, **othui**) *VT/47:42* [(*VT/47.*) S ochui < CE *ot-kōya]

*-**od I** [ɔd] *k.* egyesszámú főnévképző (ld. **filigod**, **linnod**, **#lothod**) (ld. még *-**eg III**, *-**ig II**, *-**og**)

-**od II** [ɔd] *k.* az a-tövé igékből képzett gerundium képzője (vö. **galod** ‘növ(ekedés’) (ld. még *-**ad II**) *PE/17:132*

†**od** ld. **o I**

ódhel ['ɔːðɛɫ] *tsz.* **ódhil** ['ɔːðiɫ] *fn.* nolda (→ eredetileg minden tündét, aki elhagyta Középföldét ezzel a szóval jelöltek, később azonban kifejezetten a száműzött noldákra

használták) (vö. T **audel**, Q **aurel**) (ld. még **aerel**, ***aeredhel**, **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egél**, **egledhel**, **gódhel**, **golodh**, **#lachenn**, **noll**) *WJ/364*, *WJ/378-79* [(*WJ.*) S ódhel *tsz.* ódhil < *aw(a)delo < √DEL]

ódhellim [ɔːˈðɛllim] *fn., gyn.* noldák, a noldák népe (ld. még **eglarim**, **eglathrim**, **egla-waith**, **eglir**, **gódhellim**, **golodhrim**, **nellir**) *WJ/364* [**ódhel** + **rim I**]

ódhil ld. **ódhel**

odhril ['ɔðriɫ] *fn., nn.* szülő (anya) (vö. Q **ontare**) *Etym/379* [(*Etym.*) N odhril < √ONO]

odhron ['ɔðrɔn] *fn., hn.* szülő (apa) (vö. Q **ontaro**) *Etym/379* [(*Etym.*) N odhron < *onrō < √ONO]

odo ld. **odog**

odog ['ɔdɔg] (DS **odo** ['ɔdɔ]) *szn.* hét (vö. **Edegil** (= Q **Ot-selen**) ‘Hét Csillag’ = Göncölszekér, **Ossiriand** ‘Hét Folyó Vidéke’, vmint T **otoc(o)**, **occo**, **osco**; Q **osco**, **otos**, **otso**) (ld. még **odo**) *Etym/379*, *Silm/456*, *VT/42:25*, *VT/47:41-42*, *VT/48:6*, *PE/17:95* [(*Etym.*) N odog < √OT (√OTOK, √OTOS) ▪ (*VT/42.*) DS odo < otoso ▪ (*VT/47.*) S odog < otok]

odothui ['ɔdɔθuj] *szn.* hetedik (vö. az **Odothui** folyónévvel) (ld. még **ochui**, **othui**) *TI/312*, *WR/437*, *VT/42:25*

oer [ɔɛr] *mn.* utálatos, csúnya, rossz, komisz (vö. Q **úra**) *PE/22:160* [(*PE/22.*) S oer < ogra < ugrā < √UG (+ √UR)]

oew [ɔɛw] *fn.* bűn, gaztett, gonosztett (vö. Q **ongwe**) (ld. még **othgarn**, **rhugar**, ***úgarth**) *PE/17:170* [(*PE/17.*) S oew < *okma < √OKO]

*-**og** [ɔg] *k.* egyesszámú főnévképző (ld. **glamog**) (ld. még *-**eg III**, *-**ig II**, *-**od I**)

ogol I ['ɔgl] *mn.* rossz, gonosz (vö. Q **olca**, **ulca**) (ld. még **rhû I**, **rhugar**, **um**) *VT/48:32*, *PE/17:149*, *PE/17:170*, *(PE/21:65)* [(*VT/48.*) S ogol < √OKO ▪ (*PE/17.*) S ogol < *oklā < √OKO; S ogl < √UK, √UKLA) ▪ (*PE/21.*) (PQ ni-ndakubā(/a)kye, uklainā ndere ‘le foglak vágni, gonosz férfi’)]

ogol II ['ɔgl] **1.** *mn.* sötét, homályos (*baljóslatúan, rosszat/gonoszat sejtetően*) (vö. Q **ulca**) (ld. még **dûr**, ill. **dofn**, **doll**, **úgal**) **2.** *fn.* sötétség, homály (ld. még **maur**, **môr I**, **morn**, ill. **daw I**, **dû**, **fuin**) *PE/18:88* [(*PE/18.*) N ogl, ogol < *u(û)k’lā]

ogron ['ɔɡɔ] *fn.* rossz/gonosz személy
PE/17:170 [(PE/17:)] S ogron < √OKO]

***oh** ld. **o** **II**

-**ol** [ɔl] *k.* -ó/-ő (→ a folyamatos melléknévi igenevek képzője) (vö. [#drauthol](#), [fergenol](#), [glavrol](#), [#hwiniol](#), [rhugarol](#), [úgarol](#))
PE/17:144

ôl [ɔ:l] *tsz.* **#ely** ['ely] *fn.* álom (vö. **Olfannor** (= Q **Olofantur**) 'Álomfelleg-úr' = Lórien, vmint Q **olor**, **olos**) (ld. még [*lûr](#), [*lÿr](#))
Etym/370, Etym/379, VT/46:7 [(Etym-VT/46:)] N ôl (< olt) *tsz.* elei < ON olo *tsz.* olohi, olosi < √LOS, √ÓLOS]

oll [ɔll] *fn.* hegyi patak Etym/396 [(Etym:)] N oll, old < *ulda < √ULU]

oltha- ['ɔlθɑ] *i.* álmodik, álmodozik (vmiről) Etym/370, Etym/379 [(Etym:)] N oltha- < *olsa- < √LOS, √ÓLOS]

-**on** **I** [ɔn] (-**ion** [jɔn]) *tsz.* -**yn** [yn] *k., hn.* a hímnemű főnevek, ill. a cselekvést, foglalkozást jelentő szavak egyik tipikus képzője (vö. [belerion](#), [brannon](#), [cirion](#), [eglon](#), [eledhon](#), [ellon](#), [erchamon](#), [*faron](#), [firion](#), [heron](#), [nollon](#), [seron](#), [telerion](#), [thennon](#), [thindon](#), ill. [aphadon](#), [mellon](#), [rochon](#), [tauron](#), [thalion](#), [*thelion](#), ill. **Astoron** 'Húséges Férfi', **Saelon** 'Bölcs Férfi', **Daeron** 'Nagy Férfi', **Galadhon** 'Fa-férfi', **Thuron** (= Q **Súro**, **Súlimo**) 'A Búzló' = Szauron) (ld. még [-or](#) **I**, [*-ron](#) **III**) PE/17:141, PE/17:170 [(PE/17:)] S -(i)on < -(i)on, -(i)ondo < √ON/NO]

*-**on** **II** [ɔn] (*-**ion** [jɔn]) *k.* nagyító/fokozó képző (ld. [aearon](#), [annon](#), [ardhon](#), [gaearon](#), [mirion](#)) (ld. még [-os](#), [-oth](#)) RGEO/65

†-**on** **III** ld. [†-a](#)

ôn ld. [*anna-](#)

ón- ld. [*anna-](#)

onen, **ónen** ld. [*an-](#) **III**, [*anna-](#)

***oneth** ['ɔnɛθ] *tsz.* ***onith** ['ɔniθ] *fn., nn.* adó/adományozó (nő) (ld. [#^mbassoneth](#))

***onith** ld. [*oneth](#)

***onna-** ['ɔnna] *i.* nemz (vö. Q **onta-**) (ld. [edonna-](#), [*onnen](#))

***onnen** ['ɔnnen] *tsz.* ***ennin** ['ennin] *part.* született (→ az [*onna-](#) igéből) (ld. [abonnen](#))

onod ['ɔnɔd] *tsz.* **enyd** ['enyd] (GS **ened** ['enɛd]) *fn.* ent (vö. **Onodló** 'Entvíz' = **Onodiól** 'Entséd', szsz. "ent-ár") LotR/F, Letters/178, Letters/224, PE/17:83

onodrim [ɔ'nɔdrim] *fn., gyn.* entek, az entek népe LotR/F, UT/412, RC/372, Letters/178, Letters/224, PE/17:83 [[onod](#) + [rim](#) **I**]

onur ld. [nor-](#)

-**or** **I** [ɔr] *tsz.* -**yr** [yr] *k., hn.* a hímnemű főnevek egyik képzője (többnyire -n után) (vö. [thennor](#)) (ld. még [-on](#) **I**, [*-ron](#) **III**)
PE/17:141

-**or** **II** ld. [aur](#)

or [ɔr] (**or-**, **erin** ['erɪn]) **I.** 1. *esz.* fölé, fölött 2. *sz.* pref. felett, felül (vö. **Gil-Orestel** 'A Nagy Reménység Csillaga', **Orfalch Echor** 'A Külső Gyűrű Fő Hasadéka') Etym/379 **II.** *esz.* -n (-on/-en/-ön) (*időben*) (→ névelővel összeolvadva **erin** formában) (vö. **erin dolothen Ethuil** 'a tavasz nyolcadik napján', **erin Gwirth edwen** 'április másodikán') SD/128-31 [(Etym:)] N or, or- < √ORO]

***ôr** [ɔ:r] *tsz.* **eryd** ['eryd] (**ered** ['erɛd]) *fn.* hegy (ld. **Erebor** 'Magányos Hegy', **Orthanc** 'Villás Magaslat') (vö. Q **oro**) (ld. még [orod](#), ill. [amon](#), ⁽ⁿ⁾[dôl](#)) (Etym/379) [(Etym:)] (ON oro *tsz.* oroti < √ÓROT)]

or- **I** ld. [or](#)

or- **II** ld. [aur](#)

Oraearon [ɔr'æ.ə.rɔn] *fn.* a Tenger Napja (= a númenóri hét hetedik napja) LotR/D [[aur](#) + [aearon](#)]

Oranor ['ɔranɔr] *fn.* a Nap Napja (= a tűnde és a númenóri hét második napja) LotR/D [[aur](#) + [Anor](#)]

Orbelain ['ɔrbɛləjn] *fn.* a Valák Napja (= a tűnde és a númenóri hét hatodik napja) LotR/D, Letters/427 [[aur](#) + *belain]

orch [ɔrx] *tsz.* **yrch** [yrx] *fn.* ork (vö. **Orcrist** 'Orkvágó', vmint Q **urco**, **orco**) (ld. még [glamog](#), [urug](#)) Etym/379, LotR/II:9, LotR/F, WJ/390-91, Letters/178, RGEO/66, VT/46:7, RC/24, PE/17:47, PE/17:51, PE/17:52-54, PE/17:127, PE/22:41 [(Etym-VT/46:)] N orch *tsz.* yrch, †yrchy < ON orko *tsz.* orkui < *orku < √ÓROK ▪ (WJ:) S orch *tsz.* yrch < *urkō v. *urkã < √RUKU]

orchal ['ɔrxal] **I.** *mn.* kiváló, kiemelkedő, vki/vmi felett álló, vkinél/vminél különb (ld. még [arod](#), [brand](#), [raud](#) **II**) *Etym*/363, *Etym*/379, *VT*/45:20, *VT*/46:7 **II.** *mn.* magas, magas termetű (vö. **Orchaldor** ‘?Magas Úr’) (ld. még [orn](#) **II**, [tond](#), ill. [brand](#)) *WJ*/305 [[or-](#) + [hall](#) **I**; (*Etym-VT*/45:)] *N* orchall, orche(/a?)l < ON orkhalla < √ORO + √KHAL²]

orchoth ['ɔrxoθ] *fn.*, *gyn.*, *pej.* orkok, ork-népség, ork-horda *WJ*/390-91, *Letters*/178, *PE*/17:47 [[orch](#) + [hoth](#)]

Orgaladh ['ɔrgalað] *fn.* a Fa Napja (= *a númenóri hét negyedik napja*) *LotR/D* [[aur](#) + [galadh](#)]

Orgaladhad [ɔr'galaðad] *fn.* a Két Fa Napja (= *a tünde hét negyedik napja*) *LotR/D* [[aur](#) + *[galadhad](#)]

Orgilion [ɔr'gili.ɔn] *fn.* a Csillagok Napja (= *a tünde és a númenóri hét első napja*) *LotR/D* [[aur](#) + *(n)[gilion](#)]

Orithil ['ɔriθiɫ] *fn.* a Hold Napja (= *a tünde és a númenóri hét harmadik napja*) *LotR/D* [[aur](#) + [lthil](#)]

Ormenel ['ɔrmɛnɛɫ] *fn.* a Mennyegek Napja (= *a tünde és a númenóri hét ötödik napja*) *LotR/D* [[aur](#) + [menel](#)]

orn **I** [ɔrn] (†**oron** ['ɔron]) *tsz.* **yrn** [yrn] (†**eryn** ['ɛryn], †**æryn** ['æryn]) *fn.* fa (→ eredetileg a nyírfához, kőrishez, stb. hasonló szálas, sudár fákat jelölte, használata azonban – miután később mindenféle fát egységesen a [galadh](#) szóval jelöltek –, kikopott a nyelvből, és csupán a versekben, dalokban, ill. néhány személy- és fanévben maradt fenn) (vö. [lebethorn](#), [mal-lorn](#), ill. **Fangorn** ‘Szilszakáll’, *szsz.* “faszakáll”, **Celeborn** ‘Ezüstfa’ = Tol Eressea fája, **Melthinorn** ‘Aranyfa’ = Laurelin, **Belegorn** ‘?Hatalmas Fa’, **Hirilorn** ‘A Hölgy Fája’, **Taur i Melegyrn** ‘A Hatalmas Fák Erdeje’, vmint *Q orne*) *Etym*/379, *LotR/F*, *Silm*/454, *UT*/347, *SD*/302, *Letters*/426, *PE*/17:25, *PE*/17:50, *PE*/17:84, *PE*/17:89, *PE*/17:112, *PE*/17:153 [(*Etym*:)] *N* orn *tsz.* yrn < √OR-NI ▪ (*UT*:)] *S* orn < ornē ▪ (*SD*:)] *S* orn *tsz.* yrn < ornē *tsz.* ornei ▪ (*Letters*:)] *S* orn < *ornē < √OR/RO ▪ (*PE*/17:)] *S* -ron < oron, -(o)ronō]

orn **II** [ɔrn] *mn.* magas, magas termetű (vö. **Celeborn** (= *T Teleporno*, *Q Telporno*) ‘Ezüst-magas’ = Galadriel hitvese, **Cele-**

gorn ‘Fürge-magas’) (ld. még [orchal](#), [tond](#), ill. [brand](#)) (*UT*/347), *PE*/17:112-13 [(*UT*:)] (ornā) ▪ (*PE*/17:)] *S* orn < ornā < √OR, √RŌ]

orod ['ɔrɔd] *tsz.* **eryd** ['ɛryd] (**ered** ['ɛrɛd]) *fn.* hegy (többesszámú alakban használva gyakran mint ‘hegység’) (vö. [orodben](#), [orodreth](#), ill. **Orod-na-Thôn** ‘Fenyves-hegy’, *szsz.* “a fenyő hegye”, **Orodruin** ‘Tűzhegy’, **Eredfain** ‘Fehér Hegység’, **Ered (Eryd) Engrin** ‘Vashegység’, **Ered (Eryd) Luin** ‘Kék Hegység’ **Ered (Eryd) Wethrin** ‘Árnyék-hegység’ = **Eryd-we(i)-thion**, **Eryd-weithian(d)** ‘Árnyék-hegység’, *szsz.* “árnyas hegyek vidéke”, **Ered (Eryd) Gorgoroth** ‘A Rettegés Hegyei’, **Ered (Eryd) Lindon** ‘Lindon Hegyei’, **Ered (Eryd) Nimrais** ‘Fehér Hegység’, *szsz.* “fehér/havas csúcsú hegyek”, *NS* **Ered (Eryd) Lómin** ‘Visszhangzó Hegyek’ = *WS* **Eryd Lammad** ‘Visszhangzó Hegyek’, *szsz.* “a visszhangzás hegyei”, **Eryd Echor** ‘Körülfogó Hegyek’, *szsz.* “gyűrű-hegyek”, **Ered Lithui** ‘Hamu-hegység’, **Ered Mithrin** ‘Szürke Hegység’, **Alae! Ered en Echoriath**, **ered e-mbar nîn!** ‘Íme! Echoriath hegyei, az otthonom hegyei!’, vmint *Q or(t)o*) (ld. még *[ôr](#), ill. [amon](#), (n)[dôl](#)) *Etym*/379, *LotR/Index*, *Silm*/409, *Silm*/454, *UT*/53(71), *UT*/563, *TI*/477, *Letters*/263, *RC*/384, *RC*/621, *PE*/17:33, *PE*/17:64, *PE*/17:89, *PE*/17:147 [(*Etym*:)] *N* orod *tsz.* ereid, ered < ON oroto *tsz.* oroti < √ÓROT ▪ (*PE*/17:)] *S* ered < eryd; *S* orod *tsz.* eryd/ered < √OR, √ORO, √RŌ]

orodben [ɔ'rɔdbɛn] *tsz.* **#erydbin** [ɛ'rydbin] (†**ærydbin** [æ'rydbin], **orodbin** [ɔ'rɔdbɪn]) *fn.* hegylakó *WJ*/376 [[orod](#) + [pen](#) **II**]

orodbin ld. [orodben](#)

orodreth [ɔ'rɔdrɛθ] *fn.* hegymászó (vö. az **Orodreth** (= *Q Artaresto*) személynévvel) *PE*/17:182 [[orod](#) + *[reth](#) **II**]

orodrim [ɔ'rɔdrim] *fn.*, *gyn.* hegylanc, hegyvonulat (vö. **Thangorodrim** ‘A Zsarnokság Hegyei’) (ld. még *[aeglir](#)) *Etym*/379 [[orod](#) + [rim](#) **I**; (*Etym*:)] *N* orodrim < √ÓROT + √RIM]

†**oron** ld. [orn](#) **I**

oroth ['ɔrɔθ] *fn.* harag, düh(roham) (vö. *Q ursa*) (ld. még [rûth](#)) *PE*/17:183, *PE*/17:188 [(*PE*/17:)] *S* oroth < √RUTH; *S* oroth < √(U)RUP]

***ortha-** [ˈɔrθɑ] (*inf.* **ortho** [ˈɔrθɔ], *m.* *E/3* **orthant** [ˈɔrθant], *part.* **orthannen** [ˈɔrθan-nən]) *i.* (fel)emel (vö. *i orthannen* ‘emelt i’ = bizonyos diftongusok (*pl.* ‘ei’, ‘ui’, *stb.*) jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban, *awae orthannen* ‘emelt w’ = az adott *msh-t* v. *mgh-t* követő ‘w’ jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban, *edew orthannen* ‘emelt e’ = az ‘ae’ és ‘oe’ diftongusok jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban, *nau orthannen* ‘emelt n’ = az adott *msh-t* megelőző ‘n’ v. ‘m’ jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban, vmint *Q orta-*) (ld. még ***hal-**) *Etym/379, PE/22:30, PE/22:32* [(*Etym.*) *N* *ortho, orthant* < √ORO]

orthad [ˈɔrθad] *ger.* felemelkedés (→ az ***ortha-** igéből) (vö. *Narn e-Dant Gondolin ar Orthad en-Êl* ‘Gondolin bukásának és a Csillag felemelkedésének története’) *MR/373*

orthannen ld. ***ortha-**

orthant ld. ***ortha-**

***orthel-** [ˈɔrθɛl] (*inf.* **ortheli** [ˈɔrθɛli]) *i.* (be)fed, lefed, tetővel ellát (ld. még ***toba-**) *Etym/391* [(*Etym.*) *N* *ortheli* < √TEL]

ortheli ld. ***orthel-**

orthelian [ɔrˈθɛli.an] *fn.* mennyezet, ernyő, tető(zet) (ld. még **tobas**, ill. **rond I**) *Etym/391* [(*Etym.*) *N* *orthelian* < √TEL]

ortheri ld. ***orthor-**

ortho ld. ***ortha-**

orthor ld. ***orthor-**

***orthor-** [ˈɔrθɔr] (*inf.* **ortheri** [ˈɔrθɛri], *jel.* *E/3* **orthor** [ˈɔrθɔr]) *i.* legyőz, meghódít, hatalmába kerít, uralkodik *Etym/395* [(*Etym.*) *N* *ortheri, orthor* < **ortur-* < √TUR]

-os [ɔs] *k.* nagyító/fokozó képző (vö. **ⁿdaedelos**) (ld. még **-on II**, **-oth**) *PE/17:151*

os [ɔs] *esz.* jelentése valószínűleg ‘-tól/-től’, ‘-ról/-ről’, ‘-ból/-ből’ (vö. **os i #Veleglin** ‘?a Nagy Énekből’) (ld. még **o I**) *VT/50:5, VT/50:18-19*

os- [ɔs] *hsz. pref.* körül, köré (vö. ***osgar-**) *Etym/379* [(*Etym.*) *N* *os-* < √OS]

osgar ld. ***osgar-**

***osgar-** [ˈɔsgar] (*inf.* **esgeri** [ˈɛsgɛri], *jel.* *E/3* **osgar** [ˈɔsgar]) *i.* kivág, levág, eltávolít (ld.

még ***rista-**) *Etym/379* [(*Etym.*) *N* *osgar, esgeri* < √OS]

osp [ɔsp] *fn.* füst, kigőzölgés (vö. *Q usque*) *Etym/396* [(*Etym.*) *N* *osp* < **us(u)kwē* < √USUK]

os- ld. **ost**

ost [ɔst] (**os-** [ɔs], **oth-** [ɔθ]) *fn.* hozzáértéssel épült v. megerősített vár/erőd(ítmény); falal körülvett város (vö. **#othlonn**, **#othrad**, **#othronn**, ill. **Ost-in-Edhil** ‘A Tündék Városa’, **Os(t)giliath** ‘Csillagok Erődje’ = **Ostechain** ‘Újjáépített Város’, **Fornost Erain** ‘Királyok Északi Erődje’, **Narchost** ‘Maró Erőd’, **Carchost** ‘Agyar-erőd’, **Angrenost** ‘Vasudvard’, szsz. ‘vaserőd’, **Belegost** (= *Kh Gabilgathol*, *Q Túrosto*) ‘Nagyvárad’, vmint *Q osto*) (ld. még **barad I**, **garth**, **minas**, ill. **caras**, **#othronn**) *Etym/370, Etym/379, Silm/431, Silm/454, WJ/414, Letters/426, RC/232, PE/17:82* [(*Etym.*) *N* *ost* < √OS ▪ (*WJ.*) *S* *ost* < CE **ostō* < √SOTO]

-oth [ɔθ] *k.* nagyító/fokozó képző (vö. **deloth**, **faloth**, **goroth**, **nogoth**, ill. **Lammoth** ‘Nagy Visszhang’, **Carcharoth** ‘Vörös Pofa’, szsz. ‘?nagy vörös agyar’) (ld. még **-on II**, **-os**) *PE/17:45*

oth- **I** ld. **ost**

oth- **II** [ɔθ] *mn. pref.* rossz (általános értelemben) (vö. **othgarn**, **othgar**, vmint *Q us-*) *PE/17:151* [(*PE/17.*) *S* *oth-* < √UTHU]

othgared ld. **othgar**

othgar [ˈɔθgar] (**othgared** [ˈɔθgared]) *fn.* rosszat tevés, helytelen cselekvés (általános értelemben) (vö. *Q uscare, uxare*) *PE/17:151* [**oth-** **II** + ***car-/cared**; (*PE/17.*) *S* *othgar, othgared* < √UTHU]

othgarn [ˈɔθgarn] *fn.* rossz/helytelen tett/cselekedet (általános értelemben) (ld. még **oew**, **rhugar** ***úgarth**) *PE/17:151* [**oth-** **II** + ***carn II**; (*PE/17.*) *S* *othgarn* < √UTHU]

#othlonn [ˈɔθlɔnn] *fn.* kövezett út (ld. még ***gondrath**) *Etym/370* [**ost** + **lond**; (*Etym.*) *N* *othlond, othlon* < √LOD]

othol [ˈɔθɔl] *fn.* jövevény, idegen; vendég (vö. **Othramar** ‘?Idegen Otthon’) (ld. még **athal**, **edlon**, ill. **nathal**) *PE/17:141* [(*PE/17.*) *S* *othol* < oplō]

#othrad [ˈɔθrad] *fn.* utca (ld. még **rath**) *Etym/383* [**ost** + **râd**; (*Etym.*) *N* *ostrad* < √RAT]

othron ld. **#othronn**

#othronn ['ɔθrɔnn] (**othrond** ['ɔθrɔnd]) *fn.* föld alatt épült vár, erőd(ítmény) v. város (*melyet úgy ástak ki, és amely egy v. több nagyobb, boltíves csarnokot is tartalmazott*) (vö. **Nar(o)gothrond** (= *Kh Nar(u)-kuthûn, Nulukkhizdîn*) ‘Narogvár’, szsz. “a Narog föld-alatti erődje”, **Othrondir** ‘?Erőd-férfi’) (ld. még [barad I](#), [garth](#), [minas](#), [ost](#)) *Etym/379, Etym/384, WJ/414, VT/46:12* [[ost](#) + [rond I](#); (*Etym-VT/46:*) N othrond < √OS + √ROD]

othui ['ɔθuj] *szn.* hetedik (ld. még [ochui](#), [odothui](#)) *VT/42:10, VT/42:25* [(*VT/42:*) S othui < CE *otsōya]

ovor ['ɔvr̩] *mn.* bő(séges), gazdag *Etym/396* [(*Etym:*) N ofr (ovr), over < *ubrā < √UB]

***ovra-** ['ɔvrɑ] (*inf.* **ovro** ['ɔvrɔ]) *i.* bőven van, bővelkedik/gazdag (vmiben) *Etym/396* [(*Etym:*) N ovro < √UB]

ovras ['ɔvrɑs] *fn.* csomó, tömeg, rakás, halom *Etym/396* [[ovor](#) + [*-as I](#); (*Etym:*) N ovras < √UB]

ovro ld. [*ovra-](#)

Œ

†œryn **I** ld. [orn](#) **I**

†œrydbin ld. [orodben](#)

P

pâd I [pa:d] *fn.* kövezetlen út, ösvény (vö. [tharbad](#)) (ld. még [bâd](#), [*fû](#), [râd](#), ill. [imrad](#)) PE/17:34 [(PE/17:) S pâd < pat-]

pâd II [pa:d] *fn.* gázló, átkelő (ld. még [athrad](#), [*iach](#), [tharbad](#)) PE/17:34 [(PE/17:) S pâd < pata-]

pâd III [pa:d] *fn.* lépés PE/17:34

pad- [pad] *i.* lép(del), megy, jár, halad (vö. [aphad-](#), vmint Q [pata-](#)) (ld. még [*bad-](#), [*ban-](#), [*glenna-](#), [*gwae-](#), [*men-](#), [padra-](#)) PE/17:34

padra- ['padra] *i.* megy, jár, sétál, gyalogol (ld. még [*bad-](#), [*ban-](#), [*glenna-](#), [*gwae-](#), [*men-](#), [pad-](#)) PE/17:34

pae [pæ] *szn.* tíz (vö. T [pai\(n\)](#), Q [quean](#), [quain](#)) (ld. még [cae II](#), [caer I](#)) VT/42:25, VT/48:6 [(VT/42:) S pae < kwaya < √KWA]

***†paen** [pæɛn] *fn.* kistestű sirály, viharadár (ld. még [cuen](#), ill. [gwael](#), [maew](#), [mÿl](#)) VT/45:24 [(VT/45:) N †poen < ON †paine < *kwæne < √KWÆ]

paenui ['paenuj] *szn.* tizedik (vö. T [pai-anya](#), Q [quainea](#)) VT/42:25 [(VT/42:) S paenui < √KWA]

paeth [pæθ] *fn.* beszéd, nyelv (vö. [golodh-baeth](#), ill. [paeth e Ngolodhrim](#) 'a noldák nyelve' = quenya, vmint Q [pahta](#)) (ld. még [lam II](#)) PE/17:126 [(PE/17:) S paeth < √PAKAT]

#paich [pajx] *tsz.* ***pîch** [pi:x] *fn.* (gyümölcs)lé, szörp (vö. Q [pirya](#)) (ld. még [nîdh II](#), [saw I](#)) Etym/382 [(Etym:) N peich < √PIS]

#pain ld. [pân I](#)

***pain** ld. [*pân II](#)

palan- ['palan] *hsz. pref.* messze, messzire, távolra (→ Q-ból átvett szó) (vö. [*palan-dir-](#)) RGE0/64, PE/17:25

***palan-dir-** [ˌpalanˈdir] (*part.* **palan-diriel** [ˌpalanˈdiri.ɛʌ], **palan-diriel** [ˌpalanˈdiri.ɛʌ]) *i.* messzire tekint (vö. [na-chaered](#) [palan-diriel](#) 'a messzi távolba tekintve', [A Elbereth Gilthoniel o menel palan-diriel](#) 'Ó Elbereth, Gilthoniel, az égből messzire tekintő') LotR/II:1, LotR/IV:10, Letters/278-79, Letters/427, RGE0/64-65, PE/17:20-21, PE/17:25, PE/17:94 [[palan-](#) + [*tir-](#)]

palan-diriel ld. [*palan-dir-](#)

palan-díriel ld. [*palan-dir-](#)

palath ['palaθ] *fn.* felszín, felület Etym/380 [(Etym:) N palath < √PAL]

pân I [pa:n] *tsz.* **#pain** [pajɛn] *fn.* padló-deszka, palló (vö. [panas](#), vmint Q [pano](#)) Etym/380 [(Etym:) N pâɛn < ON pano < panui < *panō < √PAN]

***pân II** [pa:n] *tsz.* ***pain** [pajɛn] *mn.* összes, minden (vö. [ar e aníra ennas suilannad mhellyn ín phain](#) 'és ott üdvözölni kívánja minden barátját') (ld. még [il](#)) SD/128-31, VT/31:32

panas ['panas] *fn.* padló(zat) (ld. még [talaf](#)) Etym/380 [[pân I](#) + [*-as I](#); (Etym:) N panas < √PAN]

#pand [pand] *fn.* udvar (vö. [#cîrbann](#), vmint Q [panda](#)) Etym/380 [(Etym:) N pann < √PAD]

pann [panɛn] *mn.* széles (vö. Q [panta](#)) (ld. még [land II](#), [ûr II](#), ill. [iaun II](#)) Etym/380 [(Etym:) N pann < *patnā < √PAT]

***panna- I** ['panna] (*inf.* **panno** ['panno]) *i.* kiterjeszt, megnövel (vö. Q [panta-](#)) Etym/380 [(Etym:) N panno < *pantā < √PAT]

***panna- II** ['panna] (*inf.* **panno** ['panno]) *i.* feltölt, megtölt (ld. még [*pathra-](#)) Etym/366 [(Etym:) N panno < √KWAT]

panno ld. [*panna- I](#), [*panna- II](#)

pant [pant] *mn.* teljes, teli, egész (vö. [Panthael](#) 'Ép-bölcs' = Samu, [Araphant](#) '?Teljes Király', vmint Q [quanta](#)) Etym/366, SD/128-31, VT/31:31 [(Etym:) N pant < ON panta < √KWAT]

paran ['paran] *mn.* sima, csupasz (*gyakran a fátlan, kopár dombok jelzőjeként*) (vö. [Dol Baran](#) 'Csupasz Domb', vmint Q [parna](#)) (ld. még [rûdh](#)) RC/433, PE/17:86 [(PE/17:) S paran < √PAR]

parch I [parx] *mn.* száraz (vö. Q [parca](#)) Etym/380, VT/45:15 [(Etym-VT/45:) N parch < ON parkha < *parkā < √PÁRAK]

parch II [parx] *mn.* csupasz, meztelen (vö. Q [parca](#)) (ld. még [hell](#), [lanc I](#)) PE/17:86 [(PE/17:) S parch < √PAR]

parf [parv] *tsz.* **perf** [perv] *fn.* könyv (vö. T, Q [parma](#)) Etym/380, VT/46:8 [(Etym-VT/46:) N parf < perf < ON parma < *parmā < √PAR]

parth [parθ] *fn.* mező, füves terület, gyepterület, pázsit (ld. még [#pathu](#), [sâdh](#)) (vö. **Parth Galen** ‘Zöld Gyepterület’, **Parth Celebrant** ‘Celebrant Mezeje’) *Silm/447, UT/337-38, PM/330, RC/349*

***partha-** ['parθa] *i.* (el)rendez, összerak, összeállít (*Etym/380*) [(*Etym:*) (ON parthóbi < √PAR)]

path [paθ] *mn.* sima (vö. Q **pasta**) *Etym/380* [(*Etym:*) N path < ON pattha < *pathnā < √PATH]

***pathra-** ['paθra] (*inf.* **pathro** ['paθrɔ]) *i.* feltölt, megtölt (ld. még [*panna-](#) II) *Etym/366* [(*Etym:*) N pathro < √KWAT]

pathred ['paθrɛd] *fn.* tel(ítet)tség *Etym/366* [(*Etym:*) N pathred < √KWAT]

pathro ld. [*pathra-](#)

#pathu ['paθu] *fn.* sima/egyenletes felszínű terület, gyepterület, pázsit (ld. még [parth](#), [sâdh](#)) *Etym/380* [(*Etym:*) N pathw < ON pathwa < *pathmā < √PATH]

paur [paur] (-**bor** [bɔr]) *fn.* ököl, szorosan összezárt kéz (*pl.* *vmilyen eszköz v. szerzőszám használatakor*) (vö. [tegilbor](#), ill. **Angbor** ‘?Vas-ököl’, **Araphor** ‘?Királyi Ököl’, **Ithilbor** ‘?Hold-ököl’, **Celebrimbor** (= T **Telperimpar**, Q **T(y)elp(er)inquar** ‘Ezüstkezü’, szsz. ‘ezüstököl’, vmint T **pár**, Q **quár(e)**) (ld. még [cam](#), [dond](#), [drambor](#), [mâb](#), [†maw](#) II, [paur](#)) *Etym/366, Silm/447, PM/179, PM/318, VT/45:24, VT/47:8, PE/17:42* [(*Etym-VT/45:*) N paur, -bor < ON pōre < √KWAR ▪ (PM:) S paur < *kwāra < √KWAR ▪ (VT/47:) S paur < *kwāra < √KWAR ▪ (PE/17:) S paur < kwārē < √KWAR]

paw [pau] *fn.* betegség (vö. Q **quáme**) (ld. még [cael](#), [#lhiw](#)) *Etym/366* [(*Etym:*) N paw < √KWAM]

***pêd** ld. [ped-](#)

ped- [pɛd] (*imp.* **pedo** ['pɛdɔ], *jel.* E/3 ***pêd** [pɛ:d], ?*m.* E/3 ***pent** [pɛnt]) *i.* szól, beszél, mond (vö. [dirbedui](#), [gorbedui](#), [úbedui](#), ill. **guren bêd enni** ‘a szívem azt súgja’, szsz. ‘[a] szívem [azt] mondja nekem’, **pedo mellon a minno** ‘mondd jóbarát, és lépj be’, **pedo beth mellon** ‘mondd a barát szót’, **Arphent Rían Tuorna: man agorech?** ‘?És azt mondta Rían Tuornak: mit tetünk?’, vmint Q **quet-**) (ld. még [carfa-](#)) *LotR/II:4, Silm/455, Letters/424, VT/44:26,*

VT/41:11, VT/50:5, VT/50:20-21, PE/17:18, PE/17:40

#pedh- [pɛð] *i.* lejt(ősödik), ereszkedik, dől, esik (ld. még [*#adlanna-](#)) *PE/17:173* [(*PE/17:*) S ped- < √PED]

pedo ld. [ped-](#)

pedweg ['pɛdwɛg] *mn.* beszédes, bőbeszédű *PE/17:144* [[ped-](#) + [-weg](#)]

pêg [pɛ:g] *fn.* pont (vö. **peg eriol** ‘egy(etlen) pont’ = *bizonyos mgh-k* (*pl.* ‘i’), *a mutációt szenvedett msh-k, stb. jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban*, **peg dadol** ‘kettős/dupla pont’ = *bizonyos diftongusok* (*pl.* ‘ei’, ‘ui’, *stb.*) *jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban*) *Etym/382, PE/22:31, PE/22:33, PE/22:36* [(*Etym:*) N peg < ON pika < √PIK]

pêl [pɛ:ɫ] *tsz.* **pele** ['pɛli] *fn.* elkerített/körülzárt terület (vö. [gobel](#), ill. **Pelargir** ‘A Királyi Hajók Kikötője’, szsz. ‘a királyi hajók elkerített területe’, **Calembel** ‘?Zöld Udvar’) (ld. még [haedh](#), [pelennor](#), ill. [cerin](#)) *Etym/380, VT/46:8, (PE/21:71)* [(*Etym-VT/46:*) N pêl *tsz.* pele < ON pele *tsz.* peles, peleh < √PEL(ES) ▪ (PE/21:) (CE peles)]

***pel-** [pɛl] *i.* elhervad, elfonnyad, elhalványul, megfakul (vö. Q ***quel-**) (ld. [*peleth](#)) (ld. még [thinna-](#))

pelennor ['pɛlɛnnɔr] *fn.* elkerített/körülzárt terület (vö. a **Pelennor** földrajzi névvel) (ld. még [haedh](#), [pêl](#), ill. [cerin](#)) *LotR/Index, Silm/454, RC/512, PE/17:65, PE/17:95* [(*PE/17:*) S pelennor < √PEL]

***peleth** ['pɛlɛθ] *fn.* hervadás, fonnyadás, (el)halványulás, (meg)fakulás (ld. [Narbeleth](#)) (ld. még [*pelin](#))

pele ld. [pêl](#)

***pelia-** ['pɛli.ɑ] (*inf.* **pelio** ['pɛli.ɔ]) *i.* kinyit, kitár, széttár, kinyújt, kiterjeszt (vö. Q **palya-**) *Etym/380* [(*Etym:*) N pelio < √PAL]

***pelin** ['pɛlin] *fn.* hervadás, fonnyadás, (el)halványulás, (meg)fakulás (ld. [lasbelin](#)) (ld. még [*peleth](#))

pelio ld. [*pelia-](#)

pelthaes ['pɛɫθaɛs] (**pelthes** ['pɛɫθɛs]) *fn.* forgó, csukló (vö. Q **peltas**) *Etym/380, Etym/389-90, VT/46:17* [(*Etym-VT/46:*) N pelthaes (pelthes) < ON pelthaksa < *peltakse < √PEL + √TAK]

pelthes ld. [pelthaes](#)

pen I [pɛn] (**pen-**) *esz., hsz. pref. kívül, nélkül, híján, -t(a)lan/-t(e)len* (vö. [penadar](#), [pen-bed](#), [pen-nod](#), [†pen-noëdiad](#)) (ld. még [al- I](#), [ar- II](#)) (WJ/375), PE/17:34, PE/17:144-45, PE/17:167, PE/17:173 [(WJ:) (√PEN) ▪ (PE/17:) pen- (ben) < √PENE; S pen < √PEN]

pen II [pɛn] (**-ben** [bɛn], **-phen** [fɛn]) *nm. valaki (= vmely személy)* (vö. [arben](#), [ar-phen](#), [calben](#), [calemben](#), [morben](#), [orodben](#), [pengolodh](#), [rochben](#), vmint T **pen**, **-pen**, Q **quén**, **-quen**) WJ/360-62, WJ/375-77 [(WJ:) S pen (ben), -ben, -phen < CE *kwēn (-kwen) *tsz.* *kweni < PQ *kwene < √KWEN(E)]

pen- I ld. [pen I](#)

pen- II ld. [†penn I](#)

***pen- III** [pɛn] (*jel. T/1* **penim** ['pɛnim]) *i. nincs (vkinek vmije)* (vö. **penim vast** ‘nincs kenyérünk’, vmint Q **pen-**) PE/17:144, PE/17:173 [(PE/17:) S penim < √PENE; S *pen- < √PEN]

penadar ['pɛnadar] (**pen-adar** [ˌpɛnˈadar]) *mn. apátlan* (vö. **Iarwain Ben-adar** ‘Legvénebb Apát-lan’ = Bombadil) LotR/II:2, PE/17:34, PE/17:144, PE/17:167, PE/17:173 [[pen- I](#) + [adar](#)]

pen-adar ld. [penadar](#)

pen-bed [ˌpɛnˈbɛd] *mn. nem kiejthető/ki-mondható* PE/17:145 [[pen- I](#) + [ped-](#)]

pend [pɛnd] (**penn** [pɛnn]) *tsz. *pind [pind] (**pinn** [pinn]) *gyn. pennath* ['pɛnnəθ] **1. fn.** lejtő, ereszkedő (vö. **Pen-Arduin** ‘A Királyi Folyó Ereszkedése’, vmint Q **pende**) (ld. még [talad](#)) Etym/380, RC/525, PE/17:24 **2. mn.** meredeken lejtős(ödő)/ereszkedő (vö. Q **penda**) (ld. még [#adlant](#), [#adlod](#), [dad-benn](#), [tlaud](#)) (WJ/375), PE/17:24, PE/17:173 [(Etym:) N pend, penn < √PEN, √PÉNED ▪ (WJ:) (*pendā < √PED) ▪ (PE/17:) S pend, penn < *pendā < √PED]*

pendrad ['pɛndrad] *fn. feljáró, lépcső* (ld. még [*dim II](#), [pendrath](#)) Etym/380 [[pend](#) + [râd](#); (Etym:) N pendrad < √PEN, √PÉNED]

pendrath ['pɛndraθ] *fn. feljáró, lépcső* (ld. még [*dim II](#), [pendrad](#)) Etym/380 [[pend](#) + [rath](#); (Etym:) N pendrath < √PEN, √PÉNED]

†penedh ['pɛnɛð] *tsz. penidh* ['pɛnið] *fn. tünde* (→ elavult, régies szó, mely csupán személynevekben, ill. néhány nemzetség-

névben maradt fenn) (vö. [morbenedh](#), vmint Q **quende**) (ld. még [edhel](#), [†eledh](#), [†elen](#), [†penn I](#)) Etym/366, PE/17:140-41 [(Etym:) N penedh *tsz.* penidh < *kwenedē < √KWEN(ED) ▪ (PE/17:) S penedh < kwenedē < √KWEN]

penedhrim [pɛˈnɛðrim] *fn., gyn. tündék, a tündék népe* (ld. még [edhelrim](#), [eledhrim](#)) Etym/366 [[†penedh](#) + [rim I](#); (Etym:) N penedhrim < √KWEN(ED)]

peng [pɛŋ] *fn. íj* (vö. Q **quinga**) (ld. még [cû](#)) Etym/366 [(Etym:) N peng < *kwingā < √KWIG]

pengolodh ['pɛŋgɔlɔð] *fn. bölcs, tudós, tanítómester (szsz. “bölcs személy”)* (*titulusként v. névként is használva*) (vö. a **Pengolodh** (= Q **Quendingoldo**) személynévvel) (ld. még ["golodh](#)) PE/17:139-40 [[pen II](#) + ["golodh](#)]

***penia-** ['pɛni.a] (*inf. penio* ['pɛni.ɔ]) *i. megerősít, odaerősít, rögzít, összeilleszt, összerak* (vö. Q **panya-**) (ld. még [*taetha-](#)) Etym/380 [(Etym:) N penio < √PAN]

penidh ld. [†penedh](#)

penim ld. [*pen- III](#)

penio ld. [*penia-](#)

†penn I [pɛnn] (**pen-** [pɛn], **-ben** [bɛn]) *tsz. pinn* [pinn] *fn. tünde* (→ elavult, régies szó, mely csupán személynevekben, ill. néhány nemzetségnévben maradt fenn **pen-** v. **-ben** formában) (vö. [calben](#), [calemben](#), [morben](#), vmint Q **quende**) (ld. még [edhel](#), [†eledh](#), [†elen](#), [†penedh](#)) PE/17:141, PE/22:67 [(PE/17:) S penn, pen-, -ben < kwe-nedē ▪ (PE/22:) N penn *tsz.* pinn, i-phinn]

penn II ld. [pend](#)

penna ld. [penna-](#)

penna- ['pɛnna] (E/3. **penna**) *i. lejön, le-ereszkedik (lejtőn, domboldalról, stb.), leszáll, alászáll* (vö. **sili(e)vren penna míriel o menel aglar elenath** ‘tündöklő ékköként hull alá a mennyei csillagsereg kristályos ragyogása’, vmint Q **penda-**) (ld. még [!n-duia-](#)) LotR/II:1, LotR/VI:9, RGEO/64, PE/17:20-21, PE/17:24, PE/17:173 [(PE/17:) S penna- < √PED]

pennas ['pɛnnas] *fn. történet, história* (vö. **Pennas Silevril** (= Q **Quenta Silmarillion**) ‘A szilmarilok története’, **Pennas na**

#**Ngelydh** ‘A noldák története’) (ld. még [gobennas](#), ill. [narn](#), [pent I](#)) *Etym/366, LR/202, MR/200, WJ/192, WJ/206, PE/22:41* [[pent I](#) + [*-as I](#); (*Etym.*:) N pennas < √KWET, √PET]

pennath ld. [pend](#)

#**penninor** ['penninor] *fn.* az év utolsó napja *Etym/400* [[pant](#) + [in II](#) + [aur](#); (*Etym.*:) N penninar < √KWAT + √YEN]

***pen-nediad** [ˌpɛnˈnɛdi.ɑd] (†**pen-nœdiad** [ˌpɛnˈnœdi.ɑd]) *mn.* megszámlálhatatlan (ld. még [arnediad](#), [aronoded](#)) *PE/17:145* [[pen- I](#) + *nediad (*†nœdiad)]

pen-nod [ˌpɛnˈnɔd] *mn.* nem megszámlálható *PE/17:145* [[pen- I](#) + *nod-]

†**pen-nœdiad** ld. [*pen-nediad](#)

pent I [pɛnt] *fn.* mese, elbeszélés, történet (vö. Q **quenta**) (ld. még [narn](#), ill. [gobennas](#), [pennas](#)) *Etym/366* [(*Etym.*:) N pent < *kwentā < √KWET, √PET]

***pent II** ld. [ped-](#)

***per-** [pɛr] *mn. pref.* fél- (ld. [peredhel](#), [perian](#), ill. **Perhael** ‘Fél-bölcs’ = Samu)

peredhel [ˈpɛrɛðɛl] *tsz.* **peredhil** [ˈpɛrɛðil] *fn.* féltünde (ld. még [peringol](#)) *LotR/A, Silm/416, Silm/449, PM/256, PM/348* [[*per-](#) + [edhel](#)]

peredhil ld. [peredhel](#)

perf ld. [parf](#)

!**peria-** [ˈpɛri.ɑ] *i.* kettéoszt, félbevág megfelez (ld. Q **perya-**) [√PER]

perian [ˈpɛri.ɑn] *tsz.* **periain** [ˈpɛri.ɑjn] *gyn.* **periannath** [pɛriˈannaθ] *fn.* hobbit, félszerzet (vö. **Ernil i Pheriannath** ‘A Félszerzetek Fejedelme’, **Cuio i Pheriain anann!** ‘Sokáig éljenek a Félszerzetek!’, **Aglar ’ni Pheriannath!** ‘Dicsőség a Félszerzeteknek!’) *LotR/V:8, LotR/VI:4, LotR/E-F, Silm/431, UT/372, RGEO/67, Letters/427, Letters/448(308), PE/17:66, PE/17:96, PE/17:100, PE/17:102* [[*per-](#) + *-ian]

periain ld. [perian](#)

periannath ld. [perian](#)

perin [ˈpɛrin] *mn.* fél (vö. Q **perina**) *Etym/380* [(*Etym.*:) N perin < √PER]

peringol [pɛˈriŋɡɔl] *fn.* féltünde, félnolda (ld. még [peredhel](#)) *Etym/380* [[perin](#) + gol(odh); (*Etym.*:) N peringol < √PER]

!**pess** [pɛss] *fn.* toll (ld. Q **quesse**)

***pessa-** [ˈpɛssɑ] (*inf.* **pesso** [ˈpɛssɔ]) *i.* érint, hat, (ki)hatással van (vmire/vkire), befo-lyásol (ld. még [*presta-](#)) *VT/46:8* [(VT/46:) N pesso < ON persōs < √PERES]

pesseg [ˈpɛssɛɡ] *fn.* párna (vö. Q **quesset**) (ld. még [#nedhu](#)) *Etym/366* [(*Etym.*:) N pesseg < √KWES]

pesso ld. [*pessa-](#)

peth [pɛθ] (-**beth** [bɛθ]) *fn.* szó (vö. [albeth](#), [athrabeth](#), [daebeth](#), [#dambeth](#), [!gobeth](#), [pethron](#), ill. **Fennas nogothrim**, **lasto beth lammen!** ‘Törpök kapuja, hallgass nyel-vem szavára!’), **pedo beth mellon** ‘mondd a barát szót’, **agarfant beth** ‘szót szolt’, **Malbeth** ‘?Aranyszó’, vmint Q **quetta**) *Etym/366, LotR/II:4, Silm/455, RS/463, PM/395, VT/44:26, PE/17:45-46, PE/17:126* [(*Etym.*:) N peth < *kwetta < √KWET, √PET ▪ (*PE/17:*) S peth < √QUET]

pethron [ˈpɛθrɔn] **I.** *fn.* elbeszélő, mesélő (vö. Q **quentaro**) *Etym/366, VT/45:25* **II.** *fn.* versmondó, vándorénekes *PE/18:50, PE/18:100* [[peth](#) + [*-ron III](#); (*Etym-VT/45:*) N pethron < *kwentrō < √KWET, √PET ▪ (*PE/18:*) N pethron < ON pentro < kwentrō < √KWET]

!**pi** [pi] *ksz.* ha (ld. Q **qui**) (ld. még [lae II](#), [!ci](#))

***pīch** ld. [#paich](#)

!**pīga-** [ˈpiɾɑ] *i.* csökken, gyengül, kisebbedik (ld. Q **pīca-**)

pigen [ˈpiɾɛn] *mn.* (nagyon) kicsi, apró, piciny, parányi (ld. még [cidinn](#), [cinnog](#), [mīw](#), [niben](#), [*pīn](#), [tithen](#)) *Etym/382* [(*Etym.*:) N pigen < ON pikina < √PIK]

#**pīhen** [ˈpihɛn] *mn.* zamatos, lédús, bő ned-vű *Etym/382* [(*Etym.*:) N pichen < √PIS]

!**pilinn** [ˈpilinn] *fn.* nyílvessző (ld. Q **pilin**)

***pīn** [pi:n] *mn.* kicsi (ld. **Cûl Bîn** ‘Kis Te-her’) (ld. még [cidinn](#), [cinnog](#), [mīw](#), [niben](#), [pigen](#), [tithen](#)) *RC/536*

pind I [pind] (**pinn** [pinn]) *gyn.* **pinnath** [ˈpinnaθ] **1.** *fn.* gerinc, tarék (*hegyé*) (ld. még [achad](#)) **2.** *fn., tág.* hosszan elnyúló, alacsony hegy élesen kirajzolódó gerinccel (vö. **Pinnath Gelin** ‘Zöld Gerincek’, vmint Q **quín(e)**) *LotR/Index, Silm/447, RC/525, PE/17:24, PE/17:97, PE/17:173* [(*PE/17:*) S pind, pinn < √KWIN; S †pinn < kwinde]

***pind II** ld. [pend](#)

pinn **I** ld. [pind](#)

pinn **II** ld. [pend](#)

pirin ['pirin] *fn.* egyfajta virág, amely a fényviszonyok megváltozásra nyitja és zárja szirmait (vö. Q **pirinde**, **pirine**) *PE/17:146* [(*PE/17:*) S pirin < √PIRI]

plad [plad] *fn.* tenyér, marok (vö. T **plata**, Q **palta**) (ld. még [#camlann](#), [#talf](#) **I**) *VT/47:8-9* [(*VT/47:*) S plad < CE palatā < √PAL]

plada- ['plada] *i.* (meg)érint, (ki)tapint, végigsimít (*kézzel*) (vö. T, Q **palta-**) (ld. még [!apha-](#), [*matha-](#)) *VT/47:9* [(*VT/47:*) S plada- < *pal'tā- < √PAL]

***po** ld. [bo](#)

pôd [pɔ:d] *tsz.* **pýd** [py:d] *fn.* mancs, láb (*állaté*) *Etym/382* [(*Etym:*) N pôd *tsz.* pýd < ON poto *tsz.* poti < √POTŌ]

!pol- [pɔl-] *i.* képes (vmire), hatalmában/módjában van megtenni (vmit) (ld. Q **pol-**) (ld. még [*gar-](#))

!poll [poll] *fn.* kos (*PE/21:82*) [(*PE/21:*) (CE pollō)]

!porog ['pɔrɔg] (**!prôg** [prɔ:g]) *fn.* szárnyas, baromfi; tyúk (ld. még [!hýl](#)) (*PE/21:82*) [(*PE/21:*) (CE poroki 'szárnyas, baromfi', porokē 'tyúk')]

post [pɔst] *fn.* szünet(elés), megállás, pihenés, pihenő (vö. Q **pusta**) (ld. még [daur](#) **I**) *Etym/382* [(*Etym:*) N post < √PUS]

***presta-** ['prestə] (*inf.* **presto** ['prestɔ]) *i.* érint, hat, (ki)hatással van (vmire/vkire), befolyásol, (meg)zavar, háborgat (ld. még [*pessa-](#), ill. [trasta-](#)) *Etym/380* [(*Etym:*) N presto < √PERES]

prestannen [prɛs'tannɛn] *part.* umlautolt (*magánhangzó*) (szsz. "megváltoztatott") (→ a [*presta-](#) igéből) *Etym/380* [(*Etym:*) N prestannen < √PERES]

prestanneth [prɛs'tannɛθ] *fn.* magánhangzó-változás, umlaut *Etym/380* [(*Etym:*) N prestanneth < √PERES]

presto ld. [*presta-](#)

!prôg ld. [!porog](#)

***puia-** ['puj.ə] (*inf.* **puio** ['puj.ɔ]) *i.* köp (vö. Q **piuta**) *Etym/382* [(*Etym:*) N puio < ON puióbe < √PIW]

puig [pujg] *mn.* tiszta, rendes, csinos, takaros (vö. Q **poica**) *Etym/382* [(*Etym:*) N puig < *poikā < √POY]

puio ld. [*puia-](#)

pýd ld. [pôd](#)

PH

-phen ld. [pen](#) II

R

-r [r] *r.* -nak/-nek; -ják, -ik (= *T/3-as igei személyrag*) (vö. [agorer](#), [*dannar](#), ill. [cerir](#) (= Q [carir](#)) ‘csinálnak’ v. ‘csinálják’, [galar](#) (= Q [alar](#)) ‘nőnek’, [*gynd dannar](#) ‘kövek hullnak’, *i* #’[linn hen agorer Edain #vi Velerian, ach hî in Ellath îr ed epholar](#) ‘?ezt az éneket az emberek alkották Belegriandban, de most [már] csak a tündék emlékeznek rá’) *PE/17:132*

***rach** [rax] *tsz.* ***raich** [rajx] *fn.* szekér (ld. *Imrath Gondraich* ‘Kőszekér-völgy’, *szsz.* “kőszekerek völgye” *UT/601*) (ld. még [rasg II](#))

râd [rɑd] *fn.* ösvény, gyalogút (vö. [!duidh-rad](#)) (ld. még [bâd](#), [*fû](#), [pâd I](#), ill. [imrad](#)) *Etym/383* [(*Etym.*) N *râd* < **ratā* < √*RAT*]

***rada-** ['rada] (*inf.* **rado** ['rado]) *i.* utat tör/csinál, utat talál *Etym/383* [(*Etym.*) N *rado* < √*RAT*]

rado ld. [*rada-](#)

raeda- ['raeda] *i.* hálóval megfog/elkap (vö. Q [raitā-](#)) *VT/42:12* [(*VT/42:*) S *raeda-* < √*RAY*]

rae [rae] *fn.* háló (vö. [cathrae](#)) (ld. még [gwî](#), [raef](#), [raew II](#), ill. [rem I](#)) *PE/22:159* [(*PE/22:*) S *rae* < *raiya* < √*RAY*]

raef [raev] *fn.* háló (vö. Q [raima](#)) (ld. még [gwî](#), [rae](#), [raew II](#), ill. [rem I](#)) *VT/42:12*, *PE/22:159* [(*VT/42:*) S *raef* < √*RAY* ▪ (*PE/22:*) S *raef* < √*RAY*]

#raeg [raeg] *mn.* rossz, hibás (vö. Q [raica](#)) *Etym/382* [(*Etym.*) N *rhoeg* < √*RÁYAK*]

#raen I [raen] *mn.* hajlott, görbült, görbe *Etym/382* [(*Etym.*) N *rhaen* < ON *ragna* < **ragnā* < √*RAG*]

raen II [raen] *mn.* (be)hálózott, összefont, hálóba ejtett (vö. [Gilraen](#) ‘Csillagháló’, *szsz.* “hálóba ejtett csillagok”, vmint Q [raina](#)) (ld. még [remmen](#)) *VT/42:11-12*, *PE/22:159* [(*VT/42:*) S *raen* < √*RAY* ▪ (*PE/22:*) S *Gilraen* < √*RAY*]

raen III [raen] *mn.* mosolygós(s), bájos/kedves arcú (vö. [Gilraen](#) ‘Mosolygó Csillag’, vmint Q [raina](#)) *PE/17:182* [(*PE/17:*) S *raen* < √*RAYA*]

raitho- ld. [#ritha-](#) **II**

#raew I [raew] *fn.* öl (= 1,83 m) (vö. Q [rangwe](#)) *Etym/382* [(*Etym.*) N *rhaew* < ON *ragme* < **rakmē* < √*RAK*]

raew II [raew] *fn.* háló (vö. Q [raiwe](#)) (ld. még [gwî](#), [rae](#), [raef](#), ill. [rem I](#)) *VT/42:12* [(*VT/42:*) S *raew* < √*RAY*]

rafn [rafn] *fn.* bármilyen oldalirányban kinyúló csúcsos alakzat (*pl.* *szarv*, *szárny*, *stb.*) *Etym/382* [(*Etym.*) N *rhafn* < **rāmna* < √*RAM*]

!rag- [rag] *i.* (össze)tör(ik) (ld. Q [*rac-](#))

***raich** ld. [*rach](#)

#rain I [rain] *fn.* határ, mezsgye, perem, szél (*úté*, *erdőé*, *városé*, *stb.*) (vö. Q [réna](#)) (ld. még [#edrain](#), ill. [gland](#), [*taeg](#)) *Etym/383* [(*Etym.*) N *rhein*, *rhain* < √*REG*]

rain II [rain] (**rein** [rejn]) *fn.* vándorlás, kóborlás (vö. [Gilrain](#) ‘?Csillagvándor’, vmint Q [ranya](#)) *UT/313*, *VT/42:13* [(*VT/42:*) S *rein*, *rain* < √*RAN*]

#rain III [rain] *mn.* szabad, kötetlen (vö. Q [\(a\)ranya](#)) *VT/46:10* [(*VT/46:*) N *rha(e)in* < **(a)raniā* < √*RAN*]

#rainc ld. [#ranc](#)

rais ld. [rass](#)

ram [ram] *fn.* fal (vö. [Ramdal](#) ‘Falvég’, [Andram](#) ‘Hosszú Fal’, vmint Q [ramba](#)) *Etym/382*, *Silm/455*, *VT/46:10* [(*Etym-VT/46:*) N *rhamb*, *ram* < **rambā* < √*RAB*²]

rammas ['ramas] *fn.* nagy fal (vö. [Rammas Echor](#) ‘A Külső Gyűrű Nagy Fala’) *LotR/Index*, *Silm/449*, *Silm/455*, *RC/512*, *PE/17:100*

#ranc [raŋk] *tsz.* **#rainc** [rajŋk] *fn.* kar (vö. Q [ranco](#)) *Etym/382* [(*Etym.*) N *rhanc* *tsz.* †*rhengy*, *rhenc* < ON *ranko* *tsz.* *rankui* < **ranku* < √*RAK*]

randir ld. [randír](#)

randír ['randir] (**randir** ['randir]) *fn.* vándor, zárandok (vö. [Mithrandir](#) ‘Szürke Zárandok’ = Gandalf, [Aerandir](#) ‘?Tengerjáró’) *Etym/383*, *VT/42:13*, *PE/17:60* [(*Etym.*) N *rhandir* < √*RAN* ▪ (*PE/17:*) S *randir* < √*RANA* + †⁽ⁿ⁾*dīr I*]

rant [rant] **1.** *fn.* ér (vö. [Adurant](#) ‘Kettős-ér’, [Celebrant](#) (= Kh [Kibil-nâla](#)) ‘Ezüstér’) **2.** *fn.* meder, ágy (*folyóé*), csatorna (ld. még [!duidhrad](#), [rath](#)) *Etym/383*, *Silm/455*, *TI/175*, *PE/17:37* [(*Etym.*) N *rant* < √*RAT*]

***raph** [raf] *fn.* kötél (ld. **Borondir Udal-raph** ‘Kengyel nélküli Borondir’ *UT/406*)

ras ld. **rast**

#**rasg I** [rasg] *fn.* szarv (*főként vmilyen állaté, de az ilyen alakú hegycsúcsokra is vonatkozhat*) (vö. Q **rasco**) (ld. még **rass**, **tarag**, ill. **#aegas**, **egnas**, **nimras**, **taen I**) *Etym/383* [(*Etym:*) N rhasg < √RAS]

rasg II [rasg] *fn.* vontató, v. bármilyen nagyobb, lapos, kerek v. görgős szállítóeszköz kövek v. más nehéz anyag szállításához, vontatásához (vö. **Nan Gondresgion** (= Q **Nand’ Ondoluncava, Ondoluncanan(do)**) ‘Kőszekér-völgy’, vmint Q **raxa**) (ld. még ***rach**) *PE/17:28*

rass [rass] *tsz.* **rais** [rajs] *fn.* szarv (*főként vmilyen állaté, de az ilyen alakú hegycsúcsokra is vonatkozhat*) (vö. **Caradhras** (= Kh **Barazinbar**) ‘Vörös Szarv’, **Methedras** ‘Végző Csúcs’, **Ered (Eryd) Nimrais** ‘Fehér Hegység’, *szsz.* “fehér/havas csúcsú hegyek”, **Rasmund** ‘Szarvasbika’, **Ras-Arphain** (= Q **Arfanyarasse**) ‘Fő Fehér Csúcs’, vmint Q **rasse**) (ld. még **#rasg I**, **tarag**, ill. **#aegas**, **egnas**, **nimras**, **taen I**) *Etym/383*, *LotR/E*, *Silm/447*, *Silm/455*, *TI/174*, *VT/46:10*, *PE/17:36* [(*Etym-VT/46:*) N rhas < √RAS]

rast [rast] (**ras** [ras]) *fn.* part(fok) (vö. **Ras Mewrim** ‘?Sirálypart’, *szsz.* “?sirályok partja”, **Ras Morthil** ‘?Feketehegy-part’ = **Andras(t)** ‘Hosszú Fok’, **Nevrast** ‘Innenső Part’, **Haerast** ‘Messzi Part’) (ld. még **^mbund**, ***cast**) *WJ/190*

rath [raθ] **I.** *fn.* meder, ágy (*folyóé*), csatorna (vö. **Rathlóriel** (= **Rathmallen**) ‘Aranymeder’) (ld. még **lduidhrad**, **rant**) *Etym/383* **II.** *fn.* utca, út (*városban*) (vö. **im-rath**, ill. **Rath Dínen** ‘Csendes Utca’, **Rath Celerdain** ‘Lámpamívesek Utcája’, **And-rath** ‘Hosszú Kapaszkodó’, *szsz.* “hosszú út”) (ld. még **#othrad**) *LotR/Index*, *Silm/448*, *Silm/455*, *UT/330*, *RC/523*, *RC/551*, *PE/17:96*, *PE/17:98* [(*Etym:*) N rath < ON rattha < *rattā < √RAT]

rau- ld. **ro-**

#**raud I** [raud] (**-rod** [rød]) *fn.* fém, érc (vö. **Damrod** (= Q **Nambarauto**) ‘Fémkalapáló’, **Rodeol** ‘Eol Fémje’, vmint Q **rauta**)

(ld. még **tinc**) *Etym/383* [(*Etym:*) N rhaud < ON rauta < √RAUTĀ]

raud II [raud] (**rod-**, **-rod** [rød]) *mn.* nemes, előkelő, kiváló, kiemelkedő, nagyszerű, fenséges, magasztos, fennkölt (vö. **ro-del**, **rodon**, **rodwen**, ill. **Finrod** (= Q **Findarató**) ‘Nemes Haj’, **Angrod** (= Q **Angarató**) ‘Nemes Vas’, **Thinrod** ‘Nemes Szürke[-tünde]’, **Amrod** (= Q **Ambar(á)to**) ‘Nemesfő’, **Rodnor** (= Q **Artanáro**) ‘?Nemes Tűz’) (ld. még **arod**, **brand**, ill. **hall I**, **orchal**, **taer II**, **taur III**) *PE/17:49*, *PE/17:118*, *PE/17:135*, *PE/17:147*, *PE/17:186* [(*PE/17:*) S raud < (a)rātā < √ARA, √RĀ; S raud < rāta < √RAT; S raud < √AR, √ARI, √ARA/RĀ, √ARAT/ARAN]

#**raudh** [rauð] *mn.* üreges, lyuka(cso)s (ld. még **coll II**, **naw II**) *Etym/384* [(*Etym:*) N rhaudh < ON rauda < √ROD]

raug [raug] (**-rog** [rɔg]) *fn.* hatalmas, rossz-akaratu és borzalmas teremtmény; démon (vö. **balrog**, vmint Q **rauco**, **rauca**) (ld. még **graug**) *Etym/384*, *Silm/455*, *WJ/389-90*, *WJ/415*, *PE/17:48* [(*Etym:*) N rhaug < √RUK ▪ (*WJ:*) S raug < √RUKU ▪ (*PE/17:*) S raug < √RUK]

#**raun**, **#Raun** [raun] (**-ron** [rɔn]) **1.** *mn.* kóbor, vándor(ló) (vö. Q ***ránea**) **2.** *fn.* Hold (*szsz.* “a Vándor(ló)”) (vö. **#cúron**, **cýron**, vmint Q **Rána**) (ld. még **Elfaron**, **†Ithil**) **3.** *fn.* hónap (vö. **Girithron**, **Gwae-ron**, **Lothron**) *Etym/383* [(*Etym:*) N rhaun < √RAN; N Rhān < *Ranā < √RAN]

ravaed [ˈravaed] *mn.* ügyes, gyakorlott, képzett (vmiben) (vö. Q **arimaite**) (ld. még **maed II**, **maen I**) *PE/17:162* [(*PE/17*) S ravaed < √MAG]

#**raw I** [rau] *fn.* part (*főként folyóé*) (vö. Q **ráva**) (ld. még **duirro**) *Etym/382*, *VT/46:10* [(*Etym-VT/46:*) N rhaw < √RAB²]

#**raw II** [rau] *tsz.* **#roe** [rɔe] *fn.* oroszlán (vö. Q **rá**) *Etym/383*, *VT/46:11* [(*Etym-VT/46:*) N rhaw *tsz.* rhui < ON rō *tsz.* rōwi < *rāu < √RAW]

***raw III** [rau] *fn.* zúgás, bömbölés, morajlás (*tengeré, vízesésé, stb.*) (ld. **Rauros** (= Q **Raurosse**) ‘Zúgó Permet’ *RC/327*)

raw IV [rau] (**rov-** [rɔv]) *fn.* szárny (vö. Q **ráma**) (ld. még **roval**) (*Etym/382*), *PE/17:63* [(*Etym:*) (*rāmā < √RAM)]

***rechbin** ld. **rochben**

-red ld. [rhaed](#)

***#redh-** [rɛð] (*inf.* **#redhi** ['rɛðɪ]) *i.* (el)vet (magot, stb.), bevet (földet) *Etym/383* [(*Etym.*) N rhedhi < √RED]

#redhi ld. [*#redh-](#)

***rêg** [rɛ:g] *fn.* magyar (ld. **Region** ‘?Magyalföld’ *Silm/432, Silm/449*) (ld. még [ereg](#)) (*Etym/356*) [(*Etym.*) (Dor. regin, region < √ERÉK)]

rein ld. [rain II](#)

!reitha- ['rɛjθa] *i.* megment (vkít), segítségére siet (vkinek) (ld. Q ***rehta-**) (ld. még [eitha- II](#), [natha-](#))

rem I [rɛm] *fn.* háló (*halászatra, madár-fogásra, stb.*) (vö. **Remmirath** ‘Behálózott Csillagok’, szsz. “hálóba ejtett ékkövek” = Plejádok, vmint Q **rembe**) (ld. még [gwî](#), [rae](#), [raef](#), [raew II](#)) *LotR/E, VT/42:29* [(*VT/42:*) S rem < √REB]

#rem II [rɛm] *mn.* gyakori, számos, sok (vö. Q **rimba**) (ld. még [laew I](#)) *Etym/383* [(*Etym.*) N rhemb, rhem < ON rimba < *rimbā < √RIM]

remmen ['rɛmɛn] *tsz.* **remmin** ['rɛmin] *part.* átszőtt, összeszőtt, (be)hálózott, összegabalyított (vö. **o galadhrefmin Ennorath** ‘a fákkal-szőtt Középföldről’, vmint Q **rembina**) (ld. még [raen II](#)) *PE/17:20-21, PE/17:26* [(*PE/17:*) S remmen *tsz.* remmin < rembinā *tsz.* rembinī]

remmin ld. [remmen](#)

-ren** [rɛn] (-len** [lɛn]) *k.* -s (-os/-es/-ös); -i (*melléknévképző*) (→ gyakran vminek a megváltoztathatatlan tulajdonságára utalva) (→ **-len** formában az -l-re végződő szavak után) (ld. [angren](#), [lanwathren](#), [!astren](#), [belerian\(d\)ren](#), [!bilebren](#), [!bilthadren](#), [blodren](#), [celebren](#), [!dadhren](#), [edhellen](#), [falathren](#), [forodren](#), [glamren](#), [gobennathren](#), [gondolindren](#) (*gondolidhren*), [*gondren](#), [gwae-ren](#), [gwathren](#), [haradren](#), [hithren](#), [lothren](#), [#lumren](#), [*mithren](#), [*nestadren](#), [silevren](#), [siliv-ren](#)) (vö. T, Q ***-rin**) (ld. még [-eb](#), [*-en II](#), [-ui](#))

!ren- [rɛn] *i.* emlékezik (vmire/vkire) (ld. még [*ephola-](#)) [√REN]

#rend [rɛnd] *mn.* kör alakú, körkörös (vö. Q **rinda**) *Etym/383, VT/46:11* [(*Etym-VT/46:*) N rhenn < √RIN]

***#renia-** ['rɛni.a] (*inf.* **#renio** ['rɛni.o]) *i.* eltéved, (el)tévelyeg, (el)kóborol, elkalandozik, letér (*az útról*) (vö. Q **ranya-**) (ld. még [*mista-](#)) *Etym/383* [(*Etym.*) N rhenio < √RAN]

#renio ld. [*#renia-](#)

***-res** [rɛs] *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik képzője (vö. [mithres](#)) (ld. még [*-el II](#), [-en III](#), [-es](#), [-eth I](#), [-iel](#), [*-il II](#), [*-reth II](#), [*-ril](#))

#ress ld. [riss](#)

#rest [rɛst] *fn.* vágás, metszés (vö. **Eglarest** ‘?Tünde-vágat’, vmint Q **rista**) *Etym/384, (WJ/365)* [(*Etym.*) N rhest < √RIS ▪ (WJ:) (S -rest < *rista)]

-reth I ld. [*reth II](#)

***-reth II** [rɛθ] *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik képzője (vö. [thindreth](#)) (ld. még [*-el II](#), [-en III](#), [-es](#), [-eth I](#), [-iel](#), [*-il II](#), [*-res](#), [*-ril](#))

***reth I** [rɛθ] *fn.* tűrés, türelem, kitartás (ld. **Andreth** ‘Hosszú Türelem’, **Arodreth** ‘Nemes Türelem’) *PE/17:182* [(*PE/17:*) S *reth < √REþ, √RES]

***reth II** [rɛθ] (**-reth**) *fn.* jelentése alighanem ‘mászó’ (vö. [orodreth](#), vmint Q **retto**) *PE/17:182* [(*PE/17:*) S -reth < √RETE]

***#revia-** ['rɛvi.a] (*inf.* **#revio** ['rɛvi.o]) **1.** *i.* száll, repül **2.** *i.* vándorol, kóborol *Etym/382* [(*Etym.*) N rhevio < *ramya- < √RAM]

#revio ld. [*#revia-](#)

rî [ri:] **I.** *fn.* korona (vö. [rían](#), [#rien](#), vmint Q **rie**) *Etym/383, VT/46:11* **II.** *fn.* (virág)koszorú, (virág)fűzér (vö. [*riel](#), vmint T **ría**, Q **ría**, **rie**) *PM/347, (PE/17:59), (PE/17:182)* [(*Etym-VT/46:*) N rhî < ON rîge < *rîgē < √RIG; N Rhian < rîganna < √RIG + √ANA¹ ▪ (PM:) S rî < *rîgā < √RIG ▪ (PE/17:) (√RIG)]

rían ['ri:.an] *fn.* királynő (szsz. “korona-ajándék”) (vö. a **Rían** személynévvel, ill. **Celebrian** ‘Ezüstkirálynő’) (ld. még [be-reth](#), [#rien](#), [#rîn](#), [#rîs](#)) *Etym/383, Silm/432* [[rî](#) + [ann](#); (*Etym.*) N Rhian < rîg-anna < √RIG + √ANA]

#rib- [rib] *i.* suhan, száguld, rohan, repül *Etym/384* [(*Etym.*) N rhib- < √RIP]

***riel** ['ri.ɛʌ] *fn., nn.* virágfűzérrel koszorúzott lány/leány(zó) (ld. **Galadriel** (= T **Al(a)tariel(le)**, Q (**Ñ**)**altariel(le)**) ‘Fénykoszorús Leány’, szsz. “fényesen ragyogó ko-

szorúval koronázott (ti. szőke hajú) leány”, vmint T, Q **rielle**, **-riel**) (Silm/452), (PM/347), (PE/17:50) [**ri** + ***-el II**; (Silm:) (√RIG) ▪ (PM:) (√RIG) ▪ (PE/17:) (rigellē(e))]

#rien [ˈri.ɛn] *fn.* királynő (szsz. “koronás nő”) (ld. még **bereth**, **rían**, **#rîn**, **#rîs**) *Etym/389* [**ri** + **-en III**; (Etym:) N rhien < √RIG]

rîdh [ri:ð] *fn.* szántó(föld), termőföld, fel-szántott/megművelt föld, mező (vö. T, Q **resta**) VT/46:11, PE/19:91 [(Etym-VT/46:) N rîdh < ?reddā v. *reddā (?) < √RED ▪ (PE/19:) S rîdh < rezdā < reddā < √RED]

***rîf** [ri:v] *fn.* (fa)kéreg (ld. **Fladrif** ‘Kéreg-irha’ LotR/III:4)

***-ril** [riʌ] *k., nn.* a nőnemű főnevek egyik képzője (ld. **#lethril**, **#lhingril**, **melethril**, **odhril**) (ld. még ***-el II**, **-en III**, **-es**, **-eth I**, **-iel**, ***-il II**, ***-res**, ***-reth II**)

rill [rill] *fn.* fényesség, ragyogás, tűz (*drágakőé*) (főleg fehéren sugárzó fényre utalva) (vö. **enedril**, **mithril**, **silevril**, ill. **Idril** (= Q **Itaril(le)**) ‘?Tündöklő Ragyogás’, vmint Q **rille**) PE/17:47

-rim ld. **rim I**

rim I [rim] (**rimb** [rimb], ill. **-rim**, **-lim** [lim]) **I.** *fn.* tömeg, sokaság, sereg (vö. Q **rimbe**) (→ utótagként a gyűjtőnevek egyik tipikus képzőjeként) (→ **-lim** formában az **-l-re** végződő szavak után) (vö. **anfangrim**, **aphadrim**, **cadhadrim**, **#ⁿdadhrim**, **ⁿdanathrim**, **edhelrim**, **egladhrim**, **eglarim**, **eglothrim**, **eledhrim**, **elrim**, **falathrim**, **faradrim**, **firebrim**, **forodrim**, **galadhrim**, **gódhellim**, **ⁿgolodhrim**, **gondolindrim**, **#gonhirrim**, ***ⁿgorthrim**, **graurim**, **gwathuirim**, **hadhodrim**, **haletthrim**, **haradrim**, **iathrim**, **laegrim**, **mewrim**, **mithrim**, **naugrim**, **nibin-nogrim**, **nogothrim**, **nothrim**, **ódhellim**, **onodrim**, **orodrim**, **penedhrim**, **rochirrim**, **telerrim**, **thendrim**, **thindrim**, ill. **Crissaegrim** ‘?Hasadékos Csúcsok’, szsz. “?hegycsúcsok és hasadékok sokasága”) (ld. még **-ath**, **-hoth**) *Etym/369*, *Etym/383*, *Silm/455*, *UT/412*, *Letters/178*, *Letters/382*, *PE/17:50-51*, *PE/21:57*, (PE/21:57) **II.** *fn.* nép (*mint a közös nyelv, eredet, stb. által összefűzött emberek közössége*) (ld. még **lî**, ill. **noss**) PE/17:190 [(Etym:) N rhimb, rhim, -rim < ON rimbe < *rimbē < √RIM ▪ (PE/21:) (√RIM)]

#rim II [rim] *fn.* hidegvízű hegyi tó (vö. Q **ringwe**) (ld. még **#ael**, **ailin**, **ilin**, **lîn II**, ***loeg**) *Etym/383-84* [(Etym:) N rhimb, rhim < √RINGI]

rimb ld. **rim I**

***#rimma-** [ˈrima] (*inf.* **#rimmo** [ˈrimo]) *i.* árad, tódul, özönlik (víz) *Etym/384* [(Etym:) N rhimmo < √RIP]

#rimmo ld. ***#rimma-**

#rimp [rimp] *mn.* suhanó, száguldó, rohanó, repülő (vö. Q **rimpa**) *Etym/384* [(Etym:) N rhimp < √RIP]

#rîn I [ri:n] **1.** *mn.* koronás **2.** *fn.* királynő (szsz. “koronás nő”) (ld. még **bereth**, **rían**, **#rien**, **#rîs**) *Etym/383*, *Etym/389* [(Etym:) N rhîn < √RIG]

rîn II [ri:n] *fn.* emlékezés, emlékezet (vö. **Elurîn** ‘Elu Emléke’) PM/372 [(PM:) S rîn < CE rēnē < √REN]

#rinc [riŋk] *fn.* hirtelen rántás/lökés, hirtelen/gyors mozdulat (vö. Q **rince**) *Etym/383* [(Etym:) N rhinc < *rinki < √RIK(H)]

#rind [rind] *fn.* kör (vö. Q **rinde**) (ld. még ***corn II**, **#ringorn**) *Etym/383* [(Etym:) N rhind, rhinn < √RIN]

ring [riŋ] *mn.* hideg (vö. **Ringnen** ‘Hidegvíz’, **Ringló** ‘Hideg-ár’, **Himring** ‘Örök-hideg’, **Ethring** ‘?Atívelés a Hideg-áron’, szsz. “?[a] hidegen át” = Ringló hídja, vmint Q **ringe**) (ld. még **helch**) *Etym/383*, *Silm/455*, *VT/42:13*, (PE/21:81) [(Etym:) N rhing < ON ringe < √RINGI ▪ (PE/21:) (CE riŋgi, riŋga)]

#ringorn [ˈringɔrn] *fn.* kör (ld. még ***corn II**, **#rind**) *Etym/383* [**#rind** + **corn I**; (Etym:) N rhingorn < √RIN + √KOR]

#rîs [ri:s] *fn.* királynő (ld. még **bereth**, **rían**, **#rien**, **#rîn**) *Etym/383* [(Etym:) N rhîs < √RIG]

riss [riss] (**#ress** [ress]) **I.** *fn.* hasadék, szakadék, szurdok, hegyszoros (vö. **Imladris** (= W **Karningul**) ‘Völgyzugoly’, szsz. “hasadékvölgy”, vmint Q **risse**) (ld. még **cîl**, **cirith**, **iaw II**) *Etym/384* **II.** *mn.* hasított, elválasztott, szétválasztott PE/17:87 [(Etym:) N rhis, rhess < √RIS ▪ (PE/17:) S riss < rinsa < √RIS]

***rist** [rist] *fn.* kard (*mint hasító-/vágó-szerszám*) (ld. **Orc(h)rist** ‘Ork-hasító’ Hob-

bit) (ld. még [crist](#), [†hâdh](#), ill. [#lang I](#), [magol](#), [megil](#))

***rista-** ['rista] (*inf.* **risto** ['risto]) **1.** i. elvág, levág, felvág, szétvág, kivág (vö. Q **rista-**) (ld. még [*osgar-](#)) **2.** i. elszakít, széttép, széthasít, kettéhasít, (szét)szaggat, feltép, felszakít, felhasít (ld. még [crista-](#), [narcha-](#)) *Etym/384* [(*Etym.*) N risto < ON rista- < √RIS; N rhisto < *rista- < √RIS]

risto ld. [*rista-](#)

#ritha- I ['riθa] (*inf.* **#ritho** ['riθo]) i. meg-ránt, (meg)lök, vmi után kap, hirtelen elkap (vmit) (vö. Q **rihta-**) *Etym/383* [(*Etym.*) N ritho < √RIK(H)]

#ritha- II ['riθa] (**raitha-** ['rajθa]) (?*m.* E/3 **rithant** ['riθant], **rithas** ['riθas], ?*m.* E/1 **rithanen** ['ri'θannen], **rithessin** ['ri'θessin]) i. erőfeszítéseket tesz (vmire), iparkodik/e-rőlködik (vminek a megtételén) igyekszik/törekszik (vmit megtenni (ld. még ["dev-](#)) *PE/17/167*, (*PE/17:182*) [(*PE/17:*) S raitha, rithant, rithas, rithanen, rithessin < √RIK]

rithanen ld. [#ritha- II](#)

rithant ld. [#ritha- II](#)

rithas ld. [#ritha- II](#)

rithessin ld. [#ritha- II](#)

#ritho ld. [*#ritha- I](#)

ro- [rɔ] (**rau-** [rau]) *hsz. pref.* jelentése feltehetőleg 'legjobban', 'leginkább', 'nagyon', 'igen' (vö. [rovaed](#), ill. Q **ar(i)-**) (ld. még [an-](#)) *PE/17:147* [(*PE/17:*) S rau-, ro- < √AR(I)/ARA/RĀ]

roch [rɔx] *fn.* ló, paripa (vö. [rochben](#), [rochir](#), [rochon](#), ill. GS **Roheryn** (= PS **Rocheryn**, **†Roch(ch)eruin**, **†Roch e Cheruin**, **roch heryn** 'A Hölgy Paripája', **Arroch** '?Nemes Ló', **Rochan(d)**, **Ro-chann** (= GS **Rohan**; W **Lôgrad**) 'Lovas-vég', *szsz.* "lovas-vidék", vmint Q **rocco**) (ld. még [lobor](#)) *Etym/383*, *Silm/455*, *UT/412*, *Letters/178*, *Letters/282*, *Letters/382*, *RC/247*, *PE/17:97-98*, (*PE/21:82*) [(*Etym.*) N roch < √ROK ▪ (*Letters:*) S roch < PE rokkō ▪ (*PE/21:*) (CE *hn.* rokkō, *nn.* rokkē)]

rochben ['rɔxben] *tsz.* **rochbin** ['rɔxbin] (***rechbin** ['rɛxbin], **†ræchbin** ['ræxbin]) *fn.* lovas (ld. még [rochon](#)) *WJ/376* [[roch](#) + [pen II](#)]

rochbin ld. [rochben](#)

†ræchbin ld. [rochben](#)

rochir ['rɔxir] (GS **rohir** [rɔ'hir]) *fn.* lovas-úr (vö. **Elrohir** 'Tündelovag') *Letters/178*, *Letters/282* [[roch](#) + [hír](#)]

rochirrim [rɔ'xirrim] (GS **rohirrim** [rɔ'hirrim]) *fn., gyn.* lovas-urak, a lovas-urak népe, Rohan népe *LotR/E*, *Silm/451*, *Silm/455*, *UT/412*, *Letters/178*, *Letters/382*, *PE/22:158* [[rochir](#) + [rim I](#)]

rochon ['rɔxɔn] *fn.* lovas (vö. **Rochon Methestel** 'A Végső Remény Lovasa') (ld. még [rochben](#)) *UT/406* [[roch](#) + [-on I](#)]

-rod I ld. [grôd](#)

-rod II ld. [#raud I](#)

-rod III ld. [raud II](#)

rôd [rɔd] *fn.* barlang, üreg (ld. még [fela](#), [feleg](#), [gath](#), [gathrod](#), [grôd](#), [groth](#), [rond I](#)) *PE/17:49* [(*PE/17:*) S rôd < √ROT]

rod- ld. [raud II](#)

rodel ['rɔdɛɔ] *fn., nn.* nemes/előkelő hölgy/úrnő (vö. **Nimrodel** 'Fehér Nemes-hölgy') (ld. még [brennil](#)) *PE/17:49* [[raud II](#) + [*-el II](#)]

rodon ['rɔdɔn] *tsz.* **rodyn** ['rɔdyn] *fn.* vala, istenség (*szsz.* "magasztos/előkelő személy") (vö. **Dor-Rodyn** 'Valinor', *szsz.* "valák földje") (ld. még [*bâl](#), [balan](#)) *LotR/D*, *MR/200*, *PE/17:33*, *PE/17:118*, *PE/17:186*

rodwen ['rɔdwen] *fn.* nemes hajadon/leány-(zó)/szűz (vö. a **Rodwen** személynévvel) (ld. még [arwen](#)) *WJ/317-18* [[raud II](#) + [*†gwên](#)]

rodyn ld. [rodon](#)

#roe ld. [#raw II](#)

-rog ld. [graug](#), [raug](#)

rohir ld. [rochir](#)

rohirrim ld. [rochirrim](#)

rom [rɔm] *fn.* kürt, harsona (vö. Q **romba**) *Etym/384*, *WJ/400* [(*Etym.*) N rom < ON rom-ba < √ROM]

#romru ['rɔmru] *fn.* kürtszó, harsonaszó *Etym/384* [[#rom](#) + [#rû](#); (*Etym.*) N rhomru < √ROM]

-ron I ld. [#Raun](#)

-ron II ld. [*rond II](#)

***-ron III** [rɔn] *k.* a hímnemű főnevek, ill. a cselekvést, foglalkozást jelentő szavak egyik képzője (ld. [!avauthron](#), [!m̥bavron](#),

[hadron](#), [#lathron](#), [melethron](#), [mithron](#), [odhron](#), [thindron](#), ill. [badhron](#), [callon](#), [#edledhron](#), [ithron](#), [nathron](#), [ogron](#), [pethron](#), [sadron](#), [thavron](#)) (ld. még [-on I](#), [-or I](#))

rond I [rɔnd] 1. *fn.* boltíves/boltozatos barlang/üreg (vö. **Aglarond** ‘Csillagó Barlang’, **Hadhodrond** (= Kh **Khazad-dûm**, Q **Casarrondo**; W **Phurunargian**) ‘Törptárna’ = Mória) (ld. még [fela](#), [feleg](#), [gath](#), [gathrod](#), [grôd](#), [groth](#), [rôd](#)) 2. *fn.* boltíves/boltozatos tető(zet) (*belülről/alulról nézve, kívülől nem láthatóan*) v. ilyen tetejű nagy terem/csarnok (vö. [#othronn](#), ill. **Merethrond** ‘Az Ünnepek Terme’, vmint Q **rondo**) (ld. még [orthelian](#), [tobas](#)) 3. *fn.* kupola, boltozat (*égbolté*) (vö. **Menelrond** ‘Mennyei Kupola’, **Elrond** (= Q **Elerondo**) ‘Csillagkupola’) *Etym/384*, *Silm/454*, *Silm/456*, *WJ/414-15*, (*Letters/282*) [(*Etym*:) N rhond, rhonn < √ROD ▪ (*Letters*:) (PE *rondo) ▪ (WJ:) S rond < CE *rondō < √RONO]

***rond II** [rɔnd] (**-ron** [rɔn]) *mn.* simított, csiszolt (ld. [lebethron](#)) (vö. Q **runda**) *PE/17:89* [(*PE/17*:) S *rond, -ron < √RUN]

ross I [rɔss] *fn.* permet(felhő) (*tajtékszó tengeré, vízesése, stb.*), szélfúttá hab/tajték, permetező eső (vö. **Elros** (= Q **Elerosse**; Ad. **Gimilzôr**) ‘Csillagtajték’, **Alphros** ‘?Hattyútajték’, **Ladros** ‘?Esős Síkság’, **Rauros** (= Q **Raurosse**) ‘Zúgó Permet’, **Celebros** ‘Ezüsttájték’, **Cair Andros** ‘A Hosszú Tajték Hajója’, **Silivros** ‘Szikrázó Eső’, szsz. “ezüstös fényű eső”, vmint Q **rosse**) (ld. még [gwing](#), ill. [falf](#)) *Etym/384*, *Silm/456*, *PM/367-71*, (*Letters/282*), *PE/17:121* [(*Etym*:) N rhoss < √ROS¹ ▪ (*Letters*:) (PE *rosse)]

ross II [rɔss] *mn.* vörös, rőt, rézvörös, rézszerű (*elsősorban állatokra, pl. róka, szarvas*) (vö. **Amros** (= Q **Ambarussa**) ‘Vöröshajú’, szsz. “felül vörös”, **Maed(h)ros** (= Q **Maitimo**) ‘?Formás Vörös’, vmint Q **rusa**) (ld. még [gaer II](#)) *PM/366*, *VT/41:10* [(*PM*:) S ross < CE russā ▪ (*VT/41*:) S ross < CE russā]

†ross III [rɔss] 1. *fn.* fényes/csiszolt fém (*pl. kardpenge*) 2. *fn.* ragyogás, csillogás (*fémé*) (vö. Q **russe**) *Etym/384-85* [(*Etym*:) N rhoss < ON russe < √RUS]

***rost** [rɔst] *mn.* esős (ld. **Dimrost** ‘Esős Lépcső’ = Celebros lépcsős vízesése *Silm/402*)

***rosta-** [ˈrɔsta] (*inf.* **rosto** [ˈrɔstɔ]) *i.* kiás, kíváj *Etym/384* [(*Etym*:) N rosto < ON rostóbe < √ROD]

rosto ld. [*rosta-](#)

roth [rɔθ] *fn.* üreg, barlang, alagút (vö. Q **grotto**) (ld. még [groth](#)) *VT/46:12*, *PE/17:117* [(*VT/46*:) N roth < √ROT]

rov- ld. [raw III](#)

roval [ˈrɔval] *tsz.* **#rovail** [ˈrɔvajl] *fn.* (nagy) szárny (*pl. sasé*) (vö. **Landroval** ‘Széles-szárnyú’) (ld. még [raw IV](#)) *Etym/382*, *PE/17:63* [(*Etym*:) N rhofal *tsz.* rhofel < *rāmalē < √RAM]

#rovail ld. [roval](#)

rovaed [ˈrɔvaed] *mn.* jelentése feltehetőleg ‘nagyon/igen formás’, ‘legformásabb’, *PE/17:147* [[ro-](#) + [maed](#); (*PE/17*:) S rovaed < √AR(I)/ARA/RĀ]

†#rû [ru:] *fn.* harsogó/zengő hang (*kürté, harsonáé, stb.*) (vö. Q **róma**) *Etym/384*, *VT/46:12* [(*Etym-VT/46*:) N †rhû < ON rūma < √ROM]

rûdh [ru:ð] *mn.* kopasz, csupasz (vö. **Amon Rûdh** (= Kh **Sharbhund**) ‘Kopasz Hegy’) (ld. még [paran](#)) *Silm/392*, *WJ/187*

#rui [ruj] (**#ruiw** [rujw]) *fn.* vadászat (vö. Q **roime**) (ld. még [*farad](#), [faras](#)) *Etym/384* [(*Etym*:) N rhui(w) < √ROY¹]

ruin I [rujn] 1. *mn.* lángvörös, tűzpiros (vö. Q **ruina**) (ld. még [naru](#)) 2. *fn.* (vörös) láng(ok), lobogó tűz (vö. **Angruin** ‘Vas-tűz’, **Orodruin** ‘Tűzhegy’, vmint Q **rúnya**, **ruine**) (ld. még [#lach](#), [naur](#)) *Silm/465*, *TI/38*, *PM/366*, (*PE/17:183*), *PE/22:34* [(*PM*:) S ruin < √RUN ▪ (*PE/17*:) (√RUYU) ▪ (*PE/22*:) N rhuin]

#ruin II [rujn] *tsz.* ***rÿn** [ry:n] *fn.* (láb)-nyom, nyomdok (vö. Q **runya**) *Etym/384* [(*Etym*:) N rhœin, rhein < √RUN]

ruist [rujst] *fn.* tűzhely, kandalló (vö. Q **ruimen**) *PE/17:183* [(*PE/17*:) S ruist < √RUYU]

#ruiw ld. [#rui](#)

rûn ld. [rhûn](#)

rúnavar [ˈru:navar] *fn.* avár (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [dúrion](#), [gavar](#), [moravar](#), [mor-](#)

[benedh](#), [mornedhel](#), [ninedhel](#), [rúnedhel](#))
PE/17:139

rúnedhel ['ruːnɛðɛʌ] *fn.* avár (szsz. “keleti tünde”) (ld. még [avar](#), [dúredhel](#), [dúrion](#), [gavar](#), [moravar](#), [morbenedh](#), [mornedhel](#), [ninedhel](#), [rúnavar](#)) PE/17:141

rusc [rusk] *fn.* róka (vö. Q **rusco**) VT/41:10

rust [rust] *fn.* vörösréz (vö. T, Q **urus**)
VT/41:10

rustui ['rustuj] *mn.* réz-, rézből készült/va-
ló, rezes VT/41:10 [[rust](#) + [-ui](#)]

rûth [ruːθ] *fn.* harag, méreg, düh (vö. **Aranrúth** (= PS **#Aradhrúth** v. **#Aradh-ruith**) ‘A Király Haragja’, vmint Q **rúse**) (ld. még [oroth](#)) *Silm/456*, PE/17:183, PE/17:188 [(PE/17:) S rûth < √RUTH; S rûth < √(U)RUP]

ruthra- ['ruːθra] *i.* dühöng, tombol (vö. Q **ursa-**) PE/17:188 [(PE/17:) S ruthra- < √(U)RUP]

#rÿn I [ryːn] *fn.* vadászkutya (vö. Q **ronyo**) (ld. még [huan](#)) *Etym/384* [(*Etym.*) N rÿn < *ronyō < √ROY¹]

***rÿn II** ld. [#ruin II](#)

RH

***rhach** [ɾax] *fn.* átok (ld. *Narn e-'Rach Morgoth* ‘Morgoth átkának története’) MR/363

rhaed [ɾæd] (**-rhed** [ɾæd], **-red** [ɾɛd]) *fn.* jellegzetes szín(árnyalat), saját(ság)os (kül)alak/minta/forma (*lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, melyek egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok*) (ld. még **rhîd**, ill. **cruith**) PE/17:185 [(PE/17:) S rhaed, -r(h)ed < *raitē < √SRIT]

rhanc [ɾaŋk] *mn.* nehéz, fáradtságos (vö. Q **hrranga**) (ld. még **lcoleb**, **dîr II**, **#drauthol**, **gordh I**) PE/17:154 [(PE/17:) S rhanc < √SRAG, √SRAK]

rhass [ɾass] *fn.* szakadék, mélység, meredély (ld. még **avras**, ill. **iâ**) Etym/363 [(Etym:) N rhass (i-rass) < *khrassē < √KHARÁS]

***rhavan** [ɾavan] *tsz. rhovain* [ɾɛvɑjn] *fn.* vadember (→ azokra az emberekre használt elnevezés, akik nem a tündebáratok három nemzetségéből, azaz az adának Három Házából származtak) (vö. Q **hrravani**) (ld. még ***rhovan**, ***rhûnadan**) WJ/219

rhaw I [ɾau] **1.** *mn.* vad, meg nem szelídített **2.** *mn., tág.* vad, kegyetlen, ádáz, erőszakos, ellenséges (*a tündékekkel v. emberekkel szemben*) (vö. Q **(h)ráva**) (ld. még **balch**) Etym/382, VT/46:10, PE/17:78 [(Etym:) N rhaw < *rāba < √RAB ▪ (PE/17:) S rhaw < √S-RAB]

rhaw II [ɾau] *fn.* hús, test (*ami a lélek lakhelye*) (vö. Q **hrráve**, **hroa**) (ld. még **rhond**) MR/349-50, VT/47:12 [(VT/47:) S rhaw < CE srā(w)]

-rhed ld. **rhaed**

rhovain I ld. ***rhavan**

rhovain II ld. ***rhovan**

***#rhib-** [ɾib] (*inf. #rhibi* [ɾibi]) *i.* kapar, karmol, karcol Etym/387 [(Etym:) N thribi < √SRIP]

#rhibi ld. ***#rhib-**

rhîd [ɾi:d] *fn.* jellegzetes szín(árnyalat), saját(ság)os (kül)alak/minta/forma (*lényegében mindazon részletek és jellegzetessé-*

gek, melyek egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok) (ld. még **rhaed**, ill. **cruith**) PE/17:185 [(PE/17:) S rhîd < *raitē < √SRIT]

rhîf [ɾi:v] *fn.* szél, szegély, perem (vö. Q **ríma**) (ld. még **glân II**, **lanc III**) Etym/383, VT/46:11 [(Etym:) N rhîf < √RĪ ▪ (VT/46:) N rhîf < √SRI]

rhîw [ɾi:w] *fn.* tél LotR/D, PM/135

rhond [ɾɔnd] (**rhonn** [ɾɔnn]) *fn.* test (*mint vkinek a fizikai mivolta, főleg a tündéké*) (vö. **Elrond** (= Q **Elerondo**) ‘Csillagtest’, vmint Q **hrrondo**) (ld. még **rhaw**) PE/17:183 [(PE/17:) S rhond, rhonn < √SRON]

rhonn ld. **rhond**

#rhosg [ɾɔsg] *mn.* vörösesbarna, rozsdabarna (vö. **Rhosgobel** ‘Rozsdafalva’) Etym/385, UT/596 [(Etym:) N rhosc < ON ruska < √RUSKĀ]

#rhoss [ɾɔss] *fn.* suttogás, susogás, zizegés (ld. még **#lhoss**) Etym/386 [(Etym:) N thross < √SRUS]

#rhovan I [ɾɔvan] *fn.* vadon, pusztaság, kietlen/vad táj/vidék (vö. **Rhovanion** ‘Vadonföldre’) (ld. még **#loss II**, **#rhovannor**) VT/46:10 [(VT/46:) N rhovan < √RAB]

rhovan II [ɾɔvan] *fn.* vadállat (vö. Q **hrravan**) PE/17:78 [(PE/17:) S rhovan < srāban < √S-RAB]

***rhovan III** [ɾɔvan] *tsz. rhovain* [ɾɛvɑjn], **rhovain** [ɾɛvɑjn] *fn.* vadember (→ a dúnádánokon kívül a többi ember közkeletű megnevezése) (vö. Q **hrravani**) (ld. még ***rhavan**, ***rhûnadan**) WJ/219, PE/17:18

rhovan IV [ɾɔvan] *fn.* vadság (*tájé, vidéké*) (vö. **Rhovanion** ‘Vadonföldre’) PE/17:99

rhovain ld. ***rhovan**

#rhovannor [ɾɔ'vannɔr] *fn.* vadon, pusztaság, kietlen/vad táj/vidék (ld. még **#loss II**, **rhovan I**) VT/46:10 [**rhovan I** + ⁿ**dôr**; (VT/46:) N rhofannor < √RAB]

rhu- ld. **rhû**

rhû I [ɾu:] (**rhu-** [ɾu]) *mn.* rossz, gonosz (vö. **rhudol**, **rhugar**, **rhugarol**, ill. **Rhudaur** ‘Troll-rengeteg’, szsz. “gonosz erdő”, vmint Q **hrrúa**, **hrrúya**, ill. **hrrú-**, **rú-**) (ld. még **ogol I**, **rhugar**, **um**) PE/17:115,

PE/17:170 [(PE/17:) S rhû, rhu- < √SRUGU, √S-RÛGU]

rhû II [ɾu:] *fn.* anyag (= *Arda alkotóeleme*) (vö. Q **hrón**) PE/17:183 [(PE/17:) S rhû < srôn < √SRON]

rhudol [ɾudɔl] *mn.* nem szívesen látott, rossz/gonosz szándékkal érkező, bajt/vészt hozó PE/17:170 [**rhu-** I + ***tol-**]

rhugar [ɾugar] **1.** *mn.* rossz, gonosz (ld. még **ogol** I, **rhû** I, **um**) **2.** *fn.* rossz/gonosz tett/cselekedet (vö. Q (**h**)**rúcare**) (ld. még **oew**, **othgarn**, ***úgarth**) PE/17:170 [**rhu-** I + ***car-**]

rhugarol [ɾugarɔl] *part.* rosszat/gonoszat tevő PE/17:170 [**rhu-** I + ***car-** + **-ol**]

rhûn [ɾu:n] (**rûn** [ru:n]) *fn.* kelet (vö. a **Rhûn** földrajzi névvel, ill. **amrûn**, ***rhûnadan**, **rûnavar**, **rûnedhel**, vmint Q **róme(n)**) (ld. még **amrûn**) *Etym/384, LotR/E, Silm/456, UT/596, VT/46:12, PE/17:18, PE/17:73, PE/17:88, PE/17:96, PE/17:122, PE/22:35 [(Etym-VT/46:) N rhûn < ON rōna < √RÕ]*

***rhûnadan** [ɾuːnadən] *tsz. rhûnedain* [ɾuːnadən] *fn.* keleti ember (→ a dúnadánokon kívül a többi ember megnevezése a közkeletű ***rhovan** mellett) (vö. Q **hrónatani**) (ld. még ***rhavan**) PE/17:18 [**rhûn** + **adan**]

rhûnedain ld. ***rhûnadan**

rhûnen [ɾuːnɛn] *mn.* keleti (vö. **Talath Rhûnen** ‘Keleti Völgy’) *Silm/148, Silm/456* [**rhûn** + ***-en** II]

†**#rhufen** [ɾuːvɛn] *fn.* kelet (mint “keleti irány”) (vö. Q **rómen**) *Etym/384 [(Etym:) N †rhufen < √RÕ]*

S

-s [s] (*-as, *-(a)st [ast]) *k.* a tárgyaltalan a-tövű igék E/3-as múlt idejű alakjának képzője (vö. [#edledhas](#), [erias](#), [istas](#), [mudas](#), [rithas](#), ill. [agarfast](#) ‘beszélt’) (ld. még [-ir](#)) PE/17:126

sabar** ['sabar] (?habar** ['habar]) *fn.* bánya (→ elképzelhető, hogy a tényleges alak valójában ***habar**) (ld. *Nornhabar* (= Kh *Khazad-dûm*; W *Phurunargian*) ‘Törptárna’, szsz. “törpbánya” = Mória WJ/459-60, PE/17:35; *Anghabar* ‘Vasbánya’ *Silm*/393) (ld. még [fela](#), [feleg](#))

sâd [sa:d] (-**had** [had]) *fn.* meghatározott/megadott hely/terület (vö. *Calenhad* ‘Zöld Terület’) UT/549, VT/42:19-20 [(VT/42:) S *sad*, -had < √SAT]

†**sadar** ['sadar] *tsz.* †**sedair** ['sedair] *fn.* hű-(séges) követője, hű/bizalmas embere, hű-(séges) fegyvertársa vkinek (*vmely uraság v. fejedelem kíséretében*) (vö. Q *satar*) (ld. még [#bÿr](#), [sadron](#)) PE/17:183 [(PE/17:) S †*sadar* *tsz.* *sedair* < **sataro* < √SAT/SATAR]

sâdh [sa:ð] (-**hadh** [hað]) *fn.* gyepe, pázsit (ld. még [parth](#), [#pathu](#)) VT/42:20 [(VT/42:) S *sâdh* < √SAD]

sador ['sadr] *mn.* állhatatos, rendíthetetlen, kitartó, hűséges, megbízható (vö. a *Sador* személynévvel, ill. Q *sarta*) (ld. még [tolog](#), ill. [thala](#), [thalion](#), [thorn](#)) PE/17:183 [(PE/17:) S *sador* < **satrā* < √SAT/SATAR]

sadron ['sadron] *tsz.* **sedryn** ['sedryn] *fn.* hű(séges) követője, hű/bizalmas embere, hű(séges) fegyvertársa vkinek (*vmely uraság v. fejedelem kíséretében*) (vö. *Echad i Sedryn* ‘A Hűségesek tábora’, vmint Q *sarto*) (ld. még [#bÿr](#), [†sadar](#)) UT/557, PE/17:183 [(PE/17:) S *sadron* *tsz.* *sedryn* < **satrō* < √SAT/SATAR]

#saeb [saeb] *mn.* éhes (vö. [!ⁿdagrassaeb](#)) PE/11:66, PE/13:146 [(PE/11:) Gol. *saig*; (PE/13:) EN *haib* *tsz.* *haibin*]

#saeg [saeg] *fn.* éhség (vö. [!ⁿdagrassaeg](#)) PE/11:66, PE/13:147 [(PE/11:) Gol. *saith*; (PE/13:) EN *hais*]

***sael** [sael] *mn.* bölcs, okos (ld. *Saelon* ‘?Bölcs Férfi’ PM/473; *Saelind* ‘Bölcs Szív’ MR/305; *Iorhael* ‘Öreg-bölcs’ = Frodó

SD/128-31; *Panthael* ‘Ép-bölcs’ = Samu SD/128-31; *Perhael* ‘Fél-bölcs’ = Samu LotR/IV:4, SD/128-31, *Letters*/448(308), VT/31:30-32, PE/17:102; *Arahael* ‘?Bölcs Király’ LotR/A(ii), *Dirhael* ‘?Bölcs Férfi’ LotR/A(v)) (ld. még [ⁿgoll](#), [*taur](#) IV, ill. [idhren](#), [noen](#))

saer [saer] *mn.* keserű (vö. Q *sára*) Etym/385 [(Etym:) N *saer* < **sagrā* < √SAG]

saew [saew] *fn.* méreg (vö. Q *sangwa*) (ld. még [lhoew](#), ill. [lhoer](#)) Etym/385, PE/22:32 [(Etym:) N *saew* < **sagmā* < √SAG ▪ (PE/22:) N *saew* < **saemh*, **saemh* < ON *sagma*]

said [sajd] *mn.* önálló, különálló, elkülönített (vmitől), saját, egyéni (vö. Q *satya*) VT/42:20 [(VT/42:) S *said* < √SAT]

#sain [sajn] *tsz.* **sîn** [sɪn] *mn.* új (vö. Q *sin-ya*) (ld. még [cîw](#), [eden](#), [*gwain](#)) Etym/385 [(Etym:) N *sein* *tsz.* *sîn* < √SI]

salab ['salab] *tsz.* **#selaib** ['selajb] *fn.* fű, lágyszárú növény (vö. Q *salde*) Etym/385 [(Etym:) N *salab* *tsz.* *seleb* < ON *salape* < √SALÁK-(WĒ)]

#salph [salf] *fn.* (erő)leves Etym/385, VT/46:12 [(Etym-VT/46:) N *salff* < ON *salpha* < √SÁLAP]

***sam** [sam] *gyn.* **sammath** ['samaθ] *fn.* kamra, helyiség, szoba (vö. *Sammath Naur* ‘A Tűz Kamrái’, vmint Q *sambe*) LotR/Index, *Silm*/454, PE/17:101

samarad ['samarad] *fn.*, *du.* két szomszéd (→ a [sammar](#) duális alakja) VT/48:20 [[sammar](#) + [-ad](#) I]

sammar ['samar] *fn.* szomszéd (vö. Q *armaro*) (ld. még [ahamar](#)) VT/48:20 [(VT/48:) S *sammar* < CE *asmarō* < √ASA + √MBAR]

sammath ld. [*sam](#)

sant [sant] *fn.* kert, udvar, föld, birtok v. bármilyen más magántulajdonban lévő (körülkerített v. nem körülkerített) terület VT/42:20 [(VT/42:) S *sant* < √SAT]

sarch [sarx] *fn.* sírhalom, sírhant, sírdomb (vö. *Sarch nia Hîn Húrin* ‘Húrin gyermekeinek sírja’) (ld. még [haudh](#) I, [torn](#) I) UT/180

sarn [sarn] 1. *fn.* kő, kavics (vö. [edhelharn](#), ill. *Celepharn* ‘?Ezüstkő’, *Sarn Gebir* ‘Kőcövekek’, vmint Q *sar*) 2. *mn.* köves (vö. *Sarn Athrad* ‘Köves Gázló’, vmint Q *sarna*) (ld. még [brith](#)) Etym/385, *Silm*/433,

Silm/456, UT/599, RC/163, RC/327, VT/42:11 [(*Etym.*:) N *sarn* < ON *sarna* < √SAR]

sarnas ['sarnas] *fn.* kőhalom (*síron, útjel-zőként, stb.*) (vö. **Sarnas Fingolfin** ‘Fingolfin Kőhalma’) *LR/406* [*sarn* + *-as **I**]

saur [saur] *mn.* rossz, romlott, rothadt (*étel, stb.*) (vö. Q **saura**) *PE/17:183* [(*PE/17.*:) S *saur* < √SAWA]

sautha- ['sauθa] *i.* kiürít (*poharat*), kiiszik *Etym/388* [(*Etym.*:) N *sautha-* < √SUK]

***sav-** **I** [sav] (*jel. E/1 sevin* ['sevin], *m. E/3 aw* [au]) *i.* van (vmije), birtokol (vmit) (vö. Q ***sam-**) (ld. még ***gar-**) *PE/17:173* [(*PE/17.*:) S *sevin, aw* (< *ahawv*) < √SAM]

sav- **II** [sav] *i.* elhisz (vmit), hitelt ad (vminek), tényként fogad el (vmit) (ld. Q **sav-**)

saw **I** [sau] *tsz.* #**soe** [sœ] *fn.* lé, nedv, szaft (vö. Q **sáva**) (ld. még **nîdh** **II**, #**paich**) *Etym/385, VT/46:12* [(*Etym-VT/46.*:) N *saw* *tsz.* *sui* < ON *sōba* < √SAB]

saw **II** [sau] *fn.* szenny, mocskok, rothadás (vö. Q **soa**) *PE/17:183* [(*PE/17.*:) S *saw* < √SAWA]

†**sedair** ld. †**sadar**

sedryn ld. **sadron**

sedh- [sɛð] *i.* pihen, fekszik, nyugszik (ld. még **lhoda-**)

seidia- ['sejdi.a] *i.* félretesz, félrerak, eltesz (vmit vmilyen célból v. vki számára) *VT/42:20* [(*VT/42.*:) S *seidia-* < *satya* < √SAT]

sel ld. †**sell**

#**selaib** ld. **salab**

†**sell** [sell] (**sel** [sɛɹ]) *gyn.* **sellath** ['selləθ] **1.** *fn.* fiatal lány, leány(zó) (ld. még **iell**) *Etym/385* **2.** *fn.* lánya (vkinek) (vö. **sellath dîn** ‘lányait’, **Nienor sel Morwen Níniel** ‘?Morwen lánya Nienor, a Könnyelány’) (ld. még **iell**) *SD/128-31, VT/31:33, VT/50:5, VT/50:18* [(*Etym.*:) N †*sell* < √SEL-D]

sellath ld. †**sell**

sen [sen] *tsz.* **sin** [sin] *nm.* ez(en), emez (vö. **i dew hen** ‘ezt a jelet’, **i thiw hin** ‘ezeket a jeleket’, **i #’linn hen** ‘?ezt az éneket’) *LotR/II:4, VT/49:34, VT/50:5, VT/50:14, VT/50:18, PE/17:40, PE/17:44* [(*VT/49.*:) S *hên* *tsz.* *hîn* < *sinā* v. *khin-* ▪ (*PE/17.*:) S *sen* *tsz.* *sîn* < *sina*]

***send** [send] *fn.* pihenés (ld. **sennas**) (ld. még **îdh**)

sennas ['sennas] *fn.* vendégház (vö. **Sennas Iaur** ‘Régi Vendégház’) *RC/523* [**send* + *-as **I**]

sennui ['sennuj] *hsz.* inkább, helyette (vö. **i sennui Panthael estathar aen** ‘akit inkább Ép-bölcsnek kellene hívni’) *SD/128-31, VT/31:33*

sereg ['sɛrɛg] *fn.* vér (vö. Q **serce**) (ld. még ***agar**, **iûr**) *Silm/456, PE/17:184* [(*PE/17.*:) S *sereg* < √SEREK]

seregon ['sɛrɛgɔn] *fn.* kő vére (= *az Amon Rúdh-on* nővő vérvörös virágú, a varjúhájjal rokon növény) *Silm/434, Silm/450, Silm/456, UT/190* [*sereg* + **gond**]

serni ['serni] *fn.* kavicsos part (vö. a **Serni** folyónévvel, vmint Q **sarni(y)e**) *VT/42:11*

seron ['serɔn] *fn., hn.* szerető, kedvelő, barát (férfi) (*mint vmit kedvelő/szerető, vminek/vkinek a barátja*) (vö. **Seron Aearon** (= Q **Eärendil**) = **Aerennel, Aerendil** ‘Tengerkedvelő’) *PM/348*

sevin ld. ***sav-**

si ld. **sî** **I**, **sî** **II**

sî **I** [si:] (**si** [si]) *hsz.* most (vö. **si loth a galadh lasto dîn** ‘?virág s fa hallgasson most csendesen’, **sî il #chaim en i naugrim en #in Ellath thor #dain ammen** ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”, vmint Q **sî**) (ld. még **hî**, **sîr** **I**, **thî**) *LB/354, VT/50:5, VT/50:22*

sî **II** [si:] (**si** [si]) *hsz.* itt, ezen a helyen (vö. **sî nef aearon** ‘itt, a nagy tenger innenső oldalán’, **le nallon sî di-nguruthos** ‘hozzád kiáltok itt a halál árnyékában’, szsz. “a halálos rettegés árnyéka alatt”) *LotR/II:1, LotR/IV:10, RGEO/64, VT/49:34, PE/17:20-21, PE/17:27, PE/17:67, PE/17:94, PE/17:127, PE/22:147* [(*PE/17.*:) S *sî* < √SÎ, √SIN]

sîdh [si:ð] *fn.* béke (vö. Q **sére**) *Etym/385* [(*Etym.*:) N *sîdh* < √SED]

sigil **I** ['sigiɹ] *fn.* kés, tör (vö. Q **sicil**) *Etym/385* [(*Etym.*:) N *sigil* < √SIK]

sigil **II** ['sigiɹ] *fn.* nyakék (vö. **Sigil Elu-naeth** ‘Elu Bánatának Nyakéke’) *WJ/258*

síla ld. [síla-](#)

síla- ['sɪlɑ] (*jel. E/3 síla* ['sɪlɑ]) i. jelentése feltehetőleg ‘fehéren/ezüstösen ragyog’ (vö. *ir Ithil ammen Eruchín menel-vîr síla díriel* ‘?mikor a Hold, égi drágakő, ránk, Eru gyermekeire figyelőn ragyog’) (ld. még [míria-](#)) *LB/354*

silef ['sɪlɛv] **I. mn.** ezüstös, fénylő/csillogó/ragyogó fehér (ld. még [fain](#), [#faen I](#), [*glân I](#), ill. [gloss](#), [#glossui](#)) *Etym/385* **II. fn.** (fehér) kristály (vö. *Q silma*) (ld. még [mbril](#), [*ivor](#)) *PE/17:23* [(*Etym.*) N *silef < *silimā < √SIL ▪ (*PE/17:*) S silef < *silimā]

silevril [si'levrɪl] *tsz. silevril fn. szilmaril* (vö. *Pennas Silevril* (= *Q Quenta Silmarillion*) ‘A szilmarilok története’, vmint *Q silmaril(le)*) (ld. még ["golovir](#), [mirion](#)) *Etym/373, Etym/383, Etym/385, LR/202, MR/200* [[silef](#) + [rill](#); (*Etym.*) N silevril < *silimarille < √SIL + √RIL]

silevren [si'levrɛn] *mn. kristályként ragyogó/csillogó/tündöklő* (vö. *silevren penna míriel o menel aglar elenath* ‘tündöklő ékköként hull alá a mennyei csillagsereg kristályos ragyogása’) (ld. még [silivren](#)) *PE/17:20-21, PE/17:23* [[silef](#) + [*-ren](#)]

silif ['sɪlɪv] **1. fn.** ezüstös fény (→ *mitológiai értelemben Telperionnak, Valinor ezüsthíjának fénye*) (ld. még [silith](#)) **2. fn.** †ezüst (vö. *Silivros* ‘Szikrázó Eső’, szsz. “ezüstös fényű eső”, vmint *Q silme*) (ld. még [celeb](#), [silith](#)) *Etym/385* [(*Etym.*) N *silif < *silimē < √SIL]

silith ['sɪlɪθ] **1. fn.** ezüstös fény (→ *mitológiai értelemben Telperionnak, Valinor ezüsthíjának fénye*) (ld. még [silif](#)) **2. fn.** †ezüst (ld. még [celeb](#), [silif](#)) *Etym/385* [(*Etym.*) N silith < √SIL]

silivren [si'livrɛn] *tsz. silivrin* [si'livrɪn] *mn. kristályként ragyogó/csillogó/tündöklő* (vö. *silivren penna míriel o menel aglar elenath* ‘tündöklő ékköként hull alá a mennyei csillagsereg kristályos ragyogása’) (ld. még [silevren](#)) *LotR/II:1, LotR/VI:9, RGEO/64-65, PE/17:25* [[silif](#) + [*-ren](#)]

silevrin ld. [silivren](#)

sin ld. [sen](#)

sîn ld. [#sain](#)

siniath ['sɪni.ɑθ] *fn., gyn. hír, újság* *Etym/385* [(*Etym.*) N siniath < √SI]

sinnarn ['sɪnnarn] *fn. újság, tudósítás* *Etym/385* [[#sain](#) + [narn](#); (*Etym.*) N sinnarn < √SI + √NAR²]

†**sint** ld. [*ista-](#)

sîr I [sɪr] **I. hsz.** ma (vö. *anno ammen sîr i mbas ilaurui vîn* ‘a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma’) *VT/44:21, VT/44:27* **II. hsz.** most (vö. *Q sîr*) (ld. még [hî](#), [sî I](#), [thî](#)) *PE/22:147*

sîr II [sɪr] *gyn. siriath* ['sɪri.ɑθ] *fn. folyó* (vö. [ethir I](#), [lanthir](#), [sirion](#), [sirith](#), ill. *Sîr Angren* ‘Vas-folyó’, *Sîr Luin* ‘Kék Folyó’, *Sîr Ninglor* ‘Nőszírom-folyó’, *Sirannon* ‘Kapu-folyó’, *Limhir* ‘Csillogó Folyó’, *Linhir* ‘Csengő Folyó’, *Glanhîr* ‘Határ-folyó’, *Gwathir* ‘Árnyék-folyó’, *Lithir* ‘?Hamu-folyó’, *Eglahir* ‘?Tünde-folyó’, *Ossiri-and* ‘A Hét Folyó Vidéke’, *Minhiriath* ‘Folyóköz’, szsz. “folyók között”, *Nanduhirion* (= *Kh Azanulbizar*) ‘Feketepatak-völgy’, szsz. “a homályba borított folyók völgye”, *Methiriad* ‘?Folyóvégek’, szsz. “?a két folyó vége”, vmint *Q síre*) *Etym/385, Silm/456, UT/601, RC/269, RC/384, RC/691, VT/46:13, PE/17:37, (PE/21:80)* [(*Etym-VT/46:*) N sîr < ON sîre < √SIR ▪ (*PE/21:*) (CE siru)]

***siria-** ['sɪri.ɑ] (*inf. sirio* ['sɪri.ɔ]) i. folyik, áramlik (vö. *Q sir-*) *Etym/385* [(*Etym.*) N sirio < ON sirya- < √SIR]

siriath ld. [sîr II](#)

sirio ld. [*siria-](#)

sirion ['sɪri.ɔn] *fn., fok. nagy folyó* (vö. a *Sirion* folyónévvel, ill. *Eithel Sirion* ‘A Sirion Forrása’, *Tol Sirion* ‘?A Sirion Szigete’) (ld. még [duin](#)) *Etym/385, Silm/435, Silm/456, PE/17:42* [[sîr II](#) + [-ion II](#); (*Etym.*) N sirion < √SIR ▪ (*PE/17:*) S sirion < *sirianā]

sirith ['sɪriθ] *fn. folyás, áramlás* (*vízé, stb.*) (vö. a *Sirith* folyónévvel) *Silm/456, VT/42:11*

#soe ld. [saw](#)

sôg ld. [*sog-](#)

sog-** [sɔg] (?soga-** ['sɔgɑ]) (*inf. sogo* ['sɔ-ɔ], *jel. E/3 sôg* [sɔ:g], *m. E/3 sunc* [sɔnk] v. **sogant** ['sɔgant], *part. #sogannen* ['sɔgan-nɛn]) i. iszik (vö. *Q *suc-*) *Etym/388, VT/46:16* [(*Etym-VT/46:*) N sogo, sôg, sunc v. sogant, sogennen < √SUK]

***soga-** ld. [*sog-](#)

#**sogannen** ld. [*sog-](#)

sogant ld. [*sog-](#)

sogo ld. [*sog-](#)

solch [sɔlx] *fn.* gyökér(termés), gumó (vö. Q **sulca**) *Etym/388* [(*Etym:*) N solch < ON sulkha < √SÚLUK]

-**st I** [st] *r.* -nak/-nek; -ják, -ik (= *T/3-as igei személyrag duális alakja*) (vö. **cerist** (= Q **caristo**) ‘(ők ketten) csinálnak’ v. ‘(ők ketten) csinálják’, **galast** (= Q **alasto**) ‘(ők ketten) nőnek’) *PE/17:132*

*-**st II** ld. [-s](#)

sui [suj] **1.** *esz.* -ként, mint **2.** *ksz.* aho-gy(an), amint (vö. **bo Ceven sui vi Menel** ‘ahogyan a Földön, úgy a Mennyben is’, **sui mân i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”) *VT/44:21, VT/44:27*

***suila-** [ˈsujla] *i.* köszönt, üdvözl (ld. [sui-lad](#)) (ld. még [*suilanna-](#), ill. [*nathla-](#))

suilad [ˈsujlad] *ger.* köszöntés, üdvözl (vö. **suilad uin aran** ‘üdvözl a királytól’) (ld. még [suilannad](#)) *SD/128-31, VT/31:33*

***suilanna-** [sujˈlanna] *i.* köszönt, üdvözl (ld. [suilannad](#)) (ld. még [*suila-](#), ill. [*nath-la-](#))

suilannad [sujˈlannad] *ger.* köszöntés, üdvözl (ld. még [suilad](#)) (vö. **ar e aníra ennas suilannad mhellyn ín phain** ‘és ott üdvözölni kívánja minden barátját’) *SD/128-31, VT/31:33*

#**suith** [sujθ] *fn.* korty (vö. Q **suhto**) (ld. még [!yll](#)) *Etym/388* [(*Etym:*) N sũth < √SUK]

sûl I [suːl] *fn.* erős/zúgó szél (vö. **Amon Sûl** ‘Széltető’, szsz. “a szél hegye”, vmint Q **sûre**) (ld. még [gwae](#), [gwaew](#)) *Silm/392, Silm/456, PE/17:15, PE/17:124-25, NM/237* [(*PE/17:*) S sũl < √SŪ ▪ (*NM:*) S sũl < √SŪ]

sûl II [suːl] *fn.* serleg (vö. Q **sûla**) *Etym/388* [(*Etym:*) N sũl < *suglu < √SUG]

sunc ld. [*sog-](#)

T

tachol ['taxl] *fn.* díszű, mellű (vö. Q **tancil**, **tancala**) *Etym/389*, *PE/18:50-51*, *PE/18:100* [(*Etym*:) N tachl, tachol < *tankla < √TAK ▪ (*PE/18*:) N tachl, tachol < ON tankla < *tanklā < √TAK]

tâd [tɑ:d] *szn.* kettő (vö. T **tat(a)**, Q **atta**) *Etym/349*, *Etym/391*, *WJ/388*, *VT/42:25-27*, *VT/48:6*, *PE/17:95*, (*PE/21:63*), (*PE/21:74*) [(*Etym*:) N tâd < √AT(AT), √TATA ▪ (*VT/42*:) S tâd < √ATTA, √TATA ▪ (*PE/21*:) (CE *atta* < √AT; CE *galadā* *atta* ‘két fa’; √ATA, √ATTA, √TATA)]

***tad-dal** [ˌtadˈdal] *tsz.* **tad-dail** [ˌtadˈdajl] **1.** *mn.* kétlábú **2.** *fn.* kétlábú (*állat*) (vö. **Levain** **tad-dail** ‘kétlábú állatok’ = pici-törpök) *WJ/388* [**tâd** + **tâl I**]

tad-dail ld. ***tad-dal**

tadol [ˈtadɔl] *mn.* kettős, kétszeres (vö. **peg dadol** ‘kettős/dupla pont’ = bizonyos diftongusok (*pl.* ‘ei’, ‘ui’, *stb.*) jelölésére használt diakritikus jel a tengwar írásban) (ld. még ***adu**, **edaid**, **ui-**) *Etym/391*, *PE/22:31*, *PE/22:36* [(*Etym*:) N tadol < √TATA]

tadui [ˈtaduɪ] *szn.* második (vö. T **tatya**, Q **tatya**, **attea**) (ld. még **edwen**) *VT/42:25* [**tâd** + **-ui**; (*VT/42*:) S tadui < √ATTA, √TATA]

***taeg** [tæɡ] *fn.* határ, mezsgye, határvonal (vö. **Taeglin(d)** ‘?A Határ Dálnoka’) (ld. még **gland**, ill. **#edrain**, **#rain I**) (*WJ/309*) [(*WJ*:) (*taika < √TAYAK)]

taen I [tæɛn] *fn.* magaslat, kiemelkedés, hegycsúcs, hegytető, hegyorom (ld. még **#aegas**, **egnas**, ill. **nimras**, **#rasg I**, **rass**, **ta-rag**) *Etym/389* [(*Etym*:) N taen < √TĀ, √TA3]

taen II [tæɛn] *mn.* hosszú (és vékony) (vö. Q **taina**) *Etym/391* [(*Etym*:) N taen < √TAY]

taer I [tæɛr] *mn.* egyenes (ld. még **tûr I**) *Etym/392*, *VT/46:18* [(*Etym*:) N tær, taer < *teñrā < √TEN̄]

taer II [tæɛr] *mn.* fenséges, magasztos, fennkölt, emelkedett (vö. Q **tára**) (ld. még **hall I**, **taur III**, ill. **brand**, **raud II**) *PE/17:186* [(*PE/17*:) S taer < √TAG; S taer < tagra < √TA3]

taes [tæɛs] *fn.* szög, szeg (vö. **pelthaes**, vmint Q **taxe**) *Etym/389-90* [(*Etym*:) N taes < *taksē < √TAK]

***taetha-** [ˈtæθɑ] (*inf.* **taetho** [ˈtæθɔ]) *i.* megköt, odaköt, összeköt, megerősít, odaerősít, rögzít (vö. Q **tac-**) (ld. még ***penia-**, ill. ***gwedh-**, **#nod-**) *Etym/389* [(*Etym*:) N taetho < √TAK]

taetho ld. ***taetha-**

taew [tæw] **1.** *fn.* tartó(készülék), foglalat, tok **2.** *fn.* csat, kapocs, zár (vö. Q **tangwa**) *Etym/390*, *VT/46:17* [(*Etym*:) N taew < *takmā < √TAK]

#tafn [tavn] *fn.* bármilyen kézzel készített tárgy (vö. Q **taman**) *PE/17:107* [(*PE/17*:) S tavn < *taman- < √TAM]

##tafnen [ˈtavnɛn] *mn.* zárt, csukott (ld. **#uidafnen**) (ld. még **hollen**)

***tagol** [ˈtagl] *fn.* jelző, mutató (ld. **glan-dagol**)

taid [tɑɪd] *mn.* második, következő (*fontosságban*, *rangsorban*) *VT/42:25* [(*VT/42*:) S taid < √ATTA, √TATA]

#tail ld. **tâl I**

***tain** ld. ***tân**

taith [tɑɪθ] (**teith** [tɛɪθ]) *fn.* jegy, jel(kép), szimbólum (vö. **andaith**, vmint Q **tehta**) *Etym/391*, *PE/17:43*, *PE/22:31* [(*Etym*:) N teith < ON tektha < √TEK ▪ (*PE/17*:) S teith, taith < tektā < √TEK]

tâl I [tɑ:l] (**-dal** [dal]) *tsz.* **#tail** [tɑɪl] **1.** *fn.* láb (*mint testrész*, ill. *hosszmérték* = kb. 30 cm) (vö. ***tad-dal**, ***talraph**, **#telluin**, ill. **Labadal** ‘Ugriláb’, **Celebrindal** ‘Ezüstlábú’, **ithail** ‘a lábak’, **#leben** **#tail brann i annon** ‘öt láb magas az ajtó’, vmint Q **tál**) **2.** *fn.*, *tág.* vég(ződés) (vö. **Ramdal** ‘Falvég’) (ld. még **meth**, **methed**, ill. **ment**) *Etym/390*, *Silm/447*, *Silm/456*, *TAL/150(92)*, (*PE/21:55-56*), (*PE/21:64*), (*PE/21:66*), (*PE/21:70*), (*PE/21:73*), (*PE/21:76-77*), *PE/22:67* [(*Etym*:) N tâl *tsz.* teil < √TAL ▪ (*PE/21*:) (ON *intali* ‘?a lábak’; CE *tāl*, *tal(-)*; CE *talū* ‘egy pár láb’; CE *tald(a)* ‘lábhoz’; PQ *tāl*, *tal(-)* < √TAL) ▪ (*PE/22*:) N *ithail* (= *ipail*) ‘a lábak’]

tâl II [tɑ:l] *fn.* lapos/sík felület, padozat, flet (*Lothlórien fáin*) (ld. még **alan**) *PE/17:52*

talad [ˈtalad] *fn.* lejtő, ereszkedő (vö. Q **talta**) (ld. még **pend I**) *Etym/390* [(*Etym*:) N talad < √TALÁT]

talaf [ˈtalav] *tsz.* **#telaif** [ˈtelajv] *fn.* padló(zat), alj(zat) (vö. Q **talán**) (ld. még **pa-**

nas *Etym/390, (PE/21:56), (PE/21:71), (PE/21:80) [(Etym:) N talaf tsz. teleif < √TALAM ▪ (PE/21:) (CE talam, talmā; PQ talam, talmā < √TĀLAM)]*

#talagan ['talagan] *fn.* hárfajátékos (vö. Q **tyalangan**) *Etym/377, Etym/395, VT/46:20, PE/22:41 [(Etym-VT/46:) N talagand, talagant < *tyalañ-gandō(o) < √TYAL + √NGAN, √NGĀNAD ▪ (PE/22:) N talagant]*

talan ['talan] *tsz.* **telain** ['telaj̃n] *fn.* lapos/sík felület, padozat, flet (*Lothlórien fáin*) (vö. Q **talán, talma**) (ld. még **tāl II**) *LotR/II:6, UT/602, PE/17:51-52, (PE/21:56), (PE/21:71), (PE/21:80) [(PE/17:) S talan tsz. telain < CE talam- ▪ (PE/21:) (CE talam, talmā; PQ talam, talmā < √TĀLAM)]*

talath ['talaθ] **1.** *fn.* sík felszín/felület **2.** *fn.* sík vidék, síkság, lapály; (széles) völgy (vö. **Talath Dirnen** ‘Őrzött Síkság’, **Talath Rhúnen** ‘Keleti Völgy’) (ld. még **talf II**, ill. **lād, nand**, vmint **im II, imlad, imloth, imrath, tum**) *Etym/353, Silm/435, Silm/457, (PE/21:71) [(Etym:) N dalath < √DAL ▪ (PE/21:) (CE da-lath)]*

#talf I [talv] *fn.* tenyér, marok (ld. még **#camlann, plad**) *Etym/353 [#tal(u) + #maw II; (Etym:) N dalf < ON dalma < √DAL]*

talf II [talv] *fn.* sík terület (vö. **Nindalf** (= Q **Nindatalma**) ‘Vizes Sík’) (ld. még **lād, talath**) *RC/334, PE/17:52, PE/17:61*

***talraph** ['talrav] *fn.* kengyel (szsz. ‘láb-kötél’) (ld. **Borondir Udalraph** ‘Kengyel nélküli Borondir’ *UT/406*) [**tāl I** + ***raph**]

talt [talt] *mn.* széteső, roskatag, düledező, gyenge, ingatag, nem szilárd/erős (*tárgy*) *Etym/390 [(Etym:) N talt < √TĀLAT]*

***taltha-** ['talθa] *i.* lecsúszik, leesik, lehullik, leomlik, összeomlik (vö. Q **talta-**) (ld. még **danna-**) *(PE/22:134) [(PE/22:) (OS talthathō- < √TĀLAT)]*

#talu ['talu] *mn.* lapos, sík, sima, egyenletes felületű *Etym/353 [(Etym:) N dalw < *dāla < √DAL]*

***tamma-** ['tama] (*inf.* **tammo** ['tamo]) *i.* kopog(tat) (vö. Q **tamba-**) *Etym/390, VT/46:17 [(Etym-VT/46:) N tammo < *tambā- < √TAM]*

tammo ld. ***tamma-**

***tân** [ta:n] (**-dan** [dan]) *tsz.* ***tain** [taj̃n] *fn.* (-)míves, (-)készítő, mesterember (ld. **ca-**

lardan, cennan, cirdan, *mirdan, ill. **Bar-than** (= Q **Martan(o)**) ‘Földkovács’ = Aule, vmint Q **tano**) *(Etym/390), (PE/17:96) [(Etym:) (*tanō < √TAN) ▪ (PE/17:) (√TAN)]*

!tan- [tan] *i.* (meg)mutat

tanc [taŋk] *mn.* erős, szilárd, biztos (ld. még **thand II**, ill. **him I**) *Etym/389 [(Etym:) N tanc < √TAK]*

tang [taŋ] *fn.* íjhúr *Etym/394 [(Etym:) N tang < √TANG]*

***tangad-** ['taŋgad] (*inf.* **tangado** ['taŋgado]), *m.* **E/3 tangant** ['taŋgant]), *m.* **E/1 tangennin** [taŋ'gennin], **tengennin** [teŋ'gennin]) *i.* megerősít, megszilárdít, megalapoz, biztosít *Etym/389, PE/17:44 [(Etym:) N tangado < √TAK ▪ (PE/17:) N tangado, tangennin (tengennin), tangant (ON tankānte) < tánkāta- < tanka]*

tangado ld. ***tangad-**

tangant ld. ***tangad-**

tangennin ld. ***tangad-**

***tann** [tann] *fn.* jel(zés) (ld. **T(a)engyl** (= Q **Tancol, Tannacolli, Tainacolli**) ‘Jelző’, szsz. ‘jelhordozó’ *MR/385*) (vö. Q **tanna**) (*MR/385*) [(*MR:*) (S taen-, ten- < √TANA)]

tar- I ld. **tara**

tar- II ld. **taur III**

tara ['tara] (**tar-** [tar]) *mn.* merev, kemény, erős, szívós, ellenálló (vö. Q **tarya**) (ld. még **dorn, tarch**, ill. **taug**) *Etym/390, PE/22:34 [(Etym:) N tara, tar- < ON targa < *targā < √TARĀK ▪ (PE/22:) N tara < targh < ON targa]*

tarag ['tarag] **1.** *fn.* szarv (*állaté*) **2.** *fn., tág.* meredek hegycsúcs/hegytető/hegyorom (vö. Q **tarca**) (ld. még **#rasg I, rass**, ill. **#aegas, egnas, nimras, taen I**) *Etym/391, VT/46:17 [(Etym:) N tarag < √TĀRAG]*

tarch [tarx] *mn.* merev, kemény, erős, szívós, ellenálló (vö. **Tarlang** ‘Nyakas’, szsz. ‘merev nyakú’) (ld. még **dorn, tara**, ill. **taug**) *RC/536*

tarias ['tari.as] *fn.* merevség, keménység, erősség, szívósság, ellenállás *Etym/390 [tara + *-as I; (Etym:) N tarias < √TĀRAG]*

tarlanc ['tarlaŋk] *mn.* csökönyös, makacs, konok, nyakas (ld. még **dorn**) *Etym/390 [tara + #lanc II; (Etym:) N tarlanc < √TĀRAG]*

tass I [tass] *fn.* munka, feladat *Etym/391* [(*Etym.*) N tars, tass < ON tarsa < √TARAS]

tass II [tass] *fn.* mutatóujj (vö. T, Q *tassa*) *VT/48:5*

tathar ['taθar] *fn.* fűzfa (vö. Q *tasar(e)*) *Etym/391, Silm/457, PE/17:81* [(*Etym.*) N tathor < *tathrē < √TATHAR ▪ (*PE/17:*) S tathar < tapā(/a)ri- < √TAPAR]

tathren ['taθrɛn] *mn.* fűzes (vö. *Nan-tathren* (= Q *Tasarinan, Nan-tasaron*) 'Fűzes-völgy') *Etym/391, Silm/426, Silm/457* [*tathar* + **-en II*; (*Etym.*) N tathren < √TATHAR]

taug [taug] *mn.* kemény, szilárd, erős, ellenálló (vö. Q *tauca*) (ld. még *dorn, tara, tarch*) *PE/17:115* [(*PE/17:*) S taug < √TAW]

†taur I [taur] (-*dor* [dɔr]) *fn.* király, úr (*mint vmely nép törvényes uralkodója*) (vö. *Thorondor* (= Q *Sorontar*) 'Sas-úr', *Gildor* 'Csillag-úr', *Celebrindor* 'Ezüst Úr', *Arador* 'Nemes Úr', *Uldor* 'Rút Úr', *Orchaldor* 'Magas Úr', *Meneldor* 'Az Ég Ura', *Galador* 'Fa-úr', *Galdor* 'Fény-úr', *Gwindor* 'Ifiúr', *Findor* 'Finwe-úr' v. 'Haj-úr' = *Gil-galad*, vmint Q *tár*) (ld. még *aran*) *Etym/389* [(*Etym.*) N †taur < *tāro < √TĀ, √TA3]

taur II [taur] *fn.* nagy erdő, erdőség (vö. *tauron*, ill. *Taur-nu-Fuin* 'Az Éji Sötétség Erdeje', szsz. "a sötétség alatti erdő", *Taur-en-Faroth* 'Vadászok Erdeje', *Taur e-Ndaedelos* 'A Szörnyű Rettegés Erdeje', *Taur-na-Chardîn* 'A Déli Csend Erdeje', *Taur-na-Neldor* 'Bükkerdő', szsz. "a bükkerdeje", *Taur-na-Foen* 'Foen Erdeje' = Dorthonion, *Taur-im-Duinath* 'Folyóközi Erdő', szsz. "erdő a folyók között", *Taur i Melegyrn* 'A Hatalmas Fák Erdeje', *Rhuda* 'Troll-rengeteg', szsz. "gonosz erdő", vmint Q *taure*) (ld. még *tawar*, ill. *eryn II, glâd*) *Etym/391, Silm/436, Silm/457, WJ/465-66, RC/384, PE/17:82, PE/17:115, (PE/21:80)* [(*Etym.*) N taur < *taurē < √TĀWAR ▪ (*PE/17:*) S taur < taurē < √TAW ▪ (*PE/21:*) (CE tauri)]

taur III [taur] (*tor-* [tɔr], *tar-* [tar], *-dor* [dɔr]) 1. *mn.* hatalmas, óriási, roppant (nagy), szörnyű/irtózatossá nagy (vö. *torog*, vmint Q *taura*) (ld. még *^(m)beleg*, ill. *daer I*) 2. *mn.* fenséges, magasztos, fennkölt, nagyszerű (→ ebben az értelemben csupán a költői nyelvben v. a régi címekben elő-

forduló szó, gyakran nevek elő- vagy utótagjaként, összeolvadva a 'király' v. 'úr' jelentésű szavakkal) (vö. *Targon* 'Nemes Vezér', *Tarmund* 'Nemes Bika', *Torhir* 'Nemes Úr', vmint Q *tára, tar-*) (ld. még *hall I, taer II*, ill. *brand, raud II*) *Etym/389, Etym/391, Etym/395, VT/46:16, (PE/21:55)* [(*Etym-VT/46:*) N taur < PQ *taura < √TUR és N †taur < ON tōra < *tārā < √TĀ, √TA3; N taur < *tūrō < √TĀWAR ▪ (*PE/21:*) (PQ tár, tārō)]

***taur IV** [taur] (*len. daur* [daur]) *mn.* bölcs, okos (vö. *Daur a Berhael* 'Frodót és Samut', ill. Q *tára*) (ld. még *goll, sael*, ill. *idhren, noen*) *PE/17:102*

tauron ['taurɔn] *fn.* erdőlakó (vö. (*Aran*) *Tauron* = Orome, 'Az Erdők Ura', szsz. "erdőlakó(-király)") *Silm/436, Silm/457, PM/358* [*taur II* + *-on I*]

taus [taus] *fn.* zsúptető, szalmatető (vö. Q *tupse*) *Etym/395* [(*Etym.*) N taus < *tupsē < √TUP]

tavor ['tavr] *fn.* fakopáncs, harkály (szsz. "kopácsoló") (vö. Q *tambaro*) *Etym/390* [(*Etym.*) N tafr (tavr), tavor < *tamrō < √TAM]

taw I [tau] *mn.* gyapjú-, gyapjúból készült/való (vö. Q *toa*) *Etym/394, (PE/21:80)* [(*Etym.*) N taw < √TOW ▪ (*PE/21:*) (CE towō)]

taw II [tau] *fn.* fa (*mint anyag*) (vö. Q *toa*) (ld. még *tawar*) *PE/17:115* [(*PE/17:*) S taw < √TAW]

taw III [tau] (?*len. daw* [dau]), **do** [dɔ] *hsz.* oda, addig (vö. Q *tar*) (*Etym/389, VT/46:16, (PE/19:52), PE/19:104, (PE/21:58), (PE/21:76)* [(*Etym-VT/46:*) (ON tō < √TA) ▪ (*PE/19:*) (tō < tā < tad < *tad); S taw, daw, do < tā < tað, tad < CE tad ▪ (*PE/21:*) (ON tō < PQ tā(/a)d; CE tad, tada)]

tawar ['tawar] 1. *fn.* fa (*mint anyag*) (ld. még *taw II*) 2. *fn., tág.* nagy erdő, erdőség (vö. *Tawar-in-Drúedain* 'Drúadán-erdő', szsz. "a drúadánok erdeje", vmint Q *tavar*) (ld. még *taur II*, ill. *eryn II, glâd*) *Etym/391, UT/413* [(*Etym.*) N tawar < *tawar < √TĀWAR]

tawaren ['tawarɛn] *tsz. tewerin* ['tewerin] *mn.* fa-, fából készült/való (vö. Q *taurina*) (ld. még *tawen*) *Etym/391* [*tawar* + **-en II*; (*Etym.*) N tawaren *tsz. tewerin* < √TĀWAR]

tawarwaith [ta'warwajθ] *fn., gyn.* erdőtündék, az erdőtündék népe *UT/332* [*tawar* + *gwaith*]

tawen ['tawɛn] *tsz.* **tewin** ['tɛwɪn] *mn.* fa-, fából készült/való (vö. Q **toina**) (ld. még [tawaren](#)) *PE/17:115* [[taw](#) **II** + [*-en](#) **II**; (*PE/17:*) S tawen *tsz.* te-win < tawinā < √TAW]

tê [tɛ:] *fn.* (út)írány, út(vonal) (vö. Q **tie**) *Etym/391* [(*Etym:*) N tê < *teze < √TE3]

tegi ld. [*tog-](#)

tegil ['tɛgiɫ] *fn.* (író)toll (vö. [tegilbor](#), vmint Q **tecil**) (ld. még [tegol](#)) *PM/318, VT/47/8*

tegilbor [tɛ'giɫbɔr] *fn.* szépíró, a szépírás hozzáértője/szakavatottja (szsz. “toll-kéz”) (vö. a **Tegilbor** személynévvel) *PM/318, VT/47/8* [[tegil](#) + [paur](#)]

tegol ['tɛgɫ] *fn.* (író)toll (vö. Q **tecil**) (ld. még [tegil](#)) *Etym/391* [(*Etym:*) N tegl, tegol < *tekla < √TEK]

teilia-** ['tɛjli.ɑ] (telia-** ['tɛli.ɑ]) (*inf.* **teilio** ['tɛjli.ɔ], **telio** ['tɛli.ɔ]) *i.* játszik (vö. Q **tyal-**) *Etym/395* [(*Etym:*) N teilio, telio < *tyaliā- < √TYAL]

telien ['tɛjli.ɛn] (**telien** ['tɛli.ɛn]) *fn.* játék (vö. Q **tyalie**) *Etym/395* [(*Etym:*) N te(i)lien < √TYAL]

teilio ld. [*teilia-](#)

teith ld. [taith](#)

teitha- ['tɛjθɑ] (*inf.* **teitho** ['tɛjθɔ], *m.* *E/3* **teithant** ['tɛjθant]) *i.* ír, betű(ke)t vet (vö. **Celebrimbor o Eregion teithant i thiw hin** ‘a magyalföldi Celebrimbor írta e jeleket’, szsz. “Celebrimbor Magyalföldről írta ezeket a jeleket”, vmint Q **tec-**) *Etym/391, LotR/II:4, PE/17:40, PE/17:43* [(*Etym:*) N teitho < √TEK; (*PE/17:*) teith-, teithant < tekta- < *tektā < √TEK]

teithant ld. [teitha-](#)

teitho ld. [teitha-](#)

!tel- [tɛl] *i.* befejeződik, véget ér (ld. Q **tel(e)-**)

#telaif ld. [talaf](#)

telain ld. [talan](#)

telch [tɛɫx] *tsz.* **tilch** [tiɫx] *fn.* szár (vö. Q **telco**) *Etym/391* [(*Etym:*) N telch *tsz.* tilch < √TÉLEK]

tele ['tɛlɛ] *tsz.* **#teli** ['tɛlɛj] *fn.* hát(ul)só rész/oldal, vminek a hátulja/vége (vö. Q **telle**) *Etym/391-92* [(*Etym:*) N tele *tsz.* telei < *telesā < √TELES]

#telair ['tɛlɛjr] *tsz.* **telir** ['tɛlir] *gyn.* **teler-iath** [tɛ'leri.ɑθ] *fn.* teler (→ mint általános kifejezés a sindákra, ill. többnyire a nandákra is, megkülönböztetve őket a noldáktól és az avároktól) (ld. még [glinnel](#), [*teler](#)) *PE/17:139* [(*PE/17:*) S teleir *tsz.* telir, teleriath < *teleryā]

***teler** ['tɛlɛr] *tsz.* **telir** ['tɛlir] *fn.* teler (szsz. “a hátramaradott”) (vö. Q **teler**) (ld. még [glinnel](#), [#telair](#)) *PM/385*

teleriath ld. [#telair](#)

telerieth [tɛ'leri.ɛθ] *fn., nn.* teler nő *PE/17:139* [[*teler](#) + [*-ieth](#)]

telerion [tɛ'leri.ɔn] *fn., hn.* teler férfi *PE/17:139* [[*teler](#) + [-ion](#)]

telerrim [tɛ'lɛrrim] *fn., gyn.* telerek, a telerek népe (szsz. “a hátramaradottak”) (ld. még [telerwaith](#)) *PM/385* [[*teler](#) + [rim](#) **I**]

telerwaith ['tɛlɛrwajθ] *fn., gyn.* telerek, a telerek népe (→ mint általános kifejezés a sindákra, ill. többnyire a nandákra is, megkülönböztetve őket a noldáktól és az avároktól) (ld. még [telerrim](#)) *PE/17:139* [[#telair](#) + [gwaith](#)]

teli **I** ld. [*tol-](#)

#teli **II** ld. [tele](#)

***telia-** **I** ld. [*teilia-](#)

!telia- **II** ['tɛli.ɑ] *i.* befejez (ld. Q **telya-**) (ld. még [crantha-](#))

telien ld. [telien](#)

telio ld. [*teilia-](#)

telir ld. [*teler](#), [#telair](#)

#telluin ['tɛlluɪn] *tsz.* ***#tellyn** ['tɛlɪn] *fn.* talp (vö. Q **tallune**) *Etym/384, Etym/390, VT/46:12* [[tâl](#) **I** + [#ruin](#) **II**; (*Etym-VT/46:*) N tellœin, tellein, tellen < *talrunya < √TAL + √RUN]

***#tellyn** ld. [#telluin](#)

telu ['tɛlu] *fn.* kupola (vö. [daedelu](#), vmint Q **telume**) *Etym/391* [(*Etym:*) N telu < √TEL, √TELU]

***ten** [tɛn] *nm.* jelentése feltehetőleg ‘az(t)’, ‘annak’ (ld. **caro den i innas lîn** ‘legyen meg a te akaratod’, szsz. “legyen véghezvive az a te akaratod”) *VT/44:21, VT/44:25-26*

tengennin ld. [*tangad-](#)

***terchil** ['tɛrxiʎ] *fn.* dúnadánok (szsz. “nemes követők”) (→ csupán levezetett, egyébként nem használatos szóalak) (vö. Q **tarcil(di)**) PE/17:101 [(PE/17:) S *terchil < tarkhildī < √KHIL]

#teryn ld. **†tôr**

tess ['tɛss] *fn.* (pontosan kifűrt) lyuk/nyílás (vö. Q **terra**) VT/46:18 [(VT/46:) N ters, tess < *ters- < √TER, √TERES]

têw [tɛ:w] *tsz.* **tîw** [ti:w] *fn.* írásjel, betű (ld. még **tîw** II) (vö. **i dew hen** ‘ezt a jelet’, **i thiw hin** ‘ezeket a jeleket’, **adew, edew, odew, ydew** = az ‘a’, ‘e’, ‘o’, ill. ‘y’ hangokat jelölő tengwák nevei, vmint Q **tengwa**) Etym/391, LotR/II:4, LotR/E, WJ/396, Letters/427, PE/17:40, PE/17:43-44, PE/17:122, PE/22:31 [(Etym:) N tîw < *tekmē < √TEK ▪ (PE/17:) S têt < tejw < CE tegmā < tekmā < √TEK, ill. S tîw < tiŋw < tekmī < tekmāi < √TEK; S tew < *teiw < teñwa < √TEN; S têt < teñma < tekma < √TEN, √TEK, ill. S tîw < tiñm(i) < teñmi < √TEN, √TEK; S têt < tēwa < √TEWE ▪ (PE/22:) N tew < teiw < ON tegma]

tewerin ld. **tawaren**

tewin ld. **tawen**

***ti** [ti] *nm.* jelentése feltehetőleg ‘azok(at)’, ‘azoknak’ (vö. **sui mân i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátjuk őket azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”) VT/44:21, VT/44:30

tî [ti:] *fn.* sor, vonal (ld. még **#lîr**) Etym/392 [(Etym:) N tî < *tēne < √TEN]

tîlch ld. **telch**

till [till] *fn.* ág, hegy, csúcs, fok (vö. **Celebdil** (= Kh **Zirakzigil**) ‘Ezüstfok’, **Egladil** ‘Tünde-fok’, **Ras Morthil** ‘?Feketehegy-part’, vmint Q **tilde**) (ld. még ***aeg** I, **egnas**, **ment**, **nass**) Etym/393, Silm/457, PE/17:36, PE/17:55 [(Etym:) N tild, till < √TIL]

tim [tim] *fn.* szikra (→ a **(n)geil** szóval együtt eredetileg a valódi csillagok valinori képmásaira vonatkozott) (ld. még **tîn** III, **tint**, **#tinu**, ill. **(n)gail** II, **(n)gildin**) MR/388, PE/17:22 [(PE/17:) S tim < √TIN]

tîn ld. **tîn** III

tîn I [ti:n] *mn.* csendes (vö. **Amon Dîn** ‘Csendes Domb’, **si loth a galadh lasto dîn**

‘?virág s fa hallgasson most csendesen’) (ld. még **dînen**, **tînen**) LB/354, RC/551

***tîn** II [ti:n] *nm.* (az ő) ...-(j)a, -(j)e; (?az ő) ...-(j)uk, -(j)ük (vö. **ar Meril bess dîn** ‘és feleségét Rozit’, **sellath dîn** ‘lányait’, **ion-nath dîn** ‘fiait’) SD/128-31, VT/31:21

tîn III [ti:n] (**tîn** [tin]) *fn.* szikra, szikrázás (különösképp a csillagoké) (→ költői értelemben magukra a csillagokra is vonatkozhatott) (vö. **ithildin**, vmint Q **tînwe**) (ld. még **tim**, **tint**, **#tinu**, ill. **(n)gail** II, **(n)gildin**) PE/17:39, PE/17:66, (PE/21:80) [(PE/17:) S tîn < √TIN ▪ (PE/21:) (CE tini)]

tinc [tiŋk] *fn.* fém, érc (vö. Q **tinco**) (ld. még **#raud** I) Etym/394 [(Etym:) N tinc < √TINKŌ]

tînen ['ti:nɛn] *mn.* csendes (vö. **Dor Dînen** ‘Csendes Föld’, **Rath Dînen** ‘Csendes Útca’) (ld. még **dînen**, **tîn** I) RC/551

***tinna-** ['tinna] (*inf.* **tinno** ['tinnɔ]) *i.* (fel)villan, csillog, (fel)csillan (vö. Q **tîn-**) (ld. még **lagla-**) Etym/393 [(Etym:) N tinno < √TIN]

tinno ld. ***tinna-**

tinnu ['tinnu] *fn.* est(e), alkony(at), esti/alkonyi szürkület, esthajnal (= *a hold nélküli, csillagos kora esti időszak*) (vö. **†tinúviel**, vmint Q **tindóme**) (ld. még **adui-al**, **môth**) Etym/355, Etym/393 [**#tinu** + **dû**; (Etym:) N tinnu, tindu < *tindumh < √TIN + √DOMO]

tint [tint] *fn.* szikra (ld. még **tim**, **tîn** III, **#tinu**, ill. **(n)gail** II, **(n)gildin**) Etym/393 [(Etym:) N tint < √TIN]

#tinu ['tinu] *fn.* szikra, apró csillag (vö. Q **tînwe**) (ld. még **tim**, **tîn** III, **tint**, ill. **(n)gail** II, **(n)gildin**) Etym/393 [(Etym:) N tinw < *tinmē < √TIN]

†tinúviel ld. **†tinúviel**

†tinúviel [ti'nurvi.ɛʎ] (**†tinnúviel** [tin'nurvi.ɛʎ]) *fn., nn.* fülemüle (szsz. “alkonyleány”) (→ metaforikus elnevezés) (vö. a **Lúthien Tinúviel** személynévvel, ill. **Narn e-Dinúviel** ‘A Fülemüle története’, **le linnon im Tinúviel** ‘?neked éneklek én, Tinúviel, vmint Q **tindómerel**, **tindómiel**) (ld. még **dúlinn**, **merilin**) Etym/385, Etym/393, Silm/438, MR/373, VT/46:19, PE/19:33, PE/19:73 [**tinnu** + **-iel**; (Etym-VT/46:) N tinúviel, tinnúviel < tindümhiell < *tindōmiselde < √TIN + √SEL-D

(+ √YŌ) ▪ (PE/19:) N Tinnúviel < CE
*Tindōmiselde; S Tinnúviel < Tindúmhihel]

tîr I [ti:r] *mn.* egyenes (vö. Q *téra*) (ld. még [taer I](#)) *Etym/391, VT/46:17* [(*Etym-VT/46:*) N tîr < tēra < *teñrā < √TEN]

***tîr II** [ti:r] *fn.* nézés, tekintés, pillantás (ld. [amdir](#)) (ld. még [glîn](#)) *VT/35:14*

***tîr-** [ti:r] (*inf.* **tîri** ['tiri], *imp.* **tîro** ['tiro], *part.* **tîriel** ['tiri.ɛʌ], **tîriel** ['tiri.ɛʌ], [tîrnen](#) ['tirnɛn]) *i.* néz, tekint, figyel, szemmel tart, vigyáz, ügyel, örködik (vö. [*palan-dir-](#), ill. **A tiro nin, Fanuilos!** ‘Ó, figyelj/vigyázz rám, Örökfehér!’, **tiro men di ngorgoroth** ‘?figyelj/vigyázz ránk a halálos rettegésben’, **ir Ithil ammen Eruchín menel-vîr síla díriel** ‘?mikor a Hold, égi drágakő, ránk, Eru gyermekeire figyelőn ragyog’, vmint Q **tîr-**) (ld. még [*tîria-](#)) *Etym/394, LotR/II:1, LotR/IV:10, Silm/435, LB/354, Letters/278-79, Letters/427, RGEO/64-65, PE/17:94-95* [(*Etym:*) N tîri < √TIR ▪ (*RGEO:*) S -díriel (tîriel), tiro < √TIR]

***tîra-** ['tiri.ɑ] *i.* lát, néz (ld. [tîrad](#)) (ld. még [*cen-](#))

tîrad ['tîrad] *ger.* látás, nézés (vö. **edregol e anîra tîrad i Cherdir Perhael** ‘különös-képp szeretné látni Csavardi mestert’) (→ a [*tîra-](#) igéből) *SD/128-31, VT/31:33*

tîri ld. [*tîr-](#)

***tîria-** ['tiri.ɑ] (**tîria-** ['tiri.ɑ]) (*inf.* **tîrio** ['tiri.ɔ], *m.* E/3 **tîriant** ['tiri.ɑnt]) *i.* néz, tekint, figyel, szemmel tart, vigyáz, ügyel, örködik (vö. Q **tîr-**) (ld. még [*tîr-](#)) *Etym/394, PE/17:25* [(*Etym:*) N tîrio, tîriant < √TIR ▪ (*PE/17:*) S tîria]

tîria- ld. [*tîria-](#)

tîriant ld. [*tîria-](#)

***tîriel** ld. [*tîr-](#)

tîriel ld. [*tîr-](#)

tîrio ld. [*tîria-](#)

tîrith ['tiriθ] *fn.* őrség, örködés, éberség (vö. **Minas Tirith** ‘Az Őrség Tornya’, **Amon Tirith** ‘Az Őrség Dombja’) *Etym/394, Silm/425, Silm/456, Letters/158, VT/42:11, PE/17:25, PE/17:31* [(*Etym:*) N tîrith < √TIR]

***tîrn** [ti:rn] (**-dir** [di:r], **-thir** [θi:r]) *fn.* figyelő (ld. [ethir II](#), [#gwachaedir](#), [heledir](#))

***tîrnen** ['tirnɛn] *part.* őrzött, szemmel tartott (vö. **Talath Dirnen** ‘Őrzött Síkság’) (→ a [*tîr-](#) igéből) *Etym/394, Silm/435*

tîro ld. [*tîr-](#)

tithen ['tiθɛn] *tsz.* **tithin** ['tiθin] *mn.* (nagyon) kicsi, apró, pici(ny), parányi (vö. **#awae-dithen** ‘kicsi awae’ = a ‘w’ hangot jelölő tengwa neve, vmint Q **titta**) (ld. még [cidinn](#), [cinnog](#), [mîw](#), [niben](#), [pigen](#), [*pîn](#)) *Etym/394, PE/22:30-31* [(*Etym:*) N tithen *tsz.* tithin < √TIT]

tithin ld. [tithen](#)

tîw I ld. [têw](#)

tîw II [ti:w] *fn.* írásjel, betű (ld. még [têw](#)) *PE/22:149* [(*PE/22:*) S tîw < tēwa < teṃwā < teṃmā < √TED]

tiwdi ['tiwdi] *fn.* ábécé (szsz. “betűsor”) *VT/46:11* [[tîw](#) + [tî](#); (*VT/46:*) N tiwdi < √TEN]

tlaud [tlaud] *mn.* lejtős(ödő), ereszkedő (vö. Q **talta**) (ld. még [#adlant](#), [#adlod](#), [dadbenn](#), ill. [pend](#)) *PE/18:38* [(*PE/18:*) N tlaud < ON *tlāta < √TALAT]

***toba-** ['toba] (*inf.* **tobo** ['toba]) *i.* (be)fed, lefed, tetővel ellát, (be)takar, letakar, (be)-borít (vö. Q **tópa-**) (ld. még [*orthel-](#)) *Etym/394, VT/46:19* [(*Etym:*) N tobo < *tōp- < √TOP]

tobas ['tobas] *fn.* tető(zet), (tető)fedél (vö. Q **tópa**) (ld. még [orthelian](#), ill. [rond I](#)) *Etym/394, VT/46:19* [(*Etym:*) N tobas < √TOP]

tobo ld. [*toba-](#)

tofn [tɔvn] *mn.* alacsonyan/mélyen fekvő (terület) (vö. Q **tumna**) *Etym/394* [(*Etym:*) N tofn < *tubnā < √TUB]

tôg ld. [*tog-](#)

***tog-** [tɔg] (*inf.* **tegi** ['tegi], *jel.* E/3 **tôg** [tɔ:g]) *i.* vezet, juttat, visz, hoz (vö. Q **tuc-**) *Etym/395* [(*Etym:*) N tegi, tôg < √TUK]

tôl ld. [*tol-](#)

***tol-** [tɔl] (*inf.* **teli** ['teli], *imp.* **tolo** ['tola], *jel.* E/1 **tolen** ['tɔlɛn], *jel.* E/3 **tôl** [tɔ:l]) *i.* jön, közeleg (terben/időben) (→ segédigeeként egyszerű jövő idő kifejezése) (vö. **tôl acharn** ‘[a] bosszú közeleg’, **tolo i arnad lîn** ‘jöjjön el a te országod’, szsz. “jöjjön el a te királyságod”, **tolen cared** ‘#megteszem’ v. ‘#meg fogom tenni’, szsz. “jövök #megtenni”, vmint Q **tul-**) *Etym/395, WJ/254,*

VT/44:21, VT/44:25, PE/22:168 [(Etym:) N teli, töl < √TUL ▪ (PE/22:) S tolen < √TUL]

tolch [tɒlx] *fn.*, *kics.* középső ujj (*játékos elnevezés*) (vö. T **tolle**, Q **tollo**) (ld. még [honet](#), [toleg](#), ill. [lebenedh](#)) VT/48:6, VT/48:16-17

toleg [ˈtɒlɛg] *fn.*, *kics.* középső ujj (*játékos elnevezés*) (vö. T **tolle**, Q **tollo**) (ld. még [honet](#), [tolch](#), ill. [lebenedh](#)) VT/48:6, VT/48:16-17

tolen ld. [*tol-](#)

†**tolhui** ld. [tollui](#)

toll [tɒll] *tsz.* **tyll** [tyll] *fn.* sziget (*amely meredeken emelkedik ki a tengerből v. folyóból*) (vö. **Tol Brandir** ‘A Nagy Tornnyok Szigete’, **Tol Galen** ‘Zöld Sziget’, **Tollondren** (**Tolondren**) ‘Kő-sziget’, **Tol Falas** ‘?Part-sziget’, **Tol Sirion** ‘?A Sirion Szigete’, **Tol Morwen** ‘?Morwen Szigete’, **Tol-in-Gaurhoth** ‘A Váltott Farkasok Szigete’, vmint Q **tol(le)**) (ld. még [caer II](#)) *Etym/394, Silm/438, Silm/457, UT/606, VT/47:13, RC/333-34, PE/17:22, PE/17:61, PE/22:126* [(Etym:) N toll *tsz.* tyll < tollo < √TOL]

tollui [ˈtɒllui] (†**tolthui** [ˈtɒlθui], †**tolhui** [ˈtɒl̥hui]) *szn.* nyolcadik (vö. T **tolodya**, Q **toldea**) (ld. még [*tolothen](#)) VT/42:10, VT/42:25, VT/42:27, VT/47:32 [(VT/42:) S tolhui; tollui; tolthui]

tolod [ˈtɒlɒd] *szn.* nyolc (vö. Q **tolto**) (ld. még [tolodh](#), [toloth](#)) PE/17:95

tolodh [ˈtɒlɒð] *szn.* nyolc (vö. Q **tolto**) (ld. még [tolod](#), [toloth](#)) VT/42:25, VT/48:6

tolog [ˈtɒlɔg] *mn.* elszánt, határozott, állhatatos, rendíthetetlen, kitartó, hűséges, megbízható (vö. Q **tulca**) (ld. még [sador](#), ill. [thala](#), [thalion](#), [thorn](#)) *Etym/395* [(Etym:) N tolog < √TULUK]

toloth [ˈtɒlɒθ] *szn.* nyolc (vö. Q **tolto**) (ld. még [tolod](#), [tolodh](#)) *Etym/394* [(Etym:) N toloth < √TOL¹-OT(H)]

***tolothen** [ˈtɒlɒθɛn] *szn.* nyolcadik (vö. **erin dolothen Ethuil** ‘a tavasz nyolcadik napján’) (ld. még [tollui](#)) SD/128-31, VT/31:21 [[toloth](#) + [*-en II](#)]

***toltha-** [ˈtɒlθa] (*inf.* **toltho** [ˈtɒlθɔ]) *i.* hozat, odarendel (vö. Q **tulta-**) *Etym/395, VT/46:20* [(Etym-VT/46:) N toltho < *tultā- < √TUL]

toltho ld. [*toltha-](#)

†**tolthui** ld. [tollui](#)

tond [tɒnd] *mn.* magas, magas termetű (vö. Q **tunda**) (ld. még [orchal](#), [orn II](#), ill. [brand](#)) *Etym/395* [(Etym:) N tond, tonn < *tundā < √TUN]

tong [ˈtɒŋ] *mn.* feszes, szoros (*kötél, húr, stb.*) (vö. Q **tunga**) *Etym/394* [(Etym:) N tong < *tunga < √TUG]

†**tôr** [tɔ:r] *tsz.* **#teryn** [ˈtɛryn] *fn.* fivér (vö. Q **toron**) (ld. még [hanar](#), [†haun](#), [muindor](#)) *Etym/394* [(Etym:) N †tôr *tsz.* terein < ON toron *tsz.* toroni < √TOR]

tor- ld. [taur III](#)

torech [ˈtɒrɛx] *fn.* rejtett barlang/o-dú/lyuk/üreg (*állaté*) (vö. **Torech Ungol** ‘A Pók Odúja’) *LotR/IV:9, WR/202, RC/490, PE/17:89, PE/17:188* [(PE/17:) S torech < √TOR]

torn I [tɒrn] *tsz.* **tyrn** [tyrn] *fn.* sírdomb, sírhalom (vö. **Tyrn Gorthad** (**Gærthaid**) ‘Sír buckák’, *szsz.* “kísértet-dombok”) (ld. még [haudh I](#), [sarch](#)) *LotR/A(iii), PM/194, PE/17:116*

torn II [tɒrn] *mn.* (el)rejtett, titkolt, titkos (ld. még [dolen](#), [thurin](#)) PE/17:188 [(PE/17:) S torn < √TOR]

torog [ˈtɒrɔg] *fn.* troll *LotR/F, PE/17:136*

***tortha-** [ˈtɒrθa] (*inf.* **tortho** [ˈtɒrθɔ]) *i.* kezel, irányít, kézben tart, ura vminek (vö. Q **tur-**) *Etym/395* [(Etym:) N tortho < √TUR]

tortho ld. [*tortha-](#)

toss [tɒss] *fn.* bokor, cserje, kistermetű fa (*pl. kökény, galagonya, magyal, juhar, stb.*) (vö. [eregdos](#), vmint Q **tussa**) *Etym/379, Etym/395* [(Etym:) N toss < *tussā < √TUS]

***trann** [trann] *fn.* megye (vö. **Condir i Drann** ‘a Megye polgármesterét’) SD/128-31, VT/31:21-22

***trannail** [ˈtrannajl] *mn.* megyei (vö. **ben genediad Drannail** ‘a megyei időszámítás szerint’) SD/128-31, VT/31:22

trasta- [ˈtrasta] *i.* zavar, zaklat, háborgat (ld. még [*presta-](#)) *Etym/391* [(Etym:) N trasta- < √TARAS]

tre- [trɛ] (**tri-** [tri]) *hsz. pref.* át, keresztül (ld. még [ath- I](#), [athra- I](#), [thar-](#)) *Etym/392, VT/46:18* [(Etym-VT/46:) N tre-, tri- < ON tre- < √TER]

***trenar-** [ˈtrɛnar] (*inf.* **treneri** [ˈtrɛnɛri], *m.* E/3 **trenor** [ˈtrɛnɔr]) *i.* részletesen elbeszél/elmond/elmesél *Etym/374* [[tre-](#) + [†nara-](#);

(*Etym*.) N treneri, trenor, trener < ON trenarie, trenare < √TER + √NAR²

trenarn ['trɛnarn] *fn.* beszámoló, elbeszélés *Etym*/374, *VT*/45:36 [**tre-** + **narn**; (*Etym-VT*/45:) N trenarn < ON trenārna < √TER + √NAR²]

treneri ld. ***trenar-**

trenor ld. ***trenar-**

***trevad-** ['trɛvad] (*inf.* **trevedi** ['trɛvɛdi], *m.* *E*/3 **trevant** ['trɛvant]) *i.* átmegy, keresztülmegy, áthalad, átkel (*vmin*) (ld. még **athra-** **II**, ***athrada-**) *Etym*/352 [(*Etym*.) N trevedi, trevant < ON trebatie < √TER + √BAT]

trevant ld. ***trevad-**

trevedi ld. ***trevad-**

trī [tri:] *esz.* át, keresztül *Etym*/392, *VT*/46:18 [(*Etym-VT*/46:) N trī < ON trī < √TER]

tri- ld. **tre-**

trīw [tri:w] **1.** *mn.* éles, hegyes, átható (ld. még **#laeg** **I**, **maeg**, ill. **#aeg** **II**, **#crisg**, **#megor**) **2.** *mn.* karcsú, sudár, vékony, nyúlánk (vö. Q **tereva**) (ld. még **fim**, **#lhind**, **#nind**) *Etym*/392, *VT*/46:18 [(*Etym*.) N trīw < *terēwā < √TER]

trunc [truŋk] *fn.* nagy cölöp/pózna (ld. még **ceber**) (*PE*/21:71), (*PE*/21:80) [(*PE*/21:) S trunc < CE turunku; (CE turuk)]

tû [tu:] *fn.* (izom)erő, testi erő (vö. **Tuor** 'Izom-erő', vmint Q **tuo**) *Etym*/394, *VT*/46:19 [(*Etym-VT*/46:) N tû < ON tūgo < *tūgu < √TUG]

tûg [tu:g] *mn.* vastag, vaskos, kövér (vö. Q **tiuca**) *Etym*/394, *VT*/46:19 [(*Etym-VT*/46:) N tûg < ON tūka < *tiukā < √TIW]

tui ld. **tuiw**

***tuia-** ['tuj.ɑ] (*inf.* **tuio** ['tuj.ɔ]) **1.** *i.* (ki)-csírázik, kihajt, sarjad, fakad (vö. Q **tuia-**) **2.** *i.* (meg)duzzad, (meg)dagad (vö. Q **tiu-ya-**) *Etym*/394-95 [(*Etym*.) N tuio < ON tuio- < √TIW (+ √TUY)]

***tuil** [θujl] *fn.* tavasz (ld. **ethuil**, **tuilinn**, ill. **Th(a)randuil** 'Eleven Tavasz') (ld. még **ethuil**, ill. **echuir**) (vö. Q **tuile**) (*Etym*/395), (*PE*/17:27) [(*Etym*.) (*tuilē < √TUY)]

tuilinn ['tujlɪnn] *fn.* fecske (szsz. "a tavasz dalnoka") (vö. Q **tuilindo**) *Etym*/369, *Etym*/395 [(*Etym*.) N tuilind, tuilin(n) < *tuilelindō < √TUY + √LIN²]

tuio ld. ***tuia-**

tuiw [tujw] (**tui** [tuj]) *fn.* bimbó, rügy, csíra (vö. Q **tuima**) *Etym*/395 [(*Etym*.) N tuiw, tui < *tuimā < √TUY + √LIN²]

tulu ['tulu] *fn.* támogatás, segítség (vö. Q **tulco**) *Etym*/395, (*PE*/21:80) [(*Etym*.) N tulu < ON tulugme < *tulukmē < √TULUK ▪ (*PE*/21:) (CE tulku)]

tulus ['tulus] *tsz.* **tylys** ['tylys] *fn.* nyárfa (vö. Q **tylusse**) *Etym*/395 [(*Etym*.) N tulus *tsz.* tylys < *tulussē < √TYUL]

tum [tum] *fn.* kör alakú, magas hegyekkel körülvett mély völgy (vö. **Tumladen** 'Nyitott Völgy', **Carn Dûm** '?Vörös-völgy', vmint Q **tumbo**) (ld. még **im** **II**, ill. **imlad**, **imloth**, **imrath**, **lâd**, **nand**, **talath**) *Etym*/394, *Silm*/457-58, *NM*/351 [(*Etym*.) N tum < *tumbu < √TUB ▪ (*NM*.) S tum < tumbu]

tump [tump] *fn.* púp, domborulat (vö. Q **tumpo**) *Etym*/395 [(*Etym*.) N tump < √TUMPU]

tund [tund] *fn.* domb, bucka, halom (vö. Q **tundo**) (ld. még **gwastar**, ill. **amon**, **cerin**, **coron**, **cûm**, **haedh**) *Etym*/395 [(*Etym*.) N tund, tunn < *tundu < √TUN]

tûr **I** [tu:r] *fn.* győzelem, uralom, hatalom (vö. **Tûrin** 'Győztes Akarat', **Turgon(d)** (= Q **Turucáno**, **Turucondo**) 'Győztes Vezér/Herceg', vmint Q **tûre**) *Etym*/395, *Silm*/458, *VT*/46:20, (*PE*/17:113) [(*Etym-VT*/46:) N tûr < *tûrē < √TUR ▪ (*PE*/17:) (√TUR)]

***tûr** **II** [tu:r] *fn.* győző, győztes, úr, mester (ld. **Tûrin** **Túramarth** (= Q **Turambar**) 'Túrin, a Végzet Ura' *Etym*/395, *Silm*/445, *VT*/50:5, *VT*/50:12, *VT*/50:18) (*Etym*/395) (ld. még ***herdir**, **heron**, **hûr**) [(*Etym*.) (*tûrō < √TUR)]

tyll ld. **toll**

tylys ld. **tulus**

tyrn ld. **torn** **I**

TH

***tha-** [θa] (?jel. T/3 **thor** [θɔr]) i. pontos jelentése nem ismert, talán ‘lesz (vmivé)’, ‘vállik (vmivé)’ (vö. *sī il #chaim en i naug-rim en #in Ellath thor #dain ammen* ‘?most a törpök [és] a tündék mind ellenünk lesznek’, szsz. “most a törpök [és] a tündék minden keze ellenünk lesz (...minden keze ellenséges lesz számunkra)”) VT/50:5, VT/50:23-24

thafn [θavn] *fn.* fából készült pillér/oszlop (vö. Q **samna**) *Etym/387* [(*Etym:*) N thafn < ON sthamne < stabne < *stahnē < √STAB]

thala [ˈθala] *mn.* elszánt, határozott, rendíthetetlen, állhatatos, szilárd jellemű, kitartó (ld. még **thalion**, **thorn**, ill. **sador**, **tolog**) *Etym/388* [(*Etym:*) N thala < ON sthalga < *sthalga < √STALAG]

thalion [ˈθali.ɔn] *tsz.* **thelyn** [ˈθɛlyn] **I.** *fn.* hős, dalia, rettenthetetlen (*személy*) (ld. még **callon**) *Etym/388* **II.** *mn.* erős, határozott, állhatatos, rendíthetetlen, kitartó, elszánt, rettenthetetlen (vö. *Húrin Thalion* ‘Rendíthetetlen Húrin’, *Cúthalion* ‘Erősíjú’, szsz. “erős/rettenthetetlen íj”) (ld. még **thala**, **thorn**, ill. **sador**, **tolog**) *Silm/418*, *Silm/457* [(*Etym:*) N thalion *tsz.* thelyn < *stalgondō < √STALAG]

thalos [ˈθalos] *fn.* özön, ár(adat), zuhatag (vö. a *Thalos* folyónévvel) (ld. még **thórod**, ***thôr** **III**) *Etym/388* [(*Etym:*) Ilk. thalos < √STAL]

tham [θam] *fn.* terem, csarnok (vö. Q **sambe**) (ld. még **thamas**) *Etym/387* [(*Etym:*) N tham, thamb < *stambē < √STAB]

thamas [ˈθamas] *fn.* nagy terem/csarnok (ld. még **tham**) *Etym/387-88* [(*Etym:*) N thamas, thambas < √STAB]

thanc [θaŋc] *mn.* hasított, osztott, kettéágazó, villás (vö. **#lamthanc**, ill. **Orthanc** ‘Villás Magaslat’, vmint Q **sanca**) *Etym/388* [(*Etym:*) N thanc < ON sthanka < *stankā < √STAK]

***thand** **I** [θand] *fn.* pajzs (ld. **thangail**) (ld. még **amath**) (UT/353(365)) [(*UT:*) (thandā)]

thand **II** [θand] *mn.* erős, szilárd, biztos, kitartó, rendületlen, tartós, állandó, maradandó, megingathatatlan (vö. Q **sanda**) (ld.

még **bronadui**, **him** **I**, **tanc**) *Etym/388*, VT/46:16 [(*Etym-VT/46:*) N thand, thann < √STAN]

thang [θaŋ] *fn.* kényszer(ítés), elnyomás, zsarnokság (vö. **Thangorodrim** ‘A Zsarnokság Hegyei’, **Durthang** ‘Sötét Zsarnokság’, vmint Q **sanga**) *Etym/388*, *Silm/457*, PE/17:116 [(*Etym:*) N thang < *stangā < √STAG]

thangail [ˈθaŋgajl] *fn.* pajzsfal (= a *dúna-dán seregek egyik védekező alakzata*) UT/353(365) [***thand** **I** + **cail**]

thâr [θa:r] *fn.* keményszárú fű (vö. Q **sara**) *Etym/388* [(*Etym:*) N thâr < √STAR]

thar- [θar] (**thara-** [ˈθara]) **1.** *hsz. pref.* át, keresztül (vö. **tharbad**) (ld. még (ld. még **ath-** **I**, **athra-** **I**, **tre-**) **2.** *hsz. pref.* túl (vmin) (vö. **Thargelion** ‘Gelionontúl’) *Etym/392*, *Silm/457*, PE/17:34 [(*Etym:*) N thar- < √THAR]

thara- ld. **thar-**

tharan [ˈθaran] *mn.* (élet)erős, erőteljes, élénk, eleven (vö. **Th(a)randuil** ‘Eleven Tavaszi’) (ld. még ***brêg**) PE/17:27, PE/17:187 [(PE/17:) S tharan < √THAR]

tharas [ˈθaras] *fn.* zsámoly *Etym/388* [(*Etym:*) N tharas < √STAR]

tharbad [ˈθarbad] *fn.* gázló, átkelő (szsz. “keresztút”) (vö. a **Tharbad** névvel) (ld. még **athrad**, ***iach**, **pâd** **II**) *Etym/392*, *Silm/457*, RC/15, PE/17:34 [**thar-** + **pâd**; (*Silm:*) S tharbad < thara-pata]

tharn [θarn] *mn.* meredt, elszáradt, aszott *Etym/388* [(*Etym:*) N tharn < ON stharna < √STAR]

thaur [θaur] **I.** *mn.* utálatos, visszataszító, gyűlöletes (vö. **Thauron** ‘A Gyűlöletes’, **Gorthaur** ‘Gyűlöletes Félelem’ = Szauron) (ld. még **deleb**, **uanui**, **ul-**) *Silm/457* **II.** *mn.* kegyetlen, könyörtelen (PE/17:184) (ld. **Gorthaur** ‘Kegyetlen Félelem’ = Szauron, vmint Q **saura**) (ld. még **balch**) [(PE/17:) (√THAW)]

thavron [ˈθavrɔn] *fn.* ács, építőmester (vö. Q **samno**) *Etym/387* [(*Etym:*) N thavron < ON sthabro(ndo) < *stabrō < √STAB]

thaw [θau] *mn.* romlott, erkölcstelen (vö. **Thaw** (= Q **Sauro(n)**) ‘A Romlott’ = Szauron, vmint Q **saura**) *Etym/393*, PE/17:68 [(*Etym:*) N thaw < *tausā < √THUS ▪ (PE/17:) S thaw < √PAW]

thêl [θɛ:l] *tsz.* **theli** ['θɛli] *fn.* lánytestvér, hûg, nõvér (vö. Q **seler**) (ld. még [muinthel](#), [nîth II](#), ill. [neth II](#)) *Etym/392* [(*Etym.*:) N thêl *tsz.* thelei < ON thele *tsz.* thelehi (thelesi) < √THEL, √THELES]

thel- [θɛλ] *i.* szándékozik, akar (vmi tenni) (ld. még [*nidh-](#), ill. [nidha-](#)) *WJ/319* [(*WJ.*:) S thel- < √STEL]

thela ['θɛla] *fn.* lándzsahegy (ld. még [ec-thel](#), [eith](#)) *Etym/388* [(*Etym.*:) N thela < √STELEG]

***thelion** ['θɛli.ɔn] *fn.* állhatatos, kitartó, rendíthetetlen (*személy*) (ld. †**Aegthelion** (= **Ecthelion**) ‘?Éles Akarat’ *WJ/318*) [(*WJ.*:) S -thelion < √STEL]

thely ld. [thôl](#)

thelyn ld. [thalion](#)

then ld. [thenn I](#)

thend [θɛnd] (**thenn** [θɛnn]) *tsz.* **thind** [θind] (†**thinn** [θinn]) *gyn.* **thennath** ['θɛnnath] *fn.* sinda, szürke-tünde (vö. Q **sinda**) (ld. még [mîth II](#), [thinnedhel](#)) *PE/17:140-41* [(*PE/17.*:) S thend *tsz.* thind (S thenn *tsz.* †thinn) < thindā]

thendrim ['θɛndrim] *fn., gyn.* sindák, szürke-tündék, a sindák/szürke-tündék népe (ld. még [eluwaith](#), [mithrim](#), [thennath](#), [then-nir](#), [thindrim](#), [thinnir](#)) *PE/17:141* [[thend](#) + [rim I](#)]

thenn I [θɛnn] (**then** [θɛn]) *mn.* rövid (vö. **Thenfalas** ‘Rövidpart’, vmint Q **senna**) (ld. még [thent](#), ill. [esten](#), [estent](#)) *VT/42:15*, *VT/42:29*, *PE/17:185* [(*PE/17.*:) S thenn < *stenna < √STEN]

thenn II ld. [thend](#)

thennath ld. [thend](#)

thennes ['θɛnnɛs] *fn., nn.* sinda/szürke-tünde nõ (ld. még [mithres](#), [thenneth](#), [thindeth](#), [thindreth](#)) *PE/17:141* [[thend](#) + [-es](#)]

thenneth ['θɛnnɛθ] *fn., nn.* sinda/szürke-tünde nõ (ld. még [mithres](#), [thennes](#), [thindeth](#), [thindreth](#)) *PE/17:141* [[thend](#) + [-eth I](#)]

thennir ['θɛnnir] *fn., gyn.* sindák, szürke-tündék, a sindák/szürke-tündék népe (ld. még [eluwaith](#), [mithrim](#), [thendrim](#), [thennath](#), [thindrim](#), [thinnir](#)) *PE/17:140*

thennon ['θɛnnɔn] *tsz.* **thennyn** ['θɛnnyn] *fn., hn.* sinda/szürke-tünde férfi (ld. még

[mithron](#), [thennor](#), [thindon](#), [thindron](#)) *PE/17:141* [[thend](#) + [-on I](#)]

thennor ['θɛnnɔr] *fn., hn.* sinda/szürke-tünde férfi (ld. még [mithron](#), [thennon](#), [thindon](#), [thindron](#)) *PE/17:141* [[thend](#) + [-or I](#)]

thennyn ld. [thennon](#)

thent [θɛnt] *mn.* rövid (vö. a **Minlamad thent/estent** nevű, feltételezhetően alliteratív tünde versforma nevével, vmint Q **sinta**, **senta**) (ld. még [thenn I](#), ill. [esten](#), [estent](#)) *Etym/388*, *UT/188*, *WJ/311*, *WJ/315*, *PE/17:141*, (*PE/22:25*), (*PE/22:27*) [(*Etym.*:) N thent < ON sthinta < √STINTĀ ▪ (*PE/17.*:) S thent < stentā ▪ (*PE/22.*:) (ON a-stinta, e-stinta ‘rövid a’, ill. ‘rövid e’)]

theria- ['θɛri.ɑ] *i.* jó erőben/egészségben van, virul, virágzik *PE/17:187* [(*PE/17.*:) S theria- < √THAR]

#theryn ld. [thôr I](#), [thoron](#)

thia ld. [*thia-](#)

***thia-** ['θi.ɑ] (*inf.* **thio** ['θi.ɔ], *jel.* *E/3* **thia**) *i.* látszik, tűnik (vminek, vmilyenek) *Etym/392* [(*Etym.*:) N thio, thia < √THĒ]

thî [θi:] *hsz.* most (vö. Q **sî**) (ld. még [hî](#), [sî I](#), [sîr I](#)) *PE/17:27*

***thîl** [θi:l] *fn.* fény(esség), tündöklés, ragyogás, csillogás (ld. **Belthil** ‘Isteni Ragyogás’ *Etym/392*, *Silm/397*, *Silm/456*, **Galathil** ‘?Ragyogó Fa’ *UT/568*, *WJ/350*) (ld. még [aglar](#), [calad](#), [galad](#), [glaw I](#))

***thilia-** ['θili.ɑ] (*inf.* **thilio** ['θili.ɔ]) *i.* ragyog, csillog, fénylik (ld. még [*cal-](#)) *Etym/392*, *VT/46:18* [(*Etym.*:) N thilio < √THIL]

thilio ld. [*thilia](#)

***thilion** ['θili.ɔn] *mn.* fehér vagy ezüstös fénnel ragyogó/csillogó (ld. **Galathilion** ‘Fehér Fa’, szsz. “fehér fénnel ragyogó fa” *Etym/357*, *Etym/392*, *Silm/412*, *Silm/456*)

†**thîn** [θi:n] *fn.* est(e) (vö. Q **sinye**) *Etym/392*, *VT/46:18* [(*Etym-VT/46.*:) N †thîn < √THIN]

thind I [θind] (**thinn** [θinn]) *mn.* szürke (vö. **Thingol** (= Q **Singollo**, **Sindacollo**) ‘Szürkeköpenyes’, **Thinrod** ‘Nemes Szürke[-tünde]’, **Thingódhel** ‘?Szürke Nolda’, vmint Q **sinde**, **sinda**) (ld. még [hithren](#), [mîth II](#), [*mithren](#)) *Etym/392*, *Silm/457*, *PE/17:72*, *PE/17:112*, *PE/17:140-41*, (*PE/21:81*) [(*Etym.*:) N thind, thinn < *thindi < √THIN ▪ (*PE/17.*:) S thin(n), thind < þindā < √ΘIN; S thind

< þindi-; S thinn < thindi-, thindi ▪ (PE/21:) (CE thini, thindā)]

thind **II** ld. [thend](#)

thindeth ['θindəθ] *fn.*, *nn.* sinda/szürke-tünde nő (ld. még [mithres](#), [thenneth](#), [then-nes](#), [thindreth](#)) PE/17:141 [[thind](#) + [-eth](#) **I**]

thindon ['θindən] *fn.*, *hn.* sinda/szürke-tünde férfi (ld. még [mithron](#), [thennon](#), [thennor](#), [thindron](#)) PE/17:141 [[thind](#) + [-on](#) **I**]

thindreth ['θindreθ] *fn.*, *nn.* sinda/szürke-tünde nő (ld. még [mithres](#), [thenneth](#), [then-nes](#), [thindeth](#)) PE/17:140 [[thind](#) + [*-reth](#) **II**]

thindrim ['θindrim] *fn.*, *gyn.* sindák, szürke-tündék, a sindák/szürke-tündék népe (ld. még [eluwaiþ](#), [mithrim](#), [thendrim](#), [then-nath](#), [thennir](#), [thinnir](#)) VT/41:9, PE/17:140-41 [[thind](#) + [rim](#) **I**]

thindron ['θindrɔn] *tsz.* **thindryn** ['θindryn] *fn.*, *hn.* sinda/szürke-tünde férfi (ld. még [mithron](#), [thennon](#), [thennor](#), [thindon](#)) PE/17:140 [[thind](#) + [*-ron](#) **III**]

thindryn ld. [thindron](#)

thinn **I** ld. [thind](#)

†**thinn** **II** ld. [thend](#)

thinna- ['θinna] *i.* elhalványul, megfakul, elenyézik, homályba borul (vö. Q **sinta-**) (ld. még [*pel-](#)) Etym/392 [(Etym:) N thinna < ON thinnha < √THIN]

thinnas ['θinnas] *fn.* rövid jel (= *a rövid mgh jelölésére szolgáló diakritikus jel a tengwar írásban*) (szsz. “rövidülés”) Etym/388, PE/22:31, (PE/22:26), PE/22:37 [(Etym:) N thinnas < √STINTĀ ▪ (PE/22:) (ON stintasse)]

thinnedhel ['θinnɛðɛl] *fn.* sinda, szürke-tünde (→ később főként Thingol népének tagjait jelölte) (ld. még [mîth](#) **II**, [thend](#)) PE/17:139 [[thind](#) **I** + [edhel](#)]

thinnir ['θinnir] *fn.*, *gyn.* sindák, szürke-tündék, a sindák/szürke-tündék népe (ld. még [eluwaiþ](#), [mithrim](#), [thendrim](#), [then-nath](#), [thennir](#), [thindrim](#)) PE/17:140

thio ld. [*thia-](#)

-thir ld. [*tirn](#)

thîr [θi:r] *fn.* arc(kifejezés), tekintet (vö. **Caranthir** (= Q **Carnistir**) ‘Vöröslő Arc’) Etym/392, VT/41:10 [(Etym:) N thîr < *thērē < √THĒ ▪ (VT/41:) S thîr < stîrē]

thôl [θɔ:l] *tsz.* **#thÿl** [θy:l], †**thuil** [θujl], **thely** ['θɛly] *fn.* sisak (vö. **Gorthol** ‘Rettegett Sisak’, **Dor-Cúarthol** ‘Az Íj és a Sisak Földje’, vmint Q **sól**) (ld. még [castol](#), [harn](#) **III**) Silm/457, PE/17:186, PE/17:188 [(PE/17:) S thôl < √STOL; S thol *tsz.* thely v. thuil < √bOL]

thôn [θɔ:n] *tsz.* **#thÿn** [θy:n], †**thuïn** [θujn] *fn.* fenyő(fa) (vö. †**Thonador**, **Dorthonion** (= PS **Dor i Thuin**) ‘Fenyők Földje’, **Orod-na-Thôn** ‘Fenyves-hegy’, szsz. “a fenyő hegye”) Etym/392, LotR/III:4, Silm/457, VT/46:19, RC/384, PE/17:81-82, PE/17:147 [(Etym-VT/46:) N thaun *tsz.* thuïn < √THON ▪ (PE/17:) S thôn < stona; S thôn, thuïn < thono]

thond [θɔnd] *fn.* gyökér (vö. **Morthond** ‘Feketegyökér’) LotR/E, Letters/178, PE/17:96, PE/17:121

†**thoniel** ['θɔni.ɛl] **I.** *part.* szító, gyújtó PE/17:82 **II.** *fn.*, *nn.* szító/gyújtó (nő) MR/388, (PE/17:23) (vö. **Gilthoniel** (= Q **Tintalle**; Ad. **Gimlinitûr**) ‘Csillagszító’ = Elbereth) [(PE/17:) (√THAN/THĀN + [-iel](#)); S †thoniel < √THAN]

thonnas ['θɔnnas] pontos jelentése nem ismert, feltehetőleg ‘gyökér’ VT/46:16 [(VT/46:) N thonnas < √SUD, √STUD]

thor ld. [*tha-](#)

thôr **I** [θɔ:r] *tsz.* **#theryn** ['θɛryn] *fn.* sas (vö. **Belegthor** ‘?Hatalmas Sas’, vmint Q **sorne**) (ld. még [thoron](#)) Etym/365, Etym/392, VT/46:19 [(Etym-VT/46:) N thôr < √THOR, √THÓRON]

thôr **II** [θɔ:r] *mn.* lecsapó, hirtelen meg-rohanó/rajtaütő Etym/393 [(Etym:) N thôr < √THOR]

***thôr** **III** [θɔ:r] *fn.* özön, ár(adat), zuhatag (ld. **Brilthor** ‘Tündöklő Zuhatag’, szsz. “kristályzuhatag” Etym/372, Etym/393, Silm/399) (ld. még [thalos](#), [thórod](#))

***thora-** ['θɔra] (*inf.* **thoro** ['θɔrɔ]) *i.* bekerít, elkerít, körülzár Etym/393 [(Etym:) N thoro < √THUR]

thoren ['θɔrɛn] *mn.* bekerített, elkerített, körülzárt (vö. **Ar(dh)thoren** ‘Rejtett Birodalom’ = Doriath) Etym/393 [(Etym:) N thoren < *thaurēnā < √THUR]

thorn [θɔrn] *mn.* állhatatos, rendíthetetlen, kitaró (vö. **Arathorn** ‘Rendíthetetlen Király’, vmint Q **sorna**) (ld. még [thala](#), [tha-](#)

[lion](#), ill. [sador](#), [tolog](#)) PE/17:32, PE/17:113 [(PE/17:) S thorn < √STOR, √THOR]

thoro ld. [*thora-](#)

thórod ['θɔːrɔd] *fn.* özön, ár(adat), zuhatag (ld. még [thalos](#), [*thôr III](#)) Etym/393, VT/46:19 [(Etym-VT/46:) N thôrod < √THOR]

thoron ['θɔːrɔn] *tsz.* **#theryn** ['θɛryn] *gyn.* **thoronath** ['θɔːrɔnɑθ] *fn.* sas (vö. **Thorongil** ‘Csillagos Sas’, **Thorondor** (= Q **Sorontar**) ‘Sas-úr’, **Thorondir** ‘?Sas-férfi’, **Elthor(o)n** ‘Égi Sas’, **Thoronion**, **Thoron-hîn** (= Q **Soronildi**) ‘Éorlfiak’, szsz. “Sasfiak”, **Arathorn** ‘Királyi Sas’, **Cirith Thoronath** ‘Sas-hágó’, szsz. “a sasok hágója”, vmint Q **soron**) (ld. még [thôr I](#)) Etym/392, Silm/301, Silm/457, Letters/427, VT/46:19 [(Etym-VT/46:) N thoron *tsz.* therein < ON *thoron (thoronen) < √THOR, √THÓRON]

thoronath ld. [thoron](#)

thoss I [θɔss] *fn.* félelem, rettegés (vö. [ⁿguruthos](#), vmint Q **thosse**) PE/17:87, PE/17:95 [(PE/17:) S thoss < √POS]

#thoss II [θɔss] *fn.* fuvallat, szellő (vö. Q **thusse**) (ld. még [hwâ](#), [#hwaewar](#), [#hwest](#)) NM/237 [(NM:) S thus, thos < √THUS]

thost [θɔst] *fn.* rossz szag, bűz (ld. még [angol II](#), [thû I](#)) VT/46:19 [(VT/46:) N thost < √THUS]

***thosta-** ['θɔsta] (*inf.* **thosto** ['θɔstɔ]) *i.* bűzlik, szaglik VT/46:19 [(VT/46:) N thosto < √THUS]

thosto ld. [*thosta-](#)

thû I [θu:] *fn.* rossz szag, bűz (vö. **Thû** (= Q **Súro**, **Súlimo**), **Thuon** ‘A Bűzlő’ = Szauron, **Morthu** ‘Sötét Bűz’ = Szauron) (ld. még [angol II](#), [thost](#)) Etym/393, PE/17:68, PE/17:99 [(Etym:) N thû < √THUS ▪ (PE/17:) S thû < thow < thowō; S thû < √POWO]

thû II [θu:] *fn.* szörnyű sötétség, fekete köd (vö. **Gorthu** ‘A Félelem Köde’ = Szauron) PE/17:183 [(PE/17:) S thû < thūsē < √THUS]

thû III [θu:] *fn.* lélekmozgás (vö. Q **thûle**) NM/237 [(NM:) S thû < √THŪ/THUS]

***thuia-** ['θuja] (*inf.* **thuio** ['θujɔ]) *i.* lélegzik, lehel (vö. Q **súya-**) Etym/393 [(Etym:) N thuio < √THŪ]

†**thuil** ld. [thôl](#)

†**thuïn** ld. [thôn](#)

thuio ld. [*thuia-](#)

thûl [θu:] *fn.* lélegzet, lehelet (vö. Q **súle**) (ld. még [faw](#), [#hwest](#)) Etym/393 [(Etym:) N thûl < √THŪ]

thund [θund] **1.** *fn.* gyökér, alap(ja vminek) **2.** *fn.* gyök(ér)szó, tőszó, alapszó (vö. Q **sundo**) VT/46:16 [(VT/46:) N thund, thonn < √SUD, √STUD]

thurin ['θurin] *mn.* (el)rejtett, titkolt, titkos (vö. a **Thurin** személynévvel, ill. **Thurin-gwethil** ‘A Rejtett Árny Asszonya’, **Thuringud** ‘Rejtett Ellenség’) (ld. még [dolen](#), [torn II](#)) (Etym/393), UT/202 [(Etym:) (Dor. *thurin < √THUR)]

#thyl ld. [thôl](#)

#thyn ld. [thôn](#)

U, Ú, Ū

û [u:] (**ú-** [u:], **u-** [u]) **1.** *hsz., hsz. pref.* nem, nem- (→ mint tagadó értelmű, ill. lehetlenséget kifejező előtag bármilyen szó-fajú szó, de elsősorban igék és mellékevek előtt) (vö. [ubed](#), [úbed](#), [úbedui](#), [úgal](#), [úgar](#), [*úgarth](#), [úgarol](#), [úlal](#), [úlann](#), [uluithiad](#), [úmarth](#), [únod](#), [únodui](#), [úthaes](#), [úvel](#), [úvelui](#), ill. [úvedin](#) ‘nem eszem’, [ú-gâr](#), [úgar](#) ‘(ő) nem teszi’, [ú-chebin estel anim](#) ‘magam számára nem tartogatok (v. nem tudok tartogatni) reményt’, [Borondir Udalraph](#) ‘Kengyel nélküli Borondir’, vmint Q [ú](#), [ú-](#)) **2.** *isz. ne!, nem!* (ld. még [baw!](#)) *LotR/A(v)*, *WJ/369*, *PE/17:62*, *PE/17:144-45*, *PE/22:160* [(*PE/17:*) S [û](#), [ú](#) - < √Ū, ?UGU ▪ (*PE/22:*) S [ú](#) < √UG]

u-, ú- ld. [û](#)

***†u-** [u] (*jel. E/1* **uin** [ujn], *m. E/1* **únen** [uˈnen]) *i.* nem tesz meg (vmit) (vö. **uin gar** ‘nem csinálom’, vmint Q **ua-**) (ld. még [*ava-](#)) *PE/17:145* [(*PE/17:*) S [uin](#), [únen](#) < √Ū, √?UGU]

úan [ˈuːan] *fn.* szörny(eteg) (ld. még [#u-lunn](#)) *Etym/351* [(*Etym:*) N [úan](#) < *ūbanō < √BAN]

uanui [ˈuːanuj] *mn.* szörnyű, irtózatoss, utálatos, borzalmas, förtelmes, visszataszító (ld. még [deleb](#), [ul-](#), ill. [thaur](#)) *Etym/351* [[úan](#) + [-ui](#); (*Etym:*) N [uanui](#) < √BAN]

ubed [ˈubed] *fn.* megtagadás, visszautasítás (ld. még [avad](#)) *WR/132*, *WR/137-138*

úbed [ˈuːbed] *part.* szótlán (szsz. “nem beszélő”) *PE/17:144* [[ú-](#) + [ped-](#)]

úbedui [ˈuːbeduj] *mn.* kimondhatatlan (szsz. “nem kimondható/kimondandó”) *PE/17:144* [[ú-](#) + [ped-](#) + [-ui](#)]

udún [ˈuduːn] *fn.* pokol, alvilág (szsz. “sötét verem”) (vö. az **Udûn** (= Q **Utumno**) helységnévvél) *Etym/394*, *VT/46:19*, *RC/297* [(*Etym-VT/46:*) N [Udûn](#) < *Utubnu < √TUB]

úgal [ˈuːgal] *part.* sötét, homályos (szsz. “nem fénylő/ragyogó”) (ld. még [dofn](#), ["doll](#), [dûr](#), [ogol](#) **II**) *PE/17:144* [[ú-](#) + [*cal-](#)]

úgar [ˈuːgar] *part.* tétlen, lusta (általában véve), semmittevő (szsz. “vmit nem tevő/csináló”) *PE/17:144* [[ú-](#) + [*car-](#)]

úgarol [ˈuːgarol] *part.* tétlenkedő, lustálkodó (*jelen pillanatban*) *PE/17:144* [[ú-](#) + [*car-](#) + [-ol](#)]

***úgarth** [ˈuːgarθ] *tsz.* **úgerth** [ˈuːgerθ] *fn.* bűn, véték, vétség, gaztett (**díhenó ammen i úgerth vîn** ‘bocsásd meg a bűneinket’, szsz. “bocsásd meg nekünk a mi bűneinket”, **sui mîn i gohenam di ai gerir úgerth ammen** ‘miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek’, szsz. “ahogyan mi [is], akik megbocsátunk azoknak, akik vétkekkel bírnak számunkra”) (ld. még [oew](#), [othgarn](#), [rhugar](#)) *VT/44:21*, *VT/44:28* [[ú-](#) + [*carth](#)]

úgerth ld. [*úgarth](#)

-ui [uj] *k.* -s (-os/-es/-ös); -i; -ható/-hető (melléknévképző) (→ általában vmilyen minőséget/átmeneti tulajdonságot jelölve, igetövekhez kapcsolódva pedig lehetőséget/alkalmasságot kifejezve); -dik (sor-számnévképző) (vö. [annui](#), [bronadui](#), [!colui](#), [*conui](#), [crumui](#), [dirbedui](#), [#duvui](#), [erchamui](#), [erui](#), [fanui](#), [ferui](#), [gellui](#), [#glos-sui](#), [gorbedui](#), [*gwathui](#), [hithui](#), [ilaurui](#), [írui](#), [istui](#), [lithui](#), [#maelui](#), [medui](#), [melui](#), [milui](#), [nínui](#), [nórui](#), [rustui](#), [uanui](#), [úbedui](#), [únodui](#), [urui](#), [úvelui](#), ill. [#cannui](#), [#engui](#), [enecthui](#), [lefnui](#), [minui](#), [nedrui](#), [nelui](#), [ner-thui](#), [ochui](#), [odothui](#), [othui](#), [paenui](#), [tadui](#), [tollui](#)) (ld. még [-eb](#), [*-en](#) **II**, [*-ren](#)) *RGeo/66*, *VT/42:10*, *VT/42:25*, *VT/44:28*, *PE/17:87*, *PE/17:144-45*, *PE/17:173* [(*VT/42:*) S [-ui](#) < CE -ō-ya, -ū-ya]

ui [uj] (**ui-**) *hsz., hsz. pref.* mindig, örökké (vö. [uilos](#), [#uidafnen](#), vmint Q **oi**) (*Etym/379*), *Letters/278* [(*Etym:*) (√OY) ▪ (*Letters:*) S [ui](#) < PE [oiō](#)]

ui- **I** ld. [ui](#)

ui- **II** [uj] *mn. pref.* két-, kétszeres, kettős (vö. [uial](#), vmint Q **yú-**) (ld. még [*adu](#), [edaid](#), [tadol](#)) *Etym/400* [(*Etym:*) N [ui-](#) < √YŪ]

uial [ˈuj.al] *fn.* szürkület (szsz. “kettős fény”) (vö. [aduial](#), [minuial](#), ill. **Nenuial**, **Nen Uial** ‘A Szürkület Vize’, **Aelin-uial** ‘A Szürkület Tavai’, **Emyn Uial** ‘A Szürkület Dombjai’, **Gladuial** ‘?A Szürkület Erdeje’, vmint Q **yúcale**, **yuale**, **yúyal**) *Etym/362*, *Etym/400*, *LotR/D*, *Silm/458*, *UT/590*, *PE/17:153*, *PE/17:169* [[ui-](#) **II** + [*gâl](#); (*Etym:*) N

uial < √YŪ + √KAL ▪ (PE/17:) S uial < √GAL; S uial < √DAL (√DGAL)]

#**uidafnen** [uj'davnɛn] *mn.* örökké zárt WR/341 [**ui-** I + *#**tafnen**]

uil [ujl] *fn.* hínár, tengeri alga/moszat (vö. Q **uile**) (ld. még **#aeruile**) *Etym/396* [(*Etym.*) N uil < √UY]

uilos ['ujlɔs] I. *mn.* örökfehér (vö. **Amon Uilos** (= Q **Oiolosse**) 'Örökfehér Hegy', **Fanuilos** 'Örökfehér', szsz. "örök hófehér (fénylő) alak" v. "fénylő, fenséges alak az Uiloson") *Etym/379, Silm/453, RGEO/62, RGEO/66, Letters/278, PE/17:26, PE/17:174, PE/17:176 II. *fn.* gondoljrámvirág, szimbolyne (= *apró, fehér színű, csillagforma virág, amely egész évben virágzik és gyakorta borítja a sírhalmokat*) (ld. még **al-firin**) *UT/64, UT/73* [**ui-** I + **gloss/loss** I; (*Etym.*) N Uilos < ON Uigolosse < √OY]*

uin I ld. **o** I

uin II ld. ***†u-**

uir I [ujr] *fn.* örökkévalóság (vö. **Aranuir** 'Örök Király') *Etym/379* [(*Etym.*) N uir < √OY]

***uir** II [ujr] *mn.* forró, tüzes (ld. **Anguirel** 'A Tüzes Csillag Vasa' *Silm/247, Silm/446*) (ld. még **bara**, **born**, **nóruí**, **urui**)

uireb ['ujrɛb] *mn.* örök(ös), örökkévaló, örökké tartó *Etym/379* [**uir** I + **-eb**; (*Etym.*) N uireb < √OY]

ûl [u:l] *fn.* szag, illat (vö. Q **olme**) *Etym/378* [(*Etym.*) N ûl < *ñöle < √ÑOL]

ul- [ul] *mn. pref.* szörnyű, irtózat, utálatos, borzalmas, förtelmes, visszataszító (vö. **Uldor** 'Rút Úr', **Ulfang** 'Rútszakáll', **Ulfast** 'Rút Bozont', **Ulwarth** 'Rút Áruoló') (ld. még **deleb**, **uanui**, ill. **thaur**) *Etym/396* [(*Etym.*) N ul- < √ULGU]

lulaer ['ulaɛr] *fn.* nazgûlok, gyűrűléderecek (ld. Q **ulairi**)

úlal ['u:lal] *part.* komoly (szsz. "nem nevető") *PE/17:144* [**ú-** + ***lal-**]

úlan ld. **úlan**

ú-land ld. **úlan**

úlan ['u:lan] (**úlan** ['u:lan], **ú-land** [u:'land]) *fn.* keskeny (szsz. "nem széles") (ld. még **agor** I) *PE/17:144* [**ú-** + **land** II]

ulug ['ulug] *fn.* gonosz(ság) (ld. Q **#ulco**)

uluithiad [u'lujθi.ad] *mn.* olthatatlan (vö. **Harthad Uluithiad** 'Olthatatlan Remény' = Samu) *SD/62* [**ú-** + ***luithiad**]

#**ulunn** ['ulunn] *fn.* szörny(eteg) (vö. Q **ulundo**) (ld. még **úan**) *Etym/396* [(*Etym.*) N ulund,ulun < *ulgundō < √ULUG]

um [u:m] *mn.* rossz, gonosz (vö. Q **#úmea**) (ld. még **ogol** I, **rhû** I, **rhugar**) *Etym/396* [(*Etym.*) N um < √UMU]

úmarth ['u:marθ] *fn.* gyászos végzet, (bal)sors (vö. az **Úmarth** személynévvel) (ld. még **naeramarth**, ill. **amarth**, **manadh**) *Silm/257, Silm/445*

ûn [u:n] *fn.* teremtmény, élőlény (vö. Q **onna**) (ld. még **gwê** II) *Etym/379* [(*Etym.*) ûn < √ONO]

únen ld. ***†u-**

ungol ['uŋg!] *fn.* pók (vö. **Torech Ungol** 'A Pók Odúja', **Cirith Ungol** 'Pókhágó', **Ungoliant** (= Q **Ungoliente**) 'A Sötét Árny Pókja') (ld. még **#lhingril**) *(Etym/396, LotR/RotK:Syn, TI/330, WR/202, Letters/180, RC/459, RC/490)* [(*Etym.*) (√UNĠG)]

únod ['u:nɔd] *part.* nem számítva (vmit), nem számolva (vmivel) *PE/17:144* [**ú-** + ***nod-**]

únodui ['u:nɔduj] *mn.* megszámlálhatatlan (*mint "nem megszámlálható"*) *PE/17:144* [**ú-** + ***nod-** + **-ui**]

***ûr** I [u:r] *fn.* tűz, forróság (ld. **bregedûr**, **urui**, ill. **Urwen** 'Tüzes Leány') (*PE/21:71*) [(*PE/21:*) (CE ûr)]

ûr II [u:r] *mn.* széles (vö. Q **úra**) (ld. még **land** II, **pann**, ill. **iaun** II) *Etym/396* [(*Etym.*) N ûr < √UR]

***ûr** III [u:r] *mn.* emelkedő (vö. **Belegûr**, **Belchur** (= Q **Melkóre**, **Melkor**) 'Morgoth', szsz. "hatalomban emelkedő", vmint Q **óre**) *PE/17:115* [(*PE/17:*) S -ûr, -ur < ôre]

urug ['urug] *fn.* 1. *fn.* ork (→ ritkábban használatos kifejezés az elterjedtebb **orch** szó mellett) (ld. még **glamog**, **orch**) 2. *fn.* mumus, kísértet, rém(alak) (→ lényegében bármilyen, ami félelmet kelt, legyen az akár egy furcsa árnyék v. ólálkodó állat) (vö. Q **urco**) *WJ/390* [(*WJ:*) S urug < *urku v. *uruku < √RUKU]

urui, Urui ['uruɟ] **1.** *mn.* forró, meleg (ld. még [born](#), [*uir](#) **II**) **2.** *fn.* augusztus *LotR/D*, *Silm/458* [[*ûr](#) **I** + [-ui](#)]

úthaes ['u·θaes] *fn.* kísértés (*bűnre*), rosszra csábítás *VT/44:21*, *VT/44:30*

úvel ['u·vɛʌ] *part.* ellenséges, barátságtalan (szsz. “vmit/vkit nem szerető/kedvelő”) (ld. még [#dain](#)) *PE/17:144-45* [[ú-](#) + [*mel-](#)]

úvelui ['u·vɛluɟ] *mn.* nem szeretetre méltó, nem rokonszenves *PE/17:144* [[ú-](#) + [*mel-](#) + [-ui](#)]

V

vi [vi] esz. -ban/-ben (vö. **vi Menel** ‘a Mennyben’, **vi #Velerian** ‘Beleriandban’, **vi Eressai** ‘Eresseán’, **inn dha v'im** ‘nagy kedvem lenne (vmire)’, szsz. “megvan bennem a szándék (vmire)”, vmint Q **mi**) (*Etym*/373), VT/44:21-23, VT/44:27, VT/50:5, VT/50:18-19, PE/22:165 [(*Etym*:) (√MI)]

W

-waith ld. [gwaith](#)

-we ld. [†gwê](#)

-weg [wɛg] k. -s (-os/-es/-ös) (= *tevékeny vmiben*) (vö. [carweg](#), [madweg](#), [pedweg](#))
PE/17:144

-weith ld. [gwaith](#)

-wen ld. [*†gwên](#)

Y, Ý, Ŷ

ylf **I** [ylv] *fn.* ivóedény (vö. Q **yulma**)
WJ/416 [(WJ:) S ylf < *julma < √JULU]

#ylf **II** [ylv] *fn.* parázs (vö. Q **yulma**) (ld.
még [iûl](#)) *Etym/400* [(*Etym:*) N iolf < √YUL]

!yll [yll] *fn.* korty (ld. Q **yulda**) (ld. még
[#suith](#))

-yn ld. [-on](#) **I**

yneb ['ynɛb] *szn.* tizenkettő (ld. még [imp](#),
[inib](#), [ýneg](#)) *VT/48:8*

yneg ld. [ýneg](#)

ýneg ['yːnɛg] (**yneg** ['ynɛg]) *szn.* tizenkettő
(vö. T **yúnece**, Q **yunque**) (ld. még [imp](#),
[inib](#), [yneb](#)) *VT/47:41, VT/48:6, VT/48:8-9*

-yr ld. [-or](#) **I**

***#yr-** [yr] (*jel. E/1* ***#yrin** ['yrin]) *i.* fut, sza-
lad (ld. még [nor-](#)) (*Etym/400*) [(*Etym:*) (ON
yurine < √YUR)]

***yrin** ld. [*#yr-](#)

#ŷr [yːr] *fn.* folyás, futás (*vízé*) *Etym/400*
[(*Etym:*) N iôr < ON yura < √YUR]

yrch ld. [orch](#)

yrn ld. [orn](#) **I**

IV. MAGYAR-SINDARIN SZÓSZEDET

A, Á

A *n.* **i** (tsz. **in**)

ABBAHAGY *i.* **awartha-**

ABBAHAGYÁS *fn.* **awarth**

ÁBÉCÉ *fn.* **tiwdi**

ABLAK *fn.* **henneth**

ÁCS *fn.* **thavron**

AD *i.* ***an-**, ***anna-** (†**anta-**, †**antha-**, †**anha-**)

ADDIG *hsz.* **taw** (?*len.* **daw**, **do**)

ADÓ (NÖ) *fn.* ***oneth**

ÁDÁZ *mn.* (≈ *kegyetlen*) ^(m) **balch**, **rhaw**

ADOMÁNY *fn.* **ann**, **ant**, **#anu**

ADOMÁNYOZ *i.* ***an-**, ***anna-** (†**anta-**, †**antha-**, †**anha-**)

ADOMÁNYOZÁS *fn.* ***anneth**

ADOMÁNYOZÓ (NÖ) *fn.* ***oneth**

ADÛNI *fn.* (= *Közös Nyelv*) **annúnaid**

ÁG *fn.* (1) **golf**; (2) (≈ *csúcs*, *fok*) **till**

AGG *mn.* (≈ *elvénuilt*, *elgyengült*) **ingem**

AGÓNIA *fn.* (≈ *haláltusa*) **!ammal**

ÁGY *fn.* (1) **haust**; (2) (*folyóé*) **rant**, **rath**

AGYAFÚRT *mn.* (1a) **#coru**; (1b) *pej.* **?fineg**

AGYAGEDÉNY *fn.* **#cefnas**

AGYAR *fn.* **carch**

ÁGYBAN FEKVŐ *mn.* (≈ *beteg*, *gyenge*) **caeleb**

AH! *isz.* **a!**, **ae!**, **ai!**

ÁHÍTAT *fn.* **anwar**

ÁHÍTOZÁS *fn.* ***îr**

AHOGY(AN) *ksz.* **sui**

AHOL *nm.* **!ias**

AINU *fn.* **!aenu**

AJÁNDÉK *fn.* **ann**, **ant**, **#anu**

AJÁNDÉKOZÁS *fn.* ***anneth**

AJTÓ *fn.* (1a) ***and**, **fen** (**fend**); (1b) *nagy*~ **annon**

ÁJULÁS *fn.* **hwîn**

AKAR (VMIT TENNI) *i.* ***nidh-**, **thel-**

AKARAT *fn.* (≈ *szándék*) (1a) **innas**; (1b) *egyéni*~ **ind** (**inn**); (1c) *eltökélt*~ **nîdh**

AKI *nm.* **i** (tsz. **in**)

AKIK(ET) *nm.* **in**

AKIT *nm.* **i** (tsz. **in**)

ALACSONYAN FEKVŐ *mn.* (*pl. terület*) **tofn**

ALAK *fn.* (1) (≈ *forma*) **cant** (tsz. ***caint**); (2) *kirajzolódó*~ (≈ *körvonal*) **cant** (tsz. ***caint**); (3) *saját(ság)os*~ (*lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, amik egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok*) **rhaed** (**-rhed**, **-red**), **rhîd**; (4a) *homályos*~ (≈ *szellem*, *jelenés*) **auth**; (4b) *homályos*~ (≈ *futó/halvány kép*) **fain** (**fein**)

ALAKTALAN *mn.* **dern**, **gorn**

ALAP(JA VMINEK) *fn.* (≈ *gyökér*) **thund**

ALAPSZÓ *fn.* (≈ *gyök(ér)szó*, *tőszó*) **thund**

ALÁSZÁLL *i.* **penna-**

ALATTOMOS *mn.* **crumguru**

ALGA, *tengeri*~ *fn.* **#aeruul**, **uil**

ALJ *fn.* **talaf** (tsz. **#telaif**)

ALJAS *mn.* **crumguru**

ALJZAT *fn.* **talaf** (tsz. **#telaif**)

ALKALMAS *mn.* **maer**

ALKALMASSÁ TESZ (VMIT VMIRE) *i.* **!camma-**

ALKALMAZ *i.* (1) (≈ *használ*) ***iuiitha-**; (2) (≈ *alkalmassá tesz*) **!camma-**

ALKALMAZÁS *fn.* **iuiith**

ALKALOM *fn.* **#lû**

ALKONY(AT) *fn.* (1) (≈ *szürkület*) **môth**; (2) (≈ *esthajnal*, *esti/alkonyi szürkület*) **aduial**, **tinu**

ÁLLANDÓ *mn.* (≈ *tartós*, *maradandó*) **bro-nadui**, **him**, **thand**

ÁLLANDÓAN *hsz.* **him**

ÁLLAT, *négy lábú*~ *fn.* **lavan** (tsz. **levain**)

ÁLLHATATOS *mn.* (1) (≈ *kitartó*, *rendíthetetlen*) **thala**, **thalion**, **thorn**; (2) (≈ *hű(séges)*, *kitartó*) **sador**, **tolog**

ÁLLHATATOSSÁG *fn.* (≈ *hűség, kitartás*) **astor, astorad, bronwe**

ÁLLHATATOS SZEMÉLY *fn.* (1) (≈ *kitartó, rendíthetetlen*) ***thelion**; (2) (≈ *hűséges, megbízható*) **bôr** (†**boron**) (tsz. **bÿr**, #†**beryn**)

ÁLLKAPOCS *fn.* **anc, carach, naew**

ALMA, *pepin~ fn.* (= *apró, piros gyümölcsű almafajta*) **cordof**

ÁLMOD(OZ)IK (VMIRŐL) *i.* **oltha-**

ÁLNOK *mn.* **crumguru**

ÁLOM *fn.* (1) **ôl** (tsz. **#ely**); (2) (≈ *látomás, vízió*) ***lûr, *lÿr**

ALUDTTEJ *fn.* **curth**

ALSZIK *i.* **!losta-**

ALVILÁG *fn.* **udûn**

AMAN *fn.* **Avon**

AMI *nm.* **i** (tsz. **in**)

AMIK(ET) *nm.* **in**

AMINT *ksz.* **sui**

AMIT *nm.* **i** (tsz. **in**)

ANNAK *nm.* **?*ten**

ANNAK, AKI *nm.* **ai**

ANYA *fn.* **emel, †emil, naneth**

ANYÁCSKA *fn., bec.* **nana**

ANYAG *fn.* (= *Arda alkotóeleme*) **rhû**

APA *fn., bec.* **adar**

APÁLY *fn.* ⁿ**dannen**

APÁTLAN *mn.* **penadar**

ÁPOL *i.* (≈ *kezel, kúrál*) **athra-**

ÁPRILIS *fn.* **Gwirth**

APRÍT *i.* ***drava-** (***drav-**)

APRÓ *mn.* **cidinn, cinnog, mîw, niben** (tsz. **nibin**), **pigen, tithen** (tsz. **tithin**)

APU *fn., bec.* **ada**

ÁR **I** *fn.* (1) (≈ *árvíz, áradás*) ***iôl, lô**; (2) (≈ *dagály*) **duinen**; (3) (≈ *özön, zuhatag*) **thó-rod**

ÁR **II** *fn.* (≈ *költség*) **#^mbauch**

ÁRAD *i.* (≈ *tódul, özönlik*) ***#rimma-**

ÁRADÁS *fn.* ***iôl, lô**

ÁRADAT *fn.* (≈ *özön, zuhatag*) **thalos, *thôr, thórod**

ÁRAMLÁS *fn.* (*vízé, stb.*) **sirith**

ÁRAMLIK *i.* ***siria-**

ARANY **I** *mn.* (≈ *aranyból való, aranyszínű*) ***glôren, mallen, malthen**

ARANY **II** *fn.* (*mint fém*) **#mall, malt**

ARANYBARNA *mn.* **baran**

ARANYFA *fn.* (*Lothlórienben*) **mallorn** (†**mal-thorn**, †**malhorn**) (tsz. **mellyrn**)

ARÁNYOS *mn.* **cadwor** (**cadwar**), **maed**

ARANYOS CSILLOGÁSÚ/FÉNYŰ *mn.* ***glóriel**

ARANYSZÍN *fn.* (*napfényé, aranyszínű virágé, stb.*) **glaur** (**glor-**, **-(g)lor**), **glawar**

ARANYSZÍNŰ *mn.* ***glôren, *glóriel, mal-len, malthen**

ARANYSZÍNŰ FÉNY *fn.* (→ *mitológiai értelemben Laurelinnek, Valinor aranyfájának fénye*) **glaur** (**glor-**, **-(g)lor**), **glawar**

ARANYVIRÁG, *Lebennin* mezőin nővő~ *fn.* **mallos**

ARANYVÖRÖS *mn.* **coll**

ARAT *i.* (*termést*) ***critha-**

ARC *fn.* (1) (≈ *homlok(zat), előrészt*) **nîf**; (2) (≈ *arckifejezés*) **thîr**

ARCKIFEJEZÉS *fn.* (≈ *tekintet*) **thîr**

ARDA *fn.* **Ardhon**

ÁRNY **I** *fn.* (≈ *árnyék, homály*) (1a) **dae, gwâth, #lûm**; (1b) *éji/sötét~* **dúath** (**dú-wath**)

ÁRNY **II** *fn.* (1a) (≈ *szellem, kísértet*) **hû**; (1b) (≈ *fantom, jelenés*) **nîf, nivol**

ÁRNYAS *mn.* (≈ *homályos*) **donn, gwathren** (tsz. **gwethrin**), ***gwathui, #lumren**

ÁRNYÉK **I** *fn.* (≈ *homály*) (1a) **dae, gwâth, #lûm**; (1b) *éji/sötét~* **dúath** (**dúwath**)

ÁRNYÉK **II** *fn.* (*amit vmi/vki vet*) ***morchant** (tsz. **morchaint**)

ÁRNYÉKBA BORÍT *i.* **gwathra-**

ÁRNYÉKOLT *mn.* (≈ *elfedett, (el)rejtett, (el)takart*) **hall**

ARROGÁNS *mn.* **blodren**

ÁRUCIKK *fn.* **^mbach**

ÁRULÓ *fn.* **gurgof, gwarth**

ÁRUS *fn.* **^mbachor**

ÁRUSÍT *i.* **^mbangar**

ÁRVÍZ *fn.* ***iôl, lô**

ASZOTT *mn.* **tharn**

ASSZONY *fn.* (1a) **bess**, †ⁿ**dî**, †ⁿ**dîs**; (1b) *fiatal*~ⁿ**dess**; (1c) *halandó*~ **adaneth**, **firieth**

ÁTÁZOTT *mn.* **loen**

ÁTFOGALMAZ *i.* **adbed-**

ÁTHALAD (VMIN) *i.* **athra-**, ***athrada-**, ***trevad-**

ÁTHATÓ *mn.* (≈ *éles, hegyes*) **maeg**, **trîw**

ÁTJÁRÓ *fn.* (1a) **lang**; (1b) *földbe v. sziklába vágj keskeny*~ **cirith**; (1c) *magas falak közötti*~ **#aglonn**

ÁTKEL (VMIN) *i.* **athra-**, ***athrada-**, ***trevad-**

ÁTKELŐ *fn.* (1) (≈ *átjáró*) **lang**; (2) (≈ *gázló*) **athrad**, ***iach**, **pâd**, **tharbad**

ÁTKELŐHELY *fn.* (≈ *átjáró*) **lang**

ÁTKUTAT (VMIT) *i.* **!ceth-**

ÁTMEGY (VMIN) *i.* (≈ *átkel, keresztülmegy*) **athra-**, ***athrada-**, ***trevad-**

ÁTOK *fn.* (1) ***rhach**; (2) (≈ *romlás, csapás, vész*) ⁿ**damnir**

ÁTSZÖKKEN *i.* ***cab-**

ÁTSZÖTT *mn.* **remmen** (tsz. **remmin**)

ÁTSZÚR *i.* **eitha-**, ***ercha-**, **nasta-**

ÁTTETSZŐ *mn.* (*bármire, ami átengedi a fényt, mint pl. a fiatal, félig áttetsző levelek alkotta lombozat v. az általa eltakart dolgot sejtetni engedő vékony szövetanyag*) **fain** (**fein**)

ÁTUGRIK *i.* ***cab-**

ÁTVÁG *i.* ***hasta-**

ÁTVESZ *i.* (≈ *kézhez vesz*) **!cav-**

ÁTVIZSGÁL (VMIT) *i.* **!ceth-**

AUGUSZTUS *fn.* **Urui**

AVAGY *ksz.* **egor**

AVÁR *fn.* (= *azon tündék egyike, akik megtagadták a Valák hívását, és nem keltek útra Valinorba*) **avar** (tsz. **evair**), **dúredhel**, **dúrion**, **gavar** (tsz. **gevair**), **moravar**, **morbenedh** (tsz. **morbenidh**), **mornedhel** (tsz. ***mornedhil**), **moredhel** (tsz. **moredhil**), **nínedhel**, **rúnavar**, **rúnedhel**

AZ **I** *n.* **i** (tsz. **in**)

AZ **II** *nm.* **ha** (**hana**) (tsz. **hain**), **?ed**, **?*ten**

AZOK *nm.* **hain**

AZOKAT *nm.* **hain**

AZOKNAK, AKIK *nm.* **ai**

AZONNALI *mn.* (≈ *gyors*) **fair** (**feir**) (**fer-**)

AZONOS *mn.* (1a) (≈ *egyforma, ugyanolyan*) **!ain**; (1b) (≈ *egyenlő*) **!bileb**

AZONOS (VMIVEL) *i.* (≈ *megegyezik (vmivel)*) **!bilebra-**

ÁZOTT *mn.* **loen**

AZT *nm.* **han** (tsz. **hain**), **?ed**, **?*ten**

AZUTÁN *hsz.* ***ab-**, **?*cad**

B

BABA *fn.* (*≈ csecsemő*) **#laes**
BAJ *fn.* (*≈ teher, megpróbáltatás*) **caul**
BÁJOS *mn.* **dail (deil)**
BÁJOS ARCÚ *mn.* **raen**
BAJT HOZÓ *mn.* **rhudol**
BAL *mn.* **crom, hâr (har-), #hair**
BAL KÉZ *fn.* **crûm, #hair, harvo**
BALKEZES *mn.* **crumui, hargam, †harwed**
BAL OLDAL *fn.* **#hair, harvo**
BAL OLDALI *mn.* **crom, hâr (har-), #hair**
BALROG *fn.* **balrog (tsz. *belroeg)**
BALSORS *fn.* **úmarth**
BALTA *fn.* **hathol**
BALZSAM *fn.* **glaew**
BÁNÁSMÓD *fn.* (*≈ kezelés*) **maeth**
BÁNAT, *keserű* *fn.* **naeth**
BÁNATOS *mn.* **dem**
BANDA *fn., pej.* (*≈ horda, (gyűlevész) népség*) **hoth**
BÁNIK (VMIVEL) *i.* **maetha-**
BÁNYA *fn.* **fela, feleg, *sabar (?*habar)**
BARÁT *fn.* **mellon (tsz. *mellyn)**
BARÁT (FÉRFI) *fn.* (1) **meldir**; (2) (= *vmit/vkit kedvelő/szerető*) ***-(⁽ⁿ⁾dil (*-(⁽ⁿ⁾del), seron**
BARÁT (NŐ) *fn.* **meldis**
BARÁTSÁG *fn.* **gwend**
BARÁTSÁGOS *mn.* **milui**
BARÁTSÁGTALAN *mn.* (= *vmit/vkit nem szerető/kedvelő*) **úvel**
BARBÁR *mn.* (*≈ vad*) **drû**
BARBÁR BESZÉD *fn.* **glam**
BÁRKA *fn.* **#lunt**
BARLANG *fn.* (1a) **fela (tsz. fili), feleg, gath(rod), rôd**; (1b) *boltíves/boltozatos* **rond**; (1c) *kivájt* **grôd (-rod)**; (1d) *nagyméretű kivájt* **groth (-roth)**; (2) *rejtett* **(állat)** **torech**
BARNA *mn.* (1) **baran**; (2) (= *barna bőrű*) **donn, graw**
BAROMFI *fn.* **!porog (!prôg)**

BÁTOR *mn.* **beren, #cand**
BÁTORKODIK (MEGTENNI VMIT) *i.* ***bertha-**
BÁTORSÁG *fn.* (1a) **huor**; (1b) (*≈ hősiesség, vitézség*) **caun, *gorn**; (1c) (*≈ merészség*) **!berthas**
BEÁRNYÉKOL *i.* (1) (*≈ árnyékba borít, első-tétít*) **gwathra-**; (2) (*≈ elfed, elrejt, eltakar*) **haltha-**
BEÁRNYÉKOLT *mn.* (*≈ elfedett, (el)rejtett, (el)takart*) **hall**
BEBORÍT *i.* (1) (*≈ (be)fed, lefed*) ***toba-**; (2) (*≈ beburkol, betakar*) ***gwaeda-**
BEBÖRTÖNZÉS *fn.* **^mband**
BEBURKOL *i.* (*≈ beborít, betakar*) ***gwaeda-**
BECSAP *i.* **!cútha-, *gweria-**
BECSAPÁS *fn.* **!cauth**
BECSÉS HOLMI *fn.* **mîr (gyn. *mirath)**
BECSUK *i.* ***hol-**
BECSÜLETES *mn.* (*≈ nemeslelkű, igaz*) **fael**
BEDUG *i.* (*≈ beilleszt, behelyez*) ***nestag-**
BEDUGASZOL *i.* ***dilia-**
BEÉKELT TERÜLET *fn.* **naith (neith)**
BEFED *i.* ***toba-, *orthel-**
BEFEJEZ *i.* **crantha-, !telia-**
BEFEJEZŐDIK *i.* **!tel-**
BEFOLYÁSOL *i.* (*≈ érint, hat, (ki)hatással van*) ***pessa-, *presta-**
BEHÁLÓZOTT *mn.* **raen, remmen (tsz. remmin)**
BEHELYEZ *i.* ***nestag-**
BEILLESZT *i.* ***nestag-**
BEJÁRAT *fn.* **fennas**
BEJÖN (VHOVÁ) *i.* ***neledh-, minna-**
BÉKA *fn.* **cabor**
BÉKE *fn.* (1) **sîdh**; (2) (*≈ nyugvás, nyugalom*) **îdh**
BEKERÍT *i.* ***thora-**
BEKERÍTETT *mn.* **thoren**
BÉKESSÉG *fn.* (*≈ nyugvás, nyugalom*) **îdh**
BÉKLYÓ *fn.* **nadha**
BELEEGYEZÉS *fn.* **dâf**
BELEGABALYÍT (VMIBE) *i.* **gonathra-**
BELEGABALYODÁS *fn.* **gonathras**

BELEKEZD (VMIBE), *határozottan*~ i. ***heria-**
 BELÉP (VHOVÁ) i. ***neledh-**, **minna-**
 BELERIANDI *mn.* (≈ *Beleriand ...-(j)a(i), -(j)e(i)*)
belerian(d)ren
 BELERIANDI TÜNDE *fn.* (= *sinda*) **belair** (tsz. **belair**, *gyn.* **beleriath**, **balawraith**)
 BELERIANDI TÜNDE (FÉRFI) *fn.* (= *sinda férfi*)
belerion
 BELERIANDI TÜNDE (NŐ) *fn.* (= *sinda nő*)
belerieth
 BELERIAND NYELVE *fn.* **belerian(d)ren**
 BELSŐ SUGALLAT *fn.* **gûr**
 BEMEGY (VHOVÁ) i. ***neledh-**, **minna-**
 BEMETSZÉS *fn.* **criss**
 BEMOCSKOL i. ***gwatha-**
 BENEDVESÍT i. **#limmid-**
 BENNÜNKET *nm.* **men**, **mîn**
 BERKENYE(FA) *fn.* **breglad**, **faran**
 BESZÁMOLO *fn.* (≈ *elbeszélés*) **trenarn**
 BESZÉD *fn.* (1) (≈ *nyelv*) **paeth**; (2) *dur-*
va/barbár~ **glam**
 BESZÉDES *mn.* **pedweg**
 BESZÉL i. **carfa-**, **ped-**
 BESZÉLGETÉS *fn.* **athrabeth**
 BESZENNYEZ i. ***gwatha-**
 BESZÚR i. (≈ *beilleszt, behelyez*) ***nestag-**
 BETAKAR i. (1) (≈ *(be)fed, lefed*) ***toba-**; (2)
 (≈ *beburkol, beborít*) ***gwaeda-**
 BETAKARÍT i. (*termést*) ***critha-**
 BETEG *mn.* **caeleb**, **#lhaew**
 BETEGESKEDŐ *mn.* **gem**, **#lhaew**
 BETEGSÉG *fn.* **cael**, **#lhîw**, **paw**
 BETESZ i. (≈ *beilleszt, behelyez*) ***nestag-**
 BETÖM i. ***dilia-**
 BETŰ *fn.* **têw** (tsz. **tîw**), **tîw**
 BETŰ(KE)T VET i. **teitha-**
 BEVÁGÁS *fn.* **criss**
 BEVER i. (≈ *beilleszt, behelyez*) ***nestag-**
 BEVET i. (*földet*) ***#redh-**
 BEZÁR i. ***hol-**
 BIKA *fn.* **mund**
 BILINCS *fn.* **angwedh**

BIMBÓ *fn.* **tui(w)**
 BIRKA *fn.* **!^mbam**
 BÍRÓ *fn.* **badhor**, **badhron**
 BIRODALOM *fn.* **ardh**
 BIRTOK *fn.* (1) (≈ *saját, tulajdon*) **garn**; (2)
 (= *magántulajdonban lévő terület*) **sant**
 BIRTOKOL (VMIT) i. ***gar-**, ***sav-**
 BIZAKODÁS *fn.* (1) **harthad**; (2) (*mint ter-*
mészetből fakadó, feltétel nélküli bizalom) **estel**;
 (3) (*mely bár bizonytalan, mégis valamennyire*
megalapozott) **amdir**
 BIZAKODIK (VMIBEN) i. **!estelia-**, ***hartha-**
 BIZALMAS EMBER(E VKINEK) *fn.* **#bÿr**, **†sa-**
dar (tsz. **†sedair**), **sadron** (tsz. **sedryn**)
 BIZTONSÁGOS *mn.* (≈ *védett*) **!barn**
 BIZTOS *mn.* (≈ *szilárd*) **him**, **tanc**, **thand**
 BIZTOSÍT i. (≈ *megecsősít, megalapoz*) ***tan-**
gad-
 BOG *fn.* (≈ *bütyök, göb*) **nardh**
 BOGYÓ *fn.* **dod**
 BOKOR *fn.* **toss**
 BOLDOGSÁG *fn.* (1) (≈ *jólét, jószerecsse*)
 ?**#galu**; (2) *végcső*~ (≈ *üdvösség*) **manadh**
 BOLHA *fn.* ?***câfr**
 BOLTÍVES BARLANG/ÜREG *fn.* **rond**
 BOLTÍVES TETEJŰ NAGY TEREM/CSARNOK
fn. **rond**
 BOLTÍVES TETŐ(ZET) *fn.* (*belülről/alulról néz-*
ve, kívülről nem láthatóan) **rond**
 BOLTOZAT *fn.* (*égbolté*) **rond**
 BOLTOZATOS BARLANG/ÜREG *fn.* **rond**
 BOLTOZATOS TETEJŰ NAGY TEREM/CSAR-
 NOK *fn.* **rond**
 BOLTOZATOS TETŐ(ZET) *fn.* (*belülről/alulról*
nézve, kívülről nem láthatóan) **rond**
 BORZADÁS *fn.* **delos** (**deloth**)
 BORZALMAS *mn.* (1a) (≈ *borzalmas, szörnyű*)
ⁿ**daer** (ⁿ**dae-**), ⁿ***gortheb** (ⁿ***gorthob**), **naer**;
 (1b) (≈ *förtelmes, visszatásztó*) **uanui**, **ul-**
 BORZALOM *fn.* (≈ *iszonyat, rettenet*) **dêl**
 BORZONG i. ***gîr-**
 BORZONGÁS *fn.* **gîrith**
 BOSZORKÁNY *fn.* **!curunis**

BOSZORKÁNYISÁG *fn.* **durgul**, ⁿ**gûl**, ⁿ**gul-**
dur, morgul

BOSSZÚ *fn.* **achared**

BOSSZÚÁLLÁS *fn.* **acharn**

BOT *fn.* **bang**

BŐ *mn.* (*≈ bőséges, gazdag*) **ovor**

BŐ NEDVŰ *mn.* (*≈ lédús*) **#pihen**

BŐSÉGES *mn.* **ovor**

BŐBESZÉDŰ *mn.* **pedweg**

BÖLCS **I** *mn.* (1) ⁿ**goll**, ***sael**, ***taur**; (2)
(*≈ ésszerű, helyes*) **noen** (tsz. **#nein**, **†nœin**)

BÖLCS **II** *fn.* (*≈ tudós*) (1a) ⁿ**golodh** (tsz.
†gelydh, **†n̄gelydh**); (1b) (*titulusként v.*
névként is használva) **pengolodh**

BÖMBÖLÉS *fn.* (*tengeré, vízesésé, stb.*) ***raw**

BŐR *fn.* ***flâd**

BÖRTÖN *fn.* ^m**band**, **gador**

BŐSÉG *fn.* **maelig**

BŐVELKEDIK (VMIBEN) *i.* ***ovra-**

BŐVEN *van i.* ***ovra-**

BUCKA *fn.* (1a) **gwastar**, **tund**; (1b) *kör ala-*
kú, többnyire mesterséges eredetű~ **cerin**, **co-**
ron

BUKÁS *fn.* **dant**

BUNDA *fn.* (1) (*≈ szörzet*) **helf**; (2) (*≈ szörme-*
kabát) **heleth**

BUNKÓSBOT *fn.* **grond**

BUROK *fn.* (*→ elsősorban a világot az Iluram-*
baron, azaz a világ falain belül körülvevő Külső
Tengeré v. Levegőé) **#goe**

BUTA *mn.* **!dollost**

BÚVÓHELY *fn.* **caew**

BÚZA *fn.* ^m**bloss**

BUZGÓ *mn.* (*≈ lelkes, tüzes*) **bara**

BUZOGÁNY *fn.* **grond**

BŰBÁJ *fn.* **#luith** (DS **lûth**)

BÜKK(FA) *fn.* **brethorn**, **†fêr** (tsz. **ferin**),
neldor

BÜKKMAKK *fn.* **breth**

BŰN *fn.* (1) (*≈ vétek, vétség*) ***úgarth** (tsz.
úgerth); (2) (*≈ gáztett, gonosztett*) **oew**

BŰNÖS *mn.* (*≈ aljas, gonosz*) **crumguru**

BÜSZKESÉG *fn.* **blaud**

BÜTYÖK *fn.* (*≈ csomó, göb*) **nardh**

BŰZ *fn.* **angol**, **thost**, **thû**

BŰZLIK *i.* ***thosta-**

C

CIPÓ *fn.* ^m**basgorn**

CIPŐ *fn.* **habad** (*tsz.* **#hebaid**)

CITROMSÁRMÁNY *fn.* **#emlinn** (**emelin**)

CIVAKODÁS *fn.* **cost**

CÖLÖP *fn.* (1a) **ceber** (*tsz.* **cebir**); (1b) *nagy~*
trunc

CÖVEK *fn.* **ceber** (*tsz.* **cebir**)

Cs

CSÁBÍTÁS, *rosszra~ fn. úthaes*
 CSAK *hsz. ?ír*
 CSALÁD *fn. noss, nost, nothrim*
 CSALÁDFA *fn. nothlir*
 CSALÁDI ÉKSZER *fn. advir*
 CSALÁS *fn. !cauth*
 CSAP *i. (~ üt, ver) *dringa-*
 CSAPÁS *fn. (1) (~ átok, vész, romlás) ⁿdagnir;*
(2) baltával, stb. dram
 CSAPAT *fn. (1) (fegyverbíróké) (~ haderő, had-*
sereg) gwaith; *(2) (vmely uraság parancs-*
noksága alatt) (~ hadtest) herth
 CSAPKOD *i. (vitorla, madár szárnyaival, stb.)*
**blab-*
 CSARNOK *fn. (1a) tham; (1b) nagy~ tha-*
mas; (1c) boltíves/boltozatos tetejű nagy~
rond
 CSAT *fn. taew*
 CSATA *fn. (1) (~ harc, ütközet) auth, ⁿdagor*
(gyn. ⁿdagorath); (2) (két v. néhány emberé)
(~ küzdelem) maeth
 CSATAKIÁLTÁS *fn. hûl*
 CSATLÓS *fn. #bÿr*
 CSATORNA *fn. (1a) !celf; (1b) (folyóé)*
!duidhrad, rant, rath
 CSATORNAHÍD *fn. !duiniant*
 CSAVARÁS *fn. drint*
 CSECSEMŐ *fn. #laes*
 CSELEKEDET *fn. (1a) *carn, *carth; (2a)*
rossz/helytelen~ (általános értelemben) oth-
garn; (2b) téves/helytelen/hibás~ dýgar; (2c)
rossz/gonosz~ rhugar
 CSELEKVÉS, *helytelen~ fn. (általános értelemben)*
othgar(ed)
 CSELEKVŐ, *tévesen/helytelenül/hibásan~ mn.*
dýgar
 CSEND *fn. dîn*
 CSENDES *mn. dînen, tîn, tînen*
 CSENGŐ *mn. (~ dallamos) #lend, *lind*
 CSERBENHAGY *i. (~ elárul, becsap, rászed)*
**gweria-*

CSERBENHAGYOTT **I** *mn. eglan (tsz. eglain)*
 CSERBENHAGYOTT **II** *fn. (= falasi tünde)*
eglan (egla-) *(tsz. eglain, gyn. eglath)*
 CSERESZNYE(FA) *fn. #aebin*
 CSERJE *fn. toss*
 CSEVEG *i. *glavra-*
 CSEVEGŐ *mn. glavrol*
 CSILLAG- **I** *mn. ⁽ⁿ⁾gilion*
 CSILLAG **II** *fn. (1a) †êl (tsz. elin, gyn.*
elenath), ⁽ⁿ⁾gail (⁽ⁿ⁾geil, ⁽ⁿ⁾gil-) (tsz. ⁽ⁿ⁾gîl,
gyn. ⁽ⁿ⁾giliath); (1b) apró~ (~ szikra) #tinu
 CSILLAGFÉNY *fn. ⁽ⁿ⁾gilgalad*
 CSILLAGOK NAPJA *fn. (= a tünde és a núme-*
nóri hét első napja) Orgilion
 CSILLAGOK ÖVEZETE *fn. (= az 'alsó' lég fölötti*
régió, ahol a csillagok vannak) ⁽ⁿ⁾gîlith,
#⁽ⁿ⁾gilven
 CSILLAGRÉGIÓ *fn. (= az 'alsó' lég fölötti régió,*
ahol a csillagok vannak) ⁽ⁿ⁾gîlith, #⁽ⁿ⁾gilven
 CSILLAN *i. !agla-, *tinna-*
 CSILLANÁS *fn. (vékony, de erős fénysugáré)*
glîn (glinn)
 CSILLAPÍT *i. (fájdalmat, szenvedést) eitha-*
 CSILLAPÍTÓ *mn. (fájdalmat) ?ath(a)e*
 CSILLOG *i. (1a) (~ fénylik, ragyog) *cal-,*
**thilia-; (1b) ékkőként~ mîria-; (2) (~ felcsil-*
*lan, felvillan) !agla-, *tinna-*
 CSILLOGÁS *fn. (1a) (~ tündöklés, ragyogás)*
aglar, calad, galad, glaw; (1b) (fényes tár-
*gyé) *fael; (1c) (fémé) †ross*
 CSILLOGÓ *mn. (1a) (~ fényes, ragyogó) agla-*
reb, #celair, lim; (1b) sápadtan/halványan~
*gael; (1c) fehér vagy ezüstös fénnel~ *thi-*
lion; (1d) kristályként~ silevren, silivren
(tsz. silivrin); (1e) ékkőként~ mîriel
 CSILLOGÓ FEHÉR *mn. fain, *glân, silef*
 CSINÁL *i. (1) (~ (meg)tesz, elvégez) *car-; (2)*
(~ (meg)formál, kidolgoz, kialakít) i. echad-
 CSINÁLÁS *fn. (~ készítés) cared*
 CSINÁLÓ SZEMÉLY *fn. (~ készítő személy)*
ceredir
 CSINOS *mn. (1) (~ bájos, kecses) dail (deil);*
(2) (~ tiszta, rendes, takaros) puig
 CSÍRA *fn. (1) (~ mag) #eredh; (2) (~ bimbó,*
rügy) tui(w)

CSISZOLT *mn.* (*≈ simított*) ***rond**
 CSÓK *fn.* (1a) **!miphil**; (1b) *gyengéd~* (*≈ pusi*) **!miphileg**
 CSÓKOLÓZÁS *fn.* **!miphil**
 CSOMÓ **I** *fn.* (*≈ bütyök, göb*) **nardh**
 CSOMÓ **II** *fn.* (*≈ rakás, halom*) **ovras**
 CSÓNAK *fn.* **#lunt**
 CSONT *fn.* **asg**
 CSÖKKEN *i.* **!píga-**
 CSÖKKENT *i.* (*≈ süllyeszt*) **!ⁿdúda-**
 CSÖKÖNYÖS *mn.* **tarlanc**
 CSÚCS *fn.* (1) (*≈ hegy*) ***aeg, egnas, ment, nass**; (2) (*≈ ág, fok*) **till**; (3) (*≈ tető, legmagasabb pont*) **caw**
 CSÚCSBAN VÉGZÖDŐ ALAKZAT *fn.* **naith (neith)**
 CSÚCSOS *mn.* (*≈ hegyes (végű), kihegyezett*) **#aeg, #megor**
 CSUKLÓ *fn.* (1) (= *a kézfejet és az alkart összekötő rész*) **molif**; (2) (*≈ forgó*) **pelthaes (pelthes)**
 CSUKOTT *mn.* (*≈ zárt*) **hollen, *#tafnen**
 CSÚNYA *mn.* (*≈ utálatos, rossz*) **oer**
 CSUPÁN *hsz.* **?ír**
 CSUPASZ *mn.* (1) (*≈ kopasz, sima*) **paran, rûdh**; (2) (*≈ meztelen*) **hell, lanc, parch**
 CSÚSZÓ(S) *mn.* **lhim**
 CSÚSZÓMÁSZÓ *fn.* **lhûg**
 CSÜNG *i.* **gling-**

D

DAGAD *i.* (≈ *(meg)duzzad*) ***tuia-**
DAGÁLY *fn.* **duinen**
DAL *fn.* **glind (glinn), glîr, laer, lind (linn)**
DALIA *fn.* (≈ *hős*) **callon, thalion** (tsz. **thelyn**)
DALLAM *fn.* **glind (glinn), lind (linn)**
DALLAMOS *mn.* (≈ *csengő*) **#lend, *lind**
DALNOK *fn.* ***lind**
DALOL *i.* **linna-**
DE *ksz.* **?ach**
DECEMBER *fn.* **Girithron**
DEFORMÁLT *mn.* (≈ *elgörbült, eltorzult*) **norn**
DÉL **I** *fn.* (= *égtáj*) (1) **harad**; (2) (= *déli irány*) **?#harven** (tsz. **#hervin**)
DÉL **II** *fn.* (= *napszak*) **!enedhor**
DÉLI EMBEREK *fn., gyn.* **haradwaith, haradrim**
DÉLI *mn.* **hâr (har-), haradren, harn**
DÉLI FÖLDEK *fn., gyn.* **haradwaith**
DÉL NÉPE *fn., gyn.* **haradwaith, haradrim**
DELTA *fn.* (*folyóé*) **ethir**
DÉLVIDÉKIEK *fn., gyn.* **haradwaith, haradrim**
DÉMON *fn.* **graug, raug (-rog)**
DIADALMÁMOR *fn.* **gell**
DIADALITTAS *mn.* **gellui**
DICSÉR *i.* (≈ *dicsőít, magasztal*) **#^mbeleitha-, *egleria-**
DICSŐ *mn.* (*győzelem, stb.*) **aglareb**
DICSŐÍT *i.* **#^mbeleitha-, *egleria-**
DICSŐSÉG *fn.* **aglar**
DICSŐSÉGES *mn.* (*győzelem, stb.*) **aglareb**
DÍSZTŰ *fn.* **tachol**
DOB *i.* ***had-**
DOBÓ (*lándzsáé, dárdáé*) *fn.* **hador, hadron**
DOLGOS *mn.* **carweg**
DOLGOZIK, keményen~ *i.* ***muda-**
DOLOG *fn.* **nad**
DOMB *fn.* (1a) **amon** (tsz. **emyn**); (1b) *kör alakú, többnyire mesterséges eredetű~* **cerin,**

coron; (1c) *kerek tetejű~* ⁽ⁿ⁾**dôl** (⁽ⁿ⁾**dol, (n)doll**); (1d) *magányos/elszigetelt~ (főként olyan, amelynek tetején őrtorony áll)* **mindon**; (2) (≈ *bucka, halom*) **gwastar, tund**
DOMBOCSKA *fn.* **gwastar**
DOMBORULAT *fn.* **tump**
DÖL *i.* (≈ *ereszkedik, esik*) **#pedh-**
DÖLT *mn.* (≈ *ferde, rézsutos*) **#adlant**
DRÁGA *mn.* (≈ *kedves*) **mell, muin**
DRÁGA HOLMI *fn.* **mîr** (*gyn.* ***mirath**)
DRÚADÁN *fn.* **drúadan** (tsz. **drúedain**)
DUDOR *fn.* **dolt** (tsz. **dylt**)
DUGASZ *fn.* **dîl**
DÚNADÁN *fn.* ⁿ**dúnadan** (tsz. ⁿ**dúnedain**)
DÚNFÖLDEIEK *fn., gyn.* (= *Dúnfölde népe*) **gwathuirim**
DURVA BESZÉD *fn.* **glam**
DUZZAD *i.* (≈ *dagad*) ***tuia-**
DÜH *fn.* (1) **rûth**; (2) (≈ *dühroham*) **oroth**
DÜHROHAM *fn.* **oroth**
DÜHÖNG *i.* **ruthra-**
DÜLEDEZŐ *mn.* **talt**

E, É

ÉBER *mn.* #**cui** (#**cuiw**)
 ÉBERSÉG *fn.* (≈ örökös) **tirith**
 ÉBREDÉS *fn.* **echui**
 ÉDES *mn.* (1) (≈ kedves) **melui**; (2) (*hang, dallam*) #**lend**, ***lind**
 ÉDES OTTHON *fn.* **milbar**
 ÉG *i.* (≈ lángol) ***lacha-**
 ÉG(BOLT) *fn.* ***ell** (***el-**), **menel**
 EGÉSZ *mn.* (≈ teljes, *teli*) **pant**
 EGÉSZSÉGES *mn.* (≈ életerős) #**alu** (*tsz.* **ely**)
 ÉGNEK MERED *i.* **brasta-**
 ÉGŐ *mn.* (≈ tüzes) **bara**
 ÉGSZÍNKÉK *mn.* #**elu**
 EGY **I** *szn.* **êr**, **mîn**
 EGY **II** *mn.* (≈ egyetlen, *egyedüli*) **er-**
 EGYEDÜL *hsz.* (≈ *csupán*) ?**îr**
 EGYEDÜLÁLLÓ *mn.* (1) (≈ egyetlen, *kivételes*) #**minai** (*tsz.* ***mini**); (2) (≈ egyetlen, *egyedüli*) **eriol**, **erui**; (3) (≈ *magányos, elhagyatott*) **aîr** (**eîr**), **ereb**
 EGYEDÜLI *mn.* (≈ egyetlen) **er-**, **eriol**, **erui**
 EGYENES *mn.* **taer**, **tîr**
 EGYÉNI *mn.* (≈ önálló, *különálló*) **said**
 EGYENLETES *mn.* (≈ egyöntetű, *rendszeres*) **!bilebren**
 EGYENLETES FELSZÍNŰ TERÜLET *fn.* #**pathu**
 EGYENLETES FELÜLETŰ *mn.* #**talu**
 EGYENLŐ *mn.* (≈ azonos) **!bîleb**
 EGYENLŐ (VMIVEL) *i.* (≈ *megegyezik (vmivel)*) **!bilebra-**
 EGYENLŐ ÉRTÉKŰ VMIVEL *i.* (≈ *felér vmivel, megér vmit*) **!coltha-**
 EGYENLŐVÉ TESZ *i.* (≈ *kiegyenlít*) **!bileutha-**
 EGYESÍT *i.* ***ertha-**
 EGYESÍTÉS *fn.* ***erthad**
 EGYETLEN *mn.* (1) (≈ *egyedülálló, kivételes*) #**minai** (*tsz.* ***mini**); (2) (≈ *egyedüli, egyedülálló*) **er-**, **eriol**, **erui**
 EGYEZŐSÉG *fn.* **!bîl**
 EGYEZSÉG *fn.* **gowest**, **gwaedh** (*tsz.* #**gwaedh**)

EGYFORMA *mn.* (≈ azonos, *ugyanolyan*) **!ain**
 EGYKOR *hsz.* (≈ *hajdan, egyszer*) **!minlú**
 EGYKORI *mn.* (≈ *hajdani*) **iaur** (**iar-**, **ior-**)
 EGYÖNTETŰ *mn.* (≈ *egyenletes, rendszeres*) **!bilebren**
 EGYSZER *hsz.* (≈ *hajdan, egykor*) **!minlú**
 EGYSZERRE ÁT/KERESZTÜL (VMIN) *hsz.* #**godref**
 EGYÜTT- *hsz.* **go-**, †**gwa-**
 EGYÜTT ÁT/KERESZTÜL (VMIN) *hsz.* #**godref**
 ÉHES *mn.* #**saeb**
 ÉHSÉG *fn.* #**saeg**
 EJHA! *isz.* **elo!**
 ÉJSZAKA *fn.* **daw**, **dû**, **fuin**, **morn**
 ÉK ALAKÚ HARC ALAKZAT *fn.* ⁿ**dîrnaith**
 ÉKKŐ *fn.* **mîr** (*gyn.* ***mirath**)
 ÉKKŐFARAGÓ *fn.* ***mîrdan** (*tsz.* **mîrdain**)
 ÉKKÖHÖZ HASONLÓ *mn.* **mîriel**
 ÉKKÖKÉNT RAGYOG/CSILLOG/TÜNDÖKLIK *i.* **mîria-**
 ÉKKÖKÉNT RAGYOGÓ/CSILLOGÓ/TÜNDÖKLŐ *mn.* **mîriel**
 ÉKSZER *fn.* (1a) **mîr** (*gyn.* ***mirath**); (1b) *családi~* **advîr**
 ÉL *i.* ***cuia-**
 EL INNEN! *isz.* **ego!**
 EL NEM MÚLÓ *mn.* (≈ *halhatatlan*) **alfirin**
 ELAGGOTT *mn.* (≈ *elvénuilt, elgyengült*) **ingem**
 ELÁRUL *i.* ***gweria-**
 ELBESZÉL *i.* (1a) (*történetet, stb.*) *†**nara-**; (1b) *részletesen~ i.* ***trenar-**
 ELBESZÉLÉS *fn.* (1) (≈ *történet*) **pent**; (2) (≈ *beszámoló*) **trenarn**
 ELBESZÉLŐ *fn.* (≈ *mesélő*) **pethron**
 ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY *fn.* **glaer**
 ELBUKIK *i.* (≈ *elesik, elpusztul*) **danna-**
 ELBUKOTT *mn.* (≈ *elesett, elpusztult*) **dannen**
 ELBŰVÖL *i.* #**luitha-** (DS **lútha-**)
 ELCSAVART *mn.* (≈ *eltorzult, deformált*) **norn**
 ELDALOL *i.* (*dalt*) **glir-**
 ELEFÁNT *fn.* **annabon**
 ELÉG (VKINEK VMI) *i.* #**feiria-**
 ELÉG *mn.* **far**, **farn**

ELÉGGÉ *hsz.* **far, farn**
 ELEGENDŐ (VKINEK VMI) *i.* **#feiria-**
 ELEGENDŐ *mn.* **far, farn**
 ELÉNEKEL *i.* (*dalt*) **glir-**
 ÉLÉNK *mn.* (1) (*≈ gyors, lendületes*) **brêg**; (2) (*≈ (élet)erős, erőteljes*) **tharan**; (3) (*≈ eleven*) **#cui (#cuiw), #cuileb**
 ÉLÉNKSÉG *fn.* (*≈ elevenség, (élet)erő*) **!cuinas, *gôr, hûr**
 ELENYÉSZIK *i.* (*≈ elhalványul, megfakul*) **thin-na-**
 ELÉRHETŐ, könnyen~ *mn.* **ferui**
 ÉLES *mn.* (*≈ hegyes*) **#aeg, #crisg, #laeg, maeg, #megor, trîw**
 ÉLES SZEMŰ *mn.* (1) **maecheneb**; (2) (*≈ éles eszű*) **fergenol**
 ÉLES ESZŰ *mn.* **fergenol**
 ELESETT *mn.* (*≈ elpusztult, elbukott*) **dannen**
 ELESIK *i.* (*≈ elpusztul, elbukik*) **danna-**
 ÉLET *fn.* (1) **cuil**; (2) (*≈ életszakasz*) **#cui-thas**; (3) (*≈ élettartam, az egész élet*) **cuil-vorn**; (4) (*≈ életelv*) **cuith**
 ÉLETBEN LÉVŐ *mn.* **cuin**
 ÉLETBEN MARAD *i.* ***brona-**
 ÉLETBEN MARADÁS *fn.* ***bronad**
 ÉLETBEN VAN *i.* **cuina-**
 ÉLETELV *fn.* **cuith**
 ÉLETERŐ *fn.* (*≈ élénkség, elevenség*) **!cuinas, *gôr, hûr**
 ÉLETERŐS *mn.* (1) (*≈ élénk, eleven*) **tharan** (2) (*≈ egészséges*) **#alu** (*tsz. ely*)
 ÉLETSZAKASZ *fn.* **#cuithas**
 ÉLETTARTAM *fn.* (*≈ az egész élet*) **cuilvorn**
 ELEVEN *mn.* (1) (*≈ élő*) **cuin**; (2) (*≈ (élet)erős, erőteljes*) **tharan**; (3) (*≈ gyors, lendületes*) **brêg**; (4) (*≈ élénk*) **#cui (#cuiw), #cuileb**
 ELEVENSÉG *fn.* (*≈ élénkség, (élet)erő*) **!cuinas, *gôr, hûr**
 ELFED *i.* (*≈ elrejt, eltakar*) ***fanna-, haltha-**
 ELFEDETT *mn.* (*≈ (el)rejtett, (el)takart*) **hall**
 ELFEHÉREDIK *i.* **nimmid-**
 ELFELEJT (VMIT) *i.* **!ⁿdadhren-**
 ELFONNYAD *i.* (*≈ elhervad, megfakul*) ***pel-**
 ELGONDOL *i.* **nautha-**

ELGONDOLÁS *fn.* (*≈ elképzelés*) **inc, naw**
 ELGÖRBÜLT *mn.* (*≈ eltorzult, deformált*) **norn**
 ELGYENGÜLT *mn.* (*≈ elaggott, elvényt*) **ingem**
 ELHAGY *i.* (*≈ otthagyt, felad, abbahagy*) **awartha-**
 ELHAGYÁS *fn.* (*≈ otthagyt, feladás, abbahagyás*) **awarth**
 ELHAGYATOTT *mn.* (*≈ magányos, egyedülálló*) **air (eir), ereb**
 ELHAGYOTT **I** *mn.* **eglan** (*tsz. eglain*)
 ELHAGYOTT **II** *fn.* (= *falasi tünde*) **eglan (egla-)** (*tsz. eglain, gyn. eglath*)
 ELHALVÁNYUL *i.* (1) (*≈ elfehéredik, elsápad*) **nimmid-**; (2) (*≈ elhervad, megfakul*) ***pel-**; (3) (*≈ elenyészik, homályba borul*) **thinna-**
 ELHALVÁNYULÁS *fn.* (*≈ hervadás, fakulás*) ***peleth, *pelin**
 ELHATÁROL *i.* **#gleinia-**
 ELHERVAD *i.* (*≈ elfonnyad, megfakul*) ***pel-**
 ELHISZ (VMIT) *i.* **!sav-**
 ELHOMÁLYOSÍT *i.* (*≈ beárnyékol, homályba burkol*) **gwathra-**
 ELINDÍT, gyorsan/sebesen~ *i.* (*≈ sietve/gyorsan útnak indít*) **hortha-**
 ELÍTÉL (VMIRE) *i.* (*≈ pusztulásra szán*) ***^mbartha-**
 ELKALANDOZIK *i.* (*≈ eltévelyeg, elkóborol*) ***mista-, *#renia-**
 ELKAP *i.* (1a) **gad-**; (1b) *hirtelen~* ***#ritha-**; (1c) *hálóval~* **raeda-**
 ELKÉPZEL *i.* (*≈ elgondol, kigondol*) **nautha-**
 ELKÉPZELÉS *fn.* (*≈ elgondolás*) **inc, naw**
 ELKERÍT *i.* (1) (*≈ elhatárol*) **#gleinia-**; (2) (*≈ bekerít, körülfal*) ***thora-**
 ELKERÍTETT *mn.* **thoren**
 ELKERÍTETT TERÜLET *fn.* (1a) **haedh** (DS **haudh**), **pêl** (*tsz. peli*), **pelennor**; (1b) *kör alakban~* **cerin**
 ELKÓBOROL *i.* (*≈ eltévelyeg, elkalandozik*) ***mista-, *#renia-**
 ELKÜLD, gyorsan/sebesen~ *i.* (*≈ sietve/gyorsan útnak indít*) **hortha-**
 ELKÜLÖNÍTETT (VMITŐL) *mn.* (*≈ önálló, különálló*) **said**
 ELLENÁLLÁS *fn.* (*≈ erősség, szívósság*) **tarias**

ELLENÁLLÓ *mn.* (1) (*≈ kemény, szívós*) **dorn, tara (tar-), tarch**; (2) (*≈ erős, szilárd*) **taug**
 ELLENSÉG *fn.* **coth**, *ⁿ**gûd**
 ELLENSÉGES *mn.* (1) (*≈ szembenálló*) !ⁿ**dadhren**, ?#**dain**; (2) (= *vkit/vmit nem szerető/kedvelő*) **úvel**; (3) (*≈ vad, erőszakos*) **rhaw**
 ELLENSÉGESKEDÉS *fn.* (1) **coth**; (2) (*≈ veszekedés, vita*) **cost**
 ELLENSZEGÜL *i.* !ⁿ**dadhra-**
 ELLENTÉTES *mn.* (*≈ szembenálló, ellenséges*) !ⁿ**dadhren**
 ELMEGY *i.* ***gwae-**
 ELMÉLKEDIK (VMIN) *i.* #**geria-**
 ELMENEKÜL *i.* ***drega-** (?***dreg-**)
 ELMÉLKEDIK (VMIN) *i.* #**geria-**
 ELMERENG (VMIN) *i.* #**geria-**
 ELMESÉL *i.* (1a) (*történetet, stb.*) *†**nara-**; (1b) *részletesen~* ***trenar-**
 ELMOND *i.* (1) (*történetet, stb.*) *†**nara-**; (2) (*verset*) **glir-**; (3) *részletesen~* ***trenar-**
 ELMONDANI IS FÁJDALMAS/SZÖRNYŰ *mn.* **gorbedui**
 ELNYOM *i.* *^m**baugla-**
 ELNYOMÁS *fn.* **thang**
 ELNYOMÓ **I** *mn.* ^m**baug**
 ELNYOMÓ **II** *fn.* ^m**bauglir**
 ELNYOMOTT *mn.* (*≈ jogfosztott*) **neithan**
 ELNYOMOTT (SZEMÉLY) *fn.* (*≈ jogfosztott*) **neithan**
 ELNYŰTT *mn.* (*≈ régi, ósdi*) **gern**
 ELOLT *i.* (*≈ kiolt*) ***luithia-**
 ELOLTÁS *fn.* (*≈ kioltás*) ***luithiad**
 ÉLŐ *mn.* **cuin**
 ELŐIDÉZ (VMIT) *i.* (*≈ okoz vmit*) #**caetha-**, !**ceiria-**
 ELŐKELO *mn.* **ara-** (ar-), **arod, brand, raud (rod-, -rod)**
 ELŐKELO HÖLGY/ÚRNŐ *fn.* **brennil, rodel**
 ÉLŐLÉNY *fn.* **gwê, ûn**
 ELŐMOZDÍT *i.* (*≈ támogat, elősegít*) **elia-**
 ELŐRÉS *fn.* (*≈ elülső része vminek*) **nîf**
 ELŐSEGÍT *i.* (*≈ támogat, előmozdít*) **elia-**
 ÉLŐ TEST *fn.* **cuith**

ELŐTÖR, hirtelen~ *i.* ***breitha-**
 ELŐTT *hsz.* (*időben*) **io (ia)**
 ELŐVIGYÁZATOS *mn.* #**caudol**
 ELPUSZTÍT *i.* (*≈ legyilkol, megöl*) *ⁿ**dag-**
 ELPUSZTÍTÓJA (VMINEK/VKINEK) *fn.* ⁿ**dag-nir**
 ELPUSZTÍTOTT *mn.* (*≈ legyilkolt, megölt*) ⁿ**dangen** (tsz. ⁿ**dengin**) [NS ⁿ**dancen** (tsz. ⁿ**dencin**)]
 ELPUSZTUL *i.* (*≈ elesik, elbukik*) **danna-**
 ELPUSZTULT *mn.* (*≈ elesett, elbukott*) **dannen**
 ELRABLÁS *fn.* (*nőé*) !**avauth**
 ELRABOL *i.* (*nőt*) !**avautha-**
 ELRAGAD *i.* (*nőt*) !**avautha-**
 ELREJT *i.* (1) (*≈ eltitkol, titokban tart*) ***delia-, doltha-**; (2) (*≈ elfed, eltakar*) ***fanna-, haltha-**
 ELREJTETT *mn.* (1) (*≈ titkolt, titkos*) **dolen** (tsz. ***dolin**), **torn, thurin**; (2) (*≈ elfedett, eltakart*) **hall**
 ELRENDEL *i.* (*≈ megszab, megállapít*) **amartha-**
 ELRENDEZ *i.* (*≈ összerak, összeállít*) ***partha-**
 ELSÁPAD *i.* **nimmid-**
 ELSŐ **I** *szn.* **mîn, minui**
 ELSŐ **II** *mn.* (*≈ fő, legfőbb*) **main (mein)**
 ELSŐRENDŰ *mn.* (*≈ fő, legfőbb*) **main (mein)**
 ELSÖTÉTÍT *i.* (*≈ beárnyékol, árnyékba borít*) **gwathra-**
 ELSZAKÍT *i.* (*≈ széttép, kettéhasít*) **narcha-, *rista-**
 ELSZÁNT *mn.* (1) (*≈ erős, kitartó, rendíthetetlen*) **thala, thalion**; (2) (*≈ kitartó, hűség*) **tolog**
 ELSZÁRADT *mn.* (*≈ meredt, aszott*) **tharn**
 ELSZAVAL *i.* (*verset*) **glir-**
 ELSZIGETELT *mn.* (*≈ magányos, egyedülálló*) **ereb**
 ELTAKAR *i.* (*≈ elfed, elrejt*) ***fanna-, haltha-**
 ELTAKART *mn.* (*≈ elfedett, (el)rejtett*) **hall**
 ELTAPOS *i.* ***batha-**
 ELTÁVOLÍT *i.* (*≈ levág*) ***osgar-**
 ELTÁVOZIK *i.* (*≈ meghal*) ***gwanna-**

ELTÁVOZOTT *mn.* (1) **gwanwen** (tsz. **gwen-win**); (2) (*≈ halott*) **gwann**
 ELTÁVOZOTT LÉLEK *fn.* **mân**
 ELTERÜL *i.* (*≈ fekszik*) **!caeda-** (**!caetha-**)
 ELTESZ *i.* (*vmi vmilyen célból v. vki számára*) (*≈ félretesz, félrerak*) **seidia-**
 ELTÉVED *i.* ***#renia-**, ***mista-**
 ELTÉVELYEDÉS *fn.* (*≈ tévedés*) **mist**, **#mistad**
 ELTÉVELYEG *i.* ***#renia-**, ***mista-**
 ELTITKOL *i.* (*≈ rejteget, titokban tart*) ***delia-**, **doltha-**
 ELTORZULT *mn.* (*≈ elgörbült, deformált*) **norn**
 ELTÖKÉLT SZÁNDÉKA MEGTENNI *i.* (*vmilyen nagy dolgot*) **nídha-**
 ELTŰNÖDIK (VMIN) *i.* **#geria-**
 ELTŰR *i.* (*bajt, stb.*) (*≈ elvisel, kibír*) ***brenia-**
 ELU (THINGOL) NÉPE *fn.*, *gyn.* **eluwaith**
 ELUTASÍTÁS *fn.* (1) **avad**; (2) (*az ezt kifejező kézmozdulatra vonatkozva*) **ablad**
 ELUTASÍTÓ (SZEMÉLY) *fn.* **avar** (tsz. **evair**)
 ELVÁG *i.* ***rista-**
 ELVÁLASZTOTT *mn.* (*≈ hasított, szétválasztott*) **riss**
 ELVARÁZSOL *i.* (*≈ elbűvöl*) **#luitha-** (DS **lútha-**)
 ELVÉGEZ *i.* (1a) (*≈ megtesz, megcsinál*) ***car-**; (1b) (*≈ befejez, végrehajt*) **crantha-**
 ELVÉGGZÉS *fn.* (*≈ megtevés*) **cared**
 ELVÉNÜLT *mn.* (*≈ elagott, elgyengült*) **ingem**
 ELVET *i.* (*magot, stb.*) ***#redh-**
 ELVISEL *i.* (*bajt, stb.*) (*≈ eltűr, kibír*) ***brenia-**
 ELVISELHETETLEN *mn.* (*≈ rettenetes, kibíratatlan*) **naer**
 EMBER *fn.* (1) (= [*a tündéket*] követő) **aphadon** (tsz. **ephedyn**, *gyn.* **aphadrim**), **echil** (tsz. **echil**); (2) (= később született [*mint a tündék*]) **abonnen** (tsz. **#ebennin**, **†ebœennin**); (3a) (= az adának Három Házából való) **adan** (*gyn.* **adanath**); (3b) (= halandó) **#fair (feir) (fir-, fír-)** (tsz. **fír**, *gyn.* **firiath**), **fíreb** (tsz. **firib**, *gyn.* **firebrim**); (3c) keleti~ ***rhúnadan** (tsz. **rhúnedain**); (3d) nyugati~ (= dúnadán) ⁿ**dúnadan** (tsz. ⁿ**dúnedain**)

EMBEREK *fn.*, *gyn.* (1) (= [*a tündéket*] követők) **aphadrim**; (2a) (= az adának Három Házából való) **adanath**; (2b) (= halandók) **firebrim**, **firiath**
 EMBEREK ATYÁINAK EGYIKE *fn.* ***adanadar** (tsz. **edenedair**)
 EMBERI *mn.* **firen**
 EMEL *i.* ***hal-**, ***ortha-**
 EMELKEDIK *i.* ***eria-**
 EMELKEDETT *mn.* (*≈ fennkölt, magasztos*) **?*arth**, **hall**, **taer**
 EMELKEDŐ *mn.* (1a) ***ûr**; (1b) (*≈ felfelé me-nő*) **ambenn**
 EMEZ *mn.* **sen** (tsz. **sin**)
 EMLÉKEZÉS *fn.* **rîn**
 EMLÉKEZET *fn.* **rîn**
 EMLÉKEZIK (VMIRE/VKIRE) *i.* **?*ephola-**, **!ren-**
 ÉN (MAGAM) *nm.* **im**
 ÉNEK *fn.* (1a) **glind (glinn)**, **glîr**, **laer**, **lind (linn)**; (1b) *históriás~* **glaer**
 ÉNEKEL *i.* **linna-**
 ÉNEKES *fn.* ***lind**
 ENERGIA *fn.* (*≈ életerő, tetterő*) **hûr**, ***gôr**
 ENGED *i.* (*≈ megenged, engedélyez*) **!dav-**
 ENGEDELMESSÉGGEL TARTOZIK (VKINEK) *i.* ***buia-**
 ENGEDÉLY *fn.* **dâf**
 ENGEDÉLYEZ *i.* **!dav-**
 ENGEM *nm.* **nin**
 ENT *fn.* **onod** (tsz. **enyd**, *gyn.* **onodrim**)
 ENYHÍT *i.* (*fájdalmat, szenvedést*) **eitha-**
 ENYHÍTŐ *mn.* (*fájdalmat*) **?ath(a)e**
 ENYHÜLÉST SZEREZ (VKINEK) *i.* **eitha-**
 ÉPÍTMÉNY, nagy, kimagasló~ *fn.* (pl. vár, erő-d(itmény), stb.) **barad**
 ÉPÍT *i.* **#adaba-**
 ÉPÍTŐMESTER *fn.* **thavron**
 ÉPÜLET *fn.* (*≈ ház*) **adab**, **car (cardh)**
 ÉR *fn.* **rant**
 ÉR VMIT *i.* (*≈ felér vmivel, egyenlő értékű vmivel*) **!coltha-**
 ÉRC *fn.* **#raud**, **tinc**

ÉRDEMES (VMIRE) mn. (≈ fontos, jelentős) **#ball**

ERDŐ fn. (1a) **eryn, glád**; (1b) nagy~ (≈ erdőség) **taur, tawar**

ERDŐLAKÓ fn. **tauron**

ERDŐSÉG fn. **taur, tawar**

ERDŐTÜNDÉK fn., gyn. (= az erdőtündék népe) **tawarwaith**

EREDET fn. (folyóé, stb.) (≈ forrás) **#celu**

ERESZKEDIK i. (≈ lejt) **#adlanna-**, **#pedh-**

ERESZKEDŐ **I** fn. (≈ lejtő) **pend (penn)** (tsz. ***pind (pinn)**) (gyn. **pennath**), **talad**

ERESZKEDŐ **II** mn. (≈ lejtős(ödő)) (1a) **#adlod, dadbenn, tlaud**; (1b) meredeken~ **pend**

ÉRINT i. (1a) (≈ megérint, megtapint) **!apha-**; (1b) (≈ megfog, hozzányúl vmihez) ***matha-**; (1c) (kézzel) (≈ kitapint, végigsimít) **plada-**; (2) (≈ hatással van, befolyásol) ***pessa-**, ***presta-**

ÉRINTÉS fn. (≈ tapintás) **!aphas**

ERKÖLCSTELEN mn. (≈ romlott) **thaw**

ERNYŐ fn. (1) árnyékoló~ **daedelu**; (2) (≈ mennyezet, tető(zet)) **orthelian**

ERŐ fn. (1) testi~ **bellas, tû**; (2) (= életerő, tetterő) ***gôr, hûr**; (3) különleges~ (különösen mentális természetű) **curu**; (4) isteni~ ***bâl, balan**

ERŐD(ÍTMÉNY) fn. (1a) **garth, minas**; (1b) hozzáértéssel épült v. megerősített~ **ost**; (1c) föld alatt épült~ (melyet úgy ástak ki, és amely egy v. több nagyobb, boltíves csarnokot is tartalmazott) **#othronn (othrond)**; (2) (= nagy, kimagasló építmény) **barad**

ERŐFESZÍTÉSEKET TESZ (VMIRE) i. (≈ igyekszik/törekszik (vmit megtenni)) **#ritha-** (**raitha-**)

ERŐLEVES fn. **#salph**

ERŐLKÖDIK (VMINEK A MEGTÉTELÉN) i. (≈ igyekszik/törekszik (vmit megtenni)) **#ritha-** (**raitha-**)

ERŐS mn. (1) (≈ izmos) **#bell**; (2) (≈ szilárd, biztos) **tanc, thand**; (3) (≈ kemény, ellenálló) **dorn, tara (tar-), tarch, taug**; (4) (≈ állhatatos, rendíthetetlen) **thalion**; (5) (≈ hatalmas) **^mbelaith**

ERŐSSÉG fn. (≈ keménység, szívósság) **tarias**

ERŐSZAKOLÓ fn. **!avauthron**

ERŐSZAKOT KÖVET EL i. (nőn) **!avautha-**

ERŐSZAKOS mn. (1) (≈ vad, kegyetlen) **rhaw**; (2) (≈ vad, heves) **bregol**

ERŐSZAKOSSÁG fn. (≈ vadság, heveség) **breged, bregolas**

ERŐTELJES mn. (≈ élénk, eleven) **brêg, tharan**

ÉRT i. ***henia-**

ÉRTELEM fn. **hannas, heniad**

ÉRTELMES mn. (1) (≈ intelligens) **hand**; (2) (≈ megfontolt, ésszerű) **noen** (tsz. **#nein, †nœin**)

ERU GYERMEKEI fn. (= a tündék és az emberek) **Eruchín**

ÉRZÉKEL i. **#cauda-**

ÉRZI A SZAGÁT/ILLATÁT VMINEK i. **!nosta-**

ÉS ksz. **a (ah, adh, †ath), ar (ar-)**

ESÉS fn. **dant, *lant**

ESETLEG hsz. **!ce**

ESIK i. (1) (eső) ***#elia-**; (2) (≈ dől, ereszkedik) **#pedh-**

ESKÜ fn. (1) **gwest**; (2) (≈ egyezés, megállapodás) **gwaedh** (tsz. **#gwaedh**)

ESKÜSZIK i. ***gwesta-**

ESKÜT TESZ i. ***gwesta-**

ESŐ, permetező~ fn. **ross**

ESŐS mn. ***rost**

EST(E) fn. (1) **†thîn**; (2) (= az első csillagok felbukkanásának ideje) (≈ esthajnal, alkonyat) **aduial, tinnu**

ESTHAJNAL fn. (≈ alkonyat) **aduial, tinnu**

ÉSZ fn. **hannas, heniad**

ÉSZAK fn. (1) **fôr (for-), forn (for-), forod**; (2) (= északi irány) **forven**

ÉSZAK- mn. (= északi) **#fervain, fôr (for-), forn (for-), forodren, fuir**

ÉSZAKI mn. **#fervain, fôr (for-), forn (for-), forodren, fuir**

ÉSZAKI EMBEREK fn., gyn. **forodwaith, forodrim**

ÉSZAKI FÖLDEK fn., gyn. **forodwaith**

ÉSZAK NÉPE fn., gyn. **forodwaith, forodrim**

ESZEVESZETT mn. (≈ szédítő) **hwiniol**

ESZIK i. ***mad-**

ESZKÖZ *fn.* (1) (*≈ szerszám*) !**carf**, !**gaef**; (2) (*≈ készülék, szerkezet*) **gaud**

ÉSZLEL *i.* (*≈ érzékel*) #**cauda-**

ÉSSZERŰ *mn.* **noen** (tsz. #**nein**, †**nœin**)

ÉTEL, főtt~ *fn.* **aes**

ÉTKEZÉS *fn.* **mâd**

ÉV *fn.* (1a) #**idhrinn**, **în**; (1b) *valinori~* (= kb. 9,582 napévet felölelő időszak) **ennin**

EVÉS *fn.* **mâd**

ÉV UTOLSÓ NAPJA *fn.* #**penninor**

ÉVFORDULÓ *fn.* #**edinor**

ÉVKÖNYV *fn.* **ínias**

ÉVKÖZÉP *fn.* (= a Két Fának szentelt külön hét a hatodik és a hetedik hónap között) **Enedhin**

EZ(EN) *mn.* **sen** (tsz. **sin**)

EZELŐTT *hsz.* **io** (**ia**)

EZER *szn.* ***meneg**

EZÜST *fn.* (1) **celeb**; (2) (*költői értelemben*) **silif**, **silith**

EZÜST- *mn.* (= ezüstből készült/való) **celefn** (**celevon**)

EZÜSTBŐL KÉSZÜLT/VALÓ *mn.* **celefn** (**celevon**)

EZÜSTHÖZ HASONLÓ *mn.* (*színében v. értékében*) **celebren** (**celebrin-**)

EZÜSTÖS *mn.* (1) (*≈ ezüsthöz hasonló*) **celebren** (**celebrin-**); (2) (*≈ fénylő/csillogó/ragyogó fehér*) **silef**

EZÜSTÖSEN RAGYOG *i.* ?**síla-**

F

FA *fn.* (1a) **galadh**, **orn**; (1b) *kistermetű-***toss**; (1c) *arany~ (Lothlórienben)* **mallorn** (†**malthorn**, †**malhorn**) (tsz. **mellyrn**); (2) (*mint anyag*) **taw**, **tawar**; (3) *felaprított-***drafn**

FA- *mn.* (1) (= *fából készült/való*) **tawen** (tsz. **tewin**), **tawaren** (tsz. **tewerin**); (2) (= *a fák ... -(j)a(i), -(j)e(i)*) **galadhon** (**geledhion**)

FÁBÓL KÉSZÜLT/VALÓ *mn.* **tawen** (tsz. **tewin**), **tawaren** (tsz. **tewerin**)

FAGY *fn.* **!niss**

FÁJDALMAS *mn.* (*megtenni vmit*) **gor-**

FÁJDALMAT ENYHÍTŐ/CSILLAPÍTÓ *mn.* **?a-th(a)e**

FÁJDALMAT OKOZ (VKINEK) *i.* ***#naegra-**

FÁJDALOM *fn.* (1) **naeg**; (2) (*≈ (keserű) bánat, szomorúság*) **naeth**

FAKAD *i.* (*≈ kihajt, sarjad*) ***tuia-**

FAKÉREG *fn.* ***rîf**

FÁKKAL-SZÖTT *mn.* **galadhremmen** (tsz. **galadhremmin**)

FÁK NÉPE *fn., gyn.* (= *Lothlórien tündénépe*) **galadhrim**

FAKÓ *mn.* **maidh**, **#malu**

FAKOPÁNCs *fn.* **tavor**

FAKULÁS *fn.* (*≈ hervadás, fonnyadás*) ***peleth**, ***pelin**

FAL *fn.* (1a) **ram**; (1b) *nagy~* **rammas**

FALÁNK *mn.* **madweg**

FALÁS *fn.* **laudh**

FALASI TÜNDE *fn.* (= *szsz. "az elhagyott"*) **eg-lan** (**egla-**) (tsz. **eglain**, *gyn.* **eglath**)

FALASI TÜNDÉK *fn., gyn.* **egladhrim**, **eglath**, **falathrim**

FALAS-NYELV *fn.* (= *Közös Nyelv*) **falathren**

FALU, *fallal körülvevett/körülkerített* *fn.* **gobel**

FA NAPJA *fn.* (= *a númenóri hét negyedik napja*) **Orgaladh**

FANTOM *fn.* (*≈ rémkép, jelenés*) **nîf**, **nivol**

FANYŰVŐ *fn.* (= *drúadán*) **drû** (tsz. **drúin**, *gyn.* **drúath**), **drúadan** (tsz. **drúedain**)

FÁRADOZIK *i.* (*≈ keményen dolgozik*) ***muda-**

FÁRADSÁG *fn.* **#drauthas**

FÁRADSÁGOS *mn.* (*≈ nehéz*) **dîr** (**dîr-**), **gordh** (**gor-**), **rhanc**

FÁRADT *mn.* (*≈ kimerült*) **drauth**, **#lom**

FÁRASZT (VKIT) *i.* **drab-**

FÁRASZTÓ *mn.* (1) (*≈ sok/nagy fáradtsággal járó*) **#drauthol**; (2) (*≈ nehéz, terhes*) **!coleb**

FARKAS *fn.* (1) **draug**, **ⁿgaraf**; (2) *váltott~* **ⁿgaur** (*gyn.* **ⁿgaurhoth**)

FARKAS-EMBEREK *fn., gyn.* **ⁿgaurwaith**

FARKASÜVÖLTÉS *fn.* **ⁿgaul**

FÁTYOL *fn.* [*nem specifikusan*] (1a) (*bármilyen vmit elrejt/eltakar*) **esgal**; (1b) (*bármilyen finom szövetanyag, ami vmit befed v. eltakar*) **fân**

FÁTYOLFELHŐ *fn.* **fân** (**fan-**)

FÁTYOLSZERŰ *mn.* (*bármire, ami átengedi a fényt, mint pl. a fiatal, félig áttetsző levelek alkotta lombozat v. az általa eltakart dolgot sejtetni engedő vékony szövetanyag*) **fain** (**fein**)

FAZEKAS *fn.* **cennan**

FEBRUÁR *fn.* **Nínui**

FECSEG *i.* ***glavra-**

FECSEGŐ *mn.* **glavrol**

FECSKE *fn.* **tuilinn**

FEDÉL *fn.* (*≈ tető*) **tobas**

FEGYVER *fn.* **!carf**

FEGYVERBÍRÓK CSAPATA *fn.* **gwaith**

FEGYVERTÁRS(A VKINEK), *hű(séges)~ fn.* †**sadar** (tsz. †**sedair**), **sadron** (tsz. **sedryn**)

FEHÉR *mn.* (1a) **nim** (**nim-**); (1b) *fénylő/csillogó/ragyogó~* **fain**, ***glân**, **silef**; (1c) *ragyogó/vakító~ (≈ hófehér)* **gloss**, **#glossui**; (2) (*≈ tündöklő, sugárzó*) **#faen**

FEHÉREN IZZÓ *mn.* **brassen**

FEHÉREN RAGYOG *i.* **?síla-**

FEHÉRIZZÁS *fn.* **brass**

FEHÉR KRISTÁLY *fn.* **silef**

FEJ *fn.* (1) **⁽ⁿ⁾dôl** (**⁽ⁿ⁾dol**, **⁽ⁿ⁾doll**); (2) *~e vminek (≈ vezér, fejedelem)* *fn.* **caun** (**-gon**) (tsz. **conin**)

FEJEDELEM *fn.* **caun** (**-gon**) (tsz. **conin**), ***cond**, **#†cund**, **ernil**

FEJFEDŐ *fn.* **carab**

FEJSZE *fn.* **hathol**
 FEJSZECSAPÁS *fn.* **hast**
 FEKETE *mn.* (*≈ sötét*) **morn**, †**môr**
 FEKETE MÁGIA *fn.* **durgul**, ⁿ**gûl**, ⁿ**guldur**,
morgul
 FEKETEMEDVE *fn.* **#medlivorn**
 FEKSZIK *i.* (1) (*≈ elterül*) **!caeda-**, **!caetha-**;
 (2) (*≈ pihen, nyugszik*) **!hoda-**, **!sedh-**
 FÉKTELEN *mn.* (*≈ vad, heves*) **alag**, **asgar**
(ascar), **gorn**
 FEL *hsz.* **am**
 FÉL *mn.* **perin**
 FÉL, *nagyon~ i.* (*≈ retteg*) **gosta-**
 FÉL- *mn.* ***per-**
 FELAD *i.* (*≈ felhagy, abbahagy*) **awartha-**
 FELADÁS *fn.* (*≈ felhagyás, abbahagyás*)
awarth
 FELADAT *fn.* (*≈ munka*) **tass**
 FELÁLLÍT *i.* **#adaba-**
 FELAPRÍTOTT KŐ *fn.* **gondrafn**, **gondram**
 FÉLBESZAKÍT *i.* (*≈ meggátol, leállít*) **nuitha-**
 FÉLBEVÁG *i.* **!peria-**
 FELCSILLAN *i.* **!agla-**, ***tinna-**
 FELCSILLANÁS *fn.* (*vékony, de erős fény sugaré*)
glîn (**glinn**)
 FELCSÍP *i.* (*ujjakkal*) **leutha-**
 FELÉBRED *i.* **!echuia-**
 FELÉBREDÉS *fn.* **echui**
 FELEL *i.* **!dambed-**
 FÉLELEM *fn.* (1a) ***achas** (?***gachas**), **gae**;
 (1b) *nagy~* **angos**, ⁿ**dael**, **goe**, ⁿ**gôr**, ⁿ**gorog**,
ⁿ**goro**th, ⁿ**gorth**, **goss**, **gost**, **goth**; (1c) *kí-*
sértő~ ⁿ**gorgor**; (1d) *halálos~* ⁿ**gorgoroth**,
ⁿ**guruthos**
 FELELET *fn.* (1a) **#dambeth** (ⁿ**danbeth**);
 (1b) (*nem egyetlen szavas, hanem egy hosszabb,*
beszámoló/tájékoztató jellegű) ⁿ**dangweth**
 FÉLELMETES *mn.* **gaer**, **goeol**
 FELEMEL *i.* ***hal-**, ***ortha-**
 FELEMELKEDÉS *fn.* **orthad**
 FELEMELKEDIK *i.* ***eria-**
 FELESÉG *fn.* **bess**, **herves**

FELETTE ÁLLÓ *mn.* (*≈ kiváló, kiemelkedő, vki-
 nél/vminél különb*) **orchal**
 FELFELÉ *hsz.* **am**
 FELFELÉ MENŐ *mn.* (*≈ emelkedő*) **ambenn**
 FELÉR VMIVEL *i.* (*≈ egyenlő értékű vmivel,
 megér vmit*) **!coltha-**
 FELFOGÁS *fn.* (*≈ felfogóképesség, értelem*)
hannas, **heniad**
 FELFOGÓKÉPESSÉG *fn.* **hannas**, **heniad**
 FELHAGY (VMIVEL) *i.* **awartha-**
 FELHAGYÁS *i.* **awarth**
 FELHASÍT *i.* **crista-**, ***rista-**
 FÉLHOLD *fn.* (*≈ növekvő hold*) **#cúron**
 FELHŐ *fn.* (1a) **fain**, **faun**; (1b) *fátyol~* **fân**
(fan-)
 FELHŐS *mn.* **fanui**
 FELINDULTSÁG *fn.* **!balu**
 FELIZGAT *i.* (*≈ felzaklat, felkavar*) **!baltha-**
 FELJÁRÓ *fn.* (*≈ lépcső*) **pendrad**, **pendrath**
 FELKAVAR *i.* (*≈ felizgat, felzaklat*) **!baltha-**
 FELKEL *i.* (*≈ felemelkedik*) ***eria-**
 FÉLKEZŰ (FÉRFI) *fn.* **erchamon**
 FÉLKEZŰ *mn.* **erchamion**, **erchamui**
 FELKIÁLTÁS *fn.* **caun** (*gyn.* **conath**)
 FÉLNOLDA *fn.* **peringol**
 FELNYALÁS *fn.* (*≈ étel v. italé*) **laudh**
 FELÖLTÖZTET *i.* **hab-**, **hamma-**
 FELÖLTÖZTETÉS *fn.* **hammad**
 FELRAGYOGÁS (*≈ felvillanás*) *fn.* **#agol**
 FÉLRERAK *i.* (*vmit vmilyen célból v. vki szá-
 mára*) **seidia-**
 FÉLRETESZ *i.* (*vmit vmilyen célból v. vki szá-
 mára*) **seidia-**
 FÉLREVEZET *i.* **!cútha-**
 FELRIASZT *i.* **#cotha-**
 FELRUHÁZ *i.* (*≈ felöltöztet*) **hab-**, **hamma-**
 FELRUHÁZÁS *fn.* (*≈ felöltöztetés*) **hammad**
 FELSZAKÍT *i.* ***rista-**
 FELSZÁNTOTT FÖLD *fn.* **rîdh**
 FELSZED *i.* (*ujjakkal*) (*≈ felcsíp*) **leutha-**
 FÉLSZERZET *fn.* **perian** (*tsz. peria*in, *gyn.*
periannath)
 FÉLSZERZETEK *fn.*, *gyn.* **periannath**

FELSZÍN *fn.* (1a) **palath**; (1b) *sík~ talath*
 FELSZÍT *i.* (*≈ felizgat, felkavar*) **!baltha-**
 FELTÉP *i.* ***rista-**
 FELTEVÉS *fn.* (*≈ elgondolás, elképzelés*) **inc**
 FELTÖLT *i.* ***panna-, *pathra-**
 FÉLTÜNDE *fn.* **peredhel** (tsz. **peredhil**), **pe-ringol**
 FELÜGYELET *fn.* (*≈ őrizet, bebörtönzés*) **^mband**
 FELÜLET *fn.* (1a) **palath**; (1b) *sík~ talath*
 FELÜLTET *i.* ***gweria-**
 FELVÁG *i.* **crista-, *rista-**
 FELVILLAN *i.* **!agla-, *tinna-**
 FELVILLANÁS *fn.* (1a) **#agol**; (1b) (*vékony, de erős fény sugáré*) **gln (glinn)**
 FELVIRÁGOZTAT *i.* **elia-**
 FELZAKLAT *i.* **!baltha-**
 FÉM *fn.* (1a) **#raud, tinc**; (1b) *fényes/csiszolt~ (pl. kardpenge)* **†ross**; (2) *Eol, a sötét-tünde által felfedezett fekete színű, fényes~* **galvorn**
 FENN *hsz.* **am**
 FENNKÖLT *mn.* (*≈ magasztos, fenséges*) **?*arth, brand, hall, raud (rod-, -rod), taer, taur (tor-, tar-, -dor)**
 FENNMARAD *i.* (1) (*≈ túlél, életben marad*) ***brona-**; (2) (*≈ kitart, megmarad*) **dartha-**
 FENNMARADÁS *fn.* (*≈ létezés, létfenntartás*) **#cuithas**
 FENSÉGES *mn.* (*≈ fennkölt, magasztos*) **brand, hall, raud (rod-, -rod), taer, taur (tor-, tar-, -dor)**
 FENT *hsz.* **am**
 FÉNY *fn.* (1a) ***gâl (gal-, -al)**; (1b) *csillogó/csillanó~ (≈ fényes/ezüst szikra, csillag)* **⁽ⁿ⁾gail/⁽ⁿ⁾geil (⁽ⁿ⁾gil-)** (tsz. **⁽ⁿ⁾gîl, gyn. ⁽ⁿ⁾gîli-ath**); (1c) *aranyszínű~ (→ mitológiai értelemben Laurelinnek, Valinor aranyfájának fénye)* **glaur (glor-, -(g)lor), glawar**; (1d) *ezüstös~ (→ mitológiai értelemben Telperionnak, Valinor ezüsfájának fénye)* **silif, silith**; (1e) *felvillanó~* **#agol**; (2a) (*≈ fényesség, tündöklés, ragyogás*) **aglar, calad, galad, glaw**; (2b) (*≈ csillogás, tükröződés*) ***fael**; (2c) (*≈ pompa, ragyogás*) **†claur (-glor)**; (3) *sápadt/gyenge~ (≈ homály)* **gwâth**; (4) (*mint éteri anyag, szemben a sötét-séggel mint szubsztanciával*) **glae(gal)**

FÉNYES *mn.* (1) (*≈ ragyogó, tündöklő*) **agla-reb, aglor, #celair, lim**; (2) (*≈ világos, tiszta*) **gail, lim**; (3) (*≈ dicső(séges), nagyszerű*) (*győzelem, stb.*) **aglareb**
 FÉNYESEN RAGYOG *i.* **ⁿgal-**
 FÉNYESSÉG *fn.* (1) (*≈ tündöklés, ragyogás*) **aglar, calad, galad, glaw**; (2) (*≈ ragyogás, tűz*) (*→ főleg fehérén sugárzó fényre utalva*) **rill**
 FÉNYLIK *i.* (*≈ ragyog, csillog*) ***cal-, *thilia-**
 FÉNYLŐ *mn.* (*≈ tündöklő, sugárzó*) **#faen**
 FÉNYLŐ FEHÉR *mn.* **fain, *glân, silef**
 FÉNYŐ(FA) *fn.* **thôn** (tsz. **#thÿn, †thuin**)
 FÉNYSGÁR *fn.* **aglann** (tsz. **eglainn**)
 FÉNY-TÜNDE *fn.* (= a Nagy Utazáson résztvevő tündék egyike) **calben** (tsz. **celbin**), **caledhel, calemben**
 FÉNYVISSZAVÉRŐDÉS *fn.* ***fael, galad**
 FERDE *mn.* **#adlant, #adlod**
 FERDÉN (EL)HAJLÓ *mn.* **#adlant**
 FÉREG *fn.* **leweg, lhûg**
 FÉRFI **I** *mn.* **#anu** (tsz. ***#einu**)
 FÉRFI **II** *fn.* (1) **benn**, **†⁽ⁿ⁾dîr, †gwê (-we)**; (2a) *tünde~ (általánosan)* **eledhon**; (2b) *bele-riandi tünde~ (= sinda férfi)* **belerion**; (2c) *sinda~* **mithron** (tsz. **mithryn**), **thennon** (tsz. **thennyn**), **thennor, thindon, thindron** (tsz. **thindryn**); (2d) *teler~* **telerion**; (2e) *tünde~ (= száműzött nolda)* **ellon** (tsz. **ellyn**); (2f) *nolda~* **eglon, nollon**; (3) *halandó~* **firion**; (4) *félkezű~* **erchamon**; (5) *hallgató/hallgatózó~* **#lathron**
 FÉRFIAS *mn.* **!anwathren**
 FÉRFIASSÁG *fn.* **!anwas, gwaith**
 FÉRJ *fn.* (1a) **hervenn**; (1b) (*régies jelentéssel*) **benn**
 FESZES *mn.* (*kötél, húr, stb.*) **tong**
 FIA (VKINEK) *fn.* **iôn (ion, -ion)** (*gyn. *io-nath*), **#iond (-ion)** (*gyn. ionnath*)
 FIATAL *mn.* **gwein, neth**
 FIATALSÁG *fn.* **gwîn, nîth**
 FIGYEL *i.* ***tîr-, *tîria- (tîria-)**
 FIGYELMEZTET (VKIT VMIRE) *i.* **gor-**
 FIGYELŐ *fn.* **tîrn**
 FINOM *mn.* (*≈ bájos, kecses*) **dail (deil)**

FIÚ *fn.* **iôn** (**ion**, **-ion**) (*gyn.* ***ionath**), **#iônd** (**-ion**) (*gyn.* **ionmath**)

FIVÉR *fn.* (1) **hanar**, **†haun**, **muindor** (tsz. **muindyr**), **†tôr** (tsz. **teryn**); (2) (mint hűséges társ v. jóbarát, nem vér szerinti testvér) **gwador** (tsz. **#gwedyr**)

FLET *fn.* (Lothlórien fáin) **tâl**, **talán**

FOG **I** *fn.* **carch**, ***nagol** (*gyn.* **naglath**), **naes**, **nêl** (**neleg**) (tsz. **nelig**)

FOG **II** *i.* (1) (≈ megfog, hozzányúl vmihez) ***matha-**

FOGAZAT *fn.* **anc**, **carach**

FOGLALAT *fn.* **taew**

FOGOK *i.* E/1 (≈ megtenni vmit) (→ kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve) **athon**

FOGSOR *fn.* **anc**, **carach**

FOGUNK *i.* T/1 (≈ megtenni vmit) (→ kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve) (1a) (?exkluzív) **?a-thof**; (1b) (?inkluzív) **?athab**

FOK *fn.* (≈ ág, csúcs) **till**

FOLT *fn.* (≈ piszok, szenny) **gwass**, **gwath**, **#mael**, **#maw**

FOLTOS *mn.* (≈ piszkos, szennyes) ***gwaen**, **#mael**

FOLYÁS *fn.* (vízé, stb.) **sirith**

FOLYIK *i.* ***siria-**

FOLYÓ *fn.* (1a) **sîr** (*gyn.* **siriath**); (1b) nagy~ **sirion**; (1c) erős sodrú, nagy~ **duin**; (1d) hegyeiből lezúduló, mindig bővízű~ **lhûn** (-ló)

FOLYÓVÍZ *fn.* **celeth**

FOLYÓÁGY *fn.* **rant**, **rath**

FOLYÓMEDER *fn.* **rant**, **rath**

FOLYÓPART *fn.* **duirro**, **#raw**

FOLYÓTORKOLAT *fn.* **ethir**

FOLYTONOSAN *hsz.* **him**

FONÁL *fn.* (1a) ***lain**; (1b) finom~ (*pl.* pókfónál) **#lhê**; (1c) vékony~ **esbin**

FONDORLATOS *mn.* **crumguru**

FONNYADÁS *fn.* (≈ hervadás) ***peleth**, ***pelin**

FONTOS *mn.* (≈ jelentős) **#ball**

FORDÍTÁS *fn.* (≈ csavarás) **drint**

FORGAT *i.* (≈ kezel, használ) **maetha-**

FORGÓ **I** *mn.* **hwiniol**

FORGÓ **II** *fn.* (≈ csukló) **pelthaes** (**pelthes**)

FORMA *fn.* (1) (tárgyé) **cant** (tsz. ***caint**); (2) saját(ság)os~ (lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, amik egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok) **rhaed** (**-rhed**, **-red**), **rhîd**

FORMÁS *mn.* **cadwor** (**cadwar**), **maed**

FORMÁTLAN *mn.* **dern**, **gorn**

FOROG *i.* ***#hwinia-**

FORRÁS *fn.* **#celu**, **eithel** (tsz. **eithil**)

FORRÓ *mn.* **born**, ***uir**, **urui**

FORRÓSÁG *fn.* ***ûr**

FORTÉLY *fn.* **curu** (tsz. **cyry**)

FORTÉLYOS *mn.* (1a) **#coru**; (1b) pej. **?fineg**

FORTÉLYOSSÁG *fn.* **curu** (tsz. **cyry**)

FŐ *mn.* (1) (≈ elsőrendű, legfontosabb) **main** (**mein**); (2) (≈ nemes, előkelő) **ara-** (**ar-**)

FŐKÉNT *hsz.* **edregol**

FÖLD, FÖLD *fn.* (1) (≈ talaj) **#cae**; (2) (≈ világ) **amar**, **ceven**; (3a) (≈ termőtalaj, termőföld) **cêf** (tsz. **#cîf**); (3b) felszántott/megművelt~ (≈ szántóföld, termőföld) **rîdh**; (4a) lakott~ (mint vmely nép otthona) **^mbâr** (tsz. **^mbair**) (**-bar**, **-mar**); (4b) (ahol vmely nép él) **ⁿdôr** (**ⁿdor**) (**-dor**, **-nor**) (tsz. **ⁿdÿr**), **gwaith** (**-waith**); (5) (≈ birtok) **sant**

FÖLD- *mn.* (= földből készült/való) **#cefn**

FÖLD ALATT ÉPÜLT VÁR/ERŐD(ÍTMÉNY)/VÁROS *fn.* (melyet úgy ástak ki, és amely egy v. több nagyobb, boltíves csarnokot is tartalmazott) **#othronn** (**othrond**)

FÖLD ALATTI LAKÓHELY *fn.* (1a) **fela**, **feleg**, **grôd** (**-rod**); (1b) nagyméretű~ **groth** (**-roth**)

FÖLDBŐL KÉSZÜLT/VALÓ *mn.* **#cefn**

FÖLDHALOM *fn.* **mâf**

FÖLDHÁNYÁS *fn.* (= halom, domb(ocska), kiemelkedés) **gwastar**

FÖLDRAJZ *fn.* **dorgannas**

FÖLDRE ESIK *i.* **dod-**

FÖLDSÁNC, árokkal övezett, kör alakú~ *fn.* **caras**

FÖRTELMES *mn.* **deleb**, **uanui**, **ul-**

FÖTT *mn.* (≈ étel) **brant**

FÖTT ÉTEL *fn.* **aes**
 FÖZ *i.* **brath-**
 FRISS *mn.* (1) (*≈ új*) **cîw**; (2) (*≈ üde*) **#laeb, laeg, laew**
 FULLÁNK *fn.* (*≈ tövis, tüske*) **erch**
 FURFANG *fn.* **curu** (tsz. **cyry**)
 FURFANGOS *mn.* (1a) **#coru**; (1b) *pej.* **?fi-neg**
 FURFANGOSSÁG *fn.* **curu** (tsz. **cyry**)
 FUT *i.* (1) ***#yr-**; (2) (*ember, állat*) **nor-**
 FUTÓ *mn.* (*folyóvízre*) ***cell**
 FUTÓ KÉP *fn.* (*≈ homályos alak*) **fain (fein)**
 FUTÓTŰZ *fn.* **bregedúr**
 FUVALLAT *fn.* **#hwest, #thoss**
 FŰ *fn.* (1) (*≈ lágyszárú növény*) **salab** (tsz. **#selaib**); (2) *keményszárú~* **thâr**
 FÜGG *i.* (*≈ lóg, csüng*) **gling-**
 FÜGGÖNY *fn.* [*nem specifikusan*] (1a) (*bármí, ami vmit elrejt/eltakar*) **esgal**; (1b) (*bármilyen finom szövetanyag, ami vmit befed v. eltakar*) **fân**
 FÜL *fn.* **lheweg, lhewig**
 FÜLEK *fn., du.* (= *fülpár*) **lhaw**
 FÜLEMŰLE **dúlinn, merilin, †tin(n)úviel**
 FÜLPÁR *fn.* **lhaw**
 FÜRGE *mn.* **celeg**
 FÜST *fn.* **osp**
 FÜVES TERÜLET *fn.* **parth**
 FÜVES VIDÉK, *szélesen elterülő~* *fn.* **nan (nand)**
 FÜZES *mn.* **tathren**
 FÜZFÁ *fn.* **tathar**

G

GABONASZEM *fn.* **iaw** (tsz. #ioe)
 GALÁD *mn.* **crumguru**
 GALAMB *fn.* **cugu**
 GAZDAG **I** *mn.* (≈ bő(séges)) **ovor**
 GAZDAG (VMIBEN) **II** *i.* ***ovra-**
 GAZDAGSÁG *fn.* **maelig**
 GÁZLÓ *fn.* **athrad**, ***iach**, **pâd**, **tharbad**
 GAZTETT *fn.* **oew**, ***úgarth** (tsz. **úgerth**)
 GÉPEZET *fn.* (≈ eszköz, szerkezet) **gaud**
 GERENCSÉR *fn.* **cennan**
 GERINC *fn.* (hegyé) **achad**, **pind** (**pinn**) (*gyn.* **pinnath**)
 GOLYÓ *fn.* (≈ gömb) **coron**
 GOMBA *fn.* **hwand**
 GONDOL *i.* (≈ hisz, vél) **!inga-**
 GONDOLAT *fn.* (1a) **nauth**; (1b) *mély~*
gordh; (2) (≈ elképzelés, elgondolás) **naw**; (3)
 (≈ szándék, akarat) **ind** (**inn**)
 GONDOLINI *mn.* (≈ Gondolin ...-(j)a(i), -(j)e(i))
gondolidhren, **gondolindren**
 GONDOLIN NÉPE *fn.*, *gyn.* **gondolindrim**
 GONDOLIN NYELVE *fn.* **gondolidhren**, **gon-**
dolindren
 GONDOLJRÁMVIRÁG *fn.* **alfirin**, **uilos**
 GONDOLKODÓ *mn.* **idhren**
 GONOSZ **I** *mn.* (1a) (≈ rossz) **ogol**, **rhû**
(rhu-), **rhugar**, **um**; (1b) (≈ álnok, galád)
crumguru
 GONOSZ **II** *fn.* **!ulug**
 GONOSZAT TEVŐ *mn.* **rhugarol**
 GONOSZ CSELEKEDET *fn.* **rhugar**
 GONOSZSÁG *fn.* **!ulug**
 GONOSZ SZÁNDÉKKAL ÉRKEZŐ *mn.* **rhudol**
 GONOSZ SZEMÉLY *fn.* **ogron**
 GONOSZTETT *fn.* **oew**
 GONOSZ TETT *fn.* **rhugar**
 GÖB *fn.* (≈ csomó, bűtyök) **nardh**
 GÖDÖR *fn.* (1) **dath**; (2) (≈ (tátongó) szakadék,
 feneketlen mélység) **iâ**
 GÖMB *fn.* **coron**

GÖMBÖLYŰ *mn.* **corn**
 GÖRBE *mn.* (1) **#raen**; (2) (≈ alaktalan, for-
 mátlan) **dern**, **gorn**
 GÖRBÜLT *mn.* **#raen**
 GUMÓ *fn.* **solch**
 GÚNYOLÓDÁS *fn.* **iaew**

GY

GYAKORI *mn.* **#laew**, **#rem**
 GYAKORLOTT (VMIBEN) *mn.* **ravaed**
 GYALÁZKODÁS *fn.* ⁿ**daebeth**
 GYALOGOL *i.* **padra-**
 GYALOGÚT *fn.* ***fû** (tsz. **fui**), **râd**
 GYAPJÚ- *mn.* (= *gyapjúból készült/való*) **taw**
 GYAPJÚBÓL KÉSZÜLT/VALÓ *mn.* **taw**
 GYÁSZOS HANGULAT *fn.* **dim**
 GYATRA *mn.* (≈ *silány*, *hitvány*) **#faeg**
 GYENGE *mn.* (1) (≈ *ingatag*, *nem szilárd/erős*) **talt**; (2) (≈ *beteges(kedő)*) **gem**; (3) (*fényre v. ilyen fényben látszó tárgyra*) (≈ *tompa*, *sápadt*) **fain** (**fein**)
 GYENGE FÉNY *fn.* (≈ *homály*) **gwâth**
 GYENGÜL *i.* **!píga-**
 GYEP *fn.* **parth**, **#pathu**, **sâdh**
 GYER(M)EK *fn.* **hên** (tsz. **hîn**)
 GYÓGYÍR *fn.* **glaew**
 GYÓGYÍTÁS *fn.* **nestad**
 GYÓGYÍTÓ *mn.* ***nestadren** (tsz. **nestedrin**)
 GYÓGYULÁST HOZÓ *mn.* ***nestadren** (tsz. **nestedrin**)
 GYORS *mn.* (1) **celeg**, **#lagor**, **#legrin**, **lim**; (2) (≈ *azonnali*) **fair** (**feir**) (**fer-**); (3) (≈ *élénk*, *lendületos*) **brêg**
 GYORSASÁGI VERSENY *fn.* **north**
 GYORS FELFOGÁSÚ *mn.* **fergenol**
 GYÖKÉR *fn.* (1) **thond**; (2) (≈ *alap(ja vminek)*) **thund**
 GYÖKÉRSZÓ *fn.* (≈ *tőszó*, *alapszó*) **thund**
 GYÖKÉRTERMÉS *fn.* **solch**
 GYÖKSZÓ *fn.* (≈ *tőszó*, *alapszó*) **thund**
 GYÖNYÖRŰ *mn.* **bain**, **dail** (**deil**)
 GYÖTRELEM *fn.* ^m**baul**
 GYŐZELEM *fn.* **tûr**
 GYŐZŐ *fn.* (≈ *úr*, *mester*) ***tûr**
 GYŐZTES *fn.* (≈ *úr*, *mester*) ***tûr**
 GYÚJTÓ (NŐ) *fn.* **†thoniel**
 GYÚJTÓ *mn.* **†thoniel**
 GYÜLEKEZÉS *fn.* **hûd**

GYŰLÉS *fn.* **hûd**
 GYŰLÖLETES *mn.* **thaur**
 GYÜMÖLCS *fn.* ***iaf**
 GYÜMÖLCSLÉ *fn.* **#paich** (tsz. ***pîch**)
 GYŰRŰ *fn.* **!corf**
 GYŰRŰ, *külső~* *fn.* (1) (≈ *külső kör*) **echor**; (2) (≈ *külső kerítés*) **ephel**
 GYŰRŰLIDÉRCEK *fn.* **!ulaer**
 GYŰRŰSUJJ *fn.* (1a) **lebent**; (1b) (*játékos elnevezéssel*) **nethig**

H

HA *ksz.* **!ae, !cî, !pi**

HA! *isz.* **ai!**

HAB *fn.* (*≈* *tajték*) (1a) **falf**; (1b) *szélfúttá~gwing, ross*

HÁBORGAT *i.* (1) (*≈* *(meg)zavar*) ***presta-**; (2) (*≈* *zavar, zaklat*) **trasta-**

HÁBORÚ *fn.* **auth**

HÁBORÚZIK *i.* ***ⁿdagra-, *ⁿdagrada-**

HABZIK *i.* (*≈* *tajtézkzik*) ***faltha-**

HADAT VISEL *i.* ***ⁿdagra-, *ⁿdagrada-**

HADERŐ *fn.* **gwaith**

HADSEREG *fn.* **gwaith**

HADTEST *fn.* (*vmely uraság parancsnoksága alatt*) **herth**

HADVEZÉR *fn.* **hest**

HÁGÓ *fn.* (1) (*≈* *szoros*) **#aglonn, cîl, cirith, dîn**; (2) (*≈* *ösvény*) (*hegyek, dombok között v. erdőn át*) **imrad**

HAH! *isz.* **ai!**

HAI *fn.* (1) (*≈* *hajzat, hajtömeg*) (*hosszú hajé*) **finnel (†findel)**; (2) *borzas/bozontos~* **fast**

HAJADON *fn.* (1a) ***†gwên (-wen), gwend**; (1b) *nemes~* **arwen, rodwen**

HAJADON ÁLLAPOT *fn.* **gweneth**

HAJDAN *hsz.* (1) (*≈* *egyszer, egykor*) **!minlú**; (2) (*≈* *régen*) **!io-anann**

HAJDANI *mn.* **iaur (iar-, ior-)**

HAIJFÜRT *fn.* (1a) **esbin, find (finn, finn-fin-), fing**; (1b) *göndör~* **#laus, #loch**

HAIJHÁLÓ *fn.* **cathrae**

HAIJT *i.* ***had-**

HAIJTÓ *fn.* (*lándzsáé, dárdáé*) **hador, hadron**

HAIJLANDÓ VMIRE *mn.* **dadbenn**

HAIJLAT *fn.* (*≈* *ív*) **cû (cûf)**

HAIJLIK VMIRE *mn.* **dadbenn**

HAIJLÍTOTT *mn.* (*≈* *ívelt*) **cûn**

HAIJLOTT *mn.* (*≈* *görbült, görbe*) **#raen**

HAIJNAL *fn.* **minuial**

HAIJÓ *fn.* **cair (cîr, cir-, cír-)** (*tsz. cîr, gyn. círiath*)

HAIJÓÁCS *fn.* **círdan, ciriaeth**

HAIJÓÉPÍTŐ *fn.* **círdan, ciriaeth**

HAIJÓS *fn.* **cirion**

HAIJÓZIK *i.* **!cir-, !cîra-**

HAIJPÁNT *fn.* **cathrae**

HAIJSZÁL *fn.* **fin, find (finn, finn-fin-)**

HAIJTÓERŐ *fn.* **gorf**

HAIJTOTT *mn.* (*≈* *ösztokélt, ösztönzött*) **horn**

HAIJTÖMEG *fn.* (*hosszú hajé*) **finnel (†findel)**

HAIJZAT *fn.* (*hosszú hajé*) **finnel (†findel)**

HAL *fn.* **hâl, #lim**

HALAD *i.* (1) (*≈* *megtesz (távolságot)*) ***glen-na-**; (2) (*≈* *lép(del), jár*) **pad-**

HALÁL *fn.* (1) **ⁿgûr (ⁿguru), ⁿgurth, ⁿguruth**; (2) (*mint folyamat, nem mint állapot v. elvont fogalom; különösen a tündék elhalványulása*) **#gwanu, gwanath**

HALÁLFÉLELEM *fn.* **ⁿgorgoroth, ⁿguruthos**

HALÁLOS *mn.* (*≈* *kegyetlen*) **#delu**

HALÁLOS RÉMÜLET/RETTEGÉS *fn.* **ⁿgorgoroth, ⁿguruthos**

HALÁLRA ÍTÉLT *mn.* **^mbarad**

HALÁLTUSA *fn.* **!ammar**

HALANDÓ **I** *mn.* **fíreb (tsz. fírib), firin**

HALANDÓ **II** *fn.* **#fair (feir) (fir-, fír-)** (*tsz. fír, gyn. firiath*), **fíreb (tsz. fírib, gyn. firebrim)**

HALANDÓ ASSZONY *fn.* **firieth**

HALANDÓ FÉRFI *fn.* **firion**

HALANDÓ LÁNY/LEÁNY(ZÓ) *fn.* **fíriel**

HALANDÓ NŐ *fn.* **firieth**

HALANDÓK *fn., gyn.* **firebrim, firiath**

HALÁSZHÁLÓ *fn.* **rem**

HALETH NÉPE *fn.* **halethrim**

HALHATATLAN *mn.* **alfirin**

HALLGAT *i.* **lasta-**

HALLGATÓ (FÉRFI) *fn.* **#lathron**

HALLGATÓ (NŐ) *fn.* **#lethril**

HALLGATÓZIK *i.* ***#lathra-, *#lathrada-**

HALLGATÓZÓ (FÉRFI) *fn.* **#lathron**

HALLGATÓZÓ (NŐ) *fn.* **#lethril**

HÁLÓ *fn.* (1) **gwî, rae, raef, raew**; (2) (*halászatra, madárfogásra, stb.*) **rem**

HÁLÓBA EJTETT *mn.* **raen**

HALOM *fn.* (1) (*≈ kupac, rakás*) **amon** (tsz. **emyn**), **cûm**, **haedh** (DS **haudh**); (2a) (*≈ domb, bucka*) **gwastar**, **tund**; (2b) *kör alakú, többnyire mesterséges eredetű* **cerin**, **coron**; (3) (*≈ rakás, tömeg*) **ovras**

HALOTT **I** *mn.* **fern** (tsz. **firn**), *ⁿ**gorth** (tsz. ⁿ**gyrth**), **gwann**

HALOTT (személy) **II** *fn.* **fern** (tsz. **firn**), *ⁿ**gorth** (tsz. ⁿ**gyrth**)

HALOTTAK *fn., gyn.* *ⁿ**gorthrim**

HÁLÓVAL MEGFOG/ELKAP *i.* **raeda-**

HALVÁNY *mn.* (1a) (*≈ fakó*) **maidh**, **#malu**; (1b) (*≈ sápadt*) **nimp**; (1c) (*fényre v. ilyen fényben látszó tárgyra*) (*≈ tompa, gyenge*) **fain** (**fein**)

HALVÁNYAN CSILLOGÓ *mn.* **gael**

HALVÁNYKÉK *mn.* **#elu**, **gwind**

HALVÁNY KÉP *fn.* (*≈ homályos alak*) **fain** (**fein**)

HALVÁNYSÁG *fn.* (*≈ sápadtság*) **niphred**

HALVÁNYSZÜRKE *mn.* **mîth**

HALVÁNYULÁS *fn.* (*≈ hervadás, fakulás*) ***peleth**, ***pelein**

HAMU *fn.* **lith**

HAMU- *mn.* **lithui**

HAMUSZÜRKE *mn.* **lithui**

HAMUVAL BORÍTOTT *mn.* **lithui**

HANG *fn.* (1) ***glim** (tsz. **glim**); (2) (*≈ zörej*) **lhôn**; (3) *visszhangozó* ~ ***lam** (NS **lōm**) (*gyn.* **lamath**); (4) *harsogó/zengő* ~ (*kürté, harsonáé*) †**#rû**

HANGOS *mn.* ***brui**

HANGULAT, *komor/gyászos* ~ *fn.* **dim**

HANYATLÁS *fn.* **dant**

HARAD NÉPE *fn., gyn.* **haradrim**

HARAG *fn.* (1) **rûth**; (2) (*≈ düh(roham)*) **oroth**

HARANG *fn.* **nell**

HARANGOZÁS *fn.* ***nellad**

HARANGOZIK *i.* **nella-**

HARANGSZÓ *fn.* **nelladel**

HARAP *i.* **nag-**

HARAPÁS *fn.* **naeth**, **narch**

HARC *fn.* (1) (*≈ csata, ütközet*) **auth**, ⁿ**dagor** (*gyn.* ⁿ**dagorath**); (2) (*két v. néhány emberé*) (*≈ küzdelem*) **maeth**

HARCI ALAKZAT, *ék alakú* ~ *fn.* ⁿ**dírnaith**

HARCOL *i.* (1) **maetha-**; (2) (*≈ hadat visel, háborúzik*) *ⁿ**dagra-**, *ⁿ**dagrada-**

HARCOS *fn.* (1) **hador**, **maethor**; (2) (*or-koké*) ^m**boldog**, ⁿ**daug**

HÁRFA *fn.* ⁿ**gannel**

HÁRFAJÁTÉKOS *fn.* **#talagan**

HÁRFÁN JÁTSZIK *i.* *ⁿ**ganna-**, *ⁿ**gannada-**

HARKÁLY *fn.* **tavor**

HARMADIK *szn.* †**nail** (†**neil**), **nelui**

HARMAT *fn.* **mîdh**

HARMINCADIK *szn.* **nelchaenen**

HÁROM *szn.* **nêl**, **neledh** (**neled**)

HÁROMSZÖG *fn.* **nelthil**

HÁROMSZÖGLETŰ TERÜLET *fn.* **naith** (**neith**)

HARSOGÓ HANG *fn.* (*kürté, harsonáé, stb.*) †**#rû**

HARSONA *fn.* **rom**

HARSONASZÓ *fn.* **#romru**

HAS *fn.* **!cum**

HASÁBFA *fn.* **drafn**

HASADÉK *fn.* (1) (*≈ rés, nyílás*) **criss**, **dîn**; (2) (*≈ szurdok, szakadék, hegyszoros*) **cirith**, **cîl**, ?***falch**, **iaw**, **riss** (**#ress**)

HASÍTEK *fn.* **criss**

HASÍTOTT *mn.* (1a) (*≈ osztott, kettéágazó*) **thanc**; (2) (*≈ elválasztott, szétválasztott*) **riss**

HASONLÓSÁG *fn.* **!bîl**

HASONLÍT (VMIRE, VKIRE) *i.* **!biltha-**

HASZNÁL *i.* (1) (*≈ alkalmaz*) ***iuitha-**; (2) (*≈ kezel, forgat*) **maetha-**

HASZNÁLAT *fn.* **iuith**

HASZNOS *mn.* (*≈ alkalmas, jó vmire*) **maer**

HAT *szn.* **eneg**

HAT (VMIRE/VKIRE) *i.* ***pessa-**, ***presta-**

HÁT *fn.* (*hegyé, sziklái*) **achad**

HATALMÁBA KERÍT *i.* ***orthor-**

HATALMÁBAN VAN MEGTENNI (VMIT) *i.* **!pol-**

HATALMAS *mn.* (1a) (*≈ nagy*) ^(m)**beleg**; (1b) (*≈ óriási, szörnyű/irtóztos nagy*) **taur** (**tor-**, **-dor**); (2) (*≈ tágas, széles*) **iaun** (**-ion**); (3) (*≈ erős*) ^m**belaith**

HATALOM *fn.* **tûr**

HATALOMMAL RENDELKEZIK *i.* ?***bal-**

HATÁR *fn.* **#edrain**, **gland** (**glann**), **#rain**, ***taeg**

HATÁRJELZÉS *fn.* **glandagol**

HATÁROZOTT *mn.* (*≈ elszánt, kitartó*) **thala**, **thalion**, **tolog**

HATÁRVONAL *fn.* ***taeg**

HATÁSSAL VAN (VMIRE/VKIRE) *i.* ***pessa-**, ***presta-**

HATODIK *szn.* **#engui** (NS **encui**, WS **†en-chui**), **enecthui**

HÁTSÓ RÉSZ/OLDAL *fn.* **tele** (tsz. **#teli**)

HÁTUL *hsz.* ***ab-**

HÁTULJA VMINEK *fn.* **tele** (tsz. **#teli**)

HÁTULSÓ RÉSZ/OLDAL *fn.* **tele** (tsz. **#teli**)

HATTYÚ *fn.* **alph** (tsz. **eilph**)

HAVAS *mn.* **lossen**

HAVAS HEGYCSÚCS/HEGYTETŐ/HEGYOROM *fn.* **nimras** (tsz. **nimrais**)

HÁZ *fn.* (1) (*≈ épület*) **adab**, **car** (**cardh**); (2) (*≈ lakóhely*) ^m**bâr** (tsz. ^m**bair**) (**-bar**, **-mar**); (3) *kőből épült nagy* ^m**barthan** (NS ^m**bar-tham**); (4) (*≈ nemzetség*) ^m**bâr** (tsz. ^m**bair**), **noss**, **nost**, **nothrim**

HAZA *fn.* (1) (*≈ otthon*) ^m**bâr** (tsz. ^m**bair**) (**-bar**, **-mar**); (2) (*≈ szülőföld*) ^m**bardor**

HÁZASSÁG *fn.* **!best**

HÁZASSÁGOT KÖT (VKIVEL) *i.* **!besta-**

HAZUDIK *i.* **!cútha-**

HAZUGSÁG *fn.* **!cauth**

HEGY *fn.* (1a) ***ôr**, **orod** (tsz. **eryd**, **ered**); (1b) *kis* **amon** (tsz. **emyn**); (1c) *kerek tetejű* ⁽ⁿ⁾**dôl** (⁽ⁿ⁾**dol**, ⁽ⁿ⁾**doll**); (1d) *hosszan elnyúló, alacsony* *élesen kirajzolódó gerinccel* **pind** (**pinn**) (*gyn.* **pinnath**); (2) (*≈ csúcs*) ***aeg**, **egnas**, **ment**, **nass**, **till**

HEGYCSÚCS *fn.* (1a) **#aegas**, **egnas**, **taen**; (1b) *meredek* **tarag**; (1c) *havas* **nimras** (tsz. **nimrais**); (1d) *szarv alakú* **#rasg**, **rass** (tsz. **rais**)

HEGYES *mn.* (1) (*≈ éles*) **#aeg**, **#crisg**, **#laeg**, **maeg**, **#megor**, **trîw**; (2) (*≈ szögletes*) **ne-g(e)n**

HEGYES VÉG *fn.* **nass**

HEGYFOK *fn.* ^m**bund**, ***cast**

HEGYGERINC *fn.* **pind** (**pinn**) (*gyn.* **pinnath**)

HEGYI PATAK *fn.* **oll**

HEGYLAKÓ *fn.* **orodben** (tsz. **#erydbin**, **orodbin**)

HEGYLÁNC *fn.* **aeglir**, **orodrim**

HEGYMÁSZÓ *fn.* **orodreth**

HEGYOROM *fn.* (1a) **#aegas**, **egnas**, **taen**; (1b) *meredek* **tarag**; (1c) *havas* **nimras** (tsz. **nimrais**); (1d) *szarv alakú* **#rasg**, **rass** (tsz. **rais**)

HEGYSZOROS *fn.* **cîl**, **cirith**, **dîn**, **?*falch**, **iaw**, **riss** (**#ress**)

HEGYTARÉJ *fn.* (*≈ hegygerinc*) **pind** (**pinn**) (*gyn.* **pinnath**)

HEGYTETŐ *fn.* (1a) **#aegas**, **egnas**, **taen**; (1b) *meredek* **tarag**; (1c) *havas* **nimras** (tsz. **nimrais**); (1d) *szarv alakú* **#rasg**, **rass** (tsz. **rais**)

HEGYVONULAT *fn.* **aeglir**, **orodrim**

HELY, meghatározott/megadott *fn.* **sâd** (**-had**)

HELYÉN MARAD *i.* **dartha-**

HELYES *mn.* (1) (*≈ jó*) **mael**; (2) (*≈ értelmes, ésszerű*) **noen** (tsz. **#nein**, **†nœin**)

HELYETTE *hsz.* **sennui**

HELYISÉG *fn.* ***sam** (*gyn.* **sammath**)

HELYTELEN *mn.* (*≈ téves, hibás*) **dÿr** (**dÿ-**)

HELYTELEN CSELEKEDET *fn.* (1a) (*általános értelemben*) **othgarn**; (1b) (*≈ téves/hibás tett/cselekedet*) **dÿgar**

HELYTELEN CSELEKVÉS *fn.* (*általános értelemben*) **othgar(ed)**

HELYTELEN TETT *fn.* (1a) (*általános értelemben*) **othgarn**; (1b) (*≈ téves/hibás tett/cselekedet*) **dÿgar**

HELYTELENÜL TEVŐ/CSELEKVŐ *mn.* (*≈ tévesen/hibásan tevő/cselekvő*) **dÿgar**

HERCEG *fn.* **caun** (**-gon**) (tsz. **conin**), ***cond**, **#†cund**, **ernil**

HERCEGNŐ *fn.* **brethil**

HERVADÁS *fn.* (≈ *fonnyadás, fakulás*) ***peleth**,
***pelin**

HERVADÁS ÉVSZAKA *fn.* (= *ősz*) **firith**

HÉT *szn.* **odog** (DS **odo**)

HÉT, öt napos~ *fn.* #**lefnor**

HETEDIK *szn.* **ochui, odothui, othui**

HÉV *fn.* **gorf**

HEVES *mn.* (1) (≈ *féktelen, zabolátlan*) **alag**,
asgar (**ascar**), **gorn**; (2) (≈ *vad, erőszakos*)
bregol

HEVESSÉG *fn.* (≈ *erőszakosság*) **breged**, **bre-**
golas

HÉZAG *fn.* **gass**

HÉZAGPÓTLÓ JEL *fn.* (= *a 'g' lágyulásakor az*
eltűnt hangot jelzi) **gasdil**

HIBA *fn.* (≈ *tévedés*) **dÿl**

HIBÁS *mn.* (1) (≈ *téves, helytelen*) **dÿr** (**dÿ-**);
(2) (≈ *rossz*) **raeg**

HIBÁS TETT/CSELEKEDET *fn.* **dýgar**

HIBÁSAN TEVŐ/CSELEKVŐ *mn.* **dýgar**

HÍD *fn.* **iant**, #**ianu**

HIDEG *mn.* (1a) **ring**; (1b) *metsző~* **helch**

HÍM *mn.* #**anu**

HÍMNEMŰ *mn.* #**anu**

HIMNUSZ *fn.* ?**aerlinn**

HÍNÁR *fn.* #**aeruul**, **uil**

HÍR *fn.* **siniath**

HIRTELEN *mn.* (1) (≈ *sebes, fürge*) **celeg**; (2)
(≈ *élénk, erőteljes*) **brêg**; (3) (≈ *váratlan*) **bra-**
gol; (4) (≈ *heves, erőszakos*) **bregol**

HIRTELENSÉG *fn.* (≈ *hevesség, erőszakosság*)
breged

HISTÓRIA *fn.* **gobennas**, **pennas**

HISTÓRIÁS ÉNEK *fn.* **glaer**

HISTORIKUS *mn.* **gobennathren**

HISZ *i.* (≈ *gondol, vél*) **!inga-**

HITELT AD (VMINEK) *i.* **!sav-**

HITVÁNY *mn.* (≈ *silány, rossz*) #**faeg**

HITVES *fn.* **bess**, **herves**

HÍV *i.* (1) (≈ *kiált*) **ialla-**; (2) (≈ *nevez*) ***esta-**

HÍVÁS *fn.* ?**ial**

HÍVÓ KIÁLTÁS *fn.* ?**ial**

HÓ *fn.* (főként mint a már lehullott, hosszabb
ideje meglévő) **loss**

HOBBIT *fn.* **perian** (tsz. **periaín**, gyn. **peri-**
annath)

HOBBITOK *fn.*, gyn. **periannath**

HÓ-EMBEREK *fn.*, gyn. **loss(h)oth**

HÓFEHÉR *mn.* **gloss**, #**glossui**

HOGYAN *nm.* **!manen**

HOL? *nm.* **!mas**

HOLD *fn.* **Elfaron**, †**Ithil**, #**Raun**

HOLD NAPJA *fn.* (= *a tünde és a númenóri hét*
harmadik napja) **Orithil**

HOLDSARLÓ *fn.* #**cúron**

HOLLÓ *fn.* **craban** (tsz. **crebain**)

HOLMI, drága/becses~ *fn.* **mîr** (gyn. ***mirath**)

HOLT **I** *mn.* **fern** (tsz. **firn**), *ⁿ**gorth** (tsz.
ⁿ**gyrth**), **gwann**

HOLT (személy) **II** *fn.* **fern** (tsz. **firn**),
*ⁿ**gorth** (tsz. ⁿ**gyrth**)

HOLTAK *fn.*, gyn. *ⁿ**gorthrim**

HOLTTEST *fn.* ⁿ**daen**

HOMÁLY *fn.* (1a) (≈ *sötétség*) **maur**, **môr**,
morn, **ogol**; (1b) (≈ *éjszaka, sötétség*) **daw**,
dû, **fuin**; (2a) (≈ *árny(ék)*) **dae**, **gwâth**,
#**lûm**; (2b) *éji/sötét~* **dúath** (**dúwath**)

HOMÁLYBA BORUL *i.* (≈ *elhalványul, elenyé-*
szik) **thinna-**

HOMÁLYBA BURKOL *i.* **gwathra-**

HOMÁLYOS *mn.* (1a) (≈ *sötét*) ⁿ**doll**, **úgal**;
(1b) (≈ *sötét*) (*baljóslatúan, rosszat/gonoszat*
sejtetően) **dûr** (tsz. **duir**), **ogol**; (1c) (≈ *sötét*)
(*nyomasztóan*) **dofn**; (2) (≈ *árnyas*) **donn**,
gwathren (tsz. **gwethrin**), ***gwathui**,
#**lumren**; (3) (≈ *ködös*) #**hethu**; (4) (*fényre v.*
ilyen fényben látszó tárgyra) (≈ *halvány, gyenge*)
fain (**fein**)

HOMÁLYOS ALAK *fn.* (1a) (≈ *jelenés, kísértet*)
auth; (1b) (≈ *futó/halvány kép*) **fain** (**fein**)

HOMLOK(ZAT) *fn.* (≈ *elülső része vminek*) **nîf**

HÓNAP *fn.* #**raun**

HORD *i.* **!col-**

HORDA *fn.*, *pej.* (1a) **hoth**; (1b) *zajos~* (→ *az*
orkok hordáinak egyik megnevezése) **glamhoth**

HORDOZ *i.* **!col-**

HORDOZHATÓ *i.* (≈ *könnyű*) **!colui**

HORDOZÓ *fn.* ***cyll**
 HOROG *fn.* **gamp**
 HOSSZÚ *mn.* (1) (*térben v. időben*) †**and** (**ann**, **ill. an(n)-**, ***en-**); (2) (*~ és vékony*) **taen**
 HOSSZÚ ÉV *fn.* (= *valinori év*; kb. 9,582 napévet felölelő időszak) **ennin**
 HOSSZÚ IDEIG *hsz.* **anann**
 HOSSZÚ JEL *fn.* (*a hosszú mgh jelölésére a tengwar írásban*) **andaith**
 HOSSZÚ RÚNA-SOROK (= *Daeron, a doriathi Thingol király tudósa és dalnoka által létrehozott rúna ábécé*) *fn.* **angerthas**
 HOSSZ(ÚSÁG) *fn.* **!annas**
 HOSSZÚSZAKÁLL *fn.* (= *a Hosszúszakállak nevű törp-klán egy tagja*) **anfang** (*tsz. enfeng*, *gyn. anfangrim*)
 HOSSZÚSZAKÁLLAK *fn., gyn.* (= *törp-klán*) **anfangrim**
 HÓTÖVIS *fn.* (= *a töviszanóhoz hasonló, de annál nagyobb méretű, fehér virágú növény*) **aeglos**
 HÓVIRÁG *fn.* **nínim, niphredil**
 HOZ *i.* ***tog-**
 HOZAT *i.* ***toltha-**
 HOZZÁFÉRHETŐ, *azonnal~ mn.* **ferui**
 HOZZÁFOG (VMIHEZ), *határozottan~ i.* ***he-ria-**
 HOZZÁJÁRULÁS *fn.* **dâf**
 HOZZÁMEGY (VKIHEZ) *i.* (*~ összeházasodik vkivel*) **!besta-**
 HOZZÁNYÚL (VMIHEZ) *i.* **!apha-**, ***matha-**
 HÖLGY *fn.* (1a) **heryn** (†**heruin**), **híril**; (1b) *nemes/előkelő~* **brennil, rodel**
 HŐS *fn.* **callon, thalion** (*tsz. thelyn*)
 HŐSIESSÉG *fn.* **caun**, ***gorn**
 HÚG *fn.* (1a) **muinthel** (*tsz. muinthil*), **nîth, thêl** (*tsz. theli*); (1b) (*becéző*) **neth**; (2) (*mint hűséges társ v. jóbarát*) **gwathel** (*tsz. gwethil*)
 HULLÁM *fn.* (1a) *zajló/kicsapó~* **falf**; (1b) *nagy (tajtékos)~* **faloth**
 HULLÁS *fn.* (*~ esés, zuhanás*) **dant**, ***lant**
 HUROM *fn.* **#nÿw**
 HÚS *fn.* (1) (*~ test*) **rhaw**; (2) (*mint étel*) **aes**
 HŰ EMBER(E VKINEK) *fn.* **#bÿr**, †**sadar** (*tsz. †sedair*), **sadron** (*tsz. sedryn*)

HŰ FEGYVERTÁRS(A VKINEK) *fn.* †**sadar** (*tsz. †sedair*), **sadron** (*tsz. sedryn*)
 HŰHA! *isz.* **elo!**
 HŰ KÖVETŐ(E VKINEK) *fn.* **#bÿr**, †**sadar** (*tsz. †sedair*), **sadron** (*tsz. sedryn*)
 HŰSÉG *fn.* **astor, astorad, bronwe**
 HŰSÉGES *mn.* (*~ kitartó, rendíthetetlen*) **sador, tolog**
 HŰSÉGES FEGYVERTÁRS(A VKINEK) *fn.* †**sadar** (*tsz. †sedair*), **sadron** (*tsz. sedryn*)
 HŰSÉGES KÖVETŐ(E VKINEK) *fn.* †**sadar** (*tsz. †sedair*), **sadron** (*tsz. sedryn*)
 HŰSÉGES SZEMÉLY *fn.* **bôr** (*tsz. bÿr*, **#†beryn**)
 HŰSÉGGEL TARTOZIK VKINEK *i.* ***buia-**
 HŰ SZEMÉLY *fn.* **bôr** (†**boron**) (*tsz. bÿr*, **#†beryn**)
 HŰVELYK- ÉS MUTATÓUJ *fn., du.* (*mint páros*) **nobad**
 HŰVELYKUJ *fn.* (1a) **lebed, naub**; (1b) (*játékos elnevezéssel*) **atheg**
 HŰVÖS *mn.* **him**

I, Í

IDEGEN *fn.* (1a) (*≈ kívülálló*) **edlon**; (1b) (*≈ jövevény*) **athal, othol**

IDŐ, *megfelelő/alkalmas~ fn.* (*≈ alkalom*) **#lû**

IDŐS *mn.* (1a) (*≈ elaggott, elvényt, elgyengült*) **ingem**; (1b) (*≈ koros, hosszú életet megélt*) **#iphant**

IDŐSEBB *mn.* **einior**

IDŐSZÁMÍTÁS *fn.* (*≈ naptár*) **genediad**

IFJÚ *mn.* **gwein, neth**

IFJÚSÁG *fn.* **gwîn, nîth**

IFJÚVÉN *mn.* (= már nagyon öreg, de még mindig életerős) **iarwain**

IGAZ *mn.* (*≈ nemeslelkű*) **fael**

IGEN **I** *hsz.* (*≈ nagyon*) ?**an-** (***ein-**, ***en-**), ?**ro-** (?**rau-**)

IGEN **II** *hsz.* (→ kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve) (= fogok, ~unk/szándékozok, ~unk megtenni vmit) **athon** (E/1), **athof** (?T/1 exkluzív), **athab** (?T/1 inkluzív)

IGEN FORMÁS *mn.* ?**rovaed**

IGÉRET *fn.* (*≈ egyezés, megállapodás*) **gwaedh** (tsz. **#gwaedh**)

IGÉZŐ SZÉPSÉG *fn.* **#luithien**

IGYEKSZIK (VMIT MEGTENNI) *i.* **#ritha-** (**raitha-**)

ÍJ *fn.* **cû** (**cûf**), **peng**

IJESZTŐ *mn.* (1a) (*≈ félelmetes, rémitő*) **gaer, goeol**; (1b) (*≈ rettenetes, borzalmas*) **ⁿdaer** (**ⁿdae-**)

ÍJHÚR *fn.* **tang**

IKER *fn.* (= az ikerpár egyik tagja) **gwanunig**

IKERPÁR *fn.* **gwanûn, gwanûr, gwenyn**

IKREK *fn.* **gwanûn, gwanûr, gwenyn**

ILLAT *fn.* **ûl**

IMÁD (*≈ mélyen tisztel, nagyra becsül*) *i.* **!aeda-**
íme! *isz.* ?**alae!**

INDÍTÉK *fn.* **#caeth**

INDOK *fn.* **#caeth**

INGATAG *mn.* (*≈ gyenge, nem szilárd/erős*) **talt**

INGOVÁNY *fn.* **amoth, ^mboth, moth**

INKÁBB *hsz.* (1) (*≈ helyette*) **sennui**; (2) (*≈ jobban, többé*) **!am**

INTELLIGENCIA *fn.* **hannas, heniad**

INTELLIGENS *mn.* **hand**

IPARKODIK (VMINEK A MEGTÉTELÉN) *i.* **#ritha-** (**raitha-**)

ÍR *i.* **teitha-**

IRÁNY *fn.* (*≈ útírány, útvonal*) **tê**

IRÁNYÍT *i.* (*≈ kezel, kézben tart*) ***tortha-**

ÍRÁSJEL *fn.* **têw** (tsz. **tîw**), **tîw**

ÍRÓTOLL *fn.* **tegil, tegol**

IRTÓZÁS *fn.* **delos, deloth**

IRTÓZATOS *mn.* (1a) (*≈ borzalmas, szörnyű*) **ⁿdaer** (**ⁿdae-**), ***ⁿgortheb** (**ⁿgorthob**), **naer**; (1b) (*≈ förtelmes, visszataszító*) **uanui, ul-**

IRTÓZATOS NAGY *mn.* **taur** (**tor-**, **tar-**, **-dor**)

IRTÓZIK (VMITŐL) *i.* ***fui-**

IS *hsz.* ?**eithro**

ISME *fn.* **#^{†n}golu**

ISMERET *fn.* (1a) **ist**; (1b) *pej.* **titkos/titkozatos~ ⁿgûl**

ISMERETTEL RENDELKEZIK (VMIRŐL) *i.* ***ista-**

ISMÉT *hsz.* **ad-**

ISTENI ERŐ *fn.* ***bâl, balan**

ISTENI *mn.* ***bâl**

ISTENSÉG *fn.* ***bâl, balan, rodon** (tsz. **rodyn**)

ISZAP *fn.* **madha**

ISZIK *i.* ***sog-** (?***soga-**)

ISZONY *fn.* **delos, deloth**

ISZONYAT *fn.* (1) (*≈ irtózás, borzadás*) **delos, deloth**; (2) (*≈ borzalom, rettenet*) **dêl**

ISZONYATOS *mn.* **deleb**

ISZONYODIK (VMITŐL) *i.* ***fui-**

ISZONYTATÓ *mn.* (megtenni vmit) **gor-**

ISZONYÚ *mn.* **ⁿdaer** (**ⁿdae-**)

ÍTÉL (VMIRE) *i.* (*≈ pusztulásra szán*) ***^mbartha-**

ÍTÉLET *fn.* **baudh**

ÍTÉLKEZIK *i.* **!badh-**

ITT *hsz.* **sî** (**si**)

ÍV *fn.* **cû (cûf)**

IVADÉK *fn.* **iôn (ion, -ion)** (*gyn.* ***ionath**)

ÍVELT *mn.* **cûn**

IVÓEDÉNY *fn.* **ylf**

ÍZ *fn.* **!caust**

ÍZÉRZÉS *fn.* **!caweth**

IZGAT *i.* (*≈ felszít, felkavar*) **!baltha-**

IZGATOTTSAĞ *fn.* **!balu**

ÍZLEL *i.* (1a) (*≈ megkóstol*) **caw-**; (1b) (*≈ érzékel*) **#cauda-**

ÍZLELÉS *fn.* **!caweth**

ÍZLETES *mn.* **#caudol**

IZMOS *mn.* **#bell**

IZOMERŐ *fn.* **tû**

IZZÓ, *fehéren~ mn.* **brassen**

J

JANUÁR *fn.* **Narwain**

JÁR *i.* (1) (*≈ lép(del), megy*) **pad-**; (2) (*≈ sétál, gyalogol*) **padra**; (3) (*≈ halad, megtesz (távolságot)*) ***glenna-**

JÁRTAS (VMIBEN) (1) *mn.* **maed, maen**; (2) *tudományokban/titkos tanokban*~ⁿ **golwen**

JÁRTASSÁG *fn.* (1) **maenas**; (2) (*≈ furfang(osság), ravaszság*) **curu** (tsz. **cyry**)

JÁTÉK *fn.* **teilien, telien**

JÁTSZIK *i.* ***teilia-, *telia-**

JAVASOL (VKINEK VMIT) *i.* **gor-**

JÉG *fn.* ***hêl, heleg**

JÉGCSAP *fn.* **aeglos**

JEGES *mn.* **!helegnen**

JÉGHIDEG *mn.* **helch**

JÉGMADÁR *fn.* **heledir(n)**

JEGY *fn.* (*≈ jel(kép), szimbólum*) **taith (teith)**

JEL *fn.* (1a) (*≈ jegy, szimbólum*) **taith, teith**; (1b) (*≈ jelzés*) ***tann**

JELENÉS *fn.* (1) (*≈ kísértet, szellem*) **auth, nîf, nivol**; (2) *fénylő, fehér és fenséges* (= a valák testet öltött, többnyire tünde v. emberi formában megjelenő alakja) **fân (fan-)**

JELENTÉKTELEN *mn.* (*≈ apró, kicsiny*) **niben** (tsz. **nibin**)

JELENTŐS *mn.* (*≈ fontos*) **#ball**

JELKÉP *fn.* (*≈ jegy, szimbólum*) **taith (teith)**

JELLEG *fn.* (*≈ színezet, külső megjelenés*) **cruith**

JELZÉS *fn.* ***tann**

JELZŐ *fn.* ***tagol**

JELZŐTŰZ *fn.* ***narthan**

JÓ *mn.* (1) **al-**; (2a) (*≈ kitűnő, kiváló*) **maer**; (2b) (*régies jelentéssel*) **ma**; (3) (*≈ helyes*) **mael**; (4) (*≈ alkalmas, megfelelő*) **maer**; (5) (*≈ tiszta, romlatlan*) **bân, bain**

JÓ! *isz.* **ma!**

JÓ ALAKÚ *mn.* **cadwor (cadwar)**

JOB *mn.* (*≈ jobboldali*) **fôr (for-), forn**

JOBBAN *hsz.* (*≈ inkább, többé*) **!am**

JOB KÉZ *fn.* **fuir** (tsz. ***fÿr**), **forvo**

JOBKÉZES *mn.* **forgam**

JOB OLDAL *fn.* **forvo**

JOBOLDALI *mn.* **fôr (for-), forn**

JÓ ERŐBEN/EGÉSZSÉGBEN VAN *i.* **theria-**

JÓ FORMÁJÚ *mn.* **cadwor (cadwar)**

JOGFOSZTOTT *mn.* **neithan**

JOGFOSZTOTT (SZEMÉLY) *fn.* **neithan**

JOGUTÓD *fn.* (*≈ (trón)örökös*) **#ⁿdÿr** (DS **ⁿdi-or**)

JÓINDULATÚ *mn.* **milui**

JÓKEDV *fn.* **gellam, glass**

JÓKEDVŰ *mn.* **#meren**

JÓKEDVŰ SZEMÉLY *fn.* **gelir**

JÓL *hsz.* **mae**

JÓL VAN! *isz.* **ma!**

JÓLÉT *fn.* **?#galu**

JÓSÁGOS *mn.* **milui**

JÓSZERENCSE *fn.* **!alvar, ?#galu**

JÓZAN *mn.* (*≈ értelmes, ésszerű*) **noen** (tsz. **#nein, †nœin**)

JÖN *i.* (*térben/időben*) ***tol-**

JÖVEVÉNY *fn.* **athal, othol**

JUHÁSZ *fn.* **!^mbavron**

JÚLIUS *fn.* **Cadlaer, Cerveth**

JÚNIUS *fn.* **Nórui**

JUTTAT *i.* (*≈ vezet, visz, hoz*) ***tog-**

K

KABÁT *fn.* **#bâch**
 KAGYLÓ, *tengeri~ fn.* **half**
 KAKAS *fn.* **!holl**
 KALAP *fn.* **carab**
 KALAPÁCS *fn.* ⁿ**dam**, ***dring**
 KALAPÁL *i.* ⁿ**damma-**
 KAMPÓ *fn.* **gamp**
 KAMRA *fn.* ***sam** (*gyn.* **sammath**)
 KANDALLÓ *fn.* **ruist**
 KAP *i.* (*≈ kézhez vesz*) **!cav-**
 KAPAR *i.* ***#rhib-**
 KAPCSOLÓ ELEM *fn.* ***lif**
 KAPITÁNY *fn.* **hest**
 KAPOCS *fn.* (1) (*≈ kapcsoló elem*) ***lif**; (2) (*≈ csat, zár*) **taew**
 KAPU *fn.* (1a) (*≈ ajtó*) ***and, fen (fend)**; (1b) *nagy~* **annon**; (2) (*≈ bejárat, kapualj*) **fennas**
 KAPUALJ *fn.* **fennas**
 KAPZSI *mn.* **melch**
 KAR *fn.* **#ranc** (*tsz.* **#rainc**)
 KARCOL *i.* ***#rhib-**
 KARCSÚ *mn.* **fim, #lhind, #nind, trîw**
 KARD *fn.* (1a) **magol, megil**; (1b) *rövid~* **#lang** (*tsz.* ***leng**); (1c) (*mint hasító-/vágó-szerszám*) **crist, †hâdh, *rist**
 KARDFORGATÓ *fn.* **magor**
 KARMOL *i.* ***#rhib-**
 KARÓ *fn.* **ceber** (*tsz.* **cebir**)
 KAROM *fn.* **gamp**
 KÁROMKODÁS *fn.* ⁿ**daebeth**
 KATONA *fn.* (1) (*≈ harcos*) **maethor**; (2) (*oroké*) ^m**boldog, †daug**
 KAVARGÓ *mn.* **hwiniol**
 KAVAROG *i.* ***#hwinia-**
 KAVICS *fn.* **brith, sarn**
 KAVICSOS *mn.* **brithon**
 KAVICSOS PART *fn.* **serni**
 KEBEL *fn.* **ammos**
 KECSÉS *mn.* (*≈ csinos, bájos*) **dail (deil)**
 KECSKE *fn.* **!naeag**

KEDVEL (VKIT/VMIT) *i.* ***mel-**
 KEDVELŐ (FÉRFI) *fn.* (= *vmit/vkit szerető, vminek/vkinek a barátja*) ***-(ⁿ)dil (*-(ⁿ)del), seron**
 KEDVELT *mn.* **mell**
 KEDVES **I** *mn.* (1) (*≈ drága*) **mell, muin**; (2) (*≈ édes*) **melui**; (3) (*≈ szívélyes, jóságos*) **milui**
 KEDVES (VKIHEZ) **II** *i.* ***nathla-**
 KEDVES (FÉRFI) *fn.* **melethron**
 KEDVES (NŐ) *fn.* **melethrill**
 KEDVES ARCÚ *mn.* **raen**
 KEGYELEM *fn.* **!faelas**
 KEGYETLEN *mn.* (1) (^m)**balch, thaur**; (2) (*≈ zsarnoki*) ^m**baug**; (3) (*≈ vad, ádáz*) (^m)**balch, rhaw**; (4) (*≈ halálos*) **#delu**
 KÉJVÁGY *fn.* **mael**
 KÉJVÁGYÓ *mn.* **#maelui**
 KÉK *mn.* **luin**
 KELET *fn.* (1) **amrûn, rhûn (rûn)**; (2) (= *keleti irány*) **†#rhuven**
 KELETI *mn.* **rhúnen**
 KELETI EMBER *fn.* ***rhúnadan** (*tsz.* **rhún-edain**)
 KELL *i.* (*megtenni vmit*) **#^mboe**
 KÉM *fn.* **ethir** (*tsz.* **ethir**)
 KEMENCE *fn.* **#^mbothol**
 KEMÉNY *mn.* (1) **norn**; (2) (*≈ erős, ellenálló*) **dorn, tara (tar-), tarch, taug**; (3) (*≈ merev*) **dern, dorn, gorn**; (4) (*≈ nehéz, fáradságos*) **dîr (dír-)**
 KEMÉNYSÉG *fn.* (*≈ erősség, szívósság*) **tarias**
 KENGYEL *fn.* ***talraph**
 KENŐCS *fn.* **glaew**
 KENYÉR *fn.* ***^mbass, ^mbast**
 KENYÉRADÓ (NŐ) *fn.* **#^mbassoneth, #^mbes-sain**
 KÉNYSZER *fn.* **thang**
 KÉNYSZERÍT *i.* (*≈ készítet*) **#caetha-**
 KÉNYSZERÍTÉS *fn.* **thang**
 KÉNYSZERÍTETT *mn.* (*vminek a megtételére*) **horn**
 KÉNYSZERT ÉREZ (VMIRE) *i.* ***heria-**
 KÉP *fn.* (1) **!em**; (2) *futó/halvány~* (*≈ homályos alak*) **fain (fein)**

KÉPES (VMIRE) *i.* ***gar-**, !**pol-**
 KÉPESSÉG, különleges~ *fn.* (különösen mentális természetű) **curu**
 KÉPZETT (VMIBEN) *mn.* **ravaed**
 KÉRDEZ *i.* !**mabed-**
 KÉREG *fn.* ***rîf**
 KEREK *mn.* **corn**
 KERES (VMIT) *i.* (≈ kutat vmi után) !**cesta-**
 KERESKEDIK *i.* ^m**banga-**
 KERESKEDŐ *fn.* ^m**bachor**
 KERESZTÜLDÖF *i.* **eitha-**, **nasta-**
 KERESZTÜLMEGY (VMIN) *i.* (≈ átmegy, átkel) **athra-**, ***athrada-**, ***trevad-**
 KERESZTÜLVÁG *i.* ***hasta-**
 KERGET (VMIT) *i.* ***fara-**
 KERÍTÉS *fn.* (1a) **cai** (tsz. ***cî**), **iâth**; (1b) cövekekből és hegyes karókból álló~ **cail**; (1c) cövekekből álló~ ***caraes**; (1d) külső~ **ephel**
 KERT *fn.* **sant**
 KÉS *fn.* **sigil**
 KESERGÉS *fn.* (1a) **caun** (*gyn.* **conath**), **nírnaeth**, ***#noe**; (1b) panaszos~ **naergon**
 KESERŰ *mn.* **saer**
 KESERVES *mn.* (megtenni vmit) **gor-**
 KESKENY *mn.* **agor**, **úlann** (úlan), **ú-land**
 KÉSŐBB *hsz.* ***ab-**
 KÉSŐBB SZÜLETETT **I** *mn.* **abonnen** (tsz. **#ebennin**, †**ebœnnin**)
 KÉSŐBB SZÜLETETT **II** *fn.* (= ember) **abonnen** (tsz. **#ebennin**, †**ebœnnin**)
 KÉSZÍT *i.* ***car-**, **echad-**
 KÉSZÍTÉS *fn.* **cared**
 (-)KÉSZÍTŐ *fn.* (≈ (-)míves, mesterember) ***tân** (**-dan**) (tsz. ***tain**)
 KÉSZÍTŐ *fn.* **ceredir**
 KÉSZTET *i.* (≈ kényszerít) **#caetha-**
 KÉSZTETÉST ÉREZ (VMIRE) *i.* ***heria-**
 KÉSZÜLÉK *fn.* **gaud**
 KÉT- *mn.* **ui-**
 KÉT FA NAPJA *fn.* (= a tünde hét negyedik napja) **Orgaladhad**
 KÉTLÁBÚ *mn.* ***tad-dal** (tsz. **tad-dail**)

KÉTLÁBÚ (ÁLLAT) *fn.* ***tad-dal** (tsz. **tad-dail**)
 KÉTSZERES *mn.* ***adu**, **edaid**, **tadol**, **ui-**
 KETTÉÁGAZÓ *mn.* **thanc**
 KETTÉHASÍT *i.* **narcha-**, ***rista-**
 KETTÉOSZT *i.* !**peria-**
 KETTŐ *szn.* **tâd**
 KETTŐS *mn.* ***adu**, **edaid**, **tadol**, **ui-**
 KÉZ *fn.* (1a) **mâb** (**mab-**), †**maw**; (1b) (különösképp a valamit tartó v. átvevő, felfelé fordított tenyerű ~) **cam** (tsz. **#caim**); (1c) szorosan összezárt~ (pl. vmilyen eszköz v. szerszám használatakor) **paur**; (1d) ökölbe szorított~ (különösen ökölcsapáskor) **dond** (**donn**), **drambor**
 KÉZBEN TART *i.* (≈ kezel, irányít) ***tortha-**
 KÉZHEZ VESZ *i.* (≈ megkap, átvesz) !**cav-**
 KEZEL *i.* (1) (≈ bánik (vmivel), használ) **maetha-**; (2) (≈ irányít, kézben tart) ***tortha-**; (3) (≈ ápol, kúrál) **athra-**
 KEZELÉS *fn.* (≈ bánásmód) **maeth**
 KÉZNÉL LÉVŐ *mn.* **ferui**
 KIABÁL *i.* **can-**, **nalla-**
 KIABÁLÁS *fn.* **caun** (*gyn.* **conath**)
 KIALAKÍT *i.* (≈ megformál, kidolgoz) **echad-**
 KIÁLL *i.* (megpróbáltatást) ***brenia-**
 KIÁLT *i.* (1) **can-**, **nalla-**; (2) (≈ hív) **ialla-**
 KIÁLTÁS *fn.* (1) **caun** (*gyn.* **conath**); (2) hívó~ ?**ial**
 KIÁLTOZÁS *fn.* (1) **caun** (*gyn.* **conath**); (2) zűrzavaros~ (≈ lármázás, zajongás) (vadaké, barbár népeké, főként az orkoké) **glam**
 KIÁS *i.* ***rosta-**
 KIBÍR *i.* (megpróbáltatást) ***brenia-**
 KIBÍRHATATLAN *mn.* (≈ szörnyű, elviselhetetlen) **naer**
 KIBONT *i.* (≈ kiterít, szétnyit) **beltha-**
 KIBONTOTT *mn.* (≈ kiterített, szétnyitott) **#be-len**
 KICSAPÓ HULLÁM *fn.* **falf**
 KICSI *mn.* (1a) **cidinn**, **cinnog**, **pigen**, ***pîn**, **tithen** (tsz. **tithin**); (1b) ~ és törékeny **mîw**, **nimp**; (1c) (≈ jelentéktelen) **niben** (tsz. **ni-bin**)
 KICSÍRÁZIK *i.* ***tuia-**

KIDOLGOZ *i.* (≈ megformál, kialakít) **echad-**
 KIDUDORODÁS *fn.* **dolt** (tsz. **dylt**)
 KIEGYENLÍT *i.* (≈ egyenlővé tesz) **!bileutha-**
 KIEMELKEDÉS *fn.* (1) (≈ bucka, halom) **gwas-**
tar; (2) (≈ hegycsúcs, hegyorom) **taen**
 KIEMELKEDŐ *mn.* (1a) (≈ kiváló, nagyszerű)
arod, brand, raud (rod-, -rod); (1b)
 (≈ vki/vmi felett álló, vkinél/vminél különb)
orchal
 KIETLEN *mn.* **lothren**
 KIETLENSÉG *fn.* **muil**
 KIFÁRASZT (VKIT) *i.* **drautha-**
 KIFOLYÁS *fn.* (vízé) **eithel** tsz. (**eithil**)
 KIGONDOL *i.* **nautha-**
 KIGÖZÖLGÉS *fn.* **osp**
 KIGÚNYOLÁS *fn.* **iaew**
 KÍGYÓ *fn.* (1) **lÿg**; (2) (≈ csúszómászó, féreg)
lhûg; (3) *tengeri~* **#limlug**
 KIHAJT *i.* (≈ sarjad, fakad) ***tuia-**
 KIHALLGAT *i.* (≈ hallgatózik) ***#lathra-**,
***#lathrada-**
 KIHATÁSSAL VAN (VMIRE/VKIRE) *i.* ***pessa-**,
***presta-**
 KIEGYEZETT *mn.* **#aeg, *megor**
 KIISZIK *i.* **sautha-**
 KIJELÖL *i.* (≈ megállapít, elrendel) **amartha-**
 KIKELET *fn.* **echuir**
 KIKÖTŐ *fn.* (1a) **#cír bann, hobas, hûb**,
***lonnas, #lorn**; (1b) (*partokkal körülvárt/bel-*
ső~) **lond (lonn)** (*gyn.* **lonnath**)
 KILENC *szn.* **neder**
 KILENCEDIK *szn.* **nedrui, nerthui**
 KIMAGASLIK *i.* **brasta-**
 KIMAGASLÓ *mn.* (≈ uralkodó) **?*conui**
 KIMAGASLÓ ÉPÍTMÉNY, nagy~ *fn.* **barad**
 KIMENTÉS *fn.* **edraith**
 KIMERÜLT *mn.* **drauth, #lom**
 KIMERÜLTSG *fn.* **#drauthas**
 KIMOND *i.* **ephed-**
 KIMONDANI IS FÁJDALMAS/SZÖRNYŰ *mn.*
gorbedui
 KÍN *fn.* **^mbaul**
 KINCS *fn.* **maen, mîr** (*gyn.* ***mirath**)

KÍNSZENVEDÉS *fn.* **^mbaul**
 KINYÍLIK *i.* **edra-**
 KINYIT *i.* (1) (≈ széttár, kinyújt) ***pelia-**; (2)
 (≈ kiterít, kibont) **beltha-**
 KINYÚJT *i.* (≈ kinyit, széttár) ***pelia-**
 KIOLT *i.* ***luithia-**
 KIOLTÁS *fn.* ***luithiad**
 KIRÁLY *fn.* (1) (mint vmely birodalom ural-
 kodója) **†âr, aran** (tsz. **erain**); (2) (mint
 vmely nép törvényes uralkodója) **†taur (-dor)**
 KIRÁLYI *mn.* **ara- (ar-), *arn, ?arnen**
 KIRÁLYI CÍM *fn.* **!aranas**
 KIRÁLYKA *fn.* (mint madárfaj) **!araneg**
 KIRÁLYLEVÉL *fn.* (= nagy hatású gyógynövény,
 melyet a númenóriak hoztak Középföldre, és
 amely csak olyan helyek közelében nő, ahol
 egykor ők éltek v. táboroztak) **ath(a)elas**
 KIRÁLYNŐ *fn.* **bereth, rian, #rien, #rîn,**
#rîs
 KIRÁLYSÁG *fn.* (1) (≈ birodalom) **ardh, ar-**
nad, arthor; (2) (≈ királyi cím) **!aranas**
 KISBABA *fn.* **#laes**
 KISEBBEDIK *i.* **!píga-**
 KÍSÉRŐ(JE VKINEK) *fn.* (≈ követője, hű/bizal-
 mas embere vkinek) **#bÿr**
 KÍSÉRTÉS *fn.* (*bűnre*) **úthaes**
 KÍSÉRTET *fn.* (1) (≈ szellem) **auth, ⁿgorthad**
 (tsz. **#ⁿgerthaid, †ⁿgærthaid**), **hû, nîf, ni-**
vol; (2) (≈ mumus, rém(alak)) **urug**
 KÍSÉRTŐ FÉLELEM *fn.* **ⁿgorgor**
 KISUJJ *fn.* (1a) **lebig, nigned**; (1b) (*játékos el-*
nevezéssel) **gwinig, niben**
 KISÜT *i.* **#^mbasta-**
 KISZABADÍT *i.* ***†adleg-, *adleitha-, *#lei-**
tha-, leithia-
 KISZABADÍTÁS *fn.* **adleithian, leithian**
 KISZÁMÍT *i.* ***genedia-**
 KISZÁMÍTÁS *fn.* **genediad**
 KISZÁMOL *i.* ***genedia-**
 KITAPINT *i.* ***matha-, plada-**
 KITÁR *i.* (1) (≈ kinyit, széttár) ***pelia-**; (≈ kite-
 rít, kibont) **beltha-**
 KITART *i.* (≈ fennmarad, megmarad) **dartha-**

KITARTÁS *fn.* (1) (*≈ túrás, türelem*) ***reth**; (2) (*≈ hűség, állhatatosság*) **astor, astorad, bronwe**

KITARTÓ *mn.* (1) (*≈ állhatatos, rendíthetetlen*) **sador, tolog, thala, thalion, thorn**; (2) (*≈ hűséges, megbízható*) **sador, tolog**; (3) (*≈ tartós, állandó*) **bronadui, thand**

KITARTÓ SZEMÉLY *fn.* (1) (*≈ állhatatos, rendíthetetlen*) ***thelion** (2) (*≈ hűséges, megbízható*) **bôr (†boron)** (tsz. **bÿr**, #†**beryn**)

KITÁRUL *i.* **edra-**

KITERJEDT *mn.* (*≈ tágas, széles*) **iaun (-ion)**

KITERÍT *i.* (*≈ kibont, szétnyit*) **beltha-**

KITERÍTETT *mn.* (*≈ kibontott, szétnyitott*) **#be-len**

KITERJESZT *i.* (1) (*≈ kitár, kinyújt*) ***pelia-**; (2) (*≈ megnövel*) ***panna-**

KITÖR, hirtelen~ *i.* ***breitha-**

KITŰNŐ *mn.* (1a) (*mint általános dicsérőszó*) (*≈ jó, kiváló*) **maer**; (1b) (*régies jelentéssel*) **ma**

KITŰNŐ! *isz.* **ma!**

KIÜRÍT *i.* (1a) **!covra-**; (1b) (*poharat*) **sau-tha-**

KIVÁG *i.* ***osgar-, *rista-**

KIVÁJ *i.* ***rosta-**

KIVÁLASZT *i.* **caw-, !cil-**

KIVÁLÓ *mn.* (1a) (*mint általános dicsérőszó*) (*≈ jó, kitűnő*) **maer**; (1b) (*régies jelentéssel*) **ma**; (2) (*≈ kiemelkedő, nagyszerű*) **arod, brand, ?ein-, ?mae-, orchal, raud (rod-, -rod)**

KIVÁLÓ! *isz.* **ma!**

KIVÁLTÁS *fn.* (*fogságból*) ⁿ**danwedh**

KÍVÁN *i.* (1) **aníra-**; (2) (*≈ megkövetel*) **!^mbaura-**

KÍVÁNATOS *mn.* (*személyekre, főként nőkre használva*) **írui**

KÍVÁNATOS NŐ *fn.* **?íreth (írith)**

KÍVÁNSÁG *fn.* **iest**

KIVÉTELES *mn.* (*≈ egyedülálló, páratlan*) **#minai** (tsz. ***mini**)

KIVIRÁGZÁS *fn.* **?edlothiad**

KIVIRÁGZIK *i.* ***edlothia-**

KÍVÜLÁLLÓ *fn.* **edlon**

KÓBOR *mn.* **#raun**

KÓBORLÁS *fn.* **rain (rein)**

KÓBOROL *i.* ***#revia-**

KOMISZ *mn.* (*≈ csúnya, rossz*) **oer**

KOMOLY *mn.* (*≈ nem nevető*) **úlal**

KOMOR HANGULAT *fn.* **dim**

KONOK *mn.* **dorn, tarlanc**

KOPÁR *mn.* **lothren**

KOPÁRSÁG *fn.* **muil**

KOPASZ *mn.* **rûdh**

KOPOG(TAT) *i.* ***tamma-**

KOPONYA *fn.* **corob**

KOPOTT *mn.* (*≈ régi, ósdi*) **gern**

KORONA *fn.* **rî**

KORONÁS *mn.* **#rîn**

KOROS *mn.* **#iphant**

KORSZAK *fn.* (= 100 valinori évet kitevő időszak) **#andrann**

KORTY *fn.* **#suith, !yll**

KOS *fn.* **!poll**

KÓSTOL *i.* **caw-**

KOSZORÚ *fn.* **rî**

KOVÁCSOL *i.* **!maga-**

KŐ *fn.* (1) (*általános értelemben, mint kőzet és mint (alap)anyag*) **gond (gonn, gon-)** (tsz. ***gynd (*gynn)**); (2) (*≈ kődarab, kőből készült tárgy*) **gôn (gon-)** (*gyn.* ***gonath**); (3) (*≈ kavics*) **sarn** (4) *nagy~* (*≈ szikla*) **gond (gonn, gon-)** (tsz. ***gynd (*gynn)**); (5) *felaprított~* **gondrafn, gondram**

KŐ- *mn.* (= kőből készült/való) ***gondren**

KŐBŐL ÉPÜLT NAGY HÁZ *fn.* ^m**barthan (NS ^mbartham)**

KŐBŐL KÉSZÜLT *mn.* ***gondren**

KŐBŐL KÉSZÜLT TÁRGY *fn.* **gôn (gon-)** (*gyn.* ***gonath**)

KŐBŐL VALÓ *mn.* ***gondren**

KÖD *fn.* (1a) **hîth, #hithu**; (1b) *gyenge~* **mîth**

KŐDARAB *fn.* **gôn (gon-)** (*gyn.* ***gonath**)

KÖDFONÁL *fn.* (= Lothlórien tündéi által kötélverésre használt anyag) **hithlain**

KÖDÖS *mn.* **#hethu, hithui**

KÖHALOM *fn.* (*síron, útjelzőként, stb.*) **sarnas**
 KÖLCSÖNHATÁS *fn.* **athragardh** (**athragared**)
 KÖLTEMÉNY *fn.* (1a) **glîr**; (1b) *elbeszélő~* **glaer**
 KÖLTŐ *fn.* **maeron**
 KÖLTSÉG *fn.* #^m**bauch**
 KÖNNY *fn.* (1) **nîn**; (2) (*≈ könnyezés, könnyhullatás*) **nîr**
 KÖNNYEZÉS *fn.* **nîr**
 KÖNNYHULLATÁS *fn.* **nîr**
 KÖNNYEBSÉGET SZEREZ (VKINEK) *i.* **eitha-**
 KÖNNYEN *hsz.* **ath-**
 KÖNNYEN ELÉRHEŐ *mn.* **ferui**
 KÖNNYEN ÉSZREVEHEŐ *mn.* **athgen**
 KÖNNYEN MEGCSINÁLHATÓ *mn.* **athgar**
 KÖNNYEN MEGLÁTHATÓ *mn.* **athgen**
 KÖNNYEN MEGTEHEŐ *mn.* **athgar**
 KÖNNYES *mn.* **nîd, níníel**
 KÖNNYEZŐ *mn.* **nîd, níníel**
 KÖNNYŰ *mn.* (1) **ath-, athgar**; (2) (*≈ hordozható*) **!colui**
 KÖNYÖK *fn.* **crig**
 KÖNYÖRTELEN *mn.* (^m) **balch, thaur**
 KÖNYV *fn.* **parf** (tsz. **perf**)
 KÖP *i.* ***puia-**
 KÖPENY *fn.* ***coll**
 KÖPÖNYEG *fn.* ***coll**
 KÖR *fn.* (1) ***cor(n)**, #**rind**, #**ringorn**; (2) *külső~* (*≈ külső gyűrű*) **echor**
 KÖR ALAKÚ *mn.* #**rend**
 KÖRAKÁS *fn.* **mâf**
 KÖRKÖRÖS *mn.* #**rend**
 KÖRMÖNFONT *mn.* (1a) #**coru**; (1b) *pej*.
?fineg
 KÖRÜLTEKINTÉS *fn.* (*≈ megfontoltság, meggon-*
doltság) #**idhor**
 KÖRÜLTEKINTŐ *mn.* (1) (*≈ megfontolt*) **idh-**
ren; (2) (*≈ elővigyázatos, óvatos*) #**caudol**
 KÖRÜLZÁR *i.* ***thora-**
 KÖRÜLZÁRT *mn.* **thoren**

KÖRÜLZÁRT TERÜLET *fn.* (1a) **haedh** (DS
haudh), **pêl** (tsz. **pele**), **pelennor**; (1b) *kör*
alakban~ **cerin**
 KÖRVONAL *fn.* **cant** (tsz. ***caint**)
 KÖSZIRT *fn.* **ceber** (tsz. **cebir**)
 KÖSZÖNT *i.* ***suila-**, ***suilanna-**
 KÖSZÖNTÉS *fn.* **suilad, suilannad**
 KÖTÉL *fn.* (1) ***raph**; (2) (*≈ zsinór, zsineg*)
nordh
 KÖTELÉK *fn.* (1) (*≈ kötés*) **gwêdh, nûd**; (2)
(≈ barátság) **gwend**; (3) (*≈ kötelezettség*)
gwaedh (tsz. #**gwaedh**)
 KÖTELEZETTSÉG *fn.* (*≈ szerződés, egyezés*)
gwaedh (tsz. #**gwaedh**)
 KÖTÉS *fn.* (*≈ kötelék*) **gwêdh, nûd**
 KÖTETLEN *fn.* #**rain**
 KÖVÉR *mn.* (*≈ vastag, vaskos*) **tûg**
 KŐ VÉRE *fn.* (= az *Amon Rúdh-on* nővérvér-
rös virágú, a varjúhájjal rokon növény) **seregon**
 KÖVES *mn.* **sarn**
 KÖVET (VKIT/VMIT) *i.* **aphad-**
 KÖVETEL *i.* (*≈ szükségel vmit*) !^m**baura-**
 KÖVETKEZŐ *mn.* (*fontosságban, rangsorban*)
(≈ második) **taid**
 KÖVETŐ *fn.* (= *vkit követő személy/= ember*)
aphadon (tsz. **ephedyn**, *gyn.* **aphadrim**),
echil (tsz. **echil**)
 KÖVETŐ(JE VKINEK) *fn.* (1) #**bÿr**; (2) *hű-*
(séges)~ †**sadar** (tsz. †**sedair**), **sadron** (tsz.
sedryn)
 KÖVETŐK *fn., gyn.* (= *emberek*) **aphadrim**
 KÖVEZETT ÚT *fn.* ***gondrath**
 KÖZELEDIK (VMIHEZ) *i.* ***anglenna-**
 KÖZELEG *i.* (*térben/időben*) ***tol-**
 KÖZÉP- *mn.* **nedh-**
 KÖZEPE VMINEK *fn.* **ened** (**enedh, en-**)
 KÖZÉPFÖLDE *fn.* #**Emerain, Ennor** (*gyn.*
 †**Ennorath**)
 KÖZÉPPONT *fn.* (*≈ közepe vminek*) **ened**
(enedh, en-)
 KÖZÉPSŐ *mn.* **nedh-**
 KÖZÉPSŐ UJJ *fn.* (1a) **lebenedh**; (1b) (*játékos*
elnevezéssel) **honeg, tolch, toleg**
 Közös Nyelv *fn.* **annúnaid, falathren**

KRISTÁLY *fn.* (1) ^m**bril**, ?***ivor**; (2) *fehér~*
silef

KRISTÁLY- *mn.* ?**ivrin**

KRISTÁLYKÉNT RAGYOGÓ/CSILLOGÓ/TÜNDÖKLŐ *mn.* **silevren**, **silivren** (tsz. **silivrin**)

KRISTÁLYOS *mn.* ?**ivrin**

KRÓNKA *fn.* **ínias**

KUDARCOT VALL *i.* ***dew-**

KUDARCRA ÍTÉLT *mn.* ^m**barad**

KUPAC *fn.* (≈ *rakás, halom*) **amon** (tsz. **emyn**), **cûm**, **haedh** (DS **haudh**)

KUPOLA *fn.* (1) **telu**; (2) (*égbolté*) **rond**

KÚRÁL *i.* (≈ *ápol, kezel*) **athra-**

KUSZA *fn.* (≈ *zavaros*) **cang**

KUSZASÁG *fn.* (≈ *zavarosság*) **cang**

KUTAT (VMI UTÁN) *i.* (≈ *keres vmit*) !**cesta-**

KÚT *fn.* (≈ *forrás*) **eithel** tsz. (**eithil**)

KUTYA *fn.* **hû**

KÜLALAK, *saját(ság)os~* (*lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, amik egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok*)
fn. **rhaed** (-**rhed**, -**red**), **rhîd**

KÜLÖNÁLLÓ *mn.* **said**

KÜLÖNB (VKINÉL/VMINÉL) *mn.* **orchal**

KÜLÖNÖSEN *hsz.* **edregol**

KÜLÖNÖSKÉPP *hsz.* **edregol**

KÜLSŐ *mn.* **ed-**

KÜLSŐ MEGJELENÉS *fn.* (≈ *színezet, jelleg*)
cruith

KÜRT *fn.* **rom**

KÜRTSZÓ *fn.* **romru**

KÜSZÖB *fn.* **fen** (**fend**)

KÜZD *i.* (≈ *harcol*) *ⁿ**dagra-**, *ⁿ**dagrada-**,
maetha-

KÜZDELEM *fn.* (*két v. néhány emberé*) **maeth**

L

LÁB *fn.* (1) *(mint testrészt, ill. hosszsmérték = kb. 30 cm)* **tâl** (-dal) (tsz. #tail); (2) *(állatê)* **pôd** (tsz. pÿd)

LÁBBILINCS *fn.* **nadha**

LÁBNYOM *fn.* #ruin (tsz. *rÿn)

LÁGY *mn.* #mae

LÁGYSZÁRÚ NÖVÉNY *fn.* **salab** (tsz. #selaib)

LAKIK *i.* *ⁿdortha-

LAKÓ *fn.* !^mbardhon

LAKÓHELY *fn.* (1) *(≈ ház)* ^mbâr (-bar, -mar) (tsz. ^mbair); (2) *(≈ otthon)* *(egyetlen emberé v. egy egész közösségé)* ^mbardh; (3a) *föld alatti~* **fela, feleg, grôd** (-rod); (3b) *nagyméretű föld alatti~* **groth** (-roth)

LAKOS *fn.* !^mbardhon

LAKOTT *mn.* ^mbarn

LAKOTT FÖLD/TERÜLET/VIDÉK *fn.* *(mint vmely nép otthona)* ^mbâr (-bar, -mar) (tsz. ^mbair)

LÁM! *isz.* ?alae!

LÁMPAMÍVES *fn.* **calardan**

LÁMPÁS, hordozható *fn.* **calar**

LÁNC *fn.* **angwedh**

LÁNDZSAHEGY *fn.* **ecthel, eith, thela**

LÁNG *fn.* (1a) **naur**; (1b) *felcsapó~* #lach; (1c) *vörös~* **ruin**

LÁNGOK, vörös *fn.* *(≈ lobogó tűz)* **ruin**

LÁNGOL *i.* *lacha-

LÁNGRA LOBBANT *i.* *nartha-

LÁNGVÖRÖS *mn.* **naru, ruin**

LÁNY *fn.* (1) *fiatal~* **iell** (-iel), †sell; (2) *virágfüzérrel koszorúzott~* *riel; (3a) *tünde~ (általánosn)* **eledhes**; (3b) *tünde~ (= száműzött nolda)* **elles, elleth (eldeth)** (tsz. **ellith**); (4) *halandó~* **fíriel**

LÁNYA (VKINEK) *fn.* **iell** (-iel), **sell** (sel) (gyn. **sellath**)

LÁNYTESTVÉR *fn.* (1a) **muinthel** (tsz. **muinthil**), **nîth, thêl** (tsz. **theli**); (1b) *(becézô)* **neth**; (2) *(mint hússéges társ v. jóbarát)* **gwa-thel** (tsz. **gweithil**)

LÁP *fn.* **amoth, ^mboth, moth**

LAPÁLY *fn.* **lâd, talath**

LÁPFÖLD *fn.* **amoth, ^mboth, lô, moth**

LAPOS *mn.* #talu

LÁPOS *mn.* **loen**

LÁPOS TERÜLET *fn.* **amoth, ^mboth, lô, moth**

LÁRMA, *fültépô/nagy~* *fn.* *(vadaké, barbár népeké, főként az orkoké)* **glam**

LÁRMÁZÁS *fn.* *(vadaké, barbár népeké, főként az orkoké)* **glam**

LÁT *i.* *cen-, *tira-

LÁTÁS *fn.* *cened, **tírad**

LÁTÓKÖ *mn.* #gwachaedir (**gwachaedir**)

LÁTOMÁS *fn.* *lûr, *lÿr

LÁTSZIK (VMINEK/VMILYENNEK) *i.* *thia-

LÉ *fn.* **nîdh, #paich** (tsz. *pîch), **saw** (tsz. #soe)

LE *hsz.* **dad**

LEÁLLÍT *i.* *(≈ meggátol, félbeszakít)* **nuitha-**

LEÁNY *fn.* (1) *(≈ fiatal lány)* **iell** (-iel), †sell; (2) *virágfüzérrel koszorúzott~* *riel; (3a) *tünde~ (általánosn)* **eledhes**; (3b) *tünde~ (= száműzött nolda)* **elles, elleth (eldeth)** (tsz. **ellith**); (4) *halandó~* **fíriel**; (5a) *(≈ hajadon, szûz)* *†gwên (-wen), **gwend**; (5b) *nemes~* **arwen, rodwen**

LEÁNYKOR *fn.* **gweneth**

LEÁNYZÓ *ld.* LEÁNY

LEARAT *i.* *(termést)* *critha-

LEBEG *i.* *(a víz felszínén)* #loda-

LECSAPÓ *mn.* *(≈ hirtelen megrohanó/rajtaütô)* **thôr**

LECSÚSZIK *i.* *(≈ leesik, lehullik)* *taltha-

LÉDÚS *mn.* #pihen

LEENGED *i.* *(≈ leereszt)* !ⁿdúda-

LEERESZKEDIK *i.* (1a) *(≈ leszáll, lemegy)* !ⁿduia-; (1b) *(lejtôn, domboldalról, stb.)* **pen-na-**

LEERESZKEDÉS *fn.* *(≈ leszállás)* ⁿdúnad

LEERESZT *i.* *(≈ leenged)* !ⁿdúda-

LEESÉS *fn.* *(≈ lehullás, lezuhanás)* **dant, *lant**

LEESETT *mn.* *(≈ lehullant, lezuhant)* **dannen**

LEESIK *i.* (1a) *(≈ lehullik, lezuhan)* **danna-, *taltha-**; (2a) *(≈ lepotyog, földre esik)* **dod-**

LEFED *i.* (*≈ befed, tetővel ellát*) ***orthel-, *to-ba-**
 LEFELE *hsz.* **dad**
 LEGELŐ *fn.* **nadhor, nadhras**
 LEFOLYÁS *fn.* (*vízé*) **eithel tsz. (eithil)**
 LEGFONTOSABB *mn.* (*≈ fő, legfőbb*) **main (mein)**
 LEGFORMÁSABB *mn.* **?rovaed**
 LEGFŐBB *mn.* **main (mein)**
 LEGINKÁBB *hsz. pref.* **?ro- (?rau-)**
 LEGJOBBAN *hsz. pref.* **?ro- (?rau-)**
 LEGUTOLSÓ *mn.* **medui**
 LÉGY, nagytermetű~ *fn.* **budhu**
 LEGYILKOL *i.* ***ⁿdag-**
 LEGYILKOLT *mn.* **ⁿdangen (tsz. ⁿdengin)**
 [NS **ⁿdancen (tsz. ⁿdencin)**]
 LEGYŐZ *i.* ***orthor-**
 LEHANGOLT *mn.* **dem**
 LEHATÁROLT TERÜLET/VIDÉK/RÉGIÓ *fn.* **gardh**
 LEHEL *i.* ***thuia-**
 LEHELET *fn.* **faw, #hwest, thûl**
 LEHETSÉGES *mn.* **!bilthadren**
 LEHETSÉGES(NEK TŰNIK) *i.* **!biltha-**
 LEHULL *i.* **danna-**
 LEHULLÁS *fn.* **dant, *lant**
 LEHULLIK *i.* **danna-, *taltha-**
 LEHULLOTT *mn.* **dannen**
 LEIGÁZ *i.* ***^mbaugla-**
 LEJÖN *i.* (*lejtőn, domboldalról, stb.*) **penna-**
 LEJT *i.* **#adlanna-, #pedh-**
 LEJTŐ *fn.* **pend (penn) (tsz. *pind (pinn))**
 (*gyn.* **pennath**), **talad**
 LEJTŐS *mn.* (1a) **#adlant, #adlod, dad-benn, tlaud;** (1b) *meredeken~* **pend;** (2) (*≈ meredek*) **baradh**
 LEJTŐSÖDIK *i.* **#pedh-**
 LEJTŐSÖDŐ *mn.* (1a) **#adlant, #adlod, dad-benn, tlaud;** (1b) *meredeken~* **pend**
 LEKASZÁL *i.* (*termést*) ***critha-**
 LÉLEGZET *fn.* **faw, #hwest, thûl**
 LÉLEGZIK *i.* ***thuia-**

LÉLEK *fn.* (1a) (*ami a testben lakozik*) **fae, fân;** (1b) (*testétől elvált*) **faen, faer;** (2) *eltávozott~* **mân**
 LÉLEKMOZGÁS *fn.* **thû**
 LELKES *mn.* (*≈ buzgó, tettvágyó*) **bara**
 LEMEGY *i.* (*≈ leszáll, leereszkedik*) **!ⁿduia-**
 LENDÜLET *fn.* (*≈ hév, hajtóerő*) **gorf**
 LENDÜLETES *mn.* (*≈ eleven, erőteljes*) **brêg**
 LENDÜLETESSÉG *fn.* (*≈ élénkség, elevenesség*) **hûr**
 LENÉZ *i.* **#agreitha-**
 LENÉZÉS *fn.* **agrech**
 LEOMLIK *i.* ***taltha-**
 LÉP *fn.* (*≈ méhsejt*) **nîdh**
 LÉP *i.* **pad-**
 LÉPCSŐ *fn.* (1a) ***dim;** (1b) (*≈ feljáró*) **pend-rad, pendrath**
 LÉPDEL *i.* **pad-**
 LEPEL *fn.* [*nem specifikusan*] (1a) (*bármilyen vmit elrejt/eltakar*) **esgal;** (1b) (*bármilyen finom szövetanyag, ami vmit befed v. eltakar*) **fân**
 LÉPÉS *fn.* **pâd**
 LEPKE *fn.* **gwilwileth**
 LEPOTYOG *i.* **dod-**
 LESZ (VMIVÉ) *i.* **?*tha-**
 LESZÁLL *i.* (1a) (*≈ lemegy, leereszkedik*) **!ⁿduia-;** (1b) (*≈ alászáll*) **penna-**
 LESZÁLLÁS *fn.* (*≈ leereszkedés*) **ⁿdúnad**
 LESZÁRMAZOTT *fn.* (*≈ utód, sarj*) **iôn (ion, -ion) (gyn. *ionath)**
 LÉT *fn.* **#cuithas**
 LETAKAR *i.* ***toba-**
 LETAPOS *i.* ***batha-**
 LETÉR *i.* (*az útról*) ***#renia-, *mista-**
 LÉTEZÉS *fn.* **#cuithas**
 LÉTEZIK *i.* (*≈ van*) (1a) ***na-;** (1b) (*vmi vhol*) ***da-**
 LÉTFENNTARTÁS *fn.* **#cuithas**
 LEÜLTET (VKIT VHOVÁ) *i.* **hadhwa-**
 LEÜLTETÉS *fn.* **?hadhwad**
 LEVÁG *i.* (1) ***osgar-, *rista-;** (2) (*≈ elpusztít, legyilkol*) ***ⁿdag-**

LEVÁGOTT *mn.* (*≈ elpusztított, legyilkolt*) ⁿ**dan-**
gen (*tsz.* ⁿ**dengin**) [*NS* ⁿ**dancen** (*tsz.*
ⁿ**dencin**)]

LEVEGŐ *fn.* (1) (*mint anyag*) **#gwelu**; (2)
(*mint közeg*) **gwelwen, gwilith**

LEVÉL *fn.* (*elsősorban fáké*) **lass** (*tsz.* **lais**)

LEVÉLZET *fn.* (*≈ lomb*) **golas**

LEVES *fn.* **#salph**

LEVETKÖZTET *i.* **heltha-**

LEZÁR *i.* (*≈ becsuk, bezár*) ***hol-**

LEZUHAN *i.* (*≈ leesik, lehull(ik)*) **danna-**

LEZUHANÁS *fn.* (*≈ leesés, lehullás*) **dant,**
***lant**

LEZUHANT *mn.* (*≈ leesett, lehullott*) **dannen**

LIBA *fn.* **gwaun** (*tsz.* **#gwoen**)

LÓ *fn.* **lobor, roch**

LOBOGÓ TŰZ *fn.* **ruin**

LÓG *i.* **gling-**

LOKNI *fn.* **#laus, #loch**

LOMB(OZAT) *fn.* **golas**

LOVAG *fn.* **arben**

LOVAGLÁS *fn.* **north**

LOVAS *fn.* **rochben** (*tsz.* **rochbin, *rech-**
bin, †ræchbin), **rochon**

LOVAS-ÚR *fn.* **rochir** (*gyn.* **rochirrim, GS**
rohirrim)

LOVAS-URAK NÉPE *fn., gyn.* **rochirrim** (*GS*
rohirrim)

LÖKÉS, hirtelen~ *fn.* **#rinc**

LUSTA *mn.* (*általában véve*) **úgar**

LUSTÁLKODÓ *mn.* (*jelen pillanatban*) **úgarol**

LY

LYUK *fn.* (1a) **gass**; (1b) *pontosan kifűrt~*
tess; (2) *rejtett~* ($\approx$ *odű, űreg*) (*állatė*) **torech**

LYUKACSOS *mn.* **#raudh**

LYUKAS *mn.* (1a) **coll, naw** (NS ***nűf**,
nov-); (1b) ($\approx$ *lyukacsos*) **#raudh**

M

MA *hsz.* **sîr**

MADÁR- *mn.* (*≈ a madarak ...-(j)a(i), -(j)e(i)*)
***aewen**

MADÁR, *kistestű~ fn.* (1) **aew**, **fileg** (*tsz. filig*), **filigod** (*tsz. filig*); (2) *verébféle~ flinc*

MADÁRFÉSZÉK *fn.* **#aedh**

MADÁRKOLÓNIA *fn.* **#aevar**

MAG *fn.* (1) (*≈ csíra*) **#eredh**; (2) (*≈ szem*) **iaw** (*tsz. #ioe*); (3) (*≈ közepe vminek*) **ened** (**enedh**, **en-**)

MAGA, *saját~ nm.* **im**

MAGAMNAK *nm.* **anim**

MAGAM RÉSZÉRE/SZÁMÁRA *nm.* **anim**

MAGÁNHANGZÓ-VÁLTOZÁS *fn.* (= *umlaut*)
prestanneth

MAGÁNYOS *mn.* **air** (**eir**), **ereb**

MAGAS *mn.* (1a) **brand**; (1b) *nagyon~ (≈ to-rony magasságú)* **brand** (**brann**); (1c) (*≈ ma-gas termetű*) **orchal**, **orn**, **tond**

MAGASLAT *fn.* (1) (*≈ bucka, halom*) **gwastar**; (2) (*≈ hegycsúcs, hegyorom*) **taen**

MAGAS TERMETŰ *mn.* **orchal**, **orn**, **tond**

MAGASZTAL *i.* **#^mbeleitha-**, ***egleria-**

MAGASZTOS *mn.* (*≈ fennkölt, fenséges*) **brand**, **hall**, **raud** (**rod-**, **-rod**), **taer**, **taur** (**tor-**, **-dor**)

MÁGIA *fn.* (1a) **†angol**; (1b) *fekete~* **durgul**, **ⁿgûl**, **ⁿguldur**, **morgul**

MÁGUS *fn.* **curunír**, **ⁿgollor**, **ithron** (*tsz. ithryn*)

MAGYAL *fn.* **ereg** (*tsz. erig*), ***rêg**

MAGYALBOKOR *fn.* **eregdos** (*tsz. #eregdys*)

MÁJUS *fn.* **Lothron**

MAKACS *mn.* **dorn**, **tarlanc**

MAKK *fn.* **breth**

MANCS *fn.* **pôd** (*tsz. pýd*)

MARAD *i.* (1) (*≈ vár(akozik), helyén marad*) **dartha-**; (2) (*≈ tartózkodik, lakik*) ***ⁿdortha-**

MARADANDÓ *mn.* (*≈ tartós, állandó*) **brona-dui**, **him**, **thand**

MARÁS *fn.* **naeth**, **narch**

MÁRCIUS *fn.* **Gwaeron**

MAROK *fn.* (*≈ tenyér*) **#camlann**, **plad**, **#talf**

MÁSIK *mn.* **!eithor**

MÁSKÉNT *hsz.* **?eithro**

MÁSKÉPP(EN) *hsz.* **?eithro**

MÁSOD- *mn.* **ad-**

MÁSODIK **I** *szn.* **edwen**, **tadui**

MÁSODIK **II** *mn.* (1) (*≈ másod-*) **ad-**; (2) (*fon-tosságban, rangsorban*) **taid**

MÁSZÓ *fn.* **?*reth** (**-reth**)

MASSZÍV ÉS NEHÉZ/SÚLYOS, *nagyon~ mn.* **grond** (**gronn**)

MEDER *fn.* (*folyóé*) **rant**, **rath**

MEDVE *fn.* (1a) **brôg**, **graw**, **#medli**; (1b) *fekete~* **#medlivorn**

MEDVESZERŰ *mn.* **#medlin**

MÉG (MINDIG) *hsz.* **?eno**

MEGADOTT HELY *fn.* **sâd** (**-had**)

MEGALAPOZ *i.* (*≈ megerősít, biztosít*) ***tanga-da-**

MEGÁLL *i.* **dar-**

MEGÁLLAPÍT *i.* (*≈ megszab, kijelöl*) **amartha-**

MEGÁLLAPODÁS *fn.* **gowest**, **gwaedh** (*tsz. #gwaedh*)

MEGÁLLÁS *fn.* (*≈ szünet(elés)*) **daur**, **post**

MEGALVASZT *i.* (tejet) **#cortha-**

MEGBESZÉL *i.* **!athrabad-**

MEGBESZÉLÉS *fn.* **athrabeth**

MEGBÍZHATÓ SZEMÉLY *fn.* **bôr** (**†boron**) (*tsz. bÿr*, **#†beryn**)

MEGBÍZHATÓ *mn.* (*≈ hű(séges), kitartó*) **sador**, **tolog**

MEGBOCSÁT *i.* (1a) (*?egy nálánál alacsonyabb rendű személynek*) ***ⁿdíhena-**; (1b) (*?egy vele egyenrangú személynek*) ***gohena-**

MEGBOSSZULÁS *fn.* **acharn**

MEGBUKIK *i.* (*≈ kudarcot vall*) ***dew-**

MEGCSAVAR *i.* **#drinna-**

MEGCSINÁL *i.* ***car-**

MEGDAGAD *i.* ***tuia-**

MEGDOLGOZ *i.* **drab-**

MEGDUZZAD *i.* ***tuia-**

MEGEGYEZÉS *fn.* (≈ megállapodás, egyezés) **gowest, gwaedh** (tsz. #gwaedh)

MEGEGYEZIK (VMIVEL) *i.* (≈ egyenlő, azonos (vmivel)) **!bilebra-**

MEGENGED *i.* **!dav-**

MEGÉR VMIT *i.* (≈ felér vmivel, egyenlő értékű vmivel) **!coltha-**

MEGÉRINT *i.* **!apha-, *matha-, plada-**

MEGERŐSÍT *i.* (1) (≈ megszilárdít, megalapoz) ***tangad-;** (2) (≈ odaerősít, rögzít) ***penia-, *taetha-**

MEGERŐSZAKOL *i.* **!avautha-**

MEGERŐSZAKOLÁS *fn.* **!avauth**

MEGÉRT *i.* ***henia-**

MEGÉRTÉS *fn.* (≈ felfogás, felfogóképesség) **hannas, heniad**

MEGESKÜSZIK *i.* ***gwesta-**

MEGFAKUL *i.* (1a) (≈ elhervad, elhalványul) ***pel-;** (1b) (≈ elenyészik, homályba borul) **thinna-**

MEGFAKULÁS *fn.* (≈ hervadás, (el)halványulás) ***peleth, *pelin**

MEGFELEDKEZIK (VMIRŐL) *i.* **!ⁿdadhren-**

MEGFELELŐ *mn.* **maer**

MEGFELEZ *i.* **!peria-**

MEGFOG *i.* (1) (≈ megérint, hozzányúl vmihez) ***matha-;** (2a) (≈ elkap) **gad-;** (2b) *hálóval~* **raeda-**

MEGFONTOLT *mn.* **idhren**

MEGFONTOLTSÁG *fn.* (≈ meggondoltság, körültekintés) **#idhor**

MEGFORDÍT *i.* **#drinna-**

MEGFORMÁL *i.* **echad-**

MEGFORMÁLT *mn.* **#cadu**

MEGFOSZT (VKIT VMITŐL) *i.* ***neitha-**

MEGÁTOL *i.* **nuitha-**

MEGGONDOLT *mn.* **idhren**

MEGGONDOLTSÁG *fn.* (≈ megfontoltság, körültekintés) **#idhor**

MEGGÖRBÍT *i.* **!cov-**

MEGHAJLÍT *i.* **!cov-**

MEGHAL *i.* **!fir-, *gwanna-**

MEGHALLGAT *i.* **lasta-**

MEGHALT *mn.* (≈ halott) **gwann**

MEGHARAP *i.* **nag-**

MEGHATÁROZOTT HELY *fn.* **sâd (-had)**

MEGHATÁROZOTT TERÜLET/VIDÉK/RÉGIÓ *fn.* **gardh**

MEGILLETŐDÉS *fn.* (≈ áhítat) **anwar**

MEGINGATHATATLAN *mn.* (≈ szilárd, biztos) **him, thand**

MEGÍTÉLÉS *fn.* (≈ nézet, vélemény) **!caweth**

MEGÍZLEL *i.* (1a) (≈ megkóstol) **caw-;** (1b) (≈ érzékel) **#cauda-**

MEGJELENÉS, külső~ *fn.* (≈ színezet, jelleg) **cruith**

MEGKAP *i.* (≈ kézhez vesz) **!cav-**

MEGKAPARINT (VMIT) *i.* ***mab-**

MEGKÉRDEZ *i.* **!mabed-**

MEGKÍSÉREL (VMIT TENNI) *i.* **ⁿdev-**

MEGKÍVÁN *i.* (≈ szükségel vmit) **!^mbaura-**

MEGKÓSTOL *i.* **caw-**

MEGKÖNNYÍT *i.* (≈ könnyebbséget szerez (vki-nek), megsegít (vkit)) **eitha-**

MEGKÖSZÖN *i.* **!hanna-**

MEGKÖT *i.* (1) (≈ összeköt) ***gwedh-, #nod-;** (2) (≈ odaerősít, rögzít) ***taetha-**

MEGKÖTÖTT *mn.* (≈ összekötött) **naud**

MEGKÖVETEL *i.* (≈ szükségel vmit) **!^mbaura-**

MEGKÖZELÍT **I** *i.* ***anglenna-**

MEGKÖZELÍT (VMIT, VKIT) **II** *i.* (kinézetre) **!biltha-**

MEGLÖK *i.* ***#ritha-**

MEGMARAD *i.* (1a) (≈ kitart, fennmarad) **dartha-;** (1b) (≈ túlél, életben marad) ***brona-**

MEGMENT (VKIT) *i.* **natha-, !reitha-**

MEGMENTÉS *fn.* **edraith**

MEGMUNKÁL *i.* **drab-**

MEGMUNKÁLT *mn.* **#cadu**

MEGMUTAT *i.* **!tan-**

MEGMŰVELT FÖLD *fn.* **rîdh**

MEGNEDVESÍT *i.* **#limmid-**

MEG NEM SZELIDÍTETT *mn.* (≈ vad) **rhaw**

MEG NEM TÖRTÉNTTÉ TESZ (VMIT) *i.* **ⁿdan-gar-**

MEGNÖVEL *i.* (≈ kiterjeszt) ***panna-**

MEGNYAL *i.* ***#lav-**

MEGÓV *i.* ***beria-**
MEGÖL *i.* ***ⁿdag-**
MEGÖLŐJE (VMINEK/VKINEK) *fn.* **ⁿdagnir**
MEGÖLT *mn.* **ⁿdangen** (tsz. **ⁿdengin**) [NS **ⁿdancen** (tsz. **ⁿdencin**)]
MEGŐRIZ (VMIT) *i.* (1) ***heb-**; (2) (*≈ emlékezik (vmire/vkire)*) ***ephola-**
MEGPERZSEL *i.* **#branna-**
MEGPRÓBÁL (VMIT TENNI) *i.* **ⁿdev-**
MEGPRÓBÁLTATÁS *fn.* **caul**
MEGRAGAD (VMIT) *i.* ***mab-**
MEGRÁNT *i.* ***#ritha-**
MEGRÉMÍT *i.* **gruitha-**
MEGRIASZT *i.* **#cotha-**
MEGROHANÓ, hirtelen~ *mn.* (*≈ lecsapó, rajtaütő*) **thôr**
MEGSEBESÍT *i.* ***harna-**
MEGSEBEZ *i.* ***harna-**
MEGSEGÍT (VKIT) *i.* **eitha-**
MEGSEMMISÍT (VMIT) *i.* **ⁿdangar-**
MEGSÉRT *i.* (*≈ sérteget*) **eitha-**
MEGSÜT *i.* **#^mbasta-**
MEGSZAB *i.* (*≈ megállapít, kijelöl*) **amartha-**
MEGSZABADÍT *i.* (1) (*≈ szabaddá tesz, kiszabadít*) ***†adleg-, *adleitha-, *#leitha-, leithia-**; (2) (*vkít vmitől*) (*≈ könnyebbéget szerez, megsegít*) **eitha-**
MEGSZABADÍTÁS *fn.* **adleithian, leithian**
MEGSZÁMLÁL *i.* **#nedia-**
MEGSZÁMLÁLÁS *fn.* ***gonoded**
MEGSZÁMLÁLHATATLAN *fn.* **arnediad** (**†arnœdiad**), **aronoded**, ***pen-nediad** (**†pen-nœdiad**)
MEGSZÁMOL *i.* (1a) (*≈ (meg)számlál*) **#nedia-**; (1b) (*≈ összeszámol*) **gonod-**
MEGSZEREZ *i.* (*≈ megragad, megkaparint*) ***mab-**
MEGSZILÁRDÍT *i.* (*≈ megerősít, biztosít*) ***tan-gad-**
MEGSZÚR *i.* ***ercha-, eitha-, nasta-**
MEGTAGAD *i.* **boda- (bauda-)**
MEGTAGADÁS *fn.* (1) **avad, ubed**; (2) (*az ezt kifejező kézmozdulatra vonatkozva*) **ablad**

MEGTAGADÓ (SZEMÉLY) *fn.* **avar** (tsz. **evair**)
MEGTALÁL *i.* **!hir-**
MEGTAPINT *i.* (1a) **!apha-**; (1b) (*kézzel*) **plada-**
MEGTÁRGYAL *i.* **!athrabad-**
MEGTÁRGYALÁS *fn.* **athrabeth**
MEGTART *i.* ***heb-**
MEGTESZ *i.* (1) ***car-**; (2) (*távolságot*) ***glen-na-**
MEGTEVÉS *fn.* (*≈ elvégzés*) **cared**
MEGTÉVESZT *i.* **!cútha-**
MEGTÉVESZTÉS *fn.* **!cauth**
MEGTILT *i.* **boda- (bauda-)**
MEGTORLÁS *fn.* **acharn**
MEGTÖLT *i.* ***panna-, *pathra-**
MEGÚJUL *i.* **cýra-**
MEGÚJULÁS *fn.* **?cýl**
MEGÚJULT *mn.* **cýr**
MEGÜT *i.* ***dringa-**
MEGVÁLTOZIK *i.* **!eichia-**
MEGVÁLTOZTAT (VMIT/VKIT) *i.* **!gwista-**
MEGVÉD *i.* ***beria-**
MEGVER *i.* ***dringa-**
MEGVET *i.* **#agreitha-**
MEGVETÉS *fn.* **agrech**
MEGVILÁGÍT *i.* **!celia-**
MEGVITAT *i.* **!athrabad-**
MEGVITATÁS *fn.* **athrabeth**
MEGZAVAR *i.* ***presta-**
MEGY *i.* (1) ***bad-, ?*ban-, *men-**; (2) (*≈ lép(del), jár*) **pad-**; (3) (*≈ sétál, gyalogol*) **padra-**; (4) (*≈ halad, megtesz (távolságot)*) ***glenna-**
MEGYE *fn.* ***trann**
MEGYEI *mn.* ***trannail**
MEGGYÓGYÍT *i.* ***nesta-**
MEGGYÚJT *i.* ***nartha-**
MÉHSEJT *fn.* **nîdh**
MÉLABÚ *fn.* **dim**
MÉLABÚS *mn.* **dem**
MELEG *mn.* (1a) **#laug**; (1b) (*≈ forró*) **urui**

MELL(KAS) *fn.* **ammos**
 MELLTŰ *fn.* **tachol**
 MELLVÉRT *fn.* **ammos**
 MÉLTÓ (VMIRE) *mn.* (*≈ fontos, jelentős*) **#ball**
 MÉLY *mn.* **nûr**
 MÉLYEN FEKVŐ *mn.* (*terület*) **tofn**
 MÉLYEN TISZTELT *mn.* ⁿ**gorn**
 MÉLYSÉG *fn.* (1a) **avras, rhass**; (1b) *feneketlen~* **iâ**
 MÉLYÚT *fn.* **#aglonn, cirith**
 MENEKÜL *i.* ***drega- (?*dreg-)**
 MENTES MINDEN ROSSZTÓL ÉS HIBÁTÓL *mn.* **bân, bain**
 MENYASSZONY *fn.* †ⁿ**dî, ⁿdîneth, †ⁿdîs**
 MENNYBOLT *fn.* **menel**
 MENNYEK NAPJA *fn.* (= a tünde és a númenóri hét ötödik napja) **Ormenel**
 MENNYEZET *fn.* **orthelian**
 MENNYIRE? *nm.* **!manen**
 MENNYISÉG *fn.* (1a) **gwanod**; (1b) *nagy~* **#lae**
 MER *i.* (*megtenni vmit*) ***bertha-**
 MEREDÉK *mn.* (*≈ lejtős*) **baradh**
 MEREDEKEN LEJTŐS(ÖDŐ)/ERESZKEDŐ *mn.* **pend**
 MEREDÉLY *fn.* **avras, rhass**
 MEREDEZ *i.* (*≈ tornyosul, kimagaslik*) **brasta-**
 MEREDT *mn.* (*≈ száraz, aszott*) **tharn**
 MÉREG **I** *fn.* (1) **lhoew, saew**; (2) (*≈ mérgezőség*) **lhoer**
 MÉREG **II** *fn.* (*≈ düh, harag*) **rûth**
 MERENG (VMIN) *i.* **#geria-**
 MERÉSZ *mn.* **beren, #cand**
 MERÉSZEL *i.* (*megtenni vmit*) ***bertha-**
 MERÉSZSÉG *fn.* **!berthas**
 MEREV *mn.* (1a) (*≈ kemény*) **dern, gorn**; (1b) (*≈ erős, kemény, ellenálló*) **dorn, tara (tar-), tarch**; (2) (*≈ makacs, konok*) **dorn**
 MEREV NÉPSÉG *fn., gyn., pej.* (= törpök) **dornhoth**
 MEREVSÉG *fn.* (*≈ erősség, keménység*) **tarias**
 MÉRFÖLD *fn.* (= kb. 4,8 km) **daur**
 MÉRGEZŐ ANYAG *fn.* **lhoew**

MÉRGEZŐSÉG *fn.* **lhoer**
 MESE *fn.* (*≈ történet, elbeszélés*) **pent**
 MESÉLŐ *fn.* **pethron**
 MESTER *fn.* (1a) (*≈ úr*) ***herdir, heron, hîr**; (1b) (*≈ győző, győztes*) ***tûr**
 MESTEREMBER *fn.* ***tân (-dan)** (tsz. ***tain**)
 MÉSZÁRLÁS *fn.* **#ⁿdagras**
 MESSZE *hsz.* **palan-**
 MESSZESÉG *fn.* **haered**
 MESSZI *mn.* **#gwachae (gwahae), hae, haen, haer, haeron**
 MESSZIRE *hsz.* **palan-**
 MESSZI TÁVOL *fn.* **haered**
 MESSZIRE *hsz.* **hae**
 MESSZIRE TEKINT *i.* ***palan-dir-**
 METSZÉS *fn.* (*≈ vágás*) **#rest**
 MÉZ *fn.* **glî**
 MÉZBOR *fn.* **miruvor**
 MÉZEVŐ *mn.* **#medlin**
 MEZŐ *fn.* (1) (*≈ füves terület*) **parth**; (2) (*≈ szántó(föld), termőföld*) *fn.* **rîdh**
 MEZTELEN *mn.* **hell, lanc, parch**
 MEZSGYE *fn.* **#edrain, gland (glann), #rain, *taeg**
 MI? *nm.* **?man**
 MIÉRT? *nm.* **!amman**
 MIKÉNT? *nm.* **!manen**
 MIKOR? *nm.* **!ma**
 MINDEN *mn.* **?il (*il-), *pân** (tsz. ***pain**)
 MINDENKI *nm.* **!ilphen**
 MINDENNAPI *mn.* **ilaurui**
 MINDIG *hsz.* **ui (ui-)**
 MINKET *nm.* **men, mân**
 MINT *hsz.* **sui**
 MINTA, saját(ság)os~ (*lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, amik egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok*) *fn.* **rhaed (-rhed, -red), rhîd**
 MIT? *nm.* **?man**
 (-)MÍVES *fn.* ***tân (-dan)** (tsz. ***tain**)
 MOCSÁR *fn.* **amoth, ^mboth, moth**
 MOCSARAS *mn.* **loen**

MOCSARAS TERÜLET *fn.* **amoth**, ^m**both**, **lô**,
moth

MOCSKOS *mn.* **gwaaur**

MOCSOK *fn.* **saw**

MÓDJÁBAN VAN MEGTENNI (VMIT) *i.* **!pol-**

MOHÓ *mn.* **melch**

MOND *i.* (*≈ szól, beszél*) **ped-**

MORAJLÁS *fn.* (*tengeré, vízesése, stb.*) ***raw**

MÓRIA EZÜST *fn.* **mithril**

MOSOLYGÓ(S) *mn.* **raen**

MOST *hsz.* **hî (hi)**, **sî (si)**, **sîr**, **thî**

MOSZAT, tengeri~ *fn.* **#aeruul**, **uil**

MOZDULAT, hirtelen/gyors~ *fn.* **rinc**

MOZDULATLAN *mn.* (*≈ el nem mozduló*)

***avorn**

MOZGÉKONY *mn.* **celeg**

MÖGÉ *hsz.* ***ab-**

MÖGÖTT *hsz.* ***ab-**

MUMUS *fn.* (*≈ kísértet, rém(alak)*) **urug**

MUNKA *fn.* (1a) **tass**; (1b) (*≈ kemény/fárasztó munka*) **drab**

MUTAT *i.* **!tan-**

MUTATÓ *fn.* (*≈ jelző*) ***tagol**

MUTATÓ- ÉS HÜVELYKUJJ *fn., du.* (*mint páros*) **nobad**

MUTATÓUJJ *fn.* (1a) **lebdas**, **tass**; (1b) (*játékos elnevezés*) **emig**

MŰVÉSZ *fn.* **maeron**

N

NÁD *fn.* *lisc

NAGY *mn.* (1a) **daer**; (1b) (*≈ hatalmas*) ^(m)**be-**
leg; (1c) *roppant/szörnyű~* **taur** (**tor-**, **tar-**,
-dor); (2) (*≈ terjedelmes, tágas, széles*) **iaun**
(**-ion**)

NAGYAPA *fn.* **dâd**

NAGY FÁRADSÁGGAL JÁRÓ *mn.* #**drauthol**

NAGY KITERJEDÉSŰ *mn.* **iaun** (**-ion**)

NAGYLELKŰ *mn.* **fael**

NAGYOBB MÉRTÉKBEN *hsz.* **!am**

NAGYON *hsz.* ?**an-** (***ein-**, ***en-**), ?**ro-**
(?**rau-**)

NAGYON FORMÁS *mn.* ?**rovaed**

NAGYON MAGAS *mn.* **brand** (**brann**)

NAGYON RÖVID *mn.* ?**esten(t)**

NAGYRA BECSÜL (*≈ mélyen tisztel, imád*) *i.*
!aeda-

NAGYRA BECSÜLT *mn.* ⁿ**gorn**

NAGYSZERŰ *mn.* (1) (*≈ nemes, előkelő, kiváló*)
arod, **brand**, **raud** (**rod-**, **-rod**); (2) (*≈ fen-*
séges, magasztos) **brand**, **raud** (**rod-**, **-rod**),
taur (**tor-**, **tar-**, **-dor**); (3a) (*≈ kiváló*) ?**ein-**,
?**mae-**; (3b) (*≈ pompás, remek*) †**claur**
(**-glor**); (4) (*győzelem, stb.*) (*≈ dicső(séges), fē-*
nyes) **aglareb**

NAGYSZERŰ! *isz.* **ma!**

NAGYTUCAT *fn.* (= 144 db) **host**

NAGY TUDÁSÚ *mn.* **istui**

NAHÁT! *isz.* **elo!**

NA LÁM! *isz.* **ai!**

NANDA *fn.* ⁿ**dân** (tsz. ⁿ**dain**, gyn. ⁿ**danath**),
ⁿ**danedhel**

NANDÁK *fn., gyn.* (= a nandák népe) #ⁿ**dadh-**
rim, ⁿ**danathrim**, ⁿ**danwaith**, **denwaith**

NAP *fn.* (1) **aur** (**or-**), **arad**, **calan**; (2) *az év*
utolsó ~ja #**penninor**

NAP *fn.* **Anor**

NAPÉV *fn.* **!coranor**

NAPFÉNY *fn.* **ast**, **glaw**, **glawar**

NAPFÉNYES *mn.* **!anóren**

NAP HEVE *fn.* **ast**

NAPKELTE *fn.* **amrûn**

NAP MELEGE *fn.* **ast**

NAP NAPJA *fn.* (= a tünde és a númenóri hét
második napja) **Oranor**

NAPNYUGTA *fn.* **annûn**

NAPOS *mn.* (1) (*≈ tüzes*) **nóru**; (2) (*≈ napfé-*
nyes) **!anóren**

NAPPAL *fn.* **aur**, **arad**, **calan**

NAPTÁR *fn.* **genediad**

NAPVILÁG *fn.* **aur**

NARANCS *fn.* (gyümölcs) **!colof**

NARANCSSÁRGA *mn.* **!culuin**

NAZGŰLOK *fn.* **!ulaer**

NE! **I** *isz.* (1a) **û!**; (1b) (= ne tedd!) **baw!**

NE! **II** *hsz.* (1a) (→ előtagként felszólító módú
igék előtt) **av-**; (1b) (→ tagadószóként felszólító
módú igék előtt) **avo**

NEM! *isz.* **û!**

NEDV *fn.* **nîdh**, **saw** (tsz. #**soe**)

NEDVES *mn.* (1a) #**limp**, *#**mêdh**, **mesg**
(**mesc**); (1b) (*≈ páras, nyirkos*) **nîd**; (1c)
(*≈ vizes, vízenyős*) **loen**, **nend**, **nîn**, **nínui**

NÉGY *szn.* **canad**

NEGYEDES *fn.* (= Gondorban használatos ezüst
pénzérme, a mirian váltója) **canath**

NEGYEDIK *szn.* #**cannui** (NS **cantui**, WS
†**canthui**, †**canhui**)

NÉGYSZÖG *fn.* **!canthil**

NEGYVEN *szn.* **!caphaen**

NÉGYZET *fn.* **!canthil**

NEHÉZ *mn.* (1) (*≈ súlyos*) #**long** (DS **lung**);
(2a) (*≈ fáradságos*) **dîr** (**dír-**), **gordh** (**gor-**),
rhanc; (2b) (*≈ terhes, fárasztó*) **!coleb**; (2c)
(*≈ terhes, nyomasztó*) ?#**duvui**

NEHÉZ ÉS MASSZÍV, nagyon~ *mn.* **grond**
(**gronn**)

NEHEZEN KIEJTHETŐ/KIMONDHATÓ *mn.* **dir-**
bedui

NEHEZEN ÖSSZESZÁMOLHATÓ/MEGSZÁM-
LÁLHATÓ *mn.* **gornod**

NEKED (udvarias-formális) *nm.* **de** (?*len.* **dhe**),
le

NEKEM *nm.* **annin**, **enni**

NEKILÁT (VMINEK), határozottan~ *i.* ***heria-**

NEKÜNK *nm.* **ammen**

NEM **I** *hsz.* **û**

NEM- **II** *hsz.* (1a) (→ *mint tagadó értelmű előtag bármilyen szófajú szó, de elsősorban igék és melléknevek előtt*) **û-** (**u-**); (1b) (→ *vmivel való ellentétességet jelölve*) (≈ *-t(a)lan/-t(e)len*) **al-**

NEM ERŐS *mn.* (≈ *gyenge, ingatag*) **talt**

NEM FOG MEGTENNI (VMIT) *i.* ***ava-**

NEM KIEJTETHŐ *mn.* **pen-bed**

NEM KIMONDHATÓ *mn.* **pen-bed**

NEM MEGSZÁMOLHATÓ *mn.* **pen-nod**

NEM SIKERÜL *i.* (≈ *megbukik, kudarcot vall*) ***dew-**

NEM SZÁMÍTVÁ (VMIT) *mn.* **únod**

NEM SZÁMOLVA (VMIVEL) *mn.* **únod**

NEM SZILÁRD *mn.* (≈ *gyenge, ingatag*) **talt**

NEM SZÍVESEN LÁTOTT *mn.* **rhudol**

NEM TESZ MEG (VMIT) *i.* ***†u-**

NEMES **I** *mn.* (≈ *előkelő*) **ara-** (**ar-**), **arod**, ***arth**, **brand**, **raud** (**rod-**, **-rod**)

NEMES **II** *fn.* **arphen**

NEMES HAJADON *fn.* **arwen**, **rodwen**

NEMES HÖLGY *fn.* **brennil**, **rodel**

NEMES LEÁNY(ZÓ) *fn.* **arwen**, **rodwen**

NEMESLELKŰ *mn.* **fael**

NEMES SZŰZ *fn.* **arwen**, **rodwen**

NEMES-TÜNDE *fn.* **aredhel**

NEMES ÚRNŐ *fn.* **brennil**, **rodel**

NEMI VÁGY *fn.* **îr**

NEMZ *i.* **edonna-**, ***onna-**

NEMZETSÉG *fn.* **^mbâr** (tsz. **^mbair**), **noss**, **nost**, **nothrim**, **nûr**

NÉP *fn.* (1a) (= *a közös nyelv, eredet, stb. által összefűzött emberek közössége*) **lî**, **rim**; (1b) (≈ *törzs, nemzetség*) **noss**; (2) (= *egy adott helyen élő v. azonos foglalkozást űző emberek közössége*) **gwaith** (**-waith**)

NÉPSÉG, gyűlevész~ *fn.*, *pej.* **hoth**

NE TEDD! **I** *isz.* **baw!**

NE TEDD! **II** *hsz.* (→ *tagadószóként felszólító módú igék előtt*) **avo**

NÉV *fn.* **eneth**, **less**

NEVET *i.* **#gladha-**

NEVETÉS *fn.* **lalaith**

NEVEZ *i.* (≈ *hív*) ***esta-**

NÉZ *i.* (1) (≈ *lát*) ***cen-**, ***tíra-**; (2) (≈ *tekint, figyel*) ***tír-**, ***tíria-** (**tíria-**)

NÉZÉS *fn.* (1) (≈ *látás*) ***cened**, **tírad**; (2) (≈ *tekintés, pillantás*) ***tîr**

NÉZET *fn.* (≈ *vélemény*) **!caweth**

NINCS (VKINEK VMIJE) *i.* ***pen-**

NOLDA *fn.* **aerel** (tsz. **aeril**), ***aeredhel** (tsz. **aeredhil**), **dúnel**, **edaerel**, **edaeron**, **egel** (tsz. **igil**, *gyn.* **eglath**), **egledhel**, **gódhel** (tsz. **gódhil**, *gyn.* **gódhellim**), **ⁿgolodh** (tsz. **ⁿgelydh**, **^{†n}gøelydh**, *gyn.* **ⁿgolodhrim**), **#lachenn** (**lachend**) (tsz. **#lechinn** (**lechind**)), **noll**, **ódhel** (tsz. **ódhil**, *gyn.* **ódhellim**)

NOLDA- *mn.* (≈ *a noldák ...-(j)a(i), -(j)e(i)*) ***ⁿgolodhren**

NOLDA FÉRFI *fn.* **eglon**, **nollon**

NOLDÁK *fn.*, *gyn.* (= *a noldák népe*) **eglarim**, **eglathrim**, **eglawaith**, **eglrir**, **gódhellim**, **ⁿgolodhrim**, **nellir**, **ódhellim**

NOLDA NŐ *fn.* **egleth**

NOVEMBER *fn.* **Hithui**

NŐ **I** *fn.* (1a) **bess**, **^{†n}dî**, **^{†n}dîs**; (1b) *fiatal~* **ⁿdess**; (2a) *tünder~ (általános)* **eledhes**; (2b) *beleriandi tünder~ (= sinda nő)* **belerieth**; (2c) *sinda~* **mithres**, **thenneth**, **thennes**, **thin-deth**, **thindreth**; (2d) *teler~* **telerieth**; (2e) *tünder~ (= száműzött nolda)* **elles**, **elleth** (**eldeth**) (tsz. **ellith**); (2f) *nolda~* **egleth**; (3) *halandó~* **adaneth**, **firieth**; (4) *adó/adományozó~* ***oneth**; (5) *gyűjtő/szító~* **[†]thoniel**; (6) *hallgató/hallgatózó~* **#lethril**; (7) *kenyér-adó~* **#^mbassoneth**, **#^mbessain**; (8) *varázslatosan szép~* **#luithien**

NŐ **II** *i.* ***gala-**

NŐI *mn.* **#inu**

NÖNEMŰ *mn.* **#inu**

NÖRABLÓ *fn.* **!avauthron**

NŐSZIROM *fn.* **ninglor**

NÖVEKEDÉS *fn.* **galas**

NÖVEKSZIK *i.* ***gala-**

NÖVÉNY *fn.* (1a) **galas**, **faran** (**farn-**); (1b) *lágyszárú~* **salab** (tsz. **#selaib**)

NÖVÉR *fn.* (1a) **muinthel** (tsz. **muinthil**), **nîth**, **thêl** (tsz. **theli**); (1b) (*becéző*) **neth**; (2)

(mint hűséges társ v. jóbarát) **gwathel** (tsz.
gwethil)

NÖVÉS *fn.* **galas**

NY

NYÁJAS *mn.* **milui**

NYAK *fn.* (1) **iaeth, lang**; (2) *(a nyakcsigolyákra, azaz a nyak csontos részére utalva, nem számítva bele a torkot)* **ach, achad**; (3) *~ elülső része (= torok)* **#lanc**

NYAKAS *mn.* **tarlanc**

NYAKÉK *fn.* **sigil**

NYALDOS *i.* ***#lav-**

NYALOGAT *i.* ***#lav-**

NYÁR *fn.* **laer**

NYÁRFA *fn.* **tulus** (tsz. **tylys**)

NYELV *fn.* (1a) *(mint testrészt)* **lam**; (1b) *vilás~ (kígyóé)* **#lamthanc**; (2a) *(mint kifejezési eszköz)* **lam, paeth**; (2b) *a Közös~ (≈ nyugori)* **annúnaid, falathren**; (2c) *Gondolin ~e* **gon-dolindren**; (2d) *a mithrimi sindák ~e* **mith-rim**

NYELVTÖRTÉNET *fn.* **lammas**

NYÍLÁS *fn.* (1) *(≈ hasíték, hasadék)* **criss, dîn**; (2) *keskeny~ (≈ rés, lyuk)* **gass**; (3) *pontosan kifűrt~* **tess**

NYÍLT *mn.* *(terület)* *(≈ szabad, nyitott)* **#laden** (tsz. **#ledin**)

NYÍLT TERÜLET *fn.* **#land**

NYÍLVESSZŐ *fn.* **!pilinn**

NYÍRFA *fn.* (1a) *(hagyományos elnevezés)* **#hwind** (**#hwinn**); (1b) *(mitológiai elnevezés)* **brethil, fimbrethil, nimbrethil**

NYIRKOS *mn.* **nîd**

NYITOTT *mn.* *(terület)* *(≈ nyílt, szabad)* **#laden** (tsz. **#ledin**)

NYOLC *szn.* **tolod, tolodh, toloth**

NYOLCADIK *mn.* **tollui** (**†tolthui, †tolhui**), ***tolothen**

NYOM *fn.* *(≈ nyomdok)* **#ruin** (tsz. ***rîŋ**)

NYOMÁBAN *hsz.* *(≈ mögött, hátul)* ***ab-**

NYOMASZTÓ *mn.* **?#duvui**

NYOMDOK *fn.* *(≈ nyom)* **#ruin** (tsz. ***rîŋ**)

NYOMDOKÁBAN *hsz.* *(≈ mögött, hátul)* ***ab-**

NYOMORÚSÁGOS *mn.* *(≈ szánalomra méltó, siralmas)* **#naer**

NYUGALOM *fn.* *(≈ pihenés, nyugvás)* **îdh**

NYUGAT *fn.* (1) **annûn, ⁿdûn**; (2) *(= nyugati irány)* **?ⁿdúven** (tsz. **ⁿdúvin**)

NYUGATGYOMJA *fn.* *(= pipafű)* **galanes** (GS **galenas**)

NYUGATI *mn.* **annui**

NYUGATI IRÁNY *fn.* **?ⁿdúven** (tsz. **ⁿdúvin**)

NYUGORI *fn.* *(= Közös Nyelv)* **annúnaid**

NYUGSZIK *i.* *(≈ pihen, fekszik)* **!hoda-, !sedh-**

NYUGVÁS *fn.* *(≈ pihenés, nyugalom)* **îdh**

NYUGVÓHELY *fn.* *(≈ búvóhely)* **caew**

NYÚL *fn.* **!laboth**

NYÚLÁNK *mn.* *(≈ karcsú, sudár)* **fim, #lhind, #nind, trîw**

NYÚLÓS *mn.* **hîw**

O, Ó

Ó! *isz.* **a!**, **ae!**, **ai!**

ÓCEÁN *fn.* **aearon**, **gae(a)ron**

ODA *hsz.* **taw** (?*len.* **daw**, **do**)

ODACSAP *i.* ***dringa-**

ODAERŐSÍT *i.* ***penia-**, ***taetha-**

ODAKÖT *i.* ***taetha-**

ODARENDEL *i.* ***toltha-**

ODAVÁG *i.* ***dringa-**

ODÚ, *rejtett~ fn.* (*állaté*) **torech**

OH! *isz.* **a!**, **ae!**, **ai!**

ÓHAJ *fn.* **iest**

ÓHAJT *i.* **aníra-**

Ó JAJ! *isz.* **nae!**

OK *fn.* **#caeth**

OKOS *mn.* (1a) ⁿ**goll**, ***sael**, ***taur**; (1b) (*≈ megfontolt, körültekintő*) **idhren**; (1c) (*≈ értelmes, józan*) **noen** (tsz. **#nein**, **†nœin**)

OKOZ (VMIT) *i.* (*≈ előidéző vmit*) **#caetha-**, **!ceiria-**

OKOZÁS *fn.* **#caethas**

OKTÓBER *fn.* **Narbeleth**

OLAJ *fn.* **blīw**

OLTALMAZ *i.* ***beria-**

OLTHATATLAN *mn.* **uluithiad**

ORDÍTOZÁS, *zűrzavaros~ fn.* (*vadaké, barbár népeké, főként az orkoké*) **glam**

ÓRIÁS *fn.* **noroth**

ÓRIÁSI *mn.* **taur** (**tor-**, **tar-**, **-dor**)

ORK *fn.* **glamog**, **orch** (tsz. **yrch**, *gyn.* **orchoth**), **urug**

ORK HARCOS/KATONA *fn.* ^m**boldog**, ⁿ**daug**

ORKOK *fn.*, *gyn.* (= “orkok tömege”) **glam**

ORMÁNY *fn.* ^m**bund**

OROM *fn.* (*hegyé*) (1a) **#aegas**, **egnas**, **taen**; (1b) *meredek~* **tarag**; (1c) *havas~* **nimras** (tsz. **nimrais**); (1d) *szarv alakú~* **#rasg**, **rass** (tsz. **rais**)

OROSZLÁN *fn.* **#raw** (tsz. **#roe**)

ORR *fn.* (1a) **nem**; (1b) (*≈ ormány*) ^m**bund**

ORVOS *fn.* **!athor**

ÓSDI *mn.* **gern**

OSZLOP, *fából készült~ fn.* (*≈ pillér*) **thafn**

OSZTOTT *mn.* (*≈ villás, hasított*) **thanc**

OTT *hsz.* **ennas**

OTTHAGY *i.* **awartha-**

OTTHAGYÁS *fn.* **awarth**

OTTHON *fn.* (1a) (*≈ haza*) ^m**bâr** (tsz. ^m**bair**) (**-bar**, **-mar**); (1b) *édes~ (mint vkinek a szülőföldje, vágyott lakhelye v. rég nem látott otthona)* **milbar**; (2) (*egyetlen emberé v. egy egész közösségé*) (*≈ lakóhely*) ^m**bardh**

OTTMARAD *i.* **dartha-**

ÓV *i.* ***beria-**

ÓVATOS *mn.* **#caudol**

Ö, Ó

Ő *nm.* (1a) **e**; (1b) (*hímnem*) **ho** (**hon, hono**) (tsz. **hyn**); (1c) (*nőnem*) **he** (**hen, hene**) (tsz. **hîn**)

ÖBÖL *fn.* (*tengeré*) (1a) **côf**; (2a) *kis belső-
hûb*

ÖKÖL *fn.* (1a) (= *szorosan összezárt kéz, pl. vmilyen eszköz v. szerszám használatakor*) **paur**; (1b) (= *ökölbe szorított kéz, különösen ököl-csapáskor*) **dond** (**donn**), **drambor**

ÖKÖLCSAPÁS *fn.* **drambor**

ÖL *fn.* (= 1,83 m) **#raew**

ÖLTÖZÉS *fn.* **hammad**

ÖLTÖZÉK *fn.* **hamp**

ÖLTÖZKÖDÉS *fn.* **hammad**

ÖNÁLLÓ *mn.* (≈ *különálló, saját*) **said**

ÖNTELT *mn.* **blodren**

ÖREG *mn.* (1a) **iaur** (**iar-**, **ior-**); (1b) (≈ *koros, hosszú életet megért*) **#iphant**; (1c) (≈ *elaggott, elgyengült*) **ingem**; (1d) (≈ *régi, ósdi*) **gern**; (1e) (≈ *régi, régóta tartó/fennálló*) **brûn**

ÖREGASSZONY *fn.* **ioeth**

ÖREGEBB *mn.* **einior**

ÖRIZET *fn.* ^m**band**

ÖRKÖDÉS *fn.* **tirith**

ÖRKÖDIK *i.* (≈ *figyel, szemmel tart*) ***tir-**, ***ti-ria-**

ÖRÖK *mn.* **uireb**

ÖRÖKFEHÉR *mn.* **uilos**

ÖRÖKKÉ *hsz.* **ui** (**ui-**)

ÖRÖKKÉ TARTÓ *mn.* **uireb**

ÖRÖKKÉVALÓ *mn.* **uireb**

ÖRÖKKÉVALÓSÁG *fn.* **uir**

ÖRÖKKÉ ZÁRT *mn.* **#uidafnen**

ÖRÖKÖS **I** *fn.* **#ⁿdÿr** (DS ⁿ**dior**), ***hîl**

ÖRÖKÖS **II** *mn.* **uireb**

ÖRÖM *fn.* **glass**

ÖRÖMMEL FOGAD *i.* (≈ *szívesen lát*) ***nathla-**

ÖRÖMTELI *mn.* **#meren**

ÖRÖMUJJONGÁS *fn.* **gell**

ÖRSÉG *fn.* **tirith**

ÖRVENDEZÉS *fn.* **gell, gellam**

ÖRVENDEZŐ *mn.* **gellui**

ÖRVÉNY *fn.* **#hwind**

ÖRVÉNYLIK *i.* ***#hwinia-**

ÖRVÉNYLŐ *mn.* **hwiniol**

ÖRZÖTT *mn.* ***tirnen**

ŐSI *mn.* **iaur** (**iar-**, **ior-**)

ÖSVÉNY *fn.* (1a) **bâd**, ***fû** (tsz. **fui**), **pâd**, **râd**; (1b) (*hegyek, dombok között v. erdőn át*) **imrad**

ŐSZ *fn.* **dannas**, **dant**, **dantilais**, **firith**, **iavas**, **lasbelin**

ÖSSZEÁLLÍT *i.* (≈ *elrendez, összerak*) ***partha-**

ÖSSZEFONT *fn.* **raen**

ÖSSZEGABALYÍTOTT *mn.* **remmen** (tsz. **remmin**)

ÖSSZEGYŰJT *i.* (*embereket*) **covad-**

ÖSSZEGYŰL *i.* (*emberek*) **cova-**, **govan-**

ÖSSZEHÁZASODIK (VKIVEL) *i.* **!besta-**

ÖSSZEHOZ *i.* (*embereket*) **covad-**

ÖSSZEILLESZT *i.* (≈ *rögzít, összerak*) ***penia-**

ÖSSZEJÖN *i.* (*emberek*) **cova-**, **govan-**

ÖSSZEJÖVETEL *fn.* (≈ *gyűlés, gyülekezés*) **hûd**

ÖSSZEKÖT *i.* (1a) ***gwedh-**, **#nod-**; (1b) (≈ *megeőrsít, rögzít*) ***taetha-**

ÖSSZEKÖTÖTT *mn.* **naud**

ÖSSZEKUSZÁL *i.* (≈ *összezavar*) **canga-**

ÖSSZEOMLIK *i.* ***taltha-**

ÖSSZEPISZKOL *i.* ***gwatha-**

ÖSSZERAK *i.* (1) (≈ *elrendez, összeállít*) ***partha-**; (2) (≈ *rögzít, összeilleszt*) ***penia-**

ÖSSZES *mn.* **?il** (***il-**), ***pân** (tsz. ***pain**)

ÖSSZESZÁMLÁLÁS *fn.* ***gonoded**

ÖSSZESZÁMOL *i.* **gonod-**

ÖSSZESZED *i.* (*embereket*) **covad-**

ÖSSZESZÖTT *mn.* **remmen** (tsz. **remmin**)

ÖSSZETALÁLKOZIK (VKIVEL) *i.* **cova-**, **govan-**

ÖSSZETÖR(İK) *i.* **!rag-**

ÖSSZEVISSZASÁG *fn.* **cang**

ÖSSZEZAVAR *i.* (≈ *összekuszál*) **canga-**

ÖSZTÖKÉL *i.* **hortha-**

ÖSZTÖKÉLT *mn.* **horn**

ÖSZTÖNÖZ *i.* **hortha-**

ÖSZTÖNZÖTT *mn.* **horn**

ÖT *szn.* **leben**

ÖTLET *fn.* (*≈ gondolat, elgondolás*) **naw**

ÖTÖDIK *szn.* **lefnui**

ÖV *fn.* **lest**

ÖZÖN *fn.* **thalos, *thôr, thórod**

ÖZÖNLIK *i.* (*víz*) (*≈ árad, tódul*) ***#rimma-**

P

PADLÓ *fn.* **panas, talaf** (tsz. #telaif)
 PADLÓDESZKA *fn.* **pân** (tsz. #pain)
 PADLÓZAT *fn.* **panas, talaf** (tsz. #telaif)
 PADOZAT *fn.* (Lothlórien fáin) **tâl, talan**
 PAJZS *fn.* **amath, *thand**
 PAJZSFAL *fn.* (= a dúnadán seregek egyik véde-
 kező alakzata) **thangail**
 PALANTÍR *mn.* #**gwachaedir** (gwahaedir)
 PALLÓ *fn.* **pân** (tsz. #pain)
 PÁNCÉL *fn.* **!barf**
 PAPA *fn.* **ada**
 PÁRA *fn.* **mîth**
 PARANCSNOK *fn.* **caun (-gon)** (tsz. **conin**)
 PARÁNYI *mn.* **mîw, pigen, tithen** (tsz. **ti-
thin**)
 PÁRÁS *mn.* **nîd**
 PÁRATLAN *mn.* (≈ egyetlen, egyedülálló) #**mi-
nai** (tsz. *mini)
 PARÁZS *fn.* **iûl, #yIf**
 PARIPA *fn.* **roch**
 PARITTYA *fn.* **hadlath**
 PÁRNA *fn.* #**nedhu** (NS nef), **pesseg**
 PART *fn.* (1) (főként folyóé) #**raw**; (2a) (ten-
 geré, tóé) **esgar, faur**; (2b) (tengeré, különö-
 sen olyan, melyet nagy hullámok ostromolnak)
falas (tsz. #felais); (3) kavicsos~ **serni**
 PARTFOK *fn.* **mbund, *cast, ras(t)**
 PÁSZTOR *fn.* **!mbavron**
 PATAK, hegyi~ *fn.* **oll**
 PATKÁNY *fn.* **nâr**
 PÁZSIT *fn.* #**pathu, parth, sâdh**
 PENGE *fn.* (pallosé v. fejszéé) **hathel**
 PEPIN *fn.* (= almafajta) **cordof**
 PEREM *fn.* (1a) (≈ szél, szegély) **rhîf**; (1b)
 éles~ (pl. sziklafalé, ill. különböző ember által
 készített tárgyaké, építményeké, de átvitt érte-
 lemben is használatos) (≈ éles szegély, hirtelen
 vég(ződés)) **lanc**; (2) (úté, erdőé, városé, stb.)
 (≈ határ, mezsgye) #**edrain, #rain**;
 PERMET *fn.* (tajtékzó tengeré, vízesésé, stb.)
gwing, ross

PERMETEZŐ ESŐ *fn.* **ross**
 PERMETFELHŐ *fn.* (tajtékzó tengeré, vízesésé,
 stb.) **gwing, ross**
 PIAC *fn.* #**mbangath**
 PICI *mn.* **mîw, niben** (tsz. **niben**), **pigen,
tithen** (tsz. **tithin**)
 PICINY *mn.* **mîw, pigen, tithen** (tsz. **tithin**)
 PICI-TÖRP *fn.* ***niben-naug** (**niben-nog**)
 (tsz. **nibin-noeg**, gyn. **nibin-nogrim**), **no-
ged** (tsz. #**negid**, †**nægid**), **nogotheg**
 PIHEN *i.* **!hoda-, !sedh-**
 PIHENÉS *fn.* (1) (≈ szünet, megállás) **post**; (2)
 (≈ nyugvás, nyugalom) **îdh, *send**
 PIHENŐ *fn.* **post**
 PILLANGÓ *fn.* **gwilwileth**
 PILLANTÁS *fn.* (1a) felvillanó~ (≈ tekintet) **glîn
(glinn)**; (1b) (≈ nézés, tekintés) ***tîr**
 PILLANTÁST VET (VKIRE/VMIRE) *i.* **glintha-**
 PILLÉR, fából készült~ *fn.* **thafn**
 PINTY *fn.* **flinc**
 PIPAFŰ *fn.* **galanes** (GS galenas)
 PIRKADAT *fn.* **minuial**
 PIROS *mn.* (≈ vörös(lő)) **caran, carn, gruin**
 PIROSPÓZSGÁS *mn.* (arc) **crann**
 PISZKOS *mn.* ***gwaen, gwaur, #mael**
 PISZOK *fn.* **gwass, gwath, #mael, #maw**
 POCSOLYA *fn.* **mbôth**
 PÓK *fn.* #**lhing(ril), ungol**
 PÓKFONÁL *fn.* #**lhê**
 PÓKHÁLÓ *fn.* #**lhing**
 POLGÁRMESTER *fn.* **condir**
 POMPA *fn.* (≈ fény, ragyogás) †**claur (-glor)**
 POMPÁS *mn.* (≈ ragyogó, nagyszerű) †**claur
(-glor)**
 PONT *fn.* **pêg**
 POR *fn.* **ast, lith !astren**
 POROS *mn.* **!astren**
 PORTÉKA *fn.* **mbach**
 PÓZNA, nagy~ *fn.* **trunc**
 PÖRGŐ *mn.* **hwiniol**
 PÖRÖG *i.* ***#hwinia-**
 PÖRÖLY *fn.* **ndam, *dring**
 PRÉM *fn.* **heleth**

PUHA *mn.* **#mae**

PÚP *fn.* **tump**

PUSZI *fn.* **!miphileg**

PUSZTA *mn.* (*≈ kietlen, kopár*) **lothren**

PUSZTASÁG *fn.* (1) (*≈ kietlen/vad táj/vidék*)

#loss, #rhovan, #rhovannor; (2) (*≈ siva-*
tag) **eru**

PUSZTULÁS *fn.* (*≈ hanyatlás, bukás*) **dant**

PUSZTULÁSRA ÍTÉLT *mn.* **amarthan**

PUSZTULÁSRA SZÁN *i.* *^m**bartha-**

Q

QUENYA *fn.* **golodhbaeth**

R

RABSZOLGA *fn.* **mûl**

RÁBUKKAN (VMIRE) *i.* **!hir-**

RAGADÓS *mn.* **hîw**

RAGASZKODÁS *mn.* **mûl**

RAGYOG *i.* (1a) ***cal-**, ***thilia-**; (1b) *ékkőként~* **míria-**; (1c) *fehéren/ezüstösen~* **?sila-**; (1d) *fényesen~* **ⁿgal-**

RAGYOGÁS *fn.* (1a) (*≈ fényesség, tündöklés*) **aglar**, **calad**, **galad**, **glaw**; (1b) (*fényes tárgyé*) ***fael**; (1c) (*fémé*) **†ross**; (2) (*≈ fény, pompa*) **†claur (-glor)**; (3) (*≈ fényesség, tűz*) (*→ főleg fehéren sugárzó fényre utalva*) **rill**

RAGYOGÓ *mn.* (1) (*≈ fényes, tündöklő*) **ag-lareb**, **aglor**, **#celair**, **#faen**, **lim**; (1b) *krisztályként~* **silevren**, **silivren** (tsz. **silivrin**); (1c) *fehér vagy ezüstös fénnel~* ***thilion**; (1d) *ékkőként~* **míriel**; (2) (*≈ pompás, nagyszerű*) **†claur (-glor)**

RAGYOGÓ FEHÉR *mn.* **fain**, **#faen**, ***glân**, **gloss**, **#glossui**, **silef**

RAJTAÜTŐ, *hirtelen~ mn.* **thôr**

RAKÁS *fn.* (1) (*≈ csomó, tömeg*) **ovras**; (2) (*≈ kupac, halom*) **amon** (tsz. **emyn**), **cûm**, **haedh** (DS **haudh**)

RAKOMÁNY *fn.* **cûl**

RÁNTÁS, *hirtelen~ fn.* **#rinc**

RÁPILLANT (VKIRE/VMIRE) *i.* **glintha-**

RÁSZED *i.* (*≈ becsap*) **!cútha-**, ***gweria-**

RAVASZ *mn.* (1a) **#coru**; (1b) *pej.* **crum-guru**, **?fineg**

RAVASZSÁG *fn.* **curu** (tsz. **cyry**)

REGE, *verses formában elbeszélt~ fn.* **narn** (tsz. **nern**)

RÉGEN *hsz.* **!io-anann**

REGGEL *fn.* **aur**

RÉGI *mn.* (1a) (*≈ ősi*) **iaur** (**iar-**, **ior-**); (1b) (*≈ öreg, ósdi*) **gern**; (1c) (*≈ régóta tartó/fennálló*) **brûn**

RÉGIÓ *fn.* (1a) **ardh**; (1b) *meghatározott/lehatárolt~* **gardh**; (1c) *nagy~ (≈ tartomány)* **ardhon**

RÉGÓTA TARTÓ/FENNÁLLÓ *mn.* **brûn**

REJTEGET *i.* ***delia-**, **doltha-**

REJTETT *mn.* (1) (*≈ titkos, titkolt*) **dolen** (tsz. ***dolin**), **torn**, **thurin**; (2) (*≈ elfedett, (el)ta-kart*) **hall**

REJTETT NÉP *fn.*, *gyn.* (= *Gondolin népe*) **gondolindrim**

RÉM *fn.* (*≈ mumus, kísértet*) **urug**

REMEG *i.* ***gir-**

REMEGÉS *fn.* **girth**

REMEK *mn.* (*≈ pompás, nagyszerű*) **†claur (-glor)**

REMEK! *isz.* **ma!**

REMÉL (VMIT) *i.* **!estelia-**, ***hartha-**

REMÉNY *fn.* (1) (*mint természetből fakadó, feltétel nélküli bizalom*) **estel**; (2) (*mely bár bizonytalan, mégis valamennyire megalapozott*) **amdir**

REMÉNYKEDÉS *fn.* **harthad**

REMÉNYKEDIK (VMIBEN) *i.* **!estelia-**, ***hartha-**

RÉMÍTŐ *mn.* (1a) (*≈ félelmetes, ijesztő*) **gaer**, **goeol**; (1b) (*≈ borzalmas, rettenetes*) **ⁿdaer** (**ⁿdae-**), ***ⁿgortheb** (**ⁿgorthob**)

RÉMKÉP *fn.* (*≈ fantom, jelenés*) **nîf**, **nivol**

RÉMÜLET *fn.* (1a) ***achas** (**?*gachas**), **angos**, **ⁿdael**, **gae**, **goe**, **ⁿgôr**, **ⁿgorog**, **ⁿgo-roth**, **ⁿgorth**, **goss**, **gost**, **goth**; (1b) *szörnyű (nagy)~* (**ⁿdaedel(os)**), **ⁿgorgor**; (1c) *halálos~* **ⁿgorgoroth**, **ⁿguruthos**

RÉMÜLETET KELT *i.* **gruitha-**

RÉMÜLETETBEN VAN *i.* **grog-a-**

RENDBEN VAN! *isz.* **ma!**

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ, *azonnal~ mn.* **ferui**

RENDES *mn.* (*≈ takaros, tiszta*) **puig**

RENDÍTHETETLEN SZEMÉLY *fn.* ***thelion**

RENDÍTHETETLEN *mn.* (1) (*≈ állhatatos, kitar-tó*) **sador**, **tolog**, **thala**, **thalion**, **thorn**; (2) (*≈ hűséges, megbízható*) **sador**, **tolog**

RENDSZERES *mn.* (*≈ egyenletes, egyöntetű*) **!bi-lebren**

RENDÜLETLEN *mn.* (*≈ biztos, kitar-tó*) **thand**

REPÜL *i.* (1) ***#revia-**; (2) (*≈ suhan, száguld*) **#rib-**

REPÜLŐ *mn.* (*≈ suhanó, száguldó*) **#rimp**

RÉS *fn.* (1) (*≈ hézag, lyuk*) **gass**; (2) (*≈ hasíték, hasadék*) **criss, dîn**

RESZKET *i.* ***gir-**

RESZKETÉS *fn.* **girth**

RETTEG *i.* **gosta-, groga-**

RETTEGÉS *fn.* (1a) ***achas** (?***gachas**), **angos**, ⁿ**dael**, **gae**, **goe**, ⁿ**gôr**, ⁿ**gorog**, ⁿ**go-roth**, ⁿ**gorth**, **goss**, **gost**, **goth**; (1b) *szörnyű (nagy)~* (ⁿ**daedel(os)**, ⁿ**gorgor**); (1c) *halálos~* ⁿ**gorgoroth**, ⁿ**guruthos**

RETTENET *fn.* (*≈ borzalom, iszonyat*) **dêl**

RETTENETES *mn.* (1a) (*≈ félelmetes, ijesztő*) **gaer**, **goeol**; (1b) (*≈ borzalmas, rettenetes*) ⁿ**daer** (ⁿ**dae-**), ⁿ**gortheb** (ⁿ**gorthob**), **naer**

RETTENTHETETLEN *mn.* **thalion**

RETTENTHETETLEN (SZEMÉLY) *fn.* **thalion** (*tsz. thelyn*)

RÉV *fn.* (1a) **#cîrbann**, **hobas**, **hûb**, ***lon-nas**, **#lorn**; (1b) (*partokkal körülzárt/belső~*) **lond (lonn)** (*gyn. lonnath*)

RÉZ- *mn.* (= *rézből készült/való*) **rustui**

RÉZBŐL KÉSZÜLT/VALÓ *mn.* **rustui**

REZES *mn.* **rustui**

RÉZSZÍNŰ *mn.* (1a) **gaer**; (1b) (*elsősorban állatokra, pl. róka, szarvas*) **ross**

RÉZVÖRÖS *mn.* (1a) **gaer**; (1b) (*elsősorban állatokra, pl. róka, szarvas*) **ross**

RÉZSÚTOS *mn.* **#adlant**

RÉZSÚTOSAN ERESZKEDIK *i.* ***#adlanna-**

ROHAM *fn.* (*≈ vágta*) **north**

ROHAN *i.* (*≈ suhan, szágul*) **#rib-**

ROHAN NÉPE *fn., gyn.* **rochirrim** (GS **rohririm**)

ROHANÓ *mn.* (*≈ suhanó, száguldó*) **#rimp**

RÓKA *fn.* **rusc**

ROKON *fn.* **gwanûr**

ROKONSÁG *fn.* **noss, nost, nothrim**

ROMLÁS *fn.* (*≈ átok, vész, csapás*) ⁿ**dagnir**

ROMLOTT *mn.* (1) (*étel, stb.*) **saur**; (2) (*≈ erkölcstelen*) **thaw**

ROPPANT NAGY *mn.* **taur (tor-, tar-, -dor)**

ROSKATAG *mn.* **talt**

ROSSZ *mn.* (1) (*általános értelemben*) **oth-**; (2a) (*≈ hibás*) **raeg**; (2b) (*≈ silány, hitvány*)

#faeg; (3) (*≈ gonosz*) **ogol, rhû (rhu-), rhu-gar, um**; (4) (*≈ csúnya, komisz*) **oer**; (5) (*≈ romlott, rothadt*) **saur**

ROSSZAT TEVÉS *fn.* (*általános értelemben*) **othgar(ed)**

ROSSZAT TEVŐ *mn.* (*≈ gonoszat tevő*) **rhu-garol**

ROSSZ CSELEKEDET *fn.* (1a) (*általános értelemben*) **othgarn**; (1b) (*≈ gonosz tett*) **rhugar**

ROSSZKEDV *fn.* **dim**

ROSSZKEDVŰ *mn.* **dem**

ROSSZ SZAG *fn.* (*≈ bűz*) **angol, thost, thû**

ROSSZ SZÁNDÉKKAL ÉRKEZŐ *mn.* **rhudol**

ROSSZ SZEMÉLY *fn.* (*≈ gonosz személy*) **ogron**

ROSSZ TETT *fn.* (1a) (*általános értelemben*) **othgarn**; (1b) (*≈ gonosz cselekedet*) **rhugar**

ROSSZUL SIKERÜL *i.* (*≈ megbukik, kudarcot vall*) ***dew-**

ROTHADÁS *fn.* **saw**

ROTHADT *mn.* (*étel, stb.*) **saur**

RÓZSA *fn.* **meril**

ROZSDABARNA *mn.* **#rhosg**

RÖGZÍT *i.* ***penia-, *taetha-**

RÖGZÍTETT *mn.* (= *mozdulatlan*) ***avorn**

RÖT *mn.* (1a) (*≈ vörös, rézszínű*) **gaer**; (1b) (*elsősorban állatokra, pl. róka, szarvas*) **ross**; (2) (*≈ vörös(lő), piros*) **gruin**

RÖVID *mn.* (1a) **thent, then(n)**; (1b) *nagyon~* **?esten(t)**

RÖVID JEL *fn.* (*a rövid mgh jelölésére a tengwar írásban*) **thinnas**

RUHA *fn.* **hamp**

RÚNA *fn.* **certh** (*tsz. cirth*)

RÚNA-SOROK *fn.* (1a) **certhas**; (1b) *hosszú~ (= Daeron, a doriathi Thingol király tudósa és dalnoka által létrehozott rúna ábécé, melyet később a törpök is átvettek és továbbfejlesztettek)* **angerthas**

RÚNAÁBÉCÉ *fn.* **certhas**

RÜGY *fn.* **tui(w)**

S

SAJÁT **I** mn. (≈ önálló, különálló) **said**

SAJÁT **II** fn. (≈ birtok, tulajdon) **garn**

SAJNOS! **isz. nae!**

SAJT fn. **cûr**

SAJTOT KÉSZÍT i. **#cortha-**

SANYARGAT i. ***^mbaugla-**

SÁPADT mn. (1) (≈ halvány) **nimp**; (2) (fényre v. ilyen fényben látszó tárgyra) (≈ homályos, gyenge) **fain (fein)**

SÁPADTAN CSILLOGÓ mn. **gael**

SÁPADT FÉNY fn. (≈ homály) **gwâth**

SÁPADTSÁG fn. **niphred**

SÁR fn. **madha**

SÁRGA mn. **malen** (tsz. **melin**)

SÁRGÁSBARNA mn. **baran**

SARJ fn. **iôn (ion, -ion)** (gyn. ***ionath**)

SARJAD i. ***tuia-**

SÁRKÁNY fn. **amlug**

SARLÓ fn. **cerch**

SAROK fn. **bennas, nass**

SAS fn. **thôr** (tsz. **#theryn**), **thoron** (tsz. **#theryn**, gyn. **thoronath**)

SATNYA mn. (→ különösen olyan dolgokra v. teremtményekre használva, amelyek ugyan önmagukhoz képest teljesen kifejlettek, ám fajtájukhoz képest mégis kisebbek v. alacsonyabbak, és egyszersmind torzak v. alakatlanok) **naug** (tsz. **noeg**)

SEB fn. **#haru, naedh**

SEBES mn. (≈ gyors) **celeg, #lagor, #legrin, lim**

SEBESÜLÉS fn. **naedh**

SEBESÜLT mn. **harn**

SEBHELY fn. **#haru, naedh**

SEBZETT mn. **harn**

SEGÍTSÉG fn. (≈ támogatás) **tulu**

SEGÍTSÉGÉRE SIET (VKINEK) i. (1a) (≈ megsegít vkit) **eitha-**; (1b) (≈ megment vkit) **natha-, !reitha-**

SEJTÉS fn. (≈ elgondolás, elképzelés) **inc**

SEMMITTEVŐ mn. **úgar**

SEREG fn. (1) (≈ haderő, hadsereg) **gwaith**; (2) (≈ tömeg, sokaság) **rim (rimb, -rim, -lim)**; (3) **pej**. (≈ horda, gyűlevész népség) **hoth**

SERKENT i. (≈ ösztökél, siettet) **hortha-**

SERLEG fn. **sûl**

SÉRTEGET i. **eitha-**

SÉRTEGETÉS fn. **eithad**

SÉRTÉS fn. **eithad**

SÉTÁL i. **padra-**

S-HUOK fn. (= a szóvégi '-s' jelölésére a tengwar írásban) **gmmas**

SIETTET i. (≈ ösztökél, serkent) **hortha-**

SÍK mn. **#talû**

SÍK FELSZÍN/FELÜLET fn. **talath**

SÍK TERÜLET fn. **talf**

SÍK VIDÉK fn. **talath**

SIKERES mn. **alwed**

SIKERRE SEGÍT i. **elia-**

SÍKSÁG fn. **lâd, talath**

SILÁNY mn. **#faeg**

SIMA mn. (1) **path**; (2) (≈ csupasz) (→ a fátlan, kopár dombok gyakran használt jelzője) **paran**; (3) (≈ lapos, sík) **#talû**

SIMA FELSZÍNŰ TERÜLET fn. **#pathu**

SIMÍTOTT mn. (≈ csiszolt) ***rond**

SINDA fn. **mîth** (gyn. **mithrim**), **thend (thenn)** (tsz. **thind**, †**thinn**, gyn. **thennath**), **thinnedhel**

SINDA FÉRFI fn. **mithron** (tsz. **mithryn**), **thennon** (tsz. **thennyn**), **thennor, thindon, thindron** (tsz. **thindryn**)

SINDÁK fn., gyn. (= a sindák népe) **eluwaith, mithrim, thendrim, thennath, thennir, thindrim, thinnir**

SINDA NŐ fn. **mithres, thenneth, thennes, thindeth, thindreth**

SINDARIN, északi~ fn. (→ dialektus) **mithrim**

SIRALMAS mn. (≈ szánalomra méltó, szánalmas) **#naer**

SIRÁLY fn. (1a) **gwael, maew** (gyn. ?**mew-rim**), **mŷl**; (1b) **kistestû~** (≈ vihardár) **cuen, #†paen**

SIRÁM *fn.* (1a) **caun**, **nírnaeth**, ***#noe**; (1b) *panaszos~* **naergon**

SIRÁNKOZÁS *fn.* (1a) **caun** (*gyn.* **conath**), **nírnaeth**, ***#noe**; (1b) *panaszos~* **naergon**

SÍRÁS *fn.* **nîr**

SÍRDOMB *fn.* **haudh** (NS **hōdh**), **sarch**, **torn** (tsz. **tyrn**)

SÍRHALOM *fn.* **haudh** (NS **hōdh**), **sarch**, **torn** (tsz. **tyrn**)

SÍRHANT *fn.* **haudh** (NS **hōdh**), **sarch**

SISAK *fn.* **castol**, **harn**, **thôl** (tsz. **#thÿl**, **†thuil**, **thely**)

SISAKDÍSZ *fn.* **amloth**

SISAKFORGÓ *fn.* **amloth**

SIVÁRSÁG *fn.* **muil**

SIVATAG *fn.* **eru**

SÓGOR *fn.* **#bethren**

SÓGORNŐ *fn.* **#bethres**

SOK *mn.* **#laew**, **#rem**

SOKÁIG *hsz.* **anann**

SOKASÁG *fn.* (1) (*≈ tömeg, sereg*) **rim** (**rimb**, **-rim**, **-lim**); (2) (*≈ nagy szám/mennyiség*) **#lae**

SOK FÁRADTSÁGGAL JÁRÓ *mn.* **#drauthol**

SOR *fn.* **#lîr**, **tî**

SOROZAT *fn.* **#lîr**

SORS *fn.* **amarth**, **manadh**

SOVÁNY *mn.* **#lhain** (tsz. **#lhîn**)

SÓVÁR *mn.* **#maelui**

SÓVÁRGÁS *fn.* **mael**

SÖTÉT *mn.* (1) (*≈ fekete*) **†môr**, **morn**; (1b) (*arcbőr*) **donn**, **graw**; (2a) (*≈ homályos*) **ⁿdoll**, **úgal**; (2b) (*nyomasztóan*) **dofn**; (2c) (*baljóslatúan, rosszat/gonoszat sejtetően*) **dûr** (tsz. **duir**), **ogol**

SÖTÉT BŐRŰEK NÉPE *fn., gyn.* **graurim**

SÖTÉTSÉG *fn.* (1a) (*≈ homály*) **maur**, **môr**, **morn**, **ogol**; (1b) (*≈ éjszaka*) **daw**, **dû**, **fuin**; (2) (*mint éteri anyag, szemben a fénnel mint szubsztanciával*) **dú(wath)**

SÖTÉT-TÜNDE *fn.* (= *avár*) **dúredhel**, **dúrion**, **morbenedh** (tsz. **morbenidh**), **mornedhel** (tsz. ***mornedhil**), **moredhel** (tsz. **moredhil**)

SÖVÉNY *fn.* **cai** (tsz. ***cî**)

SUDÁR *mn.* (*≈ karcsú, nyúlánk*) **fim**, **#lhind**, **#nind**, **trîw**

SUGÁRZÓ *mn.* (*≈ tündöklő, fehér*) **#faen**

SUHAN *i.* (*≈ száguld, repül*) **#rib-**

SUHANÓ *mn.* (*≈ száguldó, repülő*) **#rimp**

SÚLYOS *mn.* (*≈ nehéz*) **#long** (DS **lung**)

SÚLYOS ÉS MASSZÍV, nagyon~ *mn.* **grond** (**gronn**)

SUSOGÁS *fn.* **#lhoss**, **#rhoss**

SUTTOG *i.* **!lhossa-**

SUTTOGÁS *fn.* **#lhoss**, **#rhoss**

SÜLLYESZT *i.* (*≈ csökkent*) **!ⁿdúda-**

SÜLT *mn.* (*≈ étel*) **brant**

SÜT *i.* (1a) **brath-**; (1b) (*≈ megsüt*) **#^mbasta-**

SÜTEMÉNY, örlt lisztből készült, rendszerint mézet és tejet is tartalmazó~ *fn.* **cram**

SZ

SZABAD *mn.* (1) (≈ *szabaddá tett*) **#lain**; (2) (≈ *kötetlen*) **#rain**; (3) (≈ *nyílt, nyitott*) (terület) **laden** (tsz. **#ledin**)

SZABADDÁ TESZ *i.* *†**adleg-**, ***adleitha-**, ***#leitha-**, **leithia-**

SZABADDÁ TETT *fn.* **#lain**

SZAFT *fn.* **nîdh**, **saw** (tsz. **#soe**)

SZAG *fn.* (1) **ûl**; (2) *rossz* (≈ *bűz*) **angol**, **thost**, **thû**

SZAGLIK *i.* ***thosta-**

SZÁGULD *i.* (≈ *suhan, repül*) **#rib-**

SZÁGULDÓ *mn.* (≈ *suhanó, repülő*) **#rimp**

SZAKADÉK *fn.* (1a) (≈ *mélység, meredély*) **avras**, **rhass**; (1b) *tátongó* (≈ *feneketlen mélység*) **iâ**; (2) (≈ *szurdok, hasadék*) **cirith**, **cîl**, ?***falch**, **iaw**, **riss** (**#ress**)

SZAKÁLL *fn.* **fang** (tsz. ***feng**)

SZÁL *fn.* (1a) (≈ *fonál*) ***lain**; (1b) *vékony*~ **esbin**; (1c) *finom*~ (pl. *pókfonál*) **#lhê**

SZALAD *i.* (1) ***#yr-**; (2) (*ember, állat*) **nor-**

SZALADÓ *mn.* (*folyóvízre*) ***cell**

SZÁLL *i.* ***#revia-**

SZÁLLÍTMÁNY *fn.* **cûl**

SZÁLLÍTÓESZKÖZ, *nagyobb, lapos, kerek/görgős*~ *fn.* (*kövek v. más nehéz anyag szállításához, vontatásához*) **rasg**

SZALMATETŐ *fn.* **taus**

SZÁM *fn.* (1) (≈ *menyiség*) **gwanod**; (2) *nagy*~ (≈ *sokaság*) **#lae**

SZÁMKIVETETT *mn.* **edlenn**

SZÁMKIVETETT (SZEMÉLY) *fn.* (1a) **#edledhron**; (1b) (*akit jogaitól és javaitól megfosztottak*) **neithan**

SZÁMLÁL *i.* **#nedia-**

SZÁMOL *i.* **#nedia-**

SZÁMOS *mn.* (≈ *sok*) **#laew**, **#rem**

SZÁMTALAN *fn.* **aronoded**, **arnediad** (†**ar-nœdiad**)

SZÁMUNKRA *nm.* **ammen**

SZÁMŰZETÉSBE MEGY *i.* ***#edledh-**, ***#edledhia-**

SZÁMŰZÖTT *mn.* **edlenn**

SZÁMŰZÖTT (SZEMÉLY) *fn.* (1a) **#edledhron**; (1b) (*akit jogaitól és javaitól megfosztottak*) **neithan**

SZÁMVETÉS *fn.* **genediad**

SZÁN *i.* (≈ *elrendel, kijelöl*) **amartha-**

SZÁNALMAS *mn.* (≈ *szánalomra méltó*) **#naer**

SZÁNALOMRA MÉLTÓ *mn.* **#naer**

SZÁNDÉK *fn.* (≈ *akarat*) (1a) **innas**; (1b) *egyéni*~ **ind** (**inn**); (1c) *eltökélt*~ **nîdh**

SZÁNDÉKOZIK (VMIT TENNI) *i.* ***nidh-**, **thel-**

SZÁNDÉKOZOK *i.* E/1 (≈ *megtenni vmit*) (→ *kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve*) **athon**

SZÁNDÉKOZUNK *i.* T/1 (≈ *megtenni vmit*) (→ *kérdésre vagy kérésre adott válaszként, egyetértést vagy hajlandóságot kifejezve*) (1a) (?*exkluzív*) **?athof**; (1b) (?*inkluzív*) **?athab**

SZÁNTÓ(FÖLD) *fn.* **rîdh**

SZAPPAN *fn.* **glûdh**

SZÁR *fn.* **telch**

SZÁRAZ *mn.* (1a) **parch**; (1b) *nagyon*~ **#apharch**

SZÁRNY *fn.* (1a) **raw** (**rov-**); (1b) *nagy*~ (pl. *sasé*) **roval** (tsz. **#rovail**); (2) [*nem specifikusan*] **rafn**

SZÁRNYAS *fn.* (≈ *baromfi*) **!porog** (**!prôg**)

SZARV *fn.* (1a) (*állaté*) **tarag**; (1a) (*főként vmilyen állaté, de az ilyen alakú hegycsúcsokra is vonatkozhat*) **#rasg**, **rass** (tsz. **rais**); (2) [*nem specifikusan*] **rafn**

SZARVAS *fn.* **aras**, **!celef**

SZÁZ *szn.* **!haran**

SZÁZSZORSZÉP *fn.* **eirien**

SZÉDÍTŐ *mn.* **hwiniol**

SZÉDÜLÉS *fn.* **hwîn**

SZEG *fn.* **taes**

SZEGÉLY *fn.* (1a) (≈ *szél, perem*) **rhîf**; (1b) *éles*~ (pl. *sziklafalé, ill. különböző ember által készített tárgyaké, építményeké, de átvitt értelemben is használatos*) (≈ *éles perem, hirtelen vég-(ződés)*) **lanc**; (1c) (*ruhán, szőnyegen v. más kézi készítésű holmin*) **glân**

SZÉK *fn.* **#hadhu**, ***hâf**, ?**ham**, ?**#hanu**

SZEKÉR *fn.* ***rach** (tsz. ***raich**)

SZÉL **I** *fn.* (1a) **gwae**, **gwaew**; (1b) *erős/zúgó*~ **sûl**

SZÉL **II** *fn.* (1) (*pl. úté, erdőé, városé, stb.*) (*≈ határ, mezsgye*) **#edrain, #rain**; (2a) (*≈ szegély*) **rhîf**; (2b) (*ruhán, szőnyegen v. más kézi készítésű holmin*) **glân**

SZELES *mn.* **gwaeren**

SZÉLES *mn.* (1a) **land, pann, ûr**; (1b) (*≈ nagy kiterjedésű, tágas*) **iaun (-ion)**

SZÉLFÚTTA *mn.* **gwaeren**

SZELLEM *fn.* (1) (*≈ kísértet*) **auth, ⁿgorthad** (tsz. **#ⁿgerthaid, †ⁿgørthaid**), **hû**; (2a) (*≈ lélek*) (*ami a testben lakozik*) **fae, fân**; (2b) (*≈ lélek*) (*testétől elvált*) **faen, faer**

SZELLŐ *fn.* **hwâ (hwa), #hwaewar, #hwest, #thoss**

SZÉLVIHAR *fn.* **alagos, gwaew**

SZEM **I** *fn.* **hên (du. hent, tsz. hîn)**

SZEM **II** *fn.* (*≈ mag*) **iaw** (tsz. **#ioe**)

SZEMBENÁLLÓ *mn.* (*≈ ellenséges*) **!ⁿdadhren, ?#dain**

SZEMBESZÁLL *i.* **!ⁿdadhra-**

SZEMFÜLES *mn.* **fergenol**

SZEMMEL TART *i.* ***tir-, *tiria- (tíria-)**

SZEMMEL TARTOTT *mn.* (*≈ őrzött*) ***tirnen**

-SZEMŰ *mn.* ***heneb**

SZENT *mn.* **aer**

SZENTÉLY *fn.* **iaun**

SZENVEDÉS *fn.* **^mbaul**

SZENNY *fn.* (1) (*≈ folt, piszok*) **gwass, gwath, #mael, #maw**; (2) (*≈ mocskok*) **saw**

SZENNYES *mn.* **gwaur**

SZÉP *mn.* (1) (*≈ szépséges, gyönyörű*) **bain, dail (deil)**; (2) (*≈ tiszta, romlatlan*) **bân, bain**

SZÉPSÉG *fn.* **!bainas, !baneth**

SZÉPSÉGES *mn.* **bain, dail (deil)**

SZÉPÍRÁS HOZZÁÉRTŐJE/SZAKAVATOTTJA *fn.* **tegilbor**

SZÉPÍRÓ *fn.* **tegilbor**

SZÉPSÉG, igéző~ *fn.* (*≈ varázslatosan szép nő*) **#luithien (DS lúthien)**

SZEPTEMBER *fn.* **Ivanneth**

SZERENCSE *fn.* **!alvar**

SZERENCSES *mn.* **alwed**

SZERET *i.* ***mel-**

SZERETET *mn.* **mîl, meleth**

SZERETETT *mn.* (*≈ kedvelt*) **mell**

SZERETŐ (FÉRFI) *fn.* (1) (*≈ kedves*) **melethron**; (2) (= *vmit/vkit kedvelő, vminek/vkinek a barátja*) ***-⁽ⁿ⁾dil (*-⁽ⁿ⁾del)**, **seron**

SZERETŐ (NŐ) *fn.* **melethril**

SZERKEZET *fn.* **gaud**

SZERSZÁM *fn.* **!carf, !gaef**

SZERZŐDÉS *fn.* **gowest, gwaedh** (tsz. **#gwaedh**)

SZÉTESŐ *mn.* (*≈ roskatag, gyenge*) **talt**

SZÉTHASÍT *i.* **narcha-, *rista-**

SZÉTNYIT *i.* (*≈ kiterít, kibont*) **beltha-**

SZÉTNYITOTT *mn.* (*≈ kiterített, kibontott*) **#be-len**

SZÉTSZAGGAT *i.* **narcha-, *rista-**

SZÉTTÁR *i.* (*≈ kinyújt, kitar*) ***pelia-**

SZÉTTÉP *i.* **narcha-, *rista-**

SZÉTVÁG *i.* ***rista-**

SZÉTVÁLASZTOTT *mn.* (*≈ hasított, elválasztott*) **riss**

SZIGET *fn.* (1a) (*amely meredeken emelkedik ki a tengerből v. folyóból*) **toll** (tsz. **tyll**); (1b) *lapos~ (folyón)* **caer**

SZÍJ *fn.* **#lath**

SZIKLA *fn.* (1a) *meredek~* **îf**; (1b) *nagy~* **brass**; (2) (*≈ nagy kő*) **gond (gonn, gon-)** (tsz. ***gynd (*gynn)**)

SZIKLAFOG *fn.* **carag**

SZIKLAGERINC *fn.* **ceber** (tsz. **cebir**)

SZIKLATŰ *fn.* **carag**

SZIKRA *fn.* (1a) **tim, tint, #tinu**; (1b) (*különösképp a csillagoké*) (*≈ szikrázás*) **tîn (tin)**; (1c) *ezüst~* **⁽ⁿ⁾gildin**; (1d) *fényes/ezüst~* (*≈ csillogó/csillanó fény, csillag*) **⁽ⁿ⁾gail/⁽ⁿ⁾geil (⁽ⁿ⁾gil-)** (tsz. **⁽ⁿ⁾gîl, gyn. ⁽ⁿ⁾giliath**)

SZIKRÁZÁS *fn.* (*különösképp a csillagoké*) **tîn (tin)**

SZILÁRD *mn.* (1a) (*≈ erős, biztos*) **thand, tanc**; (1b) (*≈ tartós, állandó, maradandó*) **thand, him**; (2) (*≈ kemény, ellenálló*) **taug**

SZILÁRD JELLEMŰ *mn.* **thala**

SZILFA *fn.* **alaf, lalf** (tsz. **lelf**), **#lalorn, lalven** (tsz. **lelvin**), **#lalwen** (tsz. **lelwin**)

SZILMARIL *fn.* **ⁿgolovir (ⁿgolodhvir)**, **miri-on** (tsz. **#míryn**), **silevril** (tsz. **silevril**)

SZIMBÓLUM *fn.* (≈ *jegy, jel(kép)*) **taith (teith)**

SZÍN *fn.* (1) **cruī, !laed**; (2) *jellegzetes~* (≈ *saját(ság)os (kül)alak/minta/forma*) (*lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, amik egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok*) **rhaed (-rhed, -red), rhîd**

SZÍNÁRNYALAT, *jellegzetes~* (≈ *saját(ság)os (kül)alak/minta/forma*) (*lényegében mindazon részletek és jellegzetességek, amik egy adott személyre, dologra v. egy bizonyos csoportra jellemzőek, de közülük is csak a pozitív tulajdonságok*) *fn.* **rhaed (-rhed, -red), rhîd**

SZÍNES *mn.* **#cruin**

SZÍNEZET *fn.* (≈ *jelleg, külső megjelenés*) **cruith**

SZINTÉN *hsz.* **?eithro**

-SZÍNŰ *mn.* **#cruin**

SZIRT *fn.* (1a) *meredek~* **îf**; (1b) *nagy~* **brass**

SZITAKÖTŐ *fn.* **!budhulug**

SZITKOZÓDÁS *fn.* **ⁿdaebeth**

SZÍT *i.* (≈ *felizgat, felkavar*) **!baltha-**

SZÍTÓ *mn.* **†thoniel**

SZÍTÓ (NŐ) *fn.* **†thoniel**

SZÍV *fn.* (1) (*mint testrész*) **hûn** (tsz. ***huin**); (2) (≈ *vágy, gondolat*) **ind (inn)**; (3) (≈ *belső sugallat/tanács*) **gûr**

SZIVACS *fn.* **hwand**

SZIVÁRVÁNY *fn.* **eilian, #elian, ninniach**

SZÍVÉLYES **I** *mn.* **milui**

SZÍVÉLYES (VKIHEZ) **II** *i.* ***nathla-**

SZÍVESEN LÁT (VKIT) *i.* (≈ *örömmel fogad*) ***nathla-**

SZÍVESSÉG *fn.* (≈ *szolgálat*) **!bÿl**

SZÍVÓS *mn.* **dorn, tara (tar-), tarch**

SZÍVÓSSÁG *fn.* **tarias**

SZÓ *fn.* (1a) **peth**; (1b) *jó előjelül szolgáló~* **albeth**

SZOBA *fn.* ***sam** (*gyn.* **sammath**)

SZOKÁS *fn.* **haew**

SZÓL *i.* **carfa-, ped-**

SZOLGÁL *i.* ***buia-**

SZOLGÁLAT *fn.* (≈ *szívesség*) **!bÿl**

SZOMJAS *mn.* **faug**

SZOMJAZÓ *mn.* **faug**

SZOMORÚ *mn.* **dem**

SZOMORÚSÁG *fn.* (1) (≈ *komor/gyászos hangulat, mélabú*) **dîm**; (2) (≈ *(keserű) bánat, fájdalom*) **naeth**

SZOMSZÉD *fn.* **ahamar, sammar** (*du.* **sa-marad**)

SZORGOS *mn.* **carweg**

SZOROS **I** *mn.* (*kötél, húr, stb.*) (≈ *feszés*) **tong**

SZOROS **II** *fn.* **#aglonn, cîl, cirith, dîn**

SZÓTÁR *fn.* **!gobeth**

SZÓTLAN *mn.* **úbed**

SZÖG *fn.* (1) (≈ *sarok, szöglet*) **bennas, nass**; (2) (≈ *szeg*) **taes**

SZÖGLET *fn.* **bennas, nass**

SZÖGLETES *mn.* (≈ *hegyes*) **neg(e)n**

SZÖKDÉCSEL *i.* ***laba-**

SZÖKE *mn.* **gwain**

SZÖKKENÉS *fn.* **cabed**

SZÖRME *fn.* **heleth**

SZÖRMEKABÁT *fn.* **heleth**

SZÖRNY(ETEG) *fn.* **úan, #ulunn**

SZÖRNYŰ *mn.* (1a) (≈ *rettenetes, borzalmas*) **ⁿdaer (ⁿdae-), *ⁿgortheb (ⁿgorthob), naer**; (1b) (≈ *förtelmes, visszataszító*) **uanui, ul-**; (1c) (*megtenni vmit*) (≈ *iszonytató*) **gor-**

SZÖRNYŰ NAGY *mn.* **taur (tor-, tar-, -dor)**

SZÖRNYŰ VÉGZET *fn.* **naeramarth**

SZÖRP *fn.* **#paich** (tsz. ***pîch**)

SZÖRZET *fn.* **helf**

SZÖVEDÉK *fn.* **nath**

SZÖVET *fn.* **nath**

SZÖVETSÉG *fn.* **!govannas**

SZURDOK *fn.* **cîl, cirith, ?*falch, iaw, riss (#ress)**

SZÚRÓS *mn.* **maeg**

SZÜKSÉG *fn.* **^mbaur**

SZÜKSÉGEL VMIT *i.* **!^mbaura-**

SZÜKSÉGES (MEGTENNI VMIT) *i.* **#^mboe**

SZÜKSÉGE VAN (VMIRE/VKIRE) *i.* **!^mbaura-**

SZÜLETETT *mn.* ***onnen** (tsz. ***ennin**)

SZÜLŐ *fn.* (1) (= *anya*) **odhril**; (2) (= *apa*) **odhron**

SZÜLŐFÖLD *fn.* **^mbardor**

SZÜNET(ELÉS) *fn.* (*≈ megállás*) **daur**, **post**

SZÜRKE *mn.* **hithren**, **mîth**, ***mithren** (*tsz. mithrin*), **thind** (*thinn*)

SZÜRKE-TÜNDE *fn.* **mîth** (*gyn. mithrim*), **thend** (**thenn**) (*tsz. thind*, *†thinn*, *gyn. thennath*), **thinnedhel**

SZÜRKE-TÜNDE FÉRFI *fn.* **mithron** (*tsz. mithryn*), **thennon** (*tsz. thennyn*), **then-nor**, **thindon**, **thindron** (*tsz. thindryn*)

SZÜRKE-TÜNDÉK *fn.*, *gyn.* (= *a szürke-tündék népe*) **eluwaith**, **mithrim**, **thendrim**, **then-nath**, **thennir**, **thindrim**, **thinnir**

SZÜRKE-TÜNDE NŐ *fn.* **mithres**, **thenneth**, **thennes**, **thindeth**, **thindreth**

SZÜRKÜLET *fn.* (1a) **uial**; (1b) *esti/alkonyi~* **aduial**, **môth**, **tinnu**

SZŰZ *fn.* (1a) (*≈ hajadon, leány(zó)*) ***†gwên** (**-wen**), **gwend**; (1b) *nemes~* **arwen**, **rod-wen**

SZŰZESSÉG *fn.* (*≈ hajadon állapot, leánykor*) **gweneth**

T

TÁBOR *fn.* **echad, estolad**
TÁGAS *mn.* (*≈ széles, nagy kiterjedésű*) **iaun (-ion)**
TÁJ, kietlen/vad~ *fn.* **#loss, #rhovan, #rho-vannor**
TAJTÉK *fn.* (*≈ hab*) (1a) **falf**; (1b) *szélfűtta~ gwing, ross*
TAJTÉKOT VET *i.* ***faltha-**
TAJTÉKZIK *i.* ***faltha-**
TAKÁCS *fn.* **nathron**
TAKARODJ! *isz.* **ego!**
TAKAROS *mn.* (*≈ tiszta, rendes*) **puig**
TAKART *mn.* (*≈ elfedett, (el)rejtett*) **hall**
TALAJ *fn.* (1) (*≈ föld*) **#cae**; (2) (*≈ termőtalaj, termőföld*) **cêf** (tsz. **#cîf**)
TALÁLKOZIK (VKIVEL) *i.* **cova-, govan-**
TALÁN *hsz.* **!ce**
TALP *fn.* **#telluin** (tsz. ***#tellyn**)
TÁMOGAT *i.* (*≈ előmozdít, sikerre segít*) **elia-**
TÁMOGATÁS *fn.* (*≈ segítség*) **tulu**
TAN *fn.* **#†ⁿgolu**
TANÁCSOL (VKINEK VMIT) *i.* **gor-**
TÁNCOL *i.* **!liltha-**
TANÍT *i.* **!ⁿgoltha-**
TANÍTÓMESTER *fn.* (*titulusként v. névként is használva*) **pengolodh**
TANUL *i.* **!ⁿgelia-**
TANULT *mn.* **ⁿgolwen, istui**
TAPINT *i.* (1a) **!apha-, *matha-**; (1b) (*kézzel*) **plada-**
TAPINTÁS *fn.* (*≈ érintés*) **!aphas**
TAPOS *i.* ***batha-**
TARÉJ *fn.* (*hegyé*) (*≈ gerinc*) **pind (pinn)** (*gyn.* **pinnath**)
TÁRGY *fn.* (1) **nad**; (2) *kézzel készített~ #tafn*; (3) *kőből készült~ gôn (gon-)* (*gyn.* ***gonath**)
TÁRNA *fn.* **fela**
TÁRSALGÁS *fn.* **athrabeth**
TARTÓ(KÉSZÜLÉK) *fn.* **taew**

TARTOMÁNY *fn.* **ardhon**
TARTÓS *mn.* (*≈ állandó, maradandó*) **bro-nadui, him, thand**
TARTÓZKODIK *i.* ***ⁿdortha-**
TAVACSKA *fn.* **#ael** (tsz. **aelin**), **ilin, lîn** (*gyn.* ***liniath**), ***loeg** (tsz. **loeg**)
TAVASZ *fn.* (1a) **ethuil, *tuil**; (1b) *kora~ (= kikelet)* **echuir**
TÁVOLI *mn.* **#gwachae** (**gwahae**), **hae, haen, haer, haeron**
TÁVOLLÁTÁS *fn.* **foen**
TÁVOLRA *hsz.* **hae, palan-**
TE *nm.* **ci (cî)**
TÉGED *nm.* (1a) (*bizalmas-tegező*) **!cin**; (1b) (*udvarias-formális*) **de** (?len. **dhe**), **le**
TEHER *fn.* (1) (*≈ megpróbáltatás, baj*) **caul**; (2) (*≈ rakomány, szállítmány*) **cûl**
TEKINT *i.* (1a) ***tîr-, *tiria-** (**tíria-**); (1b) *messzire~* ***palan-dir-**
TEKINTÉS *fn.* ***tîr**
TEKINTET, felvillanó~ *fn.* **glîn (glinn)**
TÉL *fn.* **rhîw**
TELEPÜLÉS, fallal körülvelt/körülkerített~ *fn.* **gobel**
TELER *fn.* **glinnel** (tsz. **glinnil**), **#telair** (tsz. **telir**, *gyn.* **teleriath**), ***teler** (tsz. **telir**)
TELEREK *fn., gyn.* (= *a teler nép*) **teleriath, telerrim, telerwaith**
TELER FÉRFI *fn.* **telerion**
TELER NŐ *fn.* **telerieth**
TELI *mn.* **pant**
TELÍTETTSÉG *fn.* **pathred**
TELJES *mn.* **pant**
TELTSÉG *fn.* **pathred**
TEMPLOM *fn.* **iaun**
TENGER *fn.* (1a) **aer, aear, gaer, gaear**; (2a) *nagy~ (≈ óceán)* **aearon, gae(a)ron**
TENGERÉSZ *fn.* **cirion**
TENGERI KAGYLÓ *fn.* **half**
TENGERI KÍGYÓ *fn.* **#limlug**
TENGER NAPJA *fn.* (= *a númenóri hét hetedik napja*) **Oraearon**
TENGERÖBÖL *fn.* **côf**

TENGERPART *fn.* **esgar, falas** (tsz. **#felais**), **faur**

TENGERPARTI *mn.* (≈ *a tengerpart ...-(j)a(i), -(j)e(i)*) **falathren**

TENYÉR *fn.* **#camlann, plad, #talf**

TÉNYKEDÉS *fn.* **!carthas**

TÉNYKÉNT FOGAD EL (VMIT) *i.* **!sav-**

TEREM *fn.* (1a) **tham**; (1b) *nagy~* **thamas**; (1c) *boltíves/boltozatos tetejű nagy~* **rond**

TEREMTMÉNY *fn.* (1) **ûn**; (2) *hatalmas, rosszakaratú és borzalmas~ (≈ démon)* **graug, raug (-rog)**

TERHÉRE VAN (VKINEK) *i.* **drab-**

TERHES *mn.* (1a) (≈ *nehéz, fárasztó*) **!coleb**; (1b) (≈ *nehéz, nyomasztó*) **?#duvui**

TERJEDELMES *mn.* (≈ *tágas, széles*) **iaun (-ion)**

TERMŐFÖLD *fn.* (1) (≈ *termőtalaj*) **cêf** (tsz. **#cîf**); (2) (≈ *felszántott/megművelt föld, mező*) **rîdh**

TERMŐTALAJ *fn.* **cêf** (tsz. **#cîf**)

TERÜLET *fn.* (1) *meghatározott/megadott~ (≈ hely)* **sâd (-had)**; (2a) (≈ *vidék, régió*) **ardh**; (2b) *meghatározott/lehatárolt~* **gardh**; (3a) *lakott~ (mint vmely nép otthona)* **^mbâr** (tsz. **^mbair**) (**-bar, -mar**); (3b) (*ahol vmely nép él*) **ⁿdôr (ⁿdor)** (**-dor, -nor**) (tsz. **ⁿdÿr**), **gwaith** (**-waith**); (4) *nyílt~* **#land**; (5) *sík~* **talf**; (6) *sima/egyenletes felszínű~* **#pathu**; (7a) *elkerített/körülzárt~* **haedh** (DS **haudh**), **pêl** (tsz. **pelî**), **pelelnor**; (7b) *kör alakban elkerített/körülzárt~* **cerin**; (8) *fűves~* **parth**; (9) *beékelte/háromszögletű~* **naith (neith)**

TEST *fn.* (1a) (*ami a lélek „lakhelye”*) **rhaw**; (1b) (*mint vkinek a fizikai mivolta, főleg a tündéké*) **rhond (rhonn)**

TESTI ERŐ *fn.* **tû**

TESTVÉR *fn.* (1) (≈ *(vér)rokon*) **gwanûr**; (2) (*főként mint hűséges társ v. jóbarát, nem vér szerinti testvér*) **gwador** (tsz. **#gwedyr**)

TESZ *i.* ***car-**

TÉSZTA *fn.* **#maeas**

TETEM *fn.* **ⁿdaen**

TÉTLEN *mn.* (*általában véve*) **úgar**

TÉTLENKEDŐ *mn.* (*jelen pillanatban*) **úgarol**

TETŐ *fn.* (1a) **orthelian, tobas**; (1b) *boltíves/boltozatos~ (belülről/alulról nézve, kívülről nem láthatóan)* **rond**; (2) (≈ *csúcs, legmagasabb pont*) **caw**

TETÖZET *fn.* (1a) **orthelian, tobas**; (1b) *boltíves/boltozatos~ (belülről/alulról nézve, kívülről nem láthatóan)* **rond**

TETŐFEDÉL *fn.* **tobas**

TETŐVEL ELLÁT *i.* ***orthel-, *toba-**

TETT *fn.* (1) ***carn, *carth**; (2a) *rossz/helytelen~ (általános értelemben)* **othgarn**; (2b) *téves/helytelen/hibás~* **dýgar**; (2c) *rossz/gonosz~* **rhugar**

TETTERŐ *fn.* ***gôr, hûr**

TETTVÁGYÓ *mn.* **bara**

TÉVEDÉS *fn.* (1a) (≈ *hiba*) **dÿl**; (1b) (≈ *eltévelyedés*) **mist, #mistad**

TEVÉKENYSÉG *fn.* **!carthas**

TEVÉS, rosszat~ *fn.* (*általános értelemben*) **othgar(ed)**

TÉVES *mn.* **dÿr (dÿ-)**

TÉVES TETT/CSELEKEDET *fn.* **dýgar**

TÉVESEN TEVŐ/CSELEKVŐ *mn.* **dýgar**

TEVŐ *mn.* (1) *tévesen/helytelenül/hibásan~* **dýgar**; (2) *rosszat/gonoszat~* **rhugar**

TEVŐ (SZEMÉLY) *fn.* (= *aki vmit (meg)tesz*) **ceredir**

TILTÁS *fn.* **ablad**

TISZTA *mn.* (1) (≈ *rendes, takaros*) **puig**; (2) (≈ *fényes, világos*) **gail, lim**; (3) (≈ *romlatlan, mentes minden rossztól és hibától*) **bân, bain**

TISZTÁS *fn.* **#lant**

TISZTEL, mélyen~ (≈ *imád, nagyra becsül*) *i.* **!aeda-**

TISZTELT, mélyen~ *mn.* **ⁿgorn**

TITKOLT *mn.* (≈ *rejtett, titkos*) **dolen** (tsz. ***dolin**), **torn, thurin**

TITKOS *mn.* (≈ *rejtett, titkolt*) **dolen** (tsz. ***dolin**), **torn, thurin**

TITKOS TANOKBAN JÁRTAS *mn.* **ⁿgolwen**

TITOKBAN TART *i.* ***delia-, doltha-**

TÍZ *szn.* **cae (caen-), caer, pae**

TIZEDIK *szn.* ***caenen, paenui**

TIZENEGY *szn.* **mimp, minib**

TIZENKETTŐ *szn.* **imp, inib, yneb, ýneg (yneg)**

TÓ *fn.* (1a) *kis~ #ael* (tsz. *aelin*), **ilin, lîn** (*gyn.* **liniath*), **loeg* (tsz. *loeg*); (1b) *nagy~ ailin*; (1c) *hidegvízű hegyi~ #rim*

TÓCSA *fn.* **^mbôth**

TÓDUL *i.* (= *árad, özönlik*) **#rimma-*

TOK *fn.* (*≈ foglalat*) **taew**

TOLL *fn.* (1) **!pess**; (2) (*írásra*) **tegil, tegol**

TOMBOL *i.* (*≈ dühöng*) **ruthra-**

TOMBOLÓ *mn.* (*≈ féktelen, zabolátlan*) **alag, asgar (ascar)**

TOMPA *mn.* (*fényre v. ilyen fényben látszó tárgy-ra*) (*≈ halvány, gyenge*) **fain (fein)**

TÓPART *fn.* **esgar, faur**

TORKOS *mn.* **madweg**

TORNYOSUL *i.* **brasta-**

TOROK *fn.* **#lanc**

TORONY *fn.* **barad, brand, minas, mindon**

TORONY MAGASSÁGÚ *mn.* **brand (brann)**

TORONYSISAK *fn.* **brand**

TÖBBÉ *hsz.* (*≈ inkább, jobban*) **!am**

TÖLGY(FA) *fn.* **doron** (tsz. *#deryn*), **nordh**

TÖMEG *fn.* (1) (*≈ sokaság, sereg*) **rim (rimb, -rim, -lim)**; (2) (*≈ rakás, halom*) **ovras**

TÖMÍTÉS *fn.* **dîl**

TÖR(İK) *i.* **!rag-**

TÖR *fn.* **sigil**

TÖRÉKENY *mn.* (= *kicsi és ~*) **mîw, nimp**

TÖREKSZIK (VMIT MEGTENNI) *i.* **#ritha-(raitha-)**

TÖRP *fn.* (1a) **cadhad** (tsz. *cedhaid*), **gon-hir, hadhod, naug* (tsz. *noeg*), **naugol** (*gyn.* *nauglath*), **nawag** (tsz. *#newaig*), **nogon, nogoth** (tsz. *negyth, †nøegyth*); (1b) *pej. dern, dorn* (tsz. *dyrn*), **gorn, norn** (tsz. *nyrn*)

TÖRPE *mn.* (→ *különösen olyan dolgokra v. teremtményekre használva, amelyek ugyan önmagukhoz képest teljesen kifejtettek, ám fajtájukhoz képest mégis kisebbek v. alacsonyabbak, és egyszersmind torzak v. alakatlanok*) **naug** (tsz. *noeg*)

TÖRPÖK *fn., gyn.* (= *a törpök népe*) (1a) **cadhadrim, #gonhirrim (gonnhirrim),**

hadhodrim, naugrim (nogrim), nogoth-lir, nogothrim; (1b) *pej. dernlir, dorn-hoth, gornhoth*

TÖRTÉNET *fn.* (1a) (*≈ história*) **gobennas, pennas**; (1b) (*≈ elbeszélés*) **pent**; (1c) *verses formában elbeszélt~ narn* (tsz. *nern*)

TÖRTÉNETI *mn.* **gobennathren**

TÖRZS *fn.* (*≈ nemzetség*) **noss**

TÖSZÓ *fn.* (*≈ gyök(ér)szó, alapszó*) **thund**

TÖVIS *fn.* **ech, êg, erch**

TROLL *fn.* **torog**

TRÓN *fn.* **#arahadhu, archaf**

TRÓNÖRÖKÖS *fn.* **#ⁿdÿr** (DS **ⁿdior**)

TRÓNRA ÜLTET (VKIT) *i.* **#arahadhwa-*

TRÓNRA ÜLTETÉS *fn.* **#arahadhwad*

TUD *i.* (1) (*vmit megtenni*) (*≈ képes (vmit megtenni)*) **gar-*; (2) (*vmit*) (*≈ ismerettel rendelkezik (vmiről)*) **ista-*

TUDÁS *fn.* (1a) **ist**; (1b) *pej. titkos/titokzatos~ⁿgûl*

TUDOMÁNY *fn.* (1a) **†angol**; (1b) *pej. titkos/titokzatos~ⁿgûl*

TUDOMÁNYOKBAN JÁRTAS *mn.* **ⁿgolwen**

TUDÓS *fn.* (1a) **ⁿgolodh** (tsz. **ⁿgelydh, †ⁿgœlydh**); (1b) (*titulusként v. névként is használva*) **pengolodh**

TUDÓS *mn.* **ⁿgolwen, istui**

TUDÓSÍTÁS *fn.* (*≈ újság*) **sinnarn**

TULAJDON *fn.* **garn**

TÚLÉL *i.* ***brona-**

TÚLÉLÉS *fn.* ***bronad**

TÚLFÖTT *mn.* (*≈ étel*) **brant**

TÚLSÜTÖTT *mn.* (*≈ étel*) **brant**

TÜKÖR *fn.* **cenedril**

TÜKRÖZŐDÉS *fn.* ***fael, galad**

TÜNDE *fn.* (1) (*általánosan*) **edhel** (tsz. **edhil, gyn. edhelrim, edhellim**), **†eledh** (tsz. **elidh, gyn. eledhrim**), **†elen** (tsz. **elin**), **†penedh** (tsz. **penidh, gyn. penedhrim**), **†penn (pen-, -ben)** (tsz. **pinn**); (2) (= *száműzött nolda*) **†ell (ell-, el-, -el** tsz. **-il, gyn. ellath, ellir, el(d)rim**); (3a) *beleriandi~ (= sinda)* **belair** (tsz. **belair, gyn. beleriath, balarwaith**); (3b) *falasi~* **eglan (egla-)** (tsz. **eglain, gyn. eglath**); (3c) *szürke~* **mîth** (*gyn.*

mithrim), **thend** (**thenn**) (tsz. **thind**, †**thinn**, gyn. **thennath**), **thinnedhel**; (4) *fény~* (= a Nagy Utazáson résztvevő tündék egyike) **calben** (tsz. **celbin**), **caledhel**, **calemben**; (5) *nyugati~* ⁿ**dúnedhel** (tsz. ⁿ**dún-edhil**); (6a) *keleti~* (= *avár*) **rúnedhel**; (6b) *sötét~* (= *avár*) **dúredhel**, **dúrion**, **morbenedh** (tsz. **morbenidh**), **mornedhel** (tsz. ***mornedhil**), **moredhel** (tsz. **moredhil**); (7) *valinori~* **gwanwel** (tsz. **gwenwil**), **gwanwen** (tsz. **gwenwin**); (8) *zöld~* **laegel** (tsz. **laegil**, gyn. **laegrim**, **laegel(d)rim**), ***lindedhel** (tsz. **lindedhil**), **lindel** (tsz. **lindil**); (9) *fél~* **peredhel** (tsz. **peredhil**), **peringol**; (10) *nemes~* **aredhel**

TÜNDE- mn. (= a tündék ... -(j)a(i), -(j)e(i)) **edhellen**

TÜNDEBARÁT fn. ***elvellon** (tsz. **elvellyn**)

TÜNDE FÉRFI fn. (1) (általánosan) **eledhon**; (2) *beleriandi~* (= *sinda férfi*) **belerion**; (3) (= száműzött nolda) **ellon** (tsz. **ellyn**)

TÜNDÉK fn., gyn. (= a tündék népe) (1) (általánosan) **edhelrim** (**edhellim**), **eledh-rim**, **penedhrim**; (2a) *beleriandi~* (= *sindák*) **beleriath**, **balarwaith**; (2b) *falasi~* **egladh-rim**, **eglath**, **falathrim**; (2c) *szürke~* **mithrim**, **thennath**; (2d) *doriathi~* **iathrim**; (3) (= száműzött noldák) **ellath**, **ellir**, **el(d)-rim**; (4) *lórieni~* **galadhrim**; (5) *zöld~* **laeg-rim**, **laegel(d)rim**

TÜNDEKŐ fn. **edhelharn**

TÜNDELÁNY fn. (1) (általánosan) **eledhes**; (2) (= száműzött nolda) **?ellas**, **elles**, **elleth** (**eldeth**) (tsz. **ellith**)

TÜNDELEÁNY(ZÓ) ld. **TÜNDELÁNY**

TÜNDE NŐ fn. (1) (általánosan) **eledhes**; (2) *beleriandi~* (= *sinda nő*) **belerieth**; (3) (= száműzött nolda) **?ellas**, **elles**, **elleth** (**eldeth**) (tsz. **ellith**)

TÜNDESZÉP mn. **edhelvein** (**edhelwen**), ***banedhel**, ***gwanedhel**

TÜNDÖKLÉS fn. (≈ *fényesség, ragyogás*) **aglar**, **calad**, **galad**, **glaw**

TÜNDÖKLIK, *ékkőként~* i. **míria-**

TÜNDÖKLŐ mn. (1a) **aglareb**, **#celair**, **#faen**, **lim**; (1b) *kristályként~* **silevren**, **silivren** (tsz. **silivrin**); (1c) *ékkőként~* **míriel**

TÜNÉS! *isz.* **ego!**

TŰNIK (VMINEK/VMILYENNEK) i. ***thia-**

TŰNÖDIK (VMIN) i. **#geria-**

TÜRELEM fn. ***reth**

TŰRÉS fn. ***reth**

TÜSKE fn. **ech**, **êg**, **erch**

TŰZ fn. (1a) **naur**; (1b) *lobogó~* **ruin**; (2) (≈ *forróság*) ***ûr**; (3) (≈ *hév, lendület, hajtóerő*) **gorf**; (4) (≈ *életerő, tettség, energia*) **hûr**

TÜZES mn. (1) **bara**, **born**, **nóru**, ***uir**; (2) (≈ *buzgó, tettvágyó*) **bara**

TŰZHELY fn. **ruist**

TŰZPIROS mn. **naru**, **ruin**

TY

TYÚK *fn.* **!porog** (!prôg), **!hÿl**

U, Ú

UDVAR *fn.* (1) **#pand**; (2) [*nem specifikusan*] **sant**

UGRÁNDOZIK *i.* ***laba-**

UGRÁS *fn.* **cabed**

UGYANAZ *mn.* (*≈ azonos, egyforma*) **!ain**

UGYANOLYAN *mn.* (*≈ azonos, egyforma*) **!ain**

ÚGY VAN! *isz.* **ma!**

ÚJ *mn.* **cîw, eden, *gwain** (*tsz. *gwîn*), **#sain** (*tsz. sîn*)

ÚJHOLD *fn.* **cýron (cýrawn)**

UJJ *fn.* **leber** (*tsz. lebir*)

ÚJJÁÉPÍTETT *mn.* **echain**

ÚJJONGÁS *fn.* (*≈ örvendezés, diadalmámor*) **gell, gellam**

ÚJJONGÓ *mn.* (*≈ diadalittas, örvendező*) **gellui**

ÚJRA- *hsz.* **ad-**

ÚJRAEGYESÍT *i.* ***adertha-**

ÚJRAEGYESÍTÉS *fn.* **aderthad**

ÚJRA FOGALMAZ *i.* **adbed-**

ÚJRA KEZDŐDŐ *mn.* **eden**

ÚJSÁG *fn.* (1) (*≈ hír*) **siniath**; (2) (*≈ tudósítás*) **sinnarn**

UMLAUT *fn.* (= *magánhangzó-változás*) **pres-tanneth**

UMLAUTOLT *mn.* (*magánhangzó*) **prestannen**

UNDOR(ODÁS) *fn.* **delos (deloth)**

ÚR *fn.* (1a) ***herdir, heron, hîr**; (1b) *nemes~* **brannon**; (1c) (*≈ győző, győztes*) ***tûr**; (1d) (*≈ király*) **†taur (-dor)**

URA VMINEK *i.* (*≈ kezel, kézben tart*) ***tortha-**

URALKODIK *i.* (1a) **bardha-**; (1b) (*≈ meghódít, hatalmába kerít*) ***orthor-**

URALKODÓ **I** *mn.* **?*conui**

URALKODÓ **II** *fn.* **caun (-gon)** (*tsz. conin*)

URALOM *fn.* **tûr**

ÚRNŐ *fn.* (1) **heryn (†heruin), híril**; (2) *nemes/előkelő~* **brennil, rodel**

ÚSZIK *i.* (*a víz felszínén*) (*≈ lebeg*) **#loda-**

ÚT *fn.* (1) **mên**; (1b) (*≈ ösvény*) **bâd, pâd, râd**; (1c) *kövezett~* ***gondrath, #othlonn**;

(1d) (*városban*) (*≈ utca*) **rath**; (2) (*≈ (út)irány, út(vonal)*) **tê**; (3) (*≈ utazás*) ***lend**

UTÁL *i.* ***fuia-**

UTÁLAT *fn.* **delos (deloth)**

UTÁLATOS *mn.* (1a) (*≈ förtelmes, visszataszító*) **deleb, uanui, ul-**; (1b) (*≈ visszataszító, gyűlöletes*) **thaur**; (1c) (*≈ csúnya, komisz*) **oer**

UTÁN *hsz.* ***ab-, ?*cad**

UTÁNAKAP (VMINEK) *i.* ***#ritha-**

UTAT CSINÁL *i.* ***rada-**

UTAT TALÁL *i.* ***rada-**

UTAT TÖR *i.* ***rada-**

UTAZÁS *fn.* ***lend**

UTCA *fn.* **#othrad, rath**

ÚTIKENYÉR *fn.* **lembas**

ÚTIRÁNY *fn.* **tê**

ÚTNAK INDÍT, *sietve/gyorsan~* *i.* **hortha-**

UTÓBB *hsz.* ***ab-**

UTÓD *fn.* (1) (*≈ ivadék, sarj*) **iôn (ion, -ion)** (*gyn. *ionath*); (2) (*≈ (trón)örökös, (jog)utód*) **#ⁿdÿr (DS ⁿdior)**

UTOLSÓ *mn.* **medui, methen**

UTOLSÓ NAP (AZ ÉVBEN) *fn.* **#penninor**

ÚTVONAL *fn.* **tê**

Ü, Ú

ÜDE *mn.* #**laeb**, **laeg** (LS **lêg**), **laew**

ÜDV! *isz.* **ai!**

ÜDVÖSSÉG, végső~ *fn.* **manadh**

ÜDVÖZLET *fn.* **suilad**, **suilannad**

ÜDVÖZÖL *i.* (1a) ***suila-**, ***suilanna-**; (1b) (*≈ szívesen lát, örömmel fogad*) ***nathla-**

ÜGYEL *i.* (*≈ szemmel tart, őrködik*) ***tir-**, ***ti-ria-**

ÜGYES *mn.* (1a) (*≈ jártas*) **maen**, **maed**; (1b) (*≈ gyakorlott, képzett*) **ravaed**

ÜGYESSÉG *fn.* (1a) (*≈ jártasság*) **curu** (tsz. **cyry**), **maenas**; (1b) (*≈ fortély(osság), ravasz-ság*) **curu** (tsz. **cyry**)

ÜL *i.* #**hav-**

ÜLDÖZ *i.* ***fara-**

ÜLŐHELY *fn.* #**hadhu**, ***hâf**, ?**ham**, ?**hanu**

ÜLTET (VKIT VHOVÁ) *i.* **hadhwa-**

ÜLTETÉS *fn.* ?**hadhwad**

ÜNNEP(SÉG) *fn.* **mereth**

ŰR *fn.* (*≈ üresség*) **gaw**, **iâ**

Űr *fn.* **Gast**

ÜREG *fn.* (*≈ barlang*) (1a) **fela** (tsz. **fili**), **feleg**, **gath(rod)**, **rôd**; (1b) *boltíves/boltozatos~* **rond**; (1c) *kivájt~* **grôd (-rod)**; (1d) *nagyméretű kivájt~* **groth (-roth)**; (2) *rejtett~ (állat)* **torech**

ÜREGES *mn.* (1a) (*≈ lyukas*) **coll**, **naw** (NS ***nôf**, **nov-**), #**raudh**; (1b) (*≈ lyukacsos*) #**raudh**

ÜRES *mn.* **cofn (caun)**, #**lost**

ÜRESFEJŰ *mn.* !**dollost**

ÜRESSÉG *fn.* (*≈ űr*) **gaw**, **iâ**

ÜRESSÉG *fn.* **Gast**

ÜT *i.* ***dringa-**

ÜTÉS *fn.* (*baltával, stb.*) **dram**

ÜTÉST MÉR (VKIRE) *i.* ***dringa-**

ÜTKÖZET *fn.* **auth**, ⁿ**dagor** (*gyn.* ⁿ**dagorath**)

ÜVEG *fn.* ^m**bril**, **heledh**

ÜVÖLT *i.* (*≈ vonít*) #ⁿ**gawa-** (ⁿ**gaw-**)

ÜVÖLTÉS *fn.* (*≈ vonítás*) ^m**baw**, ⁿ**gawad**

ÜVÖLTÖZÉS, zűrzavaros~ *fn.* (*vadaké, barbár népeké, főként az orkoké*) **glam**

ŰZ *i.* (*≈ üldöz, kerget*) ***fara-**

ŰZÖTT *mn.* (*≈ hajtott, ösztökélt*) **horn**

V

VACSORA *fn.* **!dúvad**

VAD *mn.* (1a) (≈ *barbár*) **drû**; (1b) (≈ *meg nem szelidített*) **rhaw**; (2) (≈ *puszta, kietlen*) **lothren**; (3a) (≈ *heves, féktelen*) **alag, asgar (ascar), gorn**; (3b) (≈ *heves, erőszakos*) **bregol**; (3c) (≈ *ádáz, kegyetlen*) ^(m)**balch, rhaw**

VADÁLLAT *fn.* **rhovan**

VADÁSZ (FÉRFI) *fn.* ***faron, feredir**

VADÁSZÁS *fn.* ***farad**

VADÁSZAT *fn.* ***farad, faras, #rui(w)**

VADÁSZHÁLÓ *fn.* **rem**

VADÁSZIK *i.* ***fara-**

VADÁSZKUTYA *fn.* **huan, #rŷn**

VADÁSZOK *fn., gyn.* **faradrim, faroth**

VADDISZNÓ *fn.* **!carpholch**

VADEMBER *fn.* (1) ***rhavan** (tsz. **rhevain**), ***rhovan** (tsz. **rhovain, rhevain**); (2) *az erdők ~e (= drúadán)* **drû** (tsz. **drúin, gyn. drúath**), **drúadan** (tsz. **drúedain**)

VADON *fn.* (≈ *kietlen/vad táj/vidék*) **#loss, #rhovan, #rhovannor**

VADSÁG *fn.* (1) (≈ *hevedség, erőszakosság*) **bregolas**; (2) (*tájé, vidéké*) **rhovan**

VÁG *i.* (1) (≈ *üt, ver*) ***dringa-**; (2) (≈ *vagdal, aprít*) ***drava- (*drav-)**

VÁGÁS *fn.* (1) (≈ *ütés, csapás*) **dram**; (2) (≈ *metszés*) **#rest**

VÁGAT *fn.* (≈ *tárna*) **fela**

VAGDAL *i.* (≈ *vág, aprít*) ***drava- (*drav-)**

VÁGTA *fn.* **north**

VAGY *ksz.* **egor**

VÁGY *fn.* (1) (≈ *óhaj, kívánság*) **iest**; (2) (≈ *szándék, akarat*) **ind (inn)**; (3) *nemi~* **îr**

VÁGYAKOZÁS *fn.* (≈ *áhítozás*) ***îr**

VÁGYAKOZIK (VMI UTÁN) *i.* **aníra-**

VÁGYIK (VMIRE) *i.* **aníra-**

VAKÍTÓ FEHÉR *mn.* (≈ *hófehér*) **gloss, #glossui**

VAKMERŐ *mn.* **beren, #cand**

VAKOND *fn.* **#dolph**

VALA *fn.* **balan, rodon** (tsz. **rodyn**)

VALAKI *nm.* (*mint vmely személy*) **pen (-ben)**

VALÁK NAPJA (= *a tünde és a númenóri hét hatodik napja*) *fn.* **Orbelain**

VÁLASZ *fn.* (1a) **#ⁿdambeth (ⁿdanbeth)**; (1b) (*nem egyetlen szavas, hanem egy hosszabb, beszámoló/tájékoztató jellegű*) **ⁿdangweth**

VÁLASZOL *i.* **!ⁿdambed-**

VÁLASZT *i.* **caw-, !cil-**

VÁLASZTÁS *fn.* **!cilu**

VÁLIK (VMIVÉ) *i.* **?*tha-**

VALINORI ÉV *fn.* (= *kb. 9,582 napévet felölelő időszak*) **ennin**

VALINORI TÜNDE *fn.* **gwanwel** (tsz. **gwen-wil**), **gwanwen** (tsz. **gwenwin**)

VALÓEZÜST *fn.* **mithril**

VALÓSZÍNŰ *mn.* **!bilthadren**

VALÓSZÍNŰ(NEK TŰNIK) *i.* **!biltha-**

VÁLTOTT FARKAS *fn.* **ⁿgaur** (*gyn.* **ⁿgaur-hoth**)

VÁLTOZIK *i.* **!eichia-**

VÁLTOZTAT (VMIT/VKIT) *i.* **!gwista-**

VÁLTSÁG(DÍJ) *fn.* **ⁿdanwedh**

VAN **I** *i.* (≈ *létezik*) (1a) ***na-**; (1b) (*vmi vhol*) ***da-**

VAN **II** *i.* (≈ *birtokol vmit*) ***gar-, *sav-**

VÁNDOR *fn.* **randír (randir)**

VÁNDORÉNEKES *fn.* **pethron**

VÁNDOR *mn.* **#raun**

VÁNDORLÁS *fn.* **rain (rein)**

VÁNDORLÓ *mn.* **#raun**

VÁNDOROL *i.* ***#revia-**

VANYA *fn.* **miniel** (tsz. **mínil**)

VÁR *fn.* (1a) **garth, minas**; (1b) *hozzaértés-sel épült v. megerősített~* **ost**; (1c) *föld alatt épült~ (melyet úgy ástak ki, és amely egy v. több nagyobb, boltíves csarnokot is tartalmazott)* **#othronn (othrond)**; (2) (= *nagy, kimagasló építmény*) **barad**

VÁR(AKOZIK) *i.* **dartha-**

VÁRATLAN *mn.* **bragol**

VARÁZS *fn.* **#luith** (DS **lúth**)

VARÁZSLATOSAN SZÉP NŐ *fn.* **#luithien** (DS **lúthien**)

VARÁZSLÓNŐ *fn.* !**curunis**

VARJÚ *fn.* **corch**

VÁROS *fn.* (1a) földfelszín felett épült~ **caras**; (1b) föld alatt épült~ (melyet úgy ástak ki, és amely egy v. több nagyobb, boltíves csarnokot tartalmazott) #**othronn** (**othrond**); (1c) fallal körülvett~ **ost**; (1d) (fellegvárval és központi őrtoronnyal) **minas**

VAS *fn.* **ang**

VAS- *mn.* (= vasból készült/való) **angren**

VÁSÁR *fn.* #^m**bangath**

VASBÓL KÉSZÜLT/VALÓ *mn.* **angren**

VASKOS *mn.* **tûg**

VASTAG *mn.* **tûg**

VÉDETT *mn.* (≈ biztonságos) !**barn**

VÉDŐFAL *fn.* **iâth**

VÉDŐTETŐ *fn.* **daedelu**

VÉG *fn.* (1) (≈ végződés) **ment**, **meth**, **methed**, **tâl** (tsz. #**tail**); (2) hirtelen~ (≈ éles perem/szegély) **lanc**; (3) (≈ hegy, csúcs) **ment**, **nass**; (4) (≈ hát(ul)só rész/oldal, vminek a hát(ul)ja) **tele** (tsz. #**teli**)

VÉGET ÉR *i.* !**tel-**

VÉGHEZVISZ *i.* **crantha-**

VÉGIGSIMÍT *i.* (kézzel) **plada-**

VÉGRE *hsz.* **na-vedui**

VÉGREHAJT *i.* **crantha-**

VÉGSŐ *mn.* **medui**, **methen**

VÉGTELEN *fn.* **aronoded**, **arnediad** (†**ar-nœdiad**)

VÉGÜL *hsz.* **na-vedui**

VÉGZET *fn.* (1a) **amarth**, **manadh**; (1b) gyászos~ **úmarth**; (1c) szörnyű~ **naer-amarth**

VÉGZETES *mn.* **amarthan**

VÉGZŐ (SZEMÉLY) *fn.* (= aki vmit (el)végez) **ceredir**

VÉGZÖDÉS *fn.* (1) **ment**, **meth**, **methed**, **tâl** (tsz. #**tail**); (2) hirtelen~ (≈ éles perem/szegély) **lanc**

VÉKONY *mn.* (1a) (≈ karcsú, sudár) **fim**, #**lhind**, #**nind**, **trîw**; (1b) (≈ sovány) #**lhain** (tsz. #**lhîn**)

VÉL *i.* (1) (≈ (el)gondol, vélekedik) **nautha-**; (2) (≈ hisz, gondol) !**inga-**

VÉLEKEDIK *i.* **nautha-**

VÉLEMÉNY *fn.* (≈ nézet) !**caweth**

VÉN *mn.* (1a) **iaur** (**iar-**, **ior-**); (1b) (≈ elag-gott, elgyengült) **ingem**

VENDÉG *fn.* (1a) **nathal**; (1b) (≈ jövevény, idegen) **athal**, **othol**

VENDÉGHÁZ *fn.* **sennas**

VER *i.* (≈ üt, csap, vág) ***dringa-**

VÉR *fn.* ***agar**, **iûr**, **sereg**

VERDES *i.* (vitorla, madár szárnyaival, stb.) ***blab-**

VEREM *fn.* (1) **dath**, **iâ**

VÉRFOLOS *mn.* **agarwaen**

VÉRROKON *fn.* **gwanûr**

VERS *fn.* **glîr**

VERSMONDÓ *fn.* **pethron**

VÉRSZOMJ *fn.* !ⁿ**dagrassaeg**

VÉRSZOMJAS *mn.* !ⁿ**dagrassaeb**

VÉRT *fn.* !**barf**

VÉRVONAL *fn.* **nothlir**

VÉSETT JEL *fn.* (≈ rúna) **certh** (tsz. **cirth**)

VÉSZ *fn.* (≈ átok, romlás, csapás) ⁿ**agnir**

VESZEKEDÉS *fn.* **cost**

VÉSZT HOZÓ *mn.* **rhudol**

VET *i.* (magot, stb.) ***#redh-**

VÉTEK *fn.* ***úgarth** (tsz. **úgerth**)

VÉTSÉG *fn.* ***úgarth** (tsz. **úgerth**)

VEZÉR *fn.* **caun** (-gon) (tsz. **conin**)

VEZET *i.* (≈ juttat, visz) ***tog-**

VIDÁM *mn.* #**meren**

VIDÁM SZEMÉLY *fn.* **gelir**

VIDÁMSÁG *fn.* **gellam**, **glass**

VIDÉK *fn.* (1a) (≈ terület, régió) **ardh**; (1b) meghatározott/lehatárolt~ **gardh**; (2a) lakott~ (mint vmely nép otthona) ^m**bâr** (tsz. ^m**bair**) (-bar, -mar); (2b) (ahol vmely nép él) ⁿ**dôr** (ⁿ**dor**) (-dor, -nor) (tsz. ⁿ**dÿr**), **gwaith** (-waith); (3) kietlen/vad~ #**loss**, #**rhovan**, #**rhovannor**

VIGADOZÁS *fn.* **gellam**

VIGALOM *fn.* **gellam**

VIGYÁZ *i.* (≈ szemmel tart, őrködik) ***tîr-**, ***tîria-** (**tîria-**)

VIHARMADÁR *fn.* **cuen**, #†**paen**
 VIHARZÓ *mn.* (≈ féktelen, tomboló) **alag**,
asgar (**ascar**)
 VILÁG *fn.* **amar**, **Ardhon**, **gardh**
 VILÁGÍTÁS *fn.* **!celias**
 VILÁGOS *mn.* (≈ fényes, tiszta) **gail**, **lim**
 VILLAN *i.* (≈ csillog, (fel)csillan) **!agla-**, ***tin-**
na-
 VILLANÁS *fn.* (1a) **#agol**; (1b) (vékony, de erős
 fényesugáré) **glin** (**glinn**)
 VILLÁS *mn.* (≈ hasított, kettéágazó) **thanc**
 VIRÁG *fn.* (1) (≈ virágzat) **loth** (**-loth**, **los(s)-**,
-los), **lúth**; (2) egyetlen/egy szál~ (pl. virágzat
 részeként) **elloth**, **lotheg**, **#lothod**; (3) arany-
 színű, csillag formájú~ **elamor**; (4) Lebennin
 mezőin növő aranyszínű, harang alakú~ **alfirin**,
mallos
 VIRÁGFÜZÉR *fn.* **rî**
 VIRÁGFÜZÉRELL KOSZORÚZOTT LÁNY/LE-
 ÁNY(ZÓ) *fn.* ***riel**
 VIRÁGKOSZORÚ *fn.* **rî**
 VIRÁGOK *fn.* (→ mint gyűjtőfogalom, pl. egy
 növény összes virága) **goloth**, **gwaloth**
 VIRÁGPOR *fn.* **mâl** (tsz. **#mail**)
 VIRÁGZAT *fn.* **goloth**, **gwaloth**, **loth** (**-loth**,
los(s)-, **-los**), **lúth**
 VIRÁGZÁS *fn.* **?edlothiad**
 VIRÁGZIK *i.* (1) **edlothia-**; (2) (≈ virul, jó
 erőben/egészségben van) **theria-**
 VIRUL *i.* (≈ virágzik, jó erőben/egészségben van)
theria-
 VISEL *i.* (≈ visz, hordoz) **!col-**
 VISZ *i.* (1) (≈ hordoz, visel) **!col-**; (2) (≈ vezet,
 juttat) ***tog-**
 VISSZAAD *i.* **!dananna-**
 VISSZATASZÍTÓ *mn.* (1a) (≈ förtelmes, irtóza-
 tos) **deleb**, **uanui**, **ul-**; (1b) (≈ utálatos, gyűlö-
 letes) **thaur**; (1c) (≈ rettenetes, rémítő) **#gor-**
theb
 VISSZATÉR *i.* **danmen-**, **dadwen-**, **dan-**
dol-
 VISSZAUTASÍT *i.* **boda-** (**bauda-**)
 VISSZAUTASÍTÁS *fn.* **avad**, **ubed**
 VISSZHANG *fn.* **glamor**, ***lam** (NS **lōm**)
 (gyn. **lamath**), ***lamad** (**lammad**)

VISSZHANGZÁS *fn.* ***lamad** (**lammad**)
 VISSZHANGZÓ *mn.* **glamren**, **loven** (NS
lōmen, **lōmin**)
 VISSZHANGZÓ HANG *fn.* ***lam** (NS **lōm**)
 (gyn. **lamath**)
 VITA *fn.* **cost**
 VITÉZSÉG *fn.* **caun**, ***gorn**
 VITORLA *fn.* **belon**
 VIVŐ *fn.* ***cyll**
 VÍZ *fn.* (1) (mint tó v. kisebb vízfolyás) **nēn** (tsz.
nīn); (2) csillogó~ (pl. harmat, napsütötte finom
 eső, tiszta vízű tó/patak) **limp**
 VIZENYŐS *mn.* **loen**, **nend**, **nīn**, **nīnui**
 VIZES *mn.* (1a) **#limp**, ***#mēdh**, **mesg**
(mesc), **nīd**; (1b) (≈ vizenyős, vízzel teli/(el)-
 árasztott) **loen**, **nend**, **nīn**, **nīnui**
 VIZESEDÉNY *fn.* **#calph**
 VÍZESÉS *fn.* **lanthir**
 VÍZFOLYÁS *fn.* (1a) **celeth**; (1b) sziklából,
 kövek közül előtörő~ **celos**
 VÍZÍÓ *fn.* ***lûr**, ***lÿr**
 VÍZMOSÁS *fn.* **iaw**
 VÍZZEL TELI/(EL)ÁRASZTOTT *mn.* **nend**, **nīn**,
loen, **nīnui**
 VONAKODÁS *fn.* **avad**
 VONAKODÓ (SZEMÉLY) *fn.* **avar** (tsz. **evair**)
 VONAL *fn.* **tî**
 VONÍT *i.* **#gawa-** (**gaw-**)
 VONÍTÁS *fn.* **m̃baw**, **ñgawad**
 VONTATÓ, kerekes/görgős~ *fn.* (kövek v. más
 nehéz anyag szállításához, vontatásához) **rasg**
 VONZÓ *mn.* (személyekre, főként nőkre használ-
 va) **îru**
 VONZÓ NŐ *fn.* **?îreth** (**îrith**)
 VÖLEGÉNY *fn.* **#daer**
 VÖLGY *fn.* (1a) **lâd**, **nan** (**nand**); (1b)
 hosszú, keskeny~ (úttal v. vízfolyással az alján)
imrath; (1c) mély~ **im**; (1d) kör alakú, magas
 hegyekkel körülvett mély~ **tum**; (1e) széles~ **ta-**
lath; (1f) szűk, meredek falú, mély~ (sík, lakha-
 tó területtel az alján) **imlad**; (1g) virágos/virá-
 gokkal borított~ **imloth**
 VÖRHENYES *mn.* **gaer**, **gruin**

VÖRÖS *mn.* (1) (*≈ piros*) **caran, carn, gruín**;
(2) (*≈ rőt*) **gaer, gruín, ross**; (3) (*≈ forró, tü-*
zes) **born**

VÖRÖSBEGY *fn.* **amosgarn**

VÖRÖS LÁNG(OK) *fn.* **ruin**

VÖRÖSLŐ *mn.* **caran, carn, gruín**

VÖRÖSESBARNA *mn.* **#rhosg**

VÖRÖSRÉZ *fn.* **rust**

Z

ZABOLÁTLAN *mn.* (*≈ vad, féktelen*) **alag, asgar (ascar), gorn**

ZAJLÓ HULLÁM *fn.* **falf**

ZAJONGÁS *fn.* (*vadaké, barbár népeké, főként az orkoké*) **glam**

ZAJOS *mn.* ***brui**

ZAJOS HORDA *fn., gyn.* (= az orkok hordáinak egyik megnevezése) **glamhoth**

ZAKLAT *i.* (*≈ zavar, háborgat*) **trasta-**

ZAMAT *fn.* **!caust**

ZAMATOS *mn.* (*≈ lédús, bő nedvű*) **#pihen**

ZÁR *fn.* **taew**

ZARÁNDOK *fn.* **randír (randir)**

ZÁRT *mn.* (1a) **hollen, *#tafnen**; (1b) *örök-ké~* **#uidafnen**

ZAVAR *i.* (*≈ háborgat*) ***presta-, trasta-**

ZAVAROS *mn.* (*≈ kusza*) **cang**

ZAVAROSSÁG *fn.* (*≈ kuszaság*) **cang**

ZENGŐ HANG *fn.* (*kürté, harsonáé, stb.*) **†#rû**

ZIZEGÉS *fn.* **#lhoss, #rhoss**

ZÖLD *mn.* (1a) **calen** (tsz. **celin**); (2) (*levél, növényzet*) (*≈ üde, zöldellő*) **laeg** (LS **lêg**)

ZÖLDELLŐ *mn.* **laeg** (LS **lêg**)

ZÖLD-TÜNDE *fn.* **laegel** (tsz. **laegil**, *gyn.* **laegrim, laegel(d)rim**), ***lindedhel** (tsz. **lindedhil**), **lindel** (tsz. **lindil**)

ZÖREJ *fn.* (*≈ hang*) **lhôn**

ZÚGÁS *fn.* (*tengeré, vízesésé, stb.*) ***raw**

ZUHANÁS *fn.* (*≈ (le)esés, (le)hullás*) **dant, *lant**

ZUHATAG *fn.* (*≈ özön, ár(adat)*) **thalos, *thôr, thórod**

Zs

ZSÁMOLY *fn.* **tharas**

ZSARNOK *fn.* ^m**bauglir**

ZSARNOKI *mn.* ^m**baug**

ZSARNOKSÁG *fn.* (*≈ kényszer(ítés), elnyomás*)

thang

ZSINEG *fn.* **nordh**

ZSINÓR *fn.* **nordh**

ZSÍR *fn.* **blê**

ZSÍROS *mn.* (*hús*) **blê**

ZSÚPTETŐ *fn.* **taus**

V. FÜGGELÉK – A MAGYAR RAGOK, JELEK, KÉPZŐK, IGEKÖTŐK ÉS NÉVUTÓK SINDARIN MEGFELELŐI

V. 1. HATÁROZÓRAGOK

-ba/-be	na
-ban/-ben [<i>térben</i>]	vi , ⁿ dî
-ban/-ben [<i>időben</i>]	?ned
-bb (= <i>középfok jele</i>)	?an-
-ból/-ből	o , ?os
-ból/-ből (<i>≈ kifelé vhonnan</i>)	ed
-hoz/-hez/-höz	na
-ig [<i>időben</i>]	an-
-ként (<i>≈ mint</i>)	sui
-kor [<i>időben</i>]	na
-nak/-nek [<i>részes eset</i>]	an (an-)
-nak/-nek a/az [<i>birtokos eset</i>]	an , †-a tsz. †-on (†-ion , †-ia), ena
-nál/-nél	adh (adh-) , ar- , na
-on/-en/-ön/-n [<i>térben</i>]	bo , na
-on/-en/-ön/-n [<i>időben</i>]	or , na
-ra/-re	na
-ról/-ről [<i>eredet, irányulás</i>]	o , ?os
-ról/-ről [<i>referencia</i>]	o
-tól/-től	o , ?os
-val/-vel [<i>eszközhatózó</i>]	na
-val/-vel (= <i>vmilyen jellegzetes dologgal bíró/ellátott</i>)	na

V. 2. BIRTOKOS SZEMÉLYJELEK

(az én) ...-m	nîn , -en
(a te) ...-d [<i>?bizalmas-tegező</i>]	!cîn , -eg
(az ön) ...-(j)a, -(j)e [<i>?udvarias-formális</i>]	lîn , -el
(az ő) ...-(j)a, -(j)e	*tîn , -ed
(az ő saját) ...-(j)a, -(j)e	î
(a mi) ...-nk, -unk, -ünk [<i>?exkluzív</i>]	*mîn , -em(ir)
(a mi) ...-nk, -unk, -ünk [<i>?inkluzív</i>]	*mîn , -enc/-engir
(a ti) ...-tok, -tek, -tök	?!cîn , -eg(ir)
(az önök) ...-(j)a, -(j)e	?lîn , -el(ir)
(az ő) ...-(j)uk, -(j)ük	?*tîn , -ent

V. 3. IGEI SZEMÉLYRAGOK

-k; -m [<i>E/1</i>]	-n
-sz; -d [<i>E/2 ?bizalmas-tegező</i>]	-g
∅; -ja, -i [<i>E/2 ?udvarias-formális</i>]	-dh , -l
∅; -ja, -i [<i>E/3</i>]	∅
-unk/-ünk; -juk/-jük [<i>T/1 ?exkluzív</i>]	?-f , -m

-unk/-ünk; -juk/-jük [T/1 ?inkluzív]	?-b, ?-ch, -nc
-unk/-ünk; -juk/-jük [T/1 duális ?exkluzív]	-m/-m(m)id
-unk/-ünk; -juk/-jük [T/1 duális ?inkluzív]	?-ch, -nc/-ngid
-tok/-tek/-tök; -játok, -itek [T/2 ?bizalmas-tegező]	-g(ir)
-nak/-nek; -ják, -ik [T/2 ?udvarias-formális]	-dh(ir)
-tok/-tek/-tök; -játok, -itek [T/2 duális ?bizalmas-tegező]	-ch
-nak/-nek; -ják, -ik [T/2 duális ?udvarias-formális]	-dh(id)
-nak/-nek; -ják, -ik [T/3]	-r
-nak/-nek; -ják, -ik [T/3 duális]	-st

V. 4. KÉPZŐK

-ás/-és [gerundium képzője]	*-ad, -ed, -od
-(cs)ka/-(cs)ke [kicsinyítő képző]	*-ch, *-eg, -ig
-dik [sorszámnévképző]	*-en, -ui
-ható/-hető [melléknévképző]	-ui
-i [melléknévképző]	*-en, *-ren, -ui
-ó/-ő [melléknévi igenévi képző]	-ol
-s (-os/-es/-ös) I [melléknévképző]	*-en, *-ren, -ui
-s (-os/-es/-ös) II [melléknévképző] (= tevékeny vmiben)	-weg
-teli [melléknévképző]	-eb
-t(a)lan/-t(e)len [melléknévképző]	al-, ar-, pen-

V. 5. IGEKÖTŐK

alá-	ⁿ di-
át-	ath-, athra-, tre-, thar-
be-	*ne-
elő- (≈ kifelé)	ed-
fel(felé)-	am-
keresztül-	ath-, athra-, tre-, thar-
ki- (≈ kifelé)	ed-
körül-	os-
le(felé)-	dad-
utána-	*ab-
újra-	ad-
vissza- I (≈ ismét, újra)	ⁿ dad-, ⁿ dan-
vissza- II (≈ viszont, viszonzásul)	ⁿ dan-

V. 6. NÉVUTÓK

alá/alatt	ⁿ dî (ⁿ di-), nu
alapján (≈ vmi szerint, vminek megfelelően)	*be
alatt [időben]	?ned
által	na
át I	ath-, athra-, tre-, trî, thar-
át II [időben]	an-

együtt	go- , †gwa-
ellen	ⁿdan
felé	an- , na
főle/fölött	or (or-)
hátsóján	adel
híján	al- , ar- , pen-
idején	?ned
innen (= <i>vminek az innenső oldalán</i>)	nef
irányában	an- , na
keresztül	ath- , athra- , tre- , trî , thar-
kifelé	ed
kívül (<i>≈ nélkül, híján</i>)	al- , ar- , pen-
körül/köré	os-
közel(ében)	adh (adh-) , ar-
között(e)/közt(e)	im , mîn (min-)
megfelelően (<i>≈ vmi szerint/alapján</i>)	*be
mellett	adh (adh-) , ar-
mögé/mögött	*ab (*ab-) , adel
nélkül	al- , ar- , pen-
részére	an (an-)
számára	an (an-)
szerint (<i>≈ vminek megfelelően</i>)	*be
szemben (<i>≈ ellen</i>)	ⁿdan
túl	athan , thar-
után	*ab (*ab-)
végén	adel
vonatkozóan	o

VI. FORRÁSJEGYZÉK

- J. R. R. Tolkien: *The Hobbit*. HarperCollins Publishers, 1993.
- J. R. R. Tolkien: *The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring*. Unwin Paperbacks, 1985.
- J. R. R. Tolkien: *The Lord of the Rings: The Two Towers*. HarperCollins Publishers, 1993.
- J. R. R. Tolkien: *The Lord of the Rings: The Return of the King*. HarperCollins Publishers, 1993.
- J. R. R. Tolkien: *The Silmarillion*. Ballantine Books, 1989.
- J. R. R. Tolkien: *Unfinished Tales*. HarperCollins Publishers, 1998.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The Lays of Beleriand (The History of Middle-Earth, Vol. 3)*. HarperCollins Publishers, 1994.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The Lost Road and Other Writings (The History of Middle-Earth, Vol. 5)*. HarperCollins Publishers, 1992.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The Return of the Shadow (The History of Middle-Earth, Vol. 6)*. HarperCollins Publishers, 1994.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The Treason of Isengard (The History of Middle-Earth, Vol. 7)*. HarperCollins Publishers, 1993.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The War of the Ring (The History of Middle-Earth, Vol. 8)*. HarperCollins Publishers, 1997.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *Sauron Defeated (The History of Middle-Earth, Vol. 9)*. HarperCollins Publishers, 1993.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *Morgoth's Ring (The History of Middle-Earth, Vol. 10)*. HarperCollins Publishers, 1994.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The War of the Jewels (The History of Middle-Earth, Vol. 11)*. HarperCollins Publishers, 1995.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Tolkien (ed.): *The Peoples of Middle-earth (The History of Middle-Earth, Vol. 12)*. HarperCollins Publishers, 1997.
- J. R. R. Tolkien, Donald Swann: *The Road Goes Ever On: A Song Cycle*. George Allen and Unwin Ltd., 1972.
- J. R. R. Tolkien, Humphrey Carpenter (ed.): *The Letters of J. R. R. Tolkien*. HarperCollins Publishers, 1995.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *The Nature of Middle-Earth*. HarperCollins Publishers, 2021.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Gilson (ed.): *Words, Phrases and Passages in The Lord of the Rings*. In: *Parma Eldalamberon 17*, 2007.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Gilson (ed.): *Tengwesta Qenderinwa and Pre-Feanorian Alphabets, Part 2*. In: *Parma Eldalamberon 18*, 2009.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Gilson (ed.): *Quenya Phonology*. In: *Parma Eldalamberon 19*, 2010.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Gilson (ed.): *Qenya Noun Structure*. In: *Parma Eldalamberon 21*, 2013.
- J. R. R. Tolkien, Christopher Gilson (ed.): *The Feanorian Alphabet, Part 1 and Quenya Verb Structure*. In: *Parma Eldalamberon 22*, 2015.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *The "King's Letter": An Historical and Comparative Analysis*. In: *Vinyar Tengwar 31*, 1993.

- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Morgoth's Ring: A Linguistic Review – Part II*. In: *Vinyar Tengwar* 35, 1994.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *From Quendi and Eldar, Appendix D*. In: *Vinyar Tengwar* 39, 1998.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Etymological Notes on the Ósanwe-kenta*. In: *Vinyar Tengwar* 41, 2000.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *From The Shibboleth of Feanor*. In: *Vinyar Tengwar* 41, 2000.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Notes on Óre*. In: *Vinyar Tengwar* 41, 2000.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *The Rivers and Beacon-hills of Gondor*. In: *Vinyar Tengwar* 42, 2001.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Words of Joy: Five Catholic Prayers in Quenya (Part One)*. In: *Vinyar Tengwar* 43, 2002.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Ae Adar Nín: The Lord's Prayer in Sindarin*. In: *Vinyar Tengwar* 44, 2002.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Addenda and Corrigenda to the Etymologies – Part One*. In: *Vinyar Tengwar* 45, 2003.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Addenda and Corrigenda to the Etymologies – Part Two*. In: *Vinyar Tengwar* 46, 2004.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Eldarin Hands, Fingers & Numerals and Related Writings – Part One*. In: *Vinyar Tengwar* 47, 2005.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *Eldarin Hands, Fingers & Numerals and Related Writings – Part Two*. In: *Vinyar Tengwar* 48, 2005.
- J. R. R. Tolkien, Carl F. Hostetter (ed.): *The "Túrin Wrapper"*. In: *Vinyar Tengwar* 50, 2013.
- David Salo: *A Gateway to Sindarin: a grammar of an Elvish language from J. R. R. Tolkien's Lord of the Rings*. The University of Utah Press, 2004.
- Patrick Wynne, Carl F. Hostetter: *Three Elvish Verse Modes: Ann-thennath, Minlamad thent / estent, and Linnod*. In: Verlyn Flieger, Carl F. Hostetter (eds.): *Tolkien's Legendarium: Essays on The History of Middle-earth*. Greenwood Press, 2000.
- Christopher Gilson: *Gnomish Is Sindarin: The Conceptual Evolution of an Elvish Language*. In: Verlyn Flieger, Carl F. Hostetter (eds.): *Tolkien's Legendarium: Essays on The History of Middle-earth*. Greenwood Press, 2000.
- Wayne G. Hammond, Christina Scull: *J. R. R. Tolkien: Artist and Illustrator*. Houghton Mifflin, 2000.
- Wayne G. Hammond, Christina Scull: *The Lord of the Rings: A Reader's Companion*. HarperCollins Publishers, 2005.
- Didier Willis: [Hiswelóke's Sindarin dictionary](#)
- Ryszard Derdzinski: *Gobeth e-Lam Edhellen*. Gold Maggot Publishers, 2000.
- Ryszard Derdzinski: [Dictionary of the Reconstructed Sindarin Words](#)
- H. K. Fauskanger: [Parviphith Edhellen - English-Sindarin wordlist](#). In: [Ardalambion](#).
- H. K. Fauskanger: [Sindarin - the Noble Tongue](#). In: [Ardalambion](#).
- H. K. Fauskanger: [Old Sindarin - between Primitive Elvish and Grey-elven](#). In: [Ardalambion](#).
- H. K. Fauskanger: [Primitive Elvish - Where It All Began](#). In: [Ardalambion](#).
- H. K. Fauskanger: *The Quest for Standard Sindarin*. In: [Ardalambion](#).
- H. K. Fauskanger: [Index to the Etymologies by Elvish words](#). In: [Ardalambion](#).

Thorsten Renk: [The Sindarin Verb System](#). In: [Parma Tyelpelassiva](#).
Thorsten Renk: [The Sindarin Past Tense](#). In: [Parma Tyelpelassiva](#).
Thorsten Renk: [A brief history of 'and' in Elvish](#). In: [Parma Tyelpelassiva](#).
Errata for Parma Eldalamberon. In: [The Elvish Linguistic Fellowship](#).
[Eldamo - An Elvish Lexicon](#)
[Tolkien's Languages in the LotR Movie](#)
[VinQuettaParma - The NeoQuenya and NeoSindarin Wiktionary](#)